ADOLF HITLER

TAISTELUNI

I osa

TAISTELUNI

I

ADOLF HITLER

TAISTELUNI

(MEIN KAMPF)

ENSIMMÄINEN OSA

TILINTEKO

KOLMAS PAINOS
(19.—23. TUHAT)

PORVOO * HELSINKI
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

Julkaisuoikeus saatu kustannusliikkeeltä Franz Eher Nachf. G. m. b. H. München—Berlin—Wien, Saksa.

SAKSAN KIELESTÄ SUOMENTANUT

LAURI HIRVENSALO

Teoksen kokonaispainos alkukielellä v. 1940 6 250 000 kpl.

WERNER SODERSTROM OSAKEYHTIÖN
LAAKAPAINOSSA PORVOOSSA
1941

SISÄLLYSLUETTELO.

Sivu

Alkusanat 5

Ensimmäinen osa.

TILINTEKO.

1. luku: Isänkodissa 7
2. luku: Oppi- ja ahdinkovuodet Wienissä 25
3. luku: Yleisiä poliittisia mietelmiä Wienin-ajaltani..... 79
4. luku: München 149
5. luku: Maailmansota 183
6. luku: Sotapropaganda 204
7. luku: Vallankumous 217
8. luku: Poliittisen toimintani alku 239
9. luku: »Saksan työväenpuolue» 250
10. luku: Sortumisen syyt..... 259
11. luku: Kansa ja rotu..... 329
12. luku: Saksan kansallissosialistisen työväenpuolueen ensimmäinen kehitysaika 385

ALKUSANAT

HUHTIKUUN 1 p:nä v. 1924 minun oli määrä Münchenin kansanoikeuden samana päivänä langettaman tuomion perusteella ryhtyä suorittamaan linnavankeutta Landsberg am Lechissä.

Täten minulle monien vuosien taukoamattoman toiminnan jälkeen vihdoinkin tarjoutui mahdollisuus panna alulle työ, jota monet olivat toivoneet ja jonka itse tunsin liikkeen kannalta tarkoitustaan vastaavaksi. Sen vuoksi olen päättänyt kahdessa niteessä, en ainoastaan selittää liikkeemme tarkoitusperiä, vaan myöskin piirtää kuvan sen kehityksestä. Siitä oppii enemmän kuin puhtaasti opillisesta tutkielmasta.

Tällöin minulla on myöskin ollut tilaisuus esittää oma kehitykseni, sikäli kuin se on tarpeellista sekä ensimmäisen että toisen niteen ymmärtämiseksi ja se voi osaltaan hajoittaa ne pahansuovat perättömät tarut, joita juutalainen sanomalehdistö on sepittänyt minun henkilöstäni.

Tätä teostani en osoita vieraille, vaan niille liikkeen kannattajille, jotka ovat lahjoittaneet sille sydämensä ja joiden ymmärrys nyt haluaa siitä tarkempaa selkoa.

Tiedän, että ihmisiä on vaikeampi voittaa kirjoitetun kuin puhutun sanan avulla ja että tässä maailmassa on jokaisen suuren liikkeen kiittäminen kasvustaan suuria puhujia eikä suuria kirjoittajia.

Kuitenkin täytyy opin perusteet ainiaksi panna talteen, jotta sitä voi yhtäläisenä ja yhtäpitävänä levittää kaikkialle. Näiden kahden niteen on määrä olla siinä muurikivinä, jotka liitän yhteiseen työhömme.

Landsberg am Lech,
Linnavankeudessa. *TEKIJÄ.*

Marraskuun 9 p:nä 1923, klo 12.30 päivällä kaatuivat Feldherrnhallen edustalla ja entisen sotaministeriön pihalla Münchenissä seuraavat miehet uskollisessa kansansa ylösnousemuksen uskossa.

Alfarth, Felix, kauppias, s. 5. 7. 1901
Bauriedl, Andreas, hatuntekijä, s. 4. 5. 1879
Casella, Theodor, pankkivirkailija, s. 8. 8. 1900
Ehrlich, Wilhelm, pankkivirkailija, s. 19. 8. 1894
Faust, Martin, pankkivirkailija, 27. 1. 1901
Hechenberger, Anton, lukkoseppä, s. 28. 9. 1902
Körner, Oskar, kauppias, s. 4. 1. 1875
Kuhn, Karl, hovimestari, s. 26. 7. 1897
Laforce, Karl, insin. ylioppilas, s. 28. 10. 1904
Neubauer, Kurt, palvelija, s. 27. 3. 1899
Pape, Claus von, kauppias, s. 16. 8. 1904
Pfordten, Theodor von der, ylimaakunnanoikeudenneuvos, s. 14. 5. 1873
Rickmers, Joh., ratsumestari e. v. p., s. 7. 5. 1881
Scheubner-Richter, Max Erwin von, insin. tohtori, s. 9. 1. 1884
Stransky, Lorenz, Ritter von, insinööri, s. 14. 3. 1899
Wolf, Wilhelm, kauppias, s. 19. 10. 1898

Ns. kansalliset viranomaiset eivät sallineet haudata näitä kaatuneita sankareita yhteiseen hautaan.

Niin omistan heille yhteiseksi muistoksi tämän kirjan ensimmäisen osan, jonka veritodistajina he ainian kulkekoot valon näyttäjinä liikkeemme kannattajien edellä.

Landsberg a. L., Linnavankeudessa, 16. 10. 1924

Adolf Hitler

1. luku.

ISÄNKODISSA.

VIELÄ tänäkin päivänä pidän onnellisena sattumana, että kohtalo määräsi syntymäpaikakseni juuri Innin Braunaun. Tuo pikkukaupunki sijaitsee näet molempien saksalaisten valtakuntien rajalla, joiden palauttaminen jälleen toistensa yhteyteen tuntuu ainakin meistä nuoremman polven miehistä elämäntehtävältä, joka on toteutettava kaikin keinoin!

Saksalaisen Itävallan täytyy liittyä takaisin suuren saksalaisen emämaan yhteyteen, mutta ei syistä, jotka johtuvat taloudellisista harkinnoista. Ei, ei: vaikka tuo yhdistäminen olisi taloudelliselta kannalta merkityksetön, niin, vaikkapa se siltä kannalta olisi vahingoksikin, se täytyy sittenkin toteuttaa. *Yhteinen veri kuuluu samaan yhteiseen valtakuntaan.* Saksan kansalla ei ole lainkaan siveellistä oikeutta siirtomaapoliittiseen toimintaan niin kauan kuin se ei edes kykene kokoamaan omia poikiaan yhdeksi yhteiseksi valtakunnaksi. Vasta sitten, kun viimeinenkin saksalainen asuu oman valtakuntansa rajojen sisäpuolella eikä se enää voi tarjota hänelle toimeentulon varmuutta, vasta sitten syntyy oman kansan hädän pakosta siveellinen oikeus hankkia vierasta maata ja maaperää. Se aura, jolla sitä hankitaan, on silloin miekka, ja sodan kyynelistä kasvaa tulevien polvien jokapäiväinen leipä. Sen vuoksi tuo pikku rajakaupunki on minun mielestäni suuren tehtävän tunnuskuva. Mutta eräässä toisessakin suhteessa se viittaa kehoittavasti nykyajalle. Toistasataa

vuotta sitten tuolla pienellä maankolkalla oli onni — järkyttävän onnettomuuden tapahtumapaikkana, joka sattui kipeästi koko Saksan kansaan — joutua ikuistetuksi ainakin Saksan historian aikakirjoissa. Täällä kuoli Saksan syvimmän alennustilan vallitessa isänmaansa puolesta nürnbergiläinen Johannes Palm, porvarillinen kirjakauppias, piintynyt »natsionalisti» ja ranskalaisvihaaja, joka rakasti isänmaataan kiihkeästi sen onnettomuudenkin aikana. Hän kieltäytyi itsepintaisesti ilmaisemasta rikostovereitaan tai pikemminkin pääsyyllisiä. Siis aivan samoin kuin Leo Schlageter. Palmin näet antoi ilmi, aivan samoin kuin Schlageterin, ranskalaisille saksalainen hallituksen edustaja. Augsburgilainen poliisikomissaari hankki itselleen sellaisen surullisen kuuluisuuden ja loi siten esikuvan uusille saksalaisille viranomaisille herra Severingin valtakunnasta.

Tuossa pienessä Innin kaupungissa, jota kultasi saksalaisen marttyyrinsädekehän loiste, asuivat — vereltään baijerilaisina, valtiollisesti Itävallan alamaisina — vanhempani 1880-luvun lopulla; isäni tunnollisena valtionvirkamiehenä, äitini kokonaan talouspuuhissa, mutta ennen kaikkea hoivaten meitä lapsia aina yhtä rakkaasti ja huolehtivasti. Minun muistissani on tuolta ajalta säilynyt hyvin vähän, koska isäni jo muutaman vuoden kuluttua täytyi lähteä pois rakkaasta rajakaupungista ja muuttaa alemmaksi Innin laaksoon astuakseen uuteen toimeen Passaussa, siis itse Saksassa.

Mutta noihin aikoihin täytyi itävaltalaisten tullimiesten tottua tuon tuostakin »muuttamaan». Jo vähän myöhemmin isäni joutui Linziin ja loppujen lopuksi siellä eläkkeelle. Se ei kylläkään merkinnyt vanhalle herralle siirtymistä »lepoon». Hän oli köyhän pienviljelijän poika, mutta jo pienestä pitäen oli halu vetänyt maailmalle. Tuskin hän oli täyttänyt kolmeatoista, kun otti reppunsa ja lähti kotoaan metsäkulmalta, Baijerin ja Itävallan rajaseudulta. Välittämättä »kokeneiden» kyläläisten varoituksista hän matkasi Wieniin, missä meni käsityöoppiin. Se tapahtui viime vuosisadan 50-luvulla. Katkera päätös, kun

täytyi lähteä sillä tavoin maailmalle kohti tuntematonta tulevaisuutta, taskussa kaiken kaikkiaan kolme guldenia matka- ja ruokarahaa. Kun sitten tuo kotoa lähtiessään 13-vuotias poika oli täyttänyt seitsemäntoista, hän oli suorittanut kisällinnäytteensä, mutta ei ollut silti saavuttanut tyydytystä. Pikemmin päinvastoin. Hänen kestämänsä pitkällinen hätä ja kurjuus, iänikuinen puute ja surkeus kypsyttivät hänen mielessään päätöksen, että hän luopuu käsityöstä päästäkseen kiinni johonkin »parempaan». Samalla tavoin kuin arvoisa kyläpastori oli aikoinaan köyhän maalaispojan mielestä ollut korkeinta, minne asti ihminen saattoi kohota, samoin tuntui hänestä nyt, näköpiiriä mahdottomasti avartavassa suurkaupungissa, virkamiehen asema ja arvo kaikkein korkeimmalta. Seitsentoistavuotias nuorukainen pureutui kiinni uuteen päätökseensä hädän ja puutteen kourissa jo puolittain lapsena »vanhaksi» vanhenneen miehen koko sisun voimalla — ja hänestä tuli virkamies. Taisi kestää lähes 23 vuotta, niin luulen, ennen kuin päämäärä vihdoin oli saavutettu. Nyt oli samalla myös tarjona mahdollisuus täyttää vanha lupaus, jonka köyhä poikanen oli aikoinaan itselleen tehnyt, nimittäin ettei palaa takaisin rakkaaseen isiensä kylään, ennen kuin hänestä on tullut jotakin.

Päämäärä oli saavutettu; mutta kotikylässä ei kukaan enää jaksanut muistaa entistä pientä poikaa, ja hän itse oli vieraantunut kotikylästään.

Asettuessaan vihdoin 56-vuotiaana eläkkeelle hän ei kuitenkaan olisi voinut olla päivääkään rauhassa »tyhjäntoimittajana». Hän osti Ylä-Itävallasta Lambachin kauppalan lähistöltä maatilan ja rupesi sitä hoitamaan, palasi siis siten pitkän, työteliään elämän jälkeen takaisin isiensä ammattiin.

Tuona aikana juuri muotoutuivat minun ensimmäiset ihanteeni. Paljo oleskelu ja telmintä ulkoilmassa, pitkä koulumatka, seurustelu rotevien, kovakouraisten poikien kanssa, mikä aiheutti varsinkin äidille katkeraa huolta, kehittivät minusta kaikkea muuta kuin kotikissan. Vaikk'en vielä siihen aikaan vakavasti

ajatellut tulevaa elämänuraani, tunsin kuitenkin ennakolta, ettei minua laisinkaan houkutellut isän elämänura. Luulen jo siihen aikaan harjoittaneeni puhujankykyjäni enemmän tai vähemmän perinpohjaisissa väittelyissä toverien kanssa. Minusta oli tullut pienen poikajoukon johtaja, jolta oppiminen koulussa sujui helposti, kuin leikiten, mutta joka muuten oli sangen vaikeasti käsiteltävä. Kun loma-aikoina sain laulunopetusta Lambachin tuomiokapitulissa, minulla oli mitä parhain tilaisuus kerta toisensa perästä hurmautua loistavien kirkollisten juhlien äärimmäisestä upeudesta. Mikäpä siis sen luonnollisempaa, kuin että herra apotti oli mielestäni mitä suurimmassa määrin tavoittelun arvoinen ihanne, samoin kuin vaatimaton herra kyläpastori oli aikoinaan ollut isäni mielestä? Ainakin aika ajoin asianlaita oli sillä lailla. Mutta kun herra isäni ei kuitenkaan — syistä, joita ei ollut vaikea käsittää — antanut tappelunhaluisen poikansa kaunopuheisuudenlahjoille niin suurta arvoa, että olisi siitä tehnyt suotuisia johtopäätöksiä oman vesansa tulevaisuuden varalta, hän ei tietenkään saattanut tuntea ymmärtämystä moisia nuoruudenajatuksia kohtaan. Varmaankin hän huolestuneena tarkkasi tätä luonteeni hajanaisuutta.

Todellisuudessa tuon kutsumuksen ohimenevä kaipuu haihtui hyvin pian ja tilalle tuli sellaisia toiveita, jotka paremmin vastasivat temperamenttiani. Selaillessani isäni kirjaston alusta loppuun oli käsiini osunut muutamia sotateoksia, muiden muassa kansanpainos vuosien 1870/71 Saksan-Ranskan sodasta. Sitä oli kaksi kuvitetun aikakauslehden noiden vuosien vuosikertaa, ja ne olivat kohta mielilukemistani. Ei kestänyt kauankaan, ennen kuin tuosta suuresta, sankarimaisesta taistelusta sukeutui suurin sisäinen elämykseni. Tästä lähtien aloin yhä enemmän ihastua kaikkeen, mikä oli missä tahansa yhteydessä sodan tai ainakin joka tapauksessa sotamiesten kanssa.

Mutta toisessakin suhteessa tuo lukemani koitui minulle merkitseväksi. Ensimmäisen kerran sukelsi, vaikkakin vielä varsin epäselvänä, mieleeni kysymys, oliko eroa, sekä jos oli, niin

mikä ero oli niillä saksalaisilla, jotka taistelivat noissa tappeluissa, ja muilla. Miksi ei myöskin Itävalta taistellut mukana tuossa sodassa, miksi isä ja kaikki muut täkäläiset eivät olleet siinä mukana?

Emmekö me siis ole samoja saksalaisia kuin kaikki muutkin?

Emmekö me kaikki kuulu yhteen? Tuo ongelma alkoi ensi kerran askarruttaa pikkupojan-aivojani. Kysellessäni asiaa varovasti minun täytyi, tuntien sisäistä kateutta, kuulla, ettei kaikille saksalaisille ollut suotu onnea kuulua Bismarckin valtakuntaan.

Sitä en jaksanut ymmärtää.

卐

Minun piti ruveta opiskelemaan.

Isäni arveli voivansa tehdä koko olemukseni ja vielä suuremmassa määrin temperamenttini perusteella sen johtopäätöksen, että klassillinen lukio olisi ristiriidassa taipumusteni kanssa. Reaalikoulu tuntui paremmin vastaavan niitä. Hänen käsitystään lujittivat erikoisesti ilmeiset piirustustaipumukseni, jota ainetta hänen käsityksensä mukaan Itävallan lukioissa lyötiin laimin. Ehkäpä hänen oma raskas elämäntyönsä oli myöskin osaltaan vaikuttamassa siihen, että hän väheksyi humanististen aineiden opiskelua käsityksensä mukaan epäkäytännöllisenä. Periaatteessa hänen tahtonsa oli, että hänen pojastaan, se oli itsestään selvää, tulisi, jopa täytyisi tulla valtion virkamies niinkuin hän itsekin oli. Hänen oma katkera lapsuutensa sai hänen myöhemmin saavuttamansa aseman tuntumaan sitäkin enemmältä, koska se oli yksinomaan hänen oman rautaisen ahkeruutensa ja tarmonsa tulos. Se oli omatekoisen miehen ylpeyttä, ja se juuri sai hänet toivomaan, että pojan oli päästävä kohoamaan ainakin samaan tai jos mahdollista vielä korkeampaan elämänasemaan, sitäkin suuremmasta syystä, kun hänen oli onnistunut oman elämänsä uutteruudella niin suuresti helpottaa lapsensa tietä.

Jo pelkkä ajatuskin, että minä voisin kieltäytyä sellaisesta, mikä aikoinaan oli muodostunut hänen koko elämänsä sisällöksi, tuntui hänestä suorastaan käsittämättömältä. Isän päätös oli niin muodoin yksinkertainen, varma ja selvä, hänen omasta mielestään itsestään selvä. Ja vihdoin, hänen luonteellaan, joka kokonaisen elämän kestäneessä katkerassa olemassaolotaistelussa oli muodostunut hyvin käskeväksi, olisi ollut kerrassaan sietämätöntä jättää sellaisissa asioissa ratkaisu pojan itsensä tehtäväksi, joka hänen mielestään oli kokematon eikä niin ollen vielä kyennyt vastaamaan teoistaan. Olisi muuten ollut kaikkea muuta kuin sen käsityksen mukaista, mikä hänellä oli velvollisuuden täyttämisestä, jos hän olisi osoittanut sopimatonta, hylättävää heikkoutta hänelle kuuluvan isänvallan ja vastuun käytössä oman lapsen myöhäisemmän elämän ollessa kysymyksessä.

Mutta kuitenkin oli määrä käydä aivan toisin.

Ensimmäinen kerta elämässäni minun täytyi — olin silloin tuskin vielä yhdentoista — nousta vastarintaan. Niin tiukka ja taipumaton kuin isäni olikin pannessaan täytäntöön suunnitelmansa ja aikomuksensa, jotka kerran oli valmiiksi miettinyt, yhtä hupsun uppiniskainen oli hänen poikansa, kun oli vastustettava tuumaa, joka ei häntä ollenkaan miellyttänyt tai ainakin tuntui vastahakoiselta.

Minä en tahtonut ruveta virkamieheksi.

Eivät suostuttelut enempää kuin »vakavat» kuvailut ja vakuuttelutkaan pystyneet hivenenkään vertaa järkyttämään vastarintaani. En tahtonut ruveta virkamieheksi, en kerta kaikkiaan. Kaikki yritykset, kun isän omasta elämästä otetuilla kuvauksilla koetettiin herättää mieltymystä tai halua tuohon elämänuraan, vaikuttivat juuri päinvastaista. Aivan käänsi mieltäni ajatellessani, että vielä joutuisin istumaan kuin vanki jossakin virastossa; en saisi vapaasti käyttää aikaani, vaan koko elämän sisältö täytyisi puristaa kaavakkeiden ja lomakkeiden täyttämiseen.

Millaisia ajatuksia sellainen saattoikaan herättää pojan mie-

lessä, joka todellisuudessa oli kaikkea muuta kuin »kiltti» sanan tavallisessa merkityksessä! Kun oppiminen koulussa sujui naurettavan helposti, minulle jäi siksi paljon vapaata aikaa, että enemmät ajat olin ulkosalla auringonpaisteessa kuin istuin kotona huoneessani. Kun nykyiset valtiolliset vastustajani herttaisen hellässä huolenpidossaan tutkistelevat elämääni hamaan silloiseen lapsuuteeni saakka päästäkseen vihdoinkin, mieli keventyneenä huokaisten toteamaan, millaisia sietämättömiä koirankureja »tuo Hitler» jo nuoruudessaan harrasti, kiitän taivasta siitä, että se sillä tavoin yhä vieläkin tuo mieleeni jotakin tuon onnellisen ajan muistoista. Metsät ja kentät olivat taistelupaikkoinani, missä alituiseen uusiutuvat »vastakohtaisuudet» ratkaistiin.

Ei myöskään nyt seurannut siirtymiseni reaalikouluun aiheuttanut siinä suhteessa sanottavaa muutosta.

Mutta eräs toinen vastakohtaisuus täytyi nyt lopullisesti ratkaista.

Niin kauan kuin isän aikomus, että minusta oli tehtävä valtion virkamies, kohtasi taholtani ainoastaan periaatteellista vastenmielisyyttä virkamiehenuraa kohtaan, ristiriita oli helposti kestettävissä. Saatoinhan toistaiseksi olla hiiskumatta mitään sisimmistä ajatuksistani, ei toki tarvinnut heti paikalla ruveta väittämään vastaan. Oma vakaa päätökseni, ettei minusta ikinä tule virkamiestä, riitti rauhoittamaan mieleni täydelleen. Mutta tuo päätös oli luja ja järkkymätön. Kysymys mutkistui vaikeammaksi, kun isäni kaavailujen vastakohdaksi alkoi muodostua oma suunnitelmani. Se tapahtui jo ollessani vasta kahdentoista. Miten kaikki oikein kävi, sitä en nyt enää muista, mutta päivänä muutamana minulle oli selvinnyt, että minusta oli tuleva maalari, taidemaalari. Piirustuksenlahjani olivat joka tapauksessa tosiasia, se seikkahan oli ollut eräänä syynä vaikuttamassa siihen, että isä lähetti minut reaalikouluun, mutta hän ei olisi ikinä osannut ajatellakaan kouluttaa minua oikein siihen ammattiin. Päinvastoin. Kun ensi kerran, minun

sitä ennen vielä kertaalleen torjuttuani isäni lempiajatuksen, minulle tehtiin kysymys, miksi sitten itse oikein aioin, ja kun silloin jotenkin äkkiä sanoin julki järkkymättömän päätökseni, isäni meni alussa sanattomaksi.

»Vai maalariksi? Taidemaalariksi?»

Hän epäili järkeäni, ehkäpä myöskin arveli kuulleensa tai käsittäneensä minut väärin. Mutta vähitellen huomatessaan käsittäneensä aivan oikein ja varsinkin huomatessaan minun olevan vakavissani hän asettui koko päättäväisyytensä voimalla vastustamaan päätöstäni. Hänen ratkaisunsa oli aivan yksinkertainen, ei kysymystäkään siitä, että olisi harkittu, oliko minulla todella taipumuksia sille taholle.

»Vai taidemaalariksi! Ei ikinä, niin kauan kuin minä elän.» Mutta kun hänen poikansa oli, erinäisten muiden ominaisuuksien ohella, perinyt myöskin saman jäykkyyden ja taipumattomuuden, isä sai samantapaisen vastauksen. Vaikka tietenkin sisällöltään juuri päinvastaisen.

Kumpikin jäimme omalle kannallemme. Isä ei hellittänyt kerran langettamastaan tuomiosta »ei milloinkaan», mutta minä päätin sitä sisukkaammin »sittenkin».

Totta kyllä, että siitä oli kaikkea muuta kuin hauskat seuraukset. Vanha herra kävi katkeraksi, ja niin suuresti kuin häntä rakastinkin, itsenikin kävi samoin. Hän kieltäytyi kerta kaikkiaan toivomastakaan, että minusta koskaan tulisi maalaria. Minä menin askelta pitemmälle ja selitin, että siinä tapauksessa en enää aikonut lukea. Koska mokomilla »selityksillä» tietystikin jouduin heikommalle puolelle, mikäli vanha herra aikoi häikäilemättä ajaa tahtonsa perille, pysyttelin toistaiseksi vaiti, mutta toteutin uhkaukseni käytännössä. Arvelin näet, että jahka isäni ensin huomaisi, etten edisty reaalikoulussa, hän tahtoen tai tahtomattaan sittenkin sallisi minun pyrkiä kohti uneksimaani onnea.

En tiedä, mahtoivatko nämä laskelmat pitää paikkansa. Toistaiseksi ei ollut muuta varmaa kuin että ilmeisesti epäonnis-

tuin koulussa. Sellaisia aineita, jotka minua huvittivat, luin, ennen kaikkea niitä, joita arvelin voivani tarvita tuonnempana maalarina. Mutta mikä siinä suhteessa tuntui merkityksettömältä tai ei muuten viehättänyt, sen löin kokonaan laimin. Tuonaikaiset arvosanani vaihtelevat äärimmäisyydestä toiseen, aina sen mukaan, miten mihinkin aineeseen suhtauduin. »Kiitettävän» ja »tyydyttävän» rinnalla saattoi olla »välttävä» ja »heikko». Verrattomasti parhaat arvosanat sain maantieteessä ja varsinkin maailmanhistoriassa. Molemmissa mieliaineissani, joissa olin muusta luokasta edellä.

Kun nyt, monen monien vuosien kuluttua, harkiten tarkastelen tuon ajan tuloksia, pidän erikoisen merkitsevinä kahta tosiasiaa:

Ensiksikin: *minusta tuli kansallismielinen, natsionalisti.*

Toiseksi: *Opin ymmärtämään ja käsittämään historian sisäisen tarkoituksen.*

Vanha Itävalta oli *»eri kansallisuuksien valtio».*

Saksan valtakunnan kansalainen ei, ainakaan noihin aikoihin, voinut pohjimmaltaan käsittää, mikä merkitys sillä tosiseikalla on yksilöiden jokapäiväiselle elämälle sellaisessa valtiossa. Sankariarmeijojen suoritettua suurenmoisen voitonretkensä Saksan-Ranskan sodassa oli yhä enemmän vieraannuttu ulkomailla asuvista saksalaisista, osittain heitä ei kai enää ollut oikein osattu tai ei ehkä enää voitukaan arvostaa. Varsinkin Itävallan saksalaisista puheen ollen aivan liian helposti sotkettiin keskenään rappeutunut hallitsijasuku ja ytimeltään kerrassaan terve kansanaines.

Ei ymmärretty, että jolleivät Itävallan saksalaiset olisi todella vielä olleet maan parhainta verta, heidän ei olisi ikinä onnistunut luoda 52 miljoonan asukkaan valtioon niin voimakkaasti omaa leimaansa, että juuri Saksassa saattoi syntyä sellainen harhakäsitys, että Itävalta oli muka saksalainen valtio. Se oli mielettömyyttä, josta oli mitä raskaimmat seuraukset, mutta samalla kuitenkin loistava todistus nykyisen Ostmarkin kymmenelle

miljoonalle saksalaiselle. Ainoastaan varsin harvoilla Saksan valtakunnan asujaimilla oli aavistustakaan sikäläisestä ainaisesta, armottomasta taistelusta saksan kielen, saksalaisten koulujen ja saksalaisen olemuksen puolesta. Vasta nyt, kun tällaiseen surkeaan hätään on pakosta joutunut monta miljoonaa Saksan valtakunnan omaa kansalaista, jotka vieraan vallan alaisina uneksivat yhteisestä isänmaasta ja sitä kaivatessaan yrittävät ainakin pitää voimassa pyhimmän vaatimuksensa, äidinkielensä, ymmärretään laajemmissakin piireissä, mitä merkitsee, kun täytyy taistella oman kansallisuutensa puolesta. Nyt jo ehkä yksi ja toinen pystyy oikein arvostamaan Saksan valtakunnan vanhan Ostmarkin saksalaisuuden suuruutta, joka oman onnensa nojaan jätettynä ensiksikin kautta vuosisatojen suojeli Saksan valtakuntaa itää vastaan ja lopuksi kuluttavassa sissisodassa piti saksan kielirajan paikallaan sellaisena aikana, jolloin Saksan valtakuntaa kyllä kiinnostivat siirtomaat, mutta ei sen oman oven edustalla oleva oma liha ja veri.

Samoin kuin käy aina ja kaikkialla joka taistelussa, samoin oli vanhan Itävallankin kielitaisteluissa kolme eri luokkaa: *taistelijat*, *penseät* ja *petturit*.

Erittely ja seulominen alkoi jo koulunpenkillä. Kielitaistelussa on näet asianlaita kai ylipäänsä niin merkillisesti, että aallokko kuohuu kaikkein rajuimpana juuri koulussa, nousevan polven taimitarhassa. Tuota taistelua käydään lapsesta, ja ensi kutsu tässä taistelussa kohdistuu juuri lapseen:

»Saksalainen poika, älä unohda olevasi saksalainen», ja
»Tyttö, muista, että sinusta pitää tulla saksalainen äiti!»

Joka tuntee nuorison sielun, ymmärtää, että juuri nuoret ilomielin avaavat korvansa sellaista taisteluhuutoa kuulemaan. Sadoin erilaisin muodoin nuorison on tapana käydä tätä taistelua, omalla tavallaan ja omin asein. Se kieltäytyy laulamasta epäsaksalaisia lauluja, haaveilee sitä enemmän saksalaisesta san-

karuudesta, kuta enemmän sitä pyritään siitä vieraannuttamaan, kerää lantteja, jotka on säästänyt suun kustannuksella, aikuisten taistelurahastoihin; se on uskomattoman tarkkakuuloinen epäsaksalaista opettajaa tajuamaan ja samalla myöskin vastahakoinen; käyttää kiellettyjä oman kansallisuutensa merkkejä ja tuntee itsensä onnelliseksi, jos sitä niiden vuoksi rangaistaan, jopa lyödään. Nuoriso on siten pienoiskoossa aikuisten tarkka peilikuva, mutta sen mieli ja luonne vain on usein parempi ja vilpittömämpi.

Minullakin oli siten kerran mahdollisuus ottaa jo varsin nuorena osaa vanhan Itävallan kansallisuustaisteluun. Kerättiin rahaa Südmarkin ja Kouluyhdistyksen hyväksi, osoitettiin mieltä käyttämällä ruiskaunokkia ja musta-puna-kultaisia värejä, tervehdittiin toisiaan »Heil!»-huudoin ja laulettiin Saksan kansallislaulua »Deutschland über alles» Itävallan keisarinhymnin asemesta, välittämättä varoituksista ja rangaistuksista. Siten pojat saivat poliittista koulutusta sellaisena aikana, jolloin ns. kansallisvaltioiden pojat eivät ylipäänsä tunne kansallisuudestaan muuta kuin kielen. Etten minä enää siihen aikaan kuulunut välinpitämättömiin ja penseihin, se on selvää. Lyhyessä ajassa minusta oli tullut kiihkeä »saksalais-kansallinen», mikä ei kylläkään ole samaa kuin tuolla puolueen nimellä nykyään tarkoitetaan.

Tämä kehityksen kulku tapahtui minussa nopeasti, niin että jo viisitoistavuotiaana pystyin ymmärtämään, mitä eroa oli hallitsijasukuun liittyvällä »*patriotismilla*» ja kansallisella »*natsionalismilla*»; ja jo silloin minulle oli olemassa ainoastaan jälkimmäinen.

Sellainen kehitys tuntuu ehkä vaikealta käsittää sellaisesta, joka ei ole koskaan vaivautunut perehtymään Habsburgien monarkian sisäisiin oloihin. Jo maailmanhistorian kouluopetuksen täytyi tuossa valtiossa antaa alkuitu tälle kehitykselle, koska erikoista Itävallan historiaa on olemassa ainoastaan mitä pienimmässä määrin. Tuon valtakunnan kohtalot ovat niin kiin-

teästi kytkeytyneet yhteen koko saksalaisuuden elämän ja kasvun kanssa, että historian jakamista esim. Saksan ja Itävallan historiaan on kerrassaan mahdoton ajatella. Niin, kun Saksa vihdoin alkoi hajaantua kahdeksi valta-alueeksi, juuri tuosta jakaantumisesta tuli Saksan historiaa.

Wienissä säilytetyt keisarin arvomerkit, jotka ovat valtakunnan muinoiselta keisarivallan ajalta, tuntuvat kuin ihmeellinen taika vaikuttavan yhä edelleenkin kuin ikuisen yhteyden panttina.

Itävallan saksalaisen kansan alkuvaistoinen huuto, että sen oli päästävä yhdistymään saksalaisen emämaan kanssa, oli vain syvällä koko kansan sielussa uinuvan kaipuun ilmaus, kaipuun, joka vaati tätä paluuta takaisin koskaan unohtumattomaan isänkotiin. Mutta tämä ei olisi ikinä ymmärrettävissä, jollei yksityisten Itävallan saksalaisten historiallinen kasvatus olisi ollut sellaisen yhteisen kaipuun alkusyynä. Siinä piilee milloinkaan ehtymätön lähde, joka erikoisesti unohduksen aikoina hiljaa, kehoittavasti haastaessaan saa ihmisen kääntämään katseensa pois hetken hyvinvoinnista ja alati muistuttamalla mieleen menneisyyttä kuiskii uudesta tulevaisuudesta.

Maailmanhistorian opetus on kuitenkin vielä tänäkin päivänä ns. keskikouluissa hullulla kannalla. Ainoastaan harvat opettajat käsittävät, ettei nimenomaan historianopetuksen päämääränä voi ikipäivänä olla ulkoluku ja historiallisten aikamäärien ja tapahtumien kasaaminen muistiin, ettei ole tärkeää, tietävätkö pojat täsmälleen, milloin se tai se taistelu tapahtui, milloin joku sotapäällikkö syntyi tai milloin joku (useimmissa tapauksissa varsin mitätön) hallitsija sai esi-isiensä kruunun päähänsä. Ei toki, Herra varjelkoon, se ei ole tärkeintä, se merkitsee perin vähän.

Historian »lukeminen» merkitsee sitä, että koetetaan etsiä ja löytää ne voimat, jotka syinä ja aiheina johtavat niihin vaikutuksiin, jotka sitten näemme silmiemme edessä historiallisina tapahtumina.

Lukemisen samoin kuin oppimisenkin taito piilee tässäkin tapauksessa siinä, että *olennainen muistetaan, epäolennainen unohdetaan.*

Ehkäpä muodostui määrääväksi koko myöhemmälle elämälleni se seikka, että onni sattui lahjoittamaan minulle juuri historian opettajaksi miehen, joka oli eräs niitä erittäin harvoja, jotka ymmärtävät sekä opetuksessaan että tutkiessaan oppilasta kohottaa vallitsevaksi juuri tämän näkökohdan. Silloinen opettajani Linzin reaalikoulussa professori, tohtori Leopold Pötsch oli todellakin ihanteellisella tavalla kuin tuon vaatimuksen ruumiillistuma. Hän oli vanhahko herra, esiintymisessään yhtä hyväntahtoinen kuin varma ja tiukkakin, joka häikäisevän kaunopuheisena ei ainoastaan osannut herättää mielenkiintoamme, vaan suorastaan tempasi mukaansa. Vielä tänäkin päivänä muistan hieman liikuttuneena tuota harmaatukkaista miestä, joka tulisella esitystavallaan sai meidät väliin unohtamaan nykyhetken, loihti meidät kauas menneisiin aikoihin ja vuosituhansien hämyharsoista muotoili kuivat historialliset muistitiedot eläväksi todellisuudeksi. Istuimme hievahtamatta paikoillamme, usein intoa hehkuen, väliin jopa kyyneliin asti liikuttuneina.

Onnemme oli sitäkin suurempi, kun tuo opettaja kykeni valaisemaan menneisyyttä nykyisyydestä käsin ja osasi menneisyydestä tehdä johtopäätökset nykyajan suhteen. Enemmän kuin kukaan toinen hän myöskin osoitti ymmärtämystä kaikkia päivän kysymyksiä kohtaan, jotka tuona aikana kovasti askarruttivat mieltämme. Meidän pienoisesta kansalliskiihkostamme tuli hänen käyttämänään kasvatuskeino, sillä monet kerrat hän sai, vain vetoamalla kansalliseen kunniantuntoomme, meidät vallattomat naskalit nopeammin palautetuksi järjestykseen kuin muilla keinoin olisi ollut mahdollista.

Tämän opettajan ansiosta historiasta tuli mieliaineeni.

Minusta tuli kieltämättä jo siihen aikaan, vaikka varmaankin hänen tahtomattaan, nuori vallankumouksellinen.

Kukapa olisi voinutkaan sellaisen opettajan johdolla Saksan historiaa opiskellessaan olla muuttumatta sen valtion viholliseksi, joka hallitsijahuoneensa avulla niin turmiollisella tavalla vaikutti kansakunnan kohtaloihin?

Kukapa vihdoin olisi voinut vielä säilyttää keisarin-uskollisuutensa hallitsijahuonetta kohtaan, joka oli sekä menneinä aikoina että nyt vieläkin kerran toisensa perästä pettänyt Saksan kansan elinedut omien häpeällisten etujensa vuoksi?

Emmekö me jo koulupoikina tienneet, ettei tämä Itävallan valtio tuntenut ja ettei se ylipäänsä voinutkaan tuntea lainkaan rakkautta meitä saksalaisia kohtaan?

Historian meille avaamaa käsitystä Habsburgin hallitsijasuvun vaikutuksesta vielä tukivat jokapäiväiset omat kokemuksemme. Niin etelässä kuin pohjoisessakin syöpyi vieraan kansan myrkky kansallisruumiiseemme, ja itse Wien muuttui aivan ilmeisesti yhä enemmän epäsaksalaiseksi kaupungiksi. Arkkiherttuan palatsi harrasti tshekkiläistämistä, missä se vain suinkin oli mahdollista, ja juuri ikuisen oikeuden ja leppymättömän koston jumalatar salli Itävallan saksalaisten pahimman veriviholisen, arkkiherttua Frans Ferdinandin kaatua nimenomaan niiden luotien uhrina, joita hän, arkkiherttua, oli itse ollut auttamassa valamaan. Hän näet oli ylhäältäpäin tapahtuvan Itävallan slaavilaistamisen suojelija.

Uskomattomia olivat ne taakat, jotka sälytettiin saksalaisen kansan kannettaviksi, ennen kuulumattomat ne uhrit, joita se uhrasi veroina ja verenä, mutta kuitenkin täytyi jokaisen, joka ei ollut aivan sokea, huomata, että kaikki tyynni olisi aivan turhaa. Kaikkein pahimmin mieltämme kirveli se tosiasia, että koko tuon järjestelmän ylle levitettiin kuin moraaliseksi verhoksi Saksan kanssa solmittu liitto, jolloin Saksa itse vielä kaiken kukkuraksi joutui tavallaan antamaan siunauksensa saksalaisuuden vähän kerrassaan tapahtuvalle hävittämiselle vanhasta monarkiasta. Habsburgien teeskentely, jota käyttäen asioille osattiin ulospäin antaa sellainen sävy, ikäänkuin Itävalta muka olisi

yhä vielä saksalainen valtio, kiihdytti tuota hallitsijahuonetta kohtaan tunnetun vihan suorastaan mieltenkuohuksi ja samalla halveksinnaksi.

Vain Saksan valtakunnassa oli niitä, jo siihen aikaan ainoita »valittuja», jotka eivät huomanneet tästä kaikesta yhtään mitään. Kuin sokeuden lyöminä he kulkivat rinta rinnan kuolleen ruumiin kanssa, vieläpä erehtyivät luulemaan mädännyksen enteitä »uuden» elämän merkeiksi.

Nuoren Saksan valtakunnan onnettomassa liitossa Itävallan varjovaltakunnan kanssa piili sittemmin puhjenneen maailmansodan itu, samoin kuin romahduksenkin itu.

Tässä kirjassa on aikomukseni vielä tuonnempana käsitellä tätä ongelmaa perin pohjin. Tässä kohdassa riittänee, kun vain totean, että jo varhaisimmassa nuoruudessani päädyin siihen havaintoon, joka ei ole sittemmin koskaan muuttunut, päinvastoin vain entisestään syventynyt, nimittäin:

Saksalaisuuden turvaaminen edellytti Itävallan tuhoa; kansallistunto ei ole missään tapauksessa samaa kuin hallitsijasukuun liittyvä isänmaallisuus; ja ennen kaikkea: Habsburgin arkkihertuain suvun oli kohtalo määrännyt koitumaan Saksan kansan onnettomuudeksi.

Tein jo siihen aikaan tästä havainnosta seuraavat johtopäätökset: palava rakkaus saksalais-itävaltalaista kotiseutuani, syvä viha Itävallan valtiota kohtaan.

卐

Tästä historiallisen ajattelun tavasta, jonka tällä tavoin opin jo kouluaikana, en ole sen jälkeenkään luopunut. Maailmanhistoria muodostui minulle yhä suuremmassa määrin tyhjentymättömäksi, ehtymättömäksi lähteeksi, josta ammensin ymmärtämystä käsittämään nykyajan historiallisia toimintoja, siis politiikkaa. En tahdo sitä »oppia», vaan sen pitää opettaa minua.

Jos minusta siten oli jo varhain tullut poliittinen »vallan-

kumouksellinen», niin yhtä varhain minusta oli sellainen tullut myös taiteen alalla.

Ylä-Itävallan pääkaupungissa oli noihin aikoihin verraten hyvä teatteri. Siellä näyteltiin melkeinpä mitä vain. Kaksitoistavuotiaana näin siellä ensi kerran »Wilhelm Tellin», muutamaa kuukautta myöhemmin näin ja kuulin ensimmäisen ooppera elämässäni, »Lohengrinin». Nuorekas Bayreuthin mestariin kohdistuva ihailuni oli rajaton. Yhä uudestaan tunsin hänen teostensa vetävän minua puoleensa, ja pidän sitä nyt erikoisena onnena, että noiden vaatimattomien maaseudun esitysten ansiosta minulle säilyi mahdollisuus nauttia niistä myöhemmin vielä suuremmassa määrin.

Kaikki tuo tuollainen yhä lujitti, varsinkin selvittyäni nulikkavuosistani (mikä minulla kävi kylläkin varsin tuskallisesti), syvää sisäistä vastenmielisyyttäni sitä elämänuraa kohtaan, jonka isäni oli minulle valinnut. Päädyin yhä lujemmin siihen vakaumukseen, etten ikinä tuntisi itseäni virkamiehenä onnelliseksi. Kun nyt piirustuksenlahjani huomattiin reaalikoulussakin, päätökseni vakiintui entistäänkin lujemmaksi.

Eivät rukoukset enempää kuin uhkauksetkaan voineet saada siinä enää muutosta aikaan.

Tahdoin ruveta taidemaalariksi, en virkamieheksi millään ehdolla.

Se vain oli merkillistä, että vuosien vieriessä aloin yhä enemmän innostua rakennustaiteeseen.

Pidin sitä siihen aikaan itsestään selvänä maalarinlahjojeni lisänä ja itsekseni iloitsin, kun taiteelliset puitteeni tällä tavoin laajenivat entisestään.

En osannut aavistaa, että kaikki kävisi aivan toisin.

卐

Kysymys tulevasta urastani ratkesikin nopeammin kuin olin osannut odottaa.

Kolmetoistavuotiaana menetin aivan äkkiä isäni. Muuten

vielä voimakasta ja reipasta vanhaa herraa kohtasi halvaus tehden mitä tuskattomimmalla tavalla lopun hänen maallisesta vaelluksestaan, jättäen meidät kaikki mitä syvimmän surun valtaan. Isäni kiihkeimmin tavoittelema päämäärä: että saisi olla avullisena luomassa pojalleen tulevaisuutta säästämällä tätä kokemasta omaa katkeraa kehityskulkuaan, ei silloin tosin kylläkään näyttänyt hänelle onnistuneen. Mutta hän oli kuitenkin, joskin aivan tietämättään, kylvänyt sellaiset tulevaisuuden siemenet, ettemme hän enempää kuin minäkään olisi silloin vielä osanneet sitä käsittää.

Aluksi ei kylläkään tapahtunut mitään ulkonaista muutosta.

Äiti tunsi kai velvollisuudekseen huolehtia edelleen kasvatuksestani isäni toivomusten mukaisesti, siis antaa minun jatkaa lukujani päästäkseni virkamiesuralle. Itse olin lujemmin kuin konsanaan päättänyt, etten missään tapauksessa rupea virkamieheksi. Samassa määrin kuin nyt keskikoulun oppiaineet ja opetustapa loittonivat ihanteestani, sitä välinpitämättömämmäksi kävin mielessäni. Sitten tuli äkkiä avukseni sairaus ja ratkaisi muutamassa viikossa kodissani sekä tulevaisuuteni että kodin ainaisen riitakysymyksen. Paha keuhkovaivani sai lääkärin mitä vakavimmin varoittamaan äitiäni toimittamasta minua konsanaan istumatyöhön virastoon. Koulunkäyntikin oli keskeytettävä ainakin vuodeksi. Mitä jo kauan olin kaikessa hiljaisuudessa kaivannut ja minkä puolesta olin aina taistellut, oli nyt tämän tapauksen johdosta yhdellä kertaa melkein kuin itsestään muuttunut todellisuudeksi.

Sairaudestani järkyttyneenä äiti lopulta vihdoinkin taipui ottamaan minut pois reaalikoulusta ja lupaamaan, että sain mennä taideakatemiaan.

Nuo olivat mitä onnellisimpia päiviä, ne tuntuivat minusta melkein kuin kauniilta unelmalta; ja pelkäksi unelmaksi niiden oli määrä jäädäkin. Kahta vuotta myöhemmin teki äidin kuolema äkkilopun kaikista noista kauniista suunnitelmista.

Äidin kuolema lopetti pitkän, tuskallisen sairauden, josta ei ollut alun alkaenkaan ollut suuria parantumisen toiveita. Kuitenkin tuo isku koski varsinkin minuun hirveästi. Isääni olin kunnioittanut, mutta äitiä rakastanut.

Hätä ja ankara todellisuus pakottivat minut nyt nopeasti tekemään päätökseni. Ne vähät varat, mitä isältäni oli jäänyt, olivat suurimmaksi osaksi huvenneet äitini ankaran sairauden aikana; ja kun ei minulle tuleva orvon elatusapu riittänyt edes ylläpitooni, minun oli nyt pakko tavalla tai toisella itse ansaita leipäni.

Vähät pito- ja liinavaatteeni pienessä matkalaukussa matkustin Wieniin sydämessä järkkymätön tahto. Mikä isälleni oli onnistunut viisikymmentä vuotta aikaisemmin, sen toivoin itsekin voivani kiristää kohtalolta; minustakin piti tulla »jotakin», mutta — ei missään tapauksessa virkamiestä.

2. luku.

OPPI- JA AHDINKOVUODET WIENISSÄ.

ÄITINI kuollessa kohtalo jo oli yhdessä suhteessa tehnyt ratkaisunsa.

Äidin viimeisinä kärsimyksenkuukausina olin käynyt Wienissä suorittamassa taideakatemian pääsytutkintoa. Mukanani paksu pinkka piirustuksiani olin silloin lähtenyt matkaan, varmasti vakuuttuneena siitä, että tutkinnosta suoriutuisin helposti, kuin leikiten. Reaalikoulussa olin jo ollut luokkani verrattomasti paras piirustaja; ja niistä ajoista lahjani ja kykyni olivat tavattomasti kehittyneet edelleen, niin että oma tyytyväisyyteni sai minut ylpeänä ja onnellisena toivomaan parasta.

Yksi ainoa seikka pyrki väliin sumentamaan iloani: piirustuslahjani tuntuivat voittavan maalarinlahjani, varsinkin melkein kaikilla arkkitehtuurin aloilla. Samoin rakennustaidetta kohtaan tuntemani mielenkiinto voimistui yhä voimistumistaan. Se oli saanut yhä uutta yltyä siitä lähtien, kun olin, ennen kuin olin täyttänyt kuusitoista, ensi kerran päässyt käymään Wienissä ja saanut viipyä siellä kaksi viikkoa. Matkustin sinne tutkiakseni Hovimuseon taulugalleriaa, mutta minulta riitti huomiota melkein yksinomaan vain museolle itselleen. Aamuvarhaisesta iltamyöhään juoksin päivät pääksytysten nähtävyydeltä toiselle, mutta aina vetivät rakennukset lähinnä huomion puoleensa. Tuntikaupalla saatoin siten seisoskella Oopperan edustalla, tuntikaupalla ihailla Parlamentintaloa, koko Ring-katu

vaikutti kuin mikäkin Tuhannenyhden yön taika. Nyt olin siis toista kertaa tuossa kauniissa kaupungissa ja odotin kärsimättömyyttä hehkuen, mutta samalla myöskin ylpeän luottavaisena pääsytutkinnon tulosta. Olin niin varmasti vakuuttunut onnistumisestani, että hylkäävä päätös iski kuin salama kirkkaalta taivaalta. Kun menin laitoksen rehtorin puheille tiedustelemaan syitä, miksi minua ei ollut hyväksytty taideakatemian yleiseen maalarikouluun, tuo herra vakuutti, että mukana tuomistani piirroksista kävi eittämättömästi selville sopimattomuuteni taidemaalariksi, koska taipumukseni ilmeisesti viittasivat arkkitehtuúrin alalle; minun suhteeni ei voisi koskaan tulla kysymykseen akatemian taidemaalarikoulu, vaan ainoastaan sen arkkitehtuurikoulu. Tuntui aivan uskomattomalta käsittää, etten ollut jo ennemmin käynyt rakennuskoulua tai hankkinut muuta opetusta arkkitehtuurissa.

Musertuneena poistuin tuosta Hansenin loistorakennuksesta Schillerplatz-aukion varrelta, ensi kerran koko nuoren elämäni aikana sisäisen ristiriidan vallassa. Sillä se, mitä olin kuullut taipumuksistani, tuntui yht'äkkiä kuin salama räikeästi valaisevan olemukseni ristiriitaisuuden, josta olin jo kauan kärsinyt pääsemättä tarkoin sen syistä selville.

Muutamassa päivässä tiesin nyt itsekin, että minusta tulisi arkkitehti.

Tuohon päämäärään johtava tie oli tosin tavattoman vaikea; nyt kostautui kipeästi, että olin uhmamielessäni lyönyt reaalikoulussa laimin yhtä ja toista. Akatemian arkkitehtuurikouluun oli pääsyvaatimuksena, että oli käynyt teknillisen rakennuskoulun, ja tähän taas oli vuorostaan pääsyehtona keskikoulussa suoritettu kypsyyskoe. Kaikki sellainen minulta puuttui tykkänään. Inhimillisten laskelmien mukaan ei taiteilijanunelmani toteutuminen ollut enää mahdollinen.

Palatessani nyt äidin kuoleman jälkeen Wieniin kolmannen kerran jäädäkseni sinne tällä kertaa moneksi vuodeksi oli rauhallisuuteni ja päättäväisyyteni sillä välin kuluneena aikana

palannut. Aikaisempien aikojen uhma oli tullut takaisin, ja katse oli lopullisesti suuntautunut päämäärään. Tahdoin päästä arkkitehdiksi, eivätkähän vastukset ole olemassa sitä varten, että niiden vuoksi hellittää, vaan siksi, että ne voitetaan. Ja minä tahdoin voittaa kaikki vastukset, isäni kuva lakkaamatta edessäni, miehen, joka oli aikoinaan köyhästä maalais- ja suutarin oppipojasta omalla tarmollaan kohonnut valtion virkamieheksi. Minulla oli jo toki parempi perusta, taistelun mahdollisuus niin muodoin paljon helpompi; ja sitä, mitä aikoinani olin pitänyt kohtalon nurjuutena, ylistän nyt kaitselmuksen viisaudeksi. Kun nyt hädän ja puutteen jumalatar otti minut kouristukseensa ja useinkin uhkasi musertaa, silloin vastustustahto kasvoi, ja lopuksi tahto peri voiton.

Tuota aikaa voin kiittää siitä, että olen kehittynyt kovaksi ja että osaan olla kova. Ja vielä enemmän kiitän sitä sen johdosta, että se tempasi minut pois mukavan elämän tyhjyydestä, että se riisti äidin lellikkipojan pehmeästä pesästä ja antoi hänelle uudeksi äidiksi Suruttaren, että se heitti vastaan hangoittelevan nuorukaisen kurjuuden ja köyhyyden maailmaan ja siten pakotti hänet tutustumaan niihin, joiden puolesta hänen oli sittemmin määrä taistella.

卐

Noina aikoina silmieni oli myös määrä avautua havaitsemaan kaksi vaaraa, joita tätä ennen tuskin olin tuntenut nimeltäänkään ja joiden hirvittävää merkitystä Saksan kansan olemassaololle en ainakaan ensinkään ymmärtänyt. Ne vaarat olivat marxilaisuus ja juutalaisuus.

Wien, juuri se kaupunki, joka monen monien mielestä on itse viattoman iloisuuden käsite, kuin tyytyväisten, hilpeiden ihmisten temmellyspaikka, on minulle valitettavasti ainoastaan elämäni surullisimman ajan elävä muisto.

Vielä tänäkin päivänä tuo kaupunki saattaa herättää mielessäni ainoastaan murheellisia ajatuksia. Viisi vuotta kurjuutta ja

surkeutta ovat säilyneet muistissani tuon elostelijoiden kaupungin nimen yhteydessä. Viisi vuotta, joiden aikana minun ensin täytyi ansaita leipäni aputyöläisenä, sitten vaatimattomana maalarina, — totisesti niukka leipäni, joka ei edes riittänyt sammuttamaan vakituista nälkääni. Nälkä oli siihen aikaan uskollinen vartijani, joka yksin minua ei juuri koskaan hylännyt, joka rehellisesti jakoi kaiken kanssani. Jok'ikinen kirja, jonka itselleni hankin, herätti siinä osanottoa; oopperassa käynti sai sen taas pitämään minulle seuraa päiväkaupalla; se oli alituista taistelua säälimättömän ystäväni kanssa. Ja kuitenkin opin tuona aikana enemmän kuin ennen koskaan. Lukuun ottamatta rakennustaidettani ja harvinaisia, suuni kustannuksella säästettyjä oopperassa käyntejäni olivat ainoana ilonani nykyisin vain kirjat.

Tuona aikana luin tavattoman paljon ja perusteellisesti. Mitä työstäni jäi vapaa-aikaa, se meni järjestään opiskeluun. Muutamassa vuodessa hankin siten sen tietomäärän perusteet, joita vielä tänäkin päivänä kulutan.

Mutta vielä enemmänkin.

Noina aikoina minulle muotoutui maailmankuva ja maailmankatsomus, joka muodostui sen aikaisten tekojeni ja toimintojeni graniittiperustaksi. Sen lisäksi, mitä silloin siten loin, on tarvinnut ainoastaan vähän lukea lisää, mutta muuttaa ei minun ole tarvinnut mitään.

Päinvastoin.

Uskon tänä päivänä lujasti, järkähtämättä, että ylipäänsä kaikki luovat ajatukset pohjimmaltaan ilmestyvät jo nuoruuden aikana, mikäli niitä ylimalkaan on olemassa. Teen eron vanhuuden viisauden välillä, joka voi ilmetä vain suurempana perusteellisuutena ja varovaisuutena, tuloksena pitkän elämän kokemuksista, ja nuoruuden nerokkuuden välillä, joka ehtymättömän hedelmällisenä ravistaa itsestään ajatuksia ja aatteita, kykenemättä niitä ensin edes muokkaamaan niiden ylen suuren runsauden vuoksi. Se tuottaa ne rakennustarvikkeet ja tulevaisuudensuunnitelmat, joista viisaampi ikäkausi kokoaa kivet, hakkaa

ne valmiiksi ja suorittaa itse rakennuksen — mikäli ei vanhuuden ns. viisaus ole tukahduttanut nuoruuden nerokkuutta.

卐

Se elämä, jota olin siihen asti isänkodissa viettänyt, erosi ainoastaan vähän tai ei lainkaan kaikkien muiden elämästä. Saatoin odottaa huoletonna huomispäivää, eikä minulle ollut olemassa mitään yhteiskunnallisia ongelmia. Nuoruuden aikanani oli lähin ympäristöni ollut pikkuporvarillisia piirejä, siis väkeä, joka oli vain hyvin vähän yhteydessä puhtaasti ruumiillisen työn tekijöiden kanssa. Sillä niin oudolta kuin ensi silmäykseltä näyttäneekin, on juuri noiden taloudellisesti verraten heikossa asemassa olevien kerrosten ja tavallisten työläisten välillä syvempi juopa kuin luulisi. Syynä tähän melkeinpä selvään vihamielisyyteen on oikeastaan tuon vasta verraten äsken ruumiillisen työn tekijäin tasolta kohonneen yhteiskuntaryhmän pelko, että voi uudelleen vajota takaisin vanhaan, halvassa arvossa pidettyyn säätyyn tai ainakin, että yhä voidaan pitää siihen kuuluvana. Tähän liittyy monilla myös epämiellyttävä muisto tuon alhaisen luokan sivistyksellisestä kurjuudesta, sen keskinäisessä seurustelussa usein ilmenevästä raakuudesta, jolloin oman, vaikka kuinkakin vaatimattoman yhteiskunnallisen aseman kannalta jokainen kosketus tuon jo voitetun kulttuuri- ja elintason kanssa tuntuu sietämättömältä taakalta.

Siitä johtuu, että ylempiin luokkiin kuuluvat usein helpommin laskeutuvat kenen tahansa lähimmäisensä tasolle kuin »nousukas» pitää mahdollisenakaan.

Sillä jok'ikinen, joka on omalla voimallaan päässyt taistellen kohoamaan entisestä elämänasemastaan ylempään, on kerta kaikkiaan nousukas.

Vihdoin tuo usein hyvinkin katkera kamppailu tappaa säälin. Oma tuskallinen olemistaistelu tappaa kaiken säälintunteen jälkeenjääneiden kurjuutta kohtaan.

Tässä suhteessa kohtalo armahti minua. Pakottaessaan minut

palaamaan takaisin siihen köyhyyden ja epävarmuuden maailmaan, josta isäni oli elämänsä aikana jo päässyt eroon, se riisti silmiltäni ahtaan, rajoittuneen pikkuporvarismaisen kasvatuksen silmälaput. Nyt vasta tulin ihmiset tuntemaan; opin erottamaan tyhjän ulkokuoren tai karkean pinnan heidän sisäisestä olemuksestaan.

Wien kuului vuosisadan taitteen jälkeen jo yhteiskunnallisesti epäsuotuisiin kaupunkeihin.

Siellä vaihtelivat räikeinä toistensa rinnalla loistava rikkaus ja viheliäinen köyhyys. Kaupungin keski- ja sisäosissa huomasi selvästi suuren valtion valtimonsykkeen, valtion, jossa oli asukkaita 52 miljoonaa, ja tämän kansallisuuksien valtion kaiken epäilyttävän tenhon. Hovi vaikutti häikäisevässä upeudessaan magneetin tavoin koko muun valtakunnan rikkauteen ja älymystöön. Lisäksi tuli vielä Habsburgien monarkian voimakas keskeistys semmoisenaan.

Siinä tarjoutuikin ainoa mahdollisuus pitää tuota kansojen sekasotkua koossa kiinteässä muodossa. Mutta siitä seurasi ylenmääräinen korkeiden ja korkeimpien viranomaisten keskeitys pää- ja hallituskaupunkiin.

Mutta Wien ei ollut vanhan Tonavan-monarkian keskus ainoastaan poliittisesti ja henkisesti, vaan myöskin taloudellisessa suhteessa. Korkeiden upseerien, virkamiesten, taiteilijoiden ja tiedemiesten armeijaa vastassa oli vielä suurempi työläisten armeija, ylhäisön ja kauppamaailman rikkautta vastassa surkea köyhyys. Ring-kadun palatsien edustalla kuljeskeli tuhansittain työttömiä, ja tuon vanhan Itävallan *via triumphaliksen* lähistöllä ja alla majailivat kodittomat viemärien puolihämärässä ja liejussa.

Yhteiskunnallista kysymystä olisi tuskin missään saksalaisessa kaupungissa voinut tutkia paremmin kuin Wienissä. Mutta älköön sen suhteen erehdyttäkö. Tuo »tutkimus» ei voi tapahtua ylhäältä alaspäin. Joka ei itse ole sen kuristavan jättiläiskyyn puristuksessa, ei koskaan tule sen myrkkyhampaita

tuntemaan. Muussa tapauksessa siitä ei tule sen kummempaa kuin pinnallista lorua ja valheellista tunteilua. Molemmat ovat vahingoksi. Edellinen siksi, ettei se koskaan pysty tunkeutumaan ongelman ytimeen saakka, jälkimmäinen sen vuoksi, että se sivuuttaa sen. En osaa sanoa, kumpi on tuhoisampaa: välinpitämättömyyskö yhteiskunnallisen hädän suhteen, jollaista useimmat onnen suosikeista ja myös omien ansioidensa nojalla siitä kohonneista osoittavat joka päivä; vai sellainen yhtä kopea kuin usein tungettelevan tahditonkin, mutta aina armollinen sekä hame- että housupukuisten »kansan mukana kärsivien» muotinaisten alentuvaisuus. Nuo ihmiset tekevät joka tapauksessa enemmän syntiä kuin pystyvät vaistottomalla ymmärryksellään ylipäänsä käsittämäänkään. Sen vuoksi heidän omaksi kummastuksekseen on toiminta, johon heidän yhteiskunnallinen »ajattelutapansa» johtaa, aina nollan arvoista, vieläpä se usein vihaisesti torjutaan, mikä sitten käsitetään todistukseksi kansan kiittämättömyydestä.

Että yhteiskunnallisella toiminnalla ei ole tuollaisen hyväntekeväisyyden kanssa mitään yhteistä ja ennen kaikkea, ettei siitä ylipäänsä saa vaatia kiitosta, koska sen tehtävänä ei ole jakaa armonosoituksia, vaan saattaa oikeuksia voimaan, sitä on vaikea saada mahtumaan sellaisten ihmisten päähän.

Minä säästyin oppimasta yhteiskunnallista kysymystä sillä tavalla. Vetämällä minut kärsimystensä taikapiiriin se ei tuntunut kutsuvan minua »oppimaan», vaan pikemminkin haluavan käyttää kokeiluihinsa minua itseäni. Ei ollut sen omaa ansiota, että koekaniini sentään suoriutui leikkauksesta terveenä ja hyvissä voimissa.

卐

Kun nyt haluan esittää silloisten elämyksieni sarjan, tästä ei voi ikinä tulla lähimainkaan täydellistä; ainoastaan tärkeimmät ja omalta kohdaltani järkyttävimmät vaikutelmani tahdon tässä esittää rinnan niiden harvojen opetusten kera, mitä jo silloin niistä sain.

卐

Enimmäkseen minun ei ollut erikoisen vaikea saada työtä, koska en ollut ammattitaitoinen työläinen, vaan minun oli yritettävä ns. aputyöläisenä ja useinkin ryhdyttävä tilapäisiin hommiin ansaitakseni jokapäiväisen leipäni.

Asetuin silloin kaikkien niiden ihmisten kannalle, jotka pudistavat Euroopan tomut jaloistaan järkähtämättömästi päättäen luoda itselleen uuden tulevaisuuden Uudessa maailmassa, vallata itselleen uuden kotimaan. Vapautuneina kaikista siihenastisista lamauttavista kuvitteluista asemasta ja säädystä, ympäristöstä ja perinteistä he tarttuvat nyt mihin tahansa ansiotyöhön, mitä vain on tarjona, päätyen kamppailussaan yhä enemmän siihen käsitykseen, ettei rehellinen työ ole milloinkaan häpeäksi, olipa se mitä lajia tahansa. Samalla tavoin minäkin olin päättänyt lujasti hypätä minulle uuteen maailmaan ja suoriutua siellä.

Että siellä on aina jotakin työtä saatavissa, sen tulin pian huomaamaan, mutta yhtä pian myöskin, miten helposti sen menettää.

Jokapäiväisen leivän ansaitsemisen epävarmuus selvisi minulle lyhyessä ajassa erääksi tämän uuden elämän pahimmaksi varjopuoleksi.

»Ammattitaitoiset» työläiset eivät kylläkään joudu yhtä usein kadulle kuin meidän ammattitaidottomien on laita; mutta eivät hekään ole täysin turvassa siltä kohtalolta. Heidän vihollisenaan ovat työnpuutteesta johtuvan leivättömyyden tilalla työnsulut tai heidän omat tekemänsä lakot.

Tässä jo kostautuu jokapäiväisen ansion epävarmuus kaikkein katkerimmin koko taloudelle itselleen.

Maalaispoika, joka saapuu suurkaupunkiin luulotellun ja ehkä todellakin helpomman työn ja lyhyemmän työajan, mutta erikoisesti suurkaupungin kerta kaikkiaan ympärilleen säteilemän häikäisevän valon houkuttelemana, on vielä tottunut tietynsuuruiseen varmaan ansioon. Hänen on tapana luopua vanhasta työpaikastaan vasta sitten, kun on ainakin toiveita uuden saannista. Maatyöntekijöistä on nimittäin suuri puute, pitkällisen

työttömyyden todennäköisyys siis sinänsä hyvin pieni. On erehdystä luulla, että suurkaupunkiin lähtevä maalaispoika on jo muka alun alkaen huonompaa ainesta kuin se, joka yhä edelleen elättää henkensä rehellisesti talonpojan maakamaralla. Ei, päinvastoin: kokemus osoittaa kaikkien siirtolaisainesten pikemminkin olevan kaikkein terveimpiä ja tarmokkaimpia luonteita kuin päinvastoin. Mutta tuollaisiin »siirtolaisiin» eivät kuulu ainoastaan Amerikkaan-menijät, vaan myöskin ne nuoret maalaisrengit, jotka päättävät lähteä pois kotikylästä muuttaakseen vieraaseen suurkaupunkiin. Hekin ovat valmiit uskaltautumaan tuntemattomiin kohtaloihin. Useimmissa tapauksissa heillä on suureen kaupunkiin tullessaan taskussa hiukan rahoja, joten heidän ei siis tarvitse heti ensimmäisenä päivänä menettää rohkeuttaan, jos kova onni asettaa niin, etteivät he pitkähköön aikaan saa työtä. Mutta pahempaa tulee sitten, jos he saamansa paikan kadottavat taas lyhyen ajan perästä. Varsinkin talvella on usein vaikea, jollei mahdoton saada uutta. Ensimmäiset viikot vielä menevät. He saavat ammattiyhdistyksen kassasta työttömyysavustusta ja tulevat miten kuten toimeen sen turvin. Mutta kun viimeinen oma lantti on syöty ja ammattiyhdistyksen kassakin pitkällisen työttömyyden vuoksi lopettaa avustuksen maksamisen, silloin alkaa kova hätä ja puute. Nälkäisinä he nyt kuljeskelevat paikasta paikkaan, panttaavat tai myyvät viimeisetkin omaisuuden rippeet, vaatteet käyvät yhä risaisemmiksi ja sitä mukaa he vaipuvat ulkonaisestikin sellaiseen ympäristöön, joka ruumiillisen onnettomuuden lisäksi myrkyttää sielullisestikin. Jos he vielä joutuvat asunnottomiksi ja vielä (niinkuin usein tapahtuu) talvisaikaan, niin kurjuus paisuu kovin suureksi. Lopuksi he ehkä sentään taas saavat jotakin työtä. Toisella kertaa käy samoin kuin ensimmäisellä, kolmannella kerralla ehkä vielä onnettomammin, niin että he vähitellen tottuvat välinpitämättömämpinä sietämään tuota ikuista epävarmuutta. Loppujen lopuksi tuo tuollainen toistuminen muuttuu tottumukseksi.

Siten tuollaiselta alkuaan ahkeralta mieheltä koko elämänkäsitys höltyy, hän kypsyy vähän kerrassaan aseeksi niiden käteen, jotka nyt häntä käyttävät vain omaa alhaista etuaan tavoitellessaan. Hän on niin monta kertaa ilman omaa syytään jäänyt työttömäksi, ettei kerta lisää puoleen tai toiseen enää merkitse mitään, vaikk'ei olisikaan kysymys taloudellisten oikeuksien puolesta taistelemisesta, vaan valtiollisten, yhteiskunnallisten tai yleisten sivistyksellisten arvojen tuhoamisesta. Hänestä tulee, jollei suorastaan lakkoilunhaluinen, niin kuitenkin lakkoja suosiva.

Tuota kehityskulkua saatoin omin silmin seurata tuhansista esimerkeistä. Kuta kauemmin tarkkasin sen kulkua, sitä voimakkaammaksi kasvoi inhoni tätä miljoonakaupunkia kohtaan, joka ensin ahnaasti imi ihmisiä puoleensa raastaakseen sitten julmasti heidät rikki.

Tullessaan tänne he kuuluivat vielä omaan kansaansa; heidän jäädessään sinne se menetti heidät.

Minua itseänikin miljoonakaupungin elämä heitteli sillä tavoin, että jouduin omassa nahassani tuon kohtalon vaikutukset kokemaan ja ne sielullisesti koettelemaan. Näin lisäksi yhden seikan: nopea vaihtelu työstä työttömyyteen ja takaisin, samoin kuin siitä johtuva iänikuinen tulojen ja toimeentulon heilahtelu hävittää ajan pitkään monistakin säästäväisyyden halun ja viisaan elämän suunnittelun ymmärtämyksen. Ruumis tottuu näköjään ainoastaan hitaasti elämään hyvinä päivinä hyvästi ja näkemään nälkää huonoina aikoina. Niin, nälkä tekee tyhjäksi kaikki hyvät aikomukset ja päätökset myöhemmästä järkevästä suunnittelusta parempien ansioiden aikana, koska se alituisen kangastuksen tavoin vilahduttelee uhrinsa silmien edessä kuvia hyvinvoinnista ja osaa kiihdyttää tuon unelman sellaiseksi kaipuuksi, että moinen sairaalloinen halu tekee lopun kaikista vapaaehtoisista rajoituksista, niin pian kuin ansio ja palkka vain suinkin sellaista sallivat. Siinä on syy, miksi työtä saava mies heti paikalla mitä järjettömimmin unohtaa kaiken suunnitel-

mallisuuden eläkseen täysin siemauksin päivästä päivään. Tämä johtaa puolestaan pienen viikkokulunkiarvionkin kumoutumiseen, koska viisas rahojen jakaminen jää senkin osalta tekemättä; aluksi rahoja riittää ainoastaan viideksi päiväksi seitsemän asemesta, myöhemmin ainoastaan kolmeksi päiväksi, sitten tuskin enää päiväksikään, ja lopulta ne hummataan heti ensimmäisenä yönä.

Kotona on usein vaimo ja lapset. Monesti tuo elämä tartuttaa heidätkin, varsinkin milloin mies on sinänsä hyvä heitä kohtaan, jopa heitä tavallaan rakastaakin. Silloin viikkopalkka pannaan kotona yhdessä menemään parissa, kolmessa päivässä; silloin syödään ja juodaan, niin kauan kuin rahoja riittää, ja loppupäivät nähdään sitten samoin kaikki yhdessä nälkää. Sitten vaimo alkaa hiiviskellä naapureiden luona ja lähistöllä, lainailee hiukan, tekee pikkuvelkoja ruokatavarakauppaan ja koettaa sillä tavoin suoriutua viikon pahoista loppupäivistä. Päivällisaikana koko perhe istuu laihojen tai tyhjienkin ruokakuppien ääressä odottaen seuraavaa palkkapäivää, puhuu siitä, laatii suunnitelmia, ja siinä nälkää nähdessään he jo uneksivat tulevasta onnesta.

Siten pienet lapset jo varhaisimmasta nuoruudestaan tottuvat tuohon surkeuteen.

Mutta silloin vasta käy hullusti, jos mies kohta alusta alkaa kulkea omia teitään ja vaimo, juuri lasten vuoksi, asettuu miestä vastustamaan. Silloin syntyy riitaa ja toraa, ja sitä mukaa kuin mies nyt etääntyy vaimosta yhä enemmän, hän lähestyy alkoholia. Joka lauantai-iltana hän on sitten humalassa, ja itsesäilytysvaiston pakosta vaimo omasta ja lastensa puolesta koettaa tapella niistä muutamista lanteista, jotka hänen täytyy mieheltä kiristää, kaiken lisäksi vielä enimmäkseen matkalla työpaikasta kapakkaan. Kun mies sitten vihdoinkin, sunnuntai- tai maanantai-iltana palaa kotiin humalassa raakana ja väkivaltaisena, mutta aina niin tyhjänä miehenä, että viimeinenkin lantti on mennyt, silloin syntyy kohtauksia, joista taivas varjelkoon!

Itse olen joutunut tällaisesta näkemään satoja esimerkkejä; aluksi tunsin inhoa tai suuttumusta ja närkästystä, mutta myöhemmin sitten jo käsitin tuon onnettomuuden koko murhenäytelmän sekä ymmärsin sen syvimmät syyt. Huonojen olosuhteiden onnettomia uhreja.

Melkein vielä surullisemmat olivat tuohon aikaan asunto-olot. Wienin aputyöläisten asuntokurjuus oli aivan kauhea. Vielä tänäkin päivänä puistattaa ajatellessani noita kurjia asuntoluolia, yömajoja ja joukkomajoituksia, noita murheellisia kuvia, siivottomuutta, tympäisevää likaisuutta ja vieläkin pahempaa.

Miten silloin täytyisi ja miten silloin täytyy käydä, kun noiden kurjuudenluolien irti päässeiden orjien joukot alkavat tulvia toisten, sanomattoman ajattelemattomien aikalaistensa ja lähimmäistensä kimppuun?

Sillä tuo toinen maailma on ajattelematon.

Ajattelemattomana se antaa asioiden kulkea kulkuaan osaamatta vaiston puutteessaan edes aavistaa, että kohtalo pakostakin ennemmin tai myöhemmin kostaa, jolleivät ihmiset itse ajoissa lepytä kohtaloa.

Kuinka kiitollinen olenkaan tuolle Kaitselmukselle, joka pani minut käymään tämän koulun! Siinä koulussa en voinut laiminlyödä sitä, mikä ei miellyttänyt. Se kasvatti minut nopeasti ja perusteellisesti.

Jollen tahtonut vaipua epätoivoon silloisessa ympäristössäni elävien ihmisten suhteen, minun täytyi oppia erottamaan toisistaan heidän ulkonainen olemuksensa ja elämänsä sekä sen syyt. Ainoastaan siten saattoi kaiken tuon kestää joutumatta epätoivoon. Silloin ei kaikesta tuosta onnettomuudesta ja surkeudesta, likaisuudesta ja ulkonaisesta rappiosta enää kohonnut ihmisiä, vaan murheellisten lakien murheellisia aikaansaannoksia; silloin oman, kaikkea muuta kuin helpon elämäntaisteluni paino vapautti minut luopumasta raukkamaisessa tunteilussa taistelusta nähdessäni tuon kehityskulun turmeltuneet lopputulokset.

Ei, sillä tavalla ei tätä asiaa pidä ymmärtää.

Jo siihen aikaan käsitin, että noiden olojen parannukseen päästiin ainoastaan kahtalaista tietä:

Mitä syvin yhteiskunnallinen vastuuntunto parempien perusteiden luomiseksi kehityksellemme ja sen kanssa rinnan häikäilemätön lujuus parantumattomien syöpäkasvainten poistamisessa.

Samoin kuin luonto keskittää suurimman huomionsa, ei jo olemassa olevan säilyttämiseen, vaan jälkeläisten kasvattamiseen lajin pystyssä pitäjiksi, samoin ei voi liioin inhimillisessä elämässä olla niin runsaasti kysymystä huonon, jo olemassa olevan keinotekoisesta jalostamisesta, mikä ihmisen taipumusten kysymyksessä öllen on 99 tapauksessa sadasta mahdotonta, kuin että heti alusta lähtien taataan tulevalle kehitykselle terveemmät urat.

Jo käydessäni Wienissä olemassaolotaisteluani minulle oli selvinnyt, että

yhteiskunnallisen työn ei pidä milloinkaan käsittää tehtäväkseen yhtä naurettavaa kuin tarkoituksetonta hyväntekeväisyyshaihattelua, vaan pikemminkin poistaa sellaiset talous- ja kulttuurielämämme periaatteelliset puutteet, jotka pakosta vievät tai jotka ainakin voivat johtaa yksilöiden huononemiseen ja rappeutumiseen.

Pienimpänä vaikeutena ryhdyttäessä kaikkein ankarimmin keinoin toimenpiteisiin yhteiskunnalle vihamielistä rikollisuutta vastaan ei ole suinkaan epävarmuus, kun on arvosteltava senkaltaisten ajan ilmiöiden sisäisiä vaikuttimia tai syitä.

Tuon epävarmuuden liiankin hyvänä perusteena on oman syyllisyyden tunto moisten rappion murhenäytelmien suhteen; mutta se lamauttaa nykyisin jokaisen vakaan ja lujan päätöksen ja on siten horjuvaisuudessaan osaltaan kaikkein välttämättömimpienkin itsesäilytystoimenpiteiden heikon ja puolinaisen toteuttamisen syynä.

Vasta kun joskus koittaa aika, jota eivät enää synkistä oman syyllisyydentietoisuuden varjot, se saa sisäisen rauhan keralla myös ulkonaista voimaa katkaisemaan epäröimättä ja säälimättä villivesat ja kitkemään rikkaruohon juurineen maasta.

Kun Itävallassa ei valtio ylipäänsä juuri tuntenut yhteiskunnallista lainsäädäntöä ja -käyttöä, sen heikkous taistelussa kaikkein pahimpiakin kasvannaisia vastaan oli aivan silmäänpistävän suuri.

卐

En osaa sanoa, mikä mieltäni noina aikoina eniten kauhisti: silloisten toverieni taloudellinen kurjuusko, heidän sielullinen ja siveellinen raakuutensa vai heidän henkisen kulttuurinsa alhaisuusko.

Kuinka usein porvaristomme kuohahtaakaan siveellisen suuttumuksen vallassa kuullessaan kurjan maankiertäjän suusta sellaisia sanoja, että tämän mielestä on herttaisen yhdentekevää, onko hän saksalainen vai eikö, ja että hänen on yhtä hyvä olla missä vain, missä saa välttämättömän toimeentulonsa.

Tuollaista »kansallisylpeyden» puutetta valitetaan sitten mitä syvimmin, ja voimakkaasti ilmaistaan inhoa moista ajatustapaa kohtaan.

Mutta kuinkahan moni lienee tullut kysyneeksi itseltään, mikä pohjimmaltaan on syynä heidän omaan parempaan ajattelutapaansa.

Kuinka moni käsittääkään kaikki ne lukemattomat isänmaan ja kansakunnan suuruuden muistot kaikilta kulttuuri- ja taide-elämän aloilta, jotka kaikki yhdessä antavat heille tuon oikeutetun ylpeyden sen johdosta, että he kuuluvat niin armoitettuun kansaan?

Kuinka monet aavistavat, miten suuressa määrin isänmaallinen ylpeys on riippuvainen isänmaan suuruuden tuntemuksesta kaikilla noilla aloilla?

Ajattelevatkohan porvarilliset piirimme, miten naurettavan vähässä määrin tätä isänmaanylpeyden edellytystä välitetään »kansalle»?

Ei hyödytä puhua, että »asiat eivät ole sen kummemmin muissakaan maissa», mutta että sikäläiset työläiset »kuitenkin» pitä-

vät kiinni kansallisuudestaan. Vaikkapa asianlaita olisikin niin, se ei olisi mikään puolustus omille laiminlyönneillemme. Mutta asianlaita ei ole niin. Sillä se, mitä me aina sanomme esim. Ranskan kansan »shovinistiseksi», yltiöisänmaalliseksi kasvatukseksi, ei ole kuitenkaan sen kummempaa kuin liioiteltua Ranskan suuruuden korostusta kaikilla sivistyselämän eli, niinkuin ranskalaisten itsensä on tapana sanoa, »sivilisaation» aloilla. Nuoria ranskalaisia ei kasvateta ainoastaan ulkokohtaiseen asiallisuuteen, objektiivisuuteen, vaan subjektiivisimpaan, yksipuolisimpaan ajatteluun, mitä voi ajatella, mikäli on kysymys heidän isänmaansa poliittisen tai sivistyksellisen suuruuden merkityksestä.

Tämän kasvatuksen on aina rajoituttava yleisiin, suuripiirteisiin näkökohtiin, jotka — jos tarve niin vaatii — on ainaisesti toistamalla syövytettävä kansan muistiin ja tunteeseen.

Mutta meillä liittyy kielteisiin laiminlyönninsynteihin vielä lisäksi sen vähän suoranainen repiminen, mitä yksilöillä on onni oppia koulussa. Samat rotat, jotka pitävät huolen Saksan kansan poliittisesta myrkyttämisestä, jäytävät senkin vähän laajojen kansankerrosten sydämestä ja muistista, mikäli ei hätä ja kurjuus jo sinänsä ole pitänyt siitä huolta.

Ajateltakoonpa seuraavaa:

Kellarikerroksessa, huoneistossa, jossa on kaksi ummehtunutta suojaa, asuu työläisperhe, seitsemän henkeä. Viidestä lapsesta on yksi, sanokaamme kolmivuotias, poika. Tämä on se ikä, jolloin ensimmäiset vaikutelmat tunkeutuvat lapsen tietoisuuteen. Lahjakkailla yksilöillä on vielä vanhallakin iällä muistojen jälkiä tuolta ajalta. Ahtaasta, liian täydestä tilasta ei johdu suotuisia seurauksia. Jo siitä syntyy usein riitaa ja toraa. Siellähän ihmiset eivät asu yhdessä, vaan sysivät ja tuuppivat toisiaan. Jokainen, kaikkein pieninkin välienselvitys, joka tilavassa asunnossa voidaan helposti järjestää siten, että asianosaiset erotetaan vähän kauemmas toisistaan, voi täällä johtaa loputtomiin vastenmielisiin riitoihin. Lasten kesken tietenkin sel-

lainen voi vielä menetellä; hehän riitelevät aina keskenään sellaisissa tapauksissa ja unohtavat sitten kaiken nopeasti ja tarkkaan. Mutta kun tätä taistelua käydään vanhempien kesken ja melkeinpä joka päivä, sellaisissa muodoissa, ettei sisäisen raakuuden suhteen useinkaan totisesti jää toivomisen varaa, silloin pakostakin moisen havainto-opetuksen tulokset näyttäytyvät — vaikka hitaastikin — lopuksi pienokaisissa. Millaisia ne voivat olla, kun tuollainen molemminpuolinen eripuraisuus muodostuu isän puolelta äitiä kohtaan raa'aksi väkivaltaisuudeksi ja johtaa isän juovuksissa ollessa pahoinpitelyyn, sitä on sellaisen, joka ei tuollaista tunne, vaikea mielessään kuvitella. Kuusivuotiaana joutuu surkuteltava pikku poikaparka aavistamaan asioita, joita aikuistakin kammottaa kuulla. Siveellisesti myrkyttyneenä, ruumiillisesti liian vähän ravintoa saaneena, pieni pääparka täitä kuhisten, tuollainen »valtionkansalainen» menee kansakouluun. Jos hän siellä oppii hädin tuskin lukemaan ja kirjoittamaan, siinä onkin kutakuinkin kaikki. Ei voi olla kysymystäkään siitä, että kotona voisi mitään oppia. Päinvastoin. Äiti ja isä itsekin puhuvat, vieläpä lasten kuullen, sellaisella tavalla opettajista ja koulusta, ettei sitä voi tässä toistaa, ja ovat paljon valmiimpia syytämään näille karkeuksia vasten naamaa kuin ottamaan oman pienen vesansa pitkäkseen polvelleen ja palauttamaan hänet järkiinsä. Kaikki, mitä pieni tenava muuta kuulee kotona, on kaikkea muuta kuin omansa lujittamaan hänen kunnioitustaan lähimmäisiään kohtaan. Siellä ei ihmisiin jätetä hyvää penninkään verosta, ainoaakaan laitosta ei jätetä koskemattomaksi, alkaen opettajasta valtion korkeinta päätä myöten. Yhdentekevää, onpa kysymys uskonnosta tai siveydestä sinänsä, valtiosta tai yhteiskunnasta, kaikkea halvennetaan, parjataan, kaikki tyynni raastetaan mitä ruokottomimmin matalan, alhaisen ajatustavan lokaan. Kun nuori mies sitten neljätoistavuotiaana pääsee koulusta, on vaikea ratkaista, mikä hänessä on suurinta: uskomaton typeryyskö, kun on kysymys todellisista tiedoista ja taidoista, vai esiintymisen ja käyt-

täytymisen mahdoton julkeus ja röyhkeys yhtyneenä jo tässä iässä sellaiseen epäsiveellisyyteen, että se saa hiukset kohoamaan pystyyn.

Mutta millainen asema voi tuollaisella nuorella miehellä, jolle tuskin mikään enää on pyhää, joka ei ole saanut tulla tuntemaan mitään ylevää, mutta joka sen sijaan aavistaa ja tunteekin olemassaolon kaikki alhaiset puolet, olla elämässä, johon hän nyt valmistautuu astumaan?

Kolmivuotiaasta pojasta on kasvanut ja varttunut viisitoistavuotias nuorukainen, joka halveksii kaikkea arvovaltaa. Tuo nuori mies on joutunut kosketuksiin pelkän likaisuuden ja halpamaisuuden kanssa eikä ole vielä tullut tuntemaan mitään sellaista, mikä olisi voinut herättää hänessä sanottavaa innostusta.

Mutta nyt vasta hän joutuu tämän elämän korkeakouluun.

Nyt alkaa sama elämä, jonka hän on lapsuusvuosinaan imenyt itseensä isästään. Hän maleksii ties' missä ja tulee kotiin, taivas tiesi milloin tulee, vaihteen vuoksi kurittaa itsekin sitä loppuun kulutettua ja pahoinpideltyä olentoa, joka joskus aikoinaan on ollut hänen äitinsä, kiroilee ja sadattelee Jumalaa ja maailmaa, ja loppujen lopuksi hänet jostakin erikoisesta syystä tuomitaan ja lähetetään nuorisovankilaan.

Siellä hän saa lopullisen viimeistelyn ja hionnan.

Mutta rakkaat porvarilliset aikalaiset ovat aivan ihmeissään, kun tuolta nuorelta »valtakunnankansalaiselta» puuttuu »kansallista innostusta».

He näkevät, miten teattereissa ja elokuvissa, roskakirjallisuudessa ja -lehdistössä joka päivä sammiokaupalla kaadetaan myrkkyä kansan keskuuteen, mutta kuitenkin ihmettelevät saman kansan suurten joukkojen »siveellisen ryhdin» vähyyttä ja »kansallista välinpitämättömyyttä». Ikäänkuin filmien saastasta, roskalehdistä ja muusta samantapaisesta voisi syntyä perusta isänmaan suuruuden tunnolle. Ollenkaan puhumattakaan yksilöiden varhaisemmasta kasvatuksesta.

Silloin opin nopeasti ja perusteellisesti ymmärtämään sellaista, mitä en ollut koskaan sitä ennen aavistanut:

Kysymys kansan tekemisestä »kansallisesti ajattelevaksi» on ensi sijassa kysymys siitä, että on luotava terveet yhteiskunnalliset olot perusteeksi yksilöiden kasvatusmahdollisuuksille. Sillä ainoastaan se, joka kasvatuksen ja koulun ansiosta tulee tuntemaan oman isänmaansa sivistyksellisen, taloudellisen ja ennen kaikkea valtiollisen suuruuden, voi saavuttaa ja saavuttaakin myös sen sisäisen ylpeydentunteen, että kuuluu ja saa kuulua sellaiseen kansaan. Ja minä voin taistella ainoastaan sellaisen puolesta, mitä rakastan, rakastaa ainoastaan sellaista, mitä kunnioitan, ja kunnioittaa ainoastaan semmoista, mitä ainakin tunnen.

卐

Kohta kun mielenkiintoni yhteiskunnalliseen kysymykseen oli herännyt, aloin sitä myös tutkia mahdollisimman perusteellisesti. Silloin minulle aukeni uusi, siihen saakka tuntematon maailma.

Vuosina 1909/10 oma asemanikin oli sikäli hiukan muuttunut, ettei minun enää tarvinnut ansaita leipääni aputyöläisenä. Työskentelin silloin jo itsenäisesti vaatimattomana piirtäjänä ja vesivärimaalarina. Niin katkeraa kuin se olikin ansion suhteen — se todellakin nipin napin riitti elantoon —, se oli sentään edullista valitsemalleni ammatille. Nyt en enää ollut illalla työpaikastani tullessa kuoleman väsynyt, niin uupunut, etten jaksanut kurkistaa kirjaankaan vaipumatta kohta paikalla uneen. Nykyinen työni oli samalla kuin valmistautumista tulevaan ammattiini. Saatoin myös nyt, kun olin oman aikani herra, sen jakaakin huomattavasti paremmin kuin ennen oli ollut mahdollista.

Maalasin ansaitakseni rahaa ja lueskelin huvikseni.

Sillä tavoin minun oli mahdollista myöskin hankkia yhteiskuntakysymyksessä saamaani havainto-opetukseen välttämätön teoreettinen lisä. Tutkin melkeinpä kaikkea, mitä vain saa-

toin saada käsiini koko tämän alan kirjoja, ja syvennyin samalla omiin ajatuksiini.

Luulen melkein, että silloisessa lähiympäristössäni minua pidettiin omituisena ihmisenä.

Että samalla tulisen innokkaasti palvoin rakennustaidetta kohtaan tuntemaani rakkautta, se on selvää. Musiikin rinnalla rakennustaide minusta oli eri taiteenhaarojen kuningatar: aherrukseni sen kimpussa ei niin ollen ollutkaan työtä, vaan suurinta onnea. Saatoin lukea tai piirustaa myöhään yöhön, siihen en koskaan kyllästynyt. Siten lujittui uskoni, että kaunis tulevaisuudenunelmani sentään lopultakin, vaikkapa vasta pitkien vuosien kuluttua, muuttuisi vielä todellisuudeksi. Olin lujasti vakuuttunut siitä, että pystyin vielä hankkimaan itselleni nimen arkkitehtina.

Että siinä sivussa tunsin myöskin mitä suurinta mielenkiintoa kaikkea kohtaan, mikä oli yhteydessä politiikan kanssa, se ei mielestäni tuntunut merkitsevän paljoakaan. Päinvastoin: se oli käsitykseni mukaan jok'ainoan ajattelevan ihmisen itsestään selvä velvollisuus. Se, jolta puuttui sen ymmärtämystä, menetti oikeutensa kaikkeen arvosteluun ja valituksiin.

Tältäkin alalta siis luin ja opin paljon.

Aivan varmastikin ymmärrän »lukemisella» mahdollisesti kokonaan muuta kuin ns. »älymystömme» suuret keskinkertaiset joukot.

Tunnen ihmisiä, jotka »lukevat» äärettömän paljon, kirjan toisensa perästä, kirjain kirjaimelta, mutta joita en sittenkään tahtoisi sanoa »lukeneiksi». Heillä on kyllä ylen paljon »tietoja», mutta heidän aivonsa eivät ymmärrä jaoitella eikä järjestää tätä niihin koottua aineistoa. Heiltä puuttuu kykyä erottaa lukemastaan kirjasta heille arvokas arvottomasta, säilyttää edellinen ainian muistissaan ja, jos mahdollista, olla jälkimmäistä yksinkertaisesti näkemättäkään, mutta missään tapauksessa rupeamatta sitä laahaamaan mukana hyödyttömänä painolastina. Eihän lukeminen olekaan itsetarkoitus, vaan keino, välikappale.

Sen on ensinnäkin autettava täyttämään ne puitteet, jotka taipumukset ja kyvyt viitoittavat kullekin yksilölle; lisäksi sen on hankittava työaseet ja rakennusaineet, joita kukin yksilö elämänkutsumuksessaan tarvitsee, samantekevää, onko tämän tarkoituksena vain jokapäiväisen leivän hankkiminen vai korkeamman päämäärän tyydyttäminen; toisekseen sen tulee auttaa syntymään yleistä maailmankuvaa. Mutta molemmissa tapauksissa on välttämätöntä, ettei eri aikoina luetun sisällystä talleteta muistiin kirjan rivien tai itse kirjojen järjestyksessä, vaan että se pienten mosaiikkikivien lailla saa sijansa yleisessä maailmankuvassa aina siinä paikassa, mikä kullekin kuuluu, ja kukin sisällys siten auttaa kohdaltaan tätä kuvaa muodostumaan lukijan päässä. Muuten syntyy kaikesta ulkoa opitusta hajanainen sekamelska, joka on yhtä arvoton kuin se toisaalta saa onnettoman omistajansa luulemaan itsestään suuria. Sillä hän uskoo, että hän nyt aivan vakavasti on »sivistynyt», ymmärtää jotakin elämästä, että hänellä on tietoja, vaikka todellisuudessa jokainen moisen »sivistyksen» lisä vieraannuttaa hänet maailmasta, kunnes lopulta varsin usein päätyy joko mielisairaalaan tai sitten »poliitikkona» kansaneduskuntaan.

Sellaisen ihmisen ei koskaan onnistu »tietojensa» sekasorrosta löytää hetken vaatimuksiin sopivaa, koska hänen henkinen painolastinsa ei ole järjestettynä elämän suuntaviivojen mukaan, vaan siinä aikajärjestyksessä, missä hän on kirjat lukenut ja missä tiedot nyt ovat hänen päässään. Jos kohtalo jokapäiväisen elämän vaatimuksineen aina tahtoisi muistuttaa häntä hänen kerran lukemansa oikeasta käytöstä, sen täytyisi myöskin mainita kirjan nimi ja sivunumero, koska tuo hölmöraukka ei muuten ikinä löytäisi oikeaa. Mutta koska kohtalo ei tee sillä tavalla, niin nuo rikkiviisaat joutuvat jokaisena ratkaisevana vaikeana hetkenä mitä hirveimpään pulaan, etsivät kouristuksenomaisesti vastaavanlaisia tapauksia ja tietenkin auttamattomasti saavat käsiinsä väärät lääkemääräykset.

Jollei asianlaita olisi siten, ei voisi ymmärtää meikäläisten

korkeimmissa asemissa olevien oppineiden hallituksensankarien poliittisia aikaansaannoksia, paitsi jos päättäisi patologisten taipumusten asemesta lähteä roistomaisesta alhaisuudesta.

Mutta kenellä on oikea lukemisen taito, hänen huomionsa kiintyy jokaista kirjaa, jokaista aikakauslehteä tai lentolehtistäkin tutkiessaan silmänräpäyksessä vaistomaisesti kaikkeen, mikä hänen käsittääkseen on muistamisen arvoista, koska se joko on tarkoituksenmukaista tai ylipäänsä hyvä tietää. Kun siten sillä tavalla havaittu saa oikean, tarkoituksenmukaisen paikkansa siinä jollakin tavoin jo olemassa olevassa kuvassa, jonka mielikuvitus on tästä tai tuosta ennakolta luonut, se tuota kuvaa joko oikaisee tai täydentää, siis lisää sen oikeutta tai selvyyttä. Jos elämä nyt asettaa äkkiä jonkin kysymyksen tutkittavaksi tai vastattavaksi, niin silloin, kun on sillä tavoin luettu, muisti heti paikalla tarttuu jo olemassa olevan havaintokuvan antamaan mittapuuhun ja ottaa siitä esiin kaikki kautta vuosikymmenien keräytyneet, tähän kysymykseen liittyvät eri lisät, asettaa ne järjen ja ymmärryksen punnittaviksi ja harkittaviksi ja uudelleen arvioitaviksi, kunnes kysymys on selvitetty tai siihen on saatu vastaus.

Ainoastaan sillä tavalla on lukemisella merkitystä ja arvoa.

Esimerkiksi puhuja, joka ei tällä tavalla hanki ymmärrykselleen välttämätöntä pohjaa ja perustaa, ei koskaan kykene, kun häntä vastustetaan, puolustamaan vakuuttavalla tavalla mielipidettään, vaikka se tuhannestikin pitäisi yhtä totuuden ja todellisuuden kanssa. Jokaisessa väittelyssä muisti jättää hänet häpeällisesti pulaan; hän ei voi löytää perusteita omien väitteidensä tueksi eikä vastustaa vastustajan väitteitä. Niin kauan kuin, esim. puhujaan nähden, asianlaita on niin, että hän nolaa vain oman itsensä, se voi vielä olla yhdentekevää, mutta todella hullusti ovat asiat silloin, kun kohtalo kutsuu tuollaisen elävän tietosanakirjan, joka todellisuudessa ei kuitenkaan osaa mitään, ohjailemaan valtakuntaa.

Varhaisimmasta nuoruudestani alkaen pyrin lukemaan oikealla tavalla, ja siinä minulle ovat olleet mitä parhaana apuna hyvä muisti ja ymmärrys. Ja siitä näkökulmasta katsoen oli varsinkin Wienin-aikani minulle erikoisen hedelmällinen ja arvokas. Jokapäiväisen elämän kokemukset muodostuivat kiihokkeiksi yhä uuteen mitä erilaisimpien ongelmien tutkintaan. Kun siten vihdoin pystyin todellisuutta tietopuolisesti perustelemaan ja tutkimaan teorian pätevyyttä todellisuuden valossa, säästyin toisaalta tukehtumasta teorioihin ja toisaalta muuttumasta todellisuudessa pinnalliseksi.

Siten joutui tuona aikana jokapäiväisen elämän kokemus muodostumaan määräävaksi ja innostavaksi yhteiskunnallisen kysymyksen ohella kahden muun mitä tärkeimmän kysymyksen perinpohjaiselle teoreettiselle tutkimukselle.

Kukapa tietää, milloin olisin tullut syventyneeksi marxilaisuuden oppeihin ja olemukseen, jollei tuo aika olisi suorastaan heittänyt minua keskelle tuota ongelmaa!

卐

Se, mitä nuoruudessani tiesin sosiaalidemokratiasta, oli herttaisen vähäistä ja varsin väärää.

Minua ilahdutti suuresti, että sosiaalidemokratia kävi taistelua yleisen ja salaisen äänioikeuden puolesta. Ymmärrykseni sanoi näet jo siihen aikaan, että sen täytyi johtaa kovasti vihaamani Habsburgien vallan heikentymiseen. Varmasti vakuuttuneena siitä, ettei Tonavan-valtakuntaa ikinä voitaisi pitää pystyssä muuten kuin uhraamalla saksalaisuus, mutta ettei toisaalta edes saksalaisen aineksen vähittäisen slaavilaistamisen hintakaan olisi millään tavoin takeena todella elinkykyisen valtakunnan syntymisestä, koska slaavien kykyä pitää valtiota pystyssä täytynee pitää hyvin epäilyttävänä, tervehdin sen vuoksi ilomielin jokaista kehitystä, jonka minun vakaumukseni mukaan täytyi johtaa tuon mahdottoman valtion

luhistumiseen, joka tuomitsi kuolemaan kymmenen miljoonan ihmisen edustaman saksalaisuuden. Kuta pahemmin kielten sekamelska pääsi valtiopäiviinkin syöpymään pirstoen ja hajoittaen niitä, sitä lähemmäksi täytyi tuon Baabelin valtakunnan häviön, mutta samalla myöskin Itävallan saksalaisen kansani vapautumisen hetken lähestyä. Ainoastaan sitä tietä saattoi sitten yhtyminen vanhaan emämaahan joskus tapahtua.

Siten ei siis tuo sosiaalidemokratian toiminta minusta ollut vastenmielistä. Että se myöskin pyrki parantamaan työväestön elinehtoja, niinkuin viattomuudessani siihen aikaan vielä olin tarpeeksi tyhmä uskomaan, se oli mielestäni myös luettava sille pikemminkin eduksi kuin viaksi. Mutta minua tympäisi ja loukkasi sen vihamielinen asenne saksalaisuuden säilyttämisen puolesta käytyyn taisteluun, viheliäinen slaavilaisten »toverien» suosion kosiskelu, jotka kyllä ottivat moisen kosinnan vastaan, sikäli kuin siihen liittyi käytännöllisiä myönnytyksiä, mutta pysyttelivät muuten röyhkeästi ja kopeasti syrjässä ja antoivat täten noille tungetteleville kerjäläisille heidän rehellisesti ansaitsemansa palkan.

Niinpä seitsentoistavuotiaana itse »marxilaisuus»-sana oli minulle vielä vähän tunnettu, kun taas »sosiaalidemokratiaa» ja sosialismia pidin samana käsitteenä. Tässäkin tarvittiin kohtalon kouraa avaamaan silmäni näkemään tuo suunnaton kansanpetos.

Tähän saakka olin tutustunut sosiaalidemokraattiseen puolueeseen ainoastaan joidenkin joukkomielenosoitusten katsojana; sen jäsenten ajatustavasta, saati itse opin olemuksesta minulla ei ollut vielä ollut pienintäkään tietoa, mutta nyt jouduin yhdellä iskulla kosketuksiin sen kasvatuksen ja »maailmankatsomuksen» tuotteiden kanssa. Ja mikä muuten ehkä olisi tullut vasta vuosikymmenien kuluttua, sen saavutin nyt muutamassa kuukaudessa: opin oikein ymmärtämään tuon yhteiskunnallisen hyveen ja lähimmäisenrakkauden valeverhoon pukeutuneen ruttotaudin, josta ihmiskunnan täytyy niin pian kuin mahdollista vapauttaa

tämä maapallo, koska maapallo muuten voi helposti vapautua koko ihmiskunnasta.

Ensimmäinen tapaamiseni sosiaalidemokraattien kanssa sattui rakennustyömaalla.

Kohta alusta alkaen se oli kaikkea muuta kuin mieltäylentävää. Vaatteeni olivat vielä kutakuinkin siistit, puheeni huoliteltua ja olemukseltani olin pidättyväinen. Mieltäni askarrutti vielä niin suuressa määrin oma kohtaloni, ettei huomiota kovinkaan paljon riittänyt ympäristölleni. Etsin vain työtä päästäkseni näkemästä nälkää sekä saavuttaakseni mahdollisuuden vaikkapa hitaaseenkin itseni edelleen kehittämiseen. En olisi ehkä ollenkaan tullut välittäneeksi uudesta ympäristöstäni, jollei jo kolmantena tai neljäntenä päivänä olisi sattunut tapaus, joka heti paikalla pakotti minut määrittelemään asenteeni sen suhteen. Minua näet vaadittiin liittymään ammattijärjestöön.

Tietoni ammattijärjestöstä eivät noihin aikoihin vielä olleet tyhjää kummemmat. En olisi kyennyt todistamaan sen olemassaoloa tarkoituksenmukaiseksi enempää kuin epätarkoituksenmukaiseksikaan. Kun minulle sanottiin, että minun pitää liittyä siihen, kieltäydyin. Perustelin kieltoani siten, etten ymmärrä asiasta mitään ja etten ylipäänsä anna pakottaa itseäni mihinkään. Ehkäpä ensimmäinen mainitsemani perustelu vaikutti sen, ettei minua heti paikalla heitetty ulos. Ehkäpä toivoivat saavansa minut muutamassa päivässä käännytetyksi tai pehmitetyksi. Joka tapauksessa se oli perinpohjainen erehdys. Kun oli kulunut kaksi viikkoa, en enää jaksanut, vaikka olisin tahtonutkin. Noina kahtena viikkona ehdin tarkemmin tutustua uuteen ympäristööni, niin ettei enää mikään maailman mahti olisi saanut minua taivutetuksi liittymään järjestöön, jonka kannattajat olivat sinä aikana näyttäytyneet minulle niin epäsuotuisassa valossa.

Ensimmäisinä päivinä olin harmistunut.

Päivällisaikana osa työmiehistä meni lähimpään kapakkaan

toisten jäädessä rakennuspaikalle haukkaamaan enimmäkseen hyvin niukan päivällisensä. Nämä olivat perheellisiä miehiä, joille vaimot toivat päivälliskeiton kehnoissa astioissa. Viikon lopulla tällaisten miesten lukumäärä aina lisääntyi; ymmärsin vasta tuonnempana, miksi. Nyt sitten pohdittiin politiikkaa.

Itse puolestani join pullollisen maitoa ja söin leipäpalaseni hiukan syrjemmässä ja tarkkailin varovasti uutta ympäristöäni tai ajattelin omaa kurjaa kohtaloani. Mutta kuitenkin kuulin enemmän kuin tarpeeksi; muutamakseen minusta tuntui myöskin siltä, että toiset tahallaan tulivat lähemmäksi minua saadakseen ehkä siten minut houkutelluksi määrittelemään kantani. Joka tapauksessa kuulemani oli omansa ärsyttämään minut äärimmilleen. Siinä pantiin pataluhaksi kaikki tyynni: kansakunta »kapitalistisien» — kuinka usein minun täytyikään tuo sana kuulla! — luokkien keksintönä; isänmaa porvariston välineenä, millä se riisti työväkeä; lain arvovalta keinona, millä köyhälistöä sorrettiin; koulu sellaisena laitoksena, jossa kasvatettiin orja-ainesta, mutta myöskin orjienpitäjiä; uskonto riistettäväksi tietyn kansan hämäämis- ja tyhmistämiskeinona; siveys, moraali typerän, lammasmaisen kärsivällisyyden merkkinä jne. Ei ollut kerta kaikkiaan yhtään mitään, mitä ei olisi raastettu hirvittävän syvyyden lokaan.

Alussa yritin pysytellä vaiti. Mutta lopulta se ei enää käynyt päinsä. Aloin määritellä kantaani, aloin väittää vastaan. Minun täytyi kylläkin myöntää, että se oli aivan toivotonta ja hyödytöntä, niin kauan kuin minulla ei ollut ainakin joitakin tietoja kiistanalaisista kysymyksistä. Sen vuoksi aloin etsiä niitä lähteitä, joista he ammensivat luulotellun viisautensa. Luin kirjan toisensa, lentolehtisen lehtolehtisen perästä.

Rakennustyömaalla tuli nyt usein kuumia yhteenottoja. Taistelin puolestani, päivä päivältä paremmin selvillä myöskin vastustajieni omasta tiedosta kuin he itsekään, kunnes vihdoin päivänä muutamana otettiin käytäntöön se keino, jolla helpoimmin saavutetaan järjestä voitto: terrori, väkivalta.

Muutamat vastapuolueen puhemiehet käskivät minut heti paikalla lähtemään tieheni koko rakennustyömaalta tai he heittäisivät minut rakennustelineiltä maahan. Koska olin yksin ja vastarinta näytti turhalta, pidin viisaimpana noudattaa edellistä neuvoa, yhtä kokemusta rikkaampana.

Lähdin tieheni tympeyden ja inhon vallassa, mutta samalla niin järkyttyneenä, että minun olisi ollut mahdoton kääntää selkääni koko asialle. Ei, ensi närkästyksen puuskan haihduttua pääsi itsepäisyys jälleen voitolle. Olin kaiken uhallakin lujasti päättänyt mennä työhön jollekin rakennukselle. Tätä päätöstäni tuki vielä osaltaan hätä ja puute, joka pari viikkoa myöhemmin, kun vähät säästöt oli syöty, minut kouristi armottomaan syleilyynsä. Nyt minun oli pakko mennä, tahdoinpa tai olinpa tahtomatta. Ja niin sama leikki alkoi taas uudelleen alusta, ja se päättyi samoin kuin ensimmäisellä kerralla.

Taistelin sisimmässäni itseni kanssa: Ovatko nuo miehet vielä sen arvoisia, että kuuluvat suureen kansaan?

Kiusallinen kysymys; jos näet siihen vastataan myöntäen, ei taistelu kansakunnan puolesta ole todellakaan enää niiden vaivojen ja uhrausten arvoinen, joita parhaiden on suoritettava tuollaisten hylkiöiden vuoksi; mutta jos taas vastaus on kieltävä, silloin meidän kansamme on köyhä *ihmisistä*.

Levottomana ja mieli ahdistuksen vallassa huomasin niinä päivinä, jolloin syvennyin tuollaisiin mietiskelyihin, että niiden joukko, joita ei enää voinut lukea heidän omaan kansaansa kuuluviksi, paisui uhkaavaksi armeijaksi.

Miten toisenlaisin tuntein nyt tuijotinkaan eräänä päivänä Wienin työläisten joukkomielenosoituskulkueen loppumattomia nelimiehisiä rivejä! Lähes kahden tunnin ajan seisoin siten, hengitystäni pidätellen, katselemassa tuota suunnatonta ihmislohikäärmettä, joka hitaasti vyöryi ohi. Masentuneena ja ahdistuneena lähdin vihdoinkin aukiolta ja käännyin kotiin päin. Kotimatkalla pisti tupakkakaupassa silmääni »Arbeiterzeitung» (Työväenlehti), vanhan Itävallan sosiaalidemokraattisen puo-

lueen pää-äänenkannattaja. Se oli myöskin luettavana huokeassa kansankahvilassa, missä silloin tällöin pistäydyin lukemassa sanomalehtiä; mutta tähän saakka en ollut jaksanut mitenkään silmäillä paria minuuttia kauempaa tuota viheliäistä lehteä, jonka koko sävy oli mielestäni kuin henkistä vihtrilliä. Mielenosoituksesta masentunut kun olin, jokin sisäinen ääni kehoitti minua nyt ostamaan tuon lehden ja lukemaan sen perusteellisesti. Niin tein sitten joka ilta, vaikka aina täytyikin hillitä mokoman väkevöidyn valheliuoksen mielessä nostattamaa kiivastuksen puuskaa.

Paremmin kuin kaikesta teoreettisesta kirjallisuudesta saatoin nyt, lukemalla joka päivä sosiaalidemokraattisia sanomalehtiä, perehtyä noiden ajatusjuoksujen olemukseen.

Sillä millainen ero olikaan teoreettisen kirjallisuuden loistavien sananparsien, joissa puhuttiin vapaudesta, kauneudesta ja arvokkuudesta, virvatulina välkkyvän, näennäisesti mitä syvällisintä viisautta vaivalloisesti ilmaisevan sanahelinän, vastenmielisen humaanisen moraalin — mikä kaikki oli kirjoitettu profetallisen varmuuden julkeaan tapaan — ja toiselta puolen sen karkean, häikäilemättömän, pahintakaan alhaisuutta arastelemattoman valehtelutaituruuden välillä, jolla tuon ihmiskunnan uuden pelastuksenopin päivälehdistö työskentelee kaikin panettelun ja parjauksen keinoin ja osoittaen todella hämmästyttävää taitoa! Edellinen on tarkoitettu keskisäädyn ja tietysti myöskin korkeimpien »älymystökerrosten» pässinpäille, jälkimmäinen suurille joukoille.

Minulle merkitsi syventyminen tuon opin ja järjestön kirjallisuuteen ja sanomalehdistöön tien löytämistä takaisin kansani luo.

Se, mikä ennen oli mielestäni ollut kuin ylipääsemätön kuilu, sen oli nyt muututtuva vielä entistäkin suuremman rakkauden aiheeksi.

Ainoastaan tyhmyri voi vielä tuomita uhria, kun tuntee tuon suunnattoman myrkytystyön. Kuta enemmän seuraavina vuosina pääsin itsenäiseksi, sitä paremmin avartui katse välimatkan

kasvaessa huomaamaan sosiaalidemokratian saavuttaman menestyksen sisäisiä syitä. Nyt ymmärsin sen jyrkän, häikäilemättömän vaatimuksen merkityksen, että piti tilata ainoastaan punaisia lehtiä, käydä ainoastaan punaisissa kokouksissa, lukea punaisia kirjoja, jne. Selvää selvempinä näin silmieni edessä tuon suvaitsemattomuuden opin auttamattomat seuraukset.

Suurten joukkojen mielenlaatu ei ole vastaanottavainen puolinaisuudelle eikä heikkoudelle.

Samoin kuin nainen, jonka sielullisille tunteille ovat vähemmässä määrin määräävinä puhtaan järjen perusteet kuin epämääräinen, tunteesta johtuva täydentävän voiman kaipuu ja joka sen vuoksi mieluummin taipuu voimakkaan tahtoon kuin hallitsee heikkoa, samalla tavoin myöskin suuret joukot ihailevat enemmän hallitsijaa ja valtiasta kuin anojaa ja rukoilijaa ja tuntevat sisimmässään suurempaa tyydytystä opista, joka ei siedä rinnallaan ainoaakaan toista, kuin vapaamielisen vapauden hyväksymisestä; useimmissa tapauksissa ne eivät edes tiedä, mitä tehdä koko sellaisella vapaudella, jopa ne silloin voivat helposti tuntea itsensä hylätyiksi. Suurten joukkojen on yhtä vaikea päästä selville siitä, miten hävyttömästi niitä henkisesti terroroidaan, kuin siitäkään, miten kuohuttavalla tavalla niiden inhimillistä vapautta sorretaan, koska ne kerran eivät aavistakaan koko opin sisäistä mielettömyyttä. Ne näkevät ainoastaan sen määrätietoisten lausuntojen häikäilemättömän voiman ja rajuuden, jonka edessä ne aina taipuvat.

Jos sosiaalidemokratia asetetaan vastakkain toisen, todemman, mutta yhtä rajusti ja häikäilemättömästi ajetun opin kanssa, tämä viimeksi mainittu voittaa, vaikkakin vasta mitä ankarimman taistelun jälkeen.

Ennen kuin oli kaksi vuotta kulunut, olin selvillä sosiaalidemokratian sekä opista että teknillisistä välineistä.

Käsitin sen inhottavan henkisen terrorin, jota tuo samainen liike harjoittaa ennen kaikkea porvarissäätyä kohtaan, joka ei ole siveellisesti enempää kuin sielullisestikaan valmistautunut

ottamaan sellaisia hyökkäyksiä vastaan, ryöpyttäen sovitusta merkistä oikeaa valheiden ja parjausten rumputulta vaarallisimmaksi katsomansa vastustajan niskaan, siihen asti, kunnes hyökkäyksen kohteiksi joutuneiden hermot pettävät ja he tekevät vihatuille hyökkääjille myönnytyksiä vain päästäkseen rauhaan.

Mutta rauhaa nuo tyhmyrit eivät kuitenkaan saa.

Sama leikki alkaa uudelleen alusta, ja se toistetaan siksi usein, että tuon hurjan rakin pelko muuttuu suggestiiviseksi lamautumiseksi.

Koska sosiaalidemokratia omasta kokemuksestaan parhaiten tuntee voiman merkityksen, se käy kiivaimmin sellaisten kimppuun, joiden olemuksessa se vainuaa jonkin verran tuota samaa, muuten varsin harvinaista ainesta. Toisaalta taas se hyvittelee jokaista vastapuolen leirin heikkoa, milloin varovasti, milloin äänekkäämmin, aina asianomaisen tunnetun tai luulotellun henkisen kyvykkyyden mukaan.

Se ei pelkää niinkään suuresti voimatonta, tarmotonta neroa kuin henkisesti vaatimatontakin voimaluonnetta.

Kaikkein eniten se vetoaa sekä henkisesti että voimiltaan heikkoihin.

Se osaa antaa asioille sellaisen leiman, ikäänkuin vain siten olisi rauha säilytettävissä, mutta samalla se kuitenkin viisaan varovasti, mutta kuitenkin järkkymättä valtaa aseman toisensa jälkeen, milloin harjoittaen hiljaista kiristystä, milloin taasen turvautuen suoranaiseen rosvoukseen sellaisina hetkinä, jolloin yleinen huomio on kohdistuneena toisiin asioihin eikä halua joutua häirityksi tai sitten pitää asiaa liian vähäpätöisenä herättääkseen suurta huomiota ja uudelleen ärsyttääkseen kiusallista vastustajaa.

Se on taktiikkaa, joka on keksitty ottamalla laskuissa tarkoin huomioon kaikki inhimilliset heikkoudet ja jonka tuloksen täytyy melkein matemaattisen varmasti johtaa menestykseen, jollei myöskin vastapuolue opi taistelemaan myrkkykaasuja vastaan samoin myrkkykaasujen avulla.

Heikoille luonteille täytyy sanoa, että tässä on kysymyksessä joko olemassaolo tai tuho.

Yhtä selväksi selveni minulle nyt myöskin ruumiillisen terrorin merkitys yksilöiden ja suurten joukkojen suhteen.

Tässäkin on havaittavissa tarkkaan ennakolta laskettu psykologinen vaikutus.

Työpaikalla, tehtaissa, kokoushuoneistoissa ja joukkomielenilmaisuissa harjoitettu terrori johtaa aina menestykseen, niin kauan kuin ei sitä vastaan aseteta toista yhtä suurta terroria.

Silloin tuo puolue rupeaa aivan varmasti huutamaan apua, kirkumaan poliisia; huolimatta vanhastaan kaikkea esivaltaa kohtaan tuntemastaan halveksinnasta se parkuen huutaa tätä avuksi ja useimmissa tapauksissa todella saavuttaakin yleisessä sekasorrossa päämääränsä — nimittäin: se löytää kuin löytääkin jonkun korkean virkamiehen, sellaisen naudan, joka siinä kaistapäisessä toivossaan, että tällä tavoin ehkä vastaisen varalta pääsee hankkiutumaan tuon pelätyn vastustajan kanssa hyviin kirjoihin, tulee mukaan auttamaan tuon maailmanruttotaudin vastustajaa tuhoamaan.

Millaisen vaikutuksen sellainen isku tekee suuriin joukkoihin, niin hyvin kannattajien kuin vastustajienkin mieliin, sen pystyy arvioimaan ainoastaan se, joka tuntee kansan sielun, ei kirjoista, vaan elävästä elämästä. Sillä kun saavutettu voitto tuntuu kannattajien joukossa heidän oman asiansa oikeuden riemuvoitolta, lyöty vastustaja sen sijaan rupeaa useimmissa tapauksissa epäilemään, tokko jatketulla vastarinnalla ylipäänsä voi olla onnistumisen mahdollisuuksia.

Kuta enemmän tulin tuntemaan ennen kaikkea ruumiillisen terrorin menettelytapoja, sitä suuremmaksi kasvoi anteeksipyyntöni niitä satojatuhansia kohtaan, jotka olivat sen alaisina.

Kaikkein hartaimmin saan olla silloiselle ahdingonajalleni kiitollinen siitä, että se yksin antoi minulle oman kansani takaisin, että opin erottamaan uhrit viettelijöistä.

Tuon ihmisten viettelyn ja harhaanjohtamisen aikaansaan-

noksista ei voi käyttää muuta nimitystä kuin uhri. Sillä kun edellä olen yrittänyt piirtää muutamia kuvia noista »alimmista» kansankerroksista, suoraan elävästä elämästä, ne eivät tulisi täydellisiä, jollen samalla vakuuttaisi, että sentään noissakin syvyyksissä tapasin valopilkkuja: usein aivan harvinaista uhrautuvaisuutta, mitä uskollisinta toveruutta, tavatonta tyytyväisyyttä ja ujoa, pidättyvää vaatimattomuutta, varsinkin vanhemmista silloisista työläisistä puheen ollen. Vaikka sanotut avut jo olivatkin nuoremman polven keskuudesta suurkaupungin yleisen vaikutuksenkin johdosta yhä enemmän häviämässä, heidänkin keskuudessaan oli sentään useita, joiden vielä perin terve veri vei voiton elämän tympeästä alhaisuudesta. Kun sitten nuo usein sydämellisen hyvät, kelpo miehet kuitenkin poliittisessa toiminnassaan astuivat meidän kansakuntamme verivihollisten riveihin ja olivat mukana noita rivejä sulkemassa, se johtui siitä, että he eivät ymmärtäneet eivätkä voineet ymmärtää tuon uuden opin alhaisuutta, ettei kukaan muu vaivautunut välittämään heistä ja vihdoin siitä, että loppujen lopuksi yhteiskunnalliset olot olivat voimakkaammat kuin kaikki muu heissä mahdollisesti piilevä vastustustahto. Se hätä, johon he joskus tavalla tai toisella joutuivat, ajoi heidät kuitenkin kaikitenkin sosiaalidemokraattien leiriin.

Kun nyt porvaristo lukemattomia kertoja asettui mitä kömpelöimmällä, mutta samalla mitä moraalittomimmalla tavalla vastustamaan jo kaiken ihmisyyden nimessäkin oikeutettuja vaatimuksia, useinkaan saavuttamatta tai voimatta odottaakaan saavuttavansa sellaisesta asenteesta mitään etua, silloin joutui kaikkein kunnollisinkin ammattijärjestöön kuuluva työläinen pakostakin mukaan poliittiseen toimintaan.

Miljoonat työläiset olivat varmastikin alun alkuaan sisimmässään sosiaalidemokraattisen puolueen vihollisia, mutta heidän vastustuksensa mursi se usein suorastaan mieletön tapa, miten porvarillisten puolueiden taholta asetuttiin vastustamaan jok'ikistä yhteiskunnallisluontoista vaatimusta. Se seikka, että ker-

rassaan ahdasjärkisesti torjuttiin jok'ikinen työolojen parannusyritys, kieltäydyttiin hankkimasta koneisiin suojalaitteita, evättiin lasten työn käyttökielto samoin kuin naisten huolto edes niinä kuukausina, jolloin nämä jo kantoivat tulevaa kansatoveria sydämensä alla, auttoi sosiaalidemokratiaa, joka kiitollisena tarttui jokaiseen sellaiseen viheliäisen ajatustavan ilmaukseen, ajamaan joukkoja sen nuottaan. Koskaan ei poliittinen »porvaristomme» voi hyvittää, mitä se tässä suhteessa on rikkonut. Sillä asettuessaan vastustamaan kaikkia yhteiskunnallisten epäkohtien poistamisyrityksiä se kylvi vihaa ja näköjään itse teki oikeutetuksi sen koko kansan veriviholisten väitteen, että sosiaalidemokraattinen puolue yksin muka ajaa työtätekevän kansan etuja.

Se siis ensi sijassa loi ammattiyhdistysten siveellisen oikeutuksen, sen järjestön, joka on kaikkein eniten ajanut vaalikarjaa tuon poliittisen puolueen karsinaan.

Opintovuosinani Wienissä minun oli, tahtoen tai tahtomattani, määriteltävä kantani myöskin ammattiyhdistyksiä koskevassa kysymyksessä.

Kun pidin niitä sosiaalidemokraattisen puolueen erottamattomina osina, ratkaisuni oli nopeasti tehty ja — osui harhaan.

Tietenkin hylkäsin ne muitta mutkitta.

Tässäkin tavattoman tärkeässä kysymyksessä antoi kohtalo itse minulle opetusta.

Tuloksena oli ensimmäisen tuomioni kumoutuminen.

Kaksikymmenvuotiaana olin oppinut erottamaan ammattiyhdistykset työntekijöiden yleisten yhteiskunnallisten oikeuksien puolustus- sekä parempien elämänehtojen hankkimiskeinoina niiden jäsenille, ja toisaalta ammattiyhdistykset puolueen aseina valtiollisessa luokkataistelussa.

Se seikka, että sosiaalidemokraatit käsittivät ammattiyhdistysliikkeen tavattoman suuren merkityksen, takasi heille tämän aseen ja samalla myöskin menestyksen; porvaristolle maksoi se, että siltä puuttui kykyä tätä ymmärtää, sen valtiollisen

aseman. Se uskoi, nenäkkäästi »kieltäessään» järjenmukaisen kehityksen, voivansa tehdä siitä lopun, mutta todellisuudessa se pakotti tämän lähtemään järjettömille urille. Sillä onhan mielettömyyttä, että ammattiyhdistysliike muka sinänsä olisi ollut isänmaalle vihamielistä, ja lisäksi se ei ole tottakaan. Pikemminkin päinvastoin. Kun ammattiyhdistystoiminnan päämääränä on parempien elämänehtojen hankkiminen yhteiskuntaluokalle, joka kuuluu kansakunnan tukipylväisiin, ja se toteuttaa sen, ei siinä kyllin, ettei se vaikuta isänmaalle tai valtiolle vihamielisesti, vaan se vaikuttaa sanan tosimmassa merkityksessä »kansallisesti». Se on siten apuna luomassa niitä yhteiskunnallisia edellytyksiä, joita vailla ei yleinen yhteiskunnallinen kasvatus ole ajateltavissakaan. Sillä on siinä mitä suurimmat ansiot, koska se poistamalla yhteiskunnallisia mätähaavoja hävittää sekä henkisiä että ruumiillisia sairaudenaiheuttajia ja siten osaltaan edistää kansanruumiin yleistä terveyttä.

Kysymys ammattiyhdistysten tarpeellisuudesta on siis todellakin tarpeeton.

Niin kauan kuin työnantajien joukossa on ihmisiä, joilla on niukalti yhteiskunnallista ymmärrystä, jopa sellaisia, joilta puuttuu oikeuden- ja kohtuudentuntoa, on heidän henkilökunnillaan, jotka sentään muodostavat osan kansastamme, ei ainoastaan oikeus, vaan velvollisuuskin suojella yhteisön etuja jonkun yksityisen voitonhimolta tai järjettömyydeltä; sillä uskollisuuden ja vilpittömyyden voimassapito kansanruumiissa on yhtä suuressa määrin kansakunnan edun vaatima kuin kansan terveyden säilyttäminen.

Molempia puolia uhkaavat suuresti arvottomat yrittäjät, jotka eivät tunne itseään kansayhteisön jäseniksi. Heidän voitonhimonsa tai häikäilemättömyytensä sanelemista pahoista teoista aiheutuu pahoja vaurioita tulevaisuudelle.

Sellaisen kehityksen syiden poistaminen merkitsee kansakunnan hyödyttämistä, eikä suinkaan päinvastoin.

Älköön sanottako niin, että onhan jokaisella vapaa valta tehdä

johtopäätökset siitä vääryydestä, jota hänelle todella on tapahtunut tai jota luulottelee itselleen tapahtuneen, siis kulkea tietään. Ei! Tuo tuollainen on tuulenpieksäntää ja sitä on pidettävä huomion harhaanjohtamisyrityksenä. Joko epäsuotuisien, epäyhteiskunnallisten ilmiöiden poistaminen on kansakunnan edun mukaista tai ei ole. Jos asianlaita on edellisellä tavalla, silloin on käytävä taistelua sellaisin asein, jotka tarjoavat menestymisen mahdollisuuksia. Mutta yksityinen työläinen ei koskaan kykene pitämään puoliaan suuren työnantajan valtaa vastaan, koska tässä ei voi olla kysymys korkeamman oikeuden voitosta — sillä jos se tunnustettaisiin, ei olisi lainkaan taistelua, koska siihen ei olisi mitään aihetta —, vaan on kysymys siitä, kumman voima on suurempi. Muutenhan olemassa oleva oikeudentunto jo yksin saattaisi riidan rehellisesti päätökseen, tai, paremminkin sanoen, riitaa ei voisi koskaan syntyä.

Ei, kun ihmisten epäyhteiskunnallinen tai arvoton kohtelu kiihottaa vastarintaan, tuon taistelun voi ratkaista ainoastaan väkevämpi, niin kauan kuin ei ole asetettu erikoisia oikeusviranomaisia noita epäkohtia poistamaan. Siitä johtuu luonnostaan, että yksityistä, joka edustaa yrittäjän keskitettyä voimaa, vastaan voi esiintyä vain koko työläisten joukkoa edustava yksityishenkilö, jottei näiden olisi heti alussa pakko luopua voiton mahdollisuudesta.

Siten ammattijärjestö saattaa johtaa yhteiskunnallisen ajatuksen voimistumiseen tämän ajatuksen päästessä käytännöllisesti vaikuttamaan jokapäiväisessä elämässä ja siten niiden ärsytyksen syiden poistamiseen, jotka yhä uudelleen aiheuttavat tyytymättömyyttä ja valituksia. — Ettei asia ole näin, on suurelta osalta niiden syytä, jotka osasivat asettaa esteitä yhteiskunnallisten epäkohtien korjaamiselle laeilla tai ehkäisivät sen valtiollisella vaikutusvallallaan.

Sitä mukaa kuin poliittiselta porvaristolta puuttui kykyä ymmärtää ammattijärjestön merkitystä tai pikemminkin halua ymmärtää sitä, ja tämä porvaristo asettui sitä vastustamaan, otti sosiaalidemokratia tuon riidanalaisen liikkeen hoiviinsa.

Kaukonäköisesti se tällöin loi itselleen lujan perustan, joka monet kerrat ratkaisevissa, vaarallisissa tilanteissa kesti koetuksen viimeisenä varustuksena. Totta kyllä sen sisäinen tarkoitus silloin vähitellen syrjäytyi tehdäkseen tilaa uusille päämäärille.

Sosiaalidemokratian mieleen ei koskaan ole juolahtanut säilyttää valtaamansa ammattiyhdistysliikkeen alkuperäistä tehtävää.

Ei, sellainen ei ole ollut ollenkaan tarkoitus.

Muutaman vuosikymmenen kuluessa oli sosiaalidemokratian taitava käsi muuttanut sen yhteiskunnallisten ihmisoikeuksien puolustuksen apukeinosta kansallisen talouselämän tuhoamisen välikappaleeksi. Työläisten edut eivät siinä saaneet olla vähimpänäkään esteenä. Sillä poliittisessakin suhteessa sallii taloudellisten pakkokeinojen käyttö joka aika harjoittaa kiristystä, mikäli vain toisella puolen on tarpeeksi tunnottomuutta ja toisella puolella taasen riittämiin typerää, lammasmaista kärsivällisyyttä.

Tätä nykyä on olemassa molempiakin.

卐

Jo viime vuosisadantaitteessa oli ammattiyhdistysliike aikoja sitten lakannut palvelemasta varhaisempia tarkoitusperiään. Vuodesta vuoteen se oli yhä pahemmin joutunut sosiaalidemokraattisen politiikan taikakehään, niin että sitä lopuksi on käytetty vain junttana luokkataistelussa. Sen oli määrä alituiseen iskemällä saada koko vaivalloisesti rakennettu talousrakenne romahtamaan kasaan, jotta valtiorakenteelle voitaisiin helpommin aiheuttaa sama kohtalo, kun sen taloudelliset perusmuurit olisi saatu hävitetyksi. Tällöin oli yhä vähemmän puhetta työväestön kaikkien todellisten tarpeiden valvomisesta, kunnes poliittinen viisaus lopulta harkitsi, ettei ollut ylipäänsä enää lainkaan toivottavaa korostaa laajojen kansankerrosten yhteiskunnallista, saati sivistyksellistä hätää, koska muuten oli tarjona se vaara, että kun nuo toiveet olisi tyydytetty, kansa ei enää sallisi itseään iät kaiket käyttää tahdottomana hyökkäysjoukkona.

Sellaisen kehityksen aavisteleva vainuaminen pelästytti

luokkataistelun johtajat niin pahanpäiväisesti, että he lopulta muitta mutkitta hylkäsivät jokaisen siunauksellisen edistysaskelen, jopa asettuivat mitä päättävimmin sitä vastustamaan.

Heidän ei kuitenkaan tarvinnut pelätä joutuvansa perustelemaan näköjään käsittämätöntä menettelyään.

Kun aina vain kiristettiin vaatimuksia yhä korkeammalle, niiden toteuttamismahdollisuus näytti niin vähältä ja merkityksettömältä, että aina ja kaikkina aikoina saattoi suurille joukoille uskotella, että oli muka kysymyksessä pelkästään pirullinen yritys heikentää kovin halpahintaisella tavalla työläisten iskuvoimaa tai jos mahdollista lamauttaa se kokonaan tyydyttämällä heidän pyhimpiä oikeuksiaan naurettavan pienessä määrin. Kun otetaan huomioon laajojen kansankerrosten heikko ajatuskyky, ei voi moisten väitteiden menestymistä ihmetellä.

Porvarillisessa leirissä oltiin tyrmistyneitä sosiaalidemokraattien taktiikan ilmeisen valheellisuuden johdosta, mutta silti ei kuitenkaan siitä tehty vähäisimpiäkään johtopäätöksiä ojennusnuoraksi omalle toiminnalle. Juuri sen seikan, että sosiaalidemokratia pelkäsi kaikkea työväestön kohottamista siihenastisen sivistyksellisen ja yhteiskunnallisen kurjuutensa syvyydestä, olisi toki pitänyt johtaa mitä suurimpiin ponnistuksiin tähän suuntaan, niin että vähän kerrassaan olisi saatu väännetyksi luokkataistelun edustajilta ase kädestä.

Mutta niin ei kuitenkaan tapahtunut.

Sen sijaan, että olisi itse ruvettu hyökkäämään ja vallattu vastapuolen asemat, annettiin tämän asettaa heidät, porvarilliset, seinää vasten, kunnes vihdoin turvauduttiin aivan riittämättömiin hätäkeinoihin, jotka jäivät tehottomiksi, koska tulivat liian myöhään, ja jotka oli helppo torjua, koska ne olivat niin merkityksettömiä. Todellisuudessa siten kaikki pysyi ennallaan, tyytymättömyys vain oli suurempi kuin ennen konsanaan.

Jo silloin kohosi »riippumaton ammattiyhdistys» uhkaavana ukkospilvenä valtiollisen taivaanrannan ja yksityisten kansalaisten olemassaolon yllä.

Se oli eräs noita peloittavia terrorivälineitä kansallisen talouselämän varmuuden ja riippumattomuuden, valtion lujuuden ja yksilön vapauden menoksi.

Juuri se erikoisesti teki demokratian käsitteen vastenmielisen naurettavaksi tyhjäksi lauseparreksi, se häpäisi vapauden ja pilkkasi kuolemattomasti veljeyttä lauseella: »Jollet halua olla meidän toverimme, me iskemme kallosi mäsäksi.»

Sellaiseksi minä tuon ihmiskunnan ystävän havaitsin. Vuosien vieriessä mielipiteeni siitä avartui ja syventyi, mutta minun ei tarvinnut sitä koskaan muuttaa.

卐

Kuta syvemmin pääsin perehtymään sosiaalidemokratian ulkonaiseen olemukseen, sitä kiihkeämmäksi kasvoi halu käsittää tuon opin ydin.

Tässä suhteessa ei virallisesta puoluekirjallisuudesta voinut olla paljoakaan apua. Sen väitteet ja todistukset ovat, sikäli kuin on puhe taloudellisista kysymyksistä, paikkansapitämättömiä; sikäli kuin se käsittelee valtiollisia päämääriä, se valehtelee. Sen lisäksi tuntui sen uudempi rääväsuinen ilmaisu- ja esitystapa minusta erikoisen vastenmieliseltä. Käyttämällä suunnattomat määrät sisällöltään hämäriä ja merkitykseltään käsittämättömiä sanoja niissä kyhätään lauseita, jotka pyrkivät olemaan yhtä henkeviä kuin ne todellisuudessa ovat tolkuttomia. Ainoastaan suurkaupunkiemme rappeutuneet boheemityypit mahtavat tuntea olonsa miellyttäväksi ja kotoiseksi tuossa järjen sokkelorakennuksessa ja penkoa »sisäisiä elämyksiä» tuon kirjallisen dadaismin lannasta, tukenaan meidän kansamme erään osan aivan sananparreksi muuttunut vaatimattomuus, se kun aina vainuaa sitä syvällisempää viisautta sellaisessa, mitä se itse ei pysty ymmärtämään.

Mutta kun sitten punnitsin keskenään tämän opin teoreettisia valheellisuuksia ja mielettömyyksiä sekä sen ilmenemistä todel-

lisuudessa, sain vähän kerrassaan selvän kuvan sen sisäisistä tarkoituksista.

Sellaisina hetkinä mieleni valtasivat pelokkaat aavistukset ja julma pelko. Näin silloin edessäni opin, joka oli rakentunut itsekkyydestä ja vihasta, joka matemaattisten lakien mukaan voi johtaa voittoon, mutta samalla pakosta tuhoaa ihmiskunnan.

Olinhan sillä välin oppinut käsittämään tämän hävityksen opin ja erään kansan olemuksen välisen yhteyden, jonka todellinen olemus oli siihen saakka ollut minulle melkein tuntematon.

Vasta juutalaisuuden tuntemus yksin tarjoaa avaimen sosiaalidemokratian salaisten ja niin ollen todellisten tarkoitusperien tuntemiseen.

Joka tuntee tuon kansan, sen silmistä putoavat tuon puolueen päämääriä ja tarkoituksia kaihtavat pettävät verhot, ja tyhjien yhteiskunnallisten iskulauseiden usvasta ja huuruista paljastuvat marxilaisuuden irvistelevät kasvot.

卐

Minun on nyt enää vaikea, melkeinpä mahdoton sanoa, milloin »juutalainen»-sana ensi kerran herätti mielessäni erikoisia ajatuksia. Isänkodissa en muista isän elinaikana ylipäänsä koko sanaa kuulleenikaan. Luulen kyllä, että vanha herra olisi pitänyt sitä ihmistä sivistyksellisesti takapajulla olevana, joka olisi tuota nimitystä erikoisesti korostanut. Hän oli elämänsä varrella vähän kerrassaan päätynyt enemmän tai vähemmän maailmankansalaisen katsantokantoihin, jotka eivät olleet ainoastaan säilyneet hänen mitä jyrkimmästä kansallisesta mielialastaan huolimatta, vaan olivat antaneet tartuntaansa minuunkin.

En vielä koulussakaan saanut lainkaan aihetta muuttaa isältä perimääni kuvaa.

Reaalikoulussa jouduin kyllä yhteen juutalaispojan kanssa, johon me kaikki muut suhtauduimme varovasti, mutta kuitenkin vain sen vuoksi, että erinäisistä omista kokemuksistamme

viisastuneina emme voineet täysin luottaa hänen vaiteliaisuuteensa; emme minä enempää kuin kukaan muukaan tulleet ajatelleeksi sen johdosta mitään erikoista.

Vasta neljän-, viidentoista vanhana kuulin juutalainen-sanaa usein mainittavan osittain valtiollisten keskustelujen yhteydessä. Tunsin sitä kohtaan eräänlaista vastenmielisyyttä enkä voinut torjua epämieluisaa tunnetta, joka mieleni aina valtasi, kun minun kuulteni käytiin uskontunnustusta koskevia väittelyjä.

Mutta sen kummemmaksi en kysymystä silloin käsittänyt.

Linzissä oli juutalaisia vain aivan vähän. Ja vuosisatojen mittaan heidän ulkoasunsa oli muuttunut eurooppalaiseksi ja ihmismäiseksi; niin, pidin heitä jopa saksalaisina. En ollut vielä selvillä moisen kuvitelman mielettömyydestä, koska pidin heidän vierasta uskontunnustustaan ainoana erottavana tuntomerkkinä. Kun luulin heitä vainottavan siitä syystä, heistä kuulemieni epäsuotuisien huomautusten johdosta tuntemani harmi ja suuttumus kasvoi väliin melkein inhoksi.

Suunnitelmallisen juutalaisvastaisen liikkeen olemassaoloa en vielä ylipäänsä ollenkaan aavistanutkaan.

Sitten jouduin Wieniin.

Rakennustaiteen alalla kokemieni monien valtavien vaikutelmien lumoissa ja oman kovan kohtaloni raskaana painaessa en alkuaikoina joutanut lainkaan huomaamaan jättiläiskaupungin sisäisiä kansankerrostumia. Siitä huolimatta, että Wienin kahden miljoonan asukkaan joukossa jo siihen aikaan oli lähes kaksisataatuhatta juutalaista, en nähnyt heitä. Silmäni ja mieleni eivät ensi viikkoina mitenkään jaksaneet imeä itseensä ja käsittää kaikkia tulvimalla tulvivia arvoja ja ajatuksia. Vasta päästessäni vähän kerrassaan taas rauhoittumaan ja alkuaikojen sekavan kuvan alkaessa selvetä katselin tarkasti ympärilleni uudessa maailmassani ja havaitsin nyt juutalaiskysymyksenkin.

En tahdo väittää joutuneeni tuntemaan juutalaisia mielestäni suinkaan miellyttävällä tavalla. Yhä vielä pidin heitä ainoastaan toiseen uskontokuntaan kuuluvina, ja siksi inhimilli-

sestä suvaitsevaisuudesta johtuen tässäkin tapauksessa suhtauduin vieroen uskontoa vastaan käytyyn taisteluun. Niinpä mielestäni oli se sävy, joka oli vallitsevana varsinkin juutalaisvastaisissa Wienin lehdissä, suuren kansan kulttuuriperinteiden arvoa alentava. Mieltäni masensi erinäisten keskiajan tapahtumien muisto, joiden en olisi kernaasti suonut uusiutuvan. Koska asianomaisia lehtiä ei yleensä pidetty kovinkaan merkitsevinä — mistä se johtui, sitä en itse siihen aikaan tarkoin tiennyt — pidin niitä pikemminkin karvaan kateuden tuotteina kuin periaatteellisen, vaikkakin väärän katsantokannan aikaansaannoksina.

Tätä käsitystäni yhä lujitti se mielestäni verrattomasti arvokkaampi sävy ja muoto, jossa todella suuret sanomalehdet vastasivat kaikkiin noihin hyökkäyksiin, mikäli eivät, mikä minusta tuntui vieläkin suurempaa tunnustusta ansaitsevalta, jättäneet niitä kokonaan mainitsematta ja yksinkertaisesti tappaneet vaitiololla.

Luin uutterasti ns. maailmanlehdistöä (»Neue Freie Presse», »Wiener Tageblatt» ym.) ja ihmettelin aineiston runsautta, mitä niissä lukijoille tarjottiin, samoin kuin niiden esitystavan tasapuolisuutta yksityiskohdissa. Annoin suuren arvon niiden ylväälle sävylle, korkealentoisesta tyylistä vain en väliin oikein pitänyt, jopa se tuntui suorastaan kiusalliseltakin. Mutta ehkäpä sellainen johtui tämän maailmankaupungin elämän vauhdista.

Pitäessäni siihen aikaan Wieniä maailmankaupunkina arvelin voivani käyttää puolustuksena tätä omaa keksimääni selitystä.

Mutta yksi seikka vaikutti yhä uudelleen tympäisevästi, nimittäin se, että tuo samainen lehdistö niin arvottomalla tavalla liehakoi ja mielisteli hovia. Tuskin keisarinlinnassa Hofburgissa sattui pienintäkään tapausta, ettei sitä olisi heti kerrottu lukijoille joko ihastuneen innostuksen tai valittavan tyrmistyksen sävyssä; tuollainen touhu, varsinkin kun oli kysymyksessä itse kaikkien aikojen »viisain hallitsija», jo melkein muistutti koirasmetson houkutusta soitimella.

Minusta tuo tuollainen tuntui teennäiseltä.

Vapaamieliseen demokratiaan tarttui silloin mielestäni tahra.

Tuo hovin kosiskelu ja vielä niin siivottomissa muodoissa oli samaa kuin kansakunnan arvon alttiiksi paneminen.

Se oli ensimmäinen varjo, joka sumensi henkistä suhdettani »suuriin» Wienin lehtiin.

Samoin kuin jo aina ennenkin seurasin nytkin Wienissä ollessani kaikkia Saksan tapahtumia kiihkeän innokkaasti, samantekevää, olipa kysymys valtiollisista tai sivistyksellisistä kysymyksistä. Tuntien ylpeää ihailua vertasin Saksan keisarikunnan nousua Itävallan valtion riutumiseen ja heikentymiseen. Mutta joskin Saksan ulkopoliittiset tapahtumat enimmäkseen herättivät sekoittumatonta iloa, sen sijaan kaikkea muuta kuin ilahduttavat sisäpoliittiset olosuhteet aiheuttivat useinkin syvää huolestumista. Se taistelu, jota siihen aikaan käytiin keisari Vilhelm II:ta vastaan, ei silloin saavuttanut hyväksymistäni. En pitänyt häntä yksistään Saksan keisarina, vaan ensi sijassa Saksan laivaston luojana. Puheenpitokiellot, jotka valtiopäivät sanelivat keisarille, suututtivat minua aina tavattomasti siitä syystä, että ne olivat lähtöisin sellaisesta paikasta, jolla minun käsittääkseni ei ollut ensinkään sellaiseen aihetta, koska nuo parlamenttihanhet yhtenä ainoana istuntokautena puhuivat yhdessä enemmän palturia kuin kokonaisen keisarihuoneen onnistuisi puhua vuosisatojen kuluessa, kaikkein heikoimmatkin edustajat mukaan luettuina.

Mieltäni kuohutti, että keisarinkruunun haltija saattoi semmoisessa valtiossa, jossa mikä tahansa puolipöhkö ei ainoastaan saanut käyttää puheenvuoroja hallitsijaa arvostellakseen, vaan vielä »lainsäätäjänä» päästettiin kansakunnan kimppuun, saada »ojennuksia» ja »nuhteita» kaikkien aikojen latteimmalta lorulaitokselta.

Mutta vielä pahemmin minua närkästytti, kun sama Wienin lehdistö, joka kaikkein nöyrimmästi kumarteli kaikkein vähäpätöisimmällekin hovirakille ja oli aivan tuohkeissaan, jos tämä su-

vaitsi heilauttaa häntäänsä, nyt teeskennellen huolestunutta ilmettä, mutta minun käsitykseni mukaan huonosti salaten pahansuopuutensa, esitti epäilyksiään Saksan keisarin suhteen. Lehdistö ei tietenkään mitenkään halunnut sekaantua Saksan valtion sisäisiin oloihin — ei toki, taivas varjelkoon! —, mutta kun näin ystävällisesti painettiin sormi kipeään kohtaan, täytettiin yhtä suuressa määrin keskinäisen liiton asettama velvollisuus kuin myöskin noudatettiin sanomalehdistölle asetettavaa totuudenvaatimusta, jne. Ja nyt tuo sormi sitten penkoi haavaa oikein sydämen halusta.

Sellaisissa tapauksissa veri syöksähti päähäni.

Se seikka sai minut vähän kerrassaan suhtautumaan suuriin sanomalehtiin hieman varovammin.

Kerran minun täytyi tunnustaa, että juutalaisvastaisista lehdistä eräs, »Deutsches Volksblatt», menetteli sellaisessa tapauksessa siivommin.

Se vielä kävi hermoilleni, miten todella vastenmielistä Ranskan-palvontaa suuret sanomalehdet jo siihen aikaan harjoittivat. Täytyi melkein hävetä, että oli saksalainen, kun joutui näkemään moisia tuon »suuren kulttuurikansan» ylistykseksi viritettyjä äiteliä ylistyslauluja. Tuollainen viheliäinen ranskalaisten liehakointi pakotti minut monet kerrat paiskaamaan mokoman »maailman-sanomalehden» kädestäni. Nykyisin otin useinkin silmäiltäväkseni »Volksblattin», joka kylläkin tuntui paljon pienemmältä, mutta noissa asioissa sentään koko joukon siivommalta. En hyväksynyt lehden kirpeää juutalaisvihollista sävyä, mutta luin silloin tällöin sen kannan perusteluja, jotka jonkin verran antoivat ajattelemisen aihetta.

Joka tapauksessa tulin tällöin vähitellen tuntemaan sen miehen ja sen liikkeen, joka tuona ajankohtana määräsi Wienin kohtalot: tulin tuntemaan tohtori Karl Luegerin ja kristillissosiaalisen puolueen.

Wieniin tullessani suhtauduin molempiin vihamielisesti.

Sekä mies että liike olivat mielestäni »taantumuksellisia».

Yleisen oikeudentunnon nimessä minun täytyi kuitenkin muuttaa tuota arvosteluani sitä mukaa kuin sain tilaisuutta tutustua mieheen ja hänen työhönsä; ja vähitellen kasvoi oikeudenmukainen arvostelu peittelemättömäksi ihailuksi. Nyt pidän tuota miestä vielä suuremmassa määrin kuin ennen mahtavimpana saksalaisena pormestarina, mitä kuunaan on ollut.

Kuinka monet varhaisemmat katsantokantani kumoutuivatkaan, kun asenteeni kristillis-sosiaaliseen liikkeeseen muuttui niin perin pohjin!

Kun siten myöskin mielipiteeni juutalaisvastaisen liikkeen suhteen hitaasti joutuivat ajan vaihteluiden alaisiksi, se oli varmaankin ylipäänsä vaikein asenteenmuutokseni.

Se on minulle maksanut kaikkein useimmat sisäiset sielulliset taistelut, ja vasta kamppailun jatkuttua kuukausikaupalla järjen ja tunteen kesken voitto alkoi kallistua järjen puolelle. Kahta vuotta myöhemmin oli tunne seurannut järjen jäljessä pysyäkseen siitä lähtien sen uskollisimpana vartijana ja varoittavana äänenä.

Kesken tämän sielullisen kasvatuksen ja kylmän järjen välisen katkeran kamppailun oli Wienin kaduilla tarjona oleva havaintoopetus tehnyt minulle korvaamattomia palveluksia. Koitti aika, jolloin en enää, niinkuin ensi alussa, kävellyt tuossa mahtavassa kaupungissa silmät ummessa, vaan katselin avoimin silmin rakennusten ohella ihmisiäkin.

Kuljeskellessani siten kerran kaupungin sisäosissa yhdytin äkkiä merkillisen näköisen ilmestyksen, jolla oli pitkä kauhtana ja mustat kiharat.

Onkohan tuokin juutalainen? Se oli ensimmäinen ajatukseni.

Tuonnäköisiä eivät juutalaiset ikinä olleet Linzissä. Tarkkasin miestä salavihkaa ja varovasti, mutta kuta kauemmin tuijotin noihin outoihin kasvoihin ja tarkkasin niitä tutkien piirre piirteeltä, sitä enemmän tuo ensimmäinen kysymys muuttuikin aivoissani toiseksi:

Onko tuokin saksalainen?

Niinkuin aina vastaavanlaisissa tapauksissa rupesin nyt yrittämään kumota epäilyksiäni lukemalla kirjoja. Ostin muutamalla lantilla ensi kerran elämässäni juutalaisvastaisia lentolehtisiä. Ne vain valitettavasti lähtivät kaikki siitä käsityksestä, että lukija jo periaatteessa oli jossakin määrin juutalaiskysymyksestä perillä tai sen jo käsitti. Lisäksi vielä niiden sävy oli suurimmaksi osaksi sellainen, että mielessäni uudelleen heräsi epäilyksiä niiden väitteiden osittain perin lattean ja tavattoman epätieteellisen todistelun vuoksi.

Siten jouduin jälleen epätietoisuuden valtaan viikoiksi, jopa kerran moneksi kuukaudeksi.

Asia tuntui minusta niin hirvittävältä, syytökset niin kohtuuttomilta, että kävin taaskin araksi ja epävarmaksi, kun mieltä kiusasi pelko, että saatoin tehdä vääryyttä.

En kyllä itsekään enää hevin voinut epäillä, etteikö tässä ollut kysymys jostakin muusta kuin saksalaisista, jotka kuuluivat erikoiseen uskontunnustukseen, vaan erikoisesta kansasta; sillä siitä lähtien, kun olin alkanut askarrella tämän kysymyksen kimpussa ja tullut kiinnittäneeksi huomiota juutalaisiin, Wien näyttäytyi toisenlaisessa valossa kuin sitä ennen. Missä ikinä liikuinkaan tai seisoin, näin nyt juutalaisia, ja kuta enemmän heitä näin, sitä jyrkemmin he minun nähdäkseni erosivat toisista ihmisistä. Varsinkin kaupungin sisäosissa ja Tonavan kanavan pohjoisenpuoleisissa piirikunnissa vilisi väkeä, jolla ei ollut mitään yhtäläisyyttä Saksan kansan kanssa.

Mutta jos olisinkin vielä epäillyt, horjunnastani teki kerta kaikkiaan lopun noiden juutalaisten erään osan oma asennoituminen.

Heidän keskuudessaan toimiva suuri liike, jolla Wienissä oli varsin paljon kannatusta, vaati mitä tiukimmin juutalaisten kansallisen erikoisluonteen korostamista: se liike oli sionismi.

Näytti kyllä siltä, että ainoastaan osa juutalaisista hyväksyi tuon asennoitumisen, suuren enemmistön asettuessa sen suhteen tuomitsevalle, jopa sisäisesti hylkäävälle kannalle. Mutta kun

tutustui asiaan lähemmin, tuo ulkonainen leima hajosi puhtaiden tarkoituksenmukaisuussyiden sanelemien verukkeiden, jottei sanoisi suorastaan valheiden inhottavaksi huuruksi. Sillä ns. vapaamielisesti ajattelevat juutalaiset eivät sanoutuneet irti sionisteista ei-juutalaisina, vaan ainoastaan sellaisina juutalaisina, jotka tunnustivat juutalaisuutensa epäkäytännöllisen, jopa mahdollisesti vaarallisen avoimesti.

Heidän sisäistä yhteenkuuluvaisuuttaan se seikka ei millään tavoin muuttanut.

Tuo näennäinen sionististen ja vapaamielisten juutalaisten välinen taistelu alkoi jo lyhyessä ajassa tympäistä mieltäni; sillä se oli kauttaaltaan teeskenneltyä ja niin ollen valheellista eikä siis lainkaan sopinut tuon kansan väitettyyn muka korkeaan siveelliseen tasoon ja puhtauteen.

Ylipäänsä tuon kansan siveellinen ja muu puhtaus oli asia sinänsä. Etteivät nuo ihmiset olleet ainakaan vedensuosijoita, sen näki jo heidän ulkonaisesta olemuksestaan, valitettavasti hyvin usein vaikka silmät ummessakin. Useinkin myöhempinä aikoina pyrki noiden kaapuniekkojen haju etomaan mieltäni. Lisäksi vielä epäsiisti asu ja kaikkea muuta kuin sankarimainen olemus.

Tuo tuollainen ei voinut enää olla kovin viehättävää; mutta kerrassaan vastenmielisiksi he pakostakin muuttuivat, kun heidän ruumiillisen epäsiisteytensä lisäksi yht'äkkiä huomasi tuon valitun kansan siveelliset lokatahrat.

Mikään ei ollut lyhyessä ajassa antanut minulle niin paljon ajattelemisen aihetta kuin vähitellen varmistuva käsitykseni juutalaisten toiminnan laadusta erinäisillä aloilla.

Oliko olemassa mitään sellaista likaisuutta tai hävyttömyyttä muodossa missä tahansa, varsinkaan kulttuurielämässä, missä ei olisi ollut ainakin yksi juutalainen mukana?

Kun vain varovasti puhkaisi tuollaisen mätäpaiseen, löysi sen sisästä — niinkuin madon mätänevästä ruumiista — usein äkkiä valoon joutuessaan häikäistyneen pikku juutalaisen.

Käsitykseni mukaan oli juutalaisille erikoisen raskauttavaa, kun tulin tuntemaan heidän toimintansa sanomalehdistössä, taiteen, kirjallisuuden ja teatterin alalla. Siellä oli kaikista intoilevista vakuutteluista hyötyä hyvin vähän tai ei laisinkaan. Riitti, kun vain katseli ensimmäistä tielle osuvaa ilmoituspylvästä, tutki siinä kehuttujen hirvittävien elokuva- ja teatteritöherrysten henkisiä isiä, niin jo kovettui pitkäksi aikaa. Tuo oli ruttoa, henkistä ruttotautia, pahempaa kuin muinoinen mustasurma, jota niissä kansaan tartutettiin. Ja millaisia määriä tuota myrkkyä valmistettiinkaan ja levitettiin! Selvä asia: kuta alhaisempi tuollaisen taidetehtailijan henkinen ja siveellinen taso, sitä rajattomampi hänen tuotteliaisuutensa, kunnes tuollainen lurjus jo syytää kuin viskuukone törkyään muulle ihmiskunnalle vasten naamaa. Ja ajateltakoon vielä heidän rajatonta paljouttaan, että luonto jokaista Goethen mittaista miestä kohti helposti asettaa aikalaisten niskoille kymmenentuhatta tuollaista roskan tuhertajaa, jotka sitten kaikkein pahimmanlaatuisten basillinkuljettajien tavoin myrkyttävät sielut.

Oli hirveää, mutta samalla sitä oli mahdoton olla huomaamatta, että nimenomaan juutalaisia luonto tuntui ylen suuressa määrin valinneen tuohon häpeälliseen tarkoitukseen.

Siitäkö oli etsittävä syytä siihen, että he olivat valittu kansa?

Aloin silloin huolellisesti tutkia kaikkien noiden julkisen taideelämän siivottomien tuotteiden luojien nimiä. Tulokset muodostuivat yhä pahemmiksi siihenastiselle juutalaisiin suhtautumiselleni. Vaikka tunne pyrkikin tuhannet kerrat asettumaan vastarintaan, järjen ja ymmärryksen täytyi tehdä johtopäätöksensä.

Sitä tosiseikkaa, että yhdeksän kymmenesosaa kaikesta kirjallisesta saastasta, taiteellisesta roskasta ja teatterien tylsämielisyydestä täytyi panna sellaisen kansan tilille, joka tuskin muodosti sadasosaa maan koko asukasluvusta, ei yksinkertaisesti käynyt kieltäminen; asianlaita oli kuin olikin sillä tavalla.

Aloin nyt tarkastella rakasta »maailmansanomalehdistöänikin» näistä näkökulmista.

Mutta kuta perusteellisemmin käytin koetinta, sitä enemmän kutistui entisen ihailuni kohde kokoon. Tyyli kävi yhä sietämättömämmäksi, sisällys täytyi hylätä perin pinnallisena ja latteana, esityksen tasapuolisuus tuntui pikemminkin valheelta kuin rehelliseltä totuudelta; mutta kirjoittajat olivat — juutalaisia.

Tuhannet seikat, joita aikaisemmin tuskin olin nähnytkään, pistivät nyt huomion arvoisina silmääni, toiset taas, jotka jo ennen olivat antaneet miettimisen aihetta, opin käsittämään ja ymmärtämään.

Tuon sanomalehdistön vapaamielisyyden näin nyt uudessa valossa, sen ylväs sävy vastatessaan hyökkäyksiin samoin kuin niiden tappaminen vaitiololla paljastui nyt minulle yhtä viisaaksi kuin alhaiseksikin temppuiluksi; sen säteilevästi kirjoitetut teatteriarvostelut koskivat aina juutalaisia kirjailijoita, eikä sen hylkäystuomio kohdannut koskaan ketään muita kuin saksalaisia. Sen hiljainen pistosanojen kohdistaminen keisari Vilhelm II:een ilmaisi väsymättömyydellään järjestelmällisyyden, aivan samoin kuin ranskalaisen kulttuurin ja sivilisaation suosittelu. Novellien köykäinen sisällys muuttui nyt säädyttömyydeksi, ja kielestä kuulin vieraan kansan äänen; mutta kaiken tarkoitus oli niin ilmeisesti saksalaisuutta vahingoittava, että sen täytyi olla tarkoituksellista.

Mutta kenelle siitä oli etua?

Oliko tämä kaikki tyynni pelkkä sattuma?

Siten kävin vähitellen epävarmaksi.

Mutta kehitystä joudutti se seikka, että pääsin perille erinäisistä muista ilmiöistä. Sellainen oli se yleinen käsitys moraalista ja hyvistä tavoista, jollaista suuren osan juutalaisista saattoi nähdä aivan avoimesti ilmaisevan ja toteuttavan käytännössä.

Tässä suhteessa tarjosi taaskin katu monesti todella ilkeää havainto-opetusta.

Juutalaisten suhtautumista prostituutioon ja vielä enemmän

valkoiseen orjakauppaan saattoi Wienissä tutkia ehkä paremmin kuin ainoassakaan muussa Länsi-Euroopan kaupungissa, Etelä-Ranskan satamapaikkoja ehkä lukuun ottamatta. Jos iltaisin käyskenteli Leopoldstadtin kaduilla ja kujilla, joutui joka askelella — tahtoipa tai olipa tahtomatta — näkemään sellaisia tapauksia, jotka olivat pysyneet piilossa suurimmalta osalta Saksan kansaa, kunnes sota soi itärintaman taistelijoille tilaisuuden nähdä samantapaista, tai pikemminkin pakotti heidät sellaista näkemään.

Kun ensi kerran näin juutalaisen sillä tavalla yhtä jääkylmänä kuin häpeämättömän tarmokkaana tuon suurkaupungin kuonalla käydyn kuohuttavan, paheellisen liiketoiminnan johtajana, kylmä väristys karsi selkäpiitäni.

Mutta sitten leimahti suuttumus ilmi tuleen.

Nyt en enää vetäytynyt syrjään juutalaiskysymyksen pohdinnasta, ei, nyt sitä halusin. Oppiessani siten etsimään juutalaista kaikilta sivistys- ja taide-elämän aloilta yhdytin hänet yht'äkkiä sellaiselta paikalta, missä olisin häntä kaikkein vähimmin odottanut.

Kun havaitsin juutalaiset sosiaalidemokratian johtajiksi, silmistäni alkoivat pudota kuin suomukset. Pitkällinen sisäinen sielullinen taistelu saavutti silloin loppupäätöksensä.

Jo jokapäiväisessä kosketuksessa työtovereitteni kanssa pisti silmääni heidän hämmästyttävä muuttautumiskykynsä, miten he osasivat asettua samassa kysymyksessä eri kannalle, väliin muutaman päivän, joskus jopa muutaman tunninkin aikana. Minun oli vaikea ymmärtää, kuinka miehet, joilla heidän kanssaan kahden puhellessa aina oli järkevät käsitykset ja katsantotavat, äkkiä menettivät ne, niin pian kuin joutuivat suurten joukkojen taikapiiriin. Siinä oli usein vähällä joutua epätoivoon. Kun olin tuntikaupalla puhunut ja vakuuttanut ja jo olin varma siitä, että tällä kertaa olin vihdoin saanut jään murretuksi tai jonkin mielettömyyden hälvennetyksi ja mielessäni jo sydämestäni iloitsin menestyksestäni, minun täytyikin suu-

reksi surukseni seuraavana päivänä aloittaa uudelleen alusta; kaikki tyynni oli ollut turhaa. Kuin ikuisesti liikkuva heiluri näytti noiden miesten mielettömyys yhä uudelleen heilahtavan takaisin.

Saatoin sentään ymmärtää kaiken: he olivat tyytymättömiä osaansa, kirosivat kohtaloa, joka usein kolhi heitä kovasti; he vihasivat yrittäjiä, jotka heistä tuntuivat tuon kohtalon sydämettömiltä ryöstövoudeilta; että he osoittivat mieltään elintarvikkeiden hintoja vastaan ja liikkuivat kulkueina pitkin katuja antaakseen pontta vaatimuksilleen, tuon kaiken saattoi, kun ei ottanut järkeä huomioon, ainakin vielä ymmärtää. Mutta käsittämätöntä oli ja sellaisena pakostakin pysyi se rajaton viha, jonka he kohdistivat omaan kansallisuuteensa, miten he pilkkasivat sen suuruutta, heittivät likaa sen historiaan ja raastoivat suuret miehet kadun lokaan.

Tuo taistelu omaa luonnetta, omaa kotipaikkaa, omaa kotimaata vastaan oli yhtä mieletöntä kuin käsittämätöntäkin. Se oli luonnotonta.

Heidät saattoi tilapäisesti parantaa tuosta paheesta, mutta ainoastaan muutamaksi päiväksi, enintään muutamaksi viikoksi. Mutta jos joskus myöhemmin tapasi noita käännyttämikseen luulemiaan, he olivat jälleen muuttuneet entisikseen.

Luonnottomuus oli taaskin saanut heidät valtaansa.

卐

Vähän kerrassaan tulin huomaamaan, että sosiaalidemokraattinen sanomalehdistö oli valtaosaltaan juutalaisten johdossa; en kuitenkaan antanut tuolle seikalle erikoista merkitystä, koska asianlaita oli toisissakin sanomalehdissä juuri samalla tavalla. Yksi seikka vain mahdollisesti pisti silmään: niiden lehtien joukossa, joiden toimittajina oli juutalaisia, ei ollut ainoatakaan, jota olisi voinut sanoa todella kansallismieliseksi, sellaisena kuin minä tuon sanan ymmärsin kasvatukseni ja käsitykseni nojalla.

Kun nyt purin luontoni ja yritin lukea tuon lajin marxilaisia

sanomalehtituotteita, mutta suuttumukseni samassa suhteessa yltyi rajattomiin, koetin myös päästä lähemmin tuntemaan noiden keskitettyjen roistomaisuuksien tehtailijoita.

He olivat, alkaen päätoimittajasta alaspäin, pelkkiä juutalaisia.

Otin kaikki sosiaalidemokraattiset lentolehtiset, mitä suinkin voin saada käsiini, ja poimin niiden kirjoittajien nimet esiin: juutalaisia. Kirjoitin muistiin melkein kaikkien johtajien nimet; hekin kuuluivat samoin ehdottomalta valtaosaltaan »valittuun kansaan», olivatpa kysymyksessä valtakunnanneuvoston edustajat tai ammattiyhdistysten sihteerit, järjestöjen johtomiehet tai katukiihottajat. Aina sukelsi näkyviin sama kaamea kuva. Nimet sellaiset kuin Austerlitz, David, Adler, Ellenbogen ym. pysyvät aina muistissani. Yhdestä asiasta olin nyt päässyt selville: se puolue, jonka pienten edustajien kanssa olin kuukausikaupalla käynyt mitä kiivainta kamppailua, oli johdoltaan melkein tykkänään vieraan kansan käsissä; sillä että juutalaiset eivät ole saksalaisia, siitä olin sisäiseksi onnelliseksi tyytyväisyydekseni jo täysin selvillä.

Nyt vasta kuitenkin tulin meidän kansamme viettelijät täysin tuntemaan.

Jo yksi Wienissä viettämäni vuosi oli riittänyt saattamaan minut siihen vakaumukseen, ettei ainoakaan työmies voi olla niin typerä, ettei häneen pystyisi parempi tieto ja parempi julistus. Minusta oli vähitellen tullut heidän oman oppinsa tuntija, ja nyt käytin sitä aseena taistelussa oman sisäisen vakaumukseni puolesta.

Nyt kallistui menestys melkein aina minun puolelleni.

Suuret joukot olivat pelastettavissa, vaikkakin mitä suurimpien ajan ja kärsivällisyyden uhrausten hinnalla.

Mutta juutalaista ei voinut ikinä vapauttaa omasta katsantokannastaan.

Siihen aikaan olin vielä tarpeeksi lapsellinen koettaakseni heille valaista heidän oppinsa mielettömyyttä, puhuin omassa pienessä

piirissäni kieleni kipeäksi ja kurkkuni käheäksi ja luulin, että minun täytyisi onnistua saada heidät vakuuttumaan heidän marxilaisen järjettömyytensä turmiollisuudesta; mutta sillä päädyin juuri päinvastaiseen tulokseen. Tuntui siltä, että kuta paremmin he pääsivät perille sosiaalidemokratian teoriojen ja niiden täytäntöönpanon tuhoisasta vaikutuksesta, se vain lujitti heidän päättäväisyyttään.

Kuta enemmän sitten heidän kanssaan väittelin, sitä paremmin tulin tuntemaan heidän todisteluoppinsa. Ensiksikin he perustivat laskelmansa vastustajansa tyhmyyteen heittäytyäkseen sitten, kun eivät enää keksineet muuta keinoa, itse tyhmiksi. Jollei kaikesta siitä ollut mitään apua, he eivät olleet oikein ymmärtävinään tai sitten hyppäsivät, jouduttuaan umpikujaan, silmänräpäyksessä toiseen asiaan, esittivät nyt itsestään selviä asioita, ja kun vastustaja ne myönsi todeksi, he heti paikalla tuon myönnytyksen sovelsivat olennaisesti toisiin asioihin, ja kun heidät taas pantiin lujille, he luikertelivat syrjään eivätkä olleet tietävinään mitään varmaa. Yrittipä tuollaiseen apostoliin käydä kiinni mistä tahansa, tuntui, kuin olisi tavoittanut kouraansa kuohuvaa limaa; se aivan kuin valui palasina sormien lomitse liittyäkseen taas yhteen seuraavassa silmänräpäyksessä. Jos yhden peittosi todella niin lopullisesti, ettei hän, toisten tarkatessa, voinut enää muuta kuin myöntää, ja jos luuli siinä tapauksessa päässeensä ainakin askelen eteenpäin, niin seuraavana päivänä sai hämmästyä kelpo lailla. Tuo juutalainen ei tuntunut muistavan eilispäivästä yhtään mitään, alkoi taaskin ladella vanhaa loruaan, ikäänkuin ei olisi yhtään mitään tapahtunut, ja oli, kun kiivaasti vaati hänet tilille, kovin kummastuvinaan, ei jaksanut muistaa kerrassaan mitään muuta kuin että hänen omat väitteensä olivat olleet paikkansa pitävät, mikä muuten muka edellisenä päivänä jo oli tullut todistetuksikin.

Olin usein ällistyksestä sanattomana.

Ei tosiaan tiennyt, kumpaa oli syytä enemmän ihmetellä: heidän kielevyyttään vai heidän valehtelemistaitoaan.

Aloin vähitellen vihata heitä.

Kaikesta tästä oli eräs etu, nimittäin se, että samassa määrin kuin huomioni kiintyi sosiaalidemokratian varsinaisiin kannattajiin tai ainakin levittäjiin, rakkauden omaa kansaani kohtaan täytyi pakostakin kasvaa. Kukapa voisikaan tuomita kovaonnista uhria, kun viettelijät ovat niin pirullisen taitavia? Miten vaikea olikaan minun itseni päästä tuon rodun keskustelutaidollisesta valheellisuudesta voitolle! Mutta miten turha olikaan sellainen menestys sellaisten ihmisten parissa, jotka vääristelevät totuuden suussaan, silmää räpäyttämättä kiistävät juuri lausumansa sanan, käyttääkseen sitä jo heti seuraavassa silmänräpäyksessä omaksi puolustuksekseen!

Ei. Kuta enemmän tulin juutalaisia tuntemaan, sitä enemmän minun täytyi antaa työläisille anteeksi.

Suurimmat syylliset eivät minun käsittääkseni enää olleet he, vaan kaikki ne, jotka eivät katsoneet maksavan vaivaa armahtaa heitä ja antaa raudankovan oikeudenmukaisuuden mukaisesti kansan lapsille sitä, mitä heille oli tuleva, samalla kuin heidän viettelijänsä ja turmelijansa olisi ollut asetettava seinää vasten.

Jokapäiväisen elämän kokemusten antaessa alkusysäyksen aloin nyt tutkia itse marxilaisen opin lähteitä. Sen vaikutuksesta olin päässyt selville yksityiskohtia myöten, sen saavuttama menestys näyttäytyi joka päivä tarkkaavalle katseelleni, seuraukset saatoin hiukan mielikuvitusta käyttäen hahmotella ajatuksissani. Kysymys oli nyt vain siitä, joko sen perustajat olivat ajatuksissaan nähneet luomuksensa tulokset viimeisessä, lopullisessa muodossaan, vai olivatko he itse joutuneet erehdyksen uhreiksi.

Käsitykseni mukaan saattoi kumpikin olla mahdollista.

Edellisessä tapauksessa oli jokaisen ajattelevan ihmisen velvollisuus tunkeutua tuon kovanonnen liikkeen rintamaan, saadakseen jos mahdollista estetyksi kaikkein pahimman, mutta jälkimmäisessä tapauksessa oli tuon kansansairauden muinoisten

alkuunpanijoiden täytynyt olla ilmettyjä paholaisia; sillä ainoastaan hirviön — ei ihmisen — aivoissa saattoi hahmottua aistittavaan muotoon sellaisen järjestön suunnitelma, jonka toiminnan täytyy lopputuloksenaan johtaa inhimillisen sivistyksen tuhoon ja maailman autioitumiseen.

Tässä tapauksessa jäi viimeiseksi pelastukseksi vielä taistelu, taistelu kaikin asein, mitä inhimillinen henki, järki ja tahto voi käyttää, yhdentekevää, kumman vaakakuppiin kohtalo heittää siunauksensa.

Niin siis aloin perehtyä tuon opin perustajiin tutkiakseni sillä tavoin liikkeen pohjaa. Siitä, että tässä pääsin päämäärään nopeammin kuin ehkä alussa itsekään tohdin toivoa, sain kiittää yksinomaan vastahankkimaani, vaikk'ei silloin kylläkään kovin syvällistä juutalaiskysymyksen tuntemustani. Se yksin teki minulle mahdolliseksi käytännössä verrata todellisuutta sosiaalidemokratian perustaja-apostolien teoreettisiin valheisiin, koska se oli opettanut minut ymmärtämään juutalaiskansan kieltä; se kansa näet puhuu salatakseen tai ainakin verhotakseen ajatuksensa; sen todellinen päämäärä ei niin muodoin ole löydettävissä riveistä, vaan se uinuu huolellisesti kätkettynä niiden välissä.

Nyt minulle oli koittanut suurimman mullistuksen aika, mitä sisimmässäni kuunaan olin kokenut.

Olin muuttunut värittömästä maailmankansalaisesta kiihkeäksi juutalaisvihaajaksi.

Yhden ainoan kerran enää — ja se oli viimeinen kerta — tuli mieleeni pelokkaan ahdistavina painostavia ajatuksia.

Kun noin, halki pitkien ihmiskunnan historian ajanjaksojen, tutkivasti tarkastelin juutalaiskansan toimintaa ja vaikutusta, mielessäni heräsi äkkiä ahdistavana kysymys, eikö tutkimaton kohtalo mahdollisesti sittenkin halunnut, syistä, jotka meille ihmisparoille pysyvät tuntemattomina, ikuisesti muuttumattoman päätöksensä nojalla tuon pienen kansan lopullista voittoa.

Olisiko tämä maa määrätty palkinnoksi tälle kansalle, joka aina ja ikuisesti on elänyt ainoastaan tälle maalle?

Onko meillä ulkokohtaista oikeutta itsesäilytyskamppailuun, vai piileekö senkin omakohtainen oikeutus ainoastaan meissä itsessämme?

Syventyessäni marxilaisuuden oppeihin ja siten rauhallisesti ja selkeästi tutkiessani juutalaiskansan vaikutusta ja toimintaa kohtalo itse antoi minulle vastauksen.

Juutalainen marxilaisuuden oppi hylkää luonnon ylimyksellisen periaatteen ja asettaa voiman ja lujuuden ikuisen etuoikeuden tilalle lukumäärän suuret joukot ja sen kuolleen painon. Se niin ollen kiistää ihmiseltä henkilön, persoonan arvon, kiistää kansallisuuden ja rodun merkityksen ja riistää siten ihmiskunnalta sen olemassaolon ja kulttuurin edellytykset. Maailmankaikkeuden perustana se tekisi lopun kaikesta ihmiselle ajatuksellisesti käsitettävästä järjestyksestä. Ja samoin kuin tässä suurimmassa ajateltavissa olevassa elimistössä sellaisen lain käytöstä voisi olla tuloksena vain sekasorto, samoin myöskin maan päällä tämän kiertotähden asukkaille vain heidän oma perikatonsa.

Jos juutalaiset voittavat marxilaisen uskontunnustuksensa voimalla tämän maailman kansat, silloin heidän kruununaan on ihmiskunnan hautaseppele, silloin tämä kiertotähti joutuu uudelleen, niinkuin kerran miljoonia vuosia sitten, kiertämään rataansa eetterissä ihmisistä tyhjänä.

Ikuinen luonto kostaa armottomasti, jos sen käskyjä rikotaan.

Niin minä siis uskon tänä päivänä toimivani kaikkivaltiaan Luojan hengessä: *puolustautuessani juutalaisuutta vastaan taistelen Herran työn puolesta.*

3. luku.

YLEISIÄ POLIITTISIA MIETELMIÄ WIENIN-AJALTANI.

OLEN nykyisin siinä vakaumuksessa, että miehen ei ylipäänsä pitäisi — jollei oteta lukuun aivan erikoisen lahjakkaita poikkeuksia — puuttua julkisesti politiikkaan, ennen kuin on täyttänyt kolmekymmentä vuotta. Hänen on syytä pysyä siitä erossa sen vuoksi, että yleensä vielä tuohon ikään asti jatkuu sellaisen yleisen tason muodostuminen, josta käsin hän nyt voi eri poliittisia ongelmia tarkata ja lopullisesti määritellä asenteensa niiden suhteen. Vasta sen jälkeen, kun on saanut hankituksi sellaisen perustavan maailmankatsomuksen ja siten vakautetuksi oman suhtautumisensa päivän eri kysymyksiin, tämän ainakin sisäisesti kypsyneen miehen pitää tai hän saa ottaa osaa yhteisön poliittiseen johtoon.

Jos asianlaita on toisin, häntä uhkaa vaara, että hänen täytyy ennemmin tai myöhemmin muuttaa siihenastista asennettaan olennaisen tärkeissä kysymyksissä, tai hänen täytyy, vastoin parempaa tietoaan ja tuntoaan, yhä edelleen riippua kiinni katsantokannassa, jonka hänen järkensä ja vakaumuksensa ovat jo aikoja hylänneet. Edellisessä tapauksessa tämä on hänelle omakohtaisesti kyvin kiusallista, kun hänellä ei nyt — koska itse on ruvennut horjumaan — ole enää oikeutta odottaa, että hänen kannattajiensa luottamus häneen pysyy yhtä järkähtämättömänä kuin ennenkin; mutta hänen johtamilleen merkitsee johtajan kaatuminen neuvottomuutta sekä varsin usein häpeän-

tunnetta niiden vuoksi, joita vastaan sitä ennen on taisteltu. Mutta jälkimmäisessä tapauksessa tapahtuu sellaista, mitä nykypäivinä näemme kovin usein: samassa määrin kuin johtaja lakkaa luottamasta siihen, mitä itse sanoo, hänen puolustuksensa käy ontoksi ja pinnalliseksi, mutta sen sijaan halpamaiseksi keinojen valinnassa. Samalla kuin hän itse ei enää aio vakavasti asettua puolustamaan poliittisia julistuksiaan (sellaisen asian puolesta ei kuolla, mihin ei itse uskota), hänen kannattajilleen asettamansa vaatimukset kasvavat sentään samassa suhteessa yhä suuremmiksi ja häpeämättömämmiksi, kunnes hän lopuksi uhraa viimeisen lopunkin johtajasta ajautuakseen »poliitikoksi», s.o. sellaisten miesten joukkoon, joiden ainoa kanta on kannattomuus rinnan julkean tungettelevaisuuden ja usein hävyttömyyteen saakka kehitetyn valehtelemisen taidon kera.

Jos sellainen olio vielä ihmiskunnan kunniallisen osan onnettomuudeksi kaupanpäällisiksi pääsee parlamenttiin, silloin tiedettäköön heti alusta alkaen, että hänelle politiikan olemus merkitsee ainoastaan sankarimaista taistelua maitopullon säilyttämisestä itselleen ja perheelleen. Kuta enemmän vaimo ja lapset ovat sen varassa, sitä sitkeämmin hän taistelee edustajanpaikkansa puolesta. Jok'ikinen toinen ihminen, jolla on poliittista vaistoa, on jo yksin tästä syystä hänen mieskohtainen vihollisensa; jokaisessa uudessa liikkeessä hän vainuaa oman loppunsa alkua ja jokaisessa tavallista mittavammassa miehessä tämän taholta todennäköisesti joskus vielä uhkaavaa vaaraa.

Tuonnempana aion vielä perusteellisesti puhua tuollaisista parlamenttiluteista.

Kolmikymmenvuotiaallakin on vielä paljon oppimista elämänsä varrella, mutta se on ainoastaan niiden puitteiden täydentämistä ja täyttämistä, jotka hänen periaatteellisesti omaksumansa maailmankatsomus hänelle asettaa. Hänen oppimisensa ei ole enää periaatteessa uudelleenoppimista, vaan hän oppii lisää uutta, eikä hänen kannattajiensa tarvitse niellä sellaista ahdistunutta tunnetta, että hän on siihen saakka antanut

heille vääriä tietoja, päinvastoin: heidän johtajansa ilmeinen elimellinen kasvu tuottaa heille tyydytystä, koska hänen oppimisensa merkitsee ainoastaan heidän oman oppinsa syventymistä. Mutta se on heidän mielestään todistuksena heidän siihenastisten käsitystensä paikkansapitävyydestä.

Johtaja, jonka täytyy poistua yleisen maailmankatsomuksensa alustalta sen vuoksi, että on huomannut sen vääräksi, menettelee vain rehellisen miehen tavoin, kun hän havaitessaan siihenastisen käsityksensä vääräksi on valmis tekemään siitä äärimmäiset johtopäätökset. Sellaisessa tapauksessa hänen täytyy ainakin luopua harjoittamasta enää julkista poliittista toimintaa. Sillä koska hän jo kerran on erehtynyt perustavissa lähtökohdissa, on mahdollista, että hänen voi käydä samoin toinenkin kerta. Mutta hänellä ei ole missään tapauksessa enää oikeutta käyttää hyväkseen lähimmäistensä luottamusta, saati vaatia sitä.

Miten harvoissa tapauksissa nykyisin osoitetaan sellaista kunniallisuutta ja rehellisyyttä, se osoittaa vain sen roskajoukon yleistä kelvottomuutta, joka nykyaikoina tuntee kutsumukseksen »tehdä politiikkaa».

Tuskin yksikään ainoa heistä on valittu siihen.

Varoin aikoinani visusti esiintymästä mitenkään julkisesti, vaikka uskoinkin harrastaneeni politiikkaa enemmän kuin moni muu. Vain aivan pienessä piirissä puhuin siitä, mikä sisintäni liikutti ja veti puoleensa. Tuosta mitä ahtaimmissa puitteissa puhumisesta oli paljon hyvää; opin kylläkin vähemmän »puhumaan», mutta sen sijaan tulin ihmisiä tuntemaan, perehdyin heidän useinkin äärettömän alkeellisiin katsantokantoihinsa ja vastaväitteisiinsä. Samalla koulutin itseäni, hukkaamatta aikaa ja mahdollisuuksia, kehittääkseni itseäni edelleen. Siihen ei ollut varmastikaan missään koko Saksassa niin suotuisaa tilaisuutta kuin tuohon aikaan Wienissä.

Yleinen poliittinen ajattelu oli tuolloin vanhassa Tonavanmonarkiassa laajuudeltaan suurempaa ja avarampaa kuin samaan aikaan vanhassa Saksan valtakunnassa — ottamatta lukuun Preussin osia, Hampuria ja Pohjanmeren rannikkoa. Tarkoitan kyllä »Itävallalla» tässä sitä suuren Habsburgien valtakunnan aluetta, joka saksalaisen väestönsä ansiosta ei ainoastaan joka suhteessa ollut tämän valtakunnan synnyn historiallinen aiheuttaja ylipäänsä, vaan jonka asujaimistossa myös yksinomaan piili se voima, joka kautta monen vuosisadan pystyi tuolle keinotekoiselle valtiolliselle muodostelmalle antamaan sisäisen kulttuurielämän. Kuta pitemmälle aika kului, sitä suuremmassa määrin oli tämän valtakunnan olemassaolo ja tulevaisuus nimenomaan valtakunnan tuon alkusolun säilymisen varassa.

Kun Itävallan vanhat perintömaat olivat valtakunnan sydän, joka aina ajoi uutta verta valtiollisen ja kulttuurielämän verenkiertoon, niin Wien oli samalla kertaa sen aivot ja tahto.

Jo yksistään ulkonaisen olemuksen perusteella saattoi tuolle kaupungille tunnustaa oikeuden hallita ja vallita yhdistävänä kuningattarena sellaista kansamosaiikkia, saada oman kauneutensa loistossa kokonaisuuden osoittamat pahat vanhuudenheikkouden merkit unohtumaan.

Vaikka valtakunta sisäisesti järkkyikin ankarasti eri kansallisuuksien keskenään käymistä verisistä taisteluista, nähtiin ulkomailla, ja erikoisesti Saksassa, pelkästään tuon kaupungin miellyttävä, rakastettava kuva. Harhakuvitelma oli sitäkin suurempi, kun Wien juuri tuohon aikaan näytti joutuneen ehkä viimeiseen ja suurimpaan näkyvään nousukauteensa. Todella nerokkaan pormestarin ohjaamana vanhan valtakunnan kunnianarvoinen keisarinkaupunki havahtui vielä kerran ihmeelliseen uuteen elämään. Viimeinen suuri saksalainen, joka lähti Ostmarkin asuttajakansan riveistä, ei virallisesti kuulunut ns. »valtiomiesten» joukkoon; mutta loihtiessaan »valtakunnan pääkaupungin ja hallintokaupungin» Wienin pormestarina il-

moille suunnattoman aikaansaannoksen toisensa perästä, voisipa sanoa kunnallisen talous- ja kulttuuripolitiikan kaikilla aloilla tuo tohtori Lueger lujitti koko valtakunnan sydäntä, ja tätä kiertotietä hänestä tuli suurempi valtiomies kuin kaikki silloiset ns. »diplomaatit» yhteensä.

Kun se kansojensikermä, jonka nimenä oli Itävalta, sentään lopulta hajosi, tämä ei suinkaan pienimmässäkään määrässä puhu vanhan Ostmarkin saksalaisten poliittista kykyä vastaan, vaan se oli vain sen seikan auttamaton seuraus, että 10-miljoonaisen kansan oli ajan pitkään mahdoton pitää koossa valtakuntaa, jossa oli 50 miljoonaa moniin eri kansallisuuksiin kuuluvaa asukasta, kun vielä aivan tiettyjä edellytyksiä ei ajoissa ollut tarjona.

Itävallan saksalaiset ajattelivat enemmän kuin suuripiirteisesti.

He olivat aina tottuneet elämään suuren valtakunnan puitteissa eivätkä olleet koskaan menettäneet siihen liittyvien tehtävien tuntoaan. He olivat tuossa valtiossa ainoat, joiden katse kantoi ahtaiden kruununmaiden rajojen yli valtakunnanrajoille saakka; jopa, kun kohtalon oli määrä heidät lopulta erottaa yhteisestä isänmaasta, he yrittivät lakkaamatta yhä edelleen suoriutua suunnattomasta tehtävästään ja säilyttää saksalaisuudelle sen, mitä esi-isät aikoinaan olivat loppumattomissa taisteluissa idältä vallanneet. Tällöin on vielä muistettava, että tätä tehtävää lisäksi saatettiin suorittaa vain puolin voimin; sillä parhaimpien sydän ja muisto eivät koskaan lakanneet tuntemasta yhdessä yhteisen emämaan puolesta, ja kotimaan osaksi liikeni vain tähteet.

Jo Itävallan saksalaisten yleinen näköpiiri oli verraten avara. Heidän taloudelliset suhteensa ulottuivat usein melkein yli koko tuon monenkirjavan valtakunnan. Melkein kaikki todella suuret yritykset olivat heidän käsissään, teknikoiden ja virkamiesten joukossa olivat johtavat henkilöt Itävallan saksalaisia. Heidän hallussaan oli myöskin ulkomaankauppa, sikäli kuin juutalaiset

eivät olleet saaneet kynsiinsä tuota heidän ikimuistoista työalaansa. Poliittisessa suhteessa he olivat ainoat, jotka pitivät valtiota koossa. Jo sotapalvelus heitti heidät kauas ulkopuolelle kotiseudun ahtaiden rajojen. Itävallan saksalaiset alokkaat voivat kyllä joutua saksalaisiin rykmentteihin, mutta noiden rykmenttien majoituspaikat saattoivat olla yhtä hyvin Hertsegovinassa kuin Wienissä tai Galitsiassa. Upseerikunta oli yhä vielä saksalaista, korkein virkamiehistö suurimmaksi osaksi. Vihdoin taide ja tiede olivat saksalaiset. Jollei oteta lukuun uusimman taidekehityksen roskaa, jollaista muuten mikä tahansa neekerikansakin olisi varmaan pystynyt luomaan, saksalaiset olivat ainoat, joilla oli todellista taiteentajua ja jotka sitä myös levittivät. Musiikin, rakennus- ja kuvanveisto- samoin kuin maalaustaiteen alalla Wien oli se lähde, joka ehtymättömästä runsaudestaan varusti koko kaksoismonarkian osoittamatta silti itse koskaan näkyviä ehtymisen oireita.

Saksalaiset olivat vihdoin myöskin kannattavana voimana koko ulkopolitiikassa, jollei oteta huomioon lukumäärältään verraten harvoja unkarilaisia.

Mutta kuitenkin olivat kaikki tämän valtakunnan pystyssäpitoyritykset turhia, koska olennaisinta edellytystä puuttui.

Itävallan monenkansanvaltiolla oli ainoastaan yksi mahdollisuus voittaa eri kansakuntien edustamat keskipakoisvoimat. Joko valtakuntaa olisi pitänyt hallita keskitetysti ja samalla se järjestää sisäisesti saman periaatteen mukaisesti, tai muuten oli koko valtiota ylipäänsä mahdoton ajatella.

Joinakin valoisina hetkinä päästiin »kaikkein korkeimmassakin» paikassa tästä selvyyteen, mutta enimmäkseen se unohtui jo vähän ajan kuluttua tai sitten ajatuksesta luovuttiin vaikeasti toteutettavana. Jokainen ajatus valtakunnan muodostamisesta pitemmälle liittovaltioksi oli auttamattomasti tuomittu epäonnistumaan, koska puuttui voimakkuudeltaan ylivoimaista valtiollista keskisolua. Sen lisäksi vielä sisäiset edellytykset olivat Itävallassa olennaisesti toisenlaiset kuin

Bismarckin luomassa Saksan valtakunnassa. Saksassa oli kysymys ainoastaan poliittisten perinteiden voittamisesta, koska oli aina olemassa yhteinen sivistyspohja. Ennen kaikkea Saksassa oli — muutamia pieniä vieraita kansansirpaleita lukuun ottamatta — ainoastaan yhden kansan jäseniä.

Itävallassa olosuhteet olivat päinvastaiset.

Täällä ei ollut — Unkaria lukuun ottamatta — eri osamaissa poliittisia muistoja omasta suuruudesta joko ollenkaan olemassakaan tai aika oli kuin sienellä ne pyyhkinyt pois tai ainakin himmeiksi ja epäselviksi. Sen sijaan noissa eri maissa nyt kansallisuusaatteen aikakaudella kehittyi kansallisia voimia, joiden voittamisen täytyi muodostua samassa määrin vaikeammaksi, kun pitkin monarkian rajoja alkoi muodostua kansallisvaltioita, joiden asukkaat olivat rodultaan joko sukulaisia tai aivan samojakin kuin eräät Itävallan kansansirpaleet, niin että niillä saattoi nykyisin jo olla puolestaan näihin suurempi vetovoima kuin mitä Itävallan saksalaisille oli mahdollista.

Ei edes itse Wien kestänyt ajan pitkään tuota taistelua.

Budapestin kehittyessä suurkaupungiksi se oli ensi kerran saanut kilpailijan, jonka tehtävänä ei enää ollut pitää koossa yhteistä monarkiaa, vaan pikemminkin vahvistaa sen erästä osaa. Lyhyen ajan kuluttua jo Praag noudatti tämän osoittamaa esimerkkiä, sen jälkeen Lemberg (Lwów), Laibach (Ljubljana) jne. Samalla kuin nuo entiset maaseutukaupungit kohosivat eri osamaiden kansallisiksi pääkaupungeiksi, muodostui nyt myöskin yhä itsenäisemmän sivistyselämän keskuksia. Mutta vasta silloin saivat kansallis-poliittiset vaistot henkisen perustansa ja syventymisensä. Niin siis täytyi olla joskus tulossa ajankohta, jolloin nuo eri kansoissa piilevät käyttövoimat kasvoivat mahtavammiksi kuin yhteisedut ja -pyyteet, ja silloin oli Itävallan loppu tullut.

Tuon kehityksen kulun saattoi hyvin selvästi todeta Joosef II:n kuoleman jälkeen. Sen nopeus johtui erinäisistä tekijöistä, jotka osaksi johtuivat monarkiasta itsestään, osaksi taas olivat

seurauksena valtakunnan kulloisestakin ulkopoliittisesta asemasta.

Jos mieli todella ryhtyä taisteluun tuon valtakunnan pystyssä pysymisen puolesta ja käydä se päähän asti, saattoi ainoastaan yhtä arastelematon kuin sitkeä ja hellittämätön keskitys johtaa päämäärään. Mutta ennen kaikkea olisi täytynyt silloin korostaa puhtaasti muodollista yhteenkuuluvaisuutta periaatteessa määräämällä yksi yhteinen valtionkieli, jolloin myöskin hallinnolle olisi annettu käteen se teknillinen apukeino, jota vailla yhtenäinen valtio ei kerta kaikkiaan voi pysyä pystyssä. Samoin voidaan ainoastaan siinä tapauksessa koulun ja opetuksen avulla saada herätetyksi yhtenäinen valtiollinen ajattelutapa. Se ei ollut saavutettavissa vuosikymmenessä eikä kahdessa, vaan se täytyi suunnitella pitämällä silmällä vuosisatoja, samoin kuin kaikissa asutuskysymyksissä on annettava suurempi merkitys sitkeydelle ja sisulle kuin hetken tarmonpuuskalle.

On itsestään selvää, että sitten sekä hallinnon että poliittisen johdon täytyy toimia mitä ehdottomimman yhtenäisesti.

Minulle oli tavattoman opettavaa todeta, minkä vuoksi niin ei tapahtunut tai pikemminkin, minkä vuoksi ei niin ollut tehty. Ainoastaan se, joka oli syypää tuohon laiminlyöntiin, oli syypää valtakunnan sortumiseen.

Vanha Itävalta oli enemmän kuin jokin muu valtio johtonsa suuruuden varassa. Sieltähän puuttui kansallisvaltioiden perustaa, joilla aina on kansallinen pohja säilyttävänä voimana, vaikka johto semmoisenaan horjuisi ja järkkyisi suurestikin. Yhtenäinen kansallisvaltio voi asujaimistonsa luontaisen hitauden ja siihen liittyvän vastustuskyvyn varassa useinkin kestää hämmästyttävän pitkiä mitä huonoimman hallinnon kausia sisäisesti sortumatta. Usein voi tuolloin näyttää siltä, kuin ei sellaisessa ruumiissa enää olisi henkeä rahtuakaan, kuin se olisi aivan kuollut, kunnes tuo kuolleeksi luultu äkkiä kohennaiksen taas pystyyn ja osoittaa muulle ihmiskunnalle ällistyttäviä merkkejä häviämättömästä elinvoimastaan.

Mutta toisin on asianlaita sellaisessa valtakunnassa, joka on muodostunut useista eri kansoista ja jota ei pidä yhdessä yhteinen veri, vaan pikemminkin yhteinen nyrkki. Siellä ei jokainen johdon heikkous vie valtion talviuneen, vaan antaa aiheen kaikkien niiden yksilöllisten vaistojen heräämiseen, jotka uinuvat veressä pääsemättä kehittymään sellaisina aikoina, jolloin johdossa on ylivoimainen tahto. Tuota vaaraa voidaan vähentää ainoastaan vuosisataisella yhteisellä kasvatuksella, yhteisten perinteiden, yhteisten pyrintöjen ja harrastusten jne. avulla. Kuta nuorempia tuollaiset valtiomuodostelmat ovat, sitä suuremmassa määrin ne niin ollen ovat johdon suuruuden varassa, jopa ne, suurten voimaihmisten ja hengensankarien aikaansaannoksina usein jälleen hajoavat kohta yksinäisen suuren perustajansa kuoltua. Mutta ei vielä vuosisatojen kuluttuakaan voi noita vaaroja pitää voitettuina, ne vain piilevät ja uinuvat, ehkä hyvinkin äkkiä havahtuakseen niin pian kuin yhteisen johdon heikkous, kasvatuksen voima ja kaikkien perinteiden arvovalta eivät enää pysty voittamaan eri kansanheimojen elämänhalun vauhtia.

Habsburgin suvun järkyttävä rikkomus on ehkä juuri se, ettei se käsittänyt tätä.

Yhdelle ainoalle heidän joukostaan kohtalo vielä piteli soihtuaan valaisemassa hänen maansa tulevaisuutta, sitten se sammui ainiaksi.

Joosef II, saksalais-roomalainen keisari, huomasi tyrmistyttäväksi kauhukseen, miten hänen hallitsijahuoneensa, joka jo oli tungettu valtakunnan äärimmäiseen kolkkaan, täytyi ennemmin tai myöhemmin hukkua tuon kansojen Babylonin kurimukseen, jollei isien laiminlyöntejä saataisi vielä viime hetkessä korjatuksi. Yli-inhimillisin voimin asettui tuo »ihmisten ystävä» vastustamaan esi-isiensä laiminlyöntejä ja koetti vuosikymmenessä saada korjatuksi, mitä edellisinä vuosisatoina oli lyöty laimin. Jos kohtalo olisi suonut hänelle edes neljäkymmentä vuotta aikaa työhönsä ja jos vain pari seuraavaa polvea olisi jatkanut alulle

pantua työtä samoja uria, tuo ihme olisi todennäköisesti onnistunut. Mutta hänen kuollessaan tuskin kymmenen vuotta hallittuaan, sielullisesti ja ruumiillisesti murtuneena, hänen kerallaan vaipui hautaan myöskin hänen työnsä ikuiseen uneen Kapusiinikirkon hautaholviin heräämättä enää milloinkaan eloon.

Hänen seuraajansa eivät olleet hengeltään enempää kuin tahdonvoimaltaankaan tuon tehtävän mittaisia.

Kun sitten ensimmäiset kumoukselliset uuden ajan enteet leimahtelivat kautta Euroopan, silloin Itävallassakin alkoi hiljalleen kyteä. Mutta kun tuli sitten viimein puhkesi ilmi liekkiin, se ei saanut ravintoaan niinkään paljon yhteiskunnallisista ja yleispoliittisista syistä kuin alkuperältään kansallisista käyttövoimista.

V:n 1848 vallankumousta saattoi kaikkialla pitää luokkataisteluna, mutta Itävallassa se jo oli uuden rotutaistelun alkua. Kun saksalaiset sillä kertaa joko unohtaen tämän sen alkuperän tai sitä huomaamatta asettuivat vallankumouksellisen kansannousun palvelukseen, he sillä teollaan sinetöivät oman kohtalonsa. He olivat osaltaan auttamassa heräämään sitä länsimaisen demokratian henkeä, joka lyhyessä ajassa riisti heiltä heidän oman olemassaolonsa perusteet.

Muodostamalla parlamentaarinen kansanedustuselin, ennen kuin oli määrätty ja vakautettu yhteinen valtionkieli, oli laskettu perusta saksalaisen kansan ylivallan lopulle monarkiassa. Samasta hetkestä oli myöskin valtio itse tuomittu tuhoon. Kaikki, mitä sitten seurasi, oli pelkästään valtakunnan historiallista hajaantumista.

Tuon hajaannuksen kulun seuraaminen oli yhtä puistattavaa kuin opettavaakin. Tuhansin ja taas tuhansin eri muodoin tuo historian tuomio täyttyi yksityiskohdissaan. Että suuri osa ihmisistä vaelsi sokeina keskellä hajaannuksen merkkejä, todisti ainoastaan, että jumalat tahtoivat Itävallan tuhoa.

En aio tässä puuttua tämän pitemmälti yksityiskohtiin, koska se ei ole tämän kirjan tehtävä. Tahdon vain ottaa lähemmän

tarkastelun piiriin ne tapahtumat, joilla alati samoina pysyvinä kansojen ja valtioiden rappeutumisen syinä on merkitystä meidänkin ajallemme ja jotka vihdoinkin auttoivat minua lujittamaan poliittisen ajatustapani perusteet.

卐

Niiden laitosten joukossa, jotka kaikkein selvimmin saattoivat osoittaa Itävallan monarkian rikkinäisyyden myöskin ylipäänsä kaikkea muuta kuin tarkkanäköiselle poroporvarille, oli ensimmäisenä juuri se, jonka olisi pitänyt olla kaikkein lujin ja voimakkain — parlamentti eli, niinkuin sen nimi Itävallassa kuului, valtakunnanneuvosto.

Tuota laitosta luotaessa oli ilmeisesti saatu esikuva Englannista, klassillisen »demokratian» maasta. Sieltä otettiin koko tuo maata onnellistava laitos ja siirrettiin se Wieniin mahdollisimman muuttamattomana.

Toisessa kamarissa ja herrainhuoneessa saattoi Englannin kaksikamarijärjestelmä juhlia uutta ylösnousemustaan. Itse »huoneet» l. »kamarit» vain olivat hieman erilaiset. Kohottaessaan aikoinaan Lontoon Parlamentintalon Thamesin aalloista Barry tarttui brittiläisen maailmanvallan historiaan ja nouti sieltä koristukset loistorakennuksensa 1 200 seinäkomeroon, konsoliin ja pylvääseen. Kuvanveisto- ja maalaustaiteellisesti tuli lordien ja kansan talosta kansakunnan maineen pyhäkkö.

Tässä jo Wienillä oli ensimmäiset vaikeudet. Sillä saatuaan uuden kansanedustuslaitoksen marmoripalatsin viimeiset päädyt ja otsikot valmiiksi ei tanskalaisella Hansenilla ollut koristeluiksi tarjona mitään muuta kuin yrittää lainailla antiikin maailmasta. Roomalaiset ja kreikkalaiset valtiomiehet ja filosofit somistavat nyt tuota »länsimaisen demokratian» teatterirakennusta, ja kuvaannollisen irvokkaana vetää kiskoo molempien kamarien yllä nelivaljakko kaikkiin neljään ilmansuuntaan ilmentäen siten silloista sisäistä touhua mahdollisimman sattuvasti.

Eri »kansallisuudet» olivat kieltäytyneet loukkauksena ja ärsytyksenä suvaitsemasta sellaista, että tuossa luomuksessa olisi saatu ihannoida Itävallan historiaa, samoin kuin itse Saksan keisarikunnassakin vasta maailmansodan taistelujen jyrinässä uskallettiin Wallotin luoma Valtiopäivätalo omistaa otsikkokirjoituksella Saksan kansalle.

Kun ensi kerran — en ollut silloin vielä kahtakymmentä täyttänyt — menin tuohon Franzensringin loistorakennukseen katsomaan ja kuuntelemaan toisen kamarin istuntoa, mieleni valtasivat mitä ristiriitaisimmat tunteet.

Olin aikojen alusta vihannut parlamenttia, mutta en semmoisenaan, en laitoksena. Päin vastoin, vapautta rakastavana miehenä en voinut kuvitellakaan mitään muuta hallitusta mahdolliseksi, koska millaisen tahansa diktatuurin ajatus olisi, Habsburgin hallitsijahuoneeseen omaksumani asenteen vuoksi, mielestäni tuntunut rikokselta vapautta ja kaikkea tervettä järkeä vastaan.

Tässä oli varsin suuri osansa sillä seikalla, että mieleeni oli, kun olin lukenut paljon sanomalehtiä, itse sitä aavistamattani syöpynyt tiettyä ihailua Englannin parlamenttia kohtaan, josta ihailusta en niin vain päässyt eroon. Se arvokkuus, jota sen alahuonekin osoitti hoitaessaan tehtäviään (niinkuin sanomalehdistömme osasi kovin kauniisti kuvailla), teki minuun mahtavan vaikutuksen. Saattoiko ylimalkaan ollakaan ylevämpää kansallisen itsehallinnon muotoa?

Mutta juuri sen vuoksi olin Itävallan parlamentin vihollinen. Minusta tuntui, että koko se muoto, miten siellä esiinnyttiin, ei ollut suuren esikuvan arvoa vastaava. Nyt tuli vielä lisäksi seuraavaa:

Saksalaisuuden kohtalo Itävallan valtiossa oli sen varassa, millainen asema sillä oli valtakunnanneuvostossa. Yleisen ja salaisen äänioikeuden toimeenpanoon asti sitä oli parlamentissa puolustanut — joskin vähäinen — saksalainen enemmistö. Jo tuo asiaintila oli arveluttava, koska sosiaalidemokraatit olivat kan-

sallisesti epäluotettavia ja ratkaisevissa saksalaisuutta koskevissa kysymyksissä aina menettelivät vastoin saksalaisuuden etuja — jotteivät näet olisi herättäneet nurjamielisyyttä vieraiden kansojen keskuudessa olevissa kannattajissaan. Sosiaalidemokraatteja ei enää tuohon aikaankaan voinut pitää saksalaisena puolueena. Mutta kun yleinen äänioikeus tuli voimaan, lakkasi saksalaisten puhtaasti lukumääräisenäkin enemmistönä olo. Nyt ei enää ollut mitään esteitä yhä pitemmälle kehittyvän saksalaisuuden valtakunnasta hävittämisen tiellä.

Kansallisesta itsesäilytysvaistostani johtuen pidin jo siihen aikaan tuosta syystä kansan*edustus*laitoksesta hyvin vähän, siellä kun saksalaisuuden asiaa aina petettiin, sen sijaan että sitä olisi edustettu. Mutta nuo kaikki olivat sellaisia haittoja ja puutteita, joita ei voinut — samoin kuin paljoa muutakaan — panna itse asian syyksi semmoisenaan, vaan Itävallan valtion olemuksen syyksi. Aikoinani vielä ajattelin, että jos parlamenttiin saataisiin palautetuksi saksalainen enemmistö, ei olisi enää mitään syytä asennoitumiseen sitä vastaan, niin kauan kuin vanha valtakunta ylimalkaan pysyi pystyssä.

Tuollainen sisäinen käsitys mielessäni siis astuin ensi kerran noihin yhtä pyhiin kuin kiistanalaisiin suojiin. Minulle ne kylläkin olivat pyhät yksinomaan tuon ihanan rakennuksen ylevän kauneuden vuoksi. Helleeninen ihmeteos saksalaisella kamaralla.

Mutta kuinka pian mieleni joutuikaan kuohuksiin silmieni edessä tapahtuvan surkean näytelmän vuoksi!

Saapuvilla oli muutamia satoja noita kansanedustajia, joiden oli juuri määriteltävä kantansa tärkeässä taloudellisessa kysymyksessä.

Tuo ensimmäinen päivä riitti askarruttamaan ajatuksiani viikkokaupalla.

Siellä puhutun sanan henkinen pitoisuus pysyi todellakin masentavalla »tasolla», sikäli kuin koko lörpötystä pystyi ollenkaan ymmärtämäänkään; sillä muutamat noista herroista eivät puhuneet saksaa, vaan slaavilaista äidinkieltään tai pikemminkin

niiden murteita. Nyt minulla oli tilaisuus omin korvin kuulla samaa, mitä sitä ennen olin tiennyt ainoastaan sanomalehdistä lukemalla. Hurjasti viittilöivä, sikin sokin kaikissa mahdollisissa eri äänilajeissa huuteleva, hurjasti elehtivä joukko, puhemiehenä harmiton vanha setä, joka otsansa hiessä pani parastaan pitääkseen laitoksen arvoa yllä soittamalla vimmatusti kelloa ja vuoroin lausuillen rauhoittavia sanoja, vuoroin huudellen kehoittavia, varoittavia huudahduksia.

Täytyi väkisinkin hymyillä.

Muutamaa viikkoa myöhemmin olin taaskin parlamentissa. Kuva oli kokonaan muuttunut, sitä ei tuntenut entisekseen. Sali oli aivan tyhjä. Siellä nukuttiin. Muutamia parlamentinjäseniä istuskeli paikoillaan haukotellen toisilleen päin naamaa, yksi »piti puhetta». Puhetta johti alahuoneen varapuhemies; tämä tuijotteli saliin osoittaen mitä ilmeisimpiä ikävystyneisyyden merkkejä.

Mieleeni sukelsivat ensimmäiset epäilykset. Milloin ikinä vain suinkin joudin, pistäydyin yhä uudelleen alahuoneessa katselemassa hiljaa, tarkkaavasti tilannekuvaa, kuuntelin puheita, mikäli niitä ymmärsin, tutkin tämän murheellisen valtakunnan kansallisuuksien valioiden enemmän tai vähemmän älykkäitä kasvoja — ja rupesin sitten vähitellen ajattelemaan omia ajatuksiani.

Yksi vuosi tuollaista rauhallista tarkkailua ja havainnoimista riitti ratkaisevasti muuttamaan tai kumoamaan entiset ajatukseni tuon laitoksen olemuksesta. Sisimpäni ei enää asettunut vastustamaan sitä vääristynyttä muotoa, jollaiseen tuo ajatus oli Itävallassa hahmottunut; ei, nyt en enää voinut tunnustaa parlamenttia semmoisenaan. Siihen saakka olin käsittänyt Itävallan parlamentin onnettomuudeksi sen, että sieltä puuttui saksalaista enemmistöä, mutta nyt havaitsin tuon onnettomuuden johtuvan koko laitoksen laadusta ja luonteesta.

Mielessäni heräsi koko joukko kysymyksiä.

Aloin perehtyä enemmistön määräämisvallan demokraattiseen periaatteeseen koko tuon laitoksen perustana, mutta en silti

jättänyt panematta yhtä tarkoin merkille niiden herrojen henkistä ja siveellistä arvoa, joiden oli kansakuntien valioina määrä palvella tuota päämäärää.

Siten tulin samalla kertaa tuntemaan sekä laitoksen että sen kannattajat.

Muutamassa vuodessa hahmottui tietojen ja havaintojen perusteella plastillisen selväksi uudemman ajan arvokkaimman ilmiön perikuva: parlamentaarikko. Hänen kuvansa alkoi syöpyä mieleeni sellaisessa muodossa, ettei siinä sen koommin enää koskaan tapahtunut olennaisia muutoksia.

Tälläkin kertaa oli käytännöllisen todellisuuden havaintoopetus minut vapauttanut tukehtumasta teoriaan, joka ensi näkemältä tuntuu monista kovin houkuttelevalta, mutta joka on silti laskettava ihmiskunnan rappioilmiöiden joukkoon.

Nykyinen länsimainen demokratia on marxilaisuuden edelläkävijä, jälkimmäinen ei olisi ollenkaan ajateltavissa ilman edellistä. Demokratia ensin muokkaa tuolle maailmanrutolle otolliseksi maaperän, missä tauti sitten voi levitä. Luodessaan ulkonaisen ilmenemismuotonsa, parlamentarismin, se loi itselleen vielä »loan ja tulen irvokkaan sikiön», jonka »tuli» käsittääkseni on tällä hetkellä valitettavasti palanut loppuun.

Minun täytyy olla kohtalolle ylen kiitollinen, kun se asetti tutkittavakseni jo Wienissä tämänkin kysymyksen, sillä pahoin pelkään, että niinä aikoina olisin tehnyt Saksassa vastauksen itselleni liian helpoksi. Jos olisin tullut sen laitoksen, jota sanotaan »parlamentiksi», naurettavuuden tuntemaan ensinnä Berliinissä, olisin ehkä päätynyt päinvastaiseen tulokseen ja asettunut, enkä ilman näennäisesti pätevää syytä, niiden puolelle, jotka käsittivät kansan ja valtakunnan onneksi yksinomaan keisariajatuksen vallan edistämisen ja siten pysyivät joka tapauksessa ajan ja ihmisten suhteen vieraina ja sokeina.

Itävallassa se oli mahdotonta.

Täällä ei päässyt niin helposti hairahtumaan erehdyksestä toiseen. Jos parlamentista ei ollut mihinkään, niin vielä vähem-

män Habsburgit kelpasivat mihinkään — missään tapauksessa ainakaan enää. Täällä ei ollut siinä kyllin, että hylkäsi »parlamentarismin»; sillä silloin jäi aina avoimeksi kysymys: mikäs nyt eteen? Jos valtakunnanneuvosto olisi hylätty ja poistettu, olisi ainoaksi hallitusvallaksi jäänyt Habsburgin hallitsijahuone; varsinkin minulle sietämätön ajatus.

Tämän erikoisen asiaintilan vaikeus johti minut perusteellisemmin tutkimaan kysymystä sinänsä kuin mitä muuten yleensä kai olisi noin nuorella iällä tapahtunut.

Ennen kaikkea muuta ja kaikkein eniten antoi minulle ajattelemisen aihetta yksilöiden ilmeinen kaiken vastuuntunnon puute.

Parlamentti tekee jonkin päätöksen, jonka seuraukset saattavat olla hyvinkin tuhoisat — mutta kukaan ei ota siitä vastuuta kantaakseen, ketään ei voida koskaan vaatia siitä tilille. Sillä onko se muka vastuun ottamista kannettavakseen, että vertojaan vailla olevan romahduksen jälkeen siihen syypää hallitus eroaa? Tai että hallituskokoomusta muutetaan, tai että parlamentti hajoitetaan?

Voiko horjuvaista ihmisenemmistöä koskaan saada vastuuseen mistään?

Eikö jokainen vastuunalaisuusajatus ehdottomasti liity asianomaiseen henkilöön?

Mutta voiko käytännöllisesti katsoen jonkin hallituksen johtomiestä vaatia vastuuseen teoista, joiden synty ja toimeenpano on tykkänään jonkin ihmispaljouden tahdon ja suosion varassa?

Taikka: eikö johtavan valtiomiehen tehtävänä pidetä, sen sijaan, että hänen on löydettävä luova ajatus tai suunnitelma semmoisenaan, pikemminkin sitä taitoa, että hän saa tyhjäpäisen lammaskatraan käsittämään suunnitelmiensa nerokkuuden saadakseen näiltä sitten kerjätyksi heidän suosiollisen suostumuksensa?

Onko valtiomiehen pettämätön tunnusmerkki, että hänellä on suostuttelun ja vakuuttelun lahja yhtä suuressa määrin kuin

valtiomiesviisautta hahmottelemaan suuria suuntaviivoja ja tekemään suuria päätöksiä?

Onko johtajan kykenemättömyys sillä todistettu, ettei hänen onnistu voittaa tietyn aatteen kannattajaksi enemmän tai vähemmän säädyllisten sattumien voimalla kokoon haalitun joukon enemmistöä?

Niin, onko tuo joukko ylipäänsä milloinkaan käsittänyt aatetta, ennen kuin sen saavuttamasta menestyksestä tuli sen suuruuden julistaja?

Eikö jok'ikinen nerokas työ tässä maailmassa ole neron näkyvä vastalause suurten joukkojen hitautta ja haluttomuutta vastaan?

Mutta mikä neuvoksi valtiomiehelle, jonka ei onnistu mielistelyillään hankkia suunnitelmilleen tuon joukon suosiota?

Onko hänen se ostettava?

Vai pitääkö hänen, ottaen huomioon kansalaistensa tyhmyys, luopua elintärkeiksi havaitsemiensa tehtävien ajamisesta perille ja vetäytyä syrjään, vai pitääkö hänen yhtäkaikki pysyä paikallaan?

Eikö todellinen luonneihminen joudu sellaisessa tapauksessa auttamattomaan ristiriitaan tiedon ja sopivaisuuden eli paremmin sanoen rehellisen mielenlaadun kanssa?

Missä on se raja, joka erottaa toisistaan velvollisuuden yhteiskuntaa kohtaan ja oman kunnian vaatimukset?

Eikö jokaisen todellisen johtajan täydy kieltäytyä antamasta tällä tavoin alentaa itseään poliittiseksi keinottelijaksi?

Ja eikö toiselta puolen taas jokaisen keinottelijan täydy tuntea kohtalon kutsuvan itseään »tekemään politiikkaa», koska viimeisessä lopussa vastuuta ei koskaan joudu kantamaan hän, vaan jokin koskaan saavuttamaton joukko?

Eikö meidän parlamentaarinen enemmistöperiaatteemme johda johtaja-ajatuksen häviämiseen?

Luullaanko ehkä tämän maailman edistyksen olevan lähtöisin enemmistöjen aivoista eikä yksilöiden päästä?

Vai luullaanko vastaisuudessa ehkä tultavan toimeen ilman tuota inhimillisen sivistyksen edellytystä?

Eikö se päinvastoin nykyaikana tunnu välttämättömämmältä kuin konsanaan?

Koska parlamentaarinen enemmistön määräämisvallan periaate kieltää yksilön arvovallan ja asettaa sen tilalle kulloinkin koolla olevan joukon lukumäärän, se tekee syntiä luonnon ylimyksellistä perusajatusta vastaan; mutta Saksan nykyisen »kerman» rappion ei suinkaan tarvitse olla sen ruumiillistuma, mitä se, luonto, käsittää aatelilla.

Millaisia tuhoja tämä nykyajan demokraattisen parlamentinherruuden tuote aiheuttaa, sitä on juutalaislehtien lukijan varmasti vaikea kuvitella, mikäli hän ei ole oppinut itsenäisesti ajattelemaan ja harkitsemaan. Se on ensinnäkin syynä siihen, että koko poliittinen elämä on uskomattomassa määrin tulvillaan mitä ala-arvoisimpia meidän aikamme ilmiöitä. Kuta enemmän todelliset johtajat vetäytyvät syrjään poliittisesta toiminnasta, joka ei suurimmalta osaltaan voi olla luovia aikaansaannoksia ja työtä, vaan tinkimistä ja kaupankäyntiä ja enemmistön suosion tavoittelua, sitä suuremmassa määrin juuri sellainen toiminta vastaa pikkusielujen olemusta ja niin ollen myöskin vetää näitä puoleensa.

Kuta kääpiömäisempiä sellaisen nykyajan lehmäkauppiaan henki ja kyvyt ovat, kuta selvemmin hänen oma käsityksensä hänelle ilmaisee oman viheliäisyyden, sitä uhemmin hän kiittää ja ylistää järjestelmää, joka ei ollenkaan vaadi häneltä jättiläisen voimaa eikä nerokkuutta, vaan pikemminkin pitää parempana pikku päällysmiehen oveluutta, jopa sellaista nokkeluutta suuremmassa arvossa kuin itse Perikleen viisautta. Ja lisäksi ei tuollaisen pöhkön koskaan tarvitse kiusautua joutumalla vastuuseen toiminnastaan. Hän on perusteellisesti vapautunut siitä huolestaan jo yksistään sen perusteella, koska tietää mainion hyvin, että on aivan yhdentekevää, millaisiksi hänen tuhertelunsa tulokset »valtiomiehenä» muodostunevatkin; hänen loppunsa on jo am-

moin ollut tähtiin kirjoitettuna: ennemmin tai myöhemmin hänen on pakko luovuttaa paikkansa toiselle, yhtä suurelle hengelle. Sillä on myöskin sellaisen rappeutumisen merkkejä, että suurten valtiomiesten luku kasvaa samassa suhteessa kuin yksilöiden mittapuu kutistuu kokoon. Mutta yhä lisääntyvä riippuvaisuus parlamentin enemmistöistä pakottaa sen pienenemään pienenemistään, koska toisaalta suuret henget kieltäytyvät olemasta typerien pölkkypäiden ja suunsoittajien sätkynukkeina, toisaalta taas enemmistön, siis tyhmyyden edustajat eivät vihaa mitään niin hartaasti kuin todellisia kykyjä.

Sellaiselle hölmöläisten valtuusmiesten kokoukselle on aina rauhoittavaa tietää, että johdossa on mies, jonka viisaus vastaa muiden saapuvilla olijoiden tasoa: sillä tavallahan on jokaiselle suotu se ilo, että voi päästää aina väliin oman nerokkuutensa leimahtamaan —, mutta ennen kaikkea siksi, että koska Mikko kerran johonkin pystyy, niin totta kai yhtä hyvin Mattikin!

Lähinnä tämä demokratian keksintö vastaa kuitenkin erästä ominaisuutta, josta viime aikoina on paisunut suorastaan häpeä, nimittäin meidän ns. »johtajiemme» suuren osan pelkuruutta ja raukkamaisuutta. Millainen onni onkaan, että kaikissa todellisissa ratkaisuissa voi piilottautua ns. enemmistön takinliepeiden suojaan!

Katsotaanpa kerran sellaista poliittista maantierosvoa, miten huolellisesti hän jokaisen edesottamuksensa varalle kerjää enemmistön kannatuksen varatakseen itselleen näin välttämättömät apurit ja rikostoverit voidakseen siten milloin tahansa sysätä syyn toisten niskoille. Mutta tämä on eräs pääsyitä siihen, minkä vuoksi moinen poliittinen toiminta on läpeensä kunnollisesta ja siksi myöskin rohkeasta miehestä vastenmielistä ja vihattua, jota vastoin se houkuttelee puoleensa kaikkia kehnoja luonteita — sillä joka ei tahdo ottaa mieskohtaisesti kantaakseen vastuuta teoistaan ja toimistaan, vaan aina etsii toisten suojaa, on pelkuriheittiö. Mutta kun sitten kansakunnan johtajat ovat

tuollaisia raukkoja, se kostautuu ennen pitkää julmasti. Silloin ei enää jakseta rohkaista mieltä päättäväiseen toimintaan, vaan mieluummin alistutaan mihin tahansa, vaikka kuinkakin häpeälliseen kunniattomuuteen kuin ryhdistäydytään päätöksen tekoon; eihän ole enää ketään, joka on itsestään valmis asettamaan henkilönsä ja päänsä siekailemattoman ratkaisun toteuttamisen pantiksi.

Sillä erästä asiaa ei pidä eikä saa koskaan unohtaa: Enemmistö ei voi tässäkään kohdin ikinä korvata miestä. Se ei ole aina yksistään tyhmyyden, vaan myöskin pelkurimaisuuden edustaja. Ja yhtä mahdoton kuin on saada sadasta pölkkypäästä yhtä viisasta, yhtä mahdoton on sadan pelkuriraukan tehdä sankarimaista päätöstä.

Mutta kuta helpompi ja kevyempi on kunkin yksityisen johtajan vastuu, sitä suuremmaksi kasvaa niiden luku, jotka mitä surkeimmasta vajaamittaisuudestaan huolimatta tuntevat kohtalon kutsuvan heitä asettamaan kuolemattomat voimansa kansakunnan palvelukseen. Niin, heidän on melkein mahdoton malttaa odottaa, kunnes heidän vuoronsa tulee; he jonottavat suurella joukolla pitkässä jonossa, tuskissaan ja karvain mielin laskien niiden lukua, jotka ovat vuorossa heidän edellään, ja laskevat melkein sen tunnin ja hetken, joka inhimillisten laskelmien mukaan vie heidät jonon alkupäähän. Sen vuoksi he kiihkeästi odottavat jokaista muutosta siinä virassa, joka kangastaa heidän silmiensä edessä, ja ovat kiitollisia jokaisesta häväistysjutusta, joka harventaa heidän edellään olevien rivejä. Mutta jollei joku sittenkään tahdo väistyä omasta valtaamastaan asemasta, he pitävät sitä melkein kuin yhteisvastuullisuutta koskevan pyhän sopimuksen rikkomisena. Silloin he närkästyvät eivätkä ennen lepää, ennen kuin tuo hävytön on vihdoinkin saatu kukistetuksi ja luovuttaa vielä lämpimiltään paikkansa joukon käytettäväksi. Hän ei pääse kovinkaan pian takaisin samaan asemaan. Kun näet jonkun tuollaisen olion täytyy luopua asemastaan, hän yrittää heti paikalla uudelleen työntäytyä takaisin

jonottajien joukkoon, jollei toisten heti nostama melu ja meteli ja haukkumasanat saa häntä peloitetuksi pois.

Tästä on seurauksena hirvittävän nopeat henkilönvaihdokset sellaisen valtionhallinnon kaikkein tärkeimmissä asemissa ja virastoissa, tulos, jonka vaikutus joka tapauksessa muodostuu epäsuotuisaksi, mutta usein suorastaan tuhoisaksi. Sillä siinä tapauksessa eivät sellaisen tavan ja komennon uhriksi joudu ainoastaan tyhmyrit ja epäkelvot, vaan vielä suuremmassa määrin myöskin todelliset johtajat, mikäli kohtalon lainkaan onnistuu kohottaa heitä noihin asemiin. Kun sellainen kerran on keksitty, heti paikalla muodostuu kiinteä, yhtenäinen rintama häntä vastaan, sitä suuremmalla syyllä, milloin sellainen henkilö julkeaa tunkeutua tuohon ylevään seuraan olematta lähtöisin sen omista riveistä. Siellä tahtoo jokainen periaatteesta olla vain vertaistensa joukossa ja pitää yhteisenä vihollisena jok'ikistä sellaista miestä, joka todella voisi olla ykkönen nollien joukossa. Ja siinä kohdin vaisto on sitäkin terävämpi, kuta enemmän kaikkea muuta puuttuu.

Seurauksena tällaisesta on yhä laajemmalle leviävä johtavien kerrosten henkinen köyhtyminen. Millaiseksi silloin tulos muodostuu kansakunnalle ja valtiolle, sen voi päätellä jokainen, jollei vain itse kuulu noihin samaisiin »johtajiin».

Vanhassa Itävallassa rehoitti parlamentaarinen komento oikein jo puhdasviljelyksenä.

Jokaisen kulloinkin toimessa olevan pääministerin nimitti kylläkin keisari ja kuningas, mutta jo tuo nimitys ei ollut sen kummempaa kuin parlamentaarisen tahdon täyttämistä. Mutta se tapa, miten eri ministerinpaikoista tingittiin ja käytiin kauppaa, oli jo kaikkein puhtainta länsimaista demokratiaa. Tulokset olivatkin noudatettujen periaatteiden veroiset. Erikoisesti yksityisten henkilöiden vaihteluja sattui yhä tiheämpään yhä lyhyemmin väliajoin, niin että siitä lopulta tuli todellinen ajometsästys. Samassa suhteessa kutistui kulloinkin vallassa olevien »valtiomiesten» suuruus kutistumistaan, kunnes lopuksi oli

enää yleensä jäljellä se piskuinen parlamentaarinen keinottelijatyyppi, jonka valtiomiesansiot mitattiin ja arvostettiin sen mukaan, miten taitavasti noiden keinottelijain onnistui liimailla kokoon kulloinkin kysymykseen tulevat kokoomukset, siis suoriutua kaikkein pienimmistä poliittisista kaupankäynneistä, jotka yksin pystyvätkin ratkaisemaan noiden kansanedustajien sopivaisuuden käytännölliseen työhön.

Wienin koulussa saattoi tältä alalta saada mitä parhaan yleiskatsauksen.

Yhtä suurta houkutusta tunsin ryhtyä vertailemaan keskenään noiden kansanedustajien kykyjä ja tietoja sekä heitä odottavia tehtäviä. Tosin silloin täytyi auttamattomasti, tahtoen tai tahtomattaan, ruveta lähemmin tutkimaan noiden kansojen valioiden henkistä näköpiiriä, eikä tällöin mitenkään voinut olla kiinnittämättä tarpeellista huomiota myöskin niihin tapahtumiin, jotka johtavat näiden meidän julkisen elämämme loistoesimerkkien keksimiseen.

Maksoi todellakin vaivan tutkia myöskin sitä tapaa, miten noiden herrojen todelliset kyvyt joutuivat asetetuiksi isänmaan palvelukseen ja miten niitä käytettiin, siis heidän toimintansa teknillistä kulkua.

Parlamentaarisen elämän yleiskuva muodostui silloin sitä surkeammaksi, kuta lujemmin päätti tunkeutua sisäisten olosuhteiden ytimeen, tutkia henkilöitä ja asiallisia perusteita siekailemattoman, terävän tasapuolisesti ja ulkokohtaisesti. Niin, se on hyvin suositeltavaa sellaisen laitoksen ollessa kysymyksessä, joka katsoo olevan aihetta panna tukipylväänsä joka toisessa lauseessa vetoamaan »tasapuolisuuteen», »objektiivisuuteen» ainoana jokaisen tutkimuksen ja jokaisen kannanmäärittelyn perustana. Jos tutkii noita herroja itseään ja heidän katkeran olemassaolonsa lakeja, täytyy tulosta ihmetellä.

Ei ole ainoaakaan periaatetta, joka ulkokohtaisesti, tasapuolisesti katsottuna on niin väärä kuin parlamentarismin periaate.

Voi vielä jättää kokonaan ottamatta huomioon, millä tavoin noiden herrojen kansanedustajien vaali tapahtuu, miten he ylipäänsä pääsevät toimeensa ja uuteen arvoasemaansa. Että tällöin on ainoastaan mitättömän murto-osan suhteen kysymyksessä yleisen toivomuksen, saati tarpeen tyydyttäminen, se selviää silmänräpäyksessä jokaiselle, joka tekee itselleen selväksi, ettei suurten joukkojen poliittinen vaisto ole suinkaan niin kehittynyt, että se itsestään pääsisi kohoamaan tiettyihin yleispoliittisiin katsantokantoihin ja etsimään ne henkilöt, jotka voivat tulla kysymykseen asian yhteydessä.

Se, mitä aina tarkoitamme sanoilla »julkinen mielipide», johtuu ainoastaan pienen pieneksi osaksi yksilöiden omakohtaisista kokemuksista, saati tiedoista ja havainnoista, sitä vastoin suurimmaksi osaksi siitä käsityksestä, joka saadaan syntymään harjoittamalla hellittämättömän tarmokkaasti ja sitkeästi ns. »valistustoimintaa».

Samoin kuin tunnustuksellinen kanta on kasvatuksen tulos ja vain uskonnollinen tarve semmoisenaan uinuu ihmisen sisimmässä, samoin edustaa joukkojen poliittinen mielipide ainoastaan monesti kerrassaan uskomattoman sitkeästi ja perinpohjaisesti harjoitetun sielun ja ymmärryksen muokkauksen tulosta.

Ehdottomasti suurin osa siitä poliittisesta »kasvatuksesta», jota tässä tapauksessa voi erittäin sattuvasti kuvata propagandasanalla, tulee sanomalehdistön tilille. Se ensi sijassa pitää huolen tästä »valistustoiminnasta», joten siitä siten tulee eräänlainen aikaihmisten koulu. Mutta tuo kasvatus ei ole valtion käsissä, vaan osittain mitä ala-arvoisimpien voimien hallussa. Juuri Wienissä minulla oli jo nuorena miehenä mitä parhain tilaisuus tulla oikein tuntemaan tuon joukkokasvatuskoneiston omistajat ja henkiset tehtailijat. Alussa väkisinkin ihmettelin, miten lyhyessä ajassa tuo kaikkein pahin suurvalta valtiossa voi saada luoduksi tietyn mielipiteen, vaikka olisi ollut kysymyksessä yleisön keskuudessa varmasti vallalla olevien sisäisten toiveiden ja katsantokantojen muuttaminen ja vääristäminen. Muuta-

massa päivässä oli naurettavan vähäpätöinen asia paisutettu merkittäväksi valtioteoksi, kun taas samaan aikaan elintärkeät kysymykset vaipuivat unohduksiin, pikemminkin yksinkertaisesti varastettiin pois joukkojen muistista.

Siten onnistui muutamassa viikossa taikoa esille nimiä tyhjästä, saada suuri yleisö kiinnittämään heihin uskomattomia toiveita, jopa hankkia heille sellainen kansansuosio, jollainen todella merkitsevältä mieheltä jää usein saavuttamatta koko hänen elämänsä aikana; nimiä, joita ei yksikään ihminen ollut kuukautta ennen tuntenut edes kuulopuheelta, kun taas toisaalta vanhat, valtiollisessa ja muussa julkisessa elämässä koetellut henkilöt siitä huolimatta, että olivat mitä parhaissa voimissa, yksinkertaisesti kuolivat aikalaisiltaan tai sitten heidän niskaansa syydettiin niin viheliäistä parjausta, että heidän nimensä uhkasi hyvin pian muuttua aivan tietynlaisen alhaisuuden tai konnamaisuuden tunnuskuvaksi. Täytyy perehtyä tuohon juutalaisten inhottavaan menettelytapaan, miten yks'kaks' kuin taikaiskusta samalla hetkellä sadoista ja taas sadoista eri paikoista syydetään kokonaisia likasangollisia mitä alhaisimpia parjauksia ja kunnianloukkauksia kunniallisten miesten siistille puvulle, ennen kuin osaa oikein arvostella noiden sanomalehtimiesheittiöiden aiheuttamaa vaaraa.

Ei ole olemassa kerrassaan mitään, mikä ei tuollaisille henkisille rosvoritareille kelpaisi välikappaleeksi heidän pyrkiessään siistien tarkoitustensa perille.

He pistävät nenänsä kaikkein salaisimpiinkin perheasioihin eivätkä ennen lepää, ennen kuin heidän haaskanvainuamisvaistonsa on auttanut heidät keksimään pahaisen tapauksen tai toisen, joka sitten määrätään keinoksi, millä onneton uhri nitistetään. Mutta jollei asianomaisen julkisesta eikä yksityiselämästäkään löydy, vaikka miten tarkkaan nuuskisi, pienintäkään rikettä, tuollaiset miekkoset turvautuvat muitta mutkitta panetteluun ja parjaukseen siinä lujassa vakaumuksessa, ettei siinä kyllin, että aina tuollaisista syytöksistä jotakin tarttuu niiden

kohteeseen, vaikka ne tuhannestikin peruutettaisiin, vaan kun tuollaisen roiston rikostoverit heti paikalla sataan kertaan toistavat saman häväistyksen, uhrin taisteleminen vastaan käy useimmissa tapauksissa mahdottomaksi; ja tällöin on vielä kaiken lisäksi huomattava, etteivät tuollaiset roistot koskaan ryhdy mihinkään sellaisista vaikuttimista, jotka olisivat muun ihmiskunnan mielestä uskottavia tai ainakin ymmärrettäviä. Taivas varjelkoon! Kun sellainen maantierosvo mitä roistomaisimmin käy rakkaiden aikalaistensa kimppuun, tuo mustekala verhoutuu semmoiseen kunnollisuuden ja mahtipontisten sananparsien pilveen, puhua paukuttaa »sanomalehtimiehen velvollisuudesta» ja muuta valheellista törkyä, jopa julkenee rehennellä kokouksissa ja kongresseissa — siis tilaisuuksissa, joissa tuota maanvaivaa ja vitsausta näkee kokoontuneena yhteen tavallista suuremmin joukoin —, jaaritella aivan erikoisesta, nimittäin sanomalehtimiehen »kunniasta», minkä sitten koko koolla oleva roskajoukko juhlallisen vakavasti vahvistaa.

Mutta tuo roskaväki luo enemmän kuin kaksikolmannesta ns. »julkisesta mielipiteestä», jonka vaahdosta parlamentaarinen Afrodite sitten syntyy.

Jos mieli tuota menettelytapaa oikein kuvata ja esittää se kaikessa valheellisuudessaan, täytyisi kirjoittaa kokonaisia nidoksia. Mutta vaikkapa jättää sen huomioon ottamatta ja vain tarkastelee sen tuloksia ja sen toimintaa, minusta siinä jo on riittävästi saamaan tuon laitoksen ehdottoman mielettömyyden valkenemaan kaikkein ankarimman oikeauskoisellekin mielenlaadulle.

Tuon yhtä mielettömän kuin vaarallisenkin inhimillisen harhan käsittää kaikkein nopeimmin ja helpoimmin, kun vertaa demokraattista parlamentarismia todelliseen germaaniseen kansanvaltaan.

Edellisessä on merkille pantavaa se, että valitaan sanokaamme viitisensataa miestä — tai viime aikoina naisiakin —, joiden tehtävänä on lopullisen ratkaisun teko niin suurissa kuin pienis-

säkin asioissa. He käytännöllisesti katsoen muodostavat yksin hallituksen; sillä vaikka he valitsevatkin ministeristön, joka ottaa tehtäväkseen valtion asioiden johdon ulospäin, koko homma on sentään olemassa vain näön vuoksi. Todellisuudessa ei tuollainen ns. hallitus voi astua askeltakaan hankkimatta siihen ensin tuon yleisen kokouksen suostumusta. Mutta silloin sitä ei liioin voida tehdä vastuunalaiseksi mistään, koska lopullinen ratkaisu ei kuitenkaan ole koskaan sen, vaan parlamentin enemmistön varassa. Se on kussakin yksityistapauksessa vain enemmistön tahdon toimeenpanija. Sen poliittista kykyä saattaisi arvostella ainoastaan sen taidon perusteella, miten se osaa joko mukautua enemmistön tahtoon tai houkutella enemmistön puolelleen. Siten se vaipuu todellisen hallituksen korkeuksista kuin kerjäläiseksi aina kulloinkin vallassa olevan enemmistön suhteen. Niin, sen tärkeimmäksi tehtäväksi tulee nyt kerta kerran perästä joko turvata puolelleen silloisen enemmistön suosio tai ottaa tehtäväkseen uuden, suopeamman enemmistön luominen. Jos se onnistuu, silloin ministeristö voi taas »hallita» rauhassa lyhyen ajan; jollei se onnistu, se saa lähteä. Sillä seikalla, miten oikeat sen mielipiteet ovat, ei sinänsä ole vähintäkään merkitystä.

Mutta siten tulee käytännössä kaikki vastuunalaisuus mahdottomaksi.

Mihin seurauksiin tämä tämmöinen johtaa, se selviää jo aivan yksinkertaisesta tarkastelusta.

Noiden viidensadan valitun kansanedustajan sisäinen kokoomus ammatin tai kunkin yksityisen kykyjen perusteella antaa yhtä hajanaisen kuin useimmissa tapauksissa surkeankin kuvan. Sillä eihän toki uskottane, että nuo kansan valiot ovat samoin hengen tai ymmärryksenkään sankareita! Toivottavasti ei luulla, että kaikkea muuta kuin henkevän äänestäjäjoukon äänestyslipuista yks'kaks' itää ja kasvaa sadoittain valtiomiehiä! Ylipäänsä ei voi tarpeeksi ankarasti vastustaa sitä mieletöntä ajatusta, että yleisten vaalien avulla saataisiin syntymään neroja. Ensikseenkin syntyy kokonaisen kansakunnan keskuudessa

moneen Herran vuoteen yksi ainoa todellinen valtiomies eikä suinkaan heti paikalla sata ja enemmänkin kerrallaan; ja toisekseen suuret joukot tuntevat jokaista ylivoimaista neroa kohtaan suorastaan vaistomaista vihaa. Helpompi on kamelin mennä neulansilmästä läpi kuin »keksiä» suuri mies vaaleissa.

Sellaiset, jotka todellakin kohoavat yli laajojen keskimittojen, ilmestyvät tavallisesti maailmanhistoriaan omakohtaisesti.

Sillä tavoin siis viisisataa mittavuudeltaan lievimmin sanoen vaatimatonta ihmistä äänestää kansakunnan tärkeimmistä asioista, panee pystyyn hallituksia, joiden vuorostaan on jokaisessa tilaisuudessa erikseen ja jokaisessa eri kysymyksessä hankittava korkea-arvoisen neuvostokokouksen suostumus kaikkeen. Todellisuudessa siis tekevät politiikkaa juuri nuo viisisataa.

Ja siltä enimmäkseen näyttääkin.

Mutta vaikka noiden kansanedustajien nerokkuus jätettäisiinkin pois laskuista, täytyy sentään ajatella, miten erilaisia ne kysymykset ovat, jotka odottavat ratkaisuaan, ja miten perin erilaisilla aloilla on ratkaisuja ja päätöksiä tehtävä; silloin käsittää, miten kelpaamaton siihen pakostakin on hallituskoneisto, joka siirtää määräämisvallan sellaisten ihmisten joukkokokoukselle, joista ainoastaan mitättömän pienellä murto-osalla on tietoja ja kokemusta juuri käsiteltäväksi tulevasta asiasta. Kaikkein tärkeimmät taloudelliset toimenpiteet joutuvat siis esitettäväksi sellaiselle tuomioistuimelle, jonka jäsenistä ainoastaan kymmenennellä osalla on taloudellisia pohjatietoja. Se merkitsee siis sitä, että lopullinen ratkaisu annetaan miesten käsiin, joilta täydelleen puuttuu siihen kaikkia edellytyksiä.

Siten muuten asianlaita on kaikkien muidenkin kysymysten suhteen. Aina joutuu ratkaisun määräämään joukko tietämättömiä ja kyvyttömiä henkilöitä, koska tuon laitoksen kokoonpano pysyy muuttumattomana, mutta sitä vastoin ongelmat, jotka siellä joutuvat käsiteltäviksi, ulottuvat melkein kaikille julkisen elämän aloille, siis edellyttäisivät alati tapahtuvaa ar-

vostelevien ja ratkaisusta päättävien kansanedustajien vaihtumista. Onhan mahdoton antaa samojen ihmisten ratkaista liikenneasioita ja sanokaamme suurpolitiikkaa koskevia kysymyksiä. Muuten heidän täytyisi kaikkien olla pelkkiä yleisneroja, jollaisia tuskin syntyy todellisuudessa yhtä vuosisadassa. Valitettavasti ei tässä olekaan kysymys »teräväpäisistä» miehistä, vaan yhtä ahdasjärkisistä kuin omahyväisistä ja pöyhkeistä harrastelijoista, kaikkein pahimmanlaatuisista henkisen puolimaailman edustajista. Siitä johtuu myöskin monesti se suorastaan käsittämätön kevytmielisyys, miten tuo herrasväki pohtii ja ratkaisee asioita, jotka vaatisivat kaikkein suurimmiltakin hengiltä huolellista harkintaa. Siellä päätetään toimenpiteistä, joiden merkitys on mitä suurin koko valtion, jopa kansakunnan tulevaisuudelle, ikäänkuin olisi kysymyksessä — noille herroille kylläkin paljon paremmin sopiva — mikä tahansa korttipeli eivätkä rodun kohtalot.

Olisi tietenkin vääryyttä luulla, että tuollaisen parlamentin kaikilla jäsenillä olisi jo alun alkuaan niin vähän vastuuntuntoa.

Ei, ei suinkaan niin.

Mutta kun sanottu järjestelmä pakottaa yksityisen määrittelemään kantansa kysymyksissä, joihin hän ei ollenkaan pysty, sellainen vähitellen turmelee luonteen. Kenelläkään ei ole rohkeutta selittää: »Hyvät herrat, minä luulen, ettemme ymmärrä tästä asiasta mitään. Minä omasta puolestani en ainakaan ymmärrä.» (Muuten ei tästäkään tulisi suurtakaan muutosta, sillä varmasti ei sellaista vilpittömyyttä ollenkaan ymmärrettäisi, ja tuskinpa vain annettaisiin moisen rehellisen aasin tärvellä yleistä peliä.) Mutta joka tuntee ihmiset, käsittää, ettei tuossa oivallisessa seurassa kukaan tahdo olla tyhmin joukosta, ja eräissä piireissä pidetään rehellisyyttä aina samana kuin tyhmyyttä.

Tällä tavoin joutuu alun alkuaan rehellinen ja kunnioitettavakin kansanedustaja yleisen valheellisuuden ja huijauksen poluille. Juuri se vakaumus, ettei sinänsä vaikuta sinne eikä tänne, vaikk'ei yksityinen olisikaan asiassa mukana vaikutta-

massa, tappaa jokaisen kunniallisen ajatuksen ja mielenliikutuksen, joka ehkä pyrkii yhden tai toisen mielessä vielä heräämään. Loppujen lopuksi hän itse tuumii mielessään, ettei hän ole suinkaan mieskohtaisesti huonoin joukosta ja että hän mukana ololaan ehkä saa estetyksi vielä pahempaa tapahtumasta.

Tähän kyllä huomautetaan, ettei yksityisellä kansanedustajalla ole tässä tai tuossa kysymyksessä erikoistuntemusta, mutta että hänen asenteensahan ratkaisee puolue asianomaisen herran politiikan määrääjänä; puolueella on erikoiset valiokuntansa, jotka saavat enemmän kuin riittävästi valaistusta asiantuntijoilta.

Tämä tuntuukin ensi silmäyksellä pitävän paikkansa. Mutta silloin kysymys kuuluisi näin: Miksi siis valitaan viisisataa edustajaa, koska kerran ainoastaan muutamilla harvoilla on tarvittavaa viisautta määrittelemään kantansa kaikkein tärkeimmissä kysymyksissä?

Niin, siinäpä asian ydin juuri onkin.

Nykyisen demokraattisen parlamentarismin tarkoituksena ei olekaan muodostaa viisaiden miesten kokousta, vaan sen tarkoituksena on pikemminkin haalia koolle joukko henkisesti epäitsenäisiä nollia, joita on sitä helpompi johtaa tiettyjen suuntaviivojen mukaan, kuta suurempi kunkin yksityisen omakohtainen ahdasjärkisyys on. Ainoastaan sillä tavoin voidaan harjoittaa puoluepolitiikkaa nykyisessä huonossa merkityksessä. Ainoastaan tällä tavoin on myöskin mahdollista, että se, jonka kädessä »nyörit» todellisuudessa ovat, voi aina pysytellä varovasti taka-alalla voimatta koskaan joutua vedetyksi mieskohtaisesti tilille. Sillä siten ei ainoakaan ratkaisu, olipa se kansakunnalle kuinka vahingollinen tahansa, tule koskaan yhden, kaikkien näkyvissä olevan lurjuksen niskoille, vaan se joutuu koko puolueen hartioille.

Mutta samalla häviää kaikki käytännöllinen vastuu, koska se voi olla liittyneenä ainoastaan yksityiseen henkilöön eikä parlamentaariseen juorukokoukseen.

Tällaista laitosta saattavat suosia vain kaikkein valheellisimmat ja samalla erikoisesti päivänvaloa kaihtavat mäyrät, jota vastoin jokaisen kunniallisen, suoraviivaisen miehen, joka on valmis ottamaan mieskohtaisesti vastuun kannettavakseen, täytyy sitä vihata.

Sen vuoksi tästä demokratian lajista onkin tullut ase sen rodun käteen, jonka täytyy sisäisten tarkoitusperiensä vuoksi kaihtaa päivänvaloa, niin nyt kuin kaikkina aikoina. Ainoastaan juutalaiset voivat kiittää ja ylistää laitosta, joka on yhtä likainen ja valheellinen kuin he itsekin.

卐

Vastakohtana tälle on todellinen germaaninen kansanvalta, jossa vapaasti valitaan johtaja, joka täydelleen ottaa kantaakseen vastuun teoistaan ja toimistaan. Siinä ei tule kysymykseen enemmistön äänestys eri kysymyksissä, vaan yhden ainoan miehen määräys, joka mies sitten on omaisuudellaan ja hengellään vastuussa tekemästään ratkaisusta.

Jos tähän huomautetaan, että sellaisin edellytyksin tuskin kukaan olisi valmis omistamaan henkilöään niin vaaralliselle tehtävälle, tähän voitaisiin vastata ainoastaan yhdellä tavalla:

Taivaan kiitos, germaanisen kansanvallan tarkoitus onkin juuri, ettei mikä tahansa arvoton kiipijä ja moraaliton »pinnaaja» pääse kiertoteitse hallitsemaan kansatovereitaan, vaan että epäkelvot ja pelkuriraukat peloittaa pois jo kannettavaksi otettavan vastuun suuruus.

Jos sellainen mies koettaa kaikesta huolimatta uittautua johtoon, silloin hänet sitäkin helpommin keksitään ja hänelle tiuskaistaan kaunistelematta: Ulos, pelkuri raukka! Pois jalkasi täältä, sillä niistä tarttuu likaa portaisiin, historian Panteonin portaat eivät ole sinunlaisiasi pokkuroijia, vaan sankareita varten!

卐

Tähän käsitykseen olin päätynyt käytyäni kahden vuoden aikana Wienin parlamentissa.

Sitten en enää käynyt koko laitoksessa.

Eräänä suurimpana syynä vanhan Habsburgien valtakunnan viimeisinä vuosina yhä lisääntyvään heikkouteen oli juuri parlamentaarinen komento. Kuta enemmän sen vaikutuksesta saksalaisuuden ylivalta murtui, sitä suuremmassa määrin jouduttiin sellaiseen järjestelmään, että eri kansallisuuksia yllytettiin toisiaan vastaan. Itse valtakunnanneuvostossa se tapahtui aina saksalaisten ja siten loppujen lopuksi ensi sijassa valtakunnan kustannuksella; sillä jo vuosisadan taitteessa täytyi näet kaikkein yksinkertaisimmankin älytä, ettei monarkian vetovoima enää jaksanut pitää eri osamaiden irroittautumispyrkimyksiä kurissa.

Päinvastoin.

Kuta kehnommiksi kävivät ne keinot, joita valtiolla oli käytettävänään oman itsensä pystyssä-pitoon, sitä uhemmin lisääntyi yleinen halveksinta sitä kohtaan. Ei yksistään Unkarissa, vaan myöskin eri slaavilaisissa maakunnissa ihmiset tunsivat niin vähän yhteenkuuluvaisuutta yhteiseen monarkiaan, ettei sen heikkoutta enää suinkaan tunnettu omakohtaiseksi häpeäksi. Pikemminkin iloittiin noista lähestyvän vanhuudenraihnauden merkeistä; sillä sen kuolemaa toivottiin pikemmin kuin sen toipumista.

Parlamentissa saatiin täydellinen romahdus vielä estetyksi siten, että arvottomasti alistuttiin mihin tahansa kiristykseen, jonka saksalaiset sitten joutuivat maksamaan, ja ympäri valtakunnan yllytettiin mahdollisimman ovelasti eri kansakuntia toisiaan vastaan. Mutta yleinen kehityssuunta oli kuitenkin kaikitenkin kohdistettu saksalaisia vastaan. Varsinkin sen jälkeen, kun arkkiherttua Frans Ferdinand oli kruununperijänä alkanut saavuttaa tiettyä vaikutusvaltaa, tuli ylhäältä alaspäin ajettuun tshekkiläistämiseen suunnitelmallisuutta ja järjestystä. Kaikin mahdollisin keinoin koetti tuo kaksoismonarkian tuleva hallitsija avustaa ja itse edistää saksalaisuuden hävittämistyötä tai ainakin sitä suojella. Puhtaasti saksalaisia paikkakuntia siirret-

tiin hitaasti, mutta pettämättömän varmasti sekakieliseen vaaravyöhykkeeseen käyttämällä kiertotienä valtion virkamiehistöä. Jopa itse Ala-Itävallassakin tuo kehityskulku alkoi edistyä yhä nopeammin, ja monet tshekit jo pitivät Wieniä omana suurimpana kaupunkinaan.

Tuon uuden Habsburgin, jonka perhe puhui ainoastaan tshekin kieltä (hänen puolisonsa oli entisenä tshekkiläisenä kreivittärenä vihitty häneen morganaattisesti ja lähtöisin piireistä, joiden saksalaisvihollinen asenne oli aivan perinteellinen), johtavana aatteena oli panna vähän kerrassaan pystyyn Keski-Euroopassa slaavilainen valtio, joka kuitenkin oli määrä perustaa ankarasti katoliselle pohjalle suojaksi kreikkalaiskatolista Venäjää vastaan. Siten siis, niinkuin Habsburgien suvussa oli usein jo ennenkin tapahtunut, uskonto asetettiin taaskin puhtaasti valtiollisen ajatuksen palvelukseen, lisäksi vielä — ainakin saksalaisten kannalta — onnettoman ajatuksen palvelukseen.

Tulos oli monessa suhteessa enemmän kuin surullinen.

Ei Habsburgin suku enempää kuin roomalaiskatolinen kirkkokaan saanut odottamaansa palkintoa.

Habsburgit menettivät valtaistuimensa, Rooma menetti suuren valtakunnan.

Kun näet valtiovalta asetti uskonnollisiakin tekijöitä valtiollisten laskelmiensa palvelukseen, se herätti sellaisen hengen, jollaista se itse ei ollut osannut ajatella mahdolliseksi.

Siitä yrityksestä, että saksalaisuus koetettiin kaikin keinoin hävittää vanhasta monarkiasta, kasvoi vastaukseksi Itävallan suursaksalainen liike.

1880-luvulla oli juutalaisittain asennoitunut Manchesterin liberalismi myöskin vanhassa monarkiassa saavuttanut huippunsa, jollei sitä jo sivuuttanutkin. Vastavaikutus ei kuitenkaan tullut — niinkuin vanhassa Itävallassa aina ja kaikessa — ensimmäiseksi yhteiskunnallisista, vaan kansallisista näkökannoista käsin. Itsesäilytysvaisto pakotti saksalaiset asettumaan mitä tarmokkaimmin vastarintaan. Vasta toisessa sijassa alkoi-

vat myös vähitellen taloudelliset harkinnat saada määräävää vaikutusta. Siten yleisestä valtiollisesta sekasorrosta syntyi kaksi puoluetta, toinen lähinnä kansallisena, toinen lähinnä yhteiskunnallisena, mutta molemmat olivat erittäin mielenkiintoisia ja opettavia tulevaisuuden varalta.

V:n 1866 sodan päätyttyä Itävallalle masentavasti Habsburgin hallitsijasuku hautoi taistelukentällä hankittavaa kostoa. Vain Meksikon keisarin Maximilianin kuolema, jonka onneton retki pantiin lähinnä Napoleon III:n syyksi, ja se seikka, että herätti yleistä suuttumusta, kun ranskalaiset jättivät hänet oman onnensa nojaan, esti lähemmin liittymästä Ranskaan. Kuitenkin Habsburgin hallitsijahuone oli yhä edelleen varuillaan. Jollei vv:n 1870/71 sota olisi muodostunut sellaiseksi ainoalaatuiseksi voittoretkeksi, Wienin hovi olisi varmaankin uskaltautunut veriseen leikkiin saadakseen Sadowan kostetuksi. Mutta kun ensimmäiset sankarisanomat saapuivat taistelutanterilta ihmeellisinä, melkein mahdottomina uskoa, mutta kuitenkin tosina, silloin kaikista hallitsijoista »viisain» käsitti hetken sopimattomaksi ja koetti niellä närkästyksensä.

Mutta noiden kahden vuoden sankarimainen ta stelu oli saanut aikaan vielä paljon valtavamman ihmeen; sillä Habsburgeilla ei muuttunut asenne koskaan vastannut sydämen sisäistä pakkoa, vaan ulkonaisten olosuhteiden painostusta. Mutta vanhan Ostmarkin saksalainen kansa tempautui mukaan Saksan voitonhurmaan ja näki syvästi liikuttuneena isien unelman, uuden ylösnousemuksen, muuttuvan mitä ihanimmaksi todellisuudeksi.

Ei pidä erehtyä: todella saksalaismieliset itävaltalaiset olivat tästä hetkestä alkaen käsittäneet myöskin Königgrätzin tappion yhtä traagilliseksi kuin välttämättömäksikin valtakunnan uudestaan pystyttämisen ehdoksi, valtakunnan, jossa ei saisi enää olla painolastina vanhan liittovaltion mätä raihnaus — eikä siinä enää sitä ollutkaan. He joutuivat ennen kaikkea myöskin kaikkein perinpohjaisimmin tuntemaan omassa ruumiissaan, että Habsburgin hallitsijasuku oli jo lopullisesti täyt-

tänyt historiallisen tarkoituksensa ja että uusi valtakunta sai valita keisarikseen vain sen miehen, jolla sankarimaisen mielenlaatunsa ansiosta oli tarpeeksi arvokas pää, mihin painaa »Reinin kruunu». Kuinka paljon suurempi syy olikaan kiittää kohtaloa siitä, että se antoi tämän läänityksen sellaisen suvun perilliselle, joka jo kerran menneinä aikoina oli lahjoittanut kansakunnalle loistavan, kohottavan vertauskuvan, Fredrik Suuren!

Mutta kun Habsburgin hallitsijasuku valmistautui tuon suuren sodan jälkeen viimeisellä tarmollaan kaksoismonarkian vaarallista saksalaisuutta (jonka sisäisestä luonteesta ei saattanut olla epäilystä) hitaasti, mutta hellittämättömästi hävittämään, — sillä se täytyi olla slaavilaistamispolitiikan loppu — silloin vastarinta leimahti ilmi liekkiin tuhon omaksi määrätyn kansan keskuudessa sellaisella voimalla, ettei Saksan historia ollut uudemmalta ajalta moista vielä tuntenut.

Ensi kerran tuli kansallis- ja isänmaallismielisistä miehistä kapinoitsijoita.

Kapinoitsijoita — ei kansakuntaa, ei liioin valtiota vastaan semmoisenaan, vaan kapinoitsijoita hallitusmenetelmää vastaan, jonka heidän vakaumuksensa mukaan täytyi johtaa heidän oman kansallisuutensa tuhoon.

Ensi kerran Saksan uudemman historian aikana erottautui tavanomainen hallitsijasukuun liittyvä isänmaallisuus kansallisesta isänmaan- ja kansanrakkaudesta.

1890-luvun saksalaisen Itävallan suursaksalaisen liikkeen ansiota on, että se selvällä ja kiistämättömällä tavalla totesi, että valtion arvovallalla on oikeus vaatia kunnioitusta ja suojelusta ainoastaan niin kauan kuin se vastaa kansakunnan etuja tai ei ainakaan niitä vahingoita.

Valtion arvovaltaa itsetarkoituksena ei voi olla olemassa, koska siinä tapauksessa kaikki hirmuvalta olisi tässä maailmassa koskematonta ja pyhää.

Kun hallitusvallan apukeinoja käytetään viemään kansakuntaa tuhoaan kohti, silloin ei kapinoiminen ole ainoastaan jo-

kaisen siihen kansaan kuuluvan oikeus, vaan myös velvollisuus.

Mutta sitä kysymystä, milloin on sellainen tapaus kyseessä, ei ratkaista teoreettisilla neuvotteluilla ja keskusteluilla, vaan sen ratkaisevat väkivalta ja — menestys.

Koska jokainen hallitusvalta tietenkin vaatii hallituksen arvovallan säilyttämisvelvollisuutta omaksi tehtäväkseen, olipa se itse miten huono tahansa ja vaikka olisi tuhannet kerrat pettänyt kansakunnan asian, on kansallisen itsesäilytysvaiston käytettävä taistelussa sellaista mahtia vastaan, saavuttaakseen vapauden tai riippumattomuuden, samoja aseita, joiden avulla vastustaja yrittää säilyttää asemansa. Taistelua käydään »laillisin» keinoin niin kauan kuin se valta, jota yritetään kumota, käyttää niitä; mutta ei pidä kavahtaa tarttua laittomiinkin, jos sortaja rupeaa niitä käyttämään.

Ylipäänsä ei pidä koskaan unohtaa, ettei ihmisen olemassaolon korkein päämäärä ole valtion, saati sitten jonkin hallituksen pystyssä pitäminen, vaan lajin säilyttäminen.

Mutta jos tämä itse on vaarassa joutua sorretuksi tai syrjäytetyksi, silloin laillisuuskysymyksellä on ainoastaan toisarvoinen merkitys. Käyttäköönpä hallitusvalta toiminnassaan vaikka tuhannesti ns. »laillisia» keinoja, niin sorrettujen itsesäilytysvaisto on kuitenkin aina ylevimpänä oikeutuksena heidän kaikin asein käymälleen taistelulle.

Yksinomaan sen ansiosta, että tämä lause on tunnustettu oikeaksi, on historialla tässä maailmassa ollut tarjottavana niin valtavia esimerkkejä kansojen vapaustaisteluista sisäistä ja myös ulkonaista orjuutusta vastaan.

Ihmisoikeus kumoaa valtio-oikeuden.

Jos jokin kansa ihmisoikeuksien puolesta käymässään taistelussa joutuu häviölle, silloin se on kohtalon vaa'alla punnittu ja havaittu köykäiseksi edelleen säilymisen ja elämisen onneen maan päällä. Sillä sen, joka ei ole valmis tai ei kykene taistele-

maan olemassaolonsa puolesta, sen on ikuisesti oikeamielinen Kaitselmus tuominnut tuhoon.

Maailma ei ole olemassa pelkurimaisia kansoja varten.

卐

Miten helppo hirmuvallan on verhoutua ns. »laillisuuden» kaapuun, siitä oli Itävalta mitä selvin ja havainnollisin esimerkki.

Laillinen valtiovalta nojasi siihen aikaan parlamentin saksalaisviholliseen pohjaan ja sen ei-saksalaisiin enemmistöihin — ja samoin saksalaisviholliseen hallitsijahuoneeseen. Noissa kahdessa tekijässä koko valtion arvovalta oli ruumiillistuneena. Oli mielettömyyttä yrittää muuttaa Itävallan saksalaisen kansan kohtaloa tästä paikasta käsin. Mutta siten olisi meikäläisten ainoan mahdollisen »laillisen» tien ja valtion arvovallan palvojien mielipiteiden mukaan ollut luovuttava kaikesta vastarinnasta sinänsä, koska se ei ollut suoritettavissa laillisin keinoin. Mutta se olisi ehdottoman välttämättömästi merkinnyt samaa kuin saksalaisen kansanaineksen tuho monarkiassa — vieläpä lyhyessä ajassa. Todellisuudessa saksalaisuuden pelasti tästä kohtalosta ainoastaan tuon valtion luhistuminen.

Silmälasinenäinen teoreetikko varmastikin kuolisi mieluummin oman oppinsa kuin oman kansansa puolesta.

Koska ihmiset ensin luovat itselleen lakeja, niin hän uskoo, he ovat sen jälkeen muka olemassa näitä varten.

Silloisen Itävallan suursaksalaisen liikkeen ansio oli, että se perusteellisesti hävitti tämän mielettömyyden kaikkien teoreettisten periaatteilla ratsastelijoiden ja muiden valtiollisten fetishinpalvojien kauhistukseksi.

Habsburgien pyrkiessä kaikin keinoin saksalaisuuden kimppuun tämä puolue hyökkäsi puolestaan, vieläpä häikäilemättömästi itse »korkeaa» hallitsijahuonetta vastaan. Se ensimmäisen kerran pisti koettimen tuohon mädänneeseen valtakuntaan ja avasi satojentuhansien ihmisten silmät. Sen ansiota on, että

se vapautti isänmaanrakkauden ihanan käsitteen tuon murheellisen hallitsijasuvun kouristuksesta.

Ensi aikoina puolueella oli erinomaisen suuri kannattajajoukko, jopa se uhkasi paisua oikeaksi lumivyöryksi. Mutta menestystä ei kestänyt kauan. Minun tullessani Wieniin tuon liikkeen oli jo aikoja voittanut, jopa painanut melkeinpä täysin merkityksettömäksi sillä välin valtaan päässyt kristillis-sosiaalinen puolue.

Suursaksalaisen liikkeen koko synnyn ja lopun toiselta puolen ja taas toisaalta kristillis-sosiaalisen puolueen ennenkuulumattoman menestyksen tapahtumasta tuli minulle mitä syvällisimmin merkitsevä klassillinen tutkimuksen kohde.

Wieniin tullessani myötätuntoni oli kokonaan, täydelleen suursaksalaisen liikkeen puolella.

Että parlamentissa oli rohkeutta huutaa »eläköot Hohenzollernit», se teki yhtä mahtavan vaikutuksen kuin ilahdutti mieltäni: se seikka, että aina pidettiin itseään Saksan valtakunnan siitä ainoastaan toistaiseksi erossa olevana osana eikä annettu kulua hetkeäkään julistamatta sitä julkisesti, herätti iloista luottamusta; mielestäni tuntui olevan ainoa käyttökelpoinen tie meidän kansamme pelastukseen, että kaikissa saksalaisuutta koskevissa kysymyksissä arkailematta tunnustettiin väriä eikä koskaan alennuttu sovitteluihin; mutta sitä en jaksanut käsittää, minkä vuoksi tuo liike oli suurenmoisen alkunousunsa jälkeen vaipunut niin merkityksettömäksi. Ja vieläkin vähemmin sitä, että kristillis-sosiaalinen puolue saattoi samaan aikaan päästä niin tavattomaan valtaan. Se oli siihen aikaan juuri päässyt kunniansa kukkuloille.

Juuri kun parast'aikaa vertailin noita kahta liikettä keskenään, kohtalo antoi minulle tässäkin kohdassa — mitä muuten joudutti oma muuten surullinen asemani — mitä parhainta havainto-opetusta tämän arvoituksen syiden ymmärtämiseksi.

Aloitan tutkimukseni kertomalla niistä kahdesta miehestä,

joita täytyy pitää noiden kahden puolueen johtajina ja perustajina: he ovat Georg v. Schönerer ja tohtori Karl Lueger.

Puhtaasti inhimillisesti katsoen molemmatkin kohoavat paljon ns. parlamentaaristen ilmestysten puitteiden ja mittojen yläpuolelle. Yleisen valtiollisen rappeutuneisuuden suossa he pysyivät kautta koko elämänsä puhtaina ja koskemattomina. Kuitenkin myötämielisyyteni oli alussa suursaksalaisen Schönererin puolella, siirtyäkseen vasta vähän kerrassaan kristillis-sosiaalisen johtajan puolelle.

Verratessani keskenään heidän kykyjään ja mahdollisuuksiaan Schönerer tuntui minusta jo silloin paremmalta ja perusteellisemmalta periaatteellisten kysymyksien pohtijalta. Hän huomasi oikeammin ja selvemmin kuin ainoakaan toinen, että Itävallan valtio oli auttamattomasti tuhoon tuomittu. Jos varsinkin Saksassa olisi kiinnitetty enemmän huomiota hänen Habsburgien monarkian suhteen esittämiinsä varoituksiin, silloin ei sitä onnettomuutta, että Saksa joutui maailmansodassa koko Eurooppaa vastaan, olisi koskaan tapahtunut.

Mutta vaikka Schönerer havaitsi kysymysten sisäisen olemuksen, hän sen sijaan erehtyi sitä enemmän ihmisten suhteen.

Tässä taas oli tohtori Luegerin vahva puoli.

Hän oli harvinainen ihmistuntija, joka varsinkin varoi pitämästä ihmisiä parempina kuin he kerta kaikkiaan ovat. Sen vuoksi hän ottikin laskelmissaan enemmän huomioon elämän reaaliset mahdollisuudet, jota vastoin Schönerer osoitti varsin vähän ymmärtämystä niitä kohtaan. Kaikki, mitä tämä suursaksalainen ajatteli, oli teoreettisesti oikein, mutta kun häneltä puuttui kykyä ja tajua saada tämä teoreettinen tietonsa ja vaistonsa välitetyksi joukoille, siis valaa sitä sellaiseen muotoon, mikä vastasi suurten joukkojen vastaanottokykyä, joka kerta kaikkiaan on ja pysyy suppeana ja ahtaana, hänen tietonsa oli ja pysyi pelkkänä näkijän viisautena voimatta koskaan muuttua käytännölliseksi todellisuudeksi.

Tämä tosiasiallisen ihmistuntemuksen puute johti edelleen ke-

hittyessään erehdykseen koko liikkeiden voiman ja ikivanhojen laitosten lujuuden arvioinnissa.

Lopuksi Schönerer kyllä huomasi, että tässä olivat kyseessä maailmankatsomukset, mutta hän ei käsittänyt, että sellaisten melkeinpä uskonnollisten vakaumusten kannattajiksi sopivat ensi sijassa aina ja ainoastaan kansan laajat kerrokset.

Hän käsitti valitettavasti vain vähässä määrin, miten tavattoman pieni oli niiden ns. »porvarillisten» piirien taistelutahto, jo näiden yksityisten jäsenten taloudellisen aseman vuoksi, joka saa yksityisen pelkäämään menettävänsä liian paljon ja sen vuoksi häntä sitä enemmän ehkäisee ja pidättää.

Ja kuitenkin maailmankatsomuksilla on ylipäänsä voitonmahdollisuuksia ainoastaan silloin, kun suuret joukot selittävät olevansa valmiit kannattamaan uutta oppia ja ottamaan hoitaakseen välttämättömän taistelun.

Tästä syvien rivien merkityksen ymmärtämisen puutteesta johtui sitten myöskin yhteiskunnallisen kysymyksen aivan riittämätön käsitys.

Kaikissa näissä suhteissa tohtori Lueger oli Schönererin vastakohta.

Hänen perusteellinen ihmistuntemuksensa sai hänet oikein arvostelemaan mahdollisesti käytettävinä olevia voimia, samoin kuin hän siten myös säästyi vähäksymästä olemassa olevia laitoksia, jopa ehkä juuri siitä syystä oppi pikemminkin käyttämään niitä apukeinoina tarkoitusperiinsä pyrkiessään.

Hän käsitti samoin liiankin selvästi, että ylemmän porvariston poliittinen taisteluvoima oli nykyisin vähäinen, riittämätön viemään voittoon uutta, suurta liikettä. Sen vuoksi hän pani poliittisen toimintansa pääpainon niiden yhteiskuntakerrosten voittamiseen puolelleen, joiden asema oli uhanalainen, mikä seikka taistelunhalua pikemminkin kannusti kuin lamautti. Samoin hän oli taipuvainen käyttämään hyväkseen kaikkia ennestään jo olemassa olevia voimakeinoja ja voittamaan puo-

lelleen silloiset mahtavat laitokset, voidakseen saada sellaisista vanhoista voimanlähteistä omalle liikkeelleen mahdollisimman suuren hyödyn.

Niin hän siis perusti uuden puolueensa ensi sijassa tuhon uhkaaman keskisäädyn varaan ja valtasi siten varsin vaikeasti järkytettävissä olevan kannattajajoukon, jolla oli yhtä viljalti uhrimieltä kuin sitkeää taisteluvoimaa. Hänen tavattoman taitavasti suunnittelemansa suhtautuminen katoliseen kirkkoon voitti lyhyessä ajassa hänen puolelleen hengellisen säädyn nuoren polven niin suuressa määrin, että vanhan kirkollisen puolueen joko täytyi väistyä tai — mikä oli vieläkin viisaampaa— se liittyi uuteen puolueeseen vallaten siten takaisin aseman toisensa jälkeen.

Mutta jos tahtoisi pitää yksin tätä tuon miehen luonteenomaisena olemuksena, hänelle tapahtuisi suuri vääryys. Paitsi sitä, että hän oli viisas taktikko, hänellä oli lisäksi todella suuren ja nerokkaan uudistajan ominaisuudet. Vaikka niitä kylläkin olivat rajoittamassa kerta kaikkiaan olemassa olevien mahdollisuuksien samoin kuin hänen oman mieskohtaisen kykynsä tarkka tuntemus.

Tuo todella merkittävä mies oli asettanut itselleen tavattoman käytännöllisen päämäärän. Hän aikoi vallata Wienin. Wien oli monarkian sydän, tästä kaupungista virtasi vielä viimeinen elinvoima lahon valtakunnan raihnaiksi käyneisiin, vanhenneisiin jäseniin. Kuta terveemmäksi itse sydän tervehtyisi, sitä reippaammin täytyi muunkin ruumiin virkistyä. Periaatteessa oikea ajatus, jota kuitenkin saattoi käyttää vain tietyn, lyhyen ajan.

Ja siinä juuri piili tuon miehen heikkous.

Mitä hän on saanut aikaan Wienin kaupungin pormestarina, se on kuolematonta sanan parhaassa merkityksessä; mutta monarkiaa hän ei kuitenkaan voinut sillä enää pelastaa — se oli jo myöhäistä.

Siinä kohdin hänen vastustajansa Schönerer oli ollut selvänäköisempi.

Mihin tohtori Lueger käytännössä ryhtyi, se onnistui erinomaisesti; mitä hän toivoi siitä syntyvän, jäi toteutumatta.

Mitä Schönerer tahtoi, se ei hänelle onnistunut, mutta mitä hän pelkäsi, se valitettavasti toteutui hirvittävällä tavalla.

Siten kummaltakin mieheltä jäi lopullinen päämäärä saavuttamatta. Lueger ei saanut Itävaltaa enää pelastetuksi, eikä Schönerer saanut enää varjelluksi saksalaista kansaa tuhosta.

On tavattoman opettavaista meidän nykyiselle ajallemme tutkia kummankin puolueen epäonnistumisen syitä. Se on tarkoituksenmukaista varsinkin minun ystävilleni, koska olosuhteet monissa kohdin ovat nyt samanlaiset kuin silloinkin, ja siten voidaan välttyä virheistä, jotka jo kerran ennen ovat johtaneet siihen, että toinen liike loppui, toinen jäi hedelmättömäksi.

Itävallan suursaksalaisen liikkeen luhistumiseen oli minun ymmärtääkseni kolme syytä.

Ensiksikin epäselvä käsitys yhteiskunnallisen kysymyksen merkityksestä nimenomaan uudelle, sisäiseltä olemukseltaan kumoukselliselle puolueelle.

Kun Schönerer ja hänen kannattajansa kääntyivät ensi sijassa porvarillisten kansankerrosten puoleen, tuloksen täytyi jäädä varsin heikoksi, kesyksi.

Saksalainen porvaristo, varsinkin sen korkeimmat piirit, ovat, vaikkakin yksityisten sitä itse aavistamatta, pasifistisia aivan itsensä kieltämiseen saakka, milloin on kysymys kansakunnan tai valtion sisäisistä asioista. Hyvinä aikoina, tässä tapauksessa siis aikoina, jolloin on hyvä hallitus, tuollaisesta mielialasta johtuen nuo kansankerrokset ovat valtiolle erinomaisen arvokkaat; mutta huonomman hallituksen aikana tämän mielialan vaikutus muodostuu suorastaan tuhoisaksi. Jos sen takia, että todella vakavan taistelun saattaminen päätökseen olisi ollut ylipäänsä mahdollista, suursaksalaisen liikkeen olisi täytynyt ennen kaikkea pitää huoli siitä, että se olisi saanut puolelleen

suuret joukot. Kun se ei niin tehnyt, se riisti siltä jo ennakolta sen alkukantaisen vauhdin, jollaista kerta kaikkiaan tarvitsee aalto, jollei se mieli jo lyhyen ajan kuluttua laskeutua jälleen.

Mutta jollei tätä periaatetta pidetä alusta alkaen silmien edessä ja myös toteuteta, uusi puolue menettää kaikki mahdollisuutensa korvata laiminlyöntinsä myöhemmin. Sillä jos otetaan mukaan kovin runsaasti maltillis-porvarillisia aineksia, liikkeen sisäinen asenne mukautuu aina näiden mukaan ja menettää siten tykkänään mahdollisuutensa voittaa enää puolelleen mainittavia voimia taajojen kansankerrosten keskuudesta. Mutta sillä tavoin ei sellainen liike koskaan pääse ohi pelkän järkeilyn ja arvostelun. Melkeinpä uskonnollisen laista uskoa, liittyneenä vastaavaan uhrimieleen, ei siinä ikinä herää; tilalle tulee pyrkimys saada »positiivisen» mukanaolon avulla, mikä tässä tapauksessa kuitenkin merkitsee olemassa olevan oikeaksi tunnustamista, vähän kerrassaan taistelun rajuus hiotuksi pois, ja niin loppujen lopuksi päädytään huonoon rauhaan.

Samalla tavoin kävi myöskin suursaksalaisen liikkeen, koska se ei heti alussa pannut pääpainoa kannattajiensa hankkimiseen suurten joukkojen keskuudesta. Siitä tuli »porvarillinen, ylhäinen, hilliytyneen, jyrkkä».

Tästä virheestä muuten johtui sen nopean lopun toinen syy.

Saksalaisuuden asema Itävallassa oli jo suursaksalaisen liikkeen tullessa näyttämölle epätoivoinen. Vuodesta vuoteen oli parlamentista yhä suuremmassa määrin tullut lähinnä saksalaisen kansan vähittäistä hävittämistä ajava laitos. Sen pelastamisyrityksillä vielä kahdennellatoista hetkellä olisi voinut olla menestymismahdollisuudet, vaikkakin pienet, ainoastaan ehdolla, että koko tuo laitos olisi syrjäytetty.

Täten liikkeen ratkaistavaksi tuli seuraava kysymys, jolla oli periaatteellinen merkitys:

Pitäisikö, jotta parlamentti saataisiin hävitetyksi, itse mennä parlamenttiin ja, niinkuin oli tapana sanoa, ruveta sitä siten »kovertamaan sisästäpäin», vai pitäisikö tuota taistelua

käydä ulkoapäin ryhtymällä hyökkäämään samaisen laitoksen kimppuun sinänsä?

Päätettiin mennä parlamenttiin ja palattiin sieltä lyötyinä miehinä pois.

Tietystikin oli pakko mennä parlamenttiin.

Taistelu sellaista mahtia vastaan ulkoapäin merkitsee samaa kuin varustautua järkkymättömällä rohkeudella, mutta olla myöskin valmis suorittamaan uhreja loppumattomiin. Silloin tartutaan härkää sarvista kiinni, ja saadaan monta kovaa iskua ja survaisua, väliin paiskautua maahankin, jotta kyettäisiin ehkä vielä joskus kohottautumaan maasta jäsenet murjoutuneina, ja vasta mitä ankarimman taistelun jälkeen voitto hymyilee rohkealle hyökkääjälle. Ainoastaan uhrien suuruus voittaa asialle uusia taistelijoita, kunnes sitkeyden ja kestävyyden palkkana vihdoin on menestys.

Mutta tällaiseen taisteluun tarvitaan kansan laajojen kerrosten lapsia.

He yksin ovat tarpeeksi päättäväisiä ja sisukkaita taistelemaan tämän taistelun veriseen päätökseen asti.

Mutta noita suuria joukkoja ei suursaksalaisella liikkeellä ollut, siispä sillä ei ollut muuta neuvoa kuin mennä parlamenttiin.

Olisi väärin luulla, että tuo päätös oli pitkällisten sisäisten sielullisten tuskien tai harkinnan tulos; ei, mitään muuta ei ajateltukaan. Osanotto tuohon mielettömyyteen oli ainoastaan tuloksena yleisistä, epämääräisistä kuvitteluista sellaisen oman osanoton vaikutuksesta ja merkityksestä tuollaiselle periaatteessa vääräksi tunnetulle ja tunnustetulle laitokselle. Ylimalkaan kai toivottiin suurempien kansanjoukkojen valistamisen käyvän helpommin, kun nyt saataisiin tilaisuus puhua »koko kansakunnan oikeuspaikan» edessä. Näytti myöskin ilmeisen selvältä, että hyökkäys itse pahan juureen varmastikin olisi tehoisampi kuin ulkoapäin tuleva rynnistys. Kansanedustajan loukkaamattomuuden turvissa arveltiin kunkin yksityisen esitaistelijan

varmuuden kasvavan, niin että hyökkäyksen voima siitä vain lisääntyisi.

Todellisuudessa tietenkin asiat muodostuivat varsin toisenlaisiksi.

Se foorumi, jossa suursaksalaiset parlamentinjäsenet puhuivat, ei ollut paisunut suuremmaksi, päinvastoin pikemminkin kutistunut pienemmäksi; sillä kukin puhuu ainoastaan sille piirille, joka pystyy häntä kuulemaan tai joka saa sanomalehdistön selostuksista tiedon siitä, mitä siellä on sanottu.

Ei; suurin, välitön foorumi on suuri julkinen kansankokous eikä parlamentti.

Joukkokokouksissa on näet tuhansittain ihmisiä, jotka ovat tulleet yksinomaan kuulemaan, mitä puhujilla on heille sanottavaa, jota vastoin toisen kamarin kokoussalissa istuu ainoastaan muutamia satoja, ja nämäkin parhaasta päästä vain saadakseen päivärahat eikä suinkaan antaakseen tämän tai tuon herra »kansanedustajan» viisauden valaista mieltään.

Mutta ennen kaikkea: siellähän on aina sama yleisö, joka ei koskaan opi mitään uutta, koska siltä ymmärryksen lisäksi puuttuu vielä siihen tarvittavaa, joskin varsin vaatimatonta hyvää tahtoa.

Koskaan eivät tuollaiset kansanedustajat omasta aloitteestaan anna korkeammalle totuudelle kunniaa palvellakseen sitä sitten. Ei, ei yksi ainoakaan tee niin, jollei hänellä vähintään ole syytä toivoa, että hän sellaisen mutkan avulla saa pelastetuksi edustajanpaikkansa vielä seuraavaan eduskuntaan. Siis vasta sitten, kun jo tuntuu ilmassa, että tähänastisen puolueen käy tulevissa vaaleissa huonosti, nuo miehekkyyden kaunistukset huolivat lähteä tarkastelemaan, voivatko he ja millä keinoin päästä toisiin puolueisiin tai suuntiin, jotka otaksuttavasti selviytyvät niistä paremmin, jolloin moinen asemanvaihdos tietystikin tapahtuu todellisen siveellisten perustelujen ryöpyn säestämänä. Sen vuoksi aina kun jokin vanha puolue näyttää niin suuressa määrin joutuneen kansan epäsuosioon, että todennäköi-

sesti sitä uhkaa paha vaalitappio, siitä alkaa suuri siirtyminen pois: parlamentaariset rotat lähtevät uimaan pois puoluelaivasta.

Tällä ei ole kuitenkaan mitään tekemistä paremman tiedon tai tahdon kanssa, vaan tässä on kysymyksessä ainoastaan sellainen selkeänäköisyyden lahja, joka tuollaisia parlamenttiluteita vielä viime hetkessä oikeaan aikaan varoittaa, niin että ne aina osaavat pudottautua johonkin toiseen lämpöiseen puoluesänkyyn.

Sellaiselle »foorumille» puhuminen on todella samaa kuin jos heittäisi päärlyjä eräiden tunnettujen eläinten eteen. Se ei tosiaankaan maksa vaivaa! Tulos ei voi tulla tyhjää kummempi.

Ja sillä tavalla asianlaita olikin. Puhuivatpa suursaksalaiset parlamentinjäsenet äänensä miten käheäksi tahansa: vaikutus jäi kokonaan saavuttamatta.

Mutta sanomalehdistö joko tappoi heidät vaitiololla tai perkasi ja ruoti heidän puheensa niin, että koko niiden tarkoitus usein tuli ihan vääristellyksi tai jäi kokonaan käsittämättä, joten yleinen mielipide sai uuden liikkeen tarkoitusperistä perin huonon käsityksen. Oli aivan samantekevää, mitä muutamat yksityiset herrat sanoivat: se vain jotakin merkitsi, mitä heistä oli lehdissä luettavana. Mutta ne julkaisivat heidän puheistaan otteita, jotka olivat niin typistettyjä, että pakostakin vaikuttivat suorastaan mielettömiltä — mikä juuri olikin tarkoituksena. Ainoa kuulijakunta, jolle he todellisuudessa joutuivat puhumaan, oli vajaat viisisataa parlamentaarikkoa, ja se jo sanoo tarpeeksi.

Mutta pahinta kaikesta oli seuraava:

Suursaksalainen liike olisi voinut toivoa menestystä ainoastaan siinä tapauksessa, että se olisi heti ensimmäisestä päivästä käsittänyt, ettei olisi saanut olla kysymyksessä uusi puolue, vaan pikemminkin uusi maailmankatsomus. Ainoastaan sellaisella olisi ollut mahdollisuus saada herätetyksi tarvittava sisäinen voima taistelemaan tämä jättiläistaistelu voitolliseen päätökseen. Mutta sellaiseen kelpaavat johtajiksi kerta kaikkiaan ainoastaan kaikkein parhaimmat ja myös rohkeimmat miehet.

Jollei taistelua maailmankatsomuksesta ole johtamassa uhrautuvaiset, kaikkensa alttiiksi antavat sankarit, siinä ei vähän ajan kuluttua enää liioin ole kuolemaa halveksivia taistelijoita. Siltä, joka siinä taistelunsa taistelee oman olemassaolonsa puolesta, ei voi paljoakaan liietä yhteiseksi hyväksi.

Jos mieli säilyttää tämä edellytys, on jokaisen välttämättä tiedettävä, että uusi liike voi tarjota kunniaa ja mainetta jälkimaailman silmissä, mutta nykyhetkenä ei kerrassaan mitään. Kuta enemmän jollakin liikkeellä on lahjoitettavissa helposti saavutettavissa olevia asemia ja virkoja, sitä enemmän siihen virtaa arvottomia olioita, kunnes menestyksellinen puolue kuhisee noita poliittisia tilapäistyöläisiä niin täynnä, ettei entisten aikojen kunniallinen taistelija enää tunne vanhaa liikettä entisekseen ja siihen vasta liittyneet mitä sisukkaimmin torjuvat hänet luotaan hankalana »kuokkavieraana». Silloin sellaisen liikkeen »kutsumus» jo on lopussa.

Liittyessään parlamenttiin suursaksalainen liike sai kuin saikin johtajien ja taistelijoiden asemesta vain »parlamentaarikkoja». Siten se vaipui tavallisten lyhytikäisten puolueiden tasolle ja menetti voimansa kohdata raskasta, ratkaisevaa kohtaloa marttyyrien lailla uhmaten. Taistelun asemesta sekin oppi nyt »puhumaan» ja »neuvottelemaan». Mutta uudet parlamentaarikot keksivät piankin, että oli mukavampi ja vähemmän vaarallinen velvollisuus taistella uuden maailmankatsomuksen puolesta parlamentaarisen kaunopuheisuuden »henkisin» asein kuin, jos niikseen tuli, henkensä alttiiksi pannen syöksyä taisteluun, jonka tulos oli epävarma eikä ainakaan missään tapauksessa voinut tuottaa mitään etuja.

Kun nyt kerran istuttiin parlamentissa, alkoivat puolueen ulkopuoliset kannattajat toivoa ja odottaa ihmeitä, joita ei tietenkään kuulunut eikä mitenkään voinutkaan kuulua. Jo varsin pian nämä kävivät kärsimättömiksi; ei sekään, mitä saatiin kuulla omista edustajista, vastannut missään suhteessa valitsijoiden odotuksia. Tämä oli helposti selitettävissä, koska

vihamielinen lehdistö visusti varoi antamasta kansalle totuudenmukaista kuvaa suursaksalaisten kansanedustajien toiminnasta ja vaikutuksesta.

Mutta kuta enemmän uudet kansanedustajat pääsivät parlamentissa ja maapäivillä käydyn »kumouksellisen» taistelun sentään koko joukon lievemmän muodon makuun, sitä vähemmän he olivat alttiita palaamaan takaisin vaarallisempaan kansan laajojen kerrosten valistustoimintaan.

Joukkokokous, ainoa tie todella tehoisaan vaikutukseen, koska se on välittömän mieskohtaista ja siten ainoa mahdollisuus voittaa suuret kansanosat asian puolelle, työntyi sen johdosta yhä enemmän taka-alalle.

Koska kokoussalien olutkolpakkopöydät oli lopullisesti vaihdettu parlamentin puhujalavaan ja tuolta korokkeelta puhua paukutettiin ns. kansan »valioille» itse kansan asemesta, suursaksalainen liike lakkasi olemasta kansanliike ja vaipui lyhyessä ajassa enemmän tai vähemmän vakavasti otettavien akateemisten pohdintojen kerhoksi.

Sitä huonoa vaikutusta, jonka sanomalehdistö oli välittänyt yleisölle, ei asioiden näin ollen eräiden yksityisten herrojen mieskohtainen kokouksiin osanotto saanut oikaistuksi, niin että »suursaksalainen» sana joutui loppujen lopuksi laajojen kansankerrosten keskuudessa kovin huonoon huutoon.

Sillä sen asian saavat kaikki nykyhetken kynäritarit ja houkkiot erikoisesti panna korvansa taakse: tässä maailmassa ei ole hanhenkynä johtanut suurimpia mullistuksia!

Ei, kynän tehtävänä on aina ollut ainoastaan perustella niitä tietopuolisesti.

Mutta sinä voimana, joka on saanut uskonnollis- ja valtiollisluonteiset suuret historialliset vyöryt liikkeelle, on ikimuistoisista ajoista asti ollut puhutun sanan taikavoima.

Kansojen suuret joukot ovat aina paremmin kuin millään muulla voitettavissa puhutun sanan voimalla. Mutta kaikki suuret liikkeet ovat kansanliikkeitä; ne ovat inhimillisten intohimojen

ja sielullisten liikkeiden tulivuorenpurkauksia, jollaisia pakottaa syntymään joko hädän julma jumalatar tai joukkojen keskuuteen sinkautettu sanan palava tulisoihtu, eivätkä suinkaan estetisoivien kynäritarien ja salonkileijonien äitelän imeliä vuodatuksia.

Ainoastaan polttavan intohimon myrsky pystyy kääntämään kansojen kohtaloita, ja intohimon pystyy herättämään ainoastaan se, jolla itsellään on sellainen rinnassaan.

Se yksin pystyy lahjoittamaan omalle valitsemalleen ne sanat, jotka moukariniskujen tavoin pystyvät avaamaan ovet kansan sydämiin.

Mutta keneltä puuttuu intohimoa ja kenen suu pysyy lukittuna, sitä ei taivas ole valinnut tahtonsa julistajaksi.

Sen vuoksi jokainen kirjoittelija pysyköön mustetolpponsa ääressä ja harrastakoon »teoreettista» toimintaa, mikäli hänen ymmärryksensä ja kykynsä siihen riittävät; mutta johtajaksi hän ei ole syntynyt eikä valittu.

Sen vuoksi täytyy liikkeen, jolla on suuret päämäärät, pitää tarkoin varansa, ettei se menetä yhteyttään kansan syviin riveihin.

Sen pitää tutkia jok'ikistä kysymystä ennen kaikkea tältä näkökannalta ja tehdä valintansa ja ratkaisunsa siihen suuntaan.

Sen täytyy lisäksi karttaa kaikkea sellaista, mikä voisi vähentää tai heikentääkään sen kykyä vaikuttaa suuriin joukkoihin, ei »demagogisista», kansankiihotussyistä, vaan sen yksinkertaisen havainnon johdosta, ettei ainoaakaan suurta aatetta, näyttääpä se kuinka ylevältä ja ylväältä tahansa, voida toteuttaa ilman kansan suurten joukkojen valtavaa voimaa.

Päämäärään johtavan tien määrätköön yksinomaan ankara todellisuus; jollei haluta lähteä kulkemaan epämieluisia teitä, se merkitsee tässä maailmassa liiankin usein samaa kuin että luopuu päämäärää tavoittelemasta, tahtoipa tai oli tahtomatta.

Kun suursaksalainen liike asettuessaan parlamentaariseen asenteeseen siirsi toimintansa painopisteen kansan keskuudesta

parlamenttiin, se menetti tulevaisuutensa ja voitti siitä hyvästä vain helppohintaisia hetken voittoja.

Se valitsi helpoimman taistelun, mutta tuli sitten arvottomaksi saavuttamaan lopullista voittoa.

Jo Wienissä pohdin mitä perinpohjaisimmin juuri tätä kysymystä ja havaitsin sen tuntemuksen puutteen erääksi sen liikkeen luhistumisen pääsyyksi, joka minun käsittääkseni oli sillä hetkellä saanut kohtalon kutsun ottaa käsiinsä valtakunnan saksalaisten johdon.

Ensimmäiset kaksi virhettä, jotka saivat suursaksalaisen liikkeen ajautumaan karille, olivat sukua toisilleen. Suurten mullistusten sisäisten käyttövoimien tuntemuksen puute johti kansan suurten joukkojen merkityksen epätyydyttävään arviointiin, siitä johtui liikkeen yhteiskunnallisia kysymyksiä kohtaan osoittama vähäinen harrastus, puutteellinen ja riittämätön vetoaminen alempien kansankerrosten sieluun samoin kuin tätä vain edistävä asenne parlamentin suhteen.

Jos olisi tunnettu se tavattoman suuri voima, joka kaikkina aikoina on suurilla joukoilla ollut kumouksellisen vastustuksen kannattajina, olisi työskennelty toisin sekä yhteiskunnallisessa suunnassa että propagandan suhteen. Silloin ei olisikaan liikkeen painopistettä sijoitettu parlamenttiin, vaan työpaikkoihin ja kaduille.

Mutta kolmaskin virhe juontaa perimmältään juurensa suurten joukkojen merkityksen tajuamisen puutteesta; kun ylivoimaiset henget ovat ensin panneet ne liikkeelle tiettyyn suuntaan, ne antavat kuin huimapyörä hyökkäysvoimalle vauhtia ja tasaista jatkuvaisuutta.

Suursaksalaisen liikkeen ankara katolisen kirkon kanssa käymä taistelu on selitettävissä ainoastaan siitä, että kansan sielullisille taipumuksille ei pystytty osoittamaan riittävästi ymmärtämystä.

Syyt uuden puolueen Roomaa vastaan kohdistamaan ankaraan hyökkäykseen olivat seuraavat:

Niin pian kuin Habsburgin hallitsijahuone oli lopullisesti päättänyt muuttaa Itävallan slaavilaiseksi valtioksi, turvauduttiin kaikkiin mahdollisiin keinoihin, jotka tuntuivat edes jossakin määrin sopivilta käytettäviksi siihen suuntaan. Uskonnolliset laitoksetkin tuo tunnoton hallitsijahuone arkailematta asetti tuon uuden »valtioaatteen» palvelukseen.

Tshekkiläisten seurakuntien ja näiden sielunpaimenten käyttäminen oli ainoastaan eräs niistä monista keinoista, joiden avulla pyrittiin Itävallan yleiseen slaavilaistamiseen.

Menettelytapa oli osapuilleen seuraava:

Puhtaasti saksalaisiin pitäjiin asetettiin tshekkiläisiä kirkkoherroja, jotka alkoivat hitaasti, mutta varmasti asettaa tshekkiläisen kansan edut kirkon etujen edelle ja joista siten tuli saksalaisuuden hävittämistoiminnan alkusoluja.

Saksalainen papisto pysyi valitettavasti moisen menettelytavan suhteen melkein toimettomana. Ei siinä kyllin, että se itse oli aivan käyttökelvoton vastaavaan taisteluun saksalaisessa mielessä, se ei liioin jaksanut tehdä tarpeeksi voimakasta vastarintaa toisten hyökkäyksiä vastaan. Sillä tavoin saksalaisuus joutui, toiselta puolen kiertoteitse uskontokysymystä väärin käyttämällä, toisaalta sen oman vastarinnan riittämättömyyden vuoksi, työntymään hitaasti, mutta lakkaamatta taaksepäin.

Kun pienissä olosuhteissa tapahtui sillä tavalla kuin tässä on kuvattu, ei suurissa valitettavasti käynyt niissäkään juuri toisin.

Täälläkään eivät Habsburgien saksalaisviholliset yritykset kohdanneet varsinkaan korkeamman papiston taholta välttämätöntä vastarintaa, ja saksalaisten etujen puolustaminen jäi tykkänään syrjään.

Yleinen vaikutelma ei voinut muodostua muunlaiseksi kuin että tässä oli kysymyksessä törkeä saksalaisten oikeuksien loukkaus katolisten hengellisten taholta semmoisenaan.

Mutta siten kirkko ei näyttänyt tuntevan samoin kuin saksalainen kansa, vaan väärin asettuvan sen vihollisten puolelle.

Kaiken pahan alku ja juuri oli, ennen kaikkea Schönererin mielestä, se, ettei katolisen kirkon johto sijainnut Saksassa sekä jo yksin siitä johtuva vihamielisyys meidän kansallisuutemme etuja ja harrastuksia kohtaan.

Niinsanotut kulttuurikysymykset joutuivat tällöin, samoin kuin siihen aikaan Itävallassa melkein kaikessa, melkein kokonaan taka-alalle. Suursaksalaisen liikkeen asenteelle katolisen kirkon suhteen oli paljon vähemmän määräävää kirkon suhtautuminen tieteisiin jne. kuin se seikka, ettei se tarpeeksi puolustanut saksalaisten oikeuksia, vaan toisaalta aina tuki slaavien julkeita vaatimuksia ja pyyteitä.

Georg Schönerer ei ollut niitä miehiä, jotka asioissa pysähtyvät puolitiehen. Hän ryhtyi taisteluun kirkkoa vastaan siinä vakaumuksessa, että saksalainen kansanaines oli pelastettavissa ainoastaan sitä tietä. »Irti Roomasta» näytti olevan se valtavin, mutta myös raskain hyökkäysmenetelmä, jonka täytyi murskata vihollisen päälinnoitus. Jos taistelu onnistuisi, silloin olisi Saksassakin onneton kirkon hajaannus samalla voitettu, ja Saksan valtakunnan ja saksalaisen kansan sisäinen voima voisi sellaisesta voitosta vain hyötyä tavattomasti.

Mutta eivät tällaisen taistelun edellytykset enempää kuin sen johtopäätöksetkään olleet oikeat.

Epäilemättä oli saksalaissyntyisen katolisen papiston kansallinen vastustusvoima kaikissa saksalaisuutta koskevissa kysymyksissä pienempi kuin heidän ei-saksalaisten, ennen kaikkea tshekkiläisten virkaveljiensä.

Samoin saattoi ainoastaan asioista tietämättömältä jäädä näkemättä, ettei saksalaisen papiston milloinkaan juolahtanut mieleenkään puolustaa saksalaisuuden etuja niitä hyökkäävästi edustamalla.

Mutta samoin täytyi kaikkien tunnustaa, jotka eivät olleet aivan sokaistuneita, että tämä on ensi sijassa pantava erään seikan tilille, josta me saksalaiset kaikki kärsimme mitä suurimmassa määrässä: se on meidän objektiivisuutemme, ulkokohtai-

suutemme suhtautumisessamme omaan kansallisuuteemme aivan samalla tavalla kuin kaikkiin muihinkin seikkoihin.

Tshekkiläinen papisto suhtautui subjektiivisesti, omakohtaisesti, omaan kansaansa, mutta vain ulkokohtaisesti kirkkoon, kun taas saksalaiset papit osoittivat omakohtaista hartautta ja uskollisuutta kirkkoa kohtaan, mutta pysyivät ulkokohtaisina omaa kansaansa kohtaan. Ilmiö, jonka onnettomuudeksemme voimme havaita aivan samalla tavoin tuhansissa muissa tapauksissa.

Tämä ei ole missään suhteessa katolisuuden erikoinen perintöosa, vaan tämä sairaus syöpyy lyhyessä ajassa meillä melkein kaikkiin valtiollisiin tai aatteellisiin laitoksiin.

Verrattakoonpa vain esim. sitä, millaiselle kannalle Saksan virkamiehistö asettuu kansallisen uudestisyntymisen yrityksiin, siihen tapaan, miten muiden kansojen virkamiehistö menettelisi vastaavanlaisessa tapauksessa. Vai uskotaanko todella, että upseerikunta jossakin muualla maailmassa samalla tavalla syrjäyttäisi kansakunnan edut tyhjän lauseparren, »valtion arvovallan», vuoksi, mikä meillä on ollut itsestään selvä asia viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana, jopa sitä on pidetty erikoisena ansionakin? Eivätkö molemmatkin uskontunnustukset esim. juutalaiskysymyksessä asetu nykyisin sellaiselle kannalle, joka ei ole sopusoinnussa kansakunnan etujen enempää kuin uskonnon todellisten tarpeiden kanssa? Verrattakoon vain juutalaisen rabbiinin suhtautumista kaikkiin sellaisiin kysymyksiin, joilla on edes jonkinkaan verran merkitystä juutalaisille rotuna, meikäläisen papiston ehdottomasti suurimman osan asenteeseen — huomattakoon tarkoin, kummankin kirkkokunnan keskuudessa!

Tämä ilmiö toistuu joka kerran, kun on kysymyksessä abstraktisen aatteen puolustus.

»Valtion arvovalta», »demokratia», (kansanvalta), »pasifismi», »rauhanaate», »kansainvälinen yhteenkuuluvaisuus» jne. ovat kaikki käsitteitä, jotka meillä melkein aina kangistuvat puhtaasti opillisiksi päähänpiintymiksi, niin että kaikki yleisten kansallis-

ten elinkysymysten arvostelu voi tapahtua yksinomaan niiden näkökulmasta.

Tämä onneton tapa suhtautua kaikkiin kysymyksiin kerta kaikkiaan ennakolta omaksutun mielipiteen näkökulmasta tappaa kaiken kyvyn tunkeutua omakohtaisesti sellaisten asioiden ytimeen, jotka ovat ulkokohtaisesti oman opin kanssa ristiriidassa, ja loppujen lopuksi se johtaa täydelliseen keinojen ja päämäärän sekoittamiseen keskenään. Ryhdytään vastustamaan jokaista kansallisen nousun yritystä, mikäli tällainen voisi tapahtua vasta sitten, kun sitä ennen olisi poistettu huono, turmiollinen hallituskomento, koska sellainen tietenkin olisi loukkaus »valtion arvovaltaa» vastaan, eikä »valtion arvovalta» ole keino päämäärän saavuttamiseksi, vaan edustaa tuollaisen ulkokohtaisuuskiihkoilijan käsityksen mukaan pikemminkin päämäärää itseään, joka on riittävä täyttämään koko hänen surkean elämänsä. Sen vuoksi asetuttaisiin närkästyksestä vavisten vastustamaan jokaista diktatuuriyritystä, vaikkapa diktaattori olisi Fredrik Suuren mittainen mies ja silloisen parlamentinenemmistön valtiotaitomiehet kyvyttömiä kääpiöitä tai kerrassaan ala-arvoisia olioita, koska moisten periaatteilla ratsastelevien jääräpäiden mielestä demokratian laki on pyhempi kuin kansakunnan onni ja menestys. Toinen siis pyrkii suojelemaan kaikkein kehnointakin hirmuhallitusta, joka tuhoaa kansan perin juurin, koska se sillä hetkellä on »valtion arvovallan» ruumiillistuma, toinen taas hylkää kaikkein siunauksellisimmankin hallituksen, jollei se vastaa hänen käsitystään »demokratiasta».

Aivan samalla tavoin sietävät nykyiset saksalaiset pasifistimme vaiti ollen jokaisen, vaikka kuinkakin verisen kansakunnan sorron, tulipa se vaikka kaikkein kehnoimpien sotilasviranomaisten taholta, jos siihen asiaintilaan voidaan saada muutos ainoastaan vastarinnan avulla, siis väkivallalla, koska se on ristiriidassa hänen rauhanyhdistyksensä-hengen kanssa. Kansainväliset saksalaiset sosialistit voivat antaa riistää itsensä puti puhtaiksi sulaa yhteenkuuluvaisuuttaan muun maailman kanssa

he itse kuittaavat kaiken nyökäyttämällä veljellisesti päätään eivätkä ajattele kostoa eivätkä edes suojella itseään, koska he kerran ovat — saksalaisia.

Tämä voi olla kylläkin surullista, mutta jos mieli muuttaa jokin asia, se täytyy ensin tuntea.

Samoin on laita siinäkin kohdin, miten laimeasti osa papistosta puolusti saksalaisuuden etuja.

Tämä ei johdu sinänsä ilkeämielisestä, pahasta tahdosta, ei liioin — sanottakoon »ylhäältäpäin» tulleesta käskystä, vaan me pidämme tuollaista kansallisen lujuuden puutetta ainoastaan toisaalta tuloksena puutteellisesta kasvatuksesta saksalaisen itsetuntoon nuoruudesta pitäen, toisaalta ehdottomana alistumisena epäjumalaksi muuttuneeseen aatteeseen.

Kasvatus demokratiaan, kansainväliseen sosialismiin, pasifismiin yms. on kangistunut niin yksipuoliseksi, siis niiden omilta näkökannoilta puhtaasti omakohtaiseksi, että tuo periaatteellinen käsityskanta vaikuttaa myös koko muusta maailmasta saatuun kuvaan, kun taas suhtautuminen saksalaisuuteen oli tietenkin heti nuoruudesta lähtien yksinomaan perin ulkokohtaista. Pasifistit siis, antautuessaan varauksitta omakohtaisesti aatteensa lumoihin, aina ensinnä tutkailevat (mikäli he ovat saksalaisia) joka kerta, silloinkin, kun heidän omaa kansaansa uhkaisi mitä suurin onnettomuus ja vääryys, aina ulkokohtaista oikeutta eivätkä koskaan puhtaan, aidon itsesäilytysvaiston pakosta liity oman joukkonsa riveihin taistelemaan mukaan.

Miten suuressa määrin asianlaita on näin myöskin eri uskontunnustusten suhteen, sen osoittaa seuraava:

Protestanttisuus voi oman olemuksensa pohjalta paremmin puolustaa saksalaisuuden etuja, sikäli kuin tämä puolustaminen perustuu jo protestanttisuuden omaan alkuperään ja myöhempiin perinteisiin; mutta niin pian kuin kansallisten etujen puolustusta täytyisi toteuttaa sellaisella alalla, jollaista joko puuttuu protestanttisuuden mielikuvamaailman ja perinteisen ke-

hityksen yleislinjalta tai jonka se suorastaan torjuu jostakin syystä, silloin protestanttisuudesta ei enää ole apua.

Siten protestanttisuus kyllä aina puolustaa kaiken saksalaisen edistämistä, sikäli kuin on kysymys sisäisestä puhtaudesta tai kansallisesta syventymisestä, saksalaisen olemuksen, saksan kielen ja myös Saksan vapauden puolustamisesta, koska kaikella sillä on lujat perusteet protestanttisuudessa itsessään; mutta se asettuu oitis mitä vihamielisimmin vastustamaan jokaista yritystä pelastaa kansakunnan tämän pahimman veriviholisen kourista, koska sen asenne juutalaisuuteen on kerta kaikkiaan enemmän tai vähemmän kiinteästi vahvistettu dogmaattisesti. Ja kuitenkin tässä on nyt se kysymys, että jollei sitä ratkaista, kaikki muut Saksan uudestisyntymis- tai kohottamisyritykset ovat ja pysyvät täysin turhina ja mahdottomina.

Wienissä-oloaikanani minulla oli yllin kyllin aikaa ja tilaisuutta tutkia tätäkin kysymystä ilman ennakkoasennoitumista, ja silloin saatoin jokapäiväisessä käytännössä tuhannesti todeta tämän katsantokannan paikkansa pitäväksi.

Tuossa mitä erilaisimpien kansallisuuksien polttopisteessä osoittautui oitis kaikkein selvimmin, että ainoastaan saksalaiset pasifistit aina yrittävät ulkokohtaisesti suhtautua oman kansakuntansa asiaan, mutta juutalaiset eivät koskaan samalla tavoin juutalaiskansan asiaan; että ainoastaan saksalaiset sosialistit ovat »kansainvälisiä» sellaisessa mielessä, että se kieltää heitä hankkimasta oikeutta omalle kansalleen muulla tavoin kuin ruikuttaen ja vaikertaen kerjäämällä sitä kansainvälisiltä tovereiltaan, mutta että tshekit ja puolalaiset eivät koskaan tee siten, jne.; sanalla sanoen, tulin jo silloin huomaamaan, että onnettomuus johtuu ainoastaan osaksi noista opeista itsestään, mutta osaksi meidän aivan riittämättömästä kasvatuksestamme oman kansallisuutemme tuntoon ylipäänsä ja siitä johtuvasta vähemmästä antaumuksesta sille.

Siten jäi pois ensimmäinen puhtaasti teoreettinen syy ja perusta suursaksalaisen liikkeen taistelulta katolilaisuutta vastaan sinänsä.

Kasvatettakoon saksalaista kansaa heti nuoruudesta pitäen sellaiseen yksinomaisen oman kansallisuutensa oikeuksien tuntemukseen älköönkä jo lasten sydämiä myrkytettäkö meidän »ulkokohtaisuutemme» ja »tasapuolisuutemme» kirouksella myöskin oman minän säilyttämistä koskevissa asioissa, niin ennen pitkää nähdään, että (mutta sen edellytyksenä on, että maassa on jyrkästi kansallinen hallitus) Saksan katolilaiset aina ovat saksalaisia, samoin kuin Irlannin, Puolan ja Ranskan katolilaiset oman maansa kansalaisia.

Mutta valtavimman todistuksen tästä tarjosi se aika, joka viimeksi kutsui kansamme suojelemaan omaa olemassaoloaan historian tuomioistuimen edessä sen taistelussa elämästä ja kuolemasta.

Niin kauan kuin ei ylintä johtoa puuttunut, kansa täytti tehtävänsä ja velvollisuutensa mitä valtavimmalla tavalla. Olipa protestanttinen tai katolinen pappi, molemmatkin omalta osaltaan tavattomassa määrin auttoivat pitämään siksi kauan aikaa yllä puolustusvoimaamme, ei ainoastaan rintamalla, vaan vielä enemmänkin kotiseudulla. Noina vuosina, ja erikoisesti ensimmäisen innostuksen aikana, oli molemmissa leireissä todellakin olemassa yksi ainoa pyhä Saksan valtakunta, jonka olemassaolon ja tulevaisuuden puolesta jok'ikinen omalla tavallaan rukoili taivasta.

Itävallan suursaksalaisen liikkeen olisi pitänyt aikoinaan tehdä itselleen eräs kysymys: onko Itävallan saksalaisten säilyminen mahdollista säilyttämällä katolinen uskontunnustus vai eikö? Jos vastaus olisi ollut myöntävä, silloin ei valtiollinen puolue olisi saanut puuttua uskonnollisiin, saati tunnustuksellisiin kysymyksiin; mutta jos vastaus olisi ollut kieltävä, silloin olisi maassa ollut saatava syntymään uskonnollinen uudistus, mutta ei ikinä valtiollista puoluetta.

Joka luulee pääsevänsä valtiollisen järjestön kiertotietä käyttämällä uskonnolliseen uudistukseen, osoittaa vain, että häneltä tykkänään puuttuu alkeellisintakin aavistusta uskonnollisten

käsitysten tai kerrassaan uskontunnustusten synnystä ja niiden kirkollisesta vaikutuksesta.

Tässä asiassa ei voi tosiaankaan palvella kahta herraa. Pidän uskonnon perustamista tai hävittämistä sittenkin olennaisesti suurempana tapauksena kuin valtion perustamista tai tuhoamista, puolueiden perustamisesta tai lopettamisesta ollenkaan puhumattakaan.

Älköön sanottako, että mainitut hyökkäykset olivat ainoastaan toisen puolen tekemien hyökkäysten torjuntaa.

Varmastikaan eivät tunnottomat ihmiset liene koskaan kavahtaneet tehdä myöskin uskontoa poliittisen kaupanhieron-tansa välikappaleeksi (sillä sellaisesta kaupanhieronnasta on moisilla olioilla aina ja melkein yksinomaan kysymys); mutta yhtä varmasti on väärin tehdä uskontoa tai myöskään tunnustusta vastuunalaiseksi hylkiöjoukoista, jotka käyttävät sitä väärin juuri samalla tavalla kuin he todennäköisesti ottaisivat alhaisten vaistojensa palvelukseen mitä tahansa muutakin.

Ei mikään voi olla semmoiselle parlamentaariselle epäkelvolle ja tyhjäntoimittajalle mieluisampaa kuin että hänelle tarjoutuu, ainakin jälkeenpäin, tilaisuus puhdistautua poliittisista keinotteluistaan. Sillä niin pian kuin tehdään uskonto tai tunnustuskin vastuunalaiseksi omasta mieskohtaisesta huonoudesta ja sen tähden hyökätään niiden kimppuun, tuo valheellinen, epärehellinen lurjus huutaa heti hirveällä äänellä koko maailman todistajakseen, miten oikeutettua hänen menettelynsä on siihen saakka ollut ja miten sekä kirkon että uskonnon on kiittäminen pelastuksestaan yksinomaan häntä ja hänen suupalttiuttaan. Yhtä typeriltä kuin helposti unohtavilta aikalaisilta jää silloin jo yksistään kovalta melulta koko taistelun todellinen alkuunpanija huomaamatta, tai he eivät häntä enää muista, ja silloin tuo lurjus on oikeastaan päässyt toivomilleen perille.

Ettei asialla ole mitään tekemistä uskonnon kanssa, sen tuollainen hiiviskelijä tietää erittäin hyvin; hän siis nauraa salaa partaansa, kun taas hänen rehellinen, mutta taitamaton vastusta-

jansa menettää taistelun ja lopulta, epäillessään ihmiskunnan oikeutta ja järkevyyttä, vetäytyy syrjään kaikesta.

Mutta toisessakin suhteessa olisi väärin tehdä uskontoa sinänsä vastuunalaiseksi yksilöiden hairahduksista. Vertailtakoon tuon näkyvän järjestön suuruutta ihmisten keskimääräiseen syntisyyteen ja pahuuteen ylipäänsä, niin täytyy myöntää, että siinä sentään on hyvän ja pahan keskinäinen suhde parempi kuin muualla. Tietenkin on pappienkin joukossa sellaisia, joille heidän pyhä kutsumuksensa on pelkästään valtiollisen kunnianhimon tyydyttämiskeino, jopa semmoisia, jotka poliittisen taistelun tuoksinassa lievimmin sanoen valitettavalla tavalla unohtavat, että heidän tulisi olla korkeamman totuuden vaalijoita eikä valheen ja parjauksen edustajia — mutta yhtä tuollaista arvotonta kohtaan on tuhat ja enemmänkin kunniallisia sielunpaimenia, jotka mitä uskollisimmin omistautuvat kutsumukselleen ja jotka meidän nykyisenä yhtä valheellisena kuin turmeltuneenakin aikanamme kohoavat kuin pienet saaret yleisen tason suosta.

Samalla tavoin kuin minä en tuomitse enkä saa tuomita kirkkoa sellaisenaan, jos joku langennut papinkaapuinen olio saastaisesti rikkoo siveellisyyttä, en liioin silloinkaan, kun joku monien joukosta tahraa ja pettää kansallisuutensa sellaisina aikoina, jolloin moiset tapaukset muualla ovat melkein jokapäiväisiä ilmiöitä. Varsinkaan nykyaikana ei pidä unohtaa, että jok'ikistä sellaista kavaltajaa kohti on tuhansia, joiden sydän vuotaa verta säälistä heidän nähdessään kansansa onnettomuuden ja jotka kansakuntamme parhaimmiston tavoin kaipaavat sitä aikaa ja hetkeä, jolloin taivas taas hymyilee meillekin.

Mutta sille, joka vastaa tähän, ettei tässä ole kysymys niin pienistä jokapäiväisistä pulmista, vaan periaatteellista totuudellisuutta koskevista tai dogmaattisluonteisista kysymyksistä, voidaan vastata tekemällä hänelle vain uusi kysymys:

Jos luulet olevasi kohtalon valitsema julistamaan tässä totuutta, niin tee niin; mutta sinulla pitää siinä tapauksessa myöskin olla

tarpeeksi rohkeutta, ettet yritä ryhtyä tekemään sitä käyttämällä kiertotienä valtiollista puoluetta — sillä sekin on keinottelua —, vaan aseta nykyisen huonomman sijaan tulevaisuuden varalle oma parempi ehdotuksesi.

Jos sinulta puuttuu rohkeutta tai jollet itse ole täysin selvillä siitä paremmasta, mitä aiot ehdottaa, niin pidä kyntesi erillään koko asiasta; mutta älä missään tapauksessa yritäkään käyttämällä kiertotienä poliittista liikettä pyrkiä sellaiseen, mitä et uskalla tehdä avoimin otsin.

Valtiollisilla puolueilla ei ole mitään tekemistä uskonnollisten ongelmien kanssa, niin kauan kuin nämä eivät kansalle vieraina jäydä oman rodun siveellisyyttä ja hyviä tapoja; samoin kuin ei uskontoa pidä sekoittaa poliittiseen vallattomuuteen.

Jos kirkolliset arvohenkilöt käyttävät hyväkseen uskonnollisia laitoksia tai oppejakin vahingoittaakseen omaa kansakuntaansa, silloin heitä ei saa koskaan seurata tällä tiellä eikä taistella heitä vastaan samoin asein.

Valtiollisen johtajan tulee aina pitää kansansa uskonnolliset opit ja laitokset loukkaamattomina, tai muuten hän ei saa olla poliitikko, vaan hänen pitää olla uudistaja, reformaattori, mikäli hänessä on oikeaa ainesta siihen!

Muunlainen asenne johtaisi ainakin Saksassa järkyttävään onnettomuuteen.

Tutkiessani suursaksalaista liikettä ja sen Roomaa vastaan käymää taistelua päädyin jo silloin ja varsinkin myöhäisempinä vuosina seuraavaan vakaumukseen: tuon puolueen yhteiskunnallisen kysymyksen merkitystä kohtaan osoittama ymmärtämyksen puute maksoi sille kansan todella taistelukelpoiset suuret joukot; parlamenttiin meno ehkäisi sen valtavaa vauhtia ja kasasi siihen kaikki tuon laitoksen omat heikkoudet; taistelu katolista kirkkoa vastaan teki sen mahdottomaksi monissa pikkuporvaris- ja keskisäädyn piireissä ja riisti siltä siten lukemattomia parhaita aineksia, mitä kansakunta ylipäänsä voi sanoa omikseen.

Itävallan kulttuuritaistelun käytännöllinen tulos oli kutakuinkin samaa kuin tyhjä.

Totta kyllä sen onnistui riistää kirkolta lähes 100 000 jäsentä, tämän silti kärsimättä siitä edes sanottavaa haittaa. Sen ei tässä tapauksessa todellakaan tarvinnut uhrata ainoaakaan kyyneltä kadotettujen »lampaidensa» vuoksi; sillä se menetti vain sellaista, mikä ei ollut enää pitkiin aikoihin sitä ennenkään sisimmässään täydelleen sille kuulunut. Se juuri oli tämän uuden uudistuksen ja vanhan uskonpuhdistuksen vastakohta: vanhan uskonpuhdistuksen aikana kirkon monet parhaimmat jäsenet käänsivät sille selkänsä sisäisen uskonnollisen vakaumuksensa pakosta, mutta tällä kertaa eronneet olivat jo ennestään penseitä, vieläpä poliittisluonteisen »harkinnan» tuloksena.

Juuri poliittiselta näkökannalta tulos oli yhtä naurettava kuin samalla surullinenkin.

Taaskin oli lupaava poliittinen saksalaisen kansan pelastusliike mennyt myttyyn siitä syystä, ettei sitä ollut johdettu välttämättömään, arkailemattomaan, asiallisen järkevään tapaan, vaan se oli eksynyt aloille, jotka pakostakin johtivat hajaannukseen.

Sillä muudan asia on varmastikin totta:

Suursaksalainen liike ei varmaankaan olisi koskaan tehnyt tuota virhettä, jollei sillä olisi ollut liian vähän suurten joukkojen ajattelutavan ymmärtämystä. Jos sen johtajat olisivat olleet selvillä siitä, ettei suurille joukoille pidä koskaan, jos mieli ylipäänsä saavuttaa tuloksia, jo puhtaasti sielullisesta harkinnasta johtuen, osoittaa yht'aikaa kahta tai useampia vastustajia, koska se johtaa iskuvoimien täydelliseen hajaantumiseen, niin suursaksalaisen liikkeenkin hyökkäyssuunta olisi jo siitä syystä kohdistettu yhteen ainoaan vastustajaan. Ei mikään ole valtiollisille puolueille vaarallisempaa, kuin että ne päätöksissään antavat sellaisten omahyväisten haihattelijoiden johtaa itseään, jotka tahtovat kaikkea mahdollista kykenemättä koskaan saavuttamaan mitään pienintäkään.

Vaikka jonkin uskontunnustuksen suhteen olisi kuinkakin paljon todella moittimisen syytä, ei poliittinen puolue sentään koskaan saa päästää hetkeksikään näkyvistään sitä tosiasiaa, että kaikkien historian tähänastisten kokemusten mukaan ei samanlaisessa asemassa olevan puhtaasti valtiollisen puolueen ole vielä koskaan onnistunut saada aikaan uskonnollista uudistusta. Mutta eihän historiaa toki tutkita sen vuoksi, että sinä hetkenä, jolloin sitä käytännössä pitäisi käyttää hyväksi, sen oppeja ei muisteta tai sitten luullaan, että tilanne nyt on toinen, joten siis sen ikuisia totuuksia ei enää voi käyttää; ei, siitä täytyy oppia juuri, miten sitä voi käyttää hyödyllisesti nykyhetkenä. Joka ei siihen pysty, älköön kuvitelkokaan olevansa poliittinen johtaja; hän on tosiasiassa pinnallinen, joskin useimmissa tapauksissa kovin omahyväinen narri, eikä suurinkaan hyvä tahto korvaa hänen käytännöllistä kyvyttömyyttään.

Ylipäänsä on kaikkien todella suurten kansanjohtajien taito kaikkina aikoina ollut lähinnä se, etteivät he ole hajoittaneet kansan huomiota, vaan aina keskittäneet sen yhteen ainoaan tiettyyn vastustajaan. Kuta yhtenäisempi tämä kansan taistelutahdon panos on, sitä suuremmaksi kasvaa liikkeen magneettinen vetovoima, sitä valtavammaksi sen iskujen vauhti ja teho. Suuren johtajan nerouteen kuuluu, että hän aina voi saada toisistaan erossakin olevat vastustajat näyttämään siltä, kuin nämä kaikki kuuluisivat vain yhteen ja samaan luokkaan, koska se havainto, että vihollisia on useita, on heikoissa ja epävarmoissa luonteissa liiankin helposti epäilyksen alkuna heidän oman asiansa oikeudesta.

Kun horjuva joukko huomaa joutuneensa taisteluun kovin monia vihollisia vastaan, herää heti paikalla objektiivisuus, ulkokohtaisuus, ja herättää kysymyksen, ovatko kaikki nuo toiset todellakin väärässä ja ainoastaan oma kansa tai oma liike oikeassa.

Mutta siitä jo seuraa ensimmäinen omien voimien lamaantuminen. Sen vuoksi täytyy monien keskenään sisäisesti erilais-

ten vastustajien joukkoa aina käsitellä yhtenä kokonaisuutena, niin että taistelua omien kannattajien käsityksen mukaan käydään vain yhtä ainoaa vihollista vastaan. Se lujittaa luottamusta oman asian oikeuteen ja kiihdyttää suuttumusta sen kimppuun hyökkääjiä kohtaan.

Tämän seikan ymmärtämisen puute maksoi aikoinaan suursaksalaiselle liikkeelle sen menestyksen.

Sen päämäärä oli oikein oivallettu, tahto oli vilpitön, mutta se tie, jota lähdettiin kulkemaan, oli väärä. Se muistutti vuoristokiipeilijää, joka kyllä pitää katseensa suunnattuna siihen vuorenhuippuun, jonne hänen on määrä päästä, ja myös lähtee matkaan mitä päättäväisimmin ja voimakkaimmin, mutta ei ollenkaan tarkkaa tietä, vaan pitäessään koko ajan katseen suunnattuna päämaaliin ei huomaa katsoa eikä tarkata kiipeämäänsä polkua ja lopulta siinä kompastuu.

Tämän liikkeen suuren kilpailijan, kristillis-sosiaalisen puolueen, laita tuntui olevan juuri päinvastoin.

Tie, jota se lähti kulkemaan, oli viisaasti ja oikein valittu, mutta siltä puuttui selvää ja selkeää tietoisuutta päämäärästä.

Melkein kaikissa niissä kysymyksissä, missä suursaksalainen liike osui harhaan, kristillis-sosiaalisen puolueen asenne oli oikea ja suunnitelmallinen.

Sillä oli välttämätöntä suurten joukkojen merkityksen tajua ja se varasi varmoiksi kannattajikseen ainakin osan niistä heti ensi päivästä alkaen avoimesti korostamalla yhteiskunnallista luonnettaan. Koska puolue pääasiallisesti pyrki hankkimaan kannattajikseen pikkuporvariston ja alemman keskisäädyn ja käsityöläisluokan, se sai yhtä uskollisen kuin kestävänkin ja uhrautuvan kannattajajoukon. Se karttoi kaikkea taistelua uskonnollisten laitosten kanssa ja hankki itselleen siten tukea niin mahtavan järjestön kuin kirkon taholta. Niinpä sillä olikin ainoastaan yksi todella suuri päävastustaja. Se käsitti suuripiirteisen propagandan merkityksen ja osasi mestarillisesti vedota kannattajiensa suurten joukkojen sielullisiin vaistoihin.

Kun ei tämän puolueen sittenkään onnistunut saavuttaa uneksimaansa päämäärää, Itävallan pelastusta, se johtui kahdesta tien valinnassa tehdystä virheestä samoin kuin itse päämäärän epäselvyydestä.

Uuden liikkeen juutalaisvihollisuus oli rakentunut uskonnolliselle aatteelle rotutietoisuuden asemesta. Syynä siihen, että tämä virhe tuli tehdyksi, oli sama seikka, joka aiheutti puolueen toisenkin erehdyksen.

Jos mieli kristillis-sosiaalisen puolueen saada Itävalta pelastetuksi, se ei, perustajiensa käsityksen mukaan, saanut asettua rotuperiaatteen kannalle, koska lyhyessä ajassa olisi tapahtunut valtakunnan yleinen hajoaminen. Mutta erikoisesti itse Wienin kaupungissa vallitsevat olot vaativat, puolueen johtajien mielestä, mahdollisimman suuressa määrin syrjäyttämään kaikki erottavat tekijät ja sen sijaan korostamaan kaikkia yhdistäviä näkökohtia.

Wienissä oli jo siihen aikaan niin viljalti varsinkin tshekkiläisiä aineksia, että ainoastaan noudattamalla mitä suurinta suvaitsevaisuutta kaikissa rotukysymyksissä nämä voitiin pitää koossa samassa puolueessa, joka ei ollut heti alusta pitäen saksalaisvihollinen. Jos mieli Itävalta pelastaa, ei saanut mitenkään luopua siitä. Sen vuoksi pyrittiin voittamaan uuden puolueen kannattajiksi varsinkin Wienin erittäin lukuisat tshekkiläiset pikkuteollisuudenharjoittajat käymällä taistelua liberaalista Manchesterin-periaatetta vastaan ja arveltiin siitä saadun tunnussana, joka kantaisi yli vanhan Itävallan kaikkien kansallisuuserojen taistelussa juutalaisuutta vastaan uskonnollisella pohjalla.

Varsin lähellä on otaksuma, että taistelu sellaisella perusteella aiheutti juutalaismaailmalle sangen vähän huolta. Pahimmassa tapauksessa riitti yhä vielä muutama pisara kastevettä pelastamaan sekä »gesheftin» että juutalaisuudenkin.

Niin pinnallisin perusteluin ei päästäkään koskaan vakavasti tieteellisesti käsittelemään koko ongelmaa, siten vain vieroitet-

tiin liiankin monta, joista moisen juutalaisvastaisen taistelun tietenkin täytyi olla käsittämätöntä. Aatteen kannattajia hankkiva teho rajoittui siten melkein tyystin henkisesti ahtaasti ajatteleviin piireihin, jollei kuka puhtaasti tunteenomaisen tajunnan syrjäyttäen halunnut pyrkiä asiasta todella perille. Älymystö pysytteli siitä periaatteessa syrjässä. Asia sai siitä vähitellen yhä suuremmassa määrin sen leiman, että tässä oli kaiken kaikkiaan lähinnä kysymyksessä uusi juutalaisten käännyttämisyritys, jollei kerrassaan tietyn kilpailukateuden ilmaus. Mutta sillä taistelu menetti ylevän leimansa ja tuntui monista, eikä suinkaan huonoimmista, kansalaisista epämoraaliselta ja hylättävältä. Puuttui sellaista vakaumusta, että tässä oli kysymys koko ihmiskuntaa koskevasta elinkysymyksestä, jonka ratkaisun varassa oli kaikkien ei-juutalaisten kansojen kohtalo.

Tästä puolinaisuudesta johtuen kristillis-sosiaalisen puolueen juutalaisvastainen asenne menetti merkityksensä.

Se oli näennäistä taistelua juutalaisuutta vastaan, joka oli melkein pahempaa kuin ettei sitä olisi ollut ollenkaan; sillä tällä tavalla ihmiset tuuditettiin turvallisuuteen, kaikki luulivat, että näin oli saatu luja ote vastustajasta, vaikka tosiasiassa olikin itse jouduttu nenästä vedetyiksi.

Mutta juutalaiset olivat myös lyhyessä ajassa tottuneet tämänlaiseen juutalaisvastaiseen taisteluun, niin että heistä olisi varmaankin ollut kiusallisempaa, jos se olisi kokonaan loppunut, kuin mitä sen olemassaolo heitä esti tai haittasi.

Jos jo tässä täytyi tehdä raskas uhraus kansallisuuksien valtion vuoksi, niin vielä paljon suurempi täytyi tehdä saksalaisuuden asian ajamisen kannalta sinänsä.

Ei saanut olla »kansallismielinen», »natsionalisti», jollei Wienissä halunnut menettää pohjaa jalkojensa alta. Toivottiin voitavan, tämä kysymys hellävaroen kiertämällä, vielä pelastaa Habsburgien valtakunta, mutta se ajettiin juuri siten tuhoon. Mutta sillä tavoin liike menetti sen valtavan voimanlähteensä, joka yksin ajan pitkään pystyy täyttämään poliittisen puolueen

sisäisellä käyttövoimalla. Kristillis-sosiaalinen puolue muodostui juuri siten minkä tahansa muun puolueen kaltaiseksi.

Seurasin aikoinani molempia noita liikkeitä mitä tarkimmin, toista sydämeni sisimmän sykinnän voimalla, toista sen merkillisen miehen vastustamattoman ihailun vallassa, joka jo siihen aikaan oli mielestäni kuin koko Itävallan saksalaisuuden katkera tunnuskuva.

Kun jättiläismäinen ruumissaatto saattoi pormestarivainajaa kaupungin Raatihuoneesta pitkin Ring-katua, olin itsekin niiden monien satojentuhansien joukossa, jotka katselivat tuota surusaattoa. Sisimmässäni järkyttyneenä katsoessani sanoi tunne, että tuonkin miehen työ oli tuomittu raukeamaan tyhjiin sen kohtalon uhrina, joka vääjäämättömästi ajoi valtakuntaa kohti perikatoa. Jos tohtori Karl Lueger olisi elänyt Saksassa, hän olisi joutunut kansamme suurten johtajien joukkoon; mutta se seikka, että hän vaikutti tuossa mahdottomassa valtiossa, oli onnetonta hänen työnsä ja hänen omalta kannaltaan.

Hänen kuolemansa aikoina jo kasvoivat pikku liekit Balkanilla kuukaudesta kuukauteen yhä ahnaammiksi, niin että kohtalo armollisesti säästi häntä näkemästä sitä, minkä hän oli vielä luullut voivansa ehkäistä.

Mutta minä koetin päästä selville ensimmäisen liikkeen tyrehtymisen ja toisen epäonnistumisen syistä ja päädyin siihen lujaan vakaumukseen, että noiden molempien virheet olivat, ollenkaan kiinnittämättä huomiota siihen seikkaan, että vanhassa Itävallassa oli mahdoton enää valtiota lujittaa, seuraavat:

Suursaksalainen liike osui kyllä oikeaan periaatteellisessa käsityksessään tarkoitusperästään, saksalaisuuden uudistuksesta, mutta epäonnistui onnettomasti menettelytapojen valinnassa. Se oli kansallismielinen, mutta valitettavasti ei tarpeeksi yhteiskunnallinen voidakseen voittaa suuria joukkoja puolelleen. Mutta sen juutalaisvihollisuus pohjautui rotukysymyksen merkityksen oikeaan tajuntaan eikä uskonnollisiin käsityksiin. Sen

taistelu tiettyä uskontunnustusta vastaan sen sijaan oli sekä tosiasiallisesti että taktillisesti harhaan osunut.

Kristillis-sosiaalisella liikkeellä oli epäselvä käsitys saksalaisuuden uudestisyntymisestä päämaalina, mutta sillä oli ymmärrystä ja onnea etsiessään tietään puolueena. Se käsitti yhteiskunnallisen kysymyksen merkityksen, iski harhaan taistelussaan juutalaisuutta vastaan, eikä sillä ollut aavistustakaan kansallisen ajatuksen voimasta.

Jos kristillis-sosiaalisella puolueella olisi viisaan laajojen kansankerrosten tuntemuksensa lisäksi vielä ollut oikea käsitys rotukysymyksen merkityksestä, niinkuin suursaksalainen liike sen oli käsittänyt, ja jos vihdoin puolue itse olisi ollut kansallismielinen, tai jos suursaksalaisella liikkeellä juutalaiskysymyksen päämäärän ja kansallisuusajatuksen merkityksen oikean tajuamisen lisäksi vielä olisi ollut kristillis-sosiaalisen puolueen käytännöllinen viisaus, mutta varsinkin jos se olisi omaksunut tämän asenteen sosialismin suhteen, siitä olisi kehittynyt se liike, joka jo siihen aikaan olisi vakaumukseni mukaan voinut menestyksellisesti puuttua saksalaisuuden kohtaloihin.

Mutta ettei näin käynyt, siihen oli suurimpana syynä Itävallan valtion olemus.

Kun en nähnyt vakaumustani toteutuneena ainoassakaan toisessa puolueessa, en seuraavina aikoina liioin voinut päättää liittyä ainoaankaan jo olemassa olevaan järjestöön, saati sitten taistella mukana niiden riveissä. Pidin jo siihen aikaan kaikkia poliittisia liikkeitä harhaan osuneina ja kykenemättöminä ajamaan perille saksalaisen kansan kansallista uudestisyntymistä suuremmassa laajuudessa eikä pelkästään ulkonaisesti.

Sisäinen inhoni ja vastenmielisyyteni Habsburgien valtiota kohtaan kasvoi noina aikoina yhä suuremmaksi.

Kuta enemmän aloin pohtia varsinkin ulkopoliittisia kysymyksiä, sitä lujemmaksi lujittui vakaumukseni, että tuo valtiomuodostuma saattoi koitua ainoastaan onnettomuudeksi saksalaisuudelle. Yhä selvemmin näin vihdoin myös, ettei sen sak-

salaisen kansallisuuden kohtalo enää ratkeaisi tästä paikasta käsin, vaan itse Saksan valtakunnassa. Tämä ei vain koskenut pelkästään poliittisia kysymyksiä, vaan yhtä suuressa määrin ylimalkaan kaikkia koko sivistyselämän ilmiöitä.

Itävallan valtiossa oli havaittavissa myöskin tällä alalla, puhtaasti sivistyksellisissä ja taiteellisissa kysymyksissä kaikkia lamautumisen merkkejä, ainakin siinä suhteessa, että ne olivat saksalaiselle kansakunnalle merkityksettömiä. Tämä oli eniten havaittavissa arkkitehtuurin alalla. Uusimman rakennustaiteen oli jo siitä syystä mahdoton päästä Itävallassa erikoisen suuriin saavutuksiin, että tehtävät olivat siitä lähtien, kun Ring-katu oli saatu valmiiksi, ainakin Wienissä olleet vähäpätöisiä niiden suunnitelmien rinnalla, joita parhaillaan kohosi ja versoi Saksassa.

Aloin sitten yhä enemmän elää kaksoiselämää; järki ja todellisuus käskivät käymään katkeran, mutta siunauksellisen koulun Itävallassa päähän saakka, mutta sydän oli toisaalla.

Mieleni oli noihin aikoihin vallannut jäytävä tyytymättömyys, kuta selvemmin huomasin tämän valtion sisäisen onttouden ja miten mahdoton sitä oli pelastaa, mutta samalla tunsin aivan varmasti, että tämä valtio loppujen lopuksikin saattoi joka suhteessa koitua ainoastaan saksalaisen kansan onnettomuudeksi.

Olin vakuuttunut siitä, että tämä valtio varmasti estäisi ja ehkäisisi jokaista todella suurta saksalaista, samoin kuin se toisaalta edistäisi jokaista epäsaksalaista ilmiötä.

Se rotujensekoitus, joka oli nähtävissä pääkaupungissa, tuntui vastenmieliseltä, samoin vastenmieliseltä koko kansojen sekamelska — tshekkejä, puolalaisia, unkarilaisia, ruteeneja, serbialaisia, kroaatteja jne. —, mutta kaikkien näiden lomassa ihmiskunnan ikuisina mätäbakteereina — juutalaisia ja taas juutalaisia.

Tämä jättiläiskaupunki oli mielestäni kuin mikäkin sukurutsauksen ruumiillistuma.

Lapsuudenaikani saksan kieli oli sitä murretta, jota puhutaan myöskin Etelä-Baijerissa. En voinut unohtaa sitä enempää kuin

oppia Wienin katukieltäkään. Kuta kauemmin tuossa kaupungissa asuin, sitä kiihkeämmäksi yltyi vihani tuota vierasta kansojensekoitusta kohtaan, joka alkoi pureutua kiinni tähän vanhaan saksalaiseen kulttuurikeskukseen.

Mutta se ajatus, että tämä valtio voisi vielä pitkänkin aikaa pysyä pystyssä, tuntui minusta suorastaan naurettavalta.

Itävalta oli siihen aikaan kuin vanha mosaiikkikuva, jossa yksityisiä pikku kiviä koossa pitävä laasti oli vanhuuttaan ruvennut rapautumaan ja murenemaan; niin kauan kuin sellaiseen taideteokseen ei kajota, se yhä vielä tekee kokonaisuuden harhavaikutelman, mutta jahka se saisi sysäyksen, se murtuisi tuhansiksi siruiksi. Kysymys oli niin ollen ainoastaan siitä, milloin tuo isku tulisi.

Kun sydämeni ei ollut koskaan sykkinyt lämpimästi Itävallan monarkialle, vaan ainoastaan Saksan valtakunnalle, saatoin pitää tämän valtion perikatoa vain sen saksalaisen kansakunnan vapautumisen alkuna.

Kaikista näistä syistä mielessäni heräsi yhä voimakkaampana kaipuu päästä vihdoinkin sinne, minne salaiset toiveet ja salassa pidetty rakkaus olivat minua vetäneet jo varhaisesta nuoruudestani saakka.

Toivoin voivani joskus luoda itselleni nimen arkkitehtina ja palvella omaa kansakuntaani rehellisesti ja rehdisti niissä puitteissa, isommissa tai pienemmissä, jotka kohtalo kyllä minulle määräisi.

Loppujen lopuksi halusin vielä saavuttaa sen onnen, että saisin elää ja vaikuttaa siellä, missä aikanaan voisi toteutua sydämeni palavin toive: rakastetun kotiseutuni yhdistyminen yhteiseen isänmaahan, Saksan valtakuntaan.

Monet eivät vielä tänä päivänäkään pysty käsittämään sellaisen kaipuun suuruutta, mutta minä vetoan niihin, joilta kohtalo on joko tähän saakka sen onnen kieltänyt tai julman armottomasti jälleen riistänyt; käännyn kaikkien niiden puoleen, jotka reväistyinä irti emämaasta joutuvat pakosta taistelemaan

jopa oman kielen pyhän oikeuden puolesta, joita vainotaan ja kiusataan sen johdosta, että ovat pysyneet uskollisina isänmaalleen ja jotka nyt tuskallisen murheissaan kaipaavat sitä hetkeä, jolloin pääsevät palaamaan takaisin uskollisen äidin sydämen luo; käännyn heidän kaikkien puoleen ja tiedän: he ymmärtävät minua!

Ainoastaan se, joka aivan omassa ruumiissaan joutuu tuntemaan, mitä merkitsee, että on saksalainen, mutta ei saa kuulua rakkaaseen isänmaahansa, voi arvata sen kaipuun syvyyden, joka aina ja kaikkina aikoina polttaa isänmaastaan erossa olevien lasten sydäntä. Se jäytää niitä, jotka on saanut valtaansa, riistää heiltä tyytyväisyyden ja onnentunteen, siihen saakka, kunnes isänkodin portit avautuvat ja yhteinen veri löytää levon ja rauhan yhteisessä valtakunnassa.

Wien oli ja se jäi elämäni ankarimmaksi, mutta perinpohjaisimmaksi kouluksi. Ensi kerran olin siihen kaupunkiin saapunut puolittain vielä lapsena ja lähdin sieltä hiljaisena ja vakavaksi muuttuneena miehenä. Siinä kaupungissa sain suurin piirtein maailmankatsomuksen perusteet ja yksityiskohdissa valtiollisen katsantokantani pohjan, jota sitten myöhemmin on tarvinnut vain eräissä kohdin täydentää, mutta jota en ole koskaan menettänyt. Vasta nyt osaan itse oikein arvostella ja arvostaa silloisten oppivuosieni arvoa.

Sen vuoksi olen käsitellyt tuota aikaa verraten yksityiskohtaisesti, koska se antoi minulle ensimmäisen havainto-opetuksen nimenomaan näissä kysymyksissä, jotka kuuluvat mukana sen puolueen perustaan, joka syntyi pienen pienoisesta alusta ja on nyt, vajaiden viiden vuoden kuluttua, kehittymässä suureksi joukkoliikkeeksi. En tiedä, millainen asenteeni juutalaisiin, sosiaalidemokratiaan tai pikemminkin koko marxilaisuuteen, yhteiskunnallisiin kysymyksiin jne. olisi tänä päivänä, jollei jo niin varhain olisi kohtalon painostuksesta — ja oman lukemani perusteella hahmottunut omakohtaisten katsantokantojen perusta.

Sillä vaikka isänmaan onnettomuus voikin panna tuhannet ja taas tuhannet ajattelemaan sortumisen sisäisiä syitä, se ei kuitenkaan voi ikinä johtaa siihen perinpohjaisuuteen ja syvempään käsitykseen, mikä selvenee sille, joka on vasta vuosikausia kestäneen taistelun hinnalla päässyt oman kohtalonsa herraksi.

4. luku.

MÜNCHEN.

KEVÄÄLLÄ 1912 siirryin lopullisesti Müncheniin. Itse kaupunki oli minulle niin tuttu, kuin olisin jo monia vuosia oleskellut sen muurien sisäpuolella. Se johtui opinnoistani, jotka joka askelella viittasivat tähän Saksan taiteen pääkaupunkiin. Ei siinä kyllin, ettei ole Saksaa nähnyt, jollei tunne Müncheniä; ei, ennen kaikkea ei tunne Saksan taidetta, jollei ole Müncheniä nähnyt.

Joka tapauksessa tuo maailmansodan edellinen aika oli elämäni verrattomasti onnellisinta ja tyytyväisintä aikaa. Vaikka ansioni aina pysyttelikin kovin niukkana, en sentään elänyt voidakseni maalata, vaan maalailin turvatakseni siten elämäni päämäärän tai paremminkin sanoen, voidakseni opiskella eteenpäin. Olin varma siitä, että kerran sittenkin saavutan itselleni asettamani päämäärän. Ja se jo yksin riitti, niin että saatoin kevyesti ja huolettomana kantaa jokapäiväisen elämän pikkuhuolet.

Lisäksi tuli vielä se syvä kiintymys, jota rupesin tuntemaan tuota kaupunkia kohtaan enemmän kuin ainoaankaan toiseen tuntemaani paikkaan heti ensi hetkestä sinne tultuani. *Saksalainen* kaupunki! Millainen ero tällä ja Wienillä! Ihan mieltäni käänsi ajatellessani tuota eri rotujen Babylonia. Lisäksi täkäläinen puheenparsi oli minulle paljon läheisempi; varsinkin ollessani puheissa eteläbaijerilaisten kanssa se saattoi johdattaa

mieleen varhaisen nuoruudenaikani. Siellä oli tuhansia asioita ja seikkoja, jotka olivat tai jotka tulivat minulle sanomattoman rakkaiksi ja kalliiksi. Eniten sentään viehätti ihmeellinen alkuvoiman ja hienon, taiteellisen tunnelman yhtyminen keskenään, tuo ainoalaatuinen linja Hofbräuhausista Odeoniin, Lokakuunjuhlasta Pinakoteekkiin jne. Että vielä tänäkin päivänä pidän tuosta kaupungista enemmän kuin mistään muusta maailman paikasta, johtuu varmaan osaltaan myöskin siitä tosiseikasta, että se on ja pysyy erottamattomasti yhdistyneenä oman elämäni kehitykseen; mutta että jo tuohon aikaan tunsin todellisen sisäisen tyydytyksen onnea, se oli pantava vain sen tenhon tilille, joka tuolla ihmeellisellä Wittelsbachien hallituskaupungilla on varmaan jok'ikiseen ihmiseen, jolle on siunautunut, ei ainoastaan laskeva ymmärrys, vaan myöskin tunteellinen luonne.

Ammattityötäni lukuunottamatta minua täälläkin veti eniten puoleensa poliittisten päiväntapahtumien ja niiden joukosta varsinkin ulkopoliittisten tapausten tutkiminen. Jälkimmäisiin päädyin kiertotietä Saksan liittopolitiikan kautta, jota jo Itävallassa oloni ajoista saakka olin pitänyt ehdottomasti väärään osuneena. Mutta Wienissä en ollut kuitenkaan vielä päässyt täysin selville tuon Saksan itsepetoksen koko laajuudesta. Olin noihin aikoihin taipuvainen otaksumaan — tai kuvittelin ehkä vain itsekseni niin asian puolustukseksi —, että Berliinissä mahdollisesti sentään jo tiedettiin, miten heikko ja epäluotettava tämä liittolainen todellisuudessa olisi, mutta että enemmän tai vähemmän salaperäisistä syistä tuo tieto pidettiin salassa, jotta olisi tuettu liittopolitiikkaa, jonka Bismarck itse aikoinaan oli perustanut ja josta äkkiä luopuminen ei voinut olla toivottavaa jo senkään vuoksi, ettei olisi vaanivia ulkovaltoja mahdollisesti pelästytetty ja tehty kotoisia poroporvareita levottomiksi.

Kauhukseni tulin kylläkin lyhyessä ajassa huomaamaan, varsinkin oleskellessani itse kansan parissa, että tuo luuloni oli väärä. Ihmeekseni minun täytyi kaikkialla todeta, ettei edes

muuten asioista hyvin perillä olevissa piireissä ollut kaukaisintakaan aavistusta Habsburgien monarkian tilasta. Nimenomaan kansan keskuudessa oli vallalla se harhakuvitelma, että tuota liittolaista oli lupa pitää vakavasti huomioon otettavana valtana, joka vaaran hetkellä varmasti heti paikalla tulisi avuksi. Suurten joukkojen keskuudessa Tonavan-monarkiaa pidettiin yhä vieläkin »saksalaisena» valtiona ja luultiin, että sen varaan saattoi jotakin perustaa. Oltiin sitä mieltä, että senkin suhteen oli voimakkuus mitattavissa asukasluvun miljoonien mukaan niinkuin itse Saksassa, ja unohdettiin kokonaan ensiksikin, että Itävalta oli jo aikoja sitten lakannut olemasta saksalainen valtio, ja toisekseen, että tuon valtion sisäiset olot hetki hetkeltä lähenemistään lähenivät hajoamista.

Tuohon aikaan tunsin tuon valtiomuodostelman paremmin kuin ns. virallinen »diplomatia», joka sokeana, niinkuin melkein aina, hoippui kohti kohtaloaan; sillä kansan mieliala oli aina pelkästään sen kaikua, mitä ylhäältäpäin kaadetaan kuin suppilosta yleiseen mielipiteeseen. Mutta ylhäältä käsin harjoitettiin »liittolaisen» palvontaa kuin tanssia kultavasikan ympärillä. Varmaankin toivottiin voitavan korvata rakastettavuudella, mitä vilpittömyydestä uupui. Sanat otettiin aina täydestä.

Jo Wienissä olin joutunut raivon valtaan vertaillessani aika ajoin keskenään julkisten valtiomiesten puheita ja Wienin sanomalehtien sisällystä. Ja Wienhän oli sentään vielä ainakin näöltään saksalainen kaupunki. Mutta miten toisenlaiset olosuhteet olivatkaan, kun Wienistä tai paremminkin Itävallan saksalaisesta osasta siirtyi valtakunnan slaavilaisiin maakuntiin! Ei tarvinnut muuta kuin ottaa jokin Praagin sanomalehti käteensä nähdäkseen, miten Kolmiliiton koko ylevää ilveilyä niissä arvosteltiin. Siellä ei ollut tuosta »valtiomiehentaidon mestarityöstä» sanottavana muuta kuin veristä ivaa. Kesken syvintä rauhaa, juuri kun molemmat keisarit parhaillaan painoivat ystävyydensuudelmia toistensa otsalle, ne eivät ensinkään salailleet,

että tuon liiton taru olisi lopussa heti sinä päivänä, jolloin sitä yritettäisiin Nibelung-ihanteiden usvista siirtää käytännölliseen todellisuuteen.

Kuinka kamalasti sitten kiihdyttiinkään muutamia vuosia myöhemmin, kun vihdoin koitti se hetki, jolloin liitto joutui koetukselle ja Italia heti erkani liitosta jättäen toiset toverukset pulaan, vieläpä lopulta itse rupesi näiden viholliseksi! Että edeltäpäin oli hetkeäkään tohdittu uskoa sellaista ihmettä mahdolliseksi, nimittäin sitä ihmettä, että Italia taistelisi yhdessä Itävallan rinnalla, oli suorastaan käsittämätöntä jokaisesta, joka ei ollut diplomaattisen sokeuden lyömä. Mutta asianlaitahan oli itse Itävallassakin aivan sama.

Itävallassa olivat ainoat liittoajatuksen kannattajat Habsburgit ja saksalaiset. Habsburgit laskelmien vuoksi ja välttämättömyyden pakosta, saksalaiset hyvässä uskossa ja poliittista — tyhmyyttään. Hyvässä uskossa, koska he Kolmiliiton avulla luulivat tekevänsä itse Saksan valtakunnalle suuren palveluksen, olevansa apuna sitä lujittamassa ja turvaamassa; poliittista tyhmyyttään taas sen vuoksi, että ensiksi mainittu seikka ei pitänyt paikkaansa, vaan he päinvastoin olivat siten apuna kytkemässä Saksaa valtioon, joka oli enää kuollut ruumis, jonka täytyi pakosta vetää molemmat mukanaan turmioon, mutta ennen kaikkea siksi, että he itse juuri tämän liiton vuoksi joutuivat yhä enemmän saksalaisuuden hävityksen uhriksi. Sillä koska Habsburgit Saksan kanssa solmitun liiton johdosta arvelivat olevansa turvassa sen taholta ulkopuoliselta asiaanpuuttumiselta ja valitettavasti syystä kyllä saattoivatkin olla sen suhteen rauhassa, he saattoivat aivan olennaisesti helpommin ja pienemmin vaaran mahdollisuuksin ajaa sisäistä saksalaisuuden vähittäisen syrjäyttämisen politiikkaansa. Ei sillä hyvä, että tunnetun »ulkokohtaisuuden» vuoksi ei tarvinnut ollenkaan pelätä, että Saksan hallitus esittäisi vastalauseita, vaan näin ollen voitiin myös aina ja joka hetki, viittaamalla olemassa olevaan liittoon, tukkia Itävallan saksalaisten liian suuri suu, joka

pyrki avautumaan ja vastustamaan jotakin liian halpamaista slaavilaistamistapaa.

Mitäpä olisi ollut Itävallan saksalaisilla mahdollisuutta tehdä, kun itse Saksan valtakunnan saksalaiset lausuivat julki tunnustuksensa ja luottamuksensa Habsburgien hallitukselle? Olisiko heidän ollut esitettävä vastalauseensa joutuakseen merkityiksi koko saksalaisen yleisön silmissä oman kansallisuutensa pettäjiksi? Samojen miesten, jotka olivat kautta vuosisatojen suorittaneet ennen kuulumattomia uhreja juuri oman kansallisuutensa puolesta?

Mutta mitä arvoa tuolla liitolla olisi ollut, kun saksalaisuus olisi ensin hävitetty Habsburgien monarkiasta? Eikö Kolmiliiton merkitys Saksalle ollut juuri sen varassa, että saksalaisuuden johtoasema Itävallassa säilyi? Vai luultiinko todellakin, että voitaisiin elää liitossa slaavilaisenkin Habsburgien valtakunnan kanssa?

Virallisen Saksan diplomatian samoin kuin koko julkisen mielipiteen asenne Itävallan sisäiseen kansallisuuskysymykseen ei ollut enää edes tyhmä, vaan suorastaan mieletön! Luotettiin liittoon, pantiin 70-miljoonaisen kansan tulevaisuus ja turvallisuus sen varaan — ja katseltiin syrjästä, miten liittolaistoveri vuodesta vuoteen, suunnitelmallisesti ja järkkymättömän varmasti tuhosi ainoaa tuon liiton perustaa. Sitten aikanaan ei ollut enää mitään muuta jäljellä kuin wieniläisen diplomatian kanssa tehty »sopimus», mutta valtakunnan liittolaisapu oli menetetty.

Italian suhteen asianlaita oli sama heti alusta lähtien.

Jos vain Saksassa olisi hitusen enemmän tutkittu historiaa ja kiinnitetty huomiota kansanpsykologiaan, ei olisi silmänräpäystäkään uskottu, että Rooman Kvirinaali ja Wienin Hofburg olisivat konsanaan samalla yhteisellä taistelurintamalla. Italiastahan olisi pikemmin tullut tulivuori, ennen kuin ainoakaan hallitus olisi uskaltanut komentaa yhdenkään ainoan italialaisen taistelukentälle kiihkeästi, hehkuvasti vihatun Habsburgien valtion vuoksi muuten kuin sen vihollisena. Olin monet kerrat

Wienissä nähnyt leimahtavan ilmi liekkiin sen intohimoisen halveksinnan ja pohjattoman vihan, jota sanottiin italialaisten »uskollisuudeksi» Itävallan valtiota kohtaan. Habsburgien suku oli vuosisatojen mittaan rikkonut aivan liian paljon Italian riippumattomuutta ja vapautta vastaan, jotta sitä olisi voitu unohtaa, vaikka olisi ollut siihen hyvää tahtoakin. Mutta sellaista tahtoa ei ollut ollenkaan, ei kansassa enempää kuin Italian hallituksessakaan. Sen vuoksi Italialla olikin ainoastaan kaksi mahdollisuutta elää yhdessä Itävallan kanssa: joko liitto tai sota.

Kun valittiin ensimmäinen vaihtoehto, voitiin levossa ja rauhassa valmistautua jälkimmäiseen.

Varsinkin sen jälkeen kun Itävallan suhde Venäjään yhä enemmän kehittyi sotilaallista ratkaisua kohti oli Saksan liittopolitiikka yhtä mieletöntä kuin vaarallistakin.

Tämä oli oikein klassillinen esimerkki, joka osoitti, miten ajatuksesta puuttui tykkänään kaikkia suuria, oikeita suuntaviivoja.

Minkä vuoksi siis yleensä liittoa solmittiinkaan? Varmaankin vain sen vuoksi, että siten saataisiin Saksan tulevaisuus paremmin turvatuksi kuin mihin se kykenisi kokonaan omassa varassaan. Mutta tuo Saksan tulevaisuushan ei ollut muuta kuin kysymys Saksan kansan olemassaolomahdollisuuden säilyttämisestä.

Siis tuo kysymys saattoi kuulua vain tällä tavalla: millaiseksi saksalaisen kansakunnan elämä muodostuu jo aivan lähitulevaisuudessa ja miten voidaan tälle kehitykselle luoda välttämätön perusta sekä tarvittava varmuus Euroopan yleisten valtasuhteiden puitteissa?

Selkeästi katsellessa Saksan valtiotaidon ulkopoliittisen toiminnan edellytyksiä täytyi päätyä seuraavaan vakaumukseen:

Saksan väkiluku lisääntyy vuodessa lähes 900 000 henkeä. Vuosi vuodelta kasvavat pakostakin tuon uusien valtionkansalaisten armeijan elättämisvaikeudet yhä suuremmiksi, ja kerran ne vielä johtavat tuhoisaan onnettomuuteen, jollei

keksitä oikeissa ajoin keinoja, millä nälkäkurjuuden uhkaava vaara saadaan torjutuksi.

Oli neljä eri tietä, millä pelastua moisesta hirvittävästä tulevaisuudenkehityksestä.

1) Ranskan esikuvan mukaan voitiin keinotekoisesti rajoittaa syntyväisyyttä ja siten ennakolta estää liikaväestöä syntymästä.

Luonnon on itsensäkin tapana suuren hädän aikana, epäsuotuisissa ilmastosuhteissa tai maaperän tuoton ollessa niukka ryhtyä rajoittamaan väestön lisääntymistä erikoisissa maissa tai erikoisten rotujen keskuudessa; varmasti yhtä viisaalla kuin häikäilemättömällä tavalla. Luonto ei ehkäise suvunjatkamiskykyä semmoisenaan, mutta ehkäisee kyllä jälkeläisten säilymiskykyä asettamalla heidät alttiiksi niin ankarille koettelemuksille ja puutteille, että kaikkien niiden, jotka eivät ole täysin voimakkaita ja terveitä, on pakko palata takaisin ikuisen tuntemattoman helmaan. Mutta ne, jotka selviytyväti hengissä ankarasta olemassaolotaistelusta, ovat tuhannesti karaistuneita, kestäviä ja omiaan jatkamaan sukua edelleen, joten mitä perusteellisin valinta voi alkaa uudelleen alusta. Menetellessään siten rajusti ja kovakouraisesti yksilöitä kohtaan ja kutsuessaan silmänräpäyksessä takaisin huomaansa jokaisen, joka ei pysty elämän myrskyjä kestämään, luonto samalla tekee rodun ja lajin itsensä voimakkaaksi, jopa kehittää sen kykeneväksi mitä suurimpiin aikaansaannoksiin.

Silloin lukumäärän vähennys koituu yksilöiden vahvistumiseksi, siis loppujen lopuksi rodun voimistumiseksi.

Toisin on asia, kun ihminen itse rupeaa lukumääräänsä rajoittamaan. Ihminen ei ole samaa tekoa kuin luonto, hän on »humaani», »inhimillinen». Hän ymmärtää asian paremmin kuin kaiken viisauden julma kuningatar. Hän ei rajoita yksilöiden elämisen ehtoja, vaan itse suvunjatkamista. Se on hänen mielestään — hän kun aina näkee vain itsensä eikä koskaan rotua — inhimillisempi ja oikeutetumpi tie kuin päinvastainen menettely.

Mutta valitettavasti seuraukset ovat myöskin aivan päinvastaiset:

Kun luonto jättäessään suvunjatkamisen vapaaksi saattaa jälkeläisten säilymisen mitä ankarimpien koettelemusten alaiseksi ja yksilöiden liikamäärästä valitsee itselleen parhaimmat elämään kelvollisina, siis säilyttää hengissä ainoastaan heidät ja sallii heidän tulla lajin jatkajiksi ja säilyttäjiksi, ihminen rajoittaa lasten syntyväisyyttä, mutta ponnistelee kouristuksenomaisesti, jotta jok'ikinen kerran maailmaan syntynyt olento hinnasta mistä tahansa pysyisi hengissä. Tämä jumalallisen tahdon korjaaminen tuntuu hänestä yhtä viisaalta kuin inhimilliseltäkin, ja hän jo iloitsee mielessään, kun on taaskin kerran ollut luontoa ovelampi, jopa todistanut tämän vajavaisuuden. Mutta että lukumäärä on kylläkin saatu rajoitetuksi, mutta samalla on myöskin yksilön arvo alentunut, sitä ei tämä Herran rakas pikku apina tahdo mielellään ottaa nähdäkseen eikä kuullakseen.

Sillä kun ensin syntyväisyyttä semmoisenaan on rajoitettu ja syntyneiden lukumäärä on supistunut, tulee luonnollisen olemassaolotaistelun tilalle, joka sallii ainoastaan kaikkein voimakkaimpien ja terveimpien jäädä elämään, itsestään selvä sairaalloinen halu »pelastaa» hinnasta mistä hyvänsä kaikkein heikoimmatkin, jopa kivulloisimmatkin yksilöt, jolloin kylvetään sellaisten jälkipolvien siemen, jotka käyvät aina vain kurjemmiksi, kuta kauemmin tästä luonnon ja sen tahdon pilkkaamisesta pidetään kiinni.

Lorun loppuna on, että tulee aika, jolloin sellaiselta kansalta riistetään oikeus olla olemassa täällä maan päällä; sillä ihminen voi kyllä jonkin aikaa uhmata suvunjatkamisvietin ikuisia lakeja, mutta kosto tulee joka tapauksessa, ennemmin tai myöhemmin. Voimakkaampi sukukunta karkottaa heikommat tieltään, koska äärimmilleen kohonnut elämänvietti aina murtaa yksilöiden ns. inhimillisyyden naurettavat kahleet ja asettaa sen tilalle luonnon inhimillisyyden, joka hävittää ja tuhoaa heikkouden tehdäkseen tilaa voimakkuudelle.

Joka siis haluaa turvata Saksan kansan olemassaolon vapaaehtoisen lisääntyväisyydenrajoituksen tietä, riistää siltä samalla sen tulevaisuuden.

2) Toinen tie olisi se, jota nykyisinkin monet kerrat kuulee ehdotettavan ja ylistettävän: sisäinen asutustoiminta. Se on ehdotus, jonka monet tekevät yhtä vilpittömässä mielessä kuin sen tavallisesti useimmat ymmärtävät väärin, mutta jolla aiheutetaan suurimpia vahinkoja, mitä yleensä voi kuvitella.

Epäilemättä voidaan maan tuottokykyä korottaa tiettyyn rajaan saakka. Mutta ainoastaan tiettyyn rajaan asti, ei rajattomiin. Jonkin aikaa voidaan niin ollen, tarvitsematta pelätä nälänhädän vaaraa, tasoittaa Saksan kansan lisääntyminen vastaavasti kohottamalla maan tuottoa. Mutta tätä vastaan puhuu se tosiasia, että elämänvaatimukset yleensä kasvavat nopeammin kuin asukasluku itse. Ihmisten vaatimukset ruoan ja vaatteiden suhteen kasvavat vuodesta vuoteen eivätkä enää nykyisin ole ollenkaan verrattavissakaan siihen, millaiset esi-isiemme vastaavat tarpeet olivat satakunta vuotta sitten. On siis erehdystä luulla, että jokainen tuotannon lisäys luo edellytyksiä väestönlisäykselle. Ei, se pitää paikkansa ainoastaan jossakin määrin, koska joka tapauksessa ainakin osa maan lisääntyneestä tuotosta käytetään tyydyttämään ihmisten lisääntyneitä tarpeita. Mutta vaikka noudatettaisiin mitä suurimpia rajoituksia toiselta puolen ja mitä uutterinta ahkeruutta toiselta puolen, saavutetaan sentään vihdoin tässäkin se raja, jonka maa itse asettaa. Kaikesta ahkeruudesta huolimatta ei aina onnistuta saamaan siitä lisää tuottoa, ja silloin tuo kohtalokas kysymys jälleen sukeltaa esiin, vaikka se saataisiinkin siirretyksi jonkin aikaa tuonnemmaksi. Tulee aika ajoin nälänhätä, kun tulee kato tms. Tämä toistuu, väkiluvun lisääntyessä, yhä useammin, kunnes lopulta päädytään siihen, että siitä vältytään ainoastaan silloin, kun erikoisen runsas vuodentulo täyttää viljalaarit täpö täyteen. Mutta vihdoin lähenee aika, jolloin hätää ei enää saada lievennetyksi ja nälästä on tullut sellaisen kansan ainainen seuralainen.

Nyt täytyy luonnon uudelleen auttaa ja toimittaa valinta elämään valitsemiensa kesken; tai ihminen itse taas auttaa itseään, s.o. ryhtyy keinotekoisesti estämään lisääntymistään, mistä on edellä jo puheena olleet kohtalokkaat seuraamukset rodulle ja lajille.

Tähän voidaan vielä väittää vastaan, että tuollainen tulevaisuushan joskus odottaa koko ihmiskuntaa, kävipä niin tai näin, joten niin ollen yksityiset kansatkaan eivät tietenkään voi välttyä tuosta kohtalosta.

Ensi katsannolta tämä väite näyttääkin ilman muuta oikealta. Mutta kuitenkin on tässä otettava huomioon seuraavaa:

Varmasti on koko ihmiskunnan jonakin tiettynä ajankohtana, kun maan hedelmällisyyttä on mahdoton saada enää riittämään lisääntyvälle asukasluvulle, pakko lopettaa suvun lisääminen ja joko annettava taaskin luonnon ratkaista tai oman avun tietä hankittava välttämätön tasoitus, mikäli mahdollista jotakin oikeampaa tietä kuin nykyisin. Mutta tämä kohtaa silloin kaikkia kansoja, jota vastoin tämä hätä nykyisin kohtaa ainoastaan niitä rotuja, joissa ei ole enää tarpeeksi voimaa eikä lujuutta takaamaan itselleen tarvitsemaansa maamäärää tässä maailmassa. Sillä asiat ovat sentään sillä tavalla, että täällä maapallollamme on vielä nykyisin suunnattomia maa-aloja, jotka lepäävät käyttämättöminä vain odottaen muokkaajaansa. Samoin pitää yhtä varmasti paikkansa, ettei luonto ole näitä maa-aloja semmoisinaan varannut minkään erityisen kansakunnan eikä rodun varamaiksi, vaan että ne ovat sen kansan maata, jolla on tarpeeksi voimaa ottaa ne haltuunsa ja tarpeeksi uutteruutta muokata ne viljelykseen.

Luonto ei tunne lainkaan valtiollisia rajoja. Se tuottaa ensin vain elävät olennot tänne maan päälle ja seuraa sitten voimien vapaata kilpailua. Joka rohkeudeltaan ja uutteruudeltaan on voimakkain, saa silloin luonnon lempilapsena isännän elämisen oikeuden.

Jos jokin kansa rajoittuu pelkästään sisäiseen asutustoimin-

taan samalla aikaa kuin toiset rodut pureutuvat kiinni yhä suurempiin tämän maan alueisiin, sen on pakko ryhtyä rajoittamaan lukumääräänsä jo sellaisena ajankohtana, jolloin toiset kansakunnat yhä jatkuvasti lisääntyvät. Mutta joskus sellainen asiaintila syntyy sitä aikaisemmin, kuta ahtaampi kansan käytettävänä oleva elintila on. Mutta kun ylipäänsä valitettavasti liiankin usein juuri nimenomaan kaikkein parhaat kansakunnat tai paremminkin sanoen ainoat todelliset kulttuurirodut, kaiken inhimillisen edistyksen kannattajat, pasifistisessa sokaistuneisuudessaan päättävät luopua uuden maan hankinnasta ja tyytyvät »sisäiseen» asutustoimintaan, jota vastoin vähäarvoisemmat kansakunnat älyävät vallata itselleen tästä maailmasta suunnattomia elintiloja, se johtaisi seuraavaan lopputulokseen:

Kulttuurinsa puolesta parempien, mutta vähemmän arkailemattomien rotujen täytyisi maa-alansa niukkuuden johdosta rajoittaa lisääntymistään jo sellaisena ajankohtana, jolloin sivistyksellisesti alemmalla tasolla olevat, mutta luontaisesti arastelemattomammat kansat voisivat suurempien elintilojensa turvin vielä lisääntyä loppumattomiin. Toisin sanoin: maailma joutuu vielä joskus alemmalla tasolla olevan, mutta toimintatarmoisemman ihmiskunnan haltuun.

Silloin on, vaikka kuinkakin kaukaisessa tulevaisuudessa, olemassa ainoastaan kaksi mahdollisuutta: joko maailmaa hallitaan meidän nykyisen demokratiamme aatteiden mukaisesti ja silloin jokaisen ratkaisun painopiste tulee lukumäärältään voimakkaamman rodun hyväksi, tai maailmaa hallitaan luonnollisen voimanjärjestyksen lakien mukaisesti, ja silloin perivät voiton kansat, joilla on raju, hillitön tahto, eikä niin ollen suinkaan itserajoituksen kansa.

Mutta että tämä maailma joskus vielä joutuu alttiiksi mitä ankarimmille ihmiskunnan olemassaolosta käydyille taisteluille, siitä ei voi kellään olla epäilystäkään. Loppujen lopuksi voittaa kuitenkin ikuisesti vain itsensäsäilyttämispyrkimys. Sen vaikutuksesta sulaa ns. ihmisyys olemattomiin typeryyden, pel-

kurimaisuuden ja luulotellun suuremman viisauden sekoituksena kuin lumi huhtikuun auringon paisteessa. Ihmiskunta on kasvanut ja varttunut ikuisessa taistelussa — ikuisessa rauhassa se tuhoutuu.

Mutta meille saksalaisille »sisäinen asutustoiminta» on tunnussanana onneton jo siitä syystä, että se heti lujittaa meissä sitä käsitystä, että olemme keksineet keinon, joka vastaten pasifistista ajattelutapaa sallii miellyttävässä puolihorteessa »ansaita työllä» olemassaolonsa. Jos tähän oppiin meillä suhtauduttaisiin vakavasti, se merkitsisi samaa kuin jos luovuttaisiin kaikista ponnistuksista sen paikan säilyttämiseksi tässä maailmassa, joka on meillekin tuleva. Jos tavallinen keskimitan saksalainen päätyisi siihen vakaumukseen, että elämä ja tulevaisuus on turvattavissa sitäkin tietä, silloin olisi tullut loppu jokaisesta aktiivisesta ja siten yksin hedelmällisestä Saksan elintärkeiden etujen edustusyrityksestä. Mutta kansan asennoituessa sillä tavoin voisi kaikkea hyödyllistä ulkopolitiikkaa ja sen keralla ylipäänsä Saksan kansan tulevaisuutta pitää haudattuna.

Kun nämä seuraamukset ovat tiedossa, ei ole ollenkaan sattuma, että nimenomaan juutalaiset ovat aina ensimmäisinä yrittämässä istuttaa tätä hengenvaarallista ajatustapaa meidän kansaamme ja että he sen taidon osaavatkin. He tuntevat väkensä ihan liian hyvin, jotteivät tietäisi, että nämä kiitollisin mielin antautuvat kenen tahansa merkillisen huijarin uhriksi, joka älyää heille syöttää, että muka on keksitty keino, millä petkuttaa luontoa, tehdä ankaran, armottoman olemassaolotaistelun tarpeettomaksi ja sen sijaan joko työllä — tai väliin ihan mitään tekemättäkin, aina »miten milloinkin sattuu» — päästä tämän kiertotähden herraksi ja valtiaaksi.

Ei voi tarpeeksi voimakkaasti tähdentää, että *kaiken Saksan sisäisen asutustoiminnan tehtävänä on ensi sijassa vain auttaa poistamaan yhteiskunnallisia epäkohtia, ennen kaikkea pelastamaan itse maaomaisuus joutumasta yleisen keinottelun alaiseksi,*

mutta ettei se ikinä voi riittää turvaamaan kansakunnan tulevaisuutta, jollei hankita uutta maata lisää.

Jos toimimme toisin, päädymme ennen pitkää siihen, ettei ainoastaan meidän maamme, vaan voimammekin ovat lopussa.

Lopuksi on todettava vielä seuraavaa:

Sisäiseen asutustoimintaan sisältyvä rajoittuminen tietylle pienelle maa-alalle samoin kuin syntyväisyyden rajoittamisesta johtuva sama loppuvaikutus saattaa asianomaisen kansan tavattoman epäedulliseen sotilaspoliittiseen asemaan.

Jonkin kansan asuma-alueen suuruus jo sinänsä on olennaisen tärkeä tekijä sen ulkonaisen turvallisuuden määrittelyssä. Kuta suurempi on tila, joka on kansan käytettävänä, sitä suurempi on myöskin sen luonnollinen suoja, sillä yhä vieläkin on sotilaallinen ratkaisu saavutettavissa pienellä, ahtaalla alalla asuvan kansan suhteen nopeammin ja siten siis myös helpommin ja ennen kaikkea tehokkaammin ja täydellisemmin kuin olisi mahdollista alueeltaan laajojen valtioiden suhteen. Valtion alueen laajuus merkitsee aina jonkinlaista turvaa kevytmielisiä hyökkäyksiä vastaan, koska sellaisessa tapauksessa on saavutettavissa menestystä ainoastaan pitkien, ankarien taistelujen jälkeen ja ylimieliseen hyökkäykseen tuntuu liittyvän liian suuri tappion vaara, jollei sen perustana ole aivan erikoisia syitä. Sen vuoksi sisältyy jo valtion laajuuteen sinänsä syy, jonka vuoksi kansan suuruus ja riippumattomuus on helpompi säilyttää, jota vastoin valtiomuodostuman pienuus suorastaan houkuttelee valtaukseen.

Saksan valtakunnan ns. kansalliset piirit tosiasiassa hylkäsivätkin kaksi ensimmäistä lisääntyvän asukasmäärän ja muuttumatta samana pysyvän pinta-alan tasoittamismahdollisuutta. Mutta ne syyt, jotka saivat ne asettumaan tälle kannalle, olivat kylläkin toiset kuin edellä esitetyt: syntyväisyyden rajoituksen suhteen asetuttiin torjuvalle kannalle ensi sijassa tietyn siveellisen tunteen johdosta; sisäinen asutustoiminta taas torjuttiin närkästyneenä, koska siinä vainuttiin hyökkäystä suurmaaomis-

tusta vastaan ja tätä vuorostaan pidettiin alkuna yleiseen taisteluun yksityisomaisuutta vastaan ylipäänsä. Siitä päätellen, millaisessa muodossa jälkimmäistä parannuskeinoa suositeltiin, moinen otaksuma saattoi kyllä osua oikeaan.

Ylipäänsä ei suurten joukkojen suhteen omaksuttu torjuva asenne ollut ollenkaan taitavaa, eikä se liioin mitenkään osunut pulman ytimeen.

Niin siis oli enää jäljellä ainoastaan kaksi keinoa, millä taata lisääntyvälle väestölle työtä ja leipää.

3) Joko voitiin hankkia uutta maata, jonne voitaisiin joka vuosi työntää liiat miljoonat, ja siten aina säilyttää kansa omavaraisuuden pohjalla tai siirryttiin

4) sille kannalle, että pantiin kauppa ja teollisuus työskentelemään vieraiden tarpeeksi ja elettiin niiden tuotolla.

Siis: joko maa- tai siirtomaa- ja kauppapolitiikka.

Eri suunnat tarkastivat kumpaakin tietä, tutkivat, kokeilivat, suosittelivat tai vastustivat, kunnes vihdoin lopullisesti lähdettiin jälkimmäiselle tielle.

Mutta varmastikin olisi edellinen tie ollut terveempi.

Uuden maan hankkimisella, minne liikaväestö voi asettua, on lukemattomia etuja, varsinkin kun ei pidetä silmällä nykyhetkeä, vaan tulevaisuutta.

Jo sitä mahdollisuutta, että voidaan säilyttää terve talonpoikaisväestö koko kansakunnan pohjana ja perustana, ei voida koskaan arvostaa tarpeeksi korkealle. Monet nykyisistä vaivoistamme ja vastuksistamme ovat vain maalais- ja kaupunkilaisväestön epäterveen suhteen seurauksia. Luja pientilallis- ja keskisuuruisten talonpoikien joukko on aina ja kaikkina aikoina ollut parhaana suojana sellaisia yhteiskunnallisia sairauksia vastaan, joita meillä nykyisin on havaittavissa. Mutta se on samalla ainoa ratkaisu, jonka avulla kansakunta voi talouselämän sisäisessä kiertokulussa saada jokapäiväisen leivän. Teollisuus ja kauppa peräytyvät epäterveestä johtoasemastaan ja sopeutuvat kansallisen tarvike- ja tasoitustalouden yleisiin puitteisiin.

Ne eivät siten enää ole kansakunnan toimeentulon ja elatuksen perustana, vaan sen apukeinoja. Koska niiden tehtävänä on vain oman tuotannon ja tarpeen tasoitus kaikilla aloilla, ne tekevät koko kansantalouden enemmän tai vähemmän riippumattomaksi ulkomaista, siis osaltaan auttavat vakauttamaan valtion vapautta ja kansakunnan riippumattomuutta varsinkin vaikeina aikoina.

Mutta sellaista maapolitiikkaa ei käy toteuttaminen esim. Kamerunissa, vaan nykyisin melkein yksinomaan Euroopassa. Täytyy kylmästi ja asiallisesti asettua sille kannalle, ettei voi olla taivaan tarkoitus antaa tässä maailmassa toiselle kansalle viisikymmentä kertaa enemmän maata ja kamaraa kuin toiselle. Ei saa tässä tapauksessa sallia valtiollisten rajojen estää näkemästä ikuisen oikeudenmukaisuuden rajoja. Jos kerran tällä maapallolla on tilaa elää meille kaikille, niin annettakoon meille se maa, joka meille on välttämätön eläksemme!

Sitä ei tietenkään tahdota tehdä mielisuosiolla. Mutta silloin tulee voimaan olemassaolon laki; ja mitä ei saada hyvällä, se on otettava väkisin. Jos esi-isämme olisivat aikoinaan alistaneet päätöksensä riippuvaisiksi samasta pasifistisesta mielettömyydestä kuin nykyaika, meillä olisi hallussamme ainoastaan kolmannes nykyisestä maa-alastamme; siinä tapauksessa tuskin enää olisi koko Saksan kansaa Euroopassa suremassa ja huolehtimassa. Ei — omaa luontaista päättäväisyyttämme, että ryhdyimme taisteluun oman olemassaolomme puolesta, meidän on kiittäminen siitä, että meillä on valtakunnan molemmat Ostmarkit ja siten valtio- ja kansanalueemme suuruuden sisäinen voima, joka ylipäänsä on yksin säilyttänyt meidät tähän asti.

Mutta tämä ratkaisu olisi ollut oikea vielä toisestakin syystä:

Monet Euroopan valtiot muistuttavat pyramidia, joka on asetettu pystyyn kärkensä varaan. Niiden Euroopassa oleva pinta-ala on naurettavan pieni verrattuna niiden muuhun painoon, siirtomaihin, ulkomaankauppaan jne. Voi sanoa: kärki Euroopassa, kanta koko maailmassa; päinvastoin kuin Pohjois-

Amerikan Yhdysvalloilla, joilla on vielä kanta omassa maanosassaan ja ainoastaan kärki hipoo muuta maapalloa. Mutta siitä johtuukin tuon valtion tavaton sisäinen voima ja useimpien Euroopan siirtomaavaltojen heikkous. Ei Englantikaan ole todistuksena päinvastaisesta, koska ajatellessa Britannian maailmanvaltaa helposti unohtaa anglosaksilaisen maailman semmoisenaan. Englannin asemaa ei voi, jo yksistään sen ja Yhdysvaltojen keskinäisen kielen- ja kulttuurinyhteyden vuoksi, verrata mihinkään muuhun Euroopan valtaan.

Saksan osalta niin ollen oli ainoa terveen maapolitiikan toteuttamisen mahdollisuus se, että oli hankittava uutta maata itse Euroopasta. Siirtomaat eivät voi palvella tätä tarkoitusperää, niin kauan kuin ne eivät ole soveliaita asutettaviksi eurooppalaisilla mitä suurimmassa mitassa. Mutta XIX vuosisadalla ei enää ollut mahdollisuutta hankkia sellaisia siirtomaa-alueita rauhallista tietä. Sellainen siirtomaapolitiikka olisi niin muodoin voitu toteuttaa ainoastaan ankaralla taistelulla, mutta siinä tapauksessa se taistelu olisi ollut tarkoituksenmukaisempi käydä, ei Euroopan ulkopuolella olevista alueista, vaan uuden maan hankkimiseksi omasta maanosasta.

Sellainen päätös vaatii kuitenkin jakamatonta antaumusta. Ei käy päinsä ryhtyä puolinaisin toimenpitein eikä epäröiden tehtävään, jonka toteuttaminen voi näyttää mahdolliselta ainoastaan ponnistamalla viimeinenkin tarmon hiven äärimmilleen. Silloin olisi Saksan koko poliittisen johdonkin täytynyt yksimielisesti tähdätä tähän päämäärään; ei olisi saanut koskaan astua askeltakaan, joka olisi johtunut muusta harkinnasta kuin tämän tehtävän ja sen edellytysten ja ehtojen tuntemisesta ja tunnustamisesta. Olisi pitänyt tehdä itselleen selväksi, että tämä päämäärä oli saavutettavissa ainoastaan taistelemalla, mutta sitten olisi pitänyt suhtautua aseidenmittelyyn rauhallisesti ja tyynesti.

Niin olisi kaikkia mahdollisia liittoja pitänyt punnita yksinomaan tältä näkökannalta ja niiden käyttökelpoisuus olisi ollut

arvioitava sen mukaan. Jos mieli saada uutta maata Euroopasta, se saattoi suurin piirtein tapahtua ainoastaan Venäjän kustannuksella, ja silloin olisi uuden Saksan keisarikunnan täytynyt lähteä jälleen marssimaan vanhan Saksalaisen ritarikunnan tietä, hankkimaan saksalaisella miekalla saksalaiselle auralle maata ja kansakunnalle jokapäiväistä leipää.

Sellaista politiikkaa noudatettaessa oli Euroopassa kylläkin yksi ainoa mahdollinen liittolainen: Englanti.

Ainoastaan liitossa Englannin kanssa olisi voitu, selkäpuoli suojattuna panna tämä uusi germaanien vaellus alulle. Sen oikeutus ei olisi ollut sen pienempi kuin esi-isiemme oikeus aikoinaan. Ei ainoakaan pasifistimme kieltäydy syömästä itäisten maakuntiemme leipää, vaikka ensimmäisen auran nimenä aikoinaan olikin »miekka»!

Ei mikään uhraus olisi saanut olla liian suuri, kun olisi ollut kysymyksessä Englannin suostumuksen hankkiminen. Se olisi merkinnyt luopumista siirtomaista ja merivallasta ja Englannin teollisuuden säästämistä kilpailulta.

Sellaiseen päämäärään olisi vienyt ainoastaan tinkimättömän selvä kanta. Luopuminen maailmankaupasta, siirtomaista, luopuminen Saksan sotalaivastosta, valtion kaikkien voimavarojen keskittäminen maa-armeijaan.

Tuloksena olisi kyllä ollut hetkellinen supistuminen ja rajoitus, mutta suuri ja mahtava tulevaisuus.

Oli aika, jolloin Englannin kanssa olisi voitu keskustella tässä mielessä. Jolloin se olisi mainion hyvin ymmärtänyt, että Saksan täytyi, väestönsä lisäyksen vuoksi, etsiä jotakin pääsytietä, ja etsiä sitä joko yhdessä Englannin kanssa Euroopasta tai sitten ilman Englantia muusta maailmasta.

Varmaankin oli ensi sijassa juuri tämän aavistuksen vaikutusta, että vuosisadan taitteessa tehtiin itse Lontoosta käsin lähenemisyrityksiä Saksaan. Mutta ensi kerran näyttäytyi silloin merkkejä siitä, mitä olemme viimeksi kuluneina vuosina joutuneet huomaamaan mitä hirvittävimmällä tavalla. Tuntui kiusalliselta aja-

tella, että olisi pitänyt istuutua tuleen englantilaisten vuoksi; ikäänkuin ylipäänsä voitaisiin solmiakaan liittoa muulla kuin keskinäisen »kaupan» perusteella. Englannin kanssa olisi kyllä ihan hyvin voitu tehdä sellaiset kaupat. Englannin diplomaatit olivat tarpeeksi viisaita tietääkseen, ettei saa mitään, jollei itsekin anna jotakin.

Kuviteltakoonpa, että viisas Saksan ulkopolitiikka olisi ottanut osalleen sen tehtävän, johon Japani ryhtyi v. 1904, niin tuskin pystyy arvaamaankaan, millaiset seuraukset siitä olisi ollut Saksalle.

Ei olisi koskaan syttynyt »maailmansotaa».

Se veri, joka olisi vuodatettu v. 1904, olisi säästänyt vv. 1914—18 vuodatetun kymmenkertaisen määrän.

Mutta millainen asema Saksalla olisikaan maailmassa tällä hetkellä!

Liitto Itävallan kanssa oli silloin mielettömyyttä.

Sillä tuo valtakuntamuumio ei ollut solminut liittoa Saksan kanssa sotaa käydäkseen, vaan säilyttääkseen ikuisen rauhan, jota sitten voitiin viisaasti käyttää saksalaisuuden hävittämiseksi monarkiasta hitaasti, mutta varmasti.

Tämä liitto oli mahdottomuus jo siitäkin syystä, ettei voinut odottaa suinkaan kansallisten saksalaisten etujen hyökkäävää edustusta sellaisen valtion taholta, jolla ei edes ollut voimaa eikä päättäväisyyttä tehdä loppua saksalaisuuden hävittämistyöstä aivan omien rajojensa takana. Kun Saksalla ei ollut riittävästi kansallistuntoa eikä arkailemattomuuttakaan riistää mahdottomalta Habsburgien valtakunnalta määräämisvaltaa 10 miljoonan heimoveljen kohtaloiden suhteen, ei tosiaan voinut odottaakaan, että se koskaan ojentaisi kättään niin laajakantoisiin ja uhkarohkeihin suunnitelmiin. Vanhan Saksan valtakunnan suhtautuminen Itävallan kysymykseen oli koetinkivenä sen menettelylle koko kansakunnan kohtalonkamppailussa.

Missään tapauksessa ei ainakaan olisi pitänyt tyytyä rauhassa katsomaan syrjästä, miten saksalaisuutta vuosi vuodelta tun-

gettiin taaksepäin, koska kerran Itävallan arvon liittolaisena määräsi yksinomaan maan saksalaisen aineksen pystyssä pysyminen.

Mutta sitä tietähän ei lainkaan kuljettu.

Ei pelätty mitään niin paljon kuin taistelua, ja kuitenkin oli sitten pakko siihen ryhtyä kaikkein epäedullisimmalla hetkellä.

Koetettiin väistää kohtaloa, mutta kohtalopa yllättikin. Haaveiltiin maailmanrauhan säilyttämisestä, mutta päädyttiin maailmansotaan.

Ja tämä juuri oli tärkeimpänä syynä siihen, miksi ei edes ollenkaan kiinnitetty huomiota tähän kolmanteen Saksan tulevaisuuden suunnittelemismahdollisuuteen. Tiedettiin, että lisää maata oli saatavissa ainoastaan idästä, nähtiin siinä tapauksessa välttämätön taistelu, mutta kuitenkin tahdottiin rauhaa hinnasta mistä hyvänsä; sillä Saksan ulkopolitiikan tunnussana oli jo aikoja lakannut olemasta: Saksan kansakunnan pystyssä pitäminen kaikin keinoin; pikemminkin se nyt kuului seuraavasti: maailmanrauhan ylläpitäminen kaikin keinoin. Miten siinä sitten onnistuttiin, se on tunnettu asia.

Palaan vielä tuonnempana erikoisesti tähän asiaan.

Niin oli siis vielä jäljellä neljäs mahdollisuus: teollisuus ja maailmankauppa, merivalta ja siirtomaat.

Sellainen kehitys oli aluksi kylläkin helpommin ja varmaan nopeamminkin saavutettavissa. Maan asuttaminen on hidas, pitkällinen tapahtumus, joka usein kestää vuosisatoja; niin, siitäpä juuri onkin löydettävissä sen voima, ettei siinä ole kysymyksessä äkillinen leimahdus, vaan vähitellen tapahtuva, mutta sen sijaan perusteellinen ja lakkaamaton kasvu, toisin kuin teollisuuden kehityksessä, joka voidaan ikäänkuin puhaltaa esiin muutamassa vuodessa, mutta sitten se pikemmin muistuttaakin saippuakuplaa kuin lujaa, vankkaa voimaa. Laivaston rakentaminen käy kyllä nopeammin kuin talonpoikaistalojen perustaminen sitkeässä kamppailussa ja asuttaminen maanviljelijöillä; mutta laivaston voi myös nopeammin tuhota kuin uudisasutuksen.

Kun Saksa sittenkin valitsi tämän tien, silloin olisi ainakin täytynyt selvästi havaita, että tämäkin kehitys ennemmin tai myöhemmin johtaisi sotaan. Ainoastaan lapset olisivat voineet uskoa, että ystävällisen, sivistyneen käytöksen avulla ja lakkaamatta korostamalla omaa rauhallista mielialaa saattoi päästä osille »rauhallisessa kansojen kilpailussa», niinkuin kovin somasti ja opettavasti jaariteltiin; siis tarvitsematta koskaan tarttua aseisiin.

Ei, kun lähdimme sille tielle, Englannin täytyi joskus olla vihollisemme. Oli enemmän kuin mieletöntä närkästyä siitä — mutta se oli täydelleen meikäläisen yksinkertaisuuden mukaista —, että Englanti suvaitsi asettua yks'kaks' vastustamaan meidän rauhallista vaikutustamme väkivaltaisen, itsekkään olennon raakaan tapaan.

Me emme kyllä olisi missään tapauksessa menetelleet sillä tavalla.

Jos eurooppalaista maapolitiikkaa saattoi harjoittaa ainoastaan Venäjää vastaan, liitossa Englannin kanssa, niin toisaalta oli siirtomaa- ja maailmankauppapolitiikka ajateltavissa ainoastaan tähdättynä Englantia vastaan yksissä tuumin Venäjän kanssa. Mutta silloin olisi pitänyt tehdä arastelematta johtopäätökset tässäkin kohdin — ja ennen kaikkea, luopua Itävallasta kiireen kaupalla.

Jokaiselta näkökannalta oli Saksan liitto Itävallan kanssa jo vuosisadantaitteessa sulaa mielettömyyttä.

Mutta ei ajateltukaan liiton solmimista Venäjän kanssa Englantia vastaan enempää kuin Englannin kanssa Venäjää vastaan, sillä molemmissa tapauksissahan olisi lopulta johduttu sotaan, ja sen estämiseksi juuri vasta ylimalkaan päätettiin ryhtyä kauppa- ja teollisuuspolitiikkaan. Maailman »rauhallinen, taloudellinen» valloitus oli nyt käyttöohje, jonka oli määrä kerta kaikkiaan nitistää siihenastinen väkivaltapolitiikka. Kaikin ajoin ei ehkä kuitenkaan oltu täysin varmoja asiasta, varsinkin kun Englannin taholta alkoi kuulua uhkauksia, joita

oli kerta kaikkiaan mahdoton ymmärtää väärin; sen vuoksi päätettiin rakentaa laivastokin; mutta ei tietystikään taaskaan hyökkäämiseksi Englannin kimppuun ja sen kukistamiseksi, vaan »puolustamaan» jo puheena ollutta »maailmanrauhaa» ja maailman »rauhallista» valloitusta. Sen vuoksi se pysytettiinkin joka suhteessa vähän vaatimattomammissa puitteissa, ei ainoastaan lukumäärältään, vaan myöskin eri laivojen uppoaman ja aseistuksen puolesta, jotta loppujen lopuksi sentään »rauhalliset» tarkoitusperät näkyisivät kaikessa siinäkin.

Puhe maailman »rauhallisesta taloudellisesta» valtauksesta oli varmastikin suurinta mielettömyyttä, mitä koskaan on kohotettu valtionpolitiikan johtavaksi periaatteeksi. Tuota mielettömyyttä vielä lisäsi se, ettei kartettu edes kutsua Englantia sellaisen aikaansaannoksen mahdollisuuden kruununtodistajaksi. Mitä professorimainen historiankirjoituksemme ja historiankäsityksemme on tässä kohdin osaltaan rikkonut, sitä tuskin enää voidaan korjata, ja se on vain sitovana todistuksena siitä, miten monet »lukevat» historiaa ymmärtämättä sitä. Juuri Englanti olisi pitänyt tajuta sitovaksi tuon teorian kumoajaksi: ei ainoakaan kansa ole arastelemattomammin ja paremmin valmistellut taloudellisia valloituksiaan miekalla ja jälkeenpäin häikäilemättä puolustanut niitä kuin Englannin kansa. Eikö ole suorastaan brittiläisen valtiotaidon tunnusmerkki, että se hankkii taloudellisia etuja valtiollisella voimallaan ja heti taas muuntaa kaiken taloudellisen vaurastumisen poliittiseksi vallaksi ja voimaksi? Ja millainen erehdys onkaan luulla, että Englanti muka olisi omakohtaisesti liian *pelkurimainen* uhraamaan omaa vertaan talouspolitiikkansa puolesta! Se seikka, ettei Englannin kansalla ollut »kansanarmeijaa», ei suinkaan todistanut päinvastaista; sillä pääasiana ei tässä ole suinkaan kulloinenkin puolustusvoimien muoto, vaan paljon enemmän se tahto ja päättäväisyys, miten olemassa olevia voimia käytetään. Englannilla on aina ollut sellaiset varusteet, jollaiset sille ovat olleet tarpeen. Se on aina taistellut sellaisin

asein, joita voiton saavuttaminen on vaatinut. Se käytti palkkajoukkoja, niin kauan kuin palkkajoukot riittivät; mutta se ammensi myöskin syvälti koko kansakunnan arvokasta verta, kun ainoastaan sellainen uhraus saattoi tuottaa voiton; mutta aina sen taisteluvalmius ja sitkeys ja kestävyys sekä häikäilemätön sodankäynti ovat olleet samat.

Mutta Saksassa muodostettiin ja päntättiin vähitellen kouluissa, sanomalehdistössä ja pilalehdissä kansan päähän englantilaisen olemuksesta ja ehkä vieläkin enemmän Englannin valtakunnasta sellainen käsitys, jonka täytyi pakosta johtaa mitä turmiollisimpaan itsepetokseen; sillä tuo mielettömyys tarttui lopulta kaikkiin, ja siitä oli seurauksena englantilaisten aliarvioiminen, joka kostautui mitä katkerimmin. Tuo väärä käsitys syöpyi niin syvään, että oltiin vakuuttuneita siitä, että englantilaiset olivat yhtä ovelia kuin mieskohtaisesti kerrassaan uskomattoman pelkurimaisia liikemiehiä. Ettei Englannin imperiumin kokoista maailmanvaltaa hevin saada kokoon pelkästään juonien ja huijauksen avulla, se valitettavasti ei mahtunut meikäläisten ylevien, professorimaisen viisaiden opettajien päähän. Harvat varoittavat äänet kaikuivat kuuroille korville tai ne tapettiin vaitiololla. Muistan selvästi, miten ällistyneen näköisiksi tovereideni naamat venähtivät, kun jouduimme Flanderissa Tommyen [1] kanssa tekemisiin mies miestä vastaan Jo heti ensimmäisten taistelupäivien jälkeen lienee kaikkien aivoissa alkanut kangastaa varmuus, etteivät nämä skotlantilaiset oikein vastanneetkaan niitä, joita meille oli katsottu sopivaksi tarita pilalehdissä ja sähkösanomatiedoituksissa.

Niinä aikoina rupesin ensi kerran mielessäni tutkistelemaan tuon propagandamuodon tarkoituksenmukaisuutta.

Tuollaisesta väärennyksestä oli kuitenkin jotakin etua niille, jotka sitä levittivät; tästä vaikkakin väärästä esimerkistä saattoi osoittaa maailman taloudellisen valloituksen oikeuden. Mikä

[1] Englantil. sotamiesten maailmansodan aikainen (hyväily)liikanimi. — Suom.

onnistui englantilaisille, sen toki täytyi onnistua meillekin, jolloin vielä meidän muka paljon suurempaa rehellisyyttämme, luonteenomaisen englantilaisten »kavaluuden» puutetta, pidettiin suurena etuna. Siten toivottiin sitäkin helpommin saavutettavan ennen kaikkea pienten kansojen myötämielisyys sekä suurten luottamus.

Että meidän rehellisyytemme ja kunniallisuutemme oli toisille kauhistus, sitä emme tajunneet siitä yksinkertaisesta syystä, että itse uskoimme sen kaiken ihan vakavasti, jota vastoin muu maailma piti sellaista menettelytapaa aivan erikoisen ovelan valheellisuuden ilmauksena, kunnes vallankumous, varmaankin kaikkien mitä suurimmaksi ihmeeksi, osoitti selvemmin »vilpittömän» mielenlaatumme rajattoman tyhmyyden.

Mutta lähtien moisen maailman »rauhallisen taloudellisen valloituksen» mielettömyydestä kävi Kolmiliiton mielettömyys heti paikalla samoin selväksi ja käsitettäväksi. Minkä valtion kanssa ylipäänsä olisi muuten voitu liitto solmia? Yhdessä Itävallan kanssa ei voitu ryhtyä sotaisiin valloituksiin edes Euroopassakaan. Siinä juuri piili heti alusta alkaen tuon liiton heikkous. Bismarckin mittainen mies saattoi sallia itselleen vapauden turvautua sellaiseen hätävaraan, mutta ei ikinä mikä tahansa hänen kömpelö seuraajansa, kaikkein vähimmin sellaisena aikana, jolloin Bismarckinkin luoman liiton olennaiset edellytykset olivat jo aikoja sitten lakanneet olemasta; Bismarck näet vielä uskoi Itävallan olevan saksalainen valtio. Yleisen ääni-oikeuden asteittaisen voimaan saattamisen ansiosta tuo maa oli kuitenkin siitä ajasta vaipunut parlamentaarisesti hallituksi ei-saksalaiseksi sekasorroksi.

Liitto Itävallan kanssa oli myöskin rotupolitiikan kannalta suorastaan tuhoisa. Siedettiin uuden slaavilaisen suurvallan syntymistä Saksan rajalle, suurvallan, jonka, muuten täytyisi ennen pitkää asettua Saksan suhteen aivan toiseen asenteeseen kuin esim. Venäjän. Tällöin liiton täytyi vuosi vuodelta muodostua sisäisesti yhä ontommaksi ja voimattomammaksi, sitä mu-

kaa kuin tuon liittoajatuksen ainoat kannattajat monarkian alueella menettivät vaikutusvaltansa ja heidät tungettiin syrjään määräävistä paikoilta.

Jo vuosisadan taitteessa oli liitto Itävallan kanssa kehittynyt juuri samalle asteelle kuin Itävallan liitto Italian kanssa.

Tässäkin oli olemassa ainoastaan kaksi mahdollisuutta: joko pysyttiin liitossa Habsburgien monarkian kanssa tai sitten olisi täytynyt panna vastalause saksalaisuuden sortoa ja syrjäyttämistä vastaan. Mutta jos sellaista ensin hiukan yritetään, sen loppuna on useimmissa tapauksissa ilmi taistelu.

Kolmiliiton arvo oli psykologiseltakin kannalta varsin vaatimaton, koska yleensä on niin, että liiton lujuus vähenee samassa määrin, kuta enemmän liitto rajoittuu säilyttämään olemassa olevaa asiaintilaa semmoisenaan. Sitä vastoin liitto lujittuu, kuta enemmän sen osakkailla on toivoa saavuttaa sen avulla tiettyjä, kouraan tuntuvia laajentumispäämääriä. Tässä kohdin niinkuin joka paikassa ei voimana suinkaan ole puolustus, vaan hyökkäys.

Tämä käsitettiin jo siihenkin aikaan eri tahoilla, mutta valitettavasti ns. »asiantuntijat» eivät sitä ymmärtäneet. Erikoisesti silloinen eversti Ludendorff, Suuren yleisesikunnan upseeri, kiinnitti v. 1912 laatimassaan mietinnössä huomiota näihin heikkoihin kohtiin. Tietystikään ei »valtiomiesten» taholta myönnetty asialle lainkaan merkitystä eikä arvoa; ikäänkuin tervettä järkeä olisi ylipäänsä ainoastaan tavallisten kuolevaisten, tarkoituksenmukaisesti käytettävä, mutta että sen periaatteessa saisi jättää huomioon ottamatta, mikäli on kysymys »diplomaateista».

Saksan kannalta oli suoranainen onni, että sota v. 1914 alkoi kiertoteitse, Itävallassa, siis Habsburgien täytyi tulla mukaan; jos näet olisi käynyt päinvastoin, Saksa olisi joutunut olemaan yksin. Habsburgien valtakunta ei olisi kyennyt ottamaan tai halunnutkaan ottaa osaa Saksan aiheuttamaan sotaan. Muuten olisi sama, mistä Italiaa sittemmin ankarasti tuomittiin, tapah-

tunut jo aikaisemmin Itävallan taholta: se olisi pysytellyt »puolueettomana» pelastaakseen valtakunnan ainakin vallankumouksesta heti alussa. Itävallan slaavit olisivat ennemmin pirstoneet monarkian jo v. 1914 kuin sallineet sen auttaa Saksaa.

Mutta miten suuria vaaroja ja vaikeuksia liitosta Tonavan-monarkian kanssa johtui, sen jaksoivat ainoastaan hyvin harvat siihen aikaan käsittää.

Ensiksikin Itävallalla oli liian monta vihollista, jotka havittelivat mielessään tuon lahon valtakunnan perinnöille, jottei siellä olisi aikojen kuluessa pakostakin muodostunut eräänlaista vihaa Saksaa kohtaan, jota kaikki pitivät syynä siihen, että monarkian kaihoten ja toivoen odotettu hajaantuminen estyi. Päädyttiin siihen vakaumukseen, että Wien oli loppujen lopuksikin kukistettavissa ainoastaan Berliinin kiertotietä.

Mutta silloin Saksa toisekseen menetti parhaat ja lupaavimmat liittomahdollisuutensa. Niin, sen sijaan se joutui yhä kireämpään suhteeseen Venäjään, jopa Italiaankin. Ja kuitenkin yleinen mielipide oli Roomassa yhtä suuressa määrin saksalaisystävällinen, kuin se kyti itävaltalaisvihollisena jok'ikisen italialaisen sydämessä, jopa väliin leimahti ilmi tuleenkin.

Kun nyt oli kerta kaikkiaan antauduttu kauppa- ja teollisuuspolitiikkaan, ei ollut enää pienintäkään syytä sotaan Venäjää vastaan. Ainoastaan molempien kansakuntien viholliset voivat tuntea vilkasta mielenkiintoa siihen. Tosiasiassa olivatkin ensi sijassa nimenomaan juutalaiset ja marxilaiset lietsomassa tätä tulta ja yllyttämässä kaikin keinoin näiden kahden valtion väliseen sotaan.

Ja vihdoin kolmanneksi täytyi tästä liitosta jo sinänsä koitua Saksalle äärettömän suuri vaara, koska Bismarckin luomalle Saksan valtakunnalle tosiasiallisesti vihamielisen suurvallan saattoi helposti onnistua milloin tahansa nostattaa Saksaa vastaan koko joukko valtioita, koska niille jokaiselle saatettiin luvata toiveita rikastumisesta Itävallan, liittolaisen, kustannuksella.

Koko Itä-Eurooppa voitiin saada kuohuksiin Tonavan-monar-

kiaa vastaan, mutta erittäinkin Venäjä ja Italia. Sitä maailmanliittoa, joka oli muodostumassa Englannin kuninkaan Edvard VII:n johdantotoiminnan jälkeen, ei olisi koskaan syntynyt, jollei Itävalta Saksan liittolaisena olisi ollut liian houkutteleva perintö. Ainoastaan sillä tavalla kävi mahdolliseksi koota muuten perin epäyhtenäiset toiveet ja päämäärät yhdeksi ainoaksi hyökkäysrintamaksi. Käytäessä yhdessä Saksan kimppuun saattoi jokainen toivoa pääsevänsä hyötymään puolestaan Itävallan kustannuksella. Kun nyt vielä Turkkikin näytti olevan äänettömänä yhtiömiehenä tuossa kovanonnenliitossa, vaara siitä vielä kasvoi suunnattomasti.

Kansainvälinen juutalainen maailmanrahavalta tarvitsi näitä houkutuskeinoja toteuttaakseen kauan kaihoten odotetun suunnitelman: Saksan tuhoamisen, joka ei ollut vielä taipunut yleiseen ja yli kaikkien valtioiden ulottuvaan finanssivalvontaan. Vain siten saatiin taotuksi liitto, jonka teki lujaksi ja voimakkaaksi ja rohkeaksi marssivalmiiden miljoona-armeijoiden lukumäärä, jotka olivat valmiina vihdoinkin käymään sarvipään Siegfriedin kimppuun.

Liitto Habsburgien monarkian kanssa, joka jo Itävallassa oli mielessäni herättänyt apeutta, alkoi nyt muodostua pitkällisten sisäisten tarkastelujen aiheeksi, jotka lähinnä seuraavana aikana ainoastaan lujittivat ennestään jo vakiintunutta mielipidettäni.

Niissä pienissä piireissä, joissa jouduin liikkumaan, en enää siihenkään aikaan ollenkaan salaillut vakaumustani, että tuo onneton liitto tuhoon tuomitun valtion kanssa aiheuttaisi hirvittävän, tuhoisan romahduksen Saksallekin, jollei ajoissa ymmärrettäisi irroittautua siitä. En liioin horjunut silmänräpäystäkään tässä vuorenlujassa vakaumuksessani, kun vihdoin maailmansodan myrskyt näyttivät puhaltaneen pois kaiken järkevän harkinnan ja innostuksen huumaus oli temmannut mukaansa nekin paikat, jotka olisivat saaneet tehdä vain kaikkein kylmimpiä todellisuustarkasteluja. Ollessani itse rintamalla puolustin aina, missä ja milloin ikinä näitä kysymyksiä pohdittiin-

kin, omaa mielipidettäni, että liitosta olisi luovuttava, kuta pikemmin, sitä parempi saksalaiselle kansalle, ja ettei Habsburgien monarkian jättäminen oman onnensa nojaan ollut suinkaan uhri, jos vain Saksa saisi sillä vihollistensa lukumäärän vähenemään; sillä miljoonat miehet eivät olleet ottaneet teräskypärää päähänsä puolustaakseen sen rappeutunutta hallitsijasukua, vaan pelastaakseen Saksan kansan.

Sodanedellisenä aikana tuntui joskus siltä, kuin ainakin eräässä leirissä olisi pyrkinyt sukeltautumaan esiin hienoisia epäilyksiä sen liittopolitiikan onnistuneisuudesta, johon oli ryhdytty. Saksalais-vanhoilliset piirit alkoivat aika ajoin varoittaa liian suuresta luottavaisuudesta, mutta se samoin kuin kaikki muukin järkevä puhe kaikui kuuroille korville. Oltiin varmoja siitä, että oltiin oikealla maailman »valloituksen» tiellä, jonka tulokset olisivat suunnattoman suuret, mutta uhraukset aivan tyhjän veroiset.

Tunnetuilla »asiaankuulumattomilla» ei ollut taaskaan muuta neuvoa kuin katsella äänettöminä syrjästä, miten ja miksi »asiantuntijat» marssivat suoraa päätä onnettomuuteen, vieden kunnon kansan jäljessään niinkuin Hamelnin rotanpyytäjä aikoinaan.

卐

Syvimpänä syynä siihen, että oli mahdollista esittää kokonaiselle kansalle mieletön »taloudellinen valloitus» käytännöllisenä poliittisena tienä ja »maailmanrauha» valtiollisena tarkoitusperänä, jopa tehdä se käsitettäväksi, oli se, että koko meidän poliittinen ajattelumme poti yleistä sairaalloisuutta.

Sitä mukaa kuin saksalainen tekniikka ja teollisuus kulkivat voittokulkuaan ja Saksan kauppa saavutti menestyksen toisensa perästä, unohdettiin yhä enemmän se tietoisuus, että tämä kaikki oli sentään mahdollista ainoastaan edellyttäen voimakasta valtakuntaa. Päinvastoin mentiin monissa piireissä jo niin pitkälle, että arveltiin valtion itsensä saavan kiittää ole-

massaolostaan vain näitä ilmiöitä, että se itse oli ensi sijassa taloudellinen laitos, jota oli johdettava ja hallittava taloudellisten näkökohtien mukaan, ja että niin ollen myöskin sen olemassaolo oli talouden varassa, jollaista tilaa sitten pidettiin verrattomasti terveimpänä ja luonnonmukaisimpana ja ylistettiin sellaiseksi.

Mutta valtiolla ei ole kuitenkaan mitään tekemistä tietyn taloudellisen käsityksen tai taloudellisen kehityksen kanssa.

Valtio ei ole taloudellisten liittokumppanien kokoomus tietyn, rajallisen elintilan piirissä taloudellisten tehtävien täyttämistä varten, vaan se on henkisesti ja ruumiillisesti samanlaisten elävien olentojen järjestynyt yhteisö, jonka päämääränä on heidän lajinsa säilyttämisen parempi helpottaminen ja tämän, Kaitselmuksen heidän elämälleen ja olemassaololleen ennakolta viitoittaman päämäärän saavuttaminen. Tämä eikä mikään muu on valtion tarkoitus ja päämäärä. Talouselämä on tällöin ainoastaan eräs niistä monista apukeinoista, jotka ovat välttämättömiä tämän päämäärän saavuttamiseksi. Mutta talous ei ole koskaan valtion aihe tai päämäärä, mikäli tämä ei jo alun alkuaan lepää väärällä, luonnottomalla perustalla. Ainoastaan sillä tavoin on selitettävissä, ettei valtiolla semmoisenaan tarvitse olla edellytyksenä edes rajallista aluetta. Sitä tarvitaan ainoastaan sellaisilla kansoilla, jotka omasta aloitteestaan tahtovat taata rotuveljilleen elatuksen, siis ovat valmiit omalla työllään käymään taisteluaan olemassaolosta. Kansat, jotka pääsevät mehiläiskuhnurien tavoin tunkeutumaan muun ihmiskunnan sekaan pannakseen tämän kaikin mahdollisin verukkein tekemään työtä heidän puolestaan, voivat perustaa valtioita kokonaan ilman omaa, tarkkarajaista elintilaakin. Tämä sopii ennen kaikkea siihen kansaan, jonka loiselämästä koko kunniallinen ihmiskunta meidän aikanamme kärsii: juutalaisiin.

Juutalaisten valtio ei ole koskaan ollut alueellisesti rajallinen, vaan on ulottunut rajattomasti kautta kaiken maailman, mutta rajoittunut käsittämään vain yhden rodun. Sen vuoksi tämä kansa onkin aina muodostanut valtion valtioissa. On nerok-

kaimpia juonia ja temppuja, mitä konsanaan on keksitty, että tämä valtio on pantu purjehtimaan muka »uskontona» ja siten on sille ennakolta turvattu se suvaitsevaisuus, jota arjalaiset ovat aina valmiit osoittamaan uskontunnustuksille. Sillä todellisuudessa ei Mooseksen usko ole sen kummempi kuin juutalaisrodun säilyttämistä tarkoittava oppi. Se käsittääkin sen vuoksi melkein kaikki sosiologiset, valtiolliset ja taloudelliset tieteenhaarat, mitä sen suhteen ylipäänsä vain voi tulla kysymykseen.

Rodun säilytysvietti on ensimmäinen inhimillisten yhteiskuntien muodostumisen syy. Mutta siitä on seurauksena, että valtio on kansallinen elimistö eikä taloudellinen järjestö. Erotus, joka on yhtä suuri kuin myös käsittämätön nykyajan ns. »valtiomiehille». Sen vuoksi nämä luulevatkin, että valtio voidaan rakentaa talouden avulla, jota vastoin se todellisuudessa on aina ja ikuisesti vain tulos niiden ominaisuuksien vaikutuksesta, jotka ovat lajin ja rodun säilyttämishalun kanssa samassa linjassa. Mutta ne ovat aina sankarien hyveitä eivätkä kauppurin itsekkyyttä, koska rodun säilyttäminen edellyttää uhrivalmiutta yksilöissä. Siinähän juuri piilee runoilijan sanojen merkitys: »Jollet anna henkeäsi alttiiksi, et koskaan voita itsellesi elämää», että oman mieskohtaisen olemassaolon uhraaminen on välttämätöntä rodun pystyssä pysymisen turvaamiseksi. Mutta niin muodoin on valtion perustamisen ja pystyssä pysymisen olennaisimpana edellytyksenä samanlaiseen laatuun ja olemukseen perustuva varma yhteenkuuluvaisuudentunne sekä halu panna valtion puolesta kaikki alttiiksi. Oman maan kamaralla elävän kansan keskuudessa se johtaa sankarinhyveiden kehittymiseen, loisilla valheelliseen teeskentelyyn ja salakavalaan julmuuteen, jollei näiden ominaisuuksien jo täydy todistettavasti olla olemassa heidän muodoltaan suuresti vaihtelevan valtiollisen olemassaolonsa edellytyksinä. Aina kuitenkin jo valtion muodostuminen voi, ainakin alussa, tapahtua ainoastaan näiden ominaisuuksien panoksen ansiosta, jolloin taistelussa olemassaolosta jäävät alakynteen, s.o. orjuuteen, ja

sitten ennemmin tai myöhemmin kuolevat ne kansat, jotka taistelussa osoittavat vähimmin sankarihyveitä tai jotka eivät pysty vastustamaan vihamielisen loisen valheellista kavaluutta. Mutta tässäkään tapauksessa ei sitä voi pitää niin suuressa määrin johtuvana viisauden puutteesta kuin pikemminkin päättäväisyyden ja rohkeuden puutteesta, joka yrittää verhoutua humaanisen ajatustavan vaippaan.

Miten vähän muuten valtiota muodostavat ja valtiota säilyttävät ominaisuudet ovat yhteydessä talouden kanssa, sen osoittaa selvimmin se tosiseikka, että valtion sisäinen lujuus ainoastaan erikoisen harvoissa tapauksissa sattuu yhteen ns. taloudellisen kukoistuksen kanssa, jota vastoin tämä tuntuu tavattoman useissa tapauksissa ilmaisevan valtion rappeutumisen jo olevan lähenemässä. Jos nyt ihmisyhteisöjen muodostumisen voisi katsoa ensi sijassa johtuvan taloudellisista voimista tai edes yllykkeistä, täytyisi korkeimman taloudellisen kehityksen myöskin samalla merkitä valtion valtavinta voimaa, eikä päinvastoin.

Se usko, että taloudellisilla seikoilla on valtiota muodostava ja valtiota säilyttävä voima, tuntuu erikoisen käsittämättömältä, jos on kysymyksessä maa, jonka historia joka suhteessa selvästi ja perinpohjaisesti todistaa juuri päinvastaista. Nimenomaan Preussi osoittaa ihmeteltävän selvästi, etteivät aineelliset ominaisuudet, vaan aatteelliset avut yksin tekevät kykeneväksi valtion muodostamiseen. Vasta niiden suojassa voi sitten taloudellinenkin elämä kehittyä kukoistukseensa, kunnes puhtaasti valtiota muodostavien voimien luhistuessa talouskin jälleen luhistuu; kehityskulku, jota juuri parast'aikaa saatamme tarkata hirveän murheellisella tavalla. Ihmisten aineelliset edut ja pyyteet viihtyvät ja menestyvät aina parhaiten, niin kauan kuin ne pysyvät sankarillisten hyveiden katveessa; mutta niin pian kuin ne pyrkivät tunkeutumaan olemassaolon etualalle, ne tuhoavat oman pystyssä pysymisensä edellytykset.

Aina kun Saksassa on vallinnut valtapoliittinen nousu, on myöskin taloudellinen elämä ruvennut elpymään; mutta aina,

milloin taloudellinen elämä on muuttunut kansamme ainoaksi elämänharrastukseksi ja ihanteelliset avut ovat tukehtuneet sen alle, valtio on taas sortunut ja vetänyt sortuessaan lyhyessä ajassa taloudellisen elämän mukanaan.

Jos nyt tekee itselleen kysymyksen, mitä nuo valtiota muodostavat tai myös valtiota säilyttävät voimat todellisuudessa ovat, ne voidaan yhdistää yhden ainoan määritelmän alaisiksi: yksilöiden uhrautumiskyky ja uhrautumishalu kokonaisuuden puolesta. Ettei näillä avuilla ole vähintäkään tekemistä talouselämän kanssa, se käy ilmi siitä yksinkertaisesta tosiasiasta, ettei ihminen milloinkaan uhraudu sen hyväksi, se on: liike- ja kauppatoimien puolesta ei kuolla, vaan ainoastaan aatteiden puolesta. Ei mikään todistanut englantilaisten etevämmyyttä kansansielun tuntemuksessa paremmin kuin se perustelu, jonka he ymmärsivät antaa taistelulleen. Meidän taistellessamme leivän vuoksi Englanti soti »vapauden» puolesta, eikä edes omansa, vaan pienten kansojen vapauden puolesta. Meillä joko naurettiin tai närkästyttiin moista julkeutta ja osoitettiin siten, kuinka ajattelemattoman tyhmäksi Saksan ns. valtiotaito oli käynyt jo ennen sotaa. Ei ollut enää olemassa heikointakaan aavistusta sen voiman laadusta, joka saa miehet omasta vapaasta tahdostaan ja päätöksestään käymään kuolemaan.

Niin kauan kuin Saksan kansa v. 1914 vielä uskoi taistelevansa ihanteiden puolesta, se kesti; kun se pantiin taistelemaan ainoastaan jokapäiväisen leivän puolesta, se mieluummin luopui leikistä.

Mutta meidän henkevät »valtiomiehemme» ihmettelivät tuota ajatustavassa tapahtunutta muutosta. Heille ei koskaan selvinnyt, että ihminen heti siitä hetkestä lähtien, jolloin hän taistelee taloudellisten etujen ja pyrkimysten puolesta, koettaa kaikin mahdollisin tavoin välttää kuolemaa, sillä sehän estäisi ainiaksi häntä pääsemästä nauttimasta taistelunsa palkkaa. Huolehtiminen omien lasten pelastamisesta tekee heikoimmastakin äidistä sankarin, ja ainoastaan taistelu lajin ja sitä suojelevan kotilieden

tai valtion säilyttämisen puolesta on kaikkina aikoina ajanut miehet kohti vihollisen keihäitä.

Seuraavan väitteen voi esittää ikuisesti pätevänä totuutena: Koskaan ei ole vielä perustettu valtiota rauhallista taloudellista tietä, vaan aina rodunsäilyttämisvaistojen voimalla, olivatpa ne sitten löydettävissä sankarimaisen hyveen tai ovelan viekkauden alalta; edellisen tuloksia ovat arjalaiset työ- ja sivistysvaltiot, jälkimmäisiä juutalaisten loissiirtolat. Mutta niin pian kuin taloudellinen elämä semmoisenaan alkaa jonkin kansan keskuudessa tai jossakin valtiossa tukahduttaa näitä viettejä painollaan, se itse muuttuu houkuttelevaksi orjuutuksen ja sorron syyksi.

Sodanedellisen ajan usko, että kauppa- ja siirtomaapolitiikan avulla voitaisiin rauhallista tietä avata, jopa vallatakin maailma Saksan kansalle, oli klassillinen merkki todellisten valtiota muodostavien ja valtiota säilyttävien avujen sekä kaiken niistä johtuvan selvänäköisyyden, tahdonlujuuden ja toimintatarmon menetyksestä; luonnonlain pakosta tuleva tilinteko oli sitten maailmansota kaikkine seurauksineen.

Sille, joka ei ajattele asiaa sen syvemmin, voisi tämä Saksan kansan asenne — sillä se oli tosiaan melkeinpä aivan yleinen — tuntua ratkaisemattomalta arvoitukselta: Saksahan oli juuri suurenmoinen esimerkki puhtaasti valtapoliittiselle perustalle syntyneestä valtakunnasta. Preussi, Saksan valtakunnan siemen, kohosi asemaansa loistavan sankaruuden ansiosta eikä finanssi- ja kauppatoimien tuloksena, ja itse Saksan valtakunta oli ainoastaan mitä ihanin palkinto valtapoliittisesta johdosta ja sotilaallisesta kuolemanhalveksinnasta. Miten saattoi juuri Saksan kansan poliittinen vaisto joutua niin pahasti tartunnan saastuttamaksi? Sillä tässä ei ollut kysymyksessä erillinen ilmiö, vaan rappeutumisilmiöt, joita todella peloittavan lukuisasti leimahteli kuin virvatulia häilähdellen edestakaisin pitkin kansanruumista tai jotka pikemminkin kuin myrkylliset paiseet syöpyivät kansakuntaan milloin yhtäänne, milloin toisaanne.

Näytti siltä, kuin jokin salaperäinen voima olisi ajanut taukoamatonta myrkkyvirtaa tuon entisen sankariruumiin kaikkein äärimmäisiinkin verisuoniin, johtaen terveen järjen ja yksinkertaisen itsesäilytysvietin yhä pahempaan lamautumiseen.

Kun silmäilin lukemattomia kertoja kaikkia näitä kysymyksiä, jotka vuosina 1912/14 heräsivät mielessäni johtuen asenteestani Saksan liitto- ja talouspolitiikkaan, arvoituksen ratkaisuna oli ja pysyi aina se voima, jonka olin jo aikaisemmin tullut tuntemaan Wienissä aivan toisesta näkökulmasta: marxilainen oppi ja maailmankatsomus sekä sen organisatorinen vaikutus.

Toisen kerran elämässäni tunkeuduin nyt tuohon hävityksen oppiin — eivätkä minua enää tällä kertaa olleet johtamassa jokapäiväisen ympäristön vaikutelmat ja vaikutukset, vaan poliittisen elämän yleisten ilmiöiden huomiointi. Syventyessäni uudelleen tuon uuden maailman teoreettiseen kirjallisuuteen ja koettaessani päästä selville sen mahdollisista vaikutuksista vertailin näitä sitten toiminnan todellisiin ilmiöihin ja tapahtumiin poliittisessa, kulttuuri- ja myöskin talouselämässä.

Mutta ensi kerran kohdistin nyt myöskin huomioni tuon maailmanruton kukistamisyrityksiin.

Tutkin Bismarckin poikkeuslainsäädäntöä, sen tarkoitusperiä, taistelua ja menestystä. Vähitellen sain kerrassaan graniitinlujan perustan omalle vakaumukselleni, niin ettei minun ole sen ajan jälkeen koskaan ollut tarvis muuttaa sisäistä katsantokantaani tässä kysymyksessä. Samalla tavoin otin marxilaisuuden ja juutalaisuuden suhteen vielä uuden, perinpohjaisen tutkimuksen alaiseksi.

Mutta kun ennen Wienissä oli ennen kaikkea Saksa ollut silmissäni kuin mikäkin järkkymätön jättiläinen, nyt alkoi sentään väliin hiipiä mieleeni pelokkaita aavistuksia. Kaikessa hiljaisuudessa ja pienissä tuttavieni piireissä aloin purkaa närkästystäni Saksan ulkopolitiikan johdosta ja sen, oman käsityskantani mukaan, uskomattoman kevytmielisen tavan johdosta, miten käsiteltiin kaikkein tärkeintä kysymystä, mitä siihen aikaan

Saksassa ylipäänsä oli, nimittäin marxilaisuutta. En todellakaan jaksanut ymmärtää, miten voitiin noin sokeasti hoippua kohti vaaraa, jonka vaikutusten vielä kerran, marxilaisuuden omien tarkoitusperien mukaisesti, täytyi muodostua suunnattomiksi ja hirvittäviksi. Jo siihen aikaan varoitin lähiympäristöäni, aivan samoin kuin nykyisin suuressa mitassa, kaikkien pelkurimaisten raukkojen rauhoituslauseelta: »Meille ei voi tapahtua mitään!» Samantapainen henkinen rutto oli jo kerran ennen tuhonnut jättiläisvaltakunnan. Saksako yksin ei olisi juuri samojen lakien alainen kuin kaikki muut inhimilliset yhteisöt?

Vv. 1913/14 lausuin sitten myöskin ensi kerran eri piireissä, jotka nykyisin osaksi ovat uskollisia kansallissosialistisen liikkeen kannattajia, julki sen vakaumuksen, että kysymys Saksan kansan tulevaisuudesta on kysymys marxilaisuuden hävittämisestä.

Saksan onnetonta liittopolitiikkaa pidin ainoastaan eräänä tuon opin repimistyöstä johtuneena seuraamusilmiönä; sillä se juuri oli hirvittävää, että tuo myrkky melkein näkymättömästi tuhosi kaikki terveen taloudellisen ja valtiokäsityksen perusteet, tartunnan saaneiden usein lainkaan aavistamatta, miten suuressa määrin heidän toimintansa ja tahtonsa jo oli tuon maailmankatsomuksen kaikua, jonka he muuten mitä jyrkimmin torjuivat.

Saksan kansan sisäinen aleneminen oli silloin jo aikoja sitten alkanut, ihmisten itsensä — niinkuin elämässä käy hyvin usein — pääsemättä selville oman elämänsä tuhoojasta. Väliin tautia yritettiin kyllä hieman puoskaroida, mutta erehdyttiin sotkemaan keskenään ilmiön muodot ja niiden aiheuttaja. Kun sitä ei tunnettu tai ei tahdottu tuntea, taistelulla marxilaisuutta vastaan ei ollut sen suurempaa merkitystä kuin turhanpäiväisellä puoskaroinnilla.

5. luku.

MAAILMANSOTA.

NUORI huimapää kun olin, ei minua vallattomina nulikkavuosinani mikään niin suuresti surettanut kuin se, että olin syntynyt sellaisena aikana, joka ilmeisestikin pystytti maineenpyhäkköjä ainoastaan rihkamankaupustelijoille tai valtionvirkamiehille. Historiallisten tapahtumien aallot tuntuivat asettuneen siinä määrin, että tulevaisuus todellakin näytti kuuluvan »kansojen keskeiselle rauhalliselle kilpailulle», siis rauhanomaiselle molemminpuoliselle petkutukselle, jolloin väkivaltaisista menetelmistä oli luovuttu. Eri valtiot alkoivat yhä enemmän muistuttaa yksityisyrittäjiä, jotka kaivavat maata toistensa jalkojen alta, sieppailevat näiden liiketuttavia ja tilauksia ja kaikin tavoin pyrkivät etuilemaan toistensa kustannuksella, ja kaikki tyynni oli lavastettu yhtä kovaäänisen kuin vaarattoman meluisasti. Tätä kehitystä ei näyttänyt ainoastaan jatkuvan, vaan se tuntui myöskin (yleisestä suosituksesta) muuttavan koko maailman yhdeksi ainoaksi suunnattoman suureksi tavarataloksi, jonka eteishalleihin varastoitaisiin kaikkein ovelimpien keinottelijoiden ja kaikkein yksinkertaisimpien hallinnollisten virkamiesten rintakuvia kuolemattomaksi muistoksi. Englantilaiset voisivat tarkoitukseen toimittaa kauppamiehet, saksalaiset hallinnolliset virkamiehet, mutta juutalaisten kai täytyisi uhrautua ja ruveta sen omistajiksi, koska he, oman tunnustuksensa mukaan, eivät koskaan ansaitse mitään, vaan aina ja ikuisesti vain »maksavat» ja lisäksi puhuvat useimpia kieliä.

Miksi en ollutkin syntynyt sata vuotta sitten? Vaikkapa vapaussotien aikoina, jolloin mies oli todellakin jonkin arvoinen, vaikkei hänellä ollutkaan »gesheftiä»?!

Olin usein näin harmitellut mielestäni liian myöhään alkanutta maallista vaellustani ja pitänyt odotettavissa olevaa »rauhan ja järjestyksen» aikaa ansaitsemattomana kohtalon halpamaisuutena. En ollut edes poikanakaan ollut »pasifisti», ja kaikki yritykset kasvattaa minua siihen suuntaan olivat rauenneet tyhjiin.

Kuin kalevantuli taivaanrannasta leimahti sitten buurisota. Vaanin joka päivä sanomalehtiä, ahmin sähkösanomat ja rintamatiedoitukset ja olin kovin onnellinen saadessani, vaikkapa vain kaukaakin, nähdä tuota sankarillista taistelua.

Venäjän-Japanin sodan aikana olin jo huomattavasti kypsyneempi, mutta myöskin tarkkaavampi. Olin sen suhteen jo määritellyt kantani enemmän kansallisista syistä ja asetuin mielipiteiden vaihdossa oitis japanilaisten puolelle. Pidin näet Venäjän tappioita myöskin Itävallan slaavien tappioina.

Sen jälkeen oli kulunut monta vuotta, ja mitä poikana olin pitänyt velttoutena ja sairaalloisuutena, sen käsitin nyt, monta vuotta myöhemmin, myrskyä edeltäväksi tyveneksi. Jo Wienissä oloni aikana oli Balkanin yllä levännyt sellainen kelmeä, painostava ja ahdistava harmaus, joka tavallisesti ennustaa hirmumyrskyä, ja aina silloin tällöin siellä oli leimahtanut valonvälähdys, joka kuitenkin pian taas sammui uhkaavaan pimeyteen. Sitten tuli Balkanin sota, ja sen mukana tuiversi ensimmäinen tuulenpuuska yli hermostuneen kiihtyneen Euroopan. Sitä seuraava aika painoi ihmiskuntaa raskaana painajaisena, hautoi kuin kuumeinen tropiikin helle, niin että lähestyvän suuren tuho-onnettomuuden tuntu tuon ikuisesti jatkuvan huolen ja ahdistuksen vuoksi lopulta muuttui suorastaan odotukseksi ja kaipuuksi: kunpa taivas vihdoinkin päästäisi valloilleen kohtalon, joka ei enää ollut pysähdytettävissä. Sitten jo iski ensimmäinen valtava salama maahan: rajuilma puhkesi raivoa-

maan, ja taivaan jylinään sekoittui maailmansodan patterien jyrinä.

Kun uutinen arkkiherttua Frans Ferdinandin murhasta saapui Müncheniin (istuin juuri silloin kotona ja kuulin vain summittaisen kertomuksen tapahtumien kulusta), mieleni valtasi alussa vakava huoli, etteivät vain surmanluodit olleet lähtöisin saksalaisten ylioppilaiden pistooleista, miesten, jotka kuohuksissaan Itävallan kruununperijän jatkuvasta slaavilaistamistoiminnasta tahtoivat vapauttaa Saksan kansan sen tuosta sisäisestä viholliselta. Saattoi heti ajatella, mitä siitä olisi ollut seurauksena: uusi vainoamisaalto, joka nyt olisi koko maailman silmissä näyttänyt »oikeutetulta» ja »perustellulta». Mutta kun heti sen jälkeen kuulin murhatyöntekijöiksi luultujen nimet ja lisäksi luin, että heidät oli todettu serbialaisiksi, mieleeni hiipi hiljainen kammo tutkimattoman kohtalon koston johdosta.

Suurin slaavien ystävä oli kaatunut slaavilaisten kiihkoilijoiden luotien uhrina.

Kenellä oli viimeksi kuluneina vuosina ollut tilaisuus tarkata Itävallan suhdetta Serbiaan, se tuskin saattoi hetkeäkään epäillä sitä, että kivi oli nyt lähtenyt vierimään ja ettei sitä enää mikään voinut saada pysähtymään.

Silloiselle Wienin hallitukselle tehdään vääryyttä, kun sen niskaan nykyisin syytämällä syydetään syytöksiä sen lähettämän uhkavaatimuksen muodon ja sisällyksen johdosta. Ei mikään muu maailman valtakunta olisi voinut samalla paikalla ja samanlaisessa tilanteessa menetellä toisin. Itävallalla oli etelärajallaan leppymätön verivihollinen, joka yhä lyhyemmin väliajoin uhitteli Tonavan monarkiaa ja joka ei olisi ikinä hellittänyt, ennen kuin olisi koittanut suotuisa hetki hävittää tuo valtakunta. Oli syytä pelätä, että tämän tilaisuuden täytyisi tulla viimeistään vanhan keisarin kuollessa; mutta silloin monarkia ei ehkä ylipäänsä olisi enää pystynyt tekemään vakavaa vastarintaa. Viimeksi kuluneina vuosina koko valtio jo oli ollut niin tykkänään Frans Joosefin henkilön varassa, että tuon valtakunnan iki-

vanhan ruumiillistuman kuolema olisi varmaan suurten joukkojen käsityksen mukaan ollut samaa kuin itse valtakunnan kuolema. Niin, slaavilaisen politiikan ovelimpiin temppuihin kuului, että se antoi asioille sellaisen leiman, että Itävallan valtion oli olemassaolostaan kiittäminen yksinomaan tämän hallitsijan ihmeellistä, ainoalaatuista valtiotaitoa; ja tuo imartelu otettiin Hofburgissa sitäkin suosiollisemmin vastaan, kun se ei ollenkaan vastannut samaisen keisarin todellisia ansioita. Ei ollenkaan huomattu tässä ylistelyssä piilevää kärkeä. Ei huomattu tai ehkä ei tahdottu huomata enää sielläkään, että kuta enemmän monarkia oli, niinkuin oli tapana sanoa, tuon »kaikista hallitsijoista viisaimman» ylivoimaisen hallitustaidon varassa, sitä tuhoisammaksi, kohtalokkaammaksi aseman täytyi muodostua, kun kohtalo kerran kolkuttaisi hänenkin oveensa vaatiakseen veroaan.

Oliko vanhaa Itävaltaa ylipäänsä mahdollista ajatellakaan ilman vanhaa keisaria?

Eikö sama murhenäytelmä, joka aikoinaan kohtasi Maria Teresiaa, uusiutuisi heti taaskin?

Ei, Wienin hallituspiireille tehdään todellakin vääryyttä, kun niitä moititaan siitä, että ne yllyttivät sotaan, joka ehkä olisi voitu välttää. Sitä ei voitu välttää, enintään siirtää pari vuotta tuonnemmaksi. Mutta se juuri oli sekä Saksan että Itävallan politiikan kirous, että se oli aina koettanut lykätä tuonnemmaksi välttämätöntä, väistämätöntä ratkaisua, kunnes sen lopulta oli pakko ryhtyä taisteluun kaikkein epäsuotuisimpana ajankohtana. Voi olla varma siitä, että jos olisi vielä tehty yritys rauhan pelastamiseksi, se olisi saanut sodan syttymään vieläkin epäedullisempana ajankohtana.

Ei, sillä, joka ei halunnut tätä sotaa, täytyi myöskin olla rohkeutta tehdä siitä johtopäätökset. Mutta johtopäätöksenä olisi voinut olla vain Itävallan uhraaminen. Sota olisi kuitenkin tullut siinäkin tapauksessa, mutta ei ehkä enää kaikkien taisteluna meitä vastaan, vaan Habsburgien monarkian pirstoamisena.

Silloin olisi täytynyt vain päättää, mennäkö siihen mukaan vai katsoa syrjästä valmista ja antaa tyhjin käsin kohtalon kulkea kulkuaan.

Mutta juuri ne, jotka nyt kaikkein katkerimmin kiroavat sodan puhkeamista ja ovat kaikkein viisaimpia arvosteluissaan, ovat samoja, jotka kaikkein kohtalokkaimmalla tavalla olivat osaltaan mukana auttamassa ohjaamaan sitä kohti.

Sosiaalidemokratia oli vuosikymmeniä harjoittanut mitä roistomaisinta sotakiihotusta Venäjää vastaan, mutta centrumpuolue[1] oli uskonnollisten näkökohtien vuoksi tehnyt Itävallasta lähinnä Saksan politiikan pääkohdan ja keskipisteen. Nyt täytyi kantaa tuon mielettömyyden seuraukset. Mitä oli tulossa, sen täytyi tulla eikä sitä enää käynyt mitenkään välttäminen. Saksan hallituksen syytä oli tällöin, että se, vain säilyttääkseen rauhan, aina löi laimin suotuisan hetken, jolloin olisi pitänyt iskeä, meni sotkeutumaan liittoon pitääkseen yllä maailmanrauhaa ja joutui siten loppujen lopuksi kokonaisen maailmanliittokunnan uhriksi, joka maailmanrauhan säilyttämispyrkimykseen vastasi päättävästi hankkimalla maailmansotaa.

Mutta jos Wienin hallitus olisi tuolloin antanut uhkavaatimuksensa toisenlaisessa, lievemmässä muodossa, se ei olisi voinut enää aiheuttaa tilanteessa mitään muutosta, paitsi ehkä sen, että kansan kiihtymys olisi sen itsensä pyyhkäissyt pois. Sillä suurten joukkojen mielestä vielä tuonkin uhkavaatimuksen sävy oli liian hellävarainen eikä suinkaan liian pitkälle menevä, saati liian ankara. Joka nykyisin pyrkii tätä väittämään vääräksi, on joko muistamaton, tyhjäaivoinen olio tai sitten valehtelija vastoin parempaa tietoaan.

Vuoden 1914 taisteluun ei, taivaan nimessä, suuria joukkoja pakotettu, vaan koko kansa halusi sitä.

Tahdottiin vihdoinkin tehdä loppu yleisestä epävarmuudesta. Ainoastaan siten onkin ymmärrettävissä, että runsaasti kaksi

[1] Centrumpuolue, keskuspuolue, kansallissosialistien valtaantuloon saakka Saksan katolilaisten vaikutusvaltainen puolue. — Suom.

miljoonaa saksalaista miestä ja nuorukaista ilmoittautui vapaaehtoisiksi tähän mitä ankarimpaan kamppailuun, valmiina puolustamaan lippuaan viimeiseen veripisaraan.

卐

Minusta itsestäni tämä hetki oli kuin vapautuminen nuoruuteni harmittavista tuntemuksista. En tänäkään päivänä häpeä tunnustaa, että myrskyisen innostuksen vallassa vaivuin polvilleni ja kiitin taivasta sydämeni kyllyydestä, kun se soi minulle onnen elää tänä aikana.

Oli puhjennut niin valtava vapaustaistelu, ettei maailmassa ollut ikinä ennen nähty sen vertaista; sillä kun kohtalo oli kerran alkanut kulkea kulkuaan, rupesi kaikkein laajimmissakin kansankerroksissa kangastamaan vakaumus, ettei tällä kertaa ollut kysymys Serbiasta enempää kuin Itävallastakaan, vaan Saksan kansan olemassaolosta tai häviöstä.

Viimeisen kerran moniin vuosiin kansa oli saanut selkeänäköisyyden lahjan nähdessään oman tulevaisuutensa. Niinpä tuli heti jättiläiskamppailun alussa innostuksen hurmioon myöskin välttämätön vakava pohjasävy; sillä ainoastaan sen seikan ansiosta tuosta kansallisesta noususta kehittyi jotakin enempää kuin pelkkä hetken innostus. Vakavuus olikin liiankin välttämätöntä; eihän tuohon aikaan ylipäänsä ollenkaan kuviteltukaan, miten kauan alkanut taistelu mahdollisesti tulisi kestämään. Haaveiltiin jo oltavan taas kotona talven tullen, jatkamassa taaskin rauhan töitä.

Mitä ihminen hartaimmin haluaa ja toivoo, sen hän uskoo. Kansan ehdoton enemmistö oli ollut jo aikoja tuskastunut ainaiseen epävarmuuteen; niinpä oli aivan itsestään selvää, ettei enää uskottu Itävallan-Serbian selkkauksen rauhallista ratkaisua mahdolliseksi, vaan toivottiin, että siitä vihdoinkin tulisi lopullinen välienselvittely. Noihin miljooniin kuuluin minäkin.

Tuskin oli tieto murhatyöstä ehtinyt Müncheniin, ennen kuin mieleeni heti paikalla välähti kaksi ajatusta: ensikseenkin, että

sota oli lopultakin välttämätön, mutta samalla myös, että nyt Habsburgien valtakunnan oli pakko pysyä sopimuksessaan; sillä kaikkein eniten olin pelännyt sellaista mahdollisuutta, että Saksa itse voisi joskus, ja mahdollisesti juuri seurauksena samasta liitosta, joutua selkkaukseen Itävallan antamatta siihen suoranaisesti aihetta ja että Itävallan valtiolla ei silloin — sisäpoliittisista syistä — olisikaan voimaa päättää asettua liittolaistaan tukemaan. Valtakunnan slaavilainen enemmistö olisi heti paikalla ruvennut sellaista päätöstä estämään ja antanut ennen koko valtion pirstoutua raunioiksi kuin suonut liittolaiselle tämän vaatimaa apua. Tuo vaara oli nyt poistunut. Vanhan valtakunnan täytyi taistella, tahtoipa tai oli tahtomatta.

Oma suhtautumiseni selkkaukseen oli myöskin yksinkertainen ja selvä; minun mielestäni ei taistellut Itävalta saadakseen Serbialta hyvitystä, vaan Saksa olemassaolonsa puolesta, Saksan kansa elämästä tai kuolemasta, vapauden ja tulevaisuuden puolesta. Bismarckin työn täytyi nyt taistella; mitä isät olivat aikoinaan sankariverensä hinnalla hankkineet taisteluissa Weissenburgista Sedaniin ja Pariisiin saakka, se täytyi nuoren Saksan nyt uudelleen ansaita. Mutta jos siitä taistelusta suoriuduttaisiin voitollisesti, silloin meidän kansamme olisi jälleen astunut ulkonaisen mahtavuudenkin puolesta suurten kansakuntien joukkoon, silloin vasta Saksan valtakunta voisi olla mahtavana rauhan turvana tarvitsematta silti niukentaa rauhan vuoksi lastensa jokapäiväistä leipää.

Poikana ja nuorukaisena olin aikoinani monen monet kerrat toivonut saavani ainakin kerran elämässäni osoittaa teoin, ettei kansallinen innostus minun kohdaltani ollut suinkaan tyhjä harhaluulo. Minusta tuntui usein melkeinpä synniltä huutaa hurraata, kun ei ehkä ollut sisäistä oikeutta siihen; sillä kukapa saisi käyttää tuota sanaa, ennen kuin oli sitä ainakin kerran ensin koettanut siellä, missä leikki on kerta kaikkiaan lopussa ja kohtalon jumalattaren armoton käsi ryhtyy punnitsemaan kansakuntia ja ihmisiä tutkistellen heidän mielialansa totuutta ja py-

syväisyyttä? Oma sydämeni samoin kuin miljoonien toisten miesten sydämet oli tulvillaan ylpeää intoa, koska nyt vihdoinkin pääsin vapautumaan tuosta lamauttavasta tunteesta. Olin niin monet kerrat laulanut »Deutschland über alles» ja huutanut »Heil» täyttä kurkkua, että mielestäni tuntui melkeinpä kuin taannehtivalta armonosoitukselta, että nyt sain luvan astua Kaikkivaltiaan Tuomarin tuomioistuimen eteen todistajana vahvistamaan tuon mielialani todeksi ja totuudenmukaiseksi. Heti ensi hetkestä olin näet lujasti päättänyt, että heti sodan tullessa — jota pidin välttämättömänä — panen paikalla kirjat syrjään. Mutta samoin tiesin myöskin, että minun paikkani täytyi olla siellä, missä sisäinen ääneni oli kerta kaikkiaan osoittanut sen olevan.

Itävallasta olin lähtenyt pois ensi sijassa poliittisista syistä; mikäpä silloin oli selvempää, kuin että nyt, taistelun alkaessa, minun oli pakko menetellä kerta kaikkiaan noiden tunteiden mukaisesti! En tahtonut taistella Habsburgien valtion puolesta, mutta olin valmis koska tahansa kuolemaan oman kansani ja sen valtakunnan puolesta, joka oli sen ruumiillistuma.

Elokuun 3 p:nä lähetin anomuksen suoraan hänen majesteetilleen Baijerin kuninkaalle Ludvig III:lle pyytäen päästä johonkin baijerilaiseen rykmenttiin. Kabinettikansliassa oli noina päivinä varmasti yllin kyllin puuhaa; sitä suurempi oli iloni, kun jo heti seuraavana päivänä sain vastauksen anomukseeni. Kun kädet vavisten avasin kirjeen ja luin, että anomukseeni päästä baijerilaiseen rykmenttiin oli suostuttu, ei riemullani ja kiitollisuudellani ollut rajoja lainkaan. Muutamaa päivää myöhemmin minulla oli niskassa asetakki, jonka jouduin riisumaan vasta kuuden vuoden kuluttua.

Nyt alkoi minulle samoin kuin varmaankin jokaiselle saksalaiselle koko maisen elämäni unohtumattomin ja suurenmoisin aika. Tuon jättimäisen kamppailun tapahtumien rinnalla häipyi kaikki entinen merkityksettömään tyhjyyteen. Ylpeää alakuloisuutta tuntien ajattelen juuri näinä päivinä, jolloin noista

valtavista tapahtumista tulee kuluneeksi kymmenen vuotta, kansamme alkavan 'sankarikamppailun ensimmäisiä viikkoja, joissa kohtalo armollisuudessaan salli minunkin olla mukana.

Kuva toisensa jälkeen soluu ohitseni, ikäänkuin kaikki olisi tapahtunut vasta eilispäivänä; näen itseni rakkaiden toverieni parissa asetakki yllä, sitten ensimmäisen lähdön kasarmista, harjoitukset jne., kunnes rintamalle lähdön päivä viimein koitti.

Yksi ainoa huoli kiusasi minua samoin kuin monen monia muitakin tuona aikana: ettemme vain mahda tulla rintamalle liian myöhään! Tuo ajatus yksin kiusasi usein niin, ettei antanut mielenrauhaa. Jokaisen uuden sankarityön johdosta tunnettuun voitonriemuun sekoittui siten pisara katkeruutta, koska jokaisen voiton mukana tietenkin kasvoi myöhästymisen vaara.

Vihdoin viimein koitti sitten se päivä, jolloin lähdimme Münchenistä ryhtyäksemme suorittamaan velvollisuuttamme. Ensi kerran näin sitten Reinin, ajaessamme sen hiljaisten aaltojen vartta länttä kohti suojelemaan tätä saksalaista virtain virtaa vanhan vihollisen saaliinhimolta. Nousevan auringon lempeiden säteiden kimmeltäessä aamu-usvan hienojen harsojen läpi Niederwaldin muistomerkissä kajahti vanha »Reinin vartio» loppumattoman pitkästä sotilasjunasta aamutaivasta kohti, ja rintani oli pakahtumaisillaan.

Ja sitten seuraa kostea, kylmä yö Flanderissa, jonka läpi marssimme äänettöminä, ja auringon alkaessa sukeltautua esiin usvista viheltää äkkiä rautainen tervehdys päämme päällä, ja terävästi pamahtaen iskevät pienet luodit riviemme väliin ryöpyttäen kosteaa maata; mutta ennen kuin pieni savuhattara on haihtunut, kaikuu kahdestasadasta kurkusta ensimmäinen hurraahuuto ensimmäistä kuoleman viestiä vastaan. Mutta sitten alkoi rätistä ja jyristä, viheltää ja ulvoa, ja silmät kuumeisina palaen syöksyi nyt jokainen eteenpäin, nopeammin, yhä vain nopeammin, kunnes vihdoin yli juurikaspeltojen ja pensasaitojen pääsimme sinne saakka, missä taistelu alkoi, taistelu mies miestä vastaan. Mutta kaukaa kuului korviimme laulun

säveliä, ne lähenivät lähenemistään, hyppäsivät komppaniasta toiseen, ja samassa silmänräpäyksessä, jolloin kuolema alkoi niittää satoaan meidän riveistämme, laulu ehti meidän kohdallemme, ja nyt mekin saatoimme sitä eteenpäin: »Deutschland, Deutschland, über alles, über alles in der Welt!»

Neljän päivän perästä palasimme takaisin. Itse astuntamme oli muuttunut. Seitsentoistavuotiaat pojat olivat nyt kuin aikuisia miehiä.

Listin rykmentin vapaaehtoiset eivät ehkä olleet ehtineet oikein vielä oppia taistelemaan, mutta kuolla he osasivat kuin vanhat sotamiehet.

Sellaista oli alku.

Sillä tavalla jatkui sitten vuodesta vuoteen; mutta taisteluromantiikan tilalle oli tullut kauhu. Innostus jäähtyi vähitellen, ja ylipursuavan riemun tukahdutti kuolemanpelko. Koitti aika, jolloin jokainen joutui käymään taistelua itsesäilytysvaiston ja velvollisuuden vaatimuksen välillä. En itsekään säästynyt tuosta taistelusta. Aina kuoleman niittäessä satoaan pyrki jokin epämääräinen kapinoimaan, pyrki näyttäytymään järjen vaatimukselta heikon ruumiin silmissä, mutta se oli kuitenkin vain pelkuruutta, joka sellaisiin valeverhoihin naamioituneena koetti saada miehen kiedotuksi pauloihinsa. Siinä alkoi todellinen kissanhännänveto, ja useinkin ratkaisi voiton vasta viimeinen omantunnon hitunen. Kuta enemmän varovaisuuteen kehoittava ääni pyrki kuuluviin, kuta äänekkäämmin ja hartaammin se houkutteli, sitä jyrkemmäksi kasvoi vastarinta, kunnes velvollisuudentunto vihdoin lopuksi pitkällisen kamppailun jälkeen pääsi voitolle. Jo talvella 1915/16 oli tämä taistelu ratkaistu omalta kohdaltani. Tahto oli loppujen lopuksi päässyt ehdottomaksi valtiaaksi. Ensimmäisinä päivinä olin rientänyt rynnäkköön riemuiten ja hymyillen muiden mukana, nyt olin levollinen ja päättäväinen. Mutta se olikin sellaista, mikä pysyi. Vasta nyt kohtalo saattoi siirtyä viimeisiin kokeisiinsa hermojen katkeamatta tai ymmärryksen sekaantumatta.

Nuoresta vapaaehtoisesta oli tullut vanha sotilas.

Mutta tällainen muutos oli tapahtunut koko armeijassa. Se oli lähtenyt vanhana ja karaistuneena ikuisista taisteluista, ja ne, jotka eivät jaksaneet myrskyä kestää, murtuivat sen painosta.

Nyt vasta tätä armeijaa saattoi arvostella. Nyt, kolmen, neljän vuoden kuluttua, jona aikana se oli heitetty taistelusta toiseen, aina kamppaillen lukumääräistä samoin kuin aseidenkin ylivoimaa vastaan, nähden nälkää ja kärsien kaikenlaista puutetta, nyt oli aika tullut koetella tämän ainoalaatuisen armeijan kuntoa.

Vaikka kuluisi vuosituhansia, ei koskaan voida puhua eikä kertoa sankaruudesta muistamatta maailmansodassa taistellutta Saksan armeijaa. Silloin sukeltautuu esiin menneisyyden harsoista harmaiden teräskypäräin rautainen rintama koskaan horjumattomana, koskaan väistymättömänä, kuin kuolemattomuuden muistomerkkinä. Mutta niin kauan kuin saksalaisia elää tässä maailmassa, he muistavat, että nuo olivat aikoinaan heidän oman kansansa poikia.

Olin siihen aikaan sotilas enkä halunnut politikoida. Se ei totta tosiaan ollutkaan sopiva aika sellaiseen. Vielä tänä päivänäkin tunnen varmana vakaumuksenani, että vähäpätöisinkin hevosmies teki isänmaalleen enemmän arvokkaita palveluksia kuin paraskaan, sanokaamme »parlamentaarikko». En ole koskaan vihannut noita jaarittelijoita niin hartaasti kuin juuri tuona aikana, jolloin jok'ikinen oikea mies, jolla oli jotakin sanomista, huusi sen viholliselle päin naamaa tai järkevästi kyllä piti kielensä kurissa ja täytti ääneti velvollisuutensa paikalla tai toisella. Niin, tuohon aikaan vihasin kaikkia noita »poliitikkoja», ja jos minulla olisi ollut siihen valta, olisi heti paikalla pantu pystyyn parlamentaarinen lapiopataljoona; silloinpahan olisivat kerrankin saaneet jaaritella omassa joukossaan ihan sydämensä halusta ja mielensä mukaan pääsemättä rehellisiä kunnon ihmisiä ärsyttämään, saati vahingoittamaan.

En siis halunnut siihen aikaan tietää mitään politiikasta, mutta en kuitenkaan malttanut olla määrittelemättä kantaani erinäisten ilmiöiden suhteen, jotka kerta kaikkiaan koskivat koko kansaamme, mutta erikoisesti meitä sotilaita.

Sisimmässäni minua suututti silloin kaksi asiaa, joita pidin vahingollisina.

Jo heti ensimmäisten voitonsanomien saavuttua alkoivat eräät tietyt sanomalehdet hitaasti ja alussa ehkä monenkaan huomaamatta tiputtaa muutaman pisaran karvautta yleisen innostuksen sekaan. Se naamioitiin eräänlaisen hyvänsuopeuden ja näennäisesti hyvän tarkoituksen, jopa tavallaan hiukan kuin huolestumisen verhoon. Tunnettiin epäilyksiä voittojen kovin ylenpalttisen juhlimisen johdosta. Pelättiin muka, ettei sellainen muoto ollut niin suuren kansakunnan arvon mukaista eikä niin ollen vastannut sitä. Saksalaisten sotamiesten urhoollisuus ja sankarillisuushan olivat itsestään selviä asioita, niin ettei sen vuoksi huolinut antaa itseään houkutella noin harkitsemattomiin riemun purkauksiin, jo ulkomaidenkaan vuoksi, joita enemmän miellytti hiljaisempi, arvokkaampi ilon muoto kuin moinen hillitön riemu, jne. Ja lopuksi meidän saksalaisten ei pitänyt unohtaa, ettemme me olleet sotaa tarkoittaneet ja ettei meidän siis pitänyt hävetä, vaan tunnustaa avoimesti ja miehekkäästi, että olimme joka hetki valmiit tekemään kaikkemme ihmiskunnan sovittamisen puolesta. Sen vuoksi ei muka ollut viisasta tahrata armeijan töiden puhtautta huutamalla niistä liiaksi, koska muu maailma ei tietenkään voisi osoittaa suurtakaan ymmärtämystä moista menettelyä kohtaan. Mitään ei muka ihailla niin suuresti kuin sitä, miten vaatimattomasti todelliset sankarit ääneti ja rauhallisesti — unohtivat tekonsa, sillä siihen juuri tuolla kaikella pyrittiin.

Sen sijaan, että tuollaisia kirjoittajalurjuksia olisi tartuttu pitkistä korvista kiinni, raahattu heidät korkean puun alle ja ripustettu siihen nuoran jatkoksi, jottei riemuitseva ja juhliva kansa enää olisi voinut loukata noiden kynäritareiden esteettisiä

tunteita, alettiin tosiaankin kehoitella luopumaan moisesta »sopimattomasta» voitonriemun muodosta.

Ei ollut hämärintäkään aavistusta siitä, että jos tuollainen innostus on kerran tukahdutettu, sitä ei voi enää tarpeen mukaan saada herätetyksi. Se on aivan kuin päihtymystä, ja sitä on pidettävä yllä ennallaan samassa tilassa. Mutta miten voitaisiin ilman innostuksen voimaa kestää taistelua, jonka inhimillisesti mitaten täytyi asettaa aivan tavattomat vaatimukset kansakunnan sielullisille ominaisuuksille?

Itse puolestani tunsin suurten joukkojen sisäisen ajattelutavan aivan liian hyvin voidakseni olla tietämättä, ettei moisen »esteettisen» ylevyyden voimalla voida kohentaa sitä tulta, joka oli välttämätön pitämään raudan kuumana. Käsittääkseni oli suorastaan järjetöntä, ettei tehty mitään intohimojen kiehuvan kuumuuden kohottamiseksi vielä entisestäänkin; mutta että vielä kaupanpäällisiksi pyrittiin hillitsemään kaikeksi onneksi jo olemassa olevaa innostusta, sitä en yksinkertaisesti kyennyt ymmärtämään.

Toiseksi sitten mieltäni kuohutti se asenne, johon katsottiin hyväksi asettua marxilaisuuden suhteen. Minun käsitykseni mukaan siten ainoastaan osoitettiin, ettei tuosta ruttotaudista ollut pienintäkään käsitystä. Näytti ihan tosissaan uskottavan, kun vakuutettiin, ettei tunnettu enää mitään puolueita, että marxilaisuus oli saatu palautetuksi järkiinsä ja pidättyväisyyteen.

Ettei tässä ole ylipäänsä kysymys ollenkaan puolueesta, vaan opista, joka pakosta johtaa koko ihmiskunnan tuhoon, sitä oli sitäkin mahdottomampi käsittää, koska sellaista ei kuulla juutalaisuuden hapattamissa Saksan yliopistoissa ja kun liiankin monet varsinkin maan korkeimmat virkamiehet eivät ulkoaopitussa, tylsämielisessä omahyväisyydessään katso maksavan vaivaa ottaa kirjaa käteen oppiakseen mitään sellaista, mikä ei nimenomaan aikoinaan kuulunut heidän käymänsä korkeakoulun opetusaineisiin. Kaikkein mahtavinkin mullistus menee noilta »hyväpäisiltä» miehiltä kokonaan ohi, pienintäkään jälkeä

jättämättä, minkä johdosta valtionlaitokset enimmäkseen laahautuvatkin ontuen yksityisten laitosten jäljessä. Heihin sopii totisesti kaikkein parhaiten vanha sananlasku: he eivät ymmärrä sellaisesta enempää kuin sika hopealusikasta. Muutamat harvat poikkeukset tässäkin vain vahvistavat sääntöä.

Oli vertaansa vailla olevaa tylsyyttä, että elokuun päivinä v. 1914 Saksan työväki samaistettiin marxilaisuuden kanssa. Saksalaiset työläiset olivat tuona ajankohtana tempautuneet irti tuon myrkyllisen taudin otteesta, koska he muuten eivät olisi ylimalkaan koskaan voineet koko taisteluun ryhtyä. Mutta oltiin tarpeeksi typeriä ajattelemaan, että marxilaisuus muka nykyisin oli muuttunut »kansallismieliseksi»; neronleimaus, joka vain osoittaa, ettei noina pitkinä vuosina ainoakaan virallisista valtion johtomiehistä ollut havainnut maksavan vaivaa tutkia tuon opin sisäistä olemusta, koska sellaista mielettömyyttä tuskin olisi muuten voinut tapahtua.

Marxilaisuus, jonka lopullisena päämääränä on ja pysyy kaikkien ei-juutalaisten kansallisvaltioiden hävittäminen, joutui kauhukseen kokemaan, että Saksan työväestö, jonka se luuli saaneensa pauloihinsa, heinäkuun päivinä v. 1914 heräsi ja riensi hetki hetkeltä yhä runsaslukuisempana asettumaan isänmaan palvelukseen. Muutamassa päivässä oli tuon häpeällisen, inhottavan kansanpetoksen koko sumutus ja huijaus haihtunut, revennyt riekaleiksi, juutalaiset johtajalurjukset olivat äkkiä yksin ja hylättyinä, ikäänkuin ei koko kuudenkymmenen vuoden ajan joukoille syötetystä mielettömyydestä ja perättömistä puheista olisi ollut enää tähteenä hivenkään. Se oli kaamea hetki niille, jotka olivat Saksan kansan työväestöä pettäneet. Mutta niin pian kuin johtajat havaitsivat uhkaavan vaaran, he kiireimmän kauppaa vetivät valheen näkymättömäksi tekevän taikalakin korvilleen ja teeskentelivät röyhkeästi ottavansa muka osaa kansalliseen nousuun.

Nyt olisi ollut sopiva hetki ryhtyä toimenpiteisiin juutalaisten kansanmyrkyttäjien koko petollista joukkiota vastaan.

Nyt heille olisi pitänyt lukea lyhyt laki välittämättä vähääkään siitä mahdollisesti nousevasta huudosta ja porusta. Elokuussa v. 1914 oli kaikki juutalaisten lörpötys kansainvälisestä yhteenkuuluvaisuudesta yhdellä iskulla haihtunut Saksan työväestön päästä, ja sen sijaan alkoivat jo muutamaa viikkoa myöhemmin amerikkalaiset shrapnellit lähetellä veljeyden siunauksiaan marssirivistöjen kypäröihin. Tunnollisen valtionhallituksen velvollisuus olisi nyt ollut, kun saksalaiset työmiehet olivat taaskin löytäneet tien oman kansansa luo, raivata armottomasti pois ne, jotka olivat heitä kiihottaneet tuota kansaa vastaan.

Kun parhaat miehet kaatuivat rintamilla, olisi kotona ainakin voitu hävittää syöpäläiset.

Sen sijaan hänen majesteettinsa keisari itse ojensi kätensä vanhoille rikollisille ja siten säästi nuo kansakunnan salakavalat salamurhaajat suoden heille mahdollisuuden saada jälleen malttinsa takaisin.

Nyt siis käärme saattoi jatkaa työtään, varovammin kuin ennen, mutta sen vuoksi vain entistäkin vaarallisempana. Rehellisten ihmisten uneksiessa linnarauhasta nuo valapattoiset pahantekijät järjestivät vallankumouksen.

Kävin sisimmässäni yhä tyytymättömämmäksi, kun silloin päätettiin noudattaa peloittavaa puolinaisuutta; mutta että loppu muodostuisi niin hirvittäväksi, sitä en olisi itsekään vielä siihen aikaan pitänyt mahdollisena.

Mitä siis olisi pitänyt tehdä? Olisi pitänyt heti paikalla teljetä koko liikkeen johtomiehet lukkojen ja telkien taakse, nostaa heitä vastaan syyte ja vapauttaa kansakunta heistä. Olisi pitänyt arkailematta asettaa kaikki sotilaalliset voimakeinot käytäntöön, jotta tuo rutto olisi saatu juurineen kitketyksi pois. Puolueet olisi pitänyt lakkauttaa, valtiopäivät palauttaa järkiinsä, tarpeen vaatiessa vaikka pistimien avulla, tai mieluimmin hajoittaa heti paikalla. Samoin kuin tasavalta saa nykyisin lakkauttaa puolueita, samoin olisi silloinkin, ja paremmin perustein,

täytynyt turvautua tähän keinoon. Silloinhan oli sentään kysymyksessä koko kansan olemassaolo tai tuho!

Tosin kyllä sukelsihen samalla esiin toinen kysymys: Voiko ylipäänsä henkisiä aatteita hävittää miekalla? Voiko »maailmankatsomuksia» vastaan taistella käyttämällä raakaa väkivaltaa?

Jo tuona ajankohtana tein monestikin itselleni tuon kysymyksen.

Kun tarkoin tutkii ja punnitsee samankaltaisia tapauksia, joita tapaa historiassa, varsinkin uskonnollisella pohjalla, päätyy seuraavaan periaatteelliseen käsitykseen:

Käsityksiä ja aatteita samoin kuin liikkeitä, joilla on tietty henkinen pohja, olipa se oikea tai väärä, voi tiettynä ajankohtana niiden synnystä lukien murskata teknillisluontoisia voimakeinoja käyttämällä ainoastaan siinä tapauksessa, että nuo ruumiilliset aseet ovat samalla uuden sytyttävän ajatuksen, aatteen tai maailmankatsomuksen kannattajina.

Väkivallan käyttö yksin, kun sen edellytyksenä ei ole henkisen perusajatuksen käyttövoimaa, ei voi koskaan johtaa aatteen eikä sen leviämisen loppumiseen muussa tapauksessa kuin että aatteen viimeinenkin kannattaja raivataan pois ja sen viimeinenkin perinne hävitetään. Tämä kuitenkin merkitsisi useimmissa tapauksissa, että sellainen valtioruumis samalla poistuu valtapoliittisen merkityksen piiristä, usein loppumattoman pitkäksi ajaksi, väliin ainiaksikin; sillä sellainen veriuhrihan kohtaa, niin kokemus osoittaa, kansakunnan parasta osaa, koska näet jokainen vaino, joka tapahtuu ilman henkisiä edellytyksiä, tuntuu siveellisesti epäoikeutetulta ja nostattaa juuri kansan arvokkaimmat ainekset vastarintaan, mutta se vuorostaan johtaa siihen, että nämä omaksuvat epäoikeutetusti vainotun liikkeen henkisen sisällön. Monet tekevät näin pelkästään sen vuoksi, että heissä herättää vastustushalua se, että aatetta koetetaan musertaa raa'alla väkivallalla.

Mutta siten sisäisten kannattajien joukko kasvaa samassa määrin kuin vaino kiihtyy. Siispä voidaan uuden opin täydelli-

nen tuhoaminen toteuttaa ainoastaan panemalla toimeen niin laaja ja lakkaamatta laajeneva raivaustyö, että tällöin asianomainen kansa tai valtio lopulta joutuu menettämään kaiken todella arvokkaan verensä. Mutta sellainen kostaa itsensä, koska ns. »sisäinen» puhdistus kylläkin voidaan toimittaa, mutta vain yleisen voimattomuuden ja heikkouden kustannuksella. Mutta sellainen menettelytapa on aina jo ennakolta tuomittu tuloksettomaksi, jos se oppi, jota vastaan aiotaan taistella, jo on sivuuttanut tietyn ahtaan piirin.

Senpä vuoksi onkin tässä tapauksessa — niinkuin kaikessa kasvussa — varhaisin lapsuudenaika pahimmin alttiina tuhon mahdollisuudelle, kun taas vastustuskyky karttuu vuosien mukana, väistyäkseen vasta vanhuudenheikkouden alkaessa taas uuden nuorison tieltä, joskin toisessa muodossa ja toisista syistä.

Todellisuudessa kuitenkin johtavat melkein kaikki yritykset raivata tieltä jokin oppi ja sen organisatorinen vaikutus väkivallalla ilman henkistä perustaa epäonnistumiseen, jopa ne päättyvät sangen usein juuri päinvastoin kuin on toivottu, seuraavasta syystä:

Kaikkein ensimmäisenä edellytyksenä taistelulle alastoman väkivallan asein on ja pysyy taistelun hellittämättömyys. Se merkitsee, että ainoastaan mikäli jonkin opin tms. tukahduttamiseksi käytetään jatkuvasti samoja menettelytapoja, on tarjona mahdollisuus, että tarkoituksessa onnistutaan. Mutta niin pian kuin tällaisessa tapauksessa väkivalta horjuen vaihtelee leväperäisyyden kanssa, se oppi, jota yritetään tukahduttaa, ei ainoastaan yhä uudelleen sukeltaudu esiin, vaan silloin se pystyy saamaan uusia arvoja jokaisesta vainosta, koska sellaisen sorron aallon laskeuduttua kestetyistä kärsimyksistä johtunut mielenkuohu hankkii vanhalle opille uusia kannattajia, samalla kuin sen vanhat kannattajat entistä uhemmin ja sisukkaammin pitävät siitä kiinni, jopa luopiotkin, vaaran mentyä ohi, pyrkivät palaamaan takaisin entiselle kannalleen. Menestyksen saavutta-

misen ensimmäisenä edellytyksenä on, että väkivaltaa käytetään aina ja joka aika tasaisesti. Mutta moinen sitkeys ja hellittämättömyys on kuitenkin aina vain tietyn henkisen vakaumuksen tulos. Kaikki väkivalta, jolla ei ole vastineena lujaa henkistä perustaa, pysyy horjuvana ja epävarmana. Siitä puuttuu sitä kestävyyttä ja lujuutta, joka voi pohjautua ainoastaan kiihkoisaan maailmankatsomukseen. Se on jonkun yksilön aina vireessä olevan tarmon ja häikäilemättömän päättäväisyyden heijastusta, mutta niin ollen se on juuri henkilöllisyyden ja sen olemuksen, laadun ja voimakkuuden vaihtelujen varassa.

Tämän lisäksi tulee vielä muutakin:

Mikään maailmankatsomus, olipa se uskonnollis- tai valtiollisluonteinen — väliin on rajaa vaikea määritellä — ei taistele niinkään paljon vastakkaisen aatemaailman kielteisen tuhoamisen vuoksi kuin pikemminkin ajaakseen myönteisesti omansa voittoon. Mutta niin ollen sen taistelu ei ole niinkään paljon puolustusta kuin hyökkäystä. Siten sillä jo on etuna se, että päämaali on määrätty, koska tuo päämäärä kerran merkitsee oman aatteen voittoa, jota vastoin toisaalta on vaikea määritellä, milloin voidaan pitää kielteistä päämäärää, vihollisen opin tuhoamista, saavutettuna ja taattuna. Jo siitä syystä muodostuu jonkin maailmankatsomuksen hyökkäys suunnitelmallisemmaksi, mutta myöskin väkivaltaisemmaksi kuin sen puolustus; samoin myös tässä niinkuin ylipäänsäkin päästään ratkaisuun hyökkäyksen eikä puolustuksen avulla. Taistelu voimakeinoin henkistä valtaa vastaan on kuitenkin siihen saakka ainoastaan puolustusta, kunnes miekka itse ilmestyy uuden henkisen opin kannattajaksi, julistajaksi ja levittäjäksi.

Yhteenvetona voidaan siis todeta seuraavaa:

Jok'ikinen maailmankatsomuksen vastustamisyritys voimakeinoin raukeaa lopulta tyhjiin, jollei taistelu muodostu hyökkäykseksi uuden henkisen asenteen puolesta. Ainoastaan milloin kaksi maailmankatsomusta kamppailee keskenään, voivat raa'an

väkivallan aseet, sisukkaasti ja arastelematta käytettyinä, tuottaa voiton sille puolelle, joka niitä käyttää tukenaan.

Mutta juuri siitä syystä taistelu marxilaisuutta vastaan on tähän saakka yhä rauennut tyhjiin.

Juuri tästä johtui, että Bismarckinkin sosialistilait loppujen lopuksi kaikesta huolimatta jäivät ja että niiden täytyi jäädä tehottomiksi. Puuttui uuden maailmankatsomuksen perustaa, jonka nousun puolesta taistelua olisi voitu käydä. Sillä että joutava jaaritus »valtion arvovallasta» tai »rauhasta ja järjestyksestä» voisi olla sopivana perustana ja henkisenä kiihokkeena taisteluun elämästä ja kuolemasta, sellaista pystyy keksimään ainoastaan korkeiden ministeriönvirkamiesten sananparreksi muuttunut viisaus.

Mutta koska tästä taistelusta puuttui todellista henkistä kannattavaa voimaa, Bismarckinkin täytyi jättää sosialistilakiensa toteuttaminen sen laitoksen huomaan ja hoiviin, joka itse jo oli marxilaisen ajattelutavan tuote. Jättäessään marxilaisuutta vastaan käymänsä sodan kohtalon porvarillisen demokratian hyvän tahdon varaan rautakansleri pani pukin kaalimaan vartijaksi.

Kaikki tämä oli vain periaatteellisen marxilaisvastaisen, myrskyisen ja valloitushaluisen uuden maailmankatsomuksen puutteen välttämätöntä seurausta.

Sen vuoksi oli Bismarckin taistelusta tuloksena vain ankara pettymys.

Mutta mahtoivatkohan olosuhteet maailmansodan aikana tai sen alkaessa olla toisenlaiset? Eivät olleet, valitettavasti.

Kuta enemmän tuohon aikaan pohdin ajatusta, että eri valtioiden hallitusten oli välttämättä muutettava suhtautumistaan sosiaalidemokratiaan, joka oli marxilaisuuden silloinen ruumiillistuma, sitä selvemmin tunsin tuon opin käyttökelpoisen korvauksen puutteen. Mitä aiottiin suurille joukoille antaa, edellyttäen että sosiaalidemokratia saataisiin kukistetuksi? Ei ollut olemassa mitään sellaista liikettä, jonka olisi voinut odottaa

onnistuvan vetää vaikutuspiiriinsä suuremmassa tai pienemmässä määrin ilman johtajia jääneiden työläisten suuret joukot. On mieletöntä ja enemmän kuin typerää uskoa, että luokkapuolueesta eronneet kansainväliset kiihkoilijat käden käänteessä liittyisivät johonkin porvarilliseen puolueeseen, siis uuteen luokkajärjestöön. Sillä niin epämiellyttävää kuin tämä voi ollakin eri järjestöistä, ei kuitenkaan käy kieltäminen, että porvarillisten poliitikkojen hyvin suuren osan mielestä luokkarajat ovat aivan itsestään selvä asia, niin kauan kuin ne eivät ala poliittisesti vaikuttaa heidän vahingokseen.

Tämän tosiseikan kieltäminen todistaa ainoastaan valehtelijoiden julkeutta, mutta myös heidän tyhmyyttään.

Ylimalkaan pitää visusti varoa pitämästä suuria joukkoja typerämpinä kuin ne ovat. Poliittisissa asioissa osuu useinkin tunne oikeampaan ratkaisuun kuin ymmärrys. Sen käsityksen vastapainoksi, että joukkojen typerä kansainvälinen asennoituminen osoittaa kyllin selvästi tuon tunteen epäluotettavuuden, voi heti mitä perusteellisimmin asettaa sen yksinkertaisen huomautuksen, ettei pasifistinen demokratia ole suinkaan vähemmän mieletöntä, mutta että sen kannattajat melkein kauttaaltaan ovat peräisin porvarillisesta leiristä. Niin kauan kuin miljoonat porvarit joka aamu hartaina palvovat juutalaisia demokraattisia lehtiään, sopii noille herroille kovin huonosti, että laskettelevat sukkeluuksia »toverien» kustannuksella, jotka loppujen lopuksi ahtavat itseensä samaa roskaa, vaikka vain eri tavalla valmistettuna. Molemmissa tapauksissa on tehtailijana sama juutalainen.

Tulee siis erittäin visusti varoa kiistämästä kerta kaikkiaan olemassa olevia seikkoja. Se tosiasia, että luokkakysymys ei suinkaan koske yksinomaan aatteellisia ongelmia, niinkuin varsinkin ennen vaaleja tekisi mieli uskotella, ei ole kiellettävissä. Saksan kansan suuren osan piintyneet säätyennakkoluulot samoin kuin ennen kaikkea käsityöntekijöiden vähäksyminen ovat ilmiöitä, jotka eivät ole suinkaan lähtöisin unissakävijöiden aivoista.

Osoittaa muuten, ottamatta tätä ollenkaan huomioon, Saksan ns. älymystön heikkoa ajatuskykyä, kun juuri noissa piireissä ei käsitetä, ettei sellainen asiaintila, joka ei kyennyt estämään marxilaisuuden kaltaista ruttoa syntymästä, alunkaan pystynyt valtaamaan menetettyä takaisin.

»Porvarilliset» puolueet, niinkuin ne itseään nimittävät, eivät enää ikinä pysty kiinnittämään »kurjaliston» joukkoja, »proletaareja», omaan leiriinsä, koska tässä on vastakkain kaksi eri maailmaa; niitä erottavat rajat ovat osittain luonnolliset, osittain keinotekoiset, mutta niiden suhde toisiinsa ei voi olla mikään muu kuin taistelu. Noista kahdesta voittaa nuorempi — ja se nuorempi on marxilaisuus.

Tosiasiallisesti oli taistelu sosiaalidemokratiaa vastaan kylläkin ajateltavissa v. 1914, mutta oli epäiltävää, miten kauan sellaista asiaintilaa olisi voitu pitää voimassa, kun ei ollut olemassa mitään käytännöllistä korviketta.

Siinä oli suuri aukko.

Tähän käsitykseen olin päätynyt jo kauan ennen sotaa enkä niin muodoin liioin voinut päättää liittyä ainoaankaan ennestään olemassa olevaan puolueeseen. Maailmansodan tapahtumissa tämä käsitykseni yhä entisestään lujittui sen johdosta, että oli ilmeisesti mahdoton ryhtyä hillittömään taisteluun sosiaalidemokratiaa vastaan juuri sellaisen liikkeen puutteessa, joka olisi ollut enemmän kuin »parlamentaarinen» puolue.

Lausuin peittelemättä mielipiteeni tästä asiasta läheisessä toveripiirissä.

Muuten sukelsivat nyt mieleeni entiset ajatukseni, että tuonnempana ryhdyn poliittiseen toimintaan.

Tämä juuri oli aiheena siihen, että useinkin vakuutin pienelle ystäväpiirilleni aikovani sodan jälkeen ruveta toimimaan puhujana varsinaisen ammattini rinnalla.

Uskon kyllä olleeni silloin aivan tosissani.

6. luku.

SOTAPROPAGANDA.

TARKOIN seuratessani kaikkia poliittisia ilmiöitä mieltäni oli aina mitä suurimmassa määrin kiinnostanut propagandatoiminta. Olin huomannut sen välineeksi, jota nimenomaan sosialistis-marxilaiset järjestöt hallitsivat ja osasivat mestarillisen taitavasti käyttää. Opin varhain ymmärtämään, että oikea propagandan käyttötapa on todellinen taito, joka oli ja pysyi porvarillisille puolueille melkeinpä tuntemattomana. Ainoastaan kristillis-sosiaalinen puolue saavutti, varsinkin Luegerin ollessa sen johdossa, jonkinlaisen taituruuden tällä alalla, ja juuri sitä sen oli myös kiittäminen hyvin monista saavuttamistaan menestyksistä.

Mutta vasta sodan aikana saattoi nähdä, millaisiin tavattomiin tuloksiin oikein käytetty propaganda voi johtaa. Valitettavasti oli tässäkin tapauksessa kaikki oppi otettava viholliselta, sillä omalla puolellamme pysyi kaikki toiminta siinä suhteessa lievimmin sanoen vaatimattomana. Mutta juuri koko valistustoiminnan täydellinen epäonnistuminen saksalaisten puolella, mikä varmastikin pisti räikeästi jokaisen sotamiehen silmään, antoi minulle aiheen syventyä propagandakysymykseen vieläkin yksityiskohtaisemmin.

Silloin oli enimmäkseen aikaa ajatteluun enemmän kuin riittävästi, mutta käytännöllisen opetuksen meille antoi vihollinen, ja valitettavasti liiankin hyvän opetuksen.

Sillä mitä omalla puolellamme lyötiin laimin, sen vihollinen korvasi ennen kuulumattoman taitavasti ja todella nerokkaasti laskelmoiden. Itsekin opin tuosta vihollisten sotapropagandasta tavattoman paljon. Sen sijaan tuo aika ei pystynyt jättämään mitään jälkeä nimenomaan niiden päähän, joiden olisi ennen kaikkia muita pitänyt ottaa siitä oppia; osittain he pitivät itseään liian viisaina ottamaan opetuksia toisilta, mutta osittain puuttui rehellistä tahtoakin.

Oliko meidän puolellamme ylimalkaan propagandaa lainkaan?

Valitettavasti saatan vastata ainoastaan kieltäen. Kaikki, mitä siinä suhteessa yritettiin, oli niin riittämätöntä ja heti alun perin väärään osunutta, ettei siitä ollut ainakaan mitään hyötyä, vaan usein suorastaan vahinkoa.

Muodoltaan epätyydyttävää, olemukseltaan psykologisesti väärään osunutta: siihen tulokseen perusteellinen Saksan sotapropagandan tutkiminen väkisinkin johti.

Ilmeisestikään ei ollut päästy oikein selville ensimmäisestäkään kysymyksestä, nimittäin: onko propaganda keino vai tarkoitusperä?

Se on keino, ja sen mukaisesti sitä on arvosteltava päämäärän näkökannalta. Sen muodon täytyy siis olla tarkoituksenmukaisesti sovellettu tukemaan sitä päämäärää, jota sen on määrä palvella. On myöskin selvää, että päämäärän merkitys voi olla erilainen yleisen tarpeen kannalta ja että se myöskin määrää propagandan sisäisen arvon. Se päämäärä, jonka puolesta sodan aikana taisteltiin, oli kaikkein ylevin ja valtavin, mitä ihminen voi ajatella: se oli meidän oman kansamme vapaus ja riippumattomuus, elämisen mahdollisuuksien turvaaminen tulevaisuudessa ja — kansakunnan kunnia; se oli sellaista, mitä nykyhetken eriävästä mielipiteestä huolimatta on olemassa tai paremminkin sanoen pitäisi olla olemassa, koska kunniaa vailla olevat kansat tavallisesti ennemmin tai myöhemmin menettävät vapautensa ja riippumattomuutensa, mikä taas vain vastaa korkeampaa oikeudenmukaisuutta, koska kunniattomat, kehnot

sukupolvet eivät ansaitse vapautta. Mutta joka tahtoo olla pelkurimainen orja, sillä ei saa eikä voi olla kunniaa, koska kunnia silloin joutuisi erittäin nopeasti yleisen halveksinnan kohteeksi.

Saksan kansa taisteli ihmisarvon mukaisen olemassaolon puolesta, ja sotapropagandan tarkoituksena olisi pitänyt olla tämän taistelun tukeminen; ja sen päämääränä täytyi olla sen auttaminen voittoon.

Mutta kun kansakunnat taistelevat tällä kiertotähdellä olemassaolostaan ja niin ollen kohtalokas kysymys: ollako vai olla olematta tulee eteen, silloin kaikki humaanisuus tai esteettiset harkinnat häviävät olemattomiin; sillä tuollaiset kuvitelmat eivät häily maailmanavaruudessa eetterissä, vaan ovat lähtöisin ihmisen mielikuvituksesta ja siihen kytkeytyneet. Hänen erotessaan tästä elämästä nuokin käsitteet raukeavat jälleen tyhjiin, sillä luonto ei niitä tunne. Myöskin ihmisten keskuudessa ne ovat ominaisia ainoastaan harvoille kansakunnille tai paremminkin sanoen roduille, ja ainoastaan siinä määrin, mikäli ne ovat lähtöisin itse noiden kansakuntien tunteista. Humaanisuus ja esteettisyys suorastaan häviäisivät kokonaan ihmisten asumasta maailmasta, jos se menettäisi ne rodut, jotka ovat näiden käsitteiden luojia ja kannattajia.

Siten kaikilla näillä käsitteillä on kansan taistelussa olemassaolostaan tässä maailmassa ainoastaan toisarvoinen merkitys, jopa ne lakkaavat kokonaan olemasta taistelun muotoja määräävinä tekijöinä, niin pian kuin taistelevan kansan itsesäilytysvaisto voisi niiden vaikutuksesta lamaantua. Mutta se on aina ainoa näkyvä tulos.

Mitä tulee humaanisuuteen, jo Moltke lausui aikoinaan, että se sodan aikana aina merkitsee sitä, että menetelmä muodostuu mahdollisimman lyhyeksi, siis että kaikkein kovin ja ankarin taistelumuoto vastaa sitä kaikkein parhaiten.

Mutta jos tällaisissa asioissa yrittää ruveta lörpöttelemään estetiikasta yms., silloin siihen voi tosiaankin olla yksi ainoa vastaus: kun on kysymyksessä niin merkitsevä kohtalonasia kuin

kansan taistelu olemassaolonsa puolesta, silloin ei kannata puhua siitä, mitä kauneus vaatii. Kaikkein ruminta ihmisten elämässä ja olemassaolossa on ja sellaisena pysyy orjuuden ies. Vai mahtanevatko Schwabingin rappeutuneet kannattajat pitää Saksan kansan nykyistä kohtaloa »esteettisenä»? Siitä kysymyksestä ei totisesti tarvitse keskustella juutalaisten, tämän kulttuurihajusteen nykyaikaisten keksijöiden kanssa. Koko heidän olemassaolonsa on kuin lihaksi tullut vastalause Jumalan kuvan esteettisyyttä vastaan.

Mutta kun nuo humaanisuus- ja kauneusnäkökohdat ovat kerran taistelun suhteen lakanneet olemasta, niitä ei voi enää käyttää propagandan mittapuuna.

Propaganda oli sodan aikana keino päämäärään pääsemiseksi, mutta sota oli taistelua Saksan kansan olemassaolon puolesta, ja niin ollen saattoi propagandaankin suhtautua ainoastaan tässä kohdin voimassa olevien periaatteiden kannalta. Kaikkein julmimmat aseet olivat silloin inhimillisiä, koska ne edellyttivät nopeampaa voittoa, ja ainoastaan ne menetelmät olivat kauniita, jotka auttoivat kansakuntaa turvaamaan vapauden arvoa.

Tämä asenne oli sotapropagandan suhteen ainoa mahdollinen sellaisessa taistelussa, jota käytiin elämästä ja kuolemasta.

Jos tästä olisi päästy selvyyteen ns. määräävissä paikoissa, ei olisi ikinä voitu joutua sellaiseen epävarmuuteen tuon aseen muodon ja käytön suhteen; sillä sekin on ainoastaan ase, vaikka kyllä totisesti peloittava ase asiantuntijan kädessä.

Toinen kysymys, jolla oli suorastaan ratkaiseva merkitys, oli tämä: kenen puoleen propagandan on käännyttävä? Tieteellisesti sivistyneen älymystön vai vähemmän sivistystä saaneiden suurten joukkojenko puoleen?

Sen on aina ja ikuisesti kohdistuttava ainoastaan suuriin joukkoihin!

Älymystöä tai niitä varten, jotka nykyisin valitettavasti itse usein sanovat itseään sellaiseksi — ei ole propaganda,

vaan tieteellinen valistustoiminta. Mutta propaganda on sisällykseltään yhtä vähän tiedettä kuin mainosjuliste esitystavaltaan taidetta semmoisenaan. Mainosjulisteen laatimisen taito piilee siinä, että sen suunnittelija kykenee muodon ja värien avulla herättämään suuren yleisön huomion. Taidenäyttelyn mainosjulisteiden on määrä mainostaa vain näyttelyssä olevaa taidetta; kuta paremmin se sille onnistuu, sitä taidokkaampi itse juliste on. Julisteen on välitettävä edelleen yleisölle käsitys näyttelyn tarkoituksesta, mutta ei suinkaan millään muotoa pyrittävä olemaan siinä tarjotun taiteen korvauksena. Joka siis haluaa harrastaa taidetta itseään, sen jo täytyy tehdä enemmän kuin tutkia julisteita, eipä edes suinkaan sillä hyvä, että kertaalleen »käy läpi» näyttelyn. Häneltä täytyy odottaa, että hän perusteellisesti tutkien syventyy yksityisiin näytteille asetettuihin teoksiin ja sitten jälkeenpäin vähitellen muodostaa mielessään oikeudenmukaisen arvostelun.

Samoin on asianlaita senkin suhteen, mitä nykyisin tarkoitamme propaganda-sanalla.

Propagandan tehtävänä ei ole yksilöiden mielipiteiden tieteellinen muokkaus, vaan sen on kiinnitettävä suurten joukkojen huomio erinäisiin tosiseikkoihin, ilmiöihin, tapahtumiin, välttämättömyyksiin jne., joiden merkityksen on vasta sen ansiosta jouduttava joukkojen näköpiiriin.

Propagandan taito piilee nyt kokonaan siinä, että tämä osataan suorittaa niin oivallisesti, että syntyy yleinen vakaumus jonkin tosiseikan todellisuudesta, jonkin tapahtuman välttämättömyydestä, jonkin välttämättömyyden oikeudesta, jne. Mutta kun propaganda ei itsessään, semmoisenaan ole eikä voi olla välttämättömyys, koska sen tehtävänä aivan samoin kuin mainosjulisteenkin on joukkojen huomion herättäminen eikä jo ennestään tieteellisen kokemuksen saavuttaneiden eikä sellaisten opettaminen, jotka pyrkivät hankkimaan sivistystä ja tietoja, sen vaikutuksen täytyy myöskin aina olla enemmän kohdistuneena tunteeseen ja ainoastaan varsin ehdollisesti ns. ymmärrykseen.

Kaiken propagandan täytyy olla kansanomaista ja asettaa henkinen tasonsa niiden käsityskyvyn mukaan, jotka ovat älyltään kaikkein vaatimattomimpia niistä, joiden puoleen se pyrkii kääntymään. Sen mukaan sen puhtaasti henkinen taso on asetettava sitä vaatimattomammaksi, kuta suurempi on se ihmisjoukko, johon sen on kohdistuttava. Mutta jos on kysymyksessä, niinkuin silloin, kun tehdään propagandaa sodankestämisen puolesta, kokonaisen kansan vetäminen sen vaikutuspiiriin, silloin ei voida ikinä olla liian varovaisia koetettaessa välttää liian suuria henkisiä edellytyksiä.

Kuta vaatimattomampi propagandan tieteellinen painolasti on ja kuta enemmän se yksinomaan ottaa huomioon suurten joukkojen tuntemistavan, sitä tehokkaammaksi sen vaikutus muodostuu. Mutta tämä juuri on parhaana todistuksena propagandan oikeaan tai harhaan osumisesta eikä suinkaan muutamien tiedemiesten tai esteettisten nuorukaisten onnistunut tyydytys.

Propagandan taito piilee juuri siinä, että se käsittäen suurten joukkojen tunnepitoisen aatemaailman, löytää sielullisesti oikeassa muodossa tien laajojen kansankerrosten huomioon ja sitä tietä edelleen sydämeen. Etteivät meikäläiset rikkiviisaat tätä käsitä, se on vain todistuksena heidän ajatustensa velttoudesta tai omahyväisyydestä.

Mutta jos ymmärretään, miten välttämätöntä on soveltaa propagandan mainoskyky suurten joukkojen tason mukaan, siitä jo saadaan seuraava opetus:

On väärin yrittää antaa propagandalle tieteellisen opetuksen monipuolisuutta.

Suurten joukkojen vastaanottokyky on varsin suppea, ymmärrys vähäinen, sen sijaan unohtamiskyky suuri. Näistä tosiasioista lähtien täytyy kaiken tehokkaan propagandan rajoittua muutamiin hyvin harvoihin kohtiin ja käyttää niitä iskusanojen tapaan niin kauan, kunnes varmasti jok'ainoa sellaiset sanat kuullessaan kykenee kuvittelemaan halutun mie-

lessään. Niin pian kuin tämä periaate uhrataan ja pyritään monipuoliseksi, propagandan vaikutus saadaan haihtumaan olemattomiin, koska suuret joukot eivät silloin jaksa sulattaa eivätkä säilyttää tarjottua muistissaan. Siitä tulos heikkenee ja lopuksi jää kokonaan saavuttamatta.

Kuta suuripiirteisemmät propagandaesityksen yleisten suuntaviivojen on määrä olla, sitä psykologisesti oikeampaan täytyy sen taktiikan määräämisen osua.

Siinä esim. iskettiin kerta kaikkiaan harhaan, että viholliset koetettiin kuvata naurettaviksi, niinkuin erikoisesti tapahtui itävaltalaisessa ja saksalaisessa pilalehtipropagandassa. Siinä osuttiin perin pohjin harhaan, koska sotilaat iskiessään yhteen vihollisen kanssa saivat tästä heti paikalla pakostakin aivan toisen käsityksen, mikä sitten kostautui mitä hirvittävämmällä tavalla; sillä nyt saksalainen sotamies, vihollisen vastarinnan hänessä herättämän välittömän vaikutuksen alaisena, tunsi, että ne, jotka olivat pitäneet huolen hänen siihenastisesta valistuksestaan, olivat hänet pettäneet, ja sen sijaan, että hänen taistelunhalunsa tai vaikka vain lujuutensa olisi siitä kasvanut, tapahtui juuri päinvastaista. Mies menetti rohkeutensa.

Englantilaisten ja amerikkalaisten sotapropaganda oli sen sijaan psykologisesti oikeaan osunutta. Kuvaillessaan omalle kansalleen saksalaiset raakalaisiksi ja hunneiksi se jo ennakolta valmisti jokaista yksityistä sotilasta sodankauhuihin ja siten osaltaan auttoi häntä säästymään pettymyksiltä. Kaikkein hirvittävinkin häntä vastaan käytetty ase tuntui nyt vain hänen siihen saakka saamansa valistuksen vahvistukselta ja lujitti samoin luottamusta oman hallituksen väitteiden paikkansapitävyyteen, samalla kuin se toisaalta yhä vain yllytti vihaa ja raivoa konnamaista vihollista kohtaan. Sillä niiden vastustajan aseiden hirvittävä vaikutus, jotka hän nyt joutui omakohtaisesti tuntemaan, vakiintui hänen mielessään vähitellen todistukseksi raakalaismaisen vihollisen jo ennestään tunnetusta »hunnimaisesta» raakuudesta hänen tulematta hetkeäkään ajatelleeksi, että hänen

omat aseensa ehkä, jopa todennäköisestikin voivat vaikuttaa vieläkin hirvittävämmiltä.

Siten eivät varsinkaan englantilaiset sotilaat koskaan voineet tuntea sellaista, että heille oli kotoa annettu vääriä tietoja, mutta saksalaisen sotamiehen suhteen asianlaita oli valitettavasti siten niin suuressa määrin, että hän loppujen lopuksi torjui ylipäänsä kaiken, mitä tältä taholta tuli, »huijauksena», »kouristuksenomaisina yrityksinä». Kaikki tyynni seurauksena siitä, että propagandaa hoitamaan luultiin voitavan komentaa mikä tahansa aasi (tai »muuten» järkevä mies), sen sijaan että olisi käsitetty, että ainoastaan kaikkein nerokkaimmat ihmissieluntuntijat juuri ja juuri voivat siihen pystyä.

Saksalainen sotapropaganda oli niin muodoin voittamaton koulu- ja havaintoesimerkki sellaisesta »valistustoiminnasta», jonka vaikutus koitui juuri päinvastaiseksi kuin mihin sillä pyrittiin, koska siitä täydelleen puuttui psykologisesti oikeaa harkintaa.

Mutta vihollisesta oli verrattoman paljon oppimista sille, joka avoimin silmin ja tuntoaisti kalkkiutumattomana otti neljän ja puolen vuoden ajan vastaan vihollispropagandan kohti vyöryvät tulva-aallot.

Kaikkein huonoimmin kuitenkin ymmärrettiin kaiken propagandatoiminnan aivan ensimmäinen edellytys, nimittäin sen suorastaan periaatteellisesti subjektiivisesti yksipuolinen asennoituminen jok'ikiseen muokkaamaansa kysymykseen. Tässä kohdin tehtiin syntiä sillä tavalla ja lisäksi vielä heti sodan alussa ylhäältä alas asti, että se jo oikeutti epäilemään, saattoiko niin paljoa mielettömyyttä todellakin pitää pelkästään sulasta tyhmyydestä johtuvana.

Mitä sanottaisiin esimerkiksi sellaisesta julisteesta, jonka on määrä mainostaa uutta saippualajia, mutta jossa samalla mainitaan toisiakin saippualajeja »hyviksi»?

Sellaiselle vain pudistettaisiin päätä.

Mutta aivan samalla tavalla on myöskin valtiollisen mainostuksen laita.

Propagandan tehtävänä ei ole esim. punnita eri oikeuksia, vaan yksinomaan korostaa sitä oikeutta, jota sen on määrä edustaa. Sen ei pidä ulkokohtaisesti tutkia myös totuutta, sikäli kuin se on suotuisa toisille, taritakseen sitä sitten suurille joukoille rikkioppineen tunnollisesti, vaan taukoamatta palvella omaa asiaansa.

Oli perin väärin ruveta pohtimaan sotaan syyllisyyttä lähtökohtana se katsantokanta, ettei Saksaa voitu yksin tehdä vastuunalaiseksi tämän suuren onnettomuuden tapahtumisesta, vaan oikein olisi ollut vyöryttää koko syy tykkänään vastustajan niskoille, siinäkin tapauksessa, ettei se olisi vastannutkaan todellista asian menoa, niinkuin asia nyt todellisuudessa sentään oli.

Mutta mitä tästä puolinaisuudesta oli seurauksena?

Kansan syvät rivit eivät ole diplomaatteja eivätkä valtiooppin opettajia, eivät edes pelkästään järkevän arvostelukykyisiä miehiä, vaan yhtä horjuvia ja vaikutuksille alttiita kuin epäilykseen ja epävarmuuteen taipuviakin ihmislapsia. Jos nyt oma propaganda kerrankaan myöntää vastapuolella olevan oikeuden häivettäkään puolellaan, silloin on jo kylvetty oman asian oikeuden epäilyksen siemen. Suuret joukot eivät pysty erottamaan, missä vieraan vääryys loppuu ja oma alkaa. Ne käyvät sellaisessa tapauksessa epävarmoiksi ja epäluuloisiksi, varsinkin kun vastustaja ei tee samaa tyhmyyttä, vaan omasta puolestaan sysää kaiken mahdollisen ja mahdottoman syyn vihollisensa niskoille. Mikä silloin on ymmärrettävämpää, kuin että oma kansa loppujen lopuksi uskoo jopa enemmän vihollisen propagandaa, joka jatkuu tiiviimpänä, yhtenäisempänä, kuin omaa? Ja erikoisesti vielä sellainen kansa, joka jo muutenkin potee objektiivisuusvimmaa siinä määrin kuin Saksan kansa! Sen keskuudessahan näet jok'ikinen panee parastaan, ettei vain suinkaan tulisi tehneeksi viholliselle vääryyttä, senkään uhalla, että omaa kansaa ja valtiota voisivat kohdata mitä suurimmat onnettomuudet, jopa tuho.

Ettei määräävissä paikoissa tietystikään ole tarkoitettu sellaista, se ei ensinkään tule suurten joukkojen tietoisuuteen.

Kansa on suurimmalta osaltaan olemukseltaan ja mieleltään siksi naismaista, ettei sen ajatuksia ja toimintaa määrää niinkään paljon kuivan järkevä harkinta kuin pikemminkin tunnepitoinen vaisto.

Tuo vaisto ei ole monimutkainen, vaan päinvastoin hyvin yksinkertainen ja ahdas. Siinä ei ole monia eri vivahteita, on vain joko kyllä tai ei, rakkaus tai viha, oikeus tai vääryys, totuus tai valhe, ei koskaan puoleksi toista ja puoleksi toista tai osaksi jompaakumpaa jne.

Kaiken sen ymmärsi varsinkin englantilainen propaganda todella nerokkaalla tavalla — ja otti sen huomioon. Siinä ei tosiaankaan ollut lainkaan puolinaisuuksia, jotka olisivat voineet panna miehen epäilemään.

Todistuksena suurten joukkojen tunteiden alkukantaisuuden loistavasta tuntemuksesta oli sen asiaintilan mukaan sovellettu kauhupropaganda, joka yhtä häikäilemättömästi kuin nerokkaallakin tavalla turvasi siveellisen vastustuskyvyn säilymisen edellytykset rintamalla jopa suurimpienkin todellisten tappioiden sattuessa, sekä edelleen se, että saksalainen vihollinen kerta kaikkiaan yhtä iskevästi ristiinnaulittiin ainoana sodan syttymiseen syyllisenä; se oli valhe, joka ainoastaan sen ansiosta, että sitä niin rajattoman, julkean ja yksipuolisen itsepintaisesti toitotettiin, sopeutui suurten kansanjoukkojen tunnepitoiseen, aina äärimmäiseen asennoitumiseen ja joka sen vuoksi myös uskottiin.

Miten tavattoman tehoisaa tämänlaatuinen propaganda oli, sen osoitti selvästi se tosiseikka, että se vielä neljän vuoden kuluttua ei ainoastaan saanut liittolaisten armeijoja kestämään loppuun asti, vaan alkoipa lisäksi syöpyä meidän omaankin kansaamme.

Ei todellakaan ollut lupa ihmetellä, ettei meikäläiselle propagandalle ollut suotu samanlaista menestystä. Jo sen sisäisessä epämääräisyydessä piili sen tehottomuuden itu. Ja vihdoin jo

sen sisällyksestäkin johtuen oli kaikkea muuta kuin todennäköistä, että se olisi voinut tehdä suuriin joukkoihin välttämätöntä vaikutusta. Että mokoman laimean pasifistisen huuhdeveden avulla voitaisiin innostaa ja hurmata miehiä menemään kuolemaan, sellaista tohtivat toivoa ainoastaan Saksan nerottomat »valtiomiehet».

Niinpä siis koko tuo viheliäinen tuote oli hyödytöntä, jopa suorastaan vahingollistakin.

Mutta suurinkaan propagandan suunnittelun nerokkuus ei sittenkään johda ollenkaan menestykseen, jollei alati pidetä mitä tarkimmin silmällä perustavanluonteista periaatetta. Sen pitää rajoittua käsittelemään harvoja asioita, mutta sitten toistaa niitä loppumattomiin. Kestävyys ja sitkeys ovat tässä samoin kuin monen monessa muussakin asiassa tässä maailmassa menestyksen ensimmäinen ja tärkein edellytys.

Nimenomaan propagandan alalla ei saa koskaan antautua kaunosielujen eikä velttoutuneiden miesten johdettavaksi: edellisten johdettavaksi siksi, että siinä tapauksessa sisällys sekä muodoltaan että ilmaisutavaltaan lyhyessä ajassa kehittyy sellaiseksi, ettei se ole omansa suurille joukoille, vaan paremminkin kirjallisissa teeseuroissa; jälkimmäisiä taas on sen vuoksi pelättävä ja visusti varottava, että heidän raikkaiden tunteiden puutteensa saa heidät aina etsimään uusia ärsykkeitä ja kiihokkeita. Sellaiset ihmiset kyllästyvät varsin pian kaikkeen: he haluavat vaihtelua eivätkä ikinä ymmärrä paneutua sellaisten aikalaistensa tarpeisiin, jotka eivät ole vielä yhtä velttoutuneita kuin he itse, saati sitten noita tarpeita käsittää. He ovat aina ensimmäisinä arvostelemassa propagandaa tai pikemminkin sen sisältöä, joka heistä tuntuu liian perinteiseltä, liian kuluneelta, toiste taas aikansa eläneeltä, jne. He haluavat aina jotakin uutta, hakevat vaihtelua, ja siten heistä tulee jokaisen vaikuttavan, tehokkaan poliittisen joukkojenvaltauksen todellisia verivihollisia. Sillä niin pian kuin propagandan järjestely ja sisällys alkaa mukautua heidän tarpeidensa mukaiseksi, se

menettää kaiken lujuutensa ja menee sen sijaan kokonaan hajalle.

Propaganda ei ole kuitenkaan olemassa sen vuoksi, että se hankkisi velttoutuneille pikku herroille kiinnostavaa vaihtelua, vaan sen pitää vakuuttaa, ja ennen kaikkea saada vakuuttumaan suuret joukot. Mutta koska nämä ovat kankeita ja jäykkiä, ne tarvitsevat aina tietyn aikansa, ennen kuin ovat valmiit edes perehtymään johonkin asiaan, ja vasta kaikkein yksinkertaisimpia käsitteitä tuhannesti toistamalla suuret joukot saadaan vihdoin muistamaan.

Mikäli propagandanteossa halutaan vaihtelua, ei itse sen sisältöä, mitä propagandan avulla on määrä julistaa, saa koskaan muuttaa, vaan sen täytyy aina sanoa lopuksi sama asia. Niinpä täytyy samaa iskusanaa tietenkin valaista usealta eri puolelta, mutta aina pitää jokaisen katsauksen lopun päättyä itse iskusanaan. Ainoastaan sillä tavalla propaganda voi vaikuttaa ja se todella vaikuttaakin yhtenäiseltä ja kiinteältä.

Tämä suuri linja yksin, josta ei koskaan saa poiketa syrjään, voi alati yhtäläisenä pysyvällä tavalla, johdonmukaisesti tähdennettynä johtaa lopulliseen menestykseen. Silloin voidaan ihmettelyä tuntien todeta, miten tavattomiin, melkeinpä käsittämättömiin tuloksiin sellaisella sitkeydellä ja kestävyydellä voi päästä.

Jokaisen propagandan onnistuminen on, yhtä hyvin liikeelämässä kuin valtiollisellakin alalla, sen varassa, miten kauan ja miten tasaisen yhtenäisesti sitä käytetään.

Tässäkin suhteessa vihollistemme sotapropagandan tarjoama esimerkki oli esikuvallinen: se oli rajoitettu vain muutamia harvoja näkökohtia käsittäväksi, suunniteltu yksinomaan suuria joukkoja silmällä pitäen, sitä harjoitettiin uupumattoman sitkeästi. Koko sodan aika käytettiin kerta kaikkiaan oikeiksi tunnustettuja perusajatuksia ja esittämismuotoja tekemättä koskaan vähäpätöisimpiäkään muutoksia. Aluksi tämän propagandan julkeat, röyhkeät väitteet saivat sen tuntumaan mielettö-

mältä, sitten se muuttui epämieluisaksi, ja lopulta sitä uskottiin. Neljän ja puolen vuoden kuluttua Saksassa puhkesi vallankumous, jonka iskusanat olivat peräisin vihollisten sotapropagandasta.

Mutta Englannissa älyttiin vielä lisäksi eräs seikka, nimittäin että tämän henkisen aseen menestyksen mahdollisuus on kokonaan sen käytön laajuuden varassa, mutta että sen menestys runsaasti korvaa kaikki kustannukset.

Propagandaa pidettiin siellä ensiarvoisena aseena, jota vastoin se meillä oli työttömien poliitikkojen viimeisenä hätäaputyönä ja vaatimattomien urhojen suojapaikkana.

Sen menestys olikin, kun kaikki otetaan huomioon, tyhjän arvoinen.

7. luku.

VALLANKUMOUS.

VUONNA 1915 oli vihollispropaganda alkanut tunkeutua keskuuteemme, v:sta 1916 se kävi alati tehokkaammaksi, ja v:n 1918 alusta se paisui suoranaiseksi tulvaksi. Nyt saattoikin jo joka askelella nähdä tuon sielujenpyydystyksen seurauksia. Armeija oppi vähän kerrassaan ajattelemaan vihollisen toivomalla tavalla.

Saksalainen vastavaikutus sen sijaan petti kerrassaan.

Armeijan silloisella henkisellä ja tahdonomaisella johtajalla oli kyllä tarkoituksena ja hänellä oli päättäväisyyttäkin ryhtyä taisteluun tällä alalla, mutta puuttui sitä välinettä, koneistoa, joka siihen olisi ollut tarpeen. Psykologiselta kannalta olikin erehdys antaa joukkojen itsensä ryhtyä tätä valistustoimintaa harjoittamaan. Jos sen mieli olla tehokasta, sen piti tulla kotiseudulta. Ainoastaan siinä tapauksessa saattoi toivoa sen tehoavan miehiin, jotka lopulta olivat kohta neljän vuoden ajan suorittaneet kotiseudun puolesta kuolemattomia sankaritekoja ja kärsineet kieltäymyksiä.

Mutta mitä heille tuli kotiseudulta?

Oliko se, että kotiseutu petti, typeryyttä vai rikollisuutta?

Sydänkesällä 1918, sen jälkeen kun Marne'in eteläranta oli tyhjennetty, menetteli varsinkin Saksan sanomalehdistö niin viheliäisen taitamattomasti, jopa rikollisen tyhmästi, että mielessäni heräsi päivä päivältä kiihtyvän suuttumuksen ja när-

kästyksen ohella kysymys, eikö tosiaankaan ollut ketään, joka olisi kyennyt tekemään lopun mokomasta armeijan sankarimielen henkisestä hävittämisestä.

Mitä tapahtui Ranskassa, kun me v. 1914 ennenkuulumattomassa voitonrynnistyksessä tunkeuduimme tuohon maahan? Mitä Italia teki niinä päivinä, jolloin sen Isonzon-rintama murtui? Ja mitä Ranska taaskin keväällä 1918, kun saksalaisten divisioonien hyökkäys näytti kohottavan asemat irti saranoiltaan ja raskaiden kaukotykkipatterien pitkälle ulottuva käsivarsi alkoi kolkuttaa Pariisin portteja?

Miten siellä olikaan kiireesti perääntyviin rykmentteihin lietsomalla lietsottu hehkuvan polttavaa kansalliskiihkoa! Miten propaganda ja nerokas joukkosuggestio työskentelivätkään saadakseen uskon lopulliseen voittoon taas elpymään murtuneilla rintamillakin!

Mutta mitä meillä sillä välin tapahtui?

Ei mitään, tai sitten vielä pahempaa.

Viha ja suuttumus valtasivat niinä aikoina usein mieleni saadessani luettavakseni tuoreimmat sanomalehdet ja niiden palstoilla harjoitetun psykologisen joukkomurhan ilmestyessä silmieni eteen.

Monet kerrat kiusasi mieltäni ajatus, että jos Kaitselmus olisi asettanut Saksan propagandapalvelukseen noiden kykenemättömien tai haluttomien miesten tilalle minut, kohtalo olisi antanut taistelun päättyä toisin.

Noina kuukausina tunsin ensi kerran sen kohtalon koko luihun salakavaluuden, joka piteli minua kiinni rintamalla ja paikassa, missä minkä tahansa neekerin sattumalta paukauttama laukaus voisi tehdä minusta lopun, vaikka olisin toisella paikalla voinut suorittaa isänmaalle aivan toisenmoisia palveluksia!

Sillä että sellainen olisi minulle onnistunut, julkenin uskoa jo tuona aikana.

Mutta minähän olin nimetön mies, yksi kahdeksan miljoonan joukossa!

Siispä oli parempi pitää suunsa kiinni ja täyttää velvollisuutensa sillä paikalla mahdollisimman hyvin.

卐

Kesällä 1915 saimme käsiimme ensimmäiset vihollisten lentolehtiset.

Niiden sisällys oli, vaikka esityksen muoto hiukan vaihtelikin, melkein aina sama, että nimittäin Saksassa hätä ja puute kasvoivat kasvamistaan, sotaa jatkui loppumattomiin voitonmahdollisuuksien vähetessä vähenemistään; kotiseudun väestö halusikin sen vuoksi rauhaa, mutta »militarismi» ja »keisari» eivät sitä sallineet; koko maailma — joka tämän muuten tiesi aivan hyvin — ei käynytkään sotaa Saksan kansaa, vaan sen sijaan yksinomaan ainoaa syyllistä, keisaria, vastaan; taistelusta ei niin muodoin tulisi ikinä loppua, ennen kuin tuo rauhallisen ihmiskunnan vihollinen olisi syrjäytetty; mutta rauhaa rakastavat ja demokraattiset kansakunnat ottaisivat sodan päätyttyä Saksan kansan mukaan ikuisen maailmanrauhan liittoon, joka rauha olisi taattu siitä hetkestä alkaen, jolloin »preussilainen militarismi» olisi murskattu.

Niissä esitetyn paremmaksi valaisuksi oli niihin painettu usein jäljennöksinä »kotiseudulta lähetettyjä kirjeitä», joiden sisällys tuntui tukevan mainittuja väitteitä.

Ylipäänsä siihen aikaan kaikille moisille yrityksille vain naurettiin. Lentolehtiset luettiin, sitten lähetettiin rintaman taakse ylempiin esikuntiin ja enimmäkseen unohdettiin, kunnes tuuli taaskin kantoi niitä yläilmoista ampumahautoihin uuden varaston; noita lehtisiä meidän puolellemme tuomaan näet käytettiin enimmäkseen lentokoneita.

Tuon lajin propagandassa pisti ennen pitkää väkisinkin silmään muudan seikka, nimittäin se, että jokaisella rintamalohkolla, missä oli baijerilaisia joukkoja, erittäin johdonmukaisesti hyökkäiltiin Preussin kimppuun ja vakuuteltiin, ei ainoastaan, että nimenomaan Preussi oli varsinainen sotaan syyllinen

ja siitä kokonaan vastuussa, vaan myöskin, ettei muka tunnettu vähintäkään vihamielisyyttä Baijeria kohtaan; tosin kyllä ei Baijeriakaan voitu auttaa, niin kauan kuin se oli preussilaisen militarismin palveluksessa, s.o. istui omilla housuillaan tulessa sen puolesta.

Tuollaisista vaikutusyrityksistä alkoi tosiasiallisesti jo v. 1915 aiheutua eräitä seurauksia. Preussilaisvastainen mieliala yltyi joukko-osastoissa aivan ilmeisesti — mutta sen johdosta ei ylhäältäpäin ryhdytty, ei niin ainoaa kertaa toimenpiteisiin sitä vastaan. Tämä oli enemmän kuin pelkkä laiminlyönninsynti, jonka täytyi joskus tuonnempana, ennemmin tai myöhemmin, mitä onnettomimmalla tavalla kostautua, ei kylläkään »Preussille», vaan Saksan kansalle, ja siihenhän toki itse Baijerikin kuuluu.

Tässä suhteessa vihollispropaganda alkoi jo v:sta 1916 lähtien saavuttaa ehdotonta menestystä.

Samoin olivat suoraan kotiseudulta lähetetyt surkeat ruikutuskirjeet jo kauan sitten alkaneet vaikuttaa. Nyttemmin ei vastustajan enää ollenkaan tarvinnut lähetellä niitä rintamalle lentolehtisten mukana jne. Niitäkään vastaan ei »hallituksen taholta» tapahtunut mitään, lukuun ottamatta eräitä psykologiselta kannalta aivan aasimaisen typeriä »kehoituksia» ja »varoituksia». Rintamalle tulvi niinkuin ennenkin tulvimalla tuota myrkkyä, jota ajattelemattomat naisihmiset kotiseudulla kehräsivät kokoon, tietysti ollenkaan aavistamattakaan, että se oli keino, millä lujittaa vastustajan voitonvarmuutta äärimmäiseen saakka ja joka siten pidensi ja kovensi heidän omien rakkaimpiensa kärsimyksiä rintamalla. Saksan naisten ajattelemattomat kirjeet maksoivat seuraavina aikoina satojentuhansien miesten hengen.

Siten ilmeni jo v. 1916 eräitä arveluttavia oireita. Rintama nurisi ja »napisi», oli jo tyytymätön moneen seikkaan ja väliin syystäkin närkästyksissään. Miesten itsensä nähdessä nälkää ja kärsiessä ja heidän omaistensa kamppaillessa kotona puutteen ja

kurjuuden kynsissä oli toisilla tahoilla yltäkylläisyyttä ja mässäystä. Niin, eipä itse taistelurintamallakaan tässä suhteessa kaikki ollut, niinkuin olisi pitänyt olla.

Siten siis jo noihin aikoihin näkyi hienokseltaan tulevan pulan ja pulman enteitä — mutta nämä olivat yhä vielä pelkästään »sisäisiä» asioita. Sama mies, joka vast'ikään oli haukkunut ja sättinyt ja nurissut, teki muutaman minuutin perästä velvollisuutensa sanaakaan sanomatta, ikäänkuin se olisi ollut itsestään selvää. Sama komppania, joka oli ollut tyytymätön, pureutui siihen ampumahaudan pätkään, jota sen oli puolustettava, niin sisukkaasti, kuin koko Saksan kohtalo olisi ollut tuon muutaman sadan metrin pituisen liejukuoppakaivannon varassa. Tuo oli yhä vielä sama vanhan, suurenmoisen sankariarmeijan rintama!

Sen ja kotiseudun välinen erotus minun oli määrä tulla tuntemaan räikeän muutoksen yhteydessä.

Syyskuun lopulla 1916 lähti se divisioona, johon kuuluin, Somme-joen taisteluun. Se oli meillä ensimmäinen niistä taisteluista, joissa käytettiin suunnattomat määrät taisteluvälineitä, ja vaikutus olikin sitten semmoinen, että sitä on vaikea kuvailla — pikemminkin helvettiä kuin sotaa.

Saksalaisten rintama kesti rumputulen viikkokausia raivoavassa hirmumyrskyssä; väliin se painui vähän matkaa taaksepäin, sitten se taas eteni vuorostaan, mutta koskaan se ei väistynyt.

Lokakuun 7 p:nä 1916 haavoituin.

Pääsin onnellisesti rintaman taakse, ja sitten minut määrättiin vietäväksi sairaalajunassa Saksaan.

Siitä oli nyt kulunut kaksi vuotta, kun olin viimeksi nähnyt oman maani, melkein loppumattoman pitkä aika niissä olosuhteissa. Tuskin osasin enää oikein kuvitella mielessäni, minkä näköisiä olivat sellaiset saksalaiset, joilla ei ollut asetakkia. Maatessani Hermies'ssä pääsidontapaikassa sairaalassa hätkähdin melkein kuin pelästyneenä, kun äkkiä minun vieressäni makaavaa miestä puhutteli saksalainen nainen, sairaanhoitajatar.

Kahden vuoden kuluttua ensi kerran sellainen ääni!

Mutta kuta lähemmä rajaa meitä kotiin kuljettava juna ehti, sitä suurempi levottomuus heräsi jokaisen rinnassa. Ohitsemme soluivat kaikki ne paikat, joiden kautta olimme kaksi vuotta aikaisemmin matkanneet nuorina sotamiehinä; siinä meni Bryssel, Löwen, Lüttich, ja lopuksi arvelimme tuntevamme ensimmäisen saksalaisen talon korkeasta päädystä ja somista ikkunaluukuista.

Isänmaa!

Lokakuussa 1914 oli suonissamme palanut myrskyisä innostus ajaessamme rajan poikki, nyt siellä vallitsi hiljaisuus ja mielenliikutus. Jokainen tunsi itsensä onnelliseksi, kun kohtalo vielä kerran salli hänen nähdä sen, mitä oli suojeltava omalla hengellään; ja jokainen melkein häpesi toisen katsetta.

Melkein sotaanlähtöni kaksivuotispäivänä jouduin Beelitzin sairaalaan Berliinin lähistölle.

Millainen muutos! Somme-joen taisteluiden liejusta tuon ihmerakennuksen valkoisiin vuoteisiin! Aluksi ei tahtonut millään uskaltaa oikein ojentautua niihin pitkäkseen. Vasta vähitellen tottui tähän uuteen maailmaan.

Valitettavasti vain tämä maailma oli uusi eräässä toisessakin suhteessa.

Rintama-armeijan henki ei tuntunut enää olevankaan täällä vieraana. Ensi kerran kuulin nyt täällä sellaista, mikä rintamalla oli vielä tuntematonta: kehuskelua omalla pelkuruudella. Sillä niin paljon kuin rintamalla kuulikin haukkumasanoja ja »napinaa», ei kuitenkaan ikinä kehoitusta lyömään velvollisuutensa laimin, saati jänishousujen ihannointia. Ei! Pelkuri oli yhä vieläkin pelkuri ja raukka eikä yhtään sen kummempi; hänen osakseen tuli aina yleinen halveksinta, samoin kuin todellisen sankarin osaksi aina yleinen ihailu. Mutta täällä sairaalassa asiaintila oli osittain jo melkein päinvastainen: kehnoimmat, luonteettomimmat kiihottajat olivat aina suuna ja päänä ja koettivat kaikin viheliäisen kaunopuheisuutensa keinoin esit-

tää kunnon sotilaan käsitteen naurettavaksi ja pelkuriraukan luonteettomuuden noudatettavaksi esimerkiksi. Varsinkin pari lurjusta piti suurta suuta. Toinen kehuskeli sillä, että itse oli vetäissyt kätensä piikkilankaesteen läpi päästäkseen siten sairaalaan; huolimatta eto haavastaan hän tuntui oleskelleen täällä tavattoman kauan, samoin kuin hän oli ainoastaan petoskauppaa päässyt sairaalajunassa takaisin Saksaan. Tuo myrkkyä sylkevä mies meni niin pitkälle, että hän röyhkeästi, pää pystyssä esitti oman pelkurimaisuutensa suuremman urhoollisuuden ilmaukseksi kuin rehellisen sotilaan sankarikuoleman. Monet kuuntelivat äänettöminä, toiset lähtivät tiehensä, mutta muutamat kannattivatkin häntä.

Minua inhotti niin, että inho kohosi kurkkuun asti, mutta kiihottajaa suvaittiin laitoksessa kaikessa rauhassa. Minkäpä siinä teki? Sairaalan johdon täytyi varmasti tietää, kuka ja mikä hän oli miehiään, ja se tiesikin sen. Mutta kuitenkaan ei pantu tikkua ristiin.

Kun taaskin pääsin kunnolla kävelemään, sain luvan pistäytyä Berliinissä.

Hätä ja puute oli ilmeisesti kaikkialla ankara. Miljoonakaupunki näki nälkää. Tyytymättömyys oli suuri. Muutamissa sotilaskodeissa oli sävy samanlainen kuin sairaalassa. Sai sen käsityksen, että tuollaiset lurjukset aivan tahallaan etsivät sellaisia paikkoja levittääkseen mielipiteitään.

Mutta itse Münchenissä asiat olivat vielä paljon pahemmin!

Kun olin parantuneena päässyt pois sairaalasta ja saanut määräyksen täydennyspataljoonaan, en tahtonut tuntea kaupunkia entisekseen. Ärtyisyyttä, tyytymättömyyttä ja haukkumasanoja, missä ikinä liikkuikin! Itse täydennyspataljoonassakin mieliala oli alapuolella kaiken arvostelun. Täällä oli vielä osaltaan vaikuttamassa se mahdottoman kömpelö tapa, miten rintamasotilaita kohtelivat vanhat opetusupseerit, jotka eivät olleet koskaan itse olleet rintamalla ja joista jo siitä syystä vain osa pääsi siedettävään suhteeseen vanhojen sotamiesten

kanssa. Näillä oli kerta kaikkiaan omat tietyt omituisuutensa, jotka olivat ymmärrettävissä rintamapalveluksen vaikutuksina, mutta joita noiden täydennysjoukko-osastojen johtajien oli aivan mahdoton käsittää, jota vastoin itsekin rintamalta tulleet upseerit ainakin pystyivät niitä ymmärtämään. Jälkimmäisiä upseereja miehistö tietenkin kunnioitti aivan toisella tavalla kuin etappikomentajia. Mutta ottamatta tätä ollenkaan huomioon yleinen mieliala oli viheliäisen kurja; piileskelyä, »pinnaamista», pidettiin jo melkeinpä suuremman viisauden merkkinä, uskollista kestävyyttä sen sijaan sisäisen heikkouden ja ahdasjärkisyyden osoituksena. Toimistot olivat täynnä juutalaisia. Melkein jok'ikinen kirjuri oli juutalainen, ja jokainen juutalainen oli kirjuri. Ihmettelin valitun kansan sotilaiden paljoutta enkä voinut olla vertailematta sitä sen rintamalla olevien edustajien harvalukuisuuteen.

Vielä surkeammat olivat olot talouselämässä. Siellä Juudan kansa oli käynyt tosiasiallisesti »välttämättömäksi». Hämähäkki alkoi hitaasti imeä verta kansan suonista. Oli valittu kiertotieksi sotayhtymät ja siitä saatu ase, jolla kansallisesta ja vapaasta talouselämästä voitiin vähitellen tehdä loppu.

Alati korostettiin rajattoman keskityksen välttämättömyyttä.

Niin oli jo vuonna 1916/17 tosiasiallisesti melkein koko tuotanto rahajuutalaisten valvonnassa.

Mutta keneen kansan vihaa nyt kohdistui?

Tuona aikana huomasin kauhukseni, että oltiin menossa kohti onnettomuutta, jonka täytyi johtaa romahdukseen, jollei sitä ajoissa saatu torjutuksi.

Juutalaisten varastaessa koko kansakunnalta ja pakottaessa sen valtiutensa alaiseksi harjoitettiin kiihotusta ja yllytystä »preussilaisia» vastaan. Samoin kuin rintamalla ei täällä kotiseudullakaan tehty ylhäältäpäin yhtään mitään tuon myrkkypropagandan vastustamiseksi. Ei näkynyt ollenkaan aavistettavankaan, että Preussin sortuminen ei suinkaan aiheuttaisi Baije-

rille nousua, vaan että edellisen kukistuminen auttamattomasti vetäisi jälkimmäisenkin mukaansa kurimukseen.

Tuollainen menettely tuotti minulle sanomatonta tuskaa. Havaitsin sen vain mitä nerokkaimmaksi juutalaisten tempuksi, jonka oli määrä kääntää yleinen huomio pois heistä ja kohdistaa se toisiin. Baijerilaisten ja preussilaisten riidellessä keskenään he riistivät molempien elämisenmahdollisuudet aivan nenän edestä; samalla aikaa, jolloin Baijerissa haukuttiin preussilaisia, juutalaiset järjestivät vallankumouksen ja murskasivat samalla kertaa sekä Preussin että Baijerin.

En voinut kärsiä noita kirottuja Saksan eri heimojen välisiä riitoja ja kiitin kauppojani, kun pääsin taas takaisin rintamalle, jonne olinkin ilmoittautunut uudelleen heti Müncheniin saavuttuani.

Maaliskuun alussa v. 1917 olin sitten taas entisessä rykmentissäni.

卐

V:n 1917 lopulla tuntui armeijan masentuneisuuden aallonpohjasta päästyn. Koko armeija sai Venäjän luhistumisen jälkeen uutta rohkeutta ja uutta toivoa. Vakaumus, että taistelu sentään loppujen lopuksikin päättyisi Saksan voittoon, alkoi yhä suuremmassa määrin päästä joukoissa vallalle. Taaskin kuului laulua, ja kovanonnenkoikkujat korpit kävivät harvinaisemmiksi. Taaskin luotettiin isänmaan tulevaisuuteen.

Erikoisesti Italian romahdusmainen tappio syksyllä 1917 oli vaikuttanut ihmeellisesti; tätä voittoa näet pidettiin todistuksena siitä, että oli mahdollista murtaa rintama muuallakin kuin Venäjän sotanäyttämöllä. Ihana usko valautui nyt taaskin miljooniin sydämiin ja sai ne helpotuksesta hengähtäen suhtautumaan luottavasti vuoteen 1918. Vastustaja sen sijaan oli ilmeisesti lamassa. Sinä talvena oli vähän rauhallisempaa kuin muulloin. Oli tullut tyven myrskyn edellä.

Mutta juuri kun rintamalla suoritettiin viimeisiä valmisteluja,

jotta tämä ikuinen taistelu olisi vihdoinkin saatu lopetetuksi, juuri kun loputtomat joukkojen ja taisteluvälineiden kuljetukset vyöryivät kohti länsirintamaa ja joukkoja koulutettiin suureen hyökkäykseen, silloin Saksassa äkkiä tapahtui koko sodan ajan suurin roistontyö.

Saksa ei saanut päästä voitolle: viime hetkessä, jolloin voitto jo uhkasi ruveta seuraamaan Saksan lippuja, ryhdyttiin keinoon, joka tuntui olevan omiaan yhdellä iskulla tukahduttamaan Saksan keväthyökkäyksen heti alkuunsa ja tekemään voiton saavuttamisen mahdottomaksi:

Järjestettiin sotatarviketeollisuuslakko.

Jos se onnistuisi, silloin Saksan rintaman täytyisi luhistua, ja »Vorwärtsin», sosiaalidemokraattien Berliinissä ilmestyvän päääänenkannattajan toivomus, ettei voitto tällä kertaa seuraisi Saksan lippuja, toteutuisi. Rintaman täytyisi ampumatarvikkeiden puutteessa pakostakin murtua muutamassa viikossa; siten olisi hyökkäys saatu ehkäistyksi, Entente pelastetuksi; mutta kansainvälinen pääoma olisi silloin saatu tehdyksi Saksan valtiaaksi, marxilaisen kansainpetoksen salainen päämäärä saavutettu.

Kansallisen talouselämän murtaminen kansainvälisen pääoman valtiuden pystyttämisen hyväksi — päämäärä, joka toisen puolen typeryyden ja hyväuskoisuuden ja toisen rajattoman pelkurimaisuuden vuoksi onkin saavutettu.

Totta kyllä sotatarviketeollisuuslakko ei johtanut täydelleen toivottuun menestykseen, rintaman näännyttämiseen aseiden puutteeseen: lakko murtui liian aikaisin, jotta aseiden ja ampumavarojen puute — niinkuin suunnitelmana oli ollut — olisi ehtinyt tuomita armeijan tuhoon. Mutta sitä hirvittävämmät olivat sen aiheuttamat siveelliset vauriot.

Ensiksikin: minkä vuoksi armeija enää taisteli, koska itse kotiseudulla ei voittoa ollenkaan toivottukaan? Kenen hyväksi tehtiin suunnattomat uhraukset ja kestettiin puutetta ja kieltäy-

myksiä? Sotamiehen pitää taistella voiton puolesta, mutta kotiseudulla pannaan toimeen lakkoja sitä vastaan!

Mutta toiselta puolen: millainen oli sen vaikutus viholliseen?

Talvella 1917/18 kohosi ensi kerran synkkiä pilviä liittolaismaailman taivaalle. Lähes neljä vuotta oli yhtä mittaa ryntäilty Saksan jättiläistä vastaan saamatta tätä kukistetuksi; ja kuitenkin tällä oli ainoastaan toinen käsivarsi vapaana kannattamassa kilpeä suojana, kun taas miekan täytyi iskeä vuoroin itään, vuoroin etelään. Nyt jättiläisen selkäpuoli oli vihdoinkin vapaa. Verta oli vuotanut virtanaan, ennen kuin hänen oli onnistunut iskeä yksi vihollisistaan lopullisesti maahan. Nyt oli kilven lisäksi miekankin määrä kääntyä länteen, ja vihollinen, jonka ei ollut tähän mennessä onnistunut murtaa puolustusta, sai nyt kaiken lisäksi niskaansa vielä hyökkäyksenkin.

Sitä pelättiin ja alettiin epäillä voittoa.

Lontoossa ja Pariisissa pidettiin neuvottelu toisensa perästä. Itse vihollispropagandaakin oli jo vaikea tehdä; ei ollut enää yhtä helppo todistella, ettei Saksalla ollut voiton mahdollisuuksia.

Samoin oli asianlaita rintamillakin, missä vallitsi untelo vaiteliaisuus, myöskin liittolaisten joukoissa. Noista herroista oli yks'kaks' julkeus haihtunut. Vähän kerrassaan alkoi heillekin sarastaa peloittava valo. Heidän suhtautumisensa saksalaiseen sotilaaseen oli muuttunut. Tähän saakka tämä oli ehkä ollut heidän silmissään joka tapauksessa häviöön tuomittu typerys, mutta nyt oli heidän edessään heidän liittolaisensa Venäjän tuhooja; se, että saksalaisten oli pakosta täytynyt rajoittaa itään päin tekemiään hyökkäysliikkeitä, tuntui heistä nyt nerokkaalta taktiikalta. Kolmen vuoden ajan olivat nyt nuo saksalaiset ryntäilleet Venäjää vastaan, ensi alussa näköjään ilman pienintäkään tulosta. Nuo melkein tarkoituksettomat yritykset olivat pyrkineet melkeinpä hymyilyttämään; tietysti Venäjän, jättiläisen, täytyi loppujen lopuksi voittaa miesmääränsä ylivoimaisuudella ja Saksan murtua vuodatettuaan verensä kuiviin. Todellisuus näytti antavan tukensa tälle toivomukselle.

Niistä v:n 1914 syyskuun päivistä alkaen, jolloin Tannenbergin taistelussa otettujen venäläisten sotavankien loppumattomat joukot alkoivat ensi kerran virrata Saksaan pitkin maanteitä ja rautateitä, tuo virta tuskin oli koskaan tauonnut — mutta jokaisen lyödyn ja tuhotun armeijan tilalle nousi uusi. Lakkaamatta jättiläisvaltakunta antoi tsaarille uusia sotilaita ja sodalle uusia uhreja. Miten kauan Saksa jaksoi kestää tuossa kilpajuoksussa? Eikö viimein pakostakin koittaisi päivä, jolloin saksalaisten viimeisenkin voiton jälkeen venäläiset armeijat ryhtyisivät kaikkein viimeiseen taisteluun? Entä miten sitten? Inhimillisten laskelmien mukaan Venäjän voitto saattoi kyllä siirtyä tuonnemmaksi, mutta sen täytyi kuitenkin tulla.

Nyt oli kaikista noista toiveista tullut loppu: sen liittolaisen voimat, joka oli tuonut suurimmat veriuhrit yhteisten etujen ja pyyteiden alttarille, olivat lopussa ja se makasi maassa hellittämättömän hyökkääjän edessä. Pelko ja kauhu hiipivät sotilaiden, sydämeen jotka tähän saakka olivat olleet sokeasti uskovia ja luottavia. Kammotti ajatellessa tulevaa kevättä. Sillä kun ei tähän asti ollut onnistunut saada saksalaisia voitetuksi, vaikka he olivat voineet asettaa vain osan joukoistaan länsirintamalle, niin miten voitaisiin nyt vielä odottaa voittoa, kun tuon kammottavan sankarivaltion koko voima näytti kerääntyvän yhteen, länttä vastaan suuntautuvaan hyökkäykseen?

Etelä-Tyrolin vuorten varjot laskeutuivat ahdistavina mielikuvituksen ylle: Flanderin usvissa saakka kummittelivat Cadornan lyödyt armeijat kelmeinä haamuina, ja voiton usko väistyi tulevan tappion pelon tieltä.

Silloin — kun koleina öinä jo luultiin kuuluvan Saksan armeijan etenevien hyökkäysjoukkojen tasaista vyöryntää ja pelokkaina ja huolestuneina tuijotettiin lähestyvää tuomiopäivää, silloin leimahti äkkiä Saksasta räikeän punainen valo heittäen loimunsa vihollisrintaman kaukaisimpiinkin kranaattikuoppiin: samalla hetkellä, jolloin saksalaiset divisioonat saivat viimeiset ohjeensa ennen suuren hyökkäysliikkeen alkua, puhkesi Saksassa yleislakko.

Ensi alussa maailma oli sanattomana. Mutta sitten vihollispropaganda ryntäsi, huoaten helpotuksen huokauksen, kiireesti ottamaan vastaan tämän kahdennellatoista hetkellä tulleen avun. Yhdellä iskulla oli keksitty keino, millä kohentaa liittoutuneiden sotilaiden jo pettävää luottavaisuutta, kuvailla voiton todennäköisyys uudelleen varmaksi ja muuttaa tulevien tapahtumien huolestunut pelko päättäväiseksi luottamukseksi. Nyt voitiin antaa saksalaisten hyökkäystä odottaville rykmenteille evästykseksi kaikkien aikojen suurimpaan taisteluun se vakaumus, ettei sodan loppua ratkaissut saksalaisten rynnäkön hurjuus, vaan sen torjunnan sitkeys. Saksalaiset saattoivat taistella ja saada niin monta voittoa kuin halusivat, heidän kotimaassaan oli valmiina vallankumous eikä voitokas armeija.

Tätä uskoa alkoivat englantilaiset, ranskalaiset ja amerikkalaiset sanomalehdet kylvää lukijoidensa sydämeen, samalla kuin tavattoman taitava propaganda tempasi mukaansa rintamajoukot.

»Saksa vallankumouksen partaalla! Liittolaisten voitto ehdottoman varma!» Tämä oli kaikkein parhainta lääkettä auttamaan horjuvan »poilun», ranskalaisen sotilaan, ja Tommyn taas jaloilleen. Nyt saatiin kiväärit ja konekiväärit taas soimaan, ja silmittömän kauhun ja paon asemesta syntyi toiveikas vastarinta.

Sellainen oli sotatarviketeollisuuslakon tulos. Se lujitti viholliskansojen voitonuskoa ja haihdutti liittolaisrintamilla vallitsevan lamauttavan epätoivon — jälkeenpäin täytyi tuhansien saksalaisten sotilaiden maksaa se verellään. Mutta tuon kaikkein alhaisimman roistontyön alkuunpanijat olivat kärkkymässä kaikkein korkeimpia valtionvirkoja vallankumouksellisessa Saksassa.

Saksalaisten puolella saatiin kyllä miten kuten voitetuksi tuon teon aiheuttama näkyvä takaisku, mutta vastustajien puolella eivät sen seuraukset jääneet tulematta. Vastarinnasta oli kadonnut kaiken toivonsa menettäneen armeijan tarkoituksettomuus, sen tilalle tuli katkera, sisukas taistelu voitosta.

Sillä kaikkien inhimillisten laskelmien mukaan täytyi voiton nyt olla tulossa, kunhan vain länsirintama kykenisi muutaman kuukauden ajan kestämään saksalaisten hyökkäystä. Mutta Entente'in parlamenteissa havaittiin tulevaisuuden mahdollisuudet ja myönnettiin ennen kuulumattomia määrärahoja propagandatoiminnan jatkamiseen Saksan tuhoksi.

卐

Minulla oli onni olla mukana molemmissa ensimmäisissä sekä viimeisessä hyökkäyksessä.

Nämä muodostuivat elämäni suunnattomimmiksi vaikutelmiksi; suunnattomiksi sen vuoksi, että taistelu nyt viimeisen kerran menetti v. 1914 käydyn tavoin torjuntataistelun luonteensa ja siirtyi hyökkäykseen. Saksan armeijan ampumahaudoissa huokaistiin helpotuksen huokaus, kun vihdoinkin, kun oli runsaasti kolme vuotta kestetty vihollisen hornassa, tilinteon päivä oli koittamassa. Vielä kerran voittoisat pataljoonat riemuitsivat ja ripustivat viimeiset lakastumattomat laakeriseppeleet voittojen huminan ympäröimiin lippuihinsa. Vielä kerran pauhasivat mahtavina isänmaalliset laulut loputtomista marssirivistöistä taivasta kohti, ja viimeisen kerran hymyili Herran armo hänen kiittämättömille lapsilleen.

卐

Sydänkesällä 1918 vallitsi rintamalla painostava, ahdistava mieliala. Kotiseudulla riideltiin. Minkä vuoksi? Kenttäarmeijan eri joukko-osastoissa kerrottiin kaikenlaista. Sota oli nyt turhaa, ja ainoastaan tylsimykset saattoivat enää uskoa voittoa mahdolliseksi. Kansalle ei ollut mitään etua siitä, että kestettäisiin enää kauemmin, ainoastaan pääoma ja yksinvalta siitä hyötyivät — sellaista kuului kotiseudulta, ja samaa pohdittiin rintamalla.

Rintamaan se alussa vaikutti hyvin vähän. Mitäpä yleinen äänioikeus meitä liikutti? Senkö vuoksi muka oli taisteltu

neljä pitkää vuotta? Alhainen roistontyö, että sillä tavalla vielä varastettiin sodan päämäärä haudassa lepääviltä kaatuneilta sankareilta. Nuoret rykmentit eivät olleet menneet aikoinaan Flanderissa kuolemaan huutaen »eläköön yleinen ja salainen äänioikeus!» vaan huutaen »Deutschland über alles in der Welt». Pieni, mutta ei sentään aivan merkityksetön ero. Mutta niistä, jotka nyt huusivat äänioikeutta, ei suurin osa ollut siellä ollutkaan, missä he nyt sen aikoivat taistelemalla hankkia. Rintamalla ei koko tuota poliittista roskaväkeä tunnettu. Vain pieni murto-osa herroista parlamentaarikoista nähtiin siellä, missä ne kunnon saksalaiset, joilla vielä oli jäsenet eheinä, siihen aikaan olivat.

Rintama oli niin muodoin vanhoilta osiltaan hyvin vähässä määrin vastaanottavainen herrojen Ebertin, Scheidemannin, Barthin ja Liebknechtin ym. uusille sodantavoitteille. Ei ollenkaan käsitetty, minkä vuoksi »pinnaajat» yks'kaks' saivat oikeuden, syrjäyttämällä armeijan, anastaa käsiinsä vallan valtakunnassa.

Oma mieskohtainen asenteeni oli heti ensi alusta saakka luja ja varma: Vihasin koko tuota viheliäisten kansanpetturien puoluemieslurjusten roskajoukkoa kaikesta sydämestäni. Olin jo aikoja päässyt selville siitä, ettei tuo porukka välittänyt vähääkään kansakunnan parhaasta, vaan ainoastaan tyhjien taskujensa täyttämisestä. Ja mielestäni he olivat kypsiä hirsipuuhun, koska itse olivat nyt valmiit uhraamaan siitä hyvästä koko kansan ja, jos niin vaadittiin, päästämään koko Saksan tuhoutumaan. Jos heidän toivomuksensa otettiin huomioon, se oli samaa kuin työtä tekevän kansan etujen uhraaminen muutamien taskuvarkaiden hyväksi: niihin saattoi myöntyä ainoastaan jos oli valmis heittämään Saksan oman onnensa nojaan.

Sillä tavoin ajattelivat verrattomasti useimmat taistelevassa armeijassa. Mutta kotiseudulta saapuva täydennys kävi nopeasti yhä huonommaksi, niin että sen saapuminen merkitsi pikemminkin taisteluvoiman heikennystä kuin vahvistusta. Varsinkin

nuori täydennysaines oli suureksi osaksi arvotonta. Usein oli vaikea käsittää, että he olivat saman kansan poikia, joka oli aikoinaan lähettänyt nuorisonsa taistelemaan Ypernistä.

Elo- ja syyskuussa hajaannuksen oireet lisääntyivät kiihtyvän nopeasti huolimatta siitä, ettei vihollisen hyökkäysten vaikutusta voinut verrata meidän tuonnoittaisten torjuntataistelujemme kauhuihin. Somme-joen taistelu ja Flanderi olivat niiden rinnalla kammottavina menneisyydessä.

Syyskuun lopulla se divisioona, johon minä kuuluin, joutui kolmannesti niille paikoille, jotka olimme aikoinamme nuorina vapaaehtoisrykmentteinä valloittaneet rynnäköllä.

Millainen muisto!

Loka- ja marraskuussa v. 1914 olimme saaneet täällä tulikasteemme. Isänmaanrakkaus sydämessä ja laulu huulilla oli meidän nuori rykmenttimme käynyt taisteluun kuin karkeloon. Kallein veri uhrattiin iloisin mielin siinä uskossa, että siten saatiin säilytetyksi isänmaan riippumattomuus ja vapaus.

Heinäkuussa 1917 astuimme toiseen kertaan tuolle samalle, meille kaikille pyhäksi muuttuneelle kamaralle. Sen povessahan lepäsivät parhaimmat toverimme, melkein lapsia vielä, jotka aikoinaan syöksyivät silmät loistaen kuolemaan ainoan, kalliin synnyinmaansa puolesta.

Me vanhat, jotka olimme aikoinamme lähteneet taisteluun sen rykmentin mukana, seisoimme kunnioittavan mielenliikutuksen valtaamina sillä valapaikalla, jossa olimme vannoneet »uskollisuutta ja kuuliaisuutta kuolemaan saakka».

Tätä samaa kamaraa, jonka rykmenttimme kolme vuotta sitten oli vallannut rynnäköllä, sen oli määrä nyt puolustaa ankarassa torjuntataistelussa.

Kolmiviikkoisella rumputulella englantilaiset valmistelivat suurta Flanderin-hyökkäystä. Silloin tuntuivat kaatuneiden henget vironneen taaskin eloon; rykmentti tarrautui kiinni likaiseen liejuun, pureutui sisukkaasti jokaiseen yksinäiseen kuoppaan ja kraatteriin, ei väistynyt, ei horjunut ja harveni niinkuin

kerran ennenkin tällä samalla paikalla harvenemistaan, kunnes englantilaisten hyökkäys viimeinkin alkoi heinäkuun 31 p:nä 1917.

Meidät vaihdettiin elokuun ensimmäisinä päivinä.

Rykmentti oli kutistunut muutamaksi komppaniaksi; nämä hoippuivat taakse lokakuoren peitossa, enemmän aaveiden kuin ihmisten kaltaisina. Mutta lukuun ottamatta muutaman sadan metrin matkaa kranaattikuoppia englantilaiset eivät olleet hyötyneet muuta kuin kuoleman.

Nyt — syksyllä 1918 — olimme kolmatta kertaa samalla v:n 1914 rynnäkköjen kamaralla. Entinen levähdyspaikkamme, pieni Comines'in kaupunki, oli joutunut taistelutantereeksi. Mutta vaikka taistelumaasto olikin entinen, miehet olivat muuttuneet: nyt joukkojen keskuudessa »politikoitiinkin». Kotiseudun myrkky alkoi tehota täällä samoin kuin kaikkialla. Nuorempi täydennysmiehistö oli aivan kelvotonta — se tuli kotiseudulta.

Lokakuun 13 ja 14 p:n välisenä yönä alkoi englantilaisten kaasuhyökkäys etelärintamalla Ypernin edustalla; he käyttivät silloin »keltaristiä», jonka vaikutus oli meille vielä tuntematon, puheen ollen kokemuksestamme omassa ruumiissa. Vielä samana yönä minun oli määrä itseni tulla se tuntemaan. Lokakuun 13 p:n iltana olimme kukkulalla Wervickin eteläpuolella joutuneet monituntiseen kaasukranaattien rumputuleen, jota jatkui väliin kiihkeämpänä, väliin laimeampana koko yön. Jo keskiyön aikaan meistä osa lähti pois, näistä muutamat toverit ainiaaksi. Aamupuoleen tuskani kiihtyivät neljännestunti neljännestunnilta yhä ankarammiksi, ja kello seitsemän aikaan aamulla hoipuin taakse horjuen, silmät kuin tulessa palaen, ottaen mukaani viimeisen ilmoitukseni sodasta.

Jo muutaman tunnin kuluttua silmäni hehkuivat kuin tulipallot; maailma pimeni ympärilläni.

Niin jouduin Pasewalkin sairaalaan Pommeriin, ja siellä minun täytyi — kokea vallankumous!

Jo pitkät ajat oli ilmassa ollut jotakin epämääräistä, mutta vastenmielistä. Miehestä mieheen kerrottiin, että lähiviikkoina »se alkaa» — en vain osannut käsittää, mitä sillä oikein tarkoitettiin. Ajattelin ensinnä lakkoa, samantapaista kuin edellisenä keväänä. Laivastosta saapui lakkaamatta pahaenteisiä huhuja, siellä kuului olevan kuohuntaa ja levottomuutta. Mutta sekin tuntui minusta pikemminkin joidenkin yksityisten mielikuvituksen tuotteelta kuin sellaiselta, jossa oli suuret joukot mukana. Itse sairaalassa puhui kyllä jokainen sodan toivottavasti pian lähenevästä lopusta, mutta kukaan ei ottanut huomioon sellaista mahdollisuutta, että se päättyisi »heti paikalla». Sanomalehtiä en voinut lukea.

Marraskuussa yleinen jännittyneisyys kiristyi.

Ja sitten eräänä päivänä onnettomuus yht'äkkiä, aavistamatta tapahtui. Sairaalaan saapui kuorma-autoilla merisotilaita vaatien yhtymään vallankumoukseen, pari, kolme juutalaispoikaa oli »johtajina» tässä taistelussa meidän kansamme »vapauden, kauneuden ja arvon» puolesta. Heistä ei ollut yksikään ollut rintamalla. Ns. »tippurisairaalan» kiertotietä nuo kolme etapissa ollutta itämaalaista oli annettu takaisin kotiseudulle. Nyt he kohottivat siellä punaisen rääsyn.

Viime aikoina oli vointini hieman parantunut. Silmäkuopissa jomottava kipu alkoi lieventyä; minun onnistui taaskin vähitellen uudelleen ruveta erottamaan ympäristöäni, esineiden hahmopiirteitä. Saatoin toivoa saavani näköni takaisin, niin että myöhemmin voisin suorittaa työtä tai toista. Tosin kyllä ei ollut toivoa sellaisesta, että koskaan enää voisin piirtää. Mutta kuitenkin olin paranemisen tiellä, kun tuo hirvittävä tapahtui.

Ensimmäisenä toiveenani pysyi yhä, että maanpetturuus olisi ainoastaan enemmän tai vähemmän paikallinen ilmiö. Koetin myöskin lujittaa muutamia tovereitani tässä uskossa. Erikoisesti olivat baijerilaiset sairaalatoverini lievimmin sanoen halukkaita sitä toivomaan. Siellä mieliala oli kaikkea muuta kuin »vallankumouksellinen». En voinut kuvitella mielessäni,

että sama hulluus ja mielettömyys puhkeaisi Münchenissäkin. Uskollisuuden kunnianarvoista Wittelsbachin ruhtinassukua kohtaan kuvittelin sentään voimakkaammaksi kuin muutamien juutalaisten tahto. Niinpä en voinut uskoa muuta kuin että oli kysymyksessä meriväen mellakka, joka kukistettaisiin lähipäivinä.

Seuraavat päivät koittivat ja toivat mukanaan koko elämäni kauheimman varmuuden. Huhut kävivät yhä pahemmin levottomuutta herättäviksi. Siitä, mitä olin arvellut paikalliseksi ilmiöksi, näytti paisuvan yleinen vallankumous. Kaiken lisäksi rintamalta saapui häpeällisiä viestejä. Aiottiin antautua. Niin, oliko se ylipäänsä mahdollista?

Marraskuun 10 p:nä saapui pastori sairaalaan ja piti pienen puheen; nyt me saimme tietää kaiken.

Itsekin olin, äärimmäisen mielenkiihkon vallassa, saapuvilla tuon lyhyen puheen aikana. Vanha kunnianarvoinen herra näytti ankarasti vapisevan ilmoittaessaan meille, ettei Hohenzollernin hallitsijasuku enää saanut pitää päässään Saksan keisarinkruunua, että isänmaasta oli tullut »tasavalta», että täytyi rukoilla Kaikkivaltiasta, ettei Hän kieltäisi tältä muutokselta siunaustaan eikä hylkäisi meidän kansaamme tulevina aikoina. Hän ei kai voinut muuta, hänen täytyi muistaa kuningashuonetta muutamin sanoin, hän tahtoi huomauttaa, mitä ansioita sillä oli ollut Pommerissa, Preussissa, ei, koko saksalaisessa isänmaassa, ja — silloin hän puhkesi hiljaiseen itkuun —, mutta tuossa pienessä salissa laskeutui kaikkien sydämiin mitä syvin alakuloisuus, enkä usko ainoankaan silmän jaksaneen pysyä kuivana. Mutta kun vanha herra yritti jatkaa kertomustaan ja ilmoitti, että meidän nyt täytyi päättää tämä pitkä sota ja että isänmaallemme vastaisuudessa, kun sota nyt oli menetetty ja antauduimme voittajien armoille, koittaisivat raskaat koettelemukset, mutta että aselepo oli määrä solmia luottamuksessa tähänastisten vihollistemme jalomielisyyteen — silloin en enää jaksanut kestää. Minun oli mahdoton jäädä istumaan paikalleni. Maail-

man taas mustetessa silmissäni hapuilin puolipyörryksissä takaisin makuusaliin, heittäydyin vuoteelleni ja hautasin tulena polttavan pääni peitteisiin ja pieluksiin.

En ollut itkenyt sen päivän perästä, jolloin seisoin äitini haudalla. Kun kohtalo nuoruuden aikanani kouristi armottomasti, siitä uhmani kasvoi. Kun kuolema pitkinä sotavuosina niitti riveistämme monen monia rakkaita tovereita ja ystäviä, olisin pitänyt valittamista melkein syntinä — hehän kuolivat Saksan puolesta! Ja kun sitten vihdoin — vielä tuon hirvittävän taistelumme viimeisinä päivinä — hiipivä kaasu kävi minun itseni kimppuun ja alkoi syöpyä silmieni sisään ja olin kauhuissani hetken aikaa vaipumaisillani epätoivoon, kun pelkäsin jääväni ainiaaksi sokeaksi, silloin omantunnon ääni jyrähti korvissani: kurja raukka, aiotko ruveta vaikeroimaan, kun tuhansien käy sata vertaa pahemmin kuin sinun! Niin sitten kannoin kohtaloni tylsänä ja äänetönnä. Mutta nyt en enää voinut muuta. Nyt vasta huomasin, miten tyhjänpäiväisiksi kaikki omakohtaiset huolet kutistuvat isänmaan onnettomuuden rinnalla.

Kaikki tyynni oli siis ollut turhaa. Turhia kaikki uhrit ja kieltäymykset, turhaa monesti loputtoman pitkinä kuukausina kärsitty nälkä ja jano, turhia ne hetket, jolloin kuolemankauhun kouristuksessakin kuitenkin teimme velvollisuutemme, ja turhaa oli ollut kahden miljoonan miehen kaatuminen. Eivätkö kaikkien niiden satojentuhansien haudat aukene, jotka aikoinaan olivat lähteneet taisteluun uskoen ja luottaen isänmaahan, palaamatta koskaan takaisin? Eivätkö ne aukea ja lähetä äänettömiä, loan ja veren tahraamia sankareita kostonhenkinä sille kotiseudulle, joka pilkallisesti petti heidät, heidän annettua kalleimman uhrin, mitä mies voi kansalleen antaa? Senkö vuoksi v:n 1914 elokuun ja syyskuun sotilaat olivat käyneet kuolemaan, senkö vuoksi vapaaehtoisrykmentit saman vuoden syksynä seuranneet vanhempia tovereitaan? Senkö vuoksi noita seitsentoistavuotiaita poikia kuopattiin Flanderin multiin? Tämäkö oli ollut sen uhrin tarkoitus, jonka Saksan äidit olivat an-

taneet isänmaalle laskiessaan kipein sydämin rakkaimmat poikansa lähtemään, saamatta heitä enää koskaan sen jälkeen nähdä? Tapahtuiko kaikki sen vuoksi, että kourallinen kurjia rikollisia saisi kynsiinsä isänmaamme?

Siitäkö syystä saksalaiset sotamiehet olivat kestäneet polttavassa päivänpaahteessa ja lumipyryssä, nähden nälkää, kärsien janoa ja väristen vilusta, uuvuksissa unettomista öistä ja loppumattomista marsseista? Senkö vuoksi he olivat maanneet rumputulen hornanmyllerryksessä ja kaasutaistelun kuumeessa, väistymättä, aina pitäen mielessään ainoan velvollisuutensa: suojella isänmaataan vihollisen hyökkäykseltä?

Nämäkin sankarit ansaitsivat totisesti hautakiven:

»Matkamies, joka saavut Saksaan, kerro kotiseudulle, että lepäämme täällä, uskollisina isänmaallemme ja kuuliaisina velvollisuudellemme.»

Entä kotiseutu —?

Mutta — oliko se ainoa uhri, jota meidän piti punnita? Oliko menneisyyden Saksa vähemmänarvoinen? Eikö ollut olemassa velvoitus meidän omaa historiaammekin kohtaan? Olimmeko enää arvollisia vaatimaan entisaikojen maineen osallisuutta? Miten tätä työtä voitaisiin puolustaa tulevaisuuden edessä?

Kurjat, rappiolle joutuneet rikolliset!

Kuta tiukemmin yritin tuona hetkenä päästä selville tuosta hirvittävästä tapahtumasta, sitä kuumempana poltti häpeän ja häväistyksen puna poskiani. Mitäpä kaikki silmieni tuskat olivat tämän onnettomuuden rinnalla?

Sitten seurasi kauheita päiviä ja sitäkin pahempia öitä — tiesin, että kaikki oli mennyttä. Vihollisen armoa saattoivat toivoa ainoastaan narrit — tai valehtelijat ja rikolliset. Noina öinä mielessäni yltyi yltymistään viha tuon työn alkuunpanijoita kohtaan.

Seuraavina päivinä pääsin selville myös omasta kohtalostani. Minun täytyi pakostakin nauraa ajatellessani omaa tulevaisuuttani, joka vielä vähän sitä ennen oli aiheuttanut kovin katkeraa

surua. Eikö ollut naurettavaa yrittää rakentaa sille perustalle? Lopulta pääsin myös selville siitä, että oli tapahtunut vain se, mitä usein olin pelännyt, mutta mitä en ollut tunteiltani voinut koskaan uskoa mahdolliseksi.

Keisari Vilhelm II oli ensimmäisenä Saksan keisareista ojentanut kätensä sovintoon marxilaisuuden johtomiehille aavistamatta, ettei konnilla ole lainkaan kunniantuntoa. Vielä heidän pidellessään keisarillista kättä omassaan toinen käsi jo hapuili tikaria.

Juutalaisten kanssa eivät tule kysymykseen neuvottelut eivätkä keskustelut, vaan yksinomaan ankara vaihtoehto: joko — tahi.

Mutta minä päätin ruveta poliitikoksi.

8. luku.

POLIITTISEN TOIMINTANI ALKU.

JO MARRASKUUN lopulla v. 1918 palasin takaisin Müncheniin. Menin jälleen rykmenttini täydennyspataljoonaan; rykmentti oli siihen aikaan »sotamiesneuvostojen» käsissä. Koko meno ja komento tuntui niin vastenmieliseltä, että heti paikalla päätin mikäli mahdollista lähteä taas pois. Uskollisen rintamatoverini Schmiedt Ernstin kanssa tulin Traunsteiniin ja viivyin siellä leirin lakkauttamiseen saakka.

Maaliskuussa 1919 palasimme taas takaisin Müncheniin.

Tilanne oli kestämätön ja vaati pakostakin jatkamaan vallankumousta edelleen. Eisnerin kuolema vain joudutti kehitystä ja johti lopuksi neuvostodiktatuuriin, paremminkin sanoen ohimenevään juutalaisvaltaan, sellaiseen, jollainen alun alkuaan oli kangastellut päämääränä koko vallankumouksen alkuunpanijoiden silmissä.

Noina aikoina päässäni risteili suunnitelmia loppumattomiin. Päiväkaupalla mietin ja harkitsin, mitä ylipäänsä voisi tehdä, mutta aina päädyin harkinnassani lopulta siihen kuivaan toteamukseen, että minulla itselläni nimettömänä miehenä ei ollut pienimpiäkään edellytyksiä tarkoituksenmukaiseen toimintaan. Tuonnempana johdun vielä puhumaan syistä, minkä vuoksi en silloinkaan voinut päättää liittyä ainoaankaan jo olemassa olevaan puolueeseen.

Uuden neuvostovallankumouksen aikana esiinnyin ensi ker-

ran sillä tapaa, että herätin keskusneuvostossa tyytymättömyyttä. Varhain huhtikuun 27 p:n aamuna v. 1919 minut oli määrä vangita — mutta nähdessään ojennetun karbiinini ei vangitsijoillani, kolmella miehellä, ollutkaan siihen rohkeutta, vaan he menivät tiehensä samaa tietä kuin olivat tulleetkin.

Muutamia päiviä Münchenin vapautuksen jälkeen minut komennettiin tutkimuskomissioon, jonka oli määrä tutkia 2. Jalkaväkirykmentissä vallankumouksen yhteydessä sattuneita tapauksia.

Tämä oli ensimmäinen enemmän tai vähemmän puhtaasti valtiollinen välitön toimintani.

Jo muutamaa viikkoa myöhemmin sain käskyn mennä »kursseille», jotka pidettiin armeijaan kuuluville. Niillä oli sotilaiden määrä saada erinäisiä valtionkansalaisen ajattelun perusteita. Omalta kohdaltani koko tuosta toimenpiteestä oli ainoastaan se hyöty, että minulle nyt tarjoutui mahdollisuus tulla tuntemaan muutamia samanmielisiä tovereita, joiden kanssa saatoin perin pohjin pohtia hetken tilannetta. Kaikki olimme enemmän tai vähemmän lujasti vakuuttuneita siitä, etteivät Saksaa enää voisi uhkaavasta romahduksesta pelastaa marraskuunrikoksen puolueet, centrum-puolue ja sosiaalidemokratia, mutta etteivät liioin ns. »porvarillis-kansalliset» puoluemuodostelmat parhaalla tahdollaankaan pystyisi enää ikinä korvaamaan, mitä oli tapahtunut. Puuttui koko joukko edellytyksiä, joita ilman sellainen työ ei voinut mitenkään onnistua. Seuraava aika on osoittanut meidän silloisen käsityksemme osuneen oikeaan.

Niin siis pienessä piirissämme pohdittiin uuden puolueen perustamista. Perusajatukset, jotka tällöin väikkyivät mielessämme, olivat samat, jotka sittemmin toteutuivat »Saksan työväenpuolueessa». Uuden, vasta perustettavan liikkeen nimen täytyi heti alusta alkaen tarjota mahdollisuus, että sen avulla saattoi päästä kiinni laajoihin kansankerroksiin, sillä ilman sitä ominaisuutta olisi koko työ tuntunut tarkoituksettomalta ja turhalta. Niin sitten päädyimme nimeen »sosiaalivallankumouk-

sellinen Puolue»; sen vuoksi näet, että uuden luomuksen yhteiskunnalliset näkemykset tosiasiassa merkitsivät vallankumousta.

Mutta syvempi syy oli seuraava:

Niin paljon kuin jo varhemminkin olin pohtinut taloudellisia ongelmia, tämä pohdinta oli sentään aina pysynyt enemmän tai vähemmän niiden rajojen puitteissa, jotka johtuivat suhtautumisesta yhteiskunnallisiin kysymyksiin semmoisinaan. Vasta tuonnempana nämä puitteet laajenivat johtuessani pohtimaan Saksan liittopolitiikkaa. Sehän oli sangen suureksi osaksi tulos väärästä talouden arvioinnista sekä siitä, ettei oltu selvillä Saksan kansan elämismahdollisuuksien mahdollisista perusteista tulevaisuudessa. Mutta kaikki nuo ajatukset pohjautuivat vielä siihen käsitykseen, että pääoma on joka tapauksessa ainoastaan työn tulos ja niin muodoin samoin kuin tämä itsekin riippuvainen kaikista niistä tekijöistä, jotka pystyvät inhimillistä toimintaa joko edistämään tai ehkäisemään. Pääoman kansallinen merkitys oli sen vuoksi juuri se, että se itse oli niin täydellisesti riippuvainen valtion, siis kansakunnan, suuruudesta, vapaudesta ja mahdista, että tuon riippuvaisuussuhteen täytyi jo sinänsä johtaa siihen, että tuo pääoma auttoi ja tuki valtiota ja kansakuntaa jo pelkästään itsesäilytysvaiston pakosta tai pyrkiessään kartuttamaan itseään. Se seikka siis, että pääoma täten oli riippumattoman, vapaan valtion varassa, pakotti sen vuorostaan puolustamaan kansakunnan vapautta, valtaa, voimaa jne.

Siten oli myöskin valtion tehtävä pääoman suhteen verraten yksinkertainen ja selvä: valtion oli pidettävä vain huoli siitä, että pääoma pysyi valtion palvelijana eikä ruvennut luulottelemaan olevansa kansakunnan herra ja valtias. Tämä kannanotto saattoi sitten pysytellä kahden rajaviivan puitteissa: toinen oli elinkykyisen, kansallisen ja riippumattoman talouselämän ylläpitäminen, toinen taas yhteiskunnallisten oikeuksien takaaminen työntekijöille.

Varhemmin en ollut vielä pystynyt huomaamaan niin sel-

vään kuin olisi ollut toivottavaa tämän puhtaan pääoman, joka on luovan työn lopullinen tuote, sekä sen pääoman erotusta, jonka olemassaolo ja olemus tyystin perustuvat keinotteluun. Minulta puuttui siihen alkusysäystä, jollaista en ollut vielä saanut.

Mutta nyt siitä piti mitä perusteellisimmin huolen eräs noilla mainitsemillani kursseilla luennoitsijoina toimivista herroista: Gottfried Feder.

Ensi kertaa elämässäni kuulin nyt periaatteellisen selonteon kansainvälisestä pörssi- ja lainapääomasta.

Kun olin kuullut Federin ensimmäisen esitelmän, päähäni pälkähti heti paikalla ajatus, että nyt olin löytänyt tien erääseen kaikkein olennaisimpaan uuden puolueen perustamisedellytykseen.

卐

Federin ansiota oli käsittääkseni se, että hän häikäilemättömän kovakouraisesti määritteli pörssi- ja lainapääoman niin laskelmoivan kuin kansantaloudellisenkin luonteen, mutta myöskin paljasti sen iänikuisen edellytyksen: koron. Hänen esityksensä olivat kaikissa periaatteellisissa kysymyksissä niin oikeaan osuvia, etteivät niiden arvostelijat alun alkuaankaan väittäneet niinkään paljon aatteen teoreettista oikeutta vastaan, vaan pikemminkin epäilivät sen toteuttamismahdollisuuksia käytännössä. Kaikki, mikä toisten mielestä oli Federin selityksissä heikkoutta, oli minun mielestäni juuri niiden vahva puoli.

卐

Ohjelmansuunnittelijan tehtävänä ei ole todeta, missä määrin jonkin asian toteuttaminen on mahdollista, vaan selittää asia semmoisenaan; toisin sanoen: hänen ei ole tarkattava lähinnä tietä, vaan päämäärää. Mutta tällöin on ratkaisevana aatteen periaatteellinen oikeus eikä sen toteuttamisen vaikeus. Niin pian kuin ohjelman suunnittelija yrittää ehdottoman totuuden ase-

mesta ottaa huomioon ns. »tarkoituksenmukaisuuden» ja »todellisuuden», hänen työnsä lakkaa olemasta etsivän ihmiskunnan johtotähti ja muuttuu sen sijaan arkipäivän lääkemääräykseksi. Jonkin liikkeen ohjelman luojan tehtävä on määritellä sen päämäärät, poliitikon asia taas on pyrkiä niitä toteuttamaan. Edellisellä on niin muodoin ajattelussaan määräävänä ikuinen totuus, jälkimmäisen menettelytavat taas määräävät enemmänkin kulloinkin vallitsevat käytännölliset tosiolot. Toisen suuruutena on hänen ajatuksensa, aatteensa ehdoton totuus, toisen taasen oikeaan osunut suhtautuminen olemassa oleviin tosiasioihin ja niiden hyödyllinen hyväksikäyttö, jolloin ohjelman luojan ja suunnittelijan päämäärän on oltava hänen johtotähtenään. Poliitikon merkityksen koetinkivenä voi kyllä pitää hänen suunnitelmiensa ja tekojensa menestystä, siis sitä, missä määrin ne pääsevät toteutumaan, jota vastoin ohjelman laatijan perimmäiset tarkoitukset eivät pääse koskaan täydelleen toteutumaan, koska ihmisajatus kyllä pystyy käsittämään totuuksia ja asettamaan kristallinkirkkaita päämääriä, mutta niiden ehdottoman täydellisen toteutumisen ja täyttymyksen esteenä on inhimillinen epätäydellisyys ja vajavaisuus. Kuta abstraktisesti oikeampi ja siten valtavampi aate on, sitä mahdottomammaksi käy sen täydellinen toteuttaminen, niin kauan kuin se on ihmisten varassa. Senpä vuoksi ei ohjelmanlaatijan merkitystä saakaan mitata sen mukaan, miten hänen päämääränsä saadaan toteutetuksi, vaan sen perusteella, miten oikeita ne ovat ja millainen vaikutus niillä on ollut ihmiskunnan kehitykseen. Jos asia olisi toisin, ei uskontojen perustajia voitaisi lukea tämän maapallon suurimpien ihmisten joukkoon, koska kerran heidän eetilliset tarkoituksensa eivät ikinä pääse edes lähimainkaan täydellisesti toteutumaan. Itse rakkauden uskonnonkin vaikutus on vain sen ylevän perustajan tahdon heikkoa heijastusta; mutta sen merkityksenä on se suunta, jota se on pyrkinyt antamaan yleiselle inhimilliselle kulttuuri-, siveelliselle ja moraaliselle kehitykselle.

Ohjelmanluojan ja poliitikon tehtävien tavattoman suuri eroavaisuus onkin juuri syynä siihen, ettei molempia ominaisuuksia juuri koskaan ole yhdistyneinä samassa henkilössä. Tämä pitää paikkansa erikoisesti taskukokoa olevien ns. »menestyksellisten» poliitikkojen suhteen, joiden toiminta useimmissa tapauksissa on ainoastaan »mahdollisuuden taitoa», niinkuin Bismarck politiikkaa yleensä hieman vaatimattomasti kuvaili. Kuta visummin sellaiset »poliitikot» pysyttelevät erossa suurista aatteista, sitä helpompiin ja usein myöskin näkyvämpiin, mutta joka tapauksessa ainakin nopeampiin tuloksiin he pääsevät. Mutta silloinpa nuo tulokset ovat samalla maallisen katoavaisuuden lain alaisia eivätkä useinkaan jää elämään henkisen isänsä kuoleman jälkeen. Sellaisten poliitikkojen työ jää suurin piirtein jälkimaailmalle merkityksettömäksi, koska heidän hetkelliset menestyksensä johtuvat ainoastaan siitä, että he pysyttäytyvät erossa kaikista todella suurista ja syvällisistä ongelmista ja ajatuksista, joilla sellaisina olisi ollut arvoa ja merkitystä myöskin tuleville sukupolville.

Sellaisten päämäärien toteuttaminen, joilla on arvoa ja merkitystä vielä kaukaisimmassa tulevaisuudessa, on niiden puolesta taistelijalle enimmäkseen varsin vähän kiitollista ja saavuttaa hyvin harvoin ymmärtämystä suurten joukkojen taholta, jotka käsittävät paremmin oluen- ja maidonkaupasta annettuja asetuksia kuin laajakantoisia tulevaisuudensuunnitelmia, joiden toteutuminen voi olla mahdollista vasta joskus myöhemmin ja joista johtuva hyöty ylipäänsä koituu vasta jälkimaailman hyväksi.

Niinpä siis jo eräänlaisen turhamaisuuden vuoksi, joka aina on sukua tyhmyydelle, poliitikkojen suuri enemmistö pysyttelee visusti erossa kaikista todella visaisista tulevaisuudensuunnitelmista, jotteivät he menettäisi suurten joukkojen hetkellistä suosiota. Sellaisten poliitikkojen menestys ja merkitys on sen vuoksi yksinomaan hetkellistä, eikä sitä jälkimaailmalle ole ensinkään olemassa. Sē ei tuollaisia pienimittaisia miehiä huoletakaan; he tyytyvät siihen.

Ohjelmansuunnittelijoiden suhteen asianlaita on toinen. Heidän merkityksensä on melkein aina yksinomaan tulevaisuudessa, koska he useinkin ovat sellaisia, jollaisia kuvaillaan sanoilla »tälle maailmalle vieras». Sillä jos poliitikon taitoa todella pidetään mahdollisuuden taitona, ohjelmien luojat ja suunnittelijat sen sijaan ovat niitä, joista sanotaan, että he ovat jumalille otollisia ainoastaan siinä tapauksessa, että vaativat ja tahtovat mahdottomia. Heidän täytyy melkein aina kieltäytyä oman aikansa tunnustuksesta, mutta sen sijaan he, jos heidän ajatuksensa ovat kuolemattomia, saavuttavat jälkimaailman maineen.

Pitkien ihmiskunnan kehityskausien kuluessa voi joskus sattua niin, että poliitikko ja ohjelmanluoja ovat yhtyneinä samassa henkilössä. Mutta kuta läheisempi tuollainen yhteensulautuminen on, sitä suurempia ovat vastukset, joita nousee poliitikon toimintaa ja vaikutusta vastustamaan. Hän ei silloin enää työskentele sellaisten vaatimusten ja tarpeiden puolesta, jotka ovat selvänä kenelle tahansa poroporvarille, vaan sellaisten tarkoitusperien hyväksi, jotka vain perin harvat käsittävät. Siitä johtuu, että hänen elämäänsä raastavat rakkaus ja viha. Oman ajan, joka ei miestä ymmärrä, vastustus taistelee jälkimaailman tunnustusta vastaan, jälkimaailman, jonka puolesta hän juuri tekeekin työtä.

Sillä kuta suuremmat ovat ihmisen tulevaisuuden puolesta suorittamat työt, sitä vaikeampi nykyajan on niitä käsittää, sitä ankarampi on myöskin taistelu ja sitä harvemmin se saavuttaa menestystä. Mutta jos yksi vuosisadoissa sellaista saavuttaa, silloin häntä ehkä voi elämänsä ehtoopuolella ympäröidä hienoinen tulevan maineen hohde. Tuollaiset suuret miehet ovat kyllä kin ainoastaan historian maratonjuoksijoita; nykyhetken laakeriseppele hipoo enää ainoastaan kuolevan sankarin kulmia.

Mutta heidän joukkoonsa on luettava tämän maailman suuret taistelijat, joita heidän oma aikansa ei ymmärrä, mutta jotka sittenkin ovat valmiit taistelemaan taistelunsa aatteidensa ja ihanteidensa puolesta loppuun asti. He ovat niitä, jotka kerran

vielä ovat oman kansansa sydäntä kaikkein lähinnä; tuntuu melkein siltä, kuin jok'ikinen sitten tuntisi velvollisuudekseen hyvittää menneisyydelle, mitä oma aika aikoinaan rikkoi noita suuria miehiä vastaan. Heidän elämänsä ja vaikutuksensa säilyy liikuttavan kiitollisessa, ihailevassa muistossa, ja varsinkin synkkinä päivinä se pystyy uudelleen kohentamaan ja rohkaisemaan murtuneita sydämiä ja epätoivoisia sieluja.

Mutta näitä eivät ole yksinomaan todella suuret valtiomiehet, vaan myöskin kaikki muut suuret uudistajat. Fredrik Suuren rinnalla ovat tällä tavoin niin hyvin Martti Luther kuin Richard Wagnerkin.

Kuullessani Gottfried Federin ensimmäisen esitelmän »korkoorjuuden murtamisesta» tiesin heti paikalla, että tässä oli nyt kysymyksessä teoreettinen totuus, jonka täytyi muodostua Saksan kansan tulevaisuudelle suunnattoman merkitykselliseksi. Pörssipääoman jyrkkä erottaminen kansallisesta talouselämästä tarjosi mahdollisuuden vastustaa Saksan talouselämän kansainvälistämistä, tarvitsematta samalla taistelemalla pääomaa vastaan ylipäänsä uhata riippumattoman kansallisen itsesäilytyksen perusteita. Minä näin jo Saksan kehityksen aivan liian selvänä edessäni voidakseni olla tietämättä, ettei raskain taistelu tulisi enää käytäväksi viholliskansoja, vaan kansainvälistä pääomaa vastaan. Federin esitelmän vaistosin tuon tulevan taistelun valtavaksi tunnukseksi.

Ja tässäkin kohdin myöhäisempi kehitys osoitti, miten oikeaan silloinen vaistomme ja tunteemme oli osunut. Nyt meille eivät enää naura eivätkä meistä tee pilkkaa porvarilliset poliitikkomme, ovelat ketut; nykyisin hekin jo käsittävät, sikäli kuin eivät ole valehtelijoita vastoin parempaa tietoaan, ettei kansainvälinen pörssipääoma ollut ainoastaan suurin sotaan yllyttäjä, vaan että se juuri nyt, taistelun päätyttyä, ei jätä mitään keinoja käyttämättä pyrkiessään muuttamaan rauhan helvetiksi.

Taistelu kansainvälistä raha- ja lainapääomaa vastaan on muodostunut tärkeimmäksi ohjelmapykäläksi Saksan kansan taiste-

lussa taloudellisen riippumattomuutensa ja vapautensa puolesta.

Mutta mitä ns. käytännön miesten vastaväitteisiin tulee, heille voidaan vastata seuraavasti: kaikki pelko, että »korko-orjuuden murtamisen» täytäntöönpanosta muka olisi hirvittävät taloudelliset seuraukset, on turhaa; sillä ensikseenkin tähänastiset taloudelliset lääkemääräykset ovat vaikuttaneet Saksan kansaan hyvin pahaa, kannanotot erinäisissä kansallisen itsepuolustuksen kysymyksissä muistuttavat erittäin suuresti eräitä varhaisemmilta ajoilta tunnettuja samantapaisten asiantuntijoiden mietintöjä ja lausuntoja, niinkuin esimerkiksi Baijerin lääkintäkollegion lausunto rautateiden rakennuttamisesta. Niinkuin tunnettua, ei yksikään tuon suuresti kunnioitettavan virkakunnan silloisista pelonaiheista ole toteutunut: uuden »höyryhevon» matkustajien päätä ei junassa huimannut, eivät liioin junien katsojat sairastuneet, samoin luovuttiin siitä tuumasta, että oli rakennettava lauta-aitoja kaihtamaan tuon uuden laitoksen näkyvistä — mutta kaikkien tuollaisten »asiantuntijoiden» oman nenän edessä on kyllä samanlaiset lauta-aidat vielä tänäkin päivänä.

Mutta toisekseen on huomattava seuraavaa: jokaisesta, kaikkein parhaimmastakin aatteesta kehittyy vaara, jos se luulottelee olevansa itsetarkoitus; todellisuudessa se on ainoastaan keino, jonka avulla sellaiseen pyritään — mutta minulle ja kaikille todellisille kansallissosialisteille on olemassa yksi ainoa oppi ja oppilauselma: kansa ja isänmaa.

Meidän taistelumme päämääränä on oman rotumme ja oman kansamme olemassaolon ja lisääntymisen turvaaminen, sen lasten elättäminen ja sen veren puhtaana pito, isänmaan vapaus ja riippumattomuus, jotta kansamme voi kypsyä täyttämään myöskin maailmankaikkeuden Luojan sille osoittaman kutsumuksen.

Jokainen ajatus ja jokainen aate, jokainen oppi ja kaikki tieto palvelkoot tätä tarkoitusperää. Tältä näkökannalta on myöskin kaikkea koeteltava ja sen tarkoituksenmukaisuuden mukaan joko

sitä käytettävä tai sitten se hylättävä. Sillä tavoin ei mikään teoria voi kangistua kuolettavaksi kirjaimeksi, koska kerran kaiken pitää palvella ainoastaan elämää.

Näin olivat Gottfried Federin johtopäätökset sinä sysäyksenä, jotka ylipäänsä saivat minut perusteellisesti tutustumaan tähän, siihen saakka ainoastaan vähän tuntemaani alaan.

Ryhdyin taaskin lukemaan, ja nyt vasta opin oikein ymmärtämään juutalaisen Karl Marxin elämäntyön sisällyksen ja tarkoituksen. Hänen pääteoksensa »Pääoma» kävi minulle nyt vasta täysin ymmärrettäväksi, aivan samoin kuin sosiaalidemokratian taistelu kansallista talouselämää vastaan, jonka taistelun tehtävänä on ainoastaan valmistaa maaperää todella kansainvälisen raha- ja pörssipääoman herruudelle ja valtiudelle.

卐

Mutta vielä eräässä toisessakin suhteessa noiden kurssien seuraukset muodostuivat minulle mitä merkittävimmiksi.

Kerran sitten pyysin puheenvuoroa. Joku kurssien osanottajista arveli täytyvän ruveta taittamaan peistä juutalaisten puolesta ja ryhtyi heitä puolustamaan pitkässä esityksessä. Tämä ärsytti minua hänelle vastaamaan. Saapuvilla olevista osanottajista verrattomasti suurin osa asettui minun kannalleni. Mutta siitä oli tuloksena, että sain muutaman päivän perästä määräyksen siirtyä erääseen siihen aikaan Müncheniin sijoitettuna olleeseen rykmenttiin ns. »valistusupseerina».

Joukon kuri oli vielä noina aikoina joltisenkin heikko. Se kärsi yhä vieläkin sotamiesneuvostoajan jälkivaikutuksista. Vain hyvin hitaasti ja varovasti voitiin sen vuoksi siirtyä »vapaaehtoisesta» kuuliaisuudesta — niinkuin Kurt Eisnerin aikaista porsasmaista komentoa kovin koreasti nimitettiin — saattamaan sotilaallista kuria ja alistumista jälleen voimaan. Samoin piti joukon itsensä oppia taaskin tuntemaan ja ajattelemaan kansallisesti ja isänmaallisesti. Uuden toimintani oli määrä ulottua näille molemmille aloille.

Ryhdyin tehtävääni innostuneena ja hartaasti. Nythän minulle yhdellä iskulla tarjoutui tilaisuus puhua suurehkolle kuulijakunnalle; ja mitä ennen olin aina, sitä itse tietämättäni, pelkän tunteen perusteella yksinkertaisesti otaksunut, se tapahtui nyt: minä osasin »puhua». Äänikin jo oli entisestään sen verran parantunut, että ainakin pienissä miehistötuvissa kuului riittävän selvästi joka paikkaan.

Mistään tehtävästä en olisi voinut olla iloisempi ja tyytyväisempi kuin tästä, sillä nythän voin, ennen eroani armeijasta, suorittaa hyödyllisiä palveluksia juuri sen laitoksen keskuudessa, joka oli ollut tavattoman lähellä sydäntäni: armeijan keskuudessa.

Saatoinpa kehua saavuttaneeni menestystäkin: monia satoja, jopa tuhansiakin tovereitani olen luennoitsijantoimintani aikana johtanut takaisin oman kansansa ja isänmaansa luo. »Kansallistin» joukon ja saatoin tällä keinoin myöskin osaltani auttaa lujittamaan yleistä kuria.

Taaskin tulin tällöin tuntemaan koko joukon samanmielisiä tovereita, jotka sittemmin rupesivat yhdessä muodostamaan uuden liikkeen kantajoukkoa.

9. luku.

»SAKSAN TYÖVÄENPUOLUE».

ERÄÄNÄ päivänä sain ylemmästä portaasta määräyksen, että minun piti ottaa selko siitä, mikä ja millainen oli se näköjään poliittinen yhdistys, jonka tarkoituksena oli lähipäivinä »Saksan työväenpuolueen» nimisenä pitää kokous, jossa myöskin Gottfried Federin oli määrä puhua; minun piti mennä tuohon tilaisuuteen ja vähän tutustua yhdistykseen ja laatia siitä sitten selonteko.

Se uteliaisuus, jota noihin aikoihin armeijan taholta tunnettiin valtiollisia puolueita kohtaan, oli itsestään ymmärrettävää. Vallankumous oli antanut sotilaille oikeuden valtiolliseen toimintaan, jota oikeutta juuri kaikkein kokemattomimmat kaikkein runsaimmassa määrin käyttivät. Vasta sitten, kun centrumpuolueen ja sosiaalidemokratian täytyi omaksi mielikarvaudekseen havaita, että sotilaiden myötämielisyys alkoi kallistua pois vallankumouksellisista puolueista kansallisen liikkeen puolelle, katsottiin olevan aihetta riistää armeijalta taaskin äänioikeus ja kieltää siltä poliittinen toiminta.

Oli erittäin valaisevaa, että centrum-puolue ja marxilaisuus ryhtyivät tähän toimenpiteeseen, sillä jollei olisi turvauduttu tähän »kansalaisoikeuksien» — niinkuin sotilaiden valtiollista tasa-arvoisuutta vallankumouksen jälkeen nimitettiin — rajoitukseen, ei enää muutaman vuoden perästä olisi ollut koko marraskuun valtiota olemassa, mutta ei liioin myöskään

enää kansallista alennusta ja häpeää. Armeija oli siihen aikaan jo erittäin hyvässä menossa vapauttamaan Saksan kansaa sen sisäisistä verenimijöistä ja Entente'in kätyreistä. Mutta että myöskin ns. »kansalliset» puolueet riemumielin yhtyivät kannattamaan tätä marraskuunrikollisten tähänastisten katsantokantojen korjausta ja siten olivat mukana auttamassa kansallisen nousun välineen tekemisessä vaarattomaksi, se osoitti jälleen, mihin noiden harmittomista harmittomimpien aina rikkiviisaat kuvitelmat voivat johtaa. Tuo todellakin henkistä vanhuudenraihnautta poteva porvaristo oli aivan tosissaan sitä mieltä, että armeijasta taaskin tulisi sama, mikä se oli ennen ollut, nimittäin Saksan puolustusvoiman kallio ja turva, kun taas centrumpuolue ja marxilaisuus aikoivat vain katkaista siltä sen vaarallisen kansallisen myrkkyhampaan, jota ilman armeija kuitenkin iät kaiket pysyy pelkkänä poliisilaitoksena, mutta ei ole suinkaan sotajoukko, joka pystyy taistelemaan vihollista vastaan; seikka, mikä seuraavina aikoina riittävän selvästi lienee käynyt ilmi.

Vai mahtavatko meikäläiset »kansalliset poliitikot» uskoa, että armeijan kehitys olisi voinut olla jotakin muuta kuin kansallinen? Sellainen olisi ihan kirotussa määrin noiden herrojen tapaista ja johtuu siitä, että jos sodan aikana ei ole sotilas, vaan suunpieksäjä, siis parlamentaarikko, ei ole enää aavistustakaan siitä, mitä mahtaa liikkua niiden miesten povessa, joiden mieleen mitä valtavin menneisyys muistuttaa, että he kerran ovat olleet maailman ensimmäisiä sotilaita.

Niin siis päätin mennä jo mainittuun, siihen saakka minulle vielä toistaiseksi täysin tuntemattoman puolueen kokoukseen.

Saapuessani sinä iltana meille sittemmin historiallisen merkityksen saavuttaneeseen Münchenin entisen Sterneckerbräun »Leiberzimmer»-huoneeseen tapasin siellä koolla noin 20—25 miestä, pääasiallisesti alemmista väestökerroksista.

Federin esitelmän tunsin jo kursseilta, joten saatoin paremmin antautua tarkkailemaan yhdistystä itseään.

Siitä saamani käsitys ei ollut hyvä enempää kuin huonokaan;

uusi yritys, samantapainen kuin monen monet muutkin. Tuo oli juuri sitä aikaa, jolloin mies kuin mies, joka ei ollut tyytyväinen tähänastiseen kehitykseen eikä enää tuntenut luottamusta ennestään olemassa oleviin puolueisiin, katsoi kutsumuksensa vaativan, että hänen oli perustettava uusi puolue. Niin sitten tuollaisia yhdistyksiä syntyi kaikkialla kuin sieniä sateella, nukkuakseen jonkin ajan kuluttua jälleen kaikessa hiljaisuudessa nahkoihinsa. Perustajilla enimmäkseen ei ollut aavistustakaan siitä, mitä merkitsee tehdä jostakin yhdistyksestä puolue, saati sitten liike. Niinpä nuo vastaperustetut yritykset melkein aina itsestään tuhkehtuivat omaan naurettavaan poroporvarimaisuuteensa.

Kaksi tuntia kuunneltuani olin valmis arvostelemaan aivan samalla tavalla tätäkin »Saksan työväenpuoluetta». Kun Feder vihdoin viimein lopetti esityksensä, olin hyvilläni. Olin nähnyt tarpeeksi ja olin jo aikeissa lähteä tieheni, kun keskustelu julistettiin vapaaksi, mikä houkutteli sentään vielä jäämään. Mutta yhä edelleenkin kaikki tyynni näytti sujuvan samaan merkityksettömään tapaan, kunnes sitten sai puheenvuoron joku »professori», joka ensin epäili Federin esittämien perustelujen paikkansapitävyyttä, mutta sitten — Federin vastattua siihen erittäin nasevasti — asettui yht'äkkiä »tosiasioiden pohjalle» malttamatta kuitenkaan olla mitä vakavimmin teroittamatta nuoren puolueen mieleen, että sen oli otettava erikoisen tärkeäksi ohjelmakohdakseen taistelu Baijerin »erottamiseksi» erilleen »Preussista». Miehellä oli otsaa julkeasti väittää, että siinä tapauksessa varsinkin Itävallan vanhat saksalaiset maakunnat heti paikalla liittyisivät Baijeriin, että rauha saataisiin siten paljon paremmaksi ja vielä muuta samanlaista palturia lisäksi. Silloin en mitenkään malttanut olla pyytämättä puheenvuoroa ja ilmaisematta mokomalle rikkioppineelle herralle omaa mielipidettäni siitä asiasta — ja menestykseni oli sellainen, että herra edellinen puhuja oli, ennen kuin vielä olin ehtinyt lopettaa, nolona kuin uitettu kissa lähtenyt tiehensä koko huoneistosta. Puhuessani

minua oli kuunneltu hämmästyneen näköisinä, ja vasta kun varustauduin sanomaan kokoukselle hyvästi ja lähtemään pois, juoksi vielä yksi joukosta jälkeeni, esitteli itsensä (en kuullut nimeä varmasti) ja pisti käteeni pienen vihkosen, ilmeisesti poliittisen lentokirjasen, pyytäen mitä innokkaimmin minua sen lukemaan.

Tuo oli hyvin mieluista, sillä nythän saatoin toivoa ehkä voivani yksinkertaisimmalla tavalla tutustua tähän pitkäpiimäiseen yhdistykseen tarvitsematta enää käydä useammissa yhtä kiinnostavissa kokouksissa. Muuten tuo mies, näöstä päätellen työläinen, oli tehnyt minuun hyvän vaikutuksen. Niin sitten lähdin.

Noihin aikoihin asuin yhä vielä 2. Jalkaväkirykmentin kasarmissa, pienessä huoneessa, jossa oli vielä hyvin selvästi näkyvissä vallankumouksen jälkiä. Päivät pitkät olin asunnostani poissa, enimmäkseen 41. Tarkka-ampujarykmentissä tai myöskin kokouksissa, kuuntelemassa esitelmiä toisissa joukko-osastoissa jne. Ainoastaan yöt nukuin huoneessani. Kun heräsin tavallisesti joka aamu hyvin varhain, jo ennen viittä, olin huvikseni keksinyt sellaisen leikin, että ripottelin pienessä suojassani mellastaville pikku hiirille lattialle pari kuivunutta leivänmurusta tai kuorenpalasta ja katselin sitten, miten nuo somat pikkuelukat tappelivat niukoista herkkupaloista. Olin jo joutunut elämässäni kokemaan siksi paljon puutetta ja hätää, että osasin sen tiimoilta liiankin hyvin kuvitella noiden piskuisten elävien nälän samoin kuin ilonkin.

Tuon kokouksen jälkeisenä aamunakin makasin kello viiden tienoilla valveilla vuoteessani ja katselin pikku hiirien hyörinää ja pyörinää. Kun en saanut enää unta, muistin äkkiä edellisen illan, ja silloin johtui mieleeni vihkonen, jonka se työläinen oli minulle antanut mukaan. Niin rupesin lukemaan. Se oli pieni lentokirjanen, jossa tekijä, muuten sama työläinen, kuvaili, miten hän oli selviytynyt marxilaisten ja ammattiyhdistysten tyhjien sananparsien sekasorrosta takaisin kansalliseen ajattelutapaan; siitä myös kirjasen nimi »Valtiollinen heräämi-

seni». Kun olin päässyt alkuun, luin koko pikku kirjoituksen kiinnostuneena loppuun; siinähän kuvastui samanlainen kehityskulku, jollaisen olin kaksitoista vuotta aikaisemmin joutunut kokemaan aivan omakohtaisesti. Väkisinkin näin taas oman kehitykseni ilmestyvän ilmi elävänä silmieni eteen. Päivän mittaan ajattelin asiaa vielä muutamaan kertaan, mutta aioin sen vihdoin jättää sikseen, kunnes hämmästykseksenі sain, ennen kuin oli viikkoa kulunut tapahtumasta, postikortin, jossa ilmoitettiin, että minut oli hyväksytty jäseneksi »Saksan työväenpuolueeseen», pyydettiin ilmaisemaan mielipiteeni asian johdosta ja sen vuoksi saapumaan seuraavana keskiviikkona puolueen valiokunnan istuntoon.

Olin moisesta jäsenten »hankinnasta» kelpo lailla hämmästynyt enkä oikein tiennyt, pitikö suuttua vai kuitata koko juttu naurulla. Enhän ensinkään ajatellut liittyä mihinkään valmiiseen puolueeseen, vaan tahdoin perustaa omani. Tällainen pyyntö ja vaatimus ei tosiaankaan voinut minun suhteeni tulla kysymykseenkään.

Olin jo aikeissa lähettää noille herroille kirjallisen vastauksen, kun uteliaisuus pääsi voitolle, ja niin päätin määräpäivänä mennä tuonne kokoukseen esittääkseni perusteluni suullisesti.

Keskiviikko koitti. Ravintola, jossa mainittu istunto oli aikomus pitää, oli Herrn-kadun »Altes Rosenbad»; varsin kehno huoneisto, jonne ainoastaan joskus harvoin näytti joku sielu eksyvän. Ei kylläkään ihme v. 1919, jolloin isompienkin ravintoloiden ruokalista oli varsin niukka ja vaatimaton ketään houkutellakseen. Tätä ravintolaa en muuten ollut tätä ennen ollenkaan tuntenut.

Kävelin kehnosti valaistun ravintolahuoneen läpi, jossa ei ollut ristin sielua, etsin sivuhuoneen oven ja näin sitten »kokouksen» edessäni. Jokseenkin rikkinäisen kaasulampun hämärässä valossa istui pöydän ääressä neljä nuorta miestä, heidän joukossaan myöskin pienen lentokirjasen kirjoittaja, joka muuten heti paikalla tervehti minua mitä ystävällisimmin ja toivotti tervetulleeksi »Saksan työväenpuolueen» uutena jäsenenä.

Olin sentään hiukan ällistynyt. Kun ilmoitettiin, että varsinainen »valtakunnanpuheenjohtaja» tulisi vasta hetken kuluttua, päätin myös odottaa omasta puolestani, ennen kuin selittäisin kantani. Vihdoinkin tämä saapui. Hän oli Sterneckerbräussa Federin esitelmän yhteydessä pidetyn kokouksen puheenjohtaja.

Uteliaisuuteni oli sillä välin taaskin herännyt ja odotin nyt, mitä tuleman piti. Nyt tulin ainakin tietämään kaikkien herrojen nimet. »Valtakunnanjärjestön» puheenjohtaja oli muudan herra Harrer, Münchenin osaston taas Anton Drexler.

Nyt luettiin edellisen istunnon pöytäkirja, joka hyväksyttiin. Sitten oli päiväjärjestyksessä raha-asioita koskeva selostus — yhdistyksellä oli omaisuutta kaikkiaan 7 markkaa 50 pfennigiä —, ja rahastonhoitajankin selostus hyväksyttiin. Tämä taas kirjoitettiin pöytäkirjaan. Sitten puheenjohtaja luki vastausehdotukset Kielistä, Düsseldorfista ja Berliinistä tulleisiin kirjeisiin, jotka kaikki kolme yksimielisesti hyväksyttiin. Sitten selostettiin saapunut posti: yksi kirje Berliinistä, yksi Düsseldorfista ja yksi Kielistä, joiden saapuminen tuntui herättävän suurta tyytyväisyyttä. Tämä kirjeenvaihdon vilkastuminen selitettiin kaikkein parhaaksi ja näkyvimmäksi todistukseksi siitä, että »Saksan Työväenpuolue» oli saavuttamassa yhä suuremman merkityksen, ja sitten — sitten neuvoteltiin pitkään näihin uusiin kirjeisiin lähetettävistä vastauksista.

Hirveää, hirveää! Tämähän oli tuollaista tavallista yhdistystouhua, vieläpä kaikkein pahinta lajia. Tämmöiseen kerhoonko minun siis pitäisi liittyä jäseneksi?

Sitten tuli puheeksi uusien jäsenten hyväksyminen, s.o. otettiin käsiteltäväksi minun ottamiseni puolueeseen.

Nyt rupesin kyselemään — mutta lukuun ottamatta eräitä johtavia ajatuksia ei ollut olemassa mitään, ei ohjelmaa, ei ainoaakaan lentolehtistä, ylipäänsä ei yhtään mitään painettua, ei jäsenkirjoja, eipä edes pahaisinta leimasintakaan, ainoastaan ilmeisesti hyvää uskoa ja hyvää tahtoa.

Hymy oli jo taaskin häipynyt huuliltani, sillä mitäpä tämä oli

muuta kuin mitä luonteenomaisin merkki kaikkien tähänastisten puolueiden, niiden ohjelmien, niiden tarkoitusperien ja niiden toiminnan täydellisestä neuvottomuudesta ja täydellisestä epätoivoisuudesta? Se, mikä ajoi tämän kourallisen nuoria miehiä yhteen, ulkonaisesti noin naurettavaan puuhaan, oli vain heidän sisäisen äänensä ilmaista, joka osoitti heille, varmaankin pikemminkin vaistomaisesti kuin tietoisesti, ettei koko tähänastinen puoluekomento enää ollut omansa kohottamaan Saksan kansaa enempää kuin sen sisäisiä vaurioitakaan parantamaan. Luin nopeasti läpi johtavat ajatukset, jotka olivat nähtävinä koneella kirjoitettuina, ja huomasin niissäkin olevan enemmän etsimistä kuin tietoa. Siinä oli paljon hämärää ja epäselvää, paljon myöskin puuttui, mutta ei ollut mitään semmoista, mitä olisi voinut pitää merkkinä taistelevasta tiedosta.

Mitä nuo miehet tunsivat, sen itsekin tiesin ja tunsin: se oli sellaisen uuden liikkeen kaipuuta, jonka pitäisi olla jotakin enempää kuin puolue sanan tähänastisessa merkityksessä.

Palatessani sinä iltana taaskin kasarmiini olin jo muodostanut valmiiksi arvosteluni tuosta yhdistyksestä.

Ratkaistavanani oli nyt varmaankin koko elämäni tärkein kysymys: pitikö minun liittyä siihen yhdistykseen jäseneksi vai pitikö siitä kieltäytyä?

Järki saattoi neuvoa ainoastaan kieltäytymään jäsenyydestä, mutta tunne ei päästänyt rauhaan, ja kuta useammin koetin pitää silmieni edessä koko kerhon mielettömyyttä, sitä useammin puhui tunne taas sen puolesta.

Seuraavat päivät olin rauhaton.

Rupesin harkitsemaan puoleen ja toiseen. Olin jo aikoja päättänyt ryhtyä harjoittamaan poliittista toimintaa; että se saattoi tapahtua ainoastaan jossakin uudessa liikkeessä, se oli minulle yhtä lailla selvillä, ainoastaan alkusysäystä oli minulta siihen saakka yhä vain puuttunut. En ollut niitä ihmisiä, jotka panevat tänään jotakin alulle lopettaakseen jo huomenna ja siirtyäkseen mikäli mahdollista johonkin uuteen asiaan. Mutta juuri tämä

vakaumukseni oli pääsyynä siihen, minkä vuoksi minun oli niin vaikea päättää liittymisestäni uuteen, vastaperustettuun liikkeeseen, josta joko täytyi tulla kaikki tai jonka — jos niin oli paremmin tarkoituksenmukaista — oli parempi jäädä kerrassaan syntymättä. Tiesin, että tästä tulisi minulle ratkaisu ainiaaksi, josta ei ikinä enää voinut olla peruutumistietä. Minulle tämä ei siis ollut suinkaan ohimenevää leikittelyä, vaan veristä totta. Jo noina aikoina tunsin aina vaistomaista vastenmielisyyttä sellaisia ihmisiä kohtaan, jotka aina aloittavat uutta saamatta mitään päätökseen. Tuollaisia haihattelijoita vihasin. Sellaisten ihmisten toimintaa pidin pahempana kuin toimettomuutta.

Kohtalo itse näytti nyt minulle antavan vihjauksen. En olisi ikinä liittynyt silloin jo olemassa oleviin suuriin puolueisiin, ja esitän tuonnempana vielä lähemmin syyni siihen. Tällä naurettavalla, piskuisella uudella luomuksella, jossa oli jäseniä vain kourallinen, näytti olevan se ainoa etu, ettei se vielä ollut kangistunut »järjestöksi», vaan soi jäsenilleen mahdollisuuden todelliseen omakohtaiseen toimintaan. Täällä saattoi vielä tehdä työtä, ja kuta pienempi tämä liike oli, sitä pikemmin se vielä oli saatettavissa oikeihin muotoihin. Täällä voitiin vielä määrätä sisällys, päämäärä ja tie, mitä mahdollisuutta jo olemassa olevissa suurissa puolueissa ei alun perinkään ollut.

Kuta kauemmin koetin miettiä, sitä lujemmaksi lujittui mielessäni vakaumus, että juuri tuollaisesta pienestä liikkeestä käsin voitaisiin vastaisuudessa ryhtyä valmistamaan kansakunnan kohottamista, mutta ei ikinä enää aivan liiaksi vanhoihin kuvitteluihin takertuneista — ollenkaan puhumattakaan uudesta komennosta hyötyvistä — parlamenttipuolueista. Sillä nyt täytyi julistaa uutta maailmankatsomusta eikä uutta vaalitunnusta.

Oli joka tapauksessa suunnattoman vaikea päätös ryhtyä toteuttamaan tätä tarkoitusta käytännössä.

Mitä edellytyksiä minulla itselläni sitten oli tähän tehtävään?

Että olin varaton, köyhä, sen arvelin vielä jaksavani kestää

hyvinkin helposti, mutta pahempi juttu oli se, että olin vielä noita nimettömiä miehiä, yksi niistä miljoonista, joiden sattuma voi antaa elää tai jotka se voi kutsua pois elämästä, kaikkein lähimmänkään ympäristön huolimatta sitä edes huomatakaan. Lisäksi oli vielä se vaikeus, joka pakostakin aiheutuisi koulusivistykseni puutteellisuudesta.

Ns. »älymystöhän» suhtautuu muutenkin aina todella suunnattoman alentuvasti jokaiseen, joka ei ole käynyt välttämättömiä kouluja loppuun asti eikä siis ole voinut pänttäyttää päähänsä välttämättömiä tietoja. Eihän kysymys koskaan kuulu näin: Mitä se tai se mies osaa? vaan: Mitä hän on lukenut? Noiden »sivistyneiden» mielestä on suurinkin puupää, jolla vain on taskussa riittävästi todistuksia, enemmän kuin älykkäinkään nuorukainen, jolta noita kallisarvoisia papereita sattuu puuttumaan. Osasin niin ollen helposti kuvitella mielessäni, miten tuo »sivistynyt» maailma suhtautuisi minuun, ja petyin siinä suhteessa ainoastaan sikäli, että pidin sentään vielä tuohon aikaan ihmisiä sittenkin parempina kuin he arkisessa todellisuudessa valitettavasti suureksi osaksi ovat. Kun he ovat sellaisia, silloin kylläkin poikkeukset niinkuin kaikkialla pistävät sitä selvemmin silmään. Mutta sitä tietä opin erottamaan ikuiset koululaiset todellisista taitajista.

Kaksi päivää tuskallisesti mietittyäni ja pohdittuani päädyin viimeinkin siihen vakaumukseen, että tuo askel täytyi astua.

Se oli elämäni ratkaisevin päätös.

Peruutumisesta ei voinut eikä saanut olla enää puhetta.

Niin siis ilmoittauduin »Saksan työväenpuolueen» jäseneksi ja sain väliaikaisen jäsenkortin, jossa oli numero: seitsemän.

10. luku.

SORTUMISEN SYYT.

JONKIN kappaleen putoamisen syvyys on aina mitattava sen nykyisestä asemasta sen alkuperäiseen asemaan. Sama pitää paikkansa myöskin kansojen ja valtioiden sortumisen suhteen. Mutta silloin on niiden aikaisemmalla asemalla tai pikemminkin korkeudella ratkaiseva merkitys. Vain sellainen, mikä kohoaa huomattavasti yli yleisen keskimitan, voi myöskin vaipua ja sortua silmäänpistävän syvälle. Se juuri tekee Saksan sortumisen jokaiselle ajattelevalle ja tuntevalle ihmiselle niin raskaaksi ja kauheaksi, koska se syöksi valtakunnan sellaisesta korkeudesta, joka nykyhetkellä, kun nykyisen alennustilan surkeus otetaan huomioon, tuntuu melkein mahdottomalta kuvitella.

Jo Saksan valtakunnan perustamista näytti kultaavan koko kansakuntaa kohottavan suuren tapahtuman tenho. Vertaansa vailla olevan voittokulun jälkeen kasvaa vihdoinkin kuolemattoman sankaruuden palkkana pojille ja pojanpojille valtakunta. Joko tietoisesti tai itsetiedottomasti, vaistomaisesti, samantekevää aivan, kummin, saksalaisilla oli kaikilla sellainen tunne, että tämä valtakunta, jonka ei olemassaolostaan ollut kiittäminen parlamenttipuolueiden juonitteluja, jo ylevän perustamistapansa puolesta kohosi yläpuolelle tavallisten valtioiden mittojen; sillä ei parlamentaarisen sanasodan jaaritteluissa, vaan Pariisinpiiritysarmeijan tykkien jyrinässä ja paukkeessa tapahtui se

juhlallinen tahdonosoituksen toimitus, että saksalaiset, ruhtinaat niinkuin kansakin, olivat päättäneet perustaa tulevaisuudessa valtakunnan ja korottaa uudelleen sen tunnuskuvaksi keisarinkruunun. Eikä se ollut tapahtunut salamurhien avulla; Bismarckin luoman valtion perustajina eivät olleet karkurit ja piileskelijät, vaan rintamarykmentit.

Jo tämä ainoalaatuinen syntyhistoria ja tulikaste sinänsä kietoivat uuden Saksan valtakunnan historiallisen maineen hohteeseen, jollaista on vain kaikkein vanhimpien valtioiden — ja harvoin niidenkään — onnistunut saada osakseen.

Ja millainen nousukausi sitten alkoikaan!

Ulkonainen vapaus antoi valtakunnan sisällä jokapäiväisen leivän. Kansakunta kasvoi lukumäärältään suureksi ja sai kosolti maallista hyvyyttä. Mutta valtion ja sen mukana koko kansan kunniaa suojeli ja varjeli armeija, joka kaikkein näkyvimmällä tavalla pystyi osoittamaan sen ja entisen Saksan liiton välisen erotuksen.

Niin syvä on se sortuminen, joka on Saksan valtakuntaa ja Saksan kansaa kohdannut, että kaikki tuntuvat kuin huimauksessa menettäneen aluksi tuntonsa ja tajunsa; tuskin enää jaksaa entistä korkeutta muistaakaan, niin epätodelliselta, kuin unennäöltä tuntuu nykyisen kurjuuden rinnalla silloinen suuruus ja loisto.

Niinpä onkin selitettävissä, että liiankin helposti antaa kaiken silloisen suuren ja ylevän sokaista silmänsä ja samalla unohtaa ruveta etsimään suunnattoman sortumisen syitä, joiden sentään lienee täytynyt jo olla jollakin tavoin olemassa.

Tietystikin tämä pitää paikkansa ainoastaan niiden ihmisten suhteen, joille Saksa oli enemmän kuin pelkkä oleskelu- ja asuinpaikka, missä ansaita ja kuluttaa rahaa, koska ainoastaan ne ihmiset pystyvät tuntemaan nykyisen olotilan romahduksena, jota vastoin se noille toisille on heidän siihen saakka tyydyttämättä jääneiden toiveidensa ammoin odotettu ja kaivattu täyttymys.

Mutta enteitä oli kyllä jo silloinkin selvästi näkyvissä, joskin ainoastaan hyvin harvat yrittivät ottaa niistä jotakin oppia.

Mutta nykyisin se on välttämättömämpää kuin konsanaan.

Samoin kuin taudin parantaminen on mahdollista ainoastaan siinä tapauksessa, että sen aiheuttaja on tunnettu, samoin on myöskin valtiollisten vaurioiden korjaamisen laita. Tosin kyllä yleensä jonkin taudin ulkonainen muoto, sen silmäänpistävät ominaisuudet ovat helpommin nähtävissä ja havaittavissa kuin sen sisäinen aihe. Siinäpä onkin syy siihen, minkä vuoksi monen monet ihmiset eivät yleensä pääse ulkonaisten vaikutusten havaitsemista pitemmälle, jopa sekoittavat ne itse syyhyn, koettavatpa vielä kieltää koko syyn olemassaolonkin. Niin nytkin useimpien saksalaisten käsityksen mukaan Saksan sortuminen on havaittavissa ensi sijassa vain yleisenä taloudellisena pulana ja siitä johtuvina seuraamuksina. Niistä joutuu melkein jokainen omalta kohdaltaan kärsimään — siis pätevä syy jokaiselle yksityiselle onnettomuuden ymmärtämiseksi. Paljon vähemmän kuitenkin suuret joukot huomaavat poliittisessa, sivistyksellisessä ja siveellisessä suhteessa tapahtunutta luhistumista. Tätä kieltäytyvät monilla sekä tunne että ymmärryskin kerta kaikkiaan käsittämästä.

Olkoon menneeksi, että suurten joukkojen keskuudessa asianlaita on tällä tavalla; mutta että myöskin älymystön piireissä Saksan sortumista pidetään ensi sijassa »taloudellisena romahduksena» ja niin muodoin siihen odotetaan pelastusta talouselämältä, se on yhtenä syynä siihen, miksi tähän mennessä ei ole vielä ollenkaan voitu päästä tervehtymiseen. Vasta sitten, kun ymmärretään, että tässäkin kohdin talouselämä on vasta toisella, jopa kerrassaan kolmannella sijalla ja että ensi sijalla ovat poliittiset, siveelliset ja rodulliset tekijät, voidaan päästä nykyisen onnettomuuden ymmärtämiseen ja siten myöskin löytää tervehtymisen keinot ja tiet.

Niin muodoin on kysymyksellä Saksan romahduksen syistä

ratkaiseva merkitys, ennen kaikkea poliittiselle liikkeelle, jonka päämääränä juuri on oleva tappion voittaminen.

Mutta myöskin sellaisessa menneisyyttä koskevassa tutkimuksessa täytyy pitää visusti varansa, ettei sekoita keskenään lähinnä silmään osuvia vaikutuksia ja vähemmän selvästi näkyviä syitä.

Helpoin ja siitä syystä myöskin eniten levinnyt nykyisen onnettomuuden perustelu ja selitys on sellainen, että se johtuu hiljakkoin hävityn sodan seurauksista, niin että juuri tuo sota niin muodoin on nykyisen onnettomuuden syy.

Sellaisia lienee paljonkin, jotka ihan vakavasti uskovat tämän mielettömyyden todeksi, mutta vielä enemmän on niitä, joiden suussa tällaiset perustelut voivat olla ainoastaan valhetta, tietoista totuuden vääristelyä. Tämä jälkimmäinen väite pitää paikkansa kaikkien nykyisin valtion kannikassa kiinni olevien suhteen. Sillä eivätkö juuri vallankumouksen julistajat aikoinaan penänneet kansalle penäämästä päästyäänkin, että suurille joukoille oli aivan samantekevää, miten tuo sota päättyisi? Eivätkö he sitä vastoin mitä vakavimmin vakuuttaneet, että suunnattoman kansaintaistelun voitokas päätös enintään saattoi olla »suurkapitalistien» edun mukaista, mutta ettei sillä ikinä voinut olla merkitystä Saksan kansalle sellaisenaan, saati sitten Saksan työläisille? Niin, eivätkö juuri nuo samaiset maailmansovituksen apostolit selittäneet juuri päinvastaista, nimittäin että Saksan häviö sodassa tuhoaisi ainoastaan »militarismin», mutta että Saksan kansa joutuisi kokemaan ihanimman ylösnousemuksensa? Eikö noissa piireissä muka ylistetty Entente'in hyväntahtoisuutta ja sysätty koko tuon verisen kamppailun syytä Saksan niskoille? Mutta olisiko voitu tehdä siten selittämättä, että myöskään sotilaallisesta häviöstä ei olisi kansakunnalle erikoisia seurauksia? Eikö koko vallankumousta kaunisteltu sellaisin korulausein, että sen avulla muka saadaan Saksan lipuilta riistetyksi voitto, mutta Saksan kansalle sitä vastoin koittavat todellisen sisäisen ja ulkonaisen vapauden ajat?

Eikö asia muka ollut juuri näin? Sanokaa, senkin kurjat valehtelijat!

Siihen jo vaaditaan todellakin juutalaisen röyhkeyttä, että romahduksesta sysätään nyt syy sotilaallisen häviön niskoille, koska kerran itse kaikkien maanpetturien pää-äänenkannattaja, Berliinin »Vorwärts» kirjoitti, että tällä kertaa Saksan kansa ei saa enää tuoda lippujaan kotiin voittoisina!

Ja nyt sitten juuri se muka on syynä meidän sortumiseemme?

Olisi tietystikin aivan hyödytöntä ruveta kiistelemään mokomien huonomuististen valehtelijoiden kanssa, enkä niin ollen huolisi tuhlata koko asiaan sanaakaan, jolleivät valitettavasti myös kovin monet kerrassaan mitään ajattelemattomat ihmiset vatvoisi ja matkisi tuota mielettömyyttä, vaikk'ei siihen olisikaan syynä suorastaan ilkeys tai tietoinen valehteleminen. Tuollaiset lausunnot ovat myöskin valistustoimintaa harjoittaville taistelijoillemme apukeinoina, jotka muuten ovat erittäin tarpeellisia tällaisena aikana, jolloin puhuttu sana useinkin vääristellään, ennen kuin se on kunnolla ehtinyt lähteä puhujan suusta.

Niinpä on siis siihen väitteeseen, että Saksan sortumiseen muka on syynä menetetty sota, sanottava seuraavaa:

Tosin kyllä sodan menettämisellä oli hirvittävä merkitys isänmaamme Saksan tulevaisuudelle, mutta sen menettäminen ei ole syy, vaan se itse on taaskin vain erinäisten syiden seuraus. Että tämän elämästä ja kuolemasta käydyn taistelun onneton loppu pakostakin johtaisi erittäin tuhoisiin seurauksiin, sehän oli täysin selvää jokaiselle järkevälle, ei ilkeämieliselle ihmiselle. Mutta valitettavasti oli myöskin sellaisia ihmisiä, joilta tuntui oikeana aikana tuota käsitystä puuttuvan tai jotka, vastoin parempaa tietoaan, kuitenkin väittivät ensin totuutta vastaan ja kielsivät sen. Nämä olivat suurimmaksi osaksi samoja, jotka sitten, kun heidän salainen toiveensa oli käynyt toteen, yht'äkkiä, mutta liian myöhään huomasivat romahduksen, jota he olivat osaltaan olleet mukana jouduttamassa. Mutta he juuri ovat sortumiseen syypäät eikä menetetty sota, niinkuin he

yks'kaks' ovat suvainneet ruveta sanomaan ja tietämään. Sillä sodan menettäminenhän oli ainoastaan heidän oman vaikutuksensa eikä suinkaan, niinkuin he nyt pyrkivät väittämään, »huonon» johdon seurausta. Eivät vihollisemme liioin olleet pelkureita, kyllä hekin osasivat kuolla, heidän lukumääränsä oli heti ensimmäisestä päivästä alkaen suurempi kuin Saksan armeijan, ja heidän teknilliseen varustamiseensa olivat käytettävinä koko maailman asevarikot; niin muodoin ei sitä tosiasiaa, että saksalaisten voitoista, joita neljän vuoden aikana saavutettiin taisteltaessa koko maailmaa vastaan, oli kaikesta sankariudesta ja kaikesta »järjestelystä» huolimatta kiittäminen yksinomaan saksalaisten johdon ylivoimaisuutta, voi millään tavoin kiistää paikkansapitämättömäksi. Saksan armeijan järjestely ja johto olivat valtavinta, mitä maailmassa oli siihen mennessä kuunaan nähty. Niiden heikkouksina ja puutteina olivat yleisen inhimillisen kestämiskyvyn rajat.

Että tuo armeija sortui, se ei ollut meidän nykyisen onnettomuutemme syy, vaan ainoastaan toisten rikosten seurausta, sellainen seuraus, joka itse vuorostaan oli suuremman ja tällä kertaa näkyvämmän romahduksen alkua.

Että asianlaita on näin, se käy selville seuraavasta:

Täytyykö sotilaallisen häviön johtaa sellaiseen kansakunnan ja valtion kertakaikkiseen sortumiseen? Mistä saakka on onnettoman sodan tulos ollut sellainen? Joutuvatko siis kansat yleensä perikatoon menetetyn sodan johdosta sinänsä?

Siihen kysymykseen voi vastaus kuulua sangen lyhyesti: Aina semmoisissa tapauksissa, että sotilaallinen tappio on sisäisen mädännäisyyden, pelkurimaisuuden ja luonteettomuuden, sanalla sanoen arvottomuuden kuittaus. Jos taas asia ei ole sillä tavalla, silloin sotilaallisesta häviöstä sukeutuu pikemminkin tulevan, entistä suuremman nousun kiihotin kuin kansan olemassaolon hautakivi.

Historiassa on tarjona loppumattomiin esimerkkejä tämän väitteen paikkansapitävyydestä.

Valitettavasti ei Saksan kansan sotilaallinen tappio ollut ansaitsematon onnettomuus, vaan ikuisen koston ansaittu kuritus. Olimme lievimmin sanoen ansainneet tämän häviömme. Se on ainoastaan suurin ulkonainen rappioilmiö kokonaisessa sisäisten rappioilmiöiden sarjassa, jotka mahdollisesti ovat jääneet useimpien ihmisten silmiltä huomaamatta tai joita yksinkertaisesti ei tahdottu nähdä, vaan pistettiin strutsin tavoin pää pensaaseen piiloon.

Tarkastettakoon siis kerran niitä seuraamusilmiöitä, joiden vallitessa Saksan kansa joutui tuon häviönsä kokemaan. Eikö monissa piireissä ollut mitä häpeämättömimmällä tavalla ilmaistu suorastaan iloa isänmaan onnettomuuden johdosta? Mutta kuka voi sellaista tehdä, silloin jo todella ansaitsematta sellaista rangaistusta? Niin, eikö menty vieläkin pitemmälle ja kehuskeltu sillä, että vihdoin oli saatu rintama pettämään? Eivätkä näin tehneet suinkaan viholliset, ei, ei, sellaisen häpeän sälyttivät niskoilleen saksalaiset! Kohtasiko onnettomuus heitä muka vääryytenä? Ja mistä ajoista on vielä kaiken lisäksi ruvettu ottamaan sotaansyyllisyyskin omille niskoille? Vieläpä vastoin parempaa tuntoa ja parempaa tietoa?

Ei, ja vielä kerran ei: siitä tavasta, miten Saksan kansa otti häviönsä vastaan, voi kaikkein selvimmin nähdä, että sortumisemme todellinen syy on etsittävissä aivan toisaalta kuin joidenkin asemien puhtaasti sotilaallisesta menetyksestä tai jonkin hyökkäysliikkeen epäonnistumisesta; sillä jos tosiaankin rintama semmoisenaan olisi pettänyt ja jos isänmaan kova kohtalo olisi aiheutunut sitä kohdanneesta onnettomuudesta, silloin Saksan kansa olisi suhtautunut tappioon aivan toisella tavoin. Silloin olisi sitä seurannut onnettomuus kärsitty hammasta purren tai sitä valitettu murheen murtamina; silloin sydämet olisivat syttyneet vihaan ja vimmaan salakavalaa sattumaa tai myöskin kohtalon tahdosta voittajaksi päässyttä vihollista kohtaan; silloin kansakunta olisi muinoisen Rooman senaatin tavoin rientänyt lyötyjä divisioonia vastaan esittäen näille isänmaan kii-

tollisuuden tähänastisista uhreista lausuen samalla toivomuksen, etteivät nämä joutuisi epätoivoon valtakunnan puolesta. Itse antautuminenkin olisi allekirjoitettu ainoastaan järjellä ja ymmärryksellä, sydämen jo sykkiessä tulevaa nousua kohti.

Sillä tavalla olisi otettu vastaan häviö, josta olisi ollut kiitettävä yksinomaan kovaa kohtaloa. Sitten ei ehkä olisi naurettu ja tanssittu, ei olisi kehuskeltu pelkurimaisuudella eikä ihannoitu tappiota, ei olisi taistelevia joukkoja ivattu ja pilkattu eikä raastettu niiden lippuja ja kokardeja lokaan, mutta ennen kaikkea: silloin ei olisi ikinä syntynyt sellaista hirvittävää ilmiötä, joka sai erään englantilaisen upseerin, eversti Repingtonin, langettamaan seuraavan halveksivan lausunnon: »Saksalaisista on joka kolmas mies petturi.» Ei, silloin ei se rutto olisi koskaan päässyt paisumaan sellaiseksi kaiken tukahduttavaksi tulvaksi, joka on jo viiden vuoden ajan hukuttanut alleen meidän muun maailman taholta nauttimamme kunnioituksen ja arvonannon viimeisetkin rippeet.

Siitä näkee kaikkein parhaiten sen väitteen valheellisuuden, että menetetty sota muka oli Saksan sortumisen syynä. Ei, samainen sotilaallinen luhistuminen itse oli ainoastaan seurauksena kokonaisesta sairaalloisten ilmiöiden sarjasta ja niiden aiheuttajista, jotka ilmiöt olivat olleet Saksan kansakunnan vitsauksena jo rauhan aikana. Tämä oli ensimmäinen siveellisen ja moraalisen myrkytyksen, itsesäilytysvaiston vähenemisen ja niiden sen edellytysten kaikille selvästi havaittava tuhoisa seuraus, jotka olivat jo monia vuosia ennen alkaneet jäytää kansakunnan ja valtakunnan perusteita.

Mutta romahduksen syyn sysäämiseen juuri sen miehen niskoille, joka yksinään yritti, osoittaen yli-inhimillistä tahdonvoimaa ja tarmoa, torjua ennakolta aavistamaansa tuhoa ja säästää kansakuntaa joutumasta kokemaan syvimmän alennuksen ja häpeän aikaa, siihen tarvittiin juutalaisten ja heidän marxilaisen taistelujärjestönsä pohjaton valheellisuus kokonaisuudessaan. Kun Ludendorff leimattiin syypääksi maailman-

sodan menettämiseen, riistettiin ainoalta vaaralliselta syyttäjältä, joka pystyi nousemaan isänmaanpettureita vastaan, siveellisen oikeuden ase kädestä. Tällöin lähdettiin siitä erittäin paikkansa pitävästä periaatteesta, että valheen suuruus merkitsee aina tiettyä uskottavuuden tekijää, koska kansan suuret joukot sydämensä syvimmässä voivat pikemminkin olla turmeltuneita kuin tietoisesti ja tarkoituksellisesti huonoja ja pahoja; niin ollen he alkukantaisessa mielensä yksinkertaisuudessa helpommin joutuvat suuren valheen kuin pienen valheen uhreiksi, koska he itsekin usein tulevat lasketelleiksi pikkuvalheita, mutta liian suuret valheet sentään heitä hävettäisivät liiaksi. Niin suuri valheellisuus ei voisi ollenkaan pälkähtää heidän päähänsäkään, eivätkä he liioin voi hevin uskoa toisistakaan, että nämä pystyisivät niin suunnattomaan julkeuteen, vääristelemään niin inhottavalla ja häpeämättömällä tavalla; vaikkapa se heille selvitettäisiinkin, he sentään vielä kauan aikaa epäilevät ja horjuvat puoleen ja toiseen ja otaksuvat sittenkin edes jonkin syyn olevan totta; sen vuoksi tarttuu kaikkein julkeimmistakin valheista heidän mieleensä aina jotakin — tosiasia, jonka kaikki tämän maailman suuret valehtelijataiturit ja valehteluyhdistykset tietävät liiankin hyvin ja jota he sen vuoksi halpamaisesti käyttävät.

Mutta kaikkein parhaat sen totuuden tuntijat, millaisia mahdollisuuksia valheen ja parjauksen käytöllä on, ovat kaikkina aikoina olleet juutalaiset; heidän koko olemassaolonsahan rakentuu yhdelle ainoalle suurelle valheelle, nimittäin sille, että heidän suhteensa muka on kysymyksessä uskontokunta, kun tosiasiassa onkin kysymyksessä rotu — ja millainen rotu sitten! Mutta sellaisena heidät on eräs ihmiskunnan suurimpia henkiä ainaisiksi ajoiksi ristiinnaulinnut ikuisesti pätevällä, perusteellisen todella lauseella: hän nimitti heitä »valheen suurmestareiksi». Kuka sitä ei tunnusta tai tahdo uskoa, hän ei tässä maailmassa ikinä pysty olemaan mukana saattamassa totuutta voittoon.

Saksan kansalle saa melkeinpä pitää suurena onnena sitä, että

sen hiipivän sairauden aika yht'äkkiä lyheni päättyen niin hirvittävään romahdukseen, sillä muussa tapauksessa kansakunta olisi kylläkin mennyt perikatoon hitaammin, mutta sitä varmemmin. Sairaus olisi muuttunut pitkälliseksi, jota vastoin nyt, kun sortuminen sai äkillisen muodon, ainakin suuremman joukon silmät avautuivat sen selvästi ja selkeästi näkemään. Ihminen ei sattuman kauppaa päässyt helpommin ruton herraksi kuin keuhkotaudin. Edellinen saapuu hirvittävinä, koko ihmiskuntaa järkyttävinä ja tärisyttävinä surmanaaltoina, jälkimmäinen sitä vastoin hitaana, hiipivänä; edellinen herättää kauhistavaa pelkoa, jälkimmäinen johtaa vähän kerrassaan välinpitämättömyyteen. Mutta seurauksena siitä on, että ihminen ryhtyi edellistä vastaan taistelemaan koko tarmonsa kaikella hillittömällä voimalla, jota vastoin hän keuhkotaudille yrittää asettaa sulkuja ja patoja heikoin keinoin. Niin hän pääsi ruton valtiaaksi, jota vastoin keuhkotauti pitää häntä itseään vallassaan.

Aivan samalla tavoin on myöskin kansanruumiiden sairastumisten laita. Jolleivät ne ilmene aivan musertavina, tuhoisina, ihminen alkaa vähän kerrassaan niihin tottua ja tuhoutuu niihin loppujen lopuksi, vaikka ehkä vasta pitkien aikojen kuluttua, niin sitä varmemmin. Niin ollen on sittenkin onni — tosin kyllä varsin katkera onni —, jos kohtalo päättää puuttua tuohon hitaaseen mätänemisilmiöön ja äkillisellä iskulla osoittaa sairauden päätöksen sen saastuttaman silmien nähtäviin. Sillä sellainen voi useinkin johtaa koko onnettomuuden loppuun. Se voi helposti koitua äärimmäisen tarmokkaasti ajetun parannuksen alkusysäykseksi.

Mutta sellaisessakin tapauksessa on taaskin edellytyksenä niiden sisäisten syiden tunteminen, jotka ovat olleet kysymyksessä olevan sairauden aiheuttajina.

Tärkeimpänä seikkana pysyy tällöinkin, että on tehtävä tarkka ero itse aiheuttajien ja näiden aiheuttamien olosuhteiden välillä. Tämä käy sitä vaikeammaksi, kuta kauemmin tartunta-aineita on kansanruumiissa ollut ja kuta suuremmassa määrin ne ovat

muuttuneet ikäänkuin itsestään selvästi siihen kuuluviksi. Sillä hyvin helposti voi käydä niin, että jonkin tietyn ajan kuluttua ruvetaan eräitä ehdottomasti vahingollisia myrkkyjä pitämään oman kansanolemuksen olennaisena osana tai että niitä ainakin siedetään välttämättömänä pahana, niin ettei vieraan aiheuttajan etsimistä enää pidetä ollenkaan välttämättömänä.

Niin oli sodanedellisten vuosien pitkänä rauhanaikana hyvinkin selvästi ilmennyt erinäisiä vaurioita, ja sellaisiksi ne tunnustettiinkin, vaikk'ei niiden aiheuttajasta välitetty oikeastaan juuri lainkaan, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Nämä poikkeukset olivat tässäkin tapauksessa ensi sijassa talouselämän ilmiöitä, jotka tulivat yksityisten ihmisten tietoisuuteen voimakkaampina kuin mahdollisesti monilla muilla aloilla havaittavat vauriot.

Oli olemassa paljonkin rappeutumisen merkkejä, joiden olisi pitänyt antaa aihetta vakavaan ajatteluun.

卐

Taloudellisessa suhteessa tässä voisi sanoa seuraavaa:

Saksan kansan lukumäärän suunnattomasti lisääntyessä ennen sotaa tunkeutui jokapäiväisen leivän hankkimiskysymys yhä polttavampana kaiken valtiollisen ja taloudellisen ajattelun ja toiminnan etualalle. Valitettavasti ei osattu päättää ryhtyä kysymyksen ainoaan oikeaan ratkaisuun, vaan arveltiin päästävän päämäärään huokeampaa tietä. Luopuminen uuden maa-alan hankkimisesta ja sen korvaaminen maailmantaloudellisen valloituksen harhaluulolla johti pakostakin yhtä rajattomaan kuin vahingolliseenkin teollistumiseen.

Ensimmäinen tästä johtuva mitä kohtalokkain seuraus oli siitä aiheutuva talonpoikaisväestön heikentyminen. Samassa määrin kuin se supistui, paisui suurkaupunkien köyhälistö yhä paisumistaan, kunnes tasapaino oli lopulta täydellisesti mennyttä.

Nyt sitten köyhyyden ja rikkauden jyrkkä vaihtelu vasta

oikein pääsi näkyviin. Ylellisyys ja kurjuus asuivat ja elivät niin lähellä toisiaan, että siitä saattoi ja pakostakin täytyi koitua hyvin murheellisia seurauksia. Hätä ja usein sattuva työttömyys alkoivat pitää peliään ihmisten kanssa jättäen jälkeensä tyytymättömyyttä ja katkeruutta. Siitä näytti olevan seurauksena poliittinen luokkajako. Kaikesta taloudellisesta kukoistuksesta huolimatta kasvoi siis tyytymättömyys yhä suuremmaksi ja syvemmäksi, jopa se meni niin pitkälle, että vakaumus: »tällään ei voi enää kauan jatkua», kävi yleiseksi, ihmisten silti muodostamatta tai osaamattakaan muodostaa itselleen varmaa, tiettyä käsitystä siitä, mitä olisi pitänyt tulla.

Nuo olivat luonteenomaisia syvällekäyvän tyytymättömyyden merkkejä, jotka sillä tavoin pyrkivät ilmaisemaan itsensä.

Mutta pahempia kuin tämä olivat toiset seuraamusilmiöt, joita kansakunnan taloudellistuminen toi mukanaan.

Samassa määrin kuin talous kohosi valtiossa määräväksi valtiaaksi, paisui rahasta se jumala, jota kaikkien oli palveltava ja jota jokaisen oli kumarrettava. Yhä suuremmassa määrin syrjäytettiin taivaalliset jumalat vanhentuneina ja aikansa eläneinä, heidän asemestaan suitsutettiin tästä lähin vain mammonan epäjumalalle. Todella paha tapainturmelus pääsi valtaan, ja se oli paha erikoisesti sen vuoksi, että se tapahtui juuri sellaisena aikana, jolloin kansa saattoi välttämättömämmin kuin konsanaan tarvita sankarimaista mielenlaatua. Saksan täytyi varustautua siihen, että se voisi ennemmin tai myöhemmin joutua miekka kädessä vastaamaan yrityksestään turvata itselleen jokapäiväinen leipänsä »rauhallisen, taloudellisen työn» tietä.

Rahan valta sai muuten valitettavasti siunauksensa siitäkin paikasta, jonka olisi täytynyt kaikkein sitkeimmin asettua sitä vastustamaan: hänen majesteettinsa keisari teki onnettoman teon saattaessaan varsinkin aateliston uuden rahapääoman taikapiiriin. Tosin kyllä hänen puolustuksekseen on mainittava, ettei valitettavasti edes itse Bismarck tajunnut tässä kohdin uhkaavaa vaaraa. Mutta tosiasiassa olivat aatteelliset avut näin ollen jou-

tuneet toiselle sijalle, rahan arvon jälkeen, sillä oli selvää, että kun sellaiselle tielle kerran oli lähdetty, vanhan sukuaatelin oli ennen pitkää pakko luovuttaa etusija raha-aatelille. Rahalliset yritykset onnistuvat helpommin kuin taistelut. Todellisesta sankarista tai valtiomiehestäkään ei tuntunut houkuttelevalta joutua suhteisiin minkä tahansa pankkijuutalaisen kanssa; todella ansiokasta miestä eivät enää jaksaneet lainkaan viehättää halpahintaiset koristukset, vaan hän kieltäytyi niistä kiittäen. Mutta puhtaasti rodulliseltakin kannalta sellainen kehitys oli syvästi surullinen asia: aateli menetti yhä suuremmassa määrin olemassaolonsa rodullisen edellytyksen, ja sille olisi suurelta osaltaan ollut paljon paremminkin paikallaan nimitys »epäaateli».

Paha taloudellinen rappeutumisilmiö oli se seikka, että yksityinen omistusoikeus vähitellen syrjäytyi ja vähän kerrassaan koko talouselämä joutui osakeyhtiöiden haltuun.

Silloin vasta työ oli todella vajonnut tunnottomien kaupustelijoiden keinottelun kohteeksi, mutta työntekijä vieraantui peräti omaisuudesta. Pörssi pääsi vähitellen kokonaan voitolle ja varustautui hitaasti, mutta varmasti anastamaan kansakunnan elämän hallintaansa ja valvontaansa.

Saksan talouselämän kansainvälistyminen oli jo ennen sotaa päässyt alkuun osakeyhtiöiden muodostamaa kiertotietä. Tosin kyllä osa Saksan teollisuutta vielä yritti päättävästi puolustautua tällaista kohtaloa vastaan. Mutta sekin joutui lopulta saaliinhimoisen rahakapitalismin yhdistyneen hyökkäyksen uhriksi, kapitalismin, joka kävi tätä taistelua uskollisimman apurinsa, marxilaisen liikkeen avulla.

Jatkuva taistelu Saksan »raskasta teollisuutta» vastaan oli näkyvänä alkuna marxilaisuuden tietä tavoiteltuun Saksan teollisuuden kansainvälistämiseen, joka muuten oli mahdollista saada loppuun suoritetuksi vasta kun marxilaisuus oli vallankumouksen mukana päässyt voitolle. Juuri näitä sanoja kirjoittaessani on vihdoinkin onnistunut myöskin yleishyökkäys Saksan valtion-

rautateitä vastaan, jotka nyt ovat joutuneet luovutettaviksi kansainvälisen rahapääoman haltuun. »Kansainvälinen» sosiaalidemokratia on siten jälleen saavuttanut erään suurimpia päämääriään.

Miten pitkälle moinen Saksan kansan talouden tuhoaminen oli onnistunut, se käynee kaikkein selvimmin ilmi siitä, että vihdoin sodan jälkeen muudan Saksan teollisuuden ja ennen kaikkea kaupan johtavia miehiä saattoi ilmaista sellaisen mielipiteen, että talous semmoisenaan yksin kykenisi kohentamaan Saksan uudelleen entiselleen. Tämän mielettömyyden tuo mies päästi suustaan samaan aikaan, jolloin Ranskassa asetettiin opetus oppilaitoksissa jälleen etupäässä humanistisille perusteille, sen erehdyksen torjumiseksi, että kansakuntien ja valtioiden muka on kiitettävä pystyssäpysymisestään taloutta eikä ikuisia aatteellisia arvoja. Tuo lausunto, jonka siihen aikaan muudan Stinnes lausui julki maailmalle, sai aikaan uskomattoman sekasorron; se omaksuttiin heti paikalla, ja saman tien siitä kehittyi hämmästyttävän nopeasti kaikkien sellaisten puoskarien ja tuulenpieksäjien johtoaihe, jotka kohtalo muka »valtiomiehinä» on vallankumouksesta alkaen päästänyt Saksan kimppuun.

卐

Kaikkein pahimpia rappeutumisilmiöitä oli sodanedellisen ajan Saksassa kaikkialla yhä suurempaan valtaan pääsevä puolinaisuus kaikessa ja kaikissa. Se on aina seuraus omasta epävarmuudesta jonkin asian suhteen samoin kuin myöskin näistä ja muista syistä johtuvan pelkurimaisuuden seurausta. Ja tätä sairautta edisti vielä kasvatus.

Saksassa oli ennen sotaa kasvatusjärjestelmässä tavattoman paljon heikkouksia. Se oli erittäin yksipuolisesti suunniteltu puhtaan »tiedon», vähemmässä määrin »taitamisen» saavuttamiseen. Vielä vähemmän pantiin arvoa yksilöiden luonteen kehitykseen — sikäli kuin se ylipäänsä on mahdollista —, hyvin vä-

hän myöskin painoa vastuunalaisuuden tunteen eikä lainkaan tahdon ja päättäväisyyden kehittämiseen. Sen tuloksia eivät tosiaankaan olleet voimakkaat miehet, vaan pikemminkin ne taipuisat, mukautuvaiset »kaikentietäjät», jollaisina meitä saksalaisia ennen sotaa yleisesti pidettiin ja sen mukaisesti myöskin arvostettiin. Saksalaisia suosittiin, koska he olivat erittäin käyttökelpoisia, mutta heitä ei pidetty suuressakaan arvossa, mihin oli syynä juuri tahtomme heikkous. Syyttä ei ole niin, että juuri saksalaiset kaikkein helpoimmin melkein kaikista kansoista menettävät kansallisuutensa ja isänmaansa. Kaunis saksalainen sananlasku »hattu kädessä pääsee läpi koko maan» sanoo jo kaiken.

Suorastaan vaaralliseksi ja turmiolliseksi tuo mukautuvaisuus kuitenkin muodostui silloin, kun se myöskin pääsi määräämään sen muodon, joka oli ainoa sallittu suhtautumisessa hallitsijaan. Tuo muoto vaati senmukaisesti: en saa koskaan sanoa vastaan, vaan pitää hyväksyä kaikki ja joka asia, mitä hänen majesteettinsa suvaitsee armossa päättää. Mutta juuri sillä paikalla oli vapaa miehenarvokkuus kaikkein välttämättömintä, muuten koko yksinvaltaisen järjestelmän oli ennemmin tai myöhemmin pakostakin kukistuttava tuollaisen liehittelyn seurauksena; sillä liehittelyä se oli, ei mitään muuta! Ja ainoastaan liehittelijöiden ja pokkuroijien, sanalla sanoen, kaikkien sellaisten rappeutuneiden olioiden keskuudessa, jotka ammoisista ajoista ovat paremmin viihtyneet kaikkein korkeimpien valtaistuimien lähettyvillä kuin vilpittömät, kunnialliset ja rehelliset sielut, mokoma tapa voi olla ainoa sallittu kanssakäymisen muoto kruunupäiden kanssa! Nuo samaiset »kaikkeinalamaisimmat» oliot ovat muuten, kaiken herraansa ja elättäjäänsä kohtaan osoittamansa nöyryyden ohella, aina ja kaikkina aikoina osoittaneet mitä suurinta röyhkeyttä kaikkia muita ihmisiä kohtaan ja kaikkein räikeimmin silloin, kun ovat suvainneet julkeasti, arastelematta esiintyä ainoina »yksinvallan kannattajina» erotukseksi muista syntisistä; se on todellista häpyttömyyttä, jollaiseen vain

aateloidut tai aateloimattomatkin lapamadot pystyvät! Sillä todellisuudessa juuri nuo miehet ovat ja ovat aina olleet yksinvallan ja varsinkin yksinvallan aatteen haudankaivajia. Mikään muu ei voi olla mahdollistakaan: mies, joka on valmis vastaamaan asiasta, ei ole eikä voi koskaan olla pokkuroija eikä luonteeton liehittelijä. Joka todella vakavissaan tahtoo pitää pystyssä ja edistää jotakin laitosta, se riippuu siinä kiinni kaikesta sydämestään eikä voi olla surematta, jos siinä ilmenee joitakin vikoja. Hän ei ainakaan silloin rupea sitä peittelemättä kuuluttamaan julki, niinkuin juuri yksinvallan demokraattiset »ystävät» tekivät perin valheelliseen tapaansa, mutta kyllä varoittaa hänen majesteettiaan, kruunun haltijaa, mitä vakavimmin ja koettaa vaikuttaa tämän päätöksiin. Hän ei sellaisessa tapauksessa asetu eikä saa asettua sille kannalle, että tietystikin hänen majesteetillaan on vapaa valta viime kädessä menetellä oman tahtonsa mukaan, vaikka se aivan ilmeisesti johtaisikin ja sen täytyisi johtaa onnettomuuteen, vaan semmoisessa tapauksessa hänen velvollisuutensa on suojella yksinvaltaa yksinvaltiaalta itseltään, uhkasipa häntä itseään millainen vaara tahansa. Jos tämän laitoksen arvo olisi aina kulloinkin yksinvaltiaan henkilön varassa, silloin koko järjestelmä olisi kaikkein huonoin järjestelmä, mitä voi ajatella; sillä yksinvaltiaat ovat ainoastaan erittäin harvinaisissa tapauksissa viisautensa ja järkensä tai luonteensakaan puolesta valioihmisiä, niinkuin kernaasti tekisi mieli kuvitella. Niin uskovat ainoastaan ammattimaiset liehittelijät ja hännystelijät, mutta kaikkia oikeamielisiä miehiä — ja hehän sentään ovat valtion kaikkein arvokkaimmat kansalaiset — mokoma mielettömyys tympäisee. Heille historia on historiaa, totuus totuutta semmoisenaan, vaikkapa olisi kysymyksessä hallitsijakin. Ei, sellainen onni, että suureksi hallitsijaksi on suotu suuri ihminen, tulee kansojen osaksi niin harvoin, että niiden on jo oltava tyytyväisiä, jos kohtalon pahansuopuus ummistaa silmänsä ainakin kaikkein pahimmilta harhaotteilta.

Näin ei siis yksinvaltiuden arvo ja merkitys voi perustua itse hallitsijan henkilöön, paitsi milloin taivas päättää painaa kruunun Fredrik Suuren kaltaisen nerokkaan sankarin tai Vilhelm I:n kaltaisen viisaan luonneihmisen kulmille. Sellaista tapahtuu kerran vuosisadoissa, tuskin useammin. Mutta muuten on tässä kohdin aate ennen henkilöä, koska tämän laitoksen merkityksen ja tarkoituksen on oltava kokonaan laitoksen itsensä varassa. Mutta samalla hallitsija itse joutuu kuulumaan palvelemisen piiriin. Hänkin on siten enää ainoastaan rattaana koneistossa, ja sellaisena hänellä on omat velvollisuutensa sitä kohtaan. Hänenkin on nyt mukauduttava korkeamman tarkoitusperän mukaan, eikä silloin enää ole »monarkisti» se, joka sanaa sanomatta sallii kruunun haltijan rikkoa sitä vastaan, vaan se, joka semmoisen estää. Jollei sen merkitys ja tarkoitus sisältyisi itse aatteeseen, vaan »pyhitettyyn» henkilöön hinnasta mistä hyvänsä, silloinhan ei saisi edes ilmeisesti mielisairastakaan ruhtinasta poistaa valtaistuimelta.

Tämä on välttämättä todettava jo nyt, tällä hetkellä, koska kerran viime aikoina on yhä enemmän taas alkanut sukeltautua näkyviin salaisista piiloistaan semmoisia olioita, joiden viheliäinen ryhdittömyys ei ollut osaltaan suinkaan pienimpänä syynä yksinvallan kukistumiseen. Osoittaen jonkinlaista naiivia arastelemattomuutta tuollaiset ihmiset puhuvat nyt taaskin »omasta» kuninkaastaan — jonka he itse kuitenkin vain muutamia vuosia sitten vaaran hetkenä mitä viheliäisimmin jättivät pulaan — ja alkavat leimailla jokaista, jonka sisu ei tahdo sallia yhtyä heidän valheellisiin vuodatuksiinsa, huonoksi saksalaiseksi. Ja kuitenkin nuo suunsoittajat ovat todellisuudessa juuri samoja jänishousuja, jotka vuonna 1918 heti ensimmäisen punaisen käsivarsinauhan nähdessään pötkivät silmittömään pakoon, hajaantuivat kuin akanat tuuleen ja jättivät kuninkaansa suoriutumaan omin neuvoin, miten parhaiten taisi, kiireen vilkkaa vaihtoivat pertuskan kävelykeppiin, sitoivat kaulaansa puolueettoman solmion tai myöskin rauhallisina »kansalaisina» katosivat

jäljettömiin. Nuo kuninkuuden esitaistelijat olivat silloin yhdellä iskulla kadonneet jäljettömiin, ja vasta sitten, kun vallankumouksen myrskynpuuska oli, aivan toisten miesten toiminnan ansiosta, sikäli taas asettunut, että jälleen uskalsi hihkua »eläköön kuningas, eläköön!» sitten vasta nuo kruunun »palvelijat ja neuvonantajat» rupesivat uudelleen varovasti sukeltautumaan esiin. Mutta nyt he jo taas kaikki ovat esillä piiloistaan ja luovat kaihoisasti katseensa taaksepäin Egyptin lihapatoihin, eivät enää tahdo malttaa pysyä nahoissaan kuninkaanuskollisuudeltaan ja toimintatarmoltaan, kunnes taas luultavasti päivänä minä tahansa punainen käsivarsinauha sukeltautuu näkyviin ja vanhan yksinvallan kannattajien aave uudelleen pötkii pakoon kuin hiiret kissan tullessa!

Jolleivät hallitsijat itse olisi syyllisiä noihin seikkoihin, heitä voisi vain sydämestään surkutella heidän nykyisten puolustajiensa vuoksi. Mutta joka tapauksessa heidän on syytä olla vakuuttuneita siitä, että moisten ritarien avulla voidaan kylläkin valtaistuimia menettää, mutta ei ainoaakaan kruunua taistelemalla vallata.

Mutta moinen alamaisuus oli kuitenkin koko meikäläisen kasvatuksen virhe, joka virhe nyt tässä kohdin kostautui erikoisen hirveällä tavalla. Sillä sen ansiosta saattoivat tuollaiset surkeat ilmiöt oleskella kaikissa hoveissa ja vähitellen kaivaa maata yksinvallan perustusten alta. Kun koko rakennus sitten alkoi horjua, he hävisivät kuin akanat tuuleen. Tietysti: liehittelijät ja hännystelijät eivät anna itseään surmata herransa ja valtiaansa puolesta. Se seikka, etteivät hallitsijat tätä koskaan tiedä ja melkein kuin periaatteesta kieltäytyvät sitä koskaan oppimastakaan, on ainaisista ajoista koitunut heidän turmiokseen.

卐

Nurinkurisen kasvatuksen seuraamusilmiöitä oli vastuun pelko ja siitä johtuva jopa elintärkeidenkin kysymysten ja ongelmien käsittelyssä ilmenevä heikkous.

Tämän taudin lähtökohtana on ainakin Saksassa suureksi osaksi ollut parlamentaarinen järjestelmä, jonka keskuudessa vastuunalaisuuden puutetta harjoitetaan suorastaan puhtoviljelyksenä. Valitettavasti sama sairaus vain levisi vähitellen myöskin kaikkeen muuhun elämään, valtiolliseen elämään kaikkein voimakkaimmin. Kaikkialla alettiin karttaa vastuuta, minkä vuoksi mieluimmin aina ryhdyttiin puolinaisiin ja riittämättömiin toimenpiteisiin; niiden käytössähän mahdollisen mieskohtaisen vastuun määrä näyttää aina olevan supistuneena mahdollisimman vähiin.

Tarkasteltakoonpa vain eri hallitusten suhtautumista kokonaiseen julkisen elämämme todella turmiollisten ilmiöiden sarjaan, niin helposti huomataan tämän yleisen puolinaisuuden ja arkamaisen vastuunkarttamisen peloittava merkitys.

Mainitsen ylen runsaasta tarjona olevien esimerkkien joukosta ainoastaan muutamia tapauksia:

Juuri sanomalehtimiespiireissä on tapana mielellään mainita sanomalehdistöä valtion piirissä olevaksi »suurvallaksi». Todellakin sen merkitys on kerrassaan suunnattoman suuri. Sanomalehdistöä ei yleensä voi arvioida liian tärkeäksi, sillä sehän todella vaikuttaa kasvatuksen jatkona myöhemmällä ikäkaudella.

Tällöin voidaan sanomalehtien lukijat jakaa suurin piirtein kolmeen ryhmään:

ensinnä ovat ne, jotka uskovat kaiken lukemansa;

toiseksi tulevat ne, jotka eivät usko enää mitään;

kolmanneksi tulevat ne ihmiset, jotka arvostelevasti punnitsevat lukemaansa ja muodostavat oman arvostelunsa sen mukaan.

Ensimmäinen ryhmä on lukumäärältään verrattomasti suurin. Sen muodostavat kansan suuret joukot, joten se edustaa kansakunnan henkisesti yksinkertaisinta osaa. Mutta sitä ei voi määritellä ammattien mukaan, vaan enintään yleisten älyllisyysasteiden perusteella. Siihen kuuluvat kaikki ne, joilla ei ole synnynnäistä eikä kasvatuksen tietä saatua itsenäistä ajattelemiskykyä ja jotka osittain kyvyttömyyttään, osittain tiedon puutteessaan

uskovat kaiken, mitä heidän silmiensä eteen asetetaan mustalla valkoiselle painettuna. Siihen kuuluvat vielä lisäksi sellaiset laiskurit, jotka kyllä pystyisivät ajattelemaan omilla aivoillaan, mutta jotka suorastaan ajattelemisen velttouttaan kiitollisin mielin omaksuvat kaiken, mitä joku toinen on heidän puolestaan ajatellut valmiiksi, vaatimattomasti edellytettynä, että tämä sentään lienee todella ponnistellut siinä työssä. Kaikkien näiden ihmisten keskuudessa, jotka edustavat kansan suuria joukkoja, sanomalehdistön vaikutus muodostuu aivan suunnattoman suureksi. He eivät osaa tai eivät halua itse omakohtaisesti punnita sitä, mitä tarjotaan, niin että heidän koko suhtautumisensa kaikkiin päivän kysymyksiin on melkeinpä yksinomaan johdettavissa toisten ulkonaisesta vaikutuksesta. Tämä voi olla eduksi siinä tapauksessa, että heidän valistustyötään harjoitetaan vakavalta, totuudenrakkautta harrastavalta taholta, mutta se muodostuu turmiolliseksi, niin pian kuin siitä pitävät huolen lurjukset ja valehtelijat.

Toinen ryhmä on lukumäärältään jo huomattavasti pienempi. Sen muodostavat osaksi sellaiset ainekset, jotka ovat aikoinaan kuuluneet ensimmäiseen ryhmään, mutta ovat pitkälliset, katkerat pettymykset koettuaan päätyneet päinvastaiseen vakaumukseen eivätkä ylipäänsä usko enää mitään, mikä vain joutuu painettuna heidän silmiensä eteen. He vihaavat jokaista sanomalehteä, joko eivät lue niitä ylipäänsä lainkaan tai sitten harmistuvat poikkeuksetta kaikesta niiden sisällöstä, koska se heidän käsittääkseen on kaikki tyynni perätöntä, silkkaa valhetta. Näitä ihmisiä on hyvin vaikea käsitellä, koska he aina suhtautuvat epäluuloisesti totuuteenkin. Niin ollen heitä täytyy pitää menetettyinä kaiken myönteisen työn kannalta.

Kolmas ryhmä vihdoin on verrattomasti pienin; sen muodostavat henkisesti todellakin teräväpäiset henkilöt, jotka luontaiset taipumukset ja kasvatus ovat opettaneet ajattelemaan itsenäisesti, jotka koettavat muodostaa kaikesta oman arvostelunsa ja käsityksensä ja jotka mitä perinpohjaisimmin vielä

punnitsevat ja harkitsevat kaiken lukemansa kehittäen sitä edelleen. He eivät silmäile ainoaakaan sanomalehteä työskentelemättä samalla kaiken aikaa mukana omilla aivoillaan, eikä kirjoittaja siinä tapauksessa ole suinkaan helpossa asemassa. Sanomalehtimiehet pitävätkin sellaisista lukijoista ainoastaan tietyin varauksin.

Tähän kolmanteen ryhmään kuuluville ei niin ollen kaikki se mielettömyys, mitä sanomalehdet voivat sepustaa kokoon, ole kovinkaan vaarallista, tuskinpa se edes mitään merkitseekään. He ovat muutenkin suurimmaksi osaksi elämänsä varrella tottuneet pitämään periaatteessa jokaista sanomalehtimiestä veijarina, joka vain toisinaan puhuu totta. Paha vain, että näiden valioihmisten merkitys johtuu yksinomaan heidän älykkyydestään eikä lukumäärästään — ja se on onnettomuus sellaisena aikana, jolloin viisaus ei merkitse yhtään mitään, mutta enemmistö kaikkea! Nykyaikana jolloin joukkojen äänestysliput määräävät, on ratkaiseva merkitys nimenomaan lukumäärältään suurimmalla ryhmällä, ja sellainen on ensimmäinen: yksinkertaisten ja herkkäuskoisten suuri joukko.

Valtion ja kansan edun kannalta on ensiluokkaisen tärkeä vaatimus, että on estettävä noita ihmisiä joutumasta huonojen, tietämättömien, jopa pahansuopien kasvattajien käsiin. Sen vuoksi on valtion velvollisuus valvoa heidän kasvatustaan ja estää kaikki ilkivaltaisuus ja vallattomuus. Sen on tällöin erikoisesti pidettävä silmällä sanomalehtien puuhia; sillä niiden vaikutus noihin ihmisiin on verrattomasti voimakkain ja tehokkain, koska se ei joudu käytäntöön ohimennen, vaan jatkuvasti. Koko tuon opetuksen suunnaton merkitys piilee siinä, että se toistuu tasaisesti ja ikuisesti. Jos missä niin juuri tässä tapauksessa valtiovalta ei saa unohtaa, että kaikkien keinojen on palveltava samaa tarkoitusperää; se ei saa antaa sellaisen silmänlumeen kuin »painovapauden» johtaa itseään harhaan ja houkutella lyömään laimin velvollisuuttaan eikä jättämään kansakuntaa vaille sellaista ravintoa, jota tämä tarvitsee ja joka sille tekee hyvää; sen

täytyy siekailemattoman päättävästi varata tämä kansankasvatuksen keino omiin käsiinsä ja asettaa se valtion ja kansakunnan palvelukseen.

Mutta millaista ravintoa Saksan sanomalehdistö sodanedellisenä aikana tarjosi ihmisille? Eikö se ollut kaikkein pahinta myrkkyä, mitä ylipäänsä voi mielessään kuvitella? Eikö Saksan kansan sydämeen istutettu kaikkein pahinta pasifismia, rauhanaatteen haihattelua, juuri sellaisena aikana, jolloin muu maailma jo valmistautui Saksaa hitaasti, mutta varmasti kuristamaan? Eikö tuo sanomalehdistö ollut jo rauhan aikana valanut kansan aivoihin oman valtion oikeutukseen kohdistuvaa epäilystä rajoittaakseen kohta ennakolta sen mahdollisuuksia puolustuskeinojensa valinnassa? Eikö juuri Saksan sanomalehdistö osannut esittää Saksan kansalle erikoisen maukkaana »länsimaisen demokratian» mielettömyyttä, kunnes kansa vihdoin, jouduttuaan tuollaisten korulauseiden lumoihin, arveli voivansa uskoa tulevaisuutensa Kansainliiton tapaisen laitoksen käsiin? Eikö se ollut osaltaan apuna kasvattamassa kansaamme surkeaan siveettömyyteen? Eikö se leimannut siveellisyyttä ja hyviä tapoja naurettaviksi, taantumuksellisiksi ja poroporvarimaisiksi, kunnes Saksankin kansasta loppujen lopuksi saatiin »nykyaikainen»? Eikö se jatkuvasti hyökkäillen niin kauan kaivanut maata valtion arvovallan perustuksien alta, kunnes yksi ainoa sysäys riitti saamaan koko rakennelman luhistumaan? Eikö se aikoinaan kaikin keinoin taistellut kaikkea sellaista tahtoa vastaan, että valtiolle oli annettava, mikä valtion on, eikö se lakkaamatta arvostellen halventanut armeijan mainetta, jarruttanut yleistä asevelvollisuutta, vaatinut kieltämään sotilasmäärärahoja ja niin poispäin, kunnes jo sen pakosta täytyi saavuttaa menestystä?

Ns. vapaamielisen sanomalehdistön toiminta oli Saksan kansan ja Saksan valtakunnan haudankaivajan työtä. Marxilaiset valehtelijalehdet voi tässä yhteydessä ylipäänsä sivuuttaa vaiti ollen; niillehän valehteleminen on yhtä välttämätön elämisen ehto kuin vesi kalalle; niiden tehtävänähän on ainoastaan kansakunnan

kansallisen selkärangan taittaminen tehdäkseen sen siten kypsyneeksi kantamaan kansainvälisen pääoman ja sen herrojen, juutalaisten, orjaniestä.

Mutta mihin toimenpiteisiin valtiovalta ryhtyi tätä kansakunnan joukkomyrkytystä vastaan? Ei mihinkään, ei kerta kaikkiaan mihinkään! Pari naurettavaa asetusta, pari rangaistusta liian räikeästä halpamaisuudesta, ja sitten loppu. Sen sijaan toivottiin voitavan suostutella tuo rutto myötämieliseksi imarteluin, tunnustamalla sanomalehdistön »arvo», sen »merkitys», sen »kasvattava tehtävä ja kutsumus» ja muilla samanlaisilla tylsämielisyyksillä — mutta juutalaiset ottivat sen viekkaasti hymyillen vastaan ja kuittasivat ovelasti kiittäen.

Mutta syynä siihen, että valtiovalta noin häpeällisesti jätti tehtävänsä täyttämättä, ei ollut niinkään suuressa määrin se, ettei tuota vaaraa olisi tajuttu, kuin pikemminkin suorastaan taivaaseen asti huutava arkamaisuus ja siitä johtuva kaikkien päätösten ja toimenpiteiden puolinaisuus. Kenelläkään ei ollut rohkeutta käyttää tehokkaita, perinpohjaisia, jyrkkiä keinoja, vaan tässä niinkuin kaikissa muissakin suhteissa hutiloitiin pelkästään puolinaisin lääkemääräyksin, ja sen sijaan, että isku olisi suunnattu suoraan sydämeen, tuota kyykäärmettä enintään ärsytettiin — mistä oli tuloksena, ettei sillä hyvä, että kaikki pysyi ennallaan, vaan päinvastoin niiden laitosten valta ja voima, joita vastaan oli taisteltava, kasvoi vuosi vuodelta.

Siitä torjuntataistelusta, jota silloinen Saksan hallitus kävi tuota pääasiallisesti juutalaista alkuperää olevaa, kansakuntaa hitaasti turmelevaa sanomalehdistöä vastaan, puuttui tykkänään suoria suuntaviivoja, päättäväisyyttä, mutta ennen kaikkea selvää päämäärää. Tässä suhteessa herrojen salaneuvosten järki ja ymmärrys pettivät kerta kaikkiaan, niin hyvin tämän taistelun merkityksen arvioinnissa kuin myöskin keinojen valinnassa ja selkeän suunnitelman määräämisessä. Hosuttiin ja huidottiin aivan suunnitelmattomasti, pantiin tuolloin tällöin liian pahasti pistänyt sanomalehtikyy istumaan lukkojen taakse

muutamaksi viikoksi tai kuukaudeksikin, mutta itse käärmeenpesä jätettiin täydelleen rauhaan.

Totta kyllä — tämä oli seurauksena toiselta puolen juutalaisten äärettömän ovelasta ja viekkaasta taktiikasta, toiselta puolen todellakin salaneuvosmaisesta tyhmyydestä ja »sinisilmäisyydestä». Juutalaiset olivat aivan liian viisaita päästääkseen koko lehdistöään joutumaan samalla tavalla hyökkäyksen kohteeksi. Ei, osa siitä oli olemassa suojelemassa toista osaa. Marxilaisten sanomalehtien käydessä mitä halpamaisimmalla tavalla kaikkea semmoista vastaan, mikä ihmisille voi olla pyhää, hyökätessä miltä rääväsuisimmin valtiovallan ja hallituksen kimppuun ja usuttaessa suuria kansan osia toisiaan vastaan ymmärsivät porvarillis-kansanvaltaiset juutalaislehdet antaa itselleen kuuluisan tasapuolisuuden ja ulkokohtaisuuden leiman, karttoivat tuskallisen tarkasti kaikkia voimasanoja hyvin tietäen, että kaikki puupäät pystyvät arvostelemaan ainoastaan ulkomuodon mukaan ja ettei niillä koskaan ole kykyä tunkeutua asian ytimeen, joten he arvioivat jonkin asian arvon aina sen ulkonaisen muodon eikä sisällön perusteella; inhimillinen heikkous, jota heidän on kiittäminen omastakin saavuttamastaan huomiosta.

Noiden ihmisten mielestä oli ja on vieläkin varsinkin »Frankfurter Zeitung» kaiken säädyllisyyden käsite semmoisenaan. Sehän ei milloinkaan käytä raakoja sanontatapoja, tuomitsee kaiken ruumiillisen väkivaltaisuuden ja vetoaa aina taisteluun »henkisin» asein, joka merkillistä kyllä on aina lähinnä kaikkein hengettömimpien ihmisten sydäntä. Se on meikäläisen puolisivistyksen tulosta, joka vieroittaa ihmiset luonnon vaistosta, kasaa heille päähän jonkin tietyn tietomäärän voimatta kuitenkaan heitä opastaa tiedon viimeisille perille, koska siinä ei voi olla mitään apua pelkästä ahkeruudesta ja hyvästä tahdosta, vaan siihen vaaditaan välttämättä vieläpä synnynnäistä järkeä ja ymmärrystä. Mutta lopullinen tieto on aina vaistosyiden ymmärtämistä — toisin sanoen: ihminen ei saa milloinkaan hairah-

tua sellaiseen mielettömyyteen, että uskoo todiaankin päässeensä luonnon herraksi ja valtiaaksi — mihin puolisivistyneen henkilön harhaluulo helposti johtaa —, vaan hänen täytyy ymmärtää kaiken perustana oleva luonnon ylivallan välttämättömyys sekä käsittää, miten suuressa määrin hänen omakin olemassaolonsa on ikuisen taistelun ja ylöspäinpyrkimisen lakien alainen. Silloin hän tuntee, ettei sellaisessa maailmassa, jossa kiertotähdet kiertävät aurinkoja, kuut kulkevat ratojaan kiertotähtien ympäri, jossa aina ainoastaan voima on heikkouden herra ja valtias ja pakottaa jälkimmäisen kuuliaiseksi palvelijakseen tai murtaa murskaksi, ettei siinä voi olla erikoislakeja ihmiselle. Hänenkin suhteensa ovat voimassa tuon perimmäisen viisauden ikuiset periaatteet. Hän voi koettaa päästä niiden perille, mutta ei ikinä pysty pääsemään niistä eroon.

Mutta juuri meikäläiselle henkiselle puolimaailmalle juutalaiset toimittavat älymystönlehtiänsä. Heitä varten ovat tehdyt »Frankfurter Zeitung» ja »Berliner Tageblatt», heitä silmällä pitäen on niiden sävy viritetty, heihin nuo lehdet harjoittavat vaikutustaan. Samalla kuin ne kaikki näennäisesti mitä huolellisimmin karttavat kaikkia ulkonaisesti raakoja muotoja, ne sentään valavat toisista astioista myrkkyä lukijoidensa sydämiin. Lörpöttelemällä jos jotakin kaunista ja korvia hivelevää ne tuudittavat nämä siihen uskoon, että niiden toiminnan käyttövoima muka on todellakin puhdas tiede, jopa siveellisyyskin, vaikka tuo kaikki todellisuudessa on vain yhtä nerokasta kuin ovelaakin taitoa, jonka avulla vastustajalta varastetaan kädestä aseet, joita sillä ylipäänsä on käytettävänä sanomalehtiä vastaan. Sillä koska toiset niistä aivan tiukkuvat säädyllisyyttään, kaikki heikkopäiset uskovat sitäkin mieluummin, että nuo toiset ovat vain vaarattomia kasvannaisia, jotka sentään eivät saisi koskaan johtaa painovapauden loukkaamiseen — painovapaudeksihan se vallattomuus ja ilkivaltaisuus leimataan, että kansalle saa rankaisematta valehdella ja rankaisematta sitä myrkyttää. Niin sitten arastellaan, ei uskalleta

käydä tuota roistomaisuutta ahdistamaan, koska näet pelätään, että sellaisessa tapauksessa myöskin »säädyllinen» lehdistö olisi heti paikalla vastassa; joka pelko muuten on liiaksikin perusteltu. Sillä niin pian kuin yritetään ryhtyä toimenpiteisiin yhtä tuollaista häväistyslehteä vastaan, silloin heti paikalla kaikki toiset asettuvat sitä puolustamaan, ei toki hyväksyäkseen sen taistelutapoja, taivas varjelkoon! — kysymyksessä on ainoastaan painovapauden ja yleisen ajatuksen vapauden periaate; sitä tässä yksinomaan on tarkoitus puolustaa. Mutta tuo huuto ja poru saa voimakkaimmatkin miehet heikoiksi, sillä sehän kaikuu pelkkien »säädyllisten» sanomalehtien suusta.

Niin siis tuo myrkky pääsi esteettömästi tunkeutumaan Saksan kansan verenkiertoon ja siellä vaikuttamaan, eikä valtiovallalla ollut voimaa saada sairautta voitetuksi. Niissä naurettavan puolinaisissa keinoissa, joita se käytti sitä vastaan, ilmaisihen jo uhkaavana valtakunnan rappio. *Sillä sellainen laitos, joka ei enää päättävästi asetu puolustamaan itseään kaikin käytettävissä olevin keinoin, jättää jo käytännössä itsensä alttiiksi.* Kaikkinainen puolinaisuus on näkyvä sisäisen rappion merkki, rappion, jota ennemmin tai myöhemmin täytyy seurata ja seuraakin ulkonainen romahdus.

Uskon nykyisen polven, oikein ohjattuna, helpommin pääsevän tästä vaarasta voitolle. Se on ollut mukana yhdessä jos toisessakin sellaisessa, mikä on pystynyt terästämään niiden hermoja, jotka eivät niitä ylipäänsä menettäneet. Varmasti juutalaiset myöskin vastaisuudessa nostavat sanomalehdissään suunnattoman huudon ja porun, kunhan kerran käsi tarttuu kiinni heidän lämpimimpään pesäänsä, tekee lopun sanomalehtivallattomuudesta, asettaa tämänkin kasvatusvälineen valtion palvelukseen eikä enää jätä sitä vierasheimoisten ja kansanvihollisten käsiin. Mutta uskon, että tuo poru sentään kiusaa vähemmän meitä nuorempia kuin meidän isiämme aikoinaan. Kolmenkymmenen senttimetrin kranaatti piti sentään tullessaan toisen-

moista sähinää kuin tuhatkaan juutalaista sanomalehtikyytä — antaa siis heidän vain sähistä!

卐

Toinen esimerkki sodanedellisen Saksan valtakunnan johdon kansakunnan tärkeimmissä elinkysymyksissä osoittamasta puolinaisuudesta ja heikkoudesta on seuraava: rinnan kansan poliittisen, siveellisen ja moraalisen saastumisen kera oli jo kautta monien vuosien jatkunut yhtä peloittava kansanruumiin terveyden myrkyttyminen. Syfilis alkoi varsinkin suurkaupungeissa raivota entistä pahemmin, samalla kuin keuhkotauti tasaisesti korjasi satoaan melkein koko maassa.

Vaikka seuraukset olivat molemmissa tapauksissa kansalle hirvittävät, ei jaksettu ryhdistäytyä ja ryhtyä ratkaiseviin toimenpiteisiin sitä vastaan.

Erikoisesti syfiliksen suhteen voi kansan ja valtion johdon suhtautumisen määritellä ainoastaan täydelliseksi antautumiseksi. Jos pahan vastustamiseen oli ryhdytty vakavassa mielessä, olisi jo pitänyt turvautua laajakantoisempiin toimenpiteisiin kuin todellisuudessa tapahtui. Toistaiseksi vielä kyseenalaisen parannuskeinon keksintö sekä sen liikemiesmäinen käyttö pystyvät enää varsin vähän auttamaan tätä ruttoa vastaan. Tässäkin tapauksessa saattoi tulla kysymykseen ainoastaan taistelu syitä vastaan eikä ilmiöiden itsensä poistaminen. Mutta siihen on syynä ensi sijassa meikäläinen rakkauden prostituointi. Vaikk'ei sen tuloksena olisikaan tämä hirvittävä rutto, se olisi sentään mitä suurimmaksi vahingoksi kansalle, sillä jo tuon pahan tavan mukanaan tuomat siveelliset vauriot sinänsä riittävät viemään kansan hitaasti, mutta varmasti perikatoon. Tuo sielunelämämme juutalaistuminen ja paritteluviettimme alentaminen mammonan palvelukseen turmelevat ennemmin tai myöhemmin koko jälkikasvumme täydelleen, sillä luonnollisen tunteen tuloksena syntyneiden voimakkaiden lasten sijaan tulee vastaisuudessa rahallisen laskelmoinnin viheliäisiä aikaansaan-

noksia. Sillä taloudelliset laskelmat muodostuvat yhä suuremmassa määrin meikäläisten avioliittojen perustaksi ja ainoaksi edellytykseksi. Mutta rakkaus etsii itselleen temmellyskentät toisaalta.

Jonkin aikaa voidaan tietenkin luontoa pilkata tässäkin suhteessa, mutta kosto ei jää tulematta, se tässä tapauksessa vain ilmaiseiksen myöhemmin, tai paremminkin: ihmiset huomaavat ja tuntevat sen usein liian myöhään.

Mutta miten tuhoisiksi avioliiton luonnollisten edellytysten yhä jatkuvan halveksinnan seuraukset koituivat, sen voi huomata Saksan aatelistosta. Siinä on silmiemme edessä sellaisen suvunjatkumisen tuloksia, joka on johtunut osittain puhtaasti säätyennakkoluulojen pakosta, osittain taas rahallisista seikoista. Edellinen johtaa ylipäänsä heikentymiseen, jälkimmäinen verenmyrkytykseen, koska mikä tahansa juutalainen tavaratalonperijätär katsotaan sopivaksi täydentämään hänen ruhtinaallisen korkeutensa perikuntaa — ja sen nämä sitten ovat näköisiäkin. Molemmissa tapauksissa on seurauksena täydellinen suvun rappeutuminen.

Saksan porvaristo pyrkii nykyisin samalle tielle ja päätyy samaan päämäärään.

Nuo epämiellyttävät totuudet pyritään sivuuttamaan välinpitämättömästi kaikessa kiireessä, ikäänkuin sillä tavalla menettelemällä voitaisiin saada itse tapahtuneet tapahtumattomiksi. Ei, sitä tosiasiaa, että Saksan suurkaupunkilaisväestö joutuu rakkauselämässään yhä enemmän prostituutioon ja juuri sen vuoksi yhä suuremmassa määrin syfilisruton saastuttamaksi, sitä tosiasiaa ei käy ilman muuta kieltäminen. Tuon joukkosaastutuksen näkyvimmät tulokset voi toisaalta löytää mielisairaaloista, toisaalta taas valitettavasti — meidän lastemme joukosta. Juuri viimeksimainitut ovat meidän sukupuolielämämme taukoamatta jatkuvan saastumisen murheellisia, viheliäisiä aikaansaannoksia, lasten sairauksissa ilmenevät vanhempien paheet.

On eri tapoja suhtautua tähän epämiellyttävään, jopa hirveään tosiasiaan: toiset eivät ylipäänsä näe yhtään mitään tai, paremminkin sanoen eivät tahdo nähdä mitään; tämä on tietystikin kaikkein yksinkertaisin ja halvin »kannanotto» Toiset verhoutuvat yhtä naurettavan kuin lisäksi vielä valheellisenkin häveliäisyyden pyhimyksenvaippaan, puhuvat koko tuota alaa koskevista kysymyksistä yleensä vain kuin suuresta synnistä ainakin ja ennen kaikkea ilmaisevat jokaisen kiinni joutuneen syntisen kuullen mitä syvintä siveellistä suuttumustaan, ummistaakseen sitten hurskaan inhon vallassa silmänsä tuota jumalatonta ruttoa näkemästä ja rukoillakseen hyvää Jumalaa, että hän kaikin mokomin — mikäli mahdollista vasta heidän kuolemansa jälkeen — antaisi sataa taivaasta tulta ja tulikiveä koko tämän Sodoman ja Gomorran päälle osoittaakseen taaskin kerran tälle häpeämättömälle ihmissuvulle opettavaisen esimerkin. Kolmannet vihdoin näkevät hyvin hyvästi, millaisiin hirveihin seurauksiin tuon kamalan taudin täytyy johtaa ja se todella johtaakin, mutta he vain kohauttavat olkapäitään vakuuttuneina siitä, ettei tuon vaaran torjumiseksi kuitenkaan voi tehdä mitään, joten täytyy antaa asioiden mennä omaa latuaan.

Tuo kaikki on tosin kyllä mukavaa ja yksinkertaista, mutta ei saa unohtaa, että kokonainen kansakunta joutuu semmoisen mukavuudenharrastuksen uhriksi. Se veruke, etteivät toisten kansojen asiat muka ole sen paremmin, ei tietenkään voine liioin saada aikaan mitään muutosta oman kansan kohtalossa, jollei mahdollisesti se tunne, kun näkisi onnettomuuden kohdanneen toisiakin, jo sinänsä toisi monille mukanaan omien tuskien lievitystä. Mutta tässähän onkin kysymys siitä, mikä kansa omin voiminsa ensimmäisenä, jopa ainoana pääsee tuon ruton herraksi ja mitkä kansakunnat siihen sortuvat. Siitä juuri on loppujen lopuksi kysymys. Tämäkin on vain rodunarvojen koetinkivi — sen rodun, joka ei sitä koetusta kestä, täytyy kuolla ja tehdä tilaa terveemmille tai ainakin sitkeämmille. Sillä koska

tämä kysymys koskee ensi sijassa tulevia polvia, se kuuluu niihin, joista on hirvittävän oikeaan osuvasti sanottu, että isien pahat teot kostautuvat kymmenenteen polveen — totuus, joka pitää paikkansa ainoastaan omaa vertaan ja rotuaan vastaan rikkoneiden suhteen.

Synti omaa verta ja rotua vastaan on tämän maailman perisynti ja siihen antautuvan ihmiskunnan loppu.

Mutta miten tosiaankin viheliäisesti sodanedellisessä Saksassa suhtauduttiin juuri tähän kysymykseen! Mitä tehtiin meidän suurkaupunkiemme nuorison ruttoon tuhoutumisen estämiseksi? Mitä meidän rakkauselämämme taudilla saastuttamisen ja mammonan palvelukseen alentamisen vastustamiseksi? Mitä semmoisesta tuloksena olevan kansanruumiimme syfiliksen valtaan joutumisen ehkäisemiseksi?

Vastauksen saa helpoimmin toteamalla, mitä olisi pitänyt tehdä.

Tähän asiaan ei ensiksikään olisi saanut suhtautua kevyesti, vaan olisi täytynyt ymmärtää, että sen ratkaisun varassa olisi kokonaisten sukupolvien onni tai onnettomuus, jopa että se saattoi, jollei sen ollut pakkokin muodostua määräväksi Saksan kansan koko tulevaisuudelle. Mutta sellainen havainto velvoitti jyrkkiin toimenpiteisiin ja arastelematta puuttumaan asioihin. Ennen kuin ryhdyttiin mitään muuta pohtimaan ja punnitsemaan, olisi pitänyt olla se vakaumus, että aivan ensi työksi oli koko kansakunnan huomio keskitettävä tähän kauheaan vaaraan, niin että jokainen yksityinen ihminen saattoi päästä täysin tietoiseksi tämän taistelun merkityksestä. Todella syvällekäyvät ja useinkin vaikeasti siedettävät velvoitukset ja rasitukset voi ainoastaan siinä tapauksessa saada yleisesti tehoaviksi, ettei kutakin yksilöä ainoastaan alisteta pakon alaiseksi, vaan hänelle myöskin tehdään ymmärrettäväksi, että se on välttämätöntä. Mutta siihen tarvitaan suunnatonta valistustyötä, josta on vielä pidettävä erossa kaikki muut huomion siitä pois kääntävät päivänkysymykset.

Aina kun on kysymyksessä näennäisesti mahdottomien vaatimusten tai tehtävien täyttäminen, täytyy kansan koko huomio keskitettynä kohdistaa ainoastaan tuohon yhteen kysymykseen, aivan kuin kansan olemassaolo tai tuho olisi tosiasiallisesti sen ratkaisun varassa. Ainoastaan sillä tavalla voi kansan saada alttiiksi ja kykeneväksi todella suuriin aikaansaannoksiin ja ponnistuksiin.

Tämä periaate pitää paikkansa myöskin yksityisen ihmisen suhteen, mikäli hän haluaa päästä suuriin päämääriin. Hänkin voi päästä semmoisiin ainoastaan suorittaen tehtävän kerrallaan, hänenkin täytyy silloin aina pitää kaikki ponnistuksensa kohdistettuina jonkin tarkoin rajoitetun tavoitteen saavuttamiseen, siihen asti, kunnes on sen tehtävän saanut täytetyksi ja voi ryhtyä viitoittamaan uutta. Joka ei alun alkaen tällä tavalla jaa kuljettavana olevaa taivalta yksityisiin jaksoihin ja sitten pyri niitä suorittamaan suunnitelmallisesti yhtä kerrallaan, kokoamalla mitä ankarimmin ponnistuksin kaikki voimansa, ei ikinä pääse lopulliseen päämäärään, vaan jää lojumaan tielle, ehkäpä kerrassaan tien oheen. Tämmöinen asteittainen pyrkiminen päämäärään on taitoa ja vaatii väliin panokseksi viimeisenkin tarmon hivenen, jos mieli päästä askel askelelta eteenpäin.

Kaikkein ensimmäisenä ennakkoedellytyksenä, jota tarvitaan hyökkäykseen ihmisen tien niin vaikean osataipaleen valtaamiseksi, on siis, että johdon onnistuu osoittaa kansan suurille joukoille juuri kunakin hetkenä saavutettavissa ja helpoimmin vallattavissa oleva osatavoite ainoaksi, mikä on inhimillisen huomion arvoista ja minkä valtauksen varassa kaikki tyynni on. Kansan suuret joukot eivät näet muuten koskaan voi nähdä edessään koko tietä uupumatta ja alkamatta ruveta epäilemään tehtävää mahdottomaksi toteuttaa. Ne pystyvät jossakin määrin pitämään mielessään päämäärän, mutta voivat sinne johtavan tien nähdä ainoastaan lyhyinä pätkinä, samaan tapaan kuin vaeltaja, joka samoin kyllä tietää ja tuntee matkansa määrän, mutta joka paremmin suoriutuu loputtoman pitkästä tiestä sillä tavalla, että mielessään jakaa sen useaan osaan ja kävelee kuta-

kin sillä tavalla kuin jos se sinänsä jo olisi hänen tavoittelemansa päämäärä. Ainoastaan siten hän pääsee eteenpäin joutumatta epätoivoon.

Niin olisi pitänyt, käyttämällä kaikkia propagandan tarjoamia apukeinoja, esittää kansalle taistelu syfilistä vastaan semmoisenaan kansakunnan *ainoana* tehtävänä eikä *myös* eräänä sen tehtävänä. Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi olisi täytynyt ihmisten päähän takoa kuin vasaralla sen tuhot kaikessa laajuudessaan kaikkein kauheimpana onnettomuutena, käyttämällä kaikkia apukeinoja, kunnes koko kansakunta olisi päätynyt siihen vakaumukseen, että nimenomaan tuon kysymyksen varassa oli kaikki tyynni, tulevaisuus tai tuho.

Vasta sellaisen, tarpeen vaatiessa vuosikausia kestäneen valmistuksen jälkeen onkin sitten kokonaisen kansan huomio, mutta samalla myöskin päättäväisyys niin vireillä, että nyt jo voi ryhtyä hyvinkin vaikeihin, raskaisiin ja suuria uhrauksia vaativiin toimenpiteisiin tarvitsematta pelätä joutuvansa väärin ymmärretyksi tai että joukkojen tarmo yks'kaks' jättääkin pulaan.

Sillä jos mieli päästä oikein todella tuon ruton kimppuun, siihen tarvitaan suunnattomia uhreja ja yhtä suuria töitä.

Taistelu syfilistä vastaan vaatii taistelua prostituutiota vastaan, ennakkoluuloja, vanhoja tottumuksia, tähänastisia kuvitteluja, yleisiä käsityksiä eikä suinkaan vähimmässä määrin erinäisten piirien väärää, valheellista häveliäisyyttä vastaan.

Ensimmäisenä noita ilmiöitä vastaan taistelemisen oikeutuksen, vaikka kylläkin ainoastaan siveellisen oikeutuksen edellytyksenä on aikaisten avioliittojen tekeminen mahdolliseksi tuleville sukupolville. Myöhäinen avioliittoonmeno jo sinänsä tietää sellaisen laitoksen voimassapitämispakkoa, joka, koetettakoonpa kysymyksessä kierrellä ja kaarrella miten tahansa, on ja pysyy ihmiskunnan häpeänä, laitoksena, joka kirotun huonosti sopii sille olennolle, joka kaikessa vaatimattomuudessaan muissa suhteissa sentään mielellään pitää itseään Jumalan »kuvana».

Prostituutio on ihmiskunnan häpeä, mutta sitä ei saada poistetuksi opettavaisilla luennoilla ja esitelmillä, hyvällä tahdolla jne., vaan sen rajoittaminen ja sen vihdoin seuraava lopullinen lakkauttaminen edellyttävät kerrassaan lukemattomia ennakkoehtoja. Mutta ensimmäinen on ja sellaisena pysyy se, että luodaan mahdollisuudet ihmisluonnon mukaisen varhaisen avioliiton solmimiselle, varsinkin miehelle, sillä nainenhan on tässä suhteessa muutenkin passiivisena puolena.

Miten harhautuneita, jopa suorastaan käsittämättömiä nykyisistä ihmisistä on osittain tullut, se ilmenee siitäkin, että ns. »parempien» perheiden äitien kuulee verraten usein sanovan, kuinka kiitollisia he olisivat, jos saisivat tyttärelleen miehen, joka jo on »vakaantunut», tms. Kun sellaisista on vähemmän puutetta kuin päinvastaisista, niin tyttöparka varmaan onnellisesti yhdyttää sellaisen hurjastelunsa hurjastelleen naissankarin, ja lapset ovat sitten moisen järjenmukaisen avioliiton näkyvinä aikaansaannoksina. Jos ajattelee, että sitten vielä seuraa mahdollisimman suuri syntyväisyyden rajoittaminen semmoisenaan, niin että luonto kerta kaikkiaan estyy toimittamasta valintaansa, koska jokainen vaikka kuinkakin viheliäinen olento täytyy tietystikin pitää hengissä, niin itsestään aivan johtuu kysymään, miksi sellainen laitos ylimalkaan on enää pysynyt pystyssä ja mikä sen tarkoitus on olevinaan. Eikö se ole itse asiassa aivan samaa kuin prostituutio semmoisenaan? Eikö velvollisuudella jälkeentulevia kohtaan ole enää mitään merkitystä? Vai eikö tiedetä, millainen kirous sälytetään lasten ja lastenlasten niskoille, kun perimmäisen luonnonoikeuden, mutta myöskin perimmäisen luonnonvelvollisuuden vaalinnassa osoitetaan moista rikollista kevytmielisyyttä?

Sillä tavoin sivistyskansat huononevat suvustaan ja vähitellen joutuvat perikatoon.

Ei avioliittokaan voi olla itsetarkoitus, vaan sen täytyy palvella suurempaa tarkoitusperää, lajin ja rodun karttumista ja säilymistä. Ainoastaan se on sen tarkoitus ja tehtävä.

Mutta nämä edellytykset huomioon ottaen sen oikeutta voi mitata ainoastaan sen tavan perusteella, miten se tämän tehtävänsä täyttää. Siitä syystä on aikainen naimisiinmeno oikea tapa, koska se vielä antaa vastasolmittuun avioliittoon sen voiman, josta yksin voi syntyä terve ja vastustuskykyinen uusi polvi. Tosin sen mahdolliseksi tekemiseen on tarpeen koko joukko yhteiskunnallisia edellytyksiä, joita ilman ei ole kerta kaikkiaan ajattelemistakaan varhaista naimisiinmenoa. Mutta ei edes tämän, siksikään pienen kysymyksen ratkaisu voi tapahtua ilman syvällekäypiä toimenpiteitä yhteiskunnallisessa suhteessa. Millainen merkitys niillä on, se pitäisi parhaiten käsittää nykyisen kaltaisena aikana, jolloin ns. »yhteiskunnallinen» tasavalta jo sen johdosta, ettei se kykene ratkaisemaan asuntokysymystä, yksinkertaisesti estää monet avioliitot syntymästä ja siten osaltaan avustaa prostituution säilymistä.

Saksassa on palkkauksen jakautumisen mielettömyys, joka aivan liian vähän ottaa huomioon perheen ja sen elättämisen, samoin sellainen syy, joka tekee monen monen varhaisen avioliiton mahdottomaksi.

Tositeolla voidaan prostituutiota vastaan päästä taistelemaan ainoastaan siten, että yhteiskunnallisten olojen perinpohjaisella muutoksella tehdään mahdolliseksi varhaisempi naimisiinmeno kuin nykyisin ylipäänsä on asianlaita. Tämä on kaikkein paras tämän kysymyksen ratkaisun edellytys.

Mutta toisessa sijassa sitten on kasvatuksella ja koulutuksella tehtävänään poistaa kokonainen joukko vaurioita ja haittoja, joista nykyhetkellä ei ylipäänsä välitetä juuri lainkaan. Ennen kaikkea pitää tähänastisessa kasvatuksessa saada aikaan tasapaino henkisen opetuksen ja ruumiillisen kunnostamisen kesken. Nykyajan lukiot, kymnaasit, ovat muinoisten kreikkalaisten esikuviensa irvikuvia. Saksalaisessa kasvatuksessa on tyystin unohdettu, että terve sielu voi ajan pitkään asustaa ainoastaan terveessä ruumiissa. Varsinkin silloin kun, ottamatta huomioon yksityisiä poikkeuksia, pidetään silmällä

kansan suuria joukkoja, tämä lause pitää ehdottomasti paikkansa.

Sodanedellisessä Saksassa oli aika, jolloin tuosta totuudesta ei ylipäänsä enää ollenkaan välitetty. Yksinkertaisesti tehtiin syntiä ruumista vastaan sen kuin kerjettiin, ja uskottiin, että yksipuolinen »hengen» kehittäminen oli muka varmana takeena kansakunnan suuruudesta. Se oli erehdys, joka rupesi kostautumaan nopeammin kuin oli osattu luullakaan. Ei ole suinkaan sattuma, ettei bolshevismin aalto tavannut missään niin suotuisaa maaperää kuin siellä, missä asustaa nälän ja jatkuvan vajaaravitsemuksen huonontama ja heikentämä väestö: Keski-Saksassa, Saksissa ja Ruhrin alueella. Mutta tuskin enää missään noilla alueilla on havaittavissa edes ns. älymystönkään taholta vakavaa vastarintaa tuota juutalaistentautia vastaan, koska älymystö itsekin on ruumiillisesti täydellisesti rappeutunutta, jollei niinkään suuresti hädästä ja puutteesta johtuvista kuin kasvatuksesta aiheutuvista syistä. Saksalaisen sivistyksen yksinomaisesti henkinen asennoituminen ylempien kansankerrosten keskuudessa tekee sen kykenemättömäksi sellaisina aikoina, jolloin ei ratkaise henki, vaan nyrkki, edes pitämään itseään pystyssä, saati sitten pitämään puolensa. Mieskohtaisen pelkuruuden ensimmäisenä alkusyynä on varsin usein jokin ruumiinvamma tai -heikkous.

Mutta puhtaasti henkisen opetuksen ylenmääräinen tähdentäminen ja ruumiin kehittämisen laiminlyönti edistävät myös sukupuolitunteen heräämistä aivan liian varhaisessa nuoruudessa. Poika, joka urheilulla ja voimistelulla karaistaan raudanlujaksi, tuntee vähemmän aistillisen tyydytyksen tarvetta kuin yksinomaan henkisellä ravinnolla ruokittu kotikissa. Mutta järkevän kasvatuksen on otettava tämä huomioon. Se ei liioin saa unohtaa, että terve nuori mies odottaa naiselta muuta kuin ennen aikojaan turmeltunut heikko raukka.

Koko opetus on niin ollen suunniteltava sillä tavalla, että poikien vapaa-ajat käytetään hyödylliseen ruumiin kunnostami-

seen. Heillä ei ole oikeutta vetelehtiä noita vuosia joutilaina, maleksia kaduilla ja elokuvissa, vaan heidän on muun päivätyönsä päätyttyä terästettävä ja karaistava nuorta ruumistaan, jottei itse elämä aikanaan havaitsisi sitä liian pehmeäksi. Tällaisen suunnittelu ja aikaansaaminen on nuorisonkasvatuksen tehtävä eikä pelkkä ns. viisauden pänttääminen heidän päähänsä. Sen on myöskin tehtävä loppu sellaisesta käsityksestä, että oman ruumiin hoito muka on kunkin yksityisen oma asia. Ei kerta kaikkiaan ole olemassa vapautta tehdä syntiä jälkipolvia ja sitä tietä rotua vastaan.

Rinnan ruumiinkasvatuksen kera on ryhdyttävä taisteluun sielunmyrkytystä vastaan. Saksan koko julkinen elämä on nykyisin kuin mikäkin sukupuolisten kuvittelujen ja kiihokkeiden kasvihuone. Katsottakoonpa vain elokuvien, varieteiden ja teatterien ruokaluetteloita, niin tuskinpa hevin voinee kieltää, ettei sellainen ikinä ole oikeaa ravintoa, ei ainakaan nuorisolle. Tavaroita näytteille asetettaessa ja ilmoituspylväissä käytetään mitä alhaisimpia keinoja yritettäessä kiinnittää yleisön huomiota. Että sellaisen täytyy johtaa nuorisolle tavattoman pahoihin vaurioihin, lienee ilman muuta selvää jokaiselle, joka ei ole kadottanut kykyään paneutua heidän sieluunsa. Tuollainen tukahduttavan aistillinen ilmapiiri johtaa kuvitteluihin ja ärsytyksiin jo sellaisena aikana, jolloin pojat eivät vielä saisi tietää noista asioista mitään. Moisen kasvatustavan seuraukset ovat havaittavissa nykyhetken nuorisosta kaikkea muuta kuin ilahduttavassa muodossa. Nuoriso on varhaiskypsää ja samalla ennen aikojaan vanhennutta. Oikeusistuimista tunkeutuu silloin tällöin julkisuuteen tapauksia, jotka tekevät mahdolliseksi luoda kammottavia silmäyksiä nykyisten 14—15-vuotiaiden sielunelämään. Kukapa sitten enää ihmettelee, että syfilis alkaa etsiä uhrejaan jo noiden ikäluokkien keskuudesta? Ja eikö ole surkeaa ja viheliäistä nähdä, kuinka monen monet ruumiillisesti heikot ja henkisesti turmeltuneet nuoret miehet saavat johdatuksen avioliittoon suurkaupungin huorien välityksellä?

Ei, sen, joka aikoo tosissaan hyökätä prostituution kimppuun, sen täytyy ensi sijassa ryhtyä auttamaan sen henkisten edellytysten hävittämistä. Sen täytyy tulla mukaan puhdistamaan meikäläisen suurkaupunki-»kulttuurin» siveellisen ruttomyrkytyksen Augeiaan-tallia, ja se on tehtävä häikäilemättä ja väistämättä kaikkea sitä huutoa ja porua, joka tietystikin päästetään ilmoille. Jollemme saa nostetuksi nuorisoa pois sen nykyisen ympäristön suosta, se hukkuu samaan suohon. Joka ei tahdo nähdä noita asioita sellaisina kuin ne ovat, se tukee niitä ja tekee itsensä tulevaisuutemme — joka kerta kaikkiaan on nousevan polven varassa — hiljalleen tapahtuvan prostituoinnin rikostoveriksi. Tämän meidän kulttuurimme puhdistuksen täytyy ulottua melkein kaikille aloille. Teatteri, taide, kirjallisuus, elokuvat, sanomalehdistö, julisteet ja näytteille asetetut kuvat ja mainokset on siivottava puhtaiksi mätänevän maailman ilmiöistä ja asetettava siveellisen valtio- ja kulttuuriaatteen palvelukseen. Julkinen elämä täytyy saada vapautetuksi nykyajan erotiikan tukehduttavasta hajusteesta samoin kuin myöskin kaikesta epämiehekkäästä, väärän-häveliäästä salaperäisyydestä ja vilpittömyyden puutteesta. Kaikissa näissä asioissa pitää päämaalin ja tien määrääjänä olla huolenpito Saksan kansan sielun ja ruumiin terveyden säilyttämisestä. Yksilöllisen vapauden oikeus väistyy rodun säilyttämisvelvollisuuden tieltä.

Vasta kun nämä toimenpiteet on saatettu päätökseen, voidaan ryhtyä lääketieteelliseen taisteluun tuota ruttoa vastaan joltisinkin menestyksen toivein. Mutta silloinkaan eivät saa tulla kysymykseen puolinaiset toimenpiteet, vaan tällöinkin täytyy uskaltaa tehdä hyvinkin raskaita ja syvällekäypiä päätöksiä. Se esim. on puolinaisuutta, että parantumattomasti sairaalle ihmiselle suodaan yhä edelleen mahdollisuus saastuttaa toisia, terveitä ihmisiä. Sellainen menettely vastaa semmoista inhimillisyyttä, että annetaan tuhannen sortua, kunhan vain ei yhdelle aiheuteta tuskaa. Se vaatimus, että vajaakuntoisille ihmisille tehdään toisten yhtä vajaakuntoisten jälkeläisten maailmaan

saattaminen mahdottomaksi, on mitä selvimmän järjen sanelema vaatimus ja merkitsee, suunnitelmallisesti toteutettuna, ihmiskunnan kaikkein inhimillisintä tekoa. Se vielä säästää miljoonia ihmisiä joutumasta ansaitsemattomiin kärsimyksiin ja johtaa vastaisuudessa yleiseen lisääntyvään tervehtymiseen. Kun päättävästi lähdetään tälle tielle, saadaan myöskin sukupuolitautien leviämiselle asetetuksi sulku. Sillä siinä täytyy, jos niin tarvitaan, turvautua parantumattomasti sairaiden armottomaan eristämiseen — se on kyllä raakalaismainen toimenpide niitä kovaonnisia kohtaan, joita se kohtaa, mutta se on siunaus sekä heidän aikalaisilleen että jälkimaailmalle. Vuosisadan kestävä ohimenevä kipu voi vapauttaa ja se vielä vapauttaakin kansan vuosituhansien kärsimyksistä.

Taistelu syfilistä ja sen tienraivaajaa prostituutiota vastaan on ihmiskunnan valtavimpia tehtäviä; sen vuoksi se on niin suunnattoman suuri, ettei siinä ole kysymyksessä yhden ainoan pulman ratkaisu, vaan se edellyttää monen monien epäkohtien poistamista, jotka juuri seuraamusilmiöinä ovat tuon ruton aiheuttajina. Sillä ruumiin sairastuminen on tässä tapauksessa pelkästään siveellisten, yhteiskunnallisten ja rodullisten vaistojen sairastumisen tulos.

Mutta jos tämä taistelu jätetään taistelematta mukavuussyistä tai myös pelkurimaisuudesta, silloin on syytä katsastaa kansoja puolentuhannen vuoden ajalta. Jumalan kuvia löytää silloin varmasti enää varsin vähän, jollei mieli rienata Kaikkein korkeinta.

Mutta miten oli entisessä Saksassa yritetty ryhtyä välienselvittelyihin tämän taudin kanssa? Kun asiaa tyynesti harkitsee, siihen saa tosiaankin murheellisen vastauksen. Varmasti hallitusten piireissä tunnettiin tämän taudin hirvittävät tuhot hyvinkin hyvästi, vaikk'ei niiden seurauksia ehkä pystyttykään täysin arvioimaan; mutta taistelussa sitä vastaan ei saatu kerrassaan mitään aikaan, syvällekäypien uudistusten asemesta ryhdyttiin mieluummin surkeihin, merkityksettömiin toimenpiteisiin. Puoskaroitiin sairauden itsensä kimpussa, mutta annettiin sen syiden

olla entisellään. Yksityiset prostituoituneet alistettiin lääkärintarkastuksen alaisiksi, heitä pidettiin silmällä niin hyvin kuin se kävi päinsä, ja milloin heidän todettiin saaneen tartunnan, heidät toimitettiin sairaalaan, josta heidät sitten, kun näköjään olivat parantuneet, päästettiin taas takaisin muun ihmiskunnan niskoille.

Olihan tosin saatettu voimaan erityinen »suojelupykälä», jonka mukaan niiltä, jotka eivät olleet täysin terveitä tai täysin parantuneet, oli sukupuoliyhteyden harjoittaminen rangaistuksen uhalla kielletty. Varmastikin tämä toimenpide on sinänsä oikeaan osunut, mutta käytännössä toteutettaessa sen teho jäi melkeinpä olemattomaksi. Ensikseenkin nainen, jota sattuu kohtaamaan sellainen onnettomuus, varmastikin useimmissa tapauksissa — jo meikäläisen tai paremminkin oman saamansa kasvatuksen vaikutuksesta — kieltäytyy antamasta raahata itseään käräjätupaan todistajaksi terveytensä kurjaa varasta vastaan — sillä asiaanhan liittyy useinkin kiusallisia lisäasianhaaroja. Juuri tuolle naiselle siitä on hyvin vähän hyötyä, ja nainen muutenkin joutunee useimmiten olemaan kärsivänä puolena, sillä rakkaudettoman lähiympäristön halveksinta kohtaa häntä vielä paljon raskaampana kuin miehen suhteen tapahtuisi. Ja asetuttakoon naisen asemaan siinä tapauksessa, että sairauden tuoja on hänen oma aviomiehensä! Onko naisen siinä tapauksessa nostettava syyte? Vai mitä hänen on tehtävä?

Miehellä taas on lisäksi vaikuttamassa se tosiasia, että hän valitettavasti aivan liiankin usein joutuu tuon ruton tielle liian runsaasti alkoholia nautittuaan, koska hän sellaisessa tilassa kaikkein vähimmin kykenee arvostelemaan »kaunokaisensa» ominaisuuksia, minkä muuten sairaat prostituoituneet tietävät aivan liiankin hyvin ja sen vuoksi erikoisesti pyydystävät sellaisia miehiä, jotka ovat tuollaisessa heidän kannaltaan ihannetilassa. Mutta lorun loppu on sellainen, ettei myöhemmin epämiellyttävän yllätyksen kokeva mies enää jaksa kuolemakseenkaan muistaa tuonnoista laupiasta onnellistajaansa, mitä ei

Berliinin eikä enää Müncheninkään kokoisessa kaupungissa sovi ihmetellä. Kaiken lisäksi tämmöisten tapausten uhriksi joutuvat ovat useinkin pääkaupungissa käymässä olevia maaseutulaisia, jotka muutenkin ovat täysin neuvottomia ja avuttomia suurkaupungin houkutusten suhteen.

Ja sitten vielä kysymys: kuka voi tietää, onko hän sairas vai terve? Eikö muka satu lukuisasti sellaisia tapauksia, jolloin näennäisesti parantunut sairastuu uudelleen ja sitten aiheuttaa hirveää onnettomuutta edes itsekään sitä ensi alussa aavistamatta?

Näin siis on tämän suojelun, joka lain mukaan rankaisee rikollisesta tartuttamisesta, vaikutus todellisuudessa tyhjän arvoinen. Aivan samoin on laita prostituoituneiden tarkastuksen, ja vihdoin itse parannuskin on vielä nykyisin epävarmaa ja epäilyttävää. Varmaa on ainoastaan yksi asia: tauti levisi kaikista varotoimenpiteistä huolimatta leviämistään. Mutta juuri se oli kaikkein sitovimpana todistuksena niiden tehottomuudesta.

Sillä kaikki muu, mitä asiassa vielä tehtiin, oli yhtä riittämätöntä kuin naurettavaakin. Kansan sielullista prostituointia ei estetty; sen estämiseksi ei tehtykään ylipäänsä yhtään mitään.

Mutta se, joka on taipuvainen suhtautumaan kaikkeen tähän kevyesti, tutustukoon vain kerrankin tilastotietoihin tuon ruton levinneisyydestä, vertailkoon sen lisääntymistä viimeksi kuluneiden sadan vuoden aikana, ajatelkoon sitten kehityksen jatkuvan edelleen — niin varmasti hänen täytyy olla aivan aasimaisen typerä, jollei kylmä väristys karsi varsin epämiellyttävästi selkäpiitä!

Sitä heikkoutta ja puolinaisuutta, jota jo entisessä Saksassa osoitettiin suhtautumisessa noin peloittavaan ilmiöön, voi varmasti pitää kansan rappion merkkinä. *Jollei enää ole voimaa taisteluun oman terveyden puolesta, silloin lakkaa oikeus elämään tässä taistelun maailmassa.* Tämä maailma kuuluu ainoastaan voimakkaille, »kokonaisille», ei heikoille, »puolinaisille» ihmisille.

Muudan silmäänpistävimpiä vanhan Saksan valtakunnan

rappeutumisilmiöitä oli yleisen kulttuuritason aleneminen; en tässä tarkoita kulttuurilla sitä, mitä nykyisin ymmärretään sivilisaatio-sanalla. Tämä viimeksi mainittu näyttää pikemminkin olevan todellisen hengen- ja elämänylevyyden vihollinen.

Jo ennen viime vuosisadantaitetta alkoi Saksan taiteeseen tunkeutua sellainen aines, jota siinä oli voinut siihen saakka pitää täysin vieraana ja tuntemattomana. Sattuihan tosin kyllä varhaisempinakin aikoina joskus aistin ja maun harhautumista, mutta noissa tapauksissa oli sittenkin kysymyksessä pikemminkin taiteellinen horjahdus, jolle jälkimaailma sentään saattoi myöntää ainakin tietyn historiallisen arvon, kuin sellaisen, ei ylipäänsä enää taiteellisen, vaan paremminkin henkisen rappioilmiön tuotteet, joka ilmiö oli kehittynyt suorastaan hengettömyyteen saakka. Niistä alkoi myöhemmin kylläkin paremmin näkyvä valtiollinen sortuminen jo kuvastua kulttuurinkin alalla.

Taiteen bolshevismi on bolshevismin ainoa mahdollinen kulttuurielämänmuoto ja ylipäänsäkin sen ainoa henkinen ilmenemismuoto.

Jos tämä kenen mielestä tuntuu oudostuttavalta, hänen tarvitsee ainoastaan tarkata onnellisesti bolshevisoituja valtioita joutuakseen kauhistuksekseen toteamaan, että siellä saa virallisesti valtiovallan puolesta tunnustettuna taiteena ihailla niitä mielipuolisten ja rappeutuneiden ihmisten sairaalloisia hengentuotteita, joihin olemme joutuneet vuosisadantaitteesta saakka tutustumaan kubismin ja dadaismin joukkokäsitteinä. Jopa tämä ilmiö näyttihen Baijerin neuvostotasavallan lyhyenä elinaikana. Jo siellä saattoi nähdä, miten kaikissa virallisissa julisteissa, sanomalehtien propagandapiirroksissa jne. oli, ei ainoastaan valtiollisen, vaan myöskin kulttuurin rappion leima.

Yhtä mahdoton kuin vielä kuutisenkymmentä vuotta sitten olisi ollut kuvitella nykyisensuuruista valtiollista romahdusta, yhtä mahdoton olisi ollut kuvitella myöskin semmoista kulttuurin rappiota, jollainen alkoi n. v:n 1900 paikkeilta alkaen näyt-

täytyä futuristisina ja kubistisina esityksinä. Kuusikymmentä vuotta sitten olisi ns. dadaististen »näkemysten» näyttely osoittautunut yksinkertaisesti mahdottomaksi ja sen toimeenpanijat joutuneet houruinhoitolaan, jota vastoin heitä nykyisin on jopa taideyhdistysten puheenjohtajinakin. Tämä rutto ei siihen aikaan päässyt puhkeamaan valloilleen, koska julkinen mielipide ei olisi sitä sietänyt eikä valtiovaltakaan pysynyt toimettomana syrjästäkatsojana. Sillä valtion johdon asiana on estää ajamasta kansaa henkisen mielipuolisuuden syliin. Mutta siihen tuommoisen kehityksen täytyisi sittenkin lopulta johtaa. Sinä päivänä näet, jolloin sen lajin taide tosiaankin vastaisi yleistä käsitystä, olisi tapahtunut eräs kaikkein merkityksellisimpiä ja kauaskantoisimpia ihmiskunnan muutoksia; silloin olisi alkanut ihmisaivojen kehityksellinen taantuminen, mutta loppua tuskin pystyisi kuvittelemaankaan.

Kun tästä näkökulmasta lähtien antaa Saksan kulttuurielämässä viimeksi kuluneiden kahdenkymmenenviiden vuoden aikana tapahtuneen kehityksen solua silmiensä editse, huomaa kauhukseen, miten pitkälle tuossa takaperoisessa kehityksessä jo on jouduttu. Kaikkialla kohtaa oraita, jotka ovat semmoisten sairaalloisten kasvaimien alkuja, joiden painon alle kulttuurimme täytyy ennemmin tai myöhemmin tukehtua. Niistäkin voimme huomata vähän kerrassaan mädäntyvän maailman rappeutumisilmiöitä. Voi niitä kansoja, jotka eivät enää jaksa päästä tästä sairaudesta voitolle!

Moisia sairaalloisuuksia saattoi Saksassa todeta melkein kaikilla taiteen ja yleensä kulttuurin aloilla. Kaikki näytti täällä jo sivuuttaneen huippukohtansa ja painuvan kohti syvyyttä. Teatteri vaipui vaipumistaan ihan silmissä ja olisi ehkä jo siihen aikaan kuollut sivistystekijänä, jolleivät ainakin hoviteatterit olisi vielä asettuneet vastustamaan taiteen prostituointia. Jollei ota huomioon niitä sekä muutamia harvoja muita kiitettäviä poikkeuksia, näyttämöiden yleisölle taritsema ohjelma oli senlaatuista, että kansakunnalle olisi ollut tarkoituksenmukaisem-

paa pysytellä niistä kokonaan poissa. Sekin oli murheellinen sisäisen rappion merkki, että useimpiin noihin »taidepaikkoihin» oli nuorisolta pääsy kokonaan kiellettyä, mikä myöskin aivan häpeämättömästi myönnettiin tavanomaisin panoptikumien kielloin: »Nuorisolta kielletty!»

Ajateltakoon, että moisiin varovaisuustoimenpiteisiin täytyi turvautua juuri niissä paikoissa, joiden pitäisi ensi sijassa olla olemassa nuorison sivistämistä varten eikä vanhojen, velttoutuneiden ikäluokkien hauskutuspaikkoina. Mitähän kaikkien aikojen suuret dramaatikot olisivat sanoneet mokomasta toimenpiteestä ja varsinkin niistä olosuhteista, joista se aiheutui? Miten Schiller olisikaan joutunut leimuavan suuttumuksen valtaan, miten Goethe olisikaan kuohuksissaan kääntynyt poispäin!

Mutta toden tottakin, mitäpä Schiller, Goethe ja Shakespeare ovat uudemman Saksan runouden sankarien rinnalla! Vanhoja, kuluneita ja aikansa eläneitä ilmiöitä, eipäs kuin voitettu kanta. Sillä se juuri oli tuolle ajalle luonteenomaista: ei siinä kyllin, että se itse tuotti pelkästään lisää lokaa, vaan se likasi ja tahrasi samalla kaiken menneiden aikojen todellisen suuruuden. Se on muuten ilmiö, joka on aina havaittavissa sellaisina aikoina. Kuta alhaisempia ja viheliäisempiä jonkin ajan ja sen ihmisten aikaansaannokset ovat, sitä kiihkeämmin vihataan entisen korkeamman tason ja suuremman arvokkuuden todistajia. Sellaisina aikoina oikeastaan kaikkein mieluimmin hävitettäisiin tykkänään ihmiskunnan menneisyyden muisto, jotta kaikki vertausmahdollisuudet poistamalla voitaisiin sentään uskotella oman roskan olevan »taidetta». Sen vuoksi pyrkii jokainen uusi laitos hävittämään menneen ajan kaikki jäljetkin, sitä uhemmin, kuta kurjempi ja viheliäisempi se itse on, jota vastoin jokainen todella arvokas ihmiskunnan uudistus voi aivan huoleti liittyä menneiden sukupolvien hyviin saavutuksiin, jopa useinkin se vasta pyrkii ne saattamaan oikeaan arvoonsa. Sen ei tarvitse pelätä joutuvansa himmenemään menneisyyden rinnalla, vaan

se omasta puolestaan antaa yleiselle inhimilliselle kulttuuriaarteelle niin arvokkaan lisän, että se itse juuri sen täydelliseksi arvostamiseksi haluaisi pitää vireillä aikaisempien aikaansaannosten muistoa taatakseen siten uudelle omalle antamalleen täysin määrin nykyajan ymmärtämyksen. Ainoastaan se, joka ei omasta puolestaan kykene antamaan maailmalle mitään arvokasta, mutta yrittää olla sille antavinaan Herra ties' mitä, vihaa kaikkea jo olemassa olevaa ja mieluimmin sen kieltää, jopa jos mahdollista hävittääkin sen.

Tämä ei suinkaan pidä paikkaansa ainoastaan yleisen kulttuurin alalla havaittavien uusien ilmiöiden, vaan myöskin vastaavien valtiollisen alan ilmiöiden suhteen. Kumoukselliset uudet liikkeet vihaavat vanhoja muotoja sitä katkerammin, kuta arvottomampia ne itse ovat. Tälläkin alalla voi nähdä, miten se huoli, että vain oma vaivainen roska saataisiin näyttämään huomionarvoiselta, johtaa silmittömään vihaan ylivoimaista menneisyyden hyvää ja arvokasta kohtaan. Niin kauan kuin esimerkiksi Fredrik Suuren historiallinen muisto ei ole kuollut, pystyy Friedrich Ebert herättämään ainoastaan varsin ehdollista ihmettelyä. Sanssoucin sankarin suhde entiseen bremeniläiseen kapakoitsijaan on osapuilleen sama kuin auringon suhde kuuhun: vasta sitten, kun auringon säteet ovat sammuneet, pystyy kuu loistamaan. Sen vuoksi kaikkien ihmiskunnan uusien kuiden viha kaikkia kiintotähtiä kohtaan on sitäkin helpommin ymmärrettävissä. Valtiollisessa elämässä on moisten nollien tapana, milloin kohtalo ohimennen suo heille vallan käsiin, ei ainoastaan väsymättömän uutterasti yrittää tahrata ja loata menneisyyttä, vaan myöskin ulkonaisten keinojen voimalla vetäytyä turvaan yleiseltä arvostelulta. Tästä voi olla esimerkkinä uuden Saksan valtakunnan tasavallan-suojelulaki.

Milloin niin ollen jokin uusi aate tai oppi, jokin uusi maailmankatsomus tai valtiollinen samoin kuin taloudellinenkin liike yrittää kieltää koko menneisyyden, leimata sen kelvottomaksi ja arvottomaksi, silloin täytyy jo siitä syystä pysytellä äärim-

mäisen varovaisena ja epäluuloisena. Enimmäkseen on sellaisen vihan pohjimmaisena syynä joko ainoastaan oma kehnous ja huonommuus tai kerrassaan paha tarkoitus semmoisenaan. Ihmiskunnan todella siunauksellisten uudistusten on aina ja ikuisesti ryhdyttävä rakentamaan edelleen juuri siitä kohdasta, missä viimeinen hyvä perusta loppuu. Sen ei tarvitse hävetä käyttää jo ennestään olemassa olevia totuuksia. Koko inhimillinen kulttuurihan on samoin kuin myös ihminen itse ainoastaan yhden ainoan pitkällisen kehityksen tulos, johon jok'ikinen sukupolvi on tuonut oman rakennuskivensä ja liittänyt sen edellisiin. Sen vuoksi vallankumousten sisällyksenä ja tarkoituksena ei ole, että koko rakennus revitään ja hajoitetaan maahan, vaan että huonosti yhteen liitetyt tai sopimattomat kivet puretaan pois ja että sitten jälleen vapaaksi tulleelle terveelle paikalle rakennetaan lisää uutta.

Sillä tavalla menetellen yksin voidaan ja saadaan puhua ihmiskunnan edistyksestä. Muussa tapauksessa maailma ei ikipäivinä selviäisi sekasorrosta, jopa jokaisella sukupolvella olisi oikeus kieltää menneisyys ja se niin ollen saisi oman työnsä edellytykseksi hävittää menneisyyden työt.

Niinpä ei Saksan sodanedellisen ajan yleiskulttuurin tilassa ollut kaikkein surullisinta sen taiteellisen ja yleisen kulttuurinluomisvoiman täydellinen kyvyttömyys, vaan se viha, jota osoittaen loattiin ja hävitettiin suuremman menneisyyden muistoa. Melkein kaikilla taiteen aloilla, varsinkin teatterissa ja kirjallisuudessa, alettiin vuosisadantaitteen tienoilla vähemmän luoda merkittävää uutta; pikemminkin ruvettiin kaikkein parhainta vanhaa halventamaan ja leimaamaan ala-arvoiseksi, »voitetuksi kannaksi»; ikäänkuin mokoma mitä hävettävimmän ala-arvoisuuden aika pystyisi ylipäänsä mitään voittamaan. Mutta tuosta pyrkimyksestä, että menneisyyttä yritettiin riistää pois nykyajan nähtävistä, selvisi moisten tulevaisuudenapostolien paha tarkoitus selvästi ja selkeästi. Siitä olisi pitänyt havaita, etteivät tässä olleet kysymyksessä uudet, vaikkapa vää-

rätkin kulttuurikäsitykset, vaan yleensä kulttuurin perusteiden hävittämistapahtuma ja siten mahdolliseksi käypä terveen taidetajun mieletön vääristely — ja valtiollisen bolshevismin henkinen valmistelu. Sillä jos Perikleen aikakauden ruumiillistuma on Ateenan Parthenon, silloin on kubistinen irvinaama bolshevistisen nykyajan ruumiillistuma.

Tässä yhteydessä täytyy myöskin mainita siitä taas tässäkin asiassa ilmenevästä Saksan kansan sen osan silmäänpistävästä arkamaisuudesta, jonka velvollisuus olisi sivistyksensä ja asemansa vuoksi ollut muodostaa rintama mokomaa kulttuurihäpeää vastaan. Pelkästään bolshevististen taideapostolien pelosta, jotka mitä kiivaimmin kävivät jokaisen kimppuun, joka ei heitä tahtonut tunnustaa luomakunnan kruunuiksi, vaatien hänet ristiinnaulittavaksi taantumuksellisena poroporvarina, luovuttiin kaikesta vakavasta vastarinnasta ja mukauduttiin siihen, mitä pidettiin välttämättömyytenä. Ruvettiin suorastaan pelkäämään, että voitaisiin joutua noiden järjettömien puolihullujen tai veijarien maalitauluksi; ikäänkuin muka olisi häpeä, ettei ymmärrä henkisesti rappeutuneiden olioiden tai viekkaiden petturien tuotteita. Noilla kulttuurin opetuslapsilla oli tosiaan hyvin yksinkertainen keino, miten leimata mielettömyytensä Herra ties' miten valtavaksi jutuksi: he esittivät jokaisen käsittämättömän ja tahallisen mielettömän tuotteensa hämmästelevälle nykymaailmalle ns. sisäisenä näkemyksenä riistäen sillä tavoin useimmilta ihmisiltä heti etukäteen vastustuksen sanat suusta. Sillä sitä, että tuokin voisi olla jokin sisäinen näkemys, ei tietenkään käynyt epäileminen, vaikka sitä kylläkin saattoi epäillä, tokko on soveliasta esittää terveiden ihmisten nähtäväksi mielisairaiden tai rikollisten hourenäkyjä. Moritz von Schwindin ja Böcklinin kaltaisten mestarien teokset olivat myöskin sisäisiä näkemyksiä, mutta ne olivat jumalten armoittamien taiteilijoiden eikä markkinailveilijöiden näkyjä.

Siinä muuten saattoi oikein erikoisesti tarkata Saksan ns. älymystön viheliäistä pelkurimaisuutta, joka pidättyi kaikesta

vakavasta vastarinnasta tätä Saksan kansan terveen vaiston myrkytystä vastaan ja jätti kansan omin neuvoin suoriutumaan moisesta julkeasta mielettömyydestä. Jotteivät ihmiset vain olisi luulleet, ettei ymmärrä taidetta, pidettiin hyvänä jokainen taiteenhäpäisy, niin että lopulta tosiaankin käytiin epävarmoiksi arvosteltaessa, mikä oli hyvää ja mikä huonoa.

Mutta nämä olivat loppujen lopuksi tulevan pahan ajan merkkejä.

卐

Arveluttavana ajan ilmiönä täytyy todeta vielä seuraavaa:

Yhdeksännellätoista vuosisadalla Saksan kaupungit alkoivat yhä suuremmassa määrin menettää kulttuurin tyyssijojen luonteensa ja vaipua pelkiksi ihmisten asuntopaikoiksi. Se seikka, että Saksan nykyinen suurkaupunkien köyhälistö on varsin löyhästi kiintynyt asuinpaikkaansa, on seurauksena siitä, että on tosiaankin kysymyksessä ainoastaan yksilöiden tilapäinen paikallinen oleskelupaikka eikä mitään sen enempää. Osittain tämä seikka johtuu yhteiskunnallisista olosuhteista aiheutuvista, usein tapahtuvista asuinpaikanmuutoksista, jotka eivät anna ihmisille aikaa päästä läheisempään suhteeseen asuntokaupunkinsa kanssa, mutta osittain on tähän etsittävä syytä myöskin Saksan nykyisten kaupunkien yleisestä kulttuurillisesta mitättömyydestä ja merkityksettömyydestä semmoisenaan.

Vielä vapaussotien aikoina Saksan kaupunkeja ei ainoastaan ollut lukumäärältään vähän, vaan ne olivat myöskin kooltaan vaatimattomia. Maan harvat todelliset suurkaupungit olivat suurimmaksi osaksi pääkaupunkeja, hallitsijoiden asuntokaupunkeja, jolloin niillä sellaisina oli melkein aina tietty kulttuuriarvonsa ja myöskin tietty taiteellinen kaupunkikuva. Niissä muutamissa paikoissa, joissa oli enemmän kuin viisikymmentätuhatta asukasta, oli nykyisiin samankokoisiin kaupunkeihin verrattuna runsaita tiede- ja taideaarteita. Kun Münchenissä oli kuusikymmentätuhatta sielua, se jo hankkihen

muodostumaan erääksi Saksan ensimmäiseksi taidekaupungiksi; nykyisin on melkein jokainen tehdaspaikkakunta saavuttanut saman asukasmäärän, jollei jo monin verroin sitä voittanut, mutta monestikaan ne eivät voi kehua vähän vähääkään todellisia arvoja omikseen. Pelkkiä asunto- ja vuokrakasarmirykelmiä, ei sen kummempia. Kun ne ovat niin merkityksettömiä, pysyy pakostakin arvoituksena, kuinka sellaiseen paikkaan voi syntyä erikoista läheistä kiintymystä. Ei kukaan voi erityisesti kiintyä kaupunkiin, jolla ei ole tarjottavana mitään muuta kuin mitä mikä tahansa toinenkin voi tarjota, josta puuttuu tykkänään kaikkea yksilöllistä sävyä ja jossa on kiusallisen tarkasti kartettu kaikkea, mikä vain olisi voinut vivahtaakaan taiteeseen tai sen tapaiseen.

Mutta ei siinä vielä kyllin, vaan todellisetkin suurkaupungit niiden asukasluvun yhä kasvaessa yhä vain köyhtyvät, todellisista taideteoksista puheen ollen. Ne tekevät yhä suuremmassa määrin sovinnaisen ja kuluneen vaikutuksen ja kuvastavat juuri samaa, vaikkakin suuremmassa mitassa kuin pienet pahaiset tehdaspaikkakunnat. Se, mitä uudempi aika on tuonut uutta suurkaupunkiemme kulttuurisisältöön, on aivan riittämätöntä. Kaikki Saksan kaupungit elävät menneisyyden maineen ja aarteiden varassa. Otetaanpa esimerkiksi nykyisestä Münchenistä pois kaikki se, mitä Ludvig I:n aikana siellä luotiin, niin jokainen näkee kauhistuksekseen, miten surkean vähäistä sen ajan jälkeen merkittävien taiteellisten luomusten lisääntyminen on ollut. Sama pitää paikkansa myöskin Berliinistä ja useimmista muista suurkaupungeista puheen ollen.

Mutta olennaisinta, tärkeintä on kuitenkin seuraava: Saksan nykyisissä suurkaupungeissa ei ole lainkaan koko kaupunkikuvaa hallitsevia muistomerkkejä, joista voisi puhua tavallaan kuin koko ajan tunnuskuvina. Mutta näin oli laita vanhan ajan kaupungeissa, jolloin melkein joka kaupungilla oli erikoinen oman ylpeän suuruutensa muistomerkki. Antiikin kaupunkien erikoisluonne ei johtunut niiden yksityisistä rakennuksista, vaan

niiden yleisistä muistomerkeistä, jotka eivät olleet rakennetut hetken tarvetta tyydyttämään, vaan näyttivät määrätyn pysymään ikuisiin aikoihin, koska niiden ei ollut määrä kuvastaa yksityisen omistajan rikkautta, vaan yhteisön suuruutta ja merkitystä. Siten syntyi muistomerkkejä, jotka olivat erittäin suuressa määrin omansa kiinnittämään yksityisen asukkaan omaan kaupunkiinsa sillä tavalla, että se meistä nykyisin tuntuu melkein käsittämättömältä. Sillä hän ei nähnyt silmiensä edessä niinkään paljon yksityisten omistajien vähäpätöisiä taloja, vaan koko yhtesikunnan loistorakennukset. Niiden rinnalla asuinrakennukset tosiaankin vajosivat merkityksettömiksi sivuseikoiksi.

Jos vertaa antiikin valtionrakennusten suuruussuhteita samanaikaisten asuinrakennusten vastaavaan kokoon, silloin vasta oikein ymmärtää, miten ylivoimaisen vauhdikkaasti ja väkevästi korostettiin periaatetta, että julkisilla rakennuksilla oli oleva ensi sija. Mitä antiikin maailman sorakasoista ja rauniokentiltä vielä kohoaa ihailumme kohteina harvojen rakennusjättiläisten jäännöksiä, ne eivät ole entisiä liikepalatseja, vaan temppeleitä ja valtionrakennuksia; siis sellaisia luomuksia, joiden omistaja oli yhteisö. Eivätkä myöhäisajan Roomankaan loistossa ja upeudessa olleet ensi sijalla yksityisten kansalaisten huvilat ja palatsit, vaan valtion, siis koko kansan temppelit ja termit, stadionit, sirkukset, vesijohtolaitteet, basilikat yms.

Germaaninen keskiaikakin piti yllä samaa johtavaa periaatetta, joskin kokonaan toisenlaisten taidekäsitysten ollessa vallitsevina. Se, mikä vanhalla ajalla ilmaisihen Akropoliina ja Pantheonina, valautui nyt goottilaisen tuomiokirkon muotoihin. Kuin jättiläiset kohosivat nuo monumentaaliset rakennukset yli keskiajan kaupunkien pienten ristikko-, puu- ja tiilirakennusten sekavan rykelmän, ja niistä tuli siten tunnuskuvia, jotka vielä tänäkin päivänä määräävät noiden paikkojen luonteen ja yleiskuvan, vaikka vuokrakasarmit kiipeävätkin niiden rinnalla yhä korkeammalle. Tuomiokirkot, raatihuoneet ja kauppahallit samoin kuin vartiotornit ovat sellaisen käsityksen näkyvinä

merkkeinä, joka pohjimmaltaan vain vastasi antiikin vastaavaa käsitystä.

Mutta miten todella surkeaksi valtion- ja yksityisten rakennusten suhde nykyisin onkaan muodostunut! Jos Berliiniä kohtaisi Rooman kohtalo, silloin jälkeentulevat saisivat aikoinaan ihailla meidän aikamme valtavimpina rakennustöinä muutamien juutalaisten tavarataloja ja eräiden yhtiöiden hotelleja meidän päiviemme kulttuurin luonteenomaisina ilmauksina. Verrattakoon vain sitä pahaa epäsuhtaa, joka sellaisessakin kaupungissa kuin itse Berliinissä on vallalla valtakunnan ja raha- ja kauppamaailman rakennusten kesken!

Jo valtionrakennuksiin käytetyt rahamäärät ovat useimmissa tapauksissa suorastaan naurettavan pieniä ja riittämättömiä. Ei luoda töitä ikuisuutta varten, vaan enimmäkseen ainoastaan hetken tarvetta tyydyttämään. Niissä ei siitä johtuen ole ylipäänsä vallitsevana korkeampaa ajatusta. Berliinin linna oli niinä aikoina, jolloin se rakennettiin, merkitykseltään aivan toista kuin esimerkiksi uusi kirjastotalo nykyisyyden puitteissa. Yksi ainoa taistelulaiva merkitsi runsaasti kuudenkymmenen miljoonan Saksan markan arvoa, mutta valtakunnan ensimmäiseen loistorakennukseen, jonka piti olla määrätty ikuisuutta varten, valtiopäivätaloon, myönnettiin tuskin puolta tuosta summasta. Niin, kun sisustuskysymys tuli päätettäväksi, äänesti herrainhuone kiven käyttöä vastaan ja määräsi, että seinät oli päällystettävä kipsillä; tällä kertaa sentään parlamentaarikot ihmeeksi kerrankin tulivat menetelleiksi oikein: kipsipäiden paikka ei ole kivisten muurien keskellä.

Niin Saksan nykyisiltä kaupungeilta puuttuu yli muiden kohoavaa kansayhteisön tunnusmerkkiä, minkä vuoksi ei liioin pidä ihmetellä, jollei kansa omista kaupungeistaan löydä ainoaakaan oman itsensä tunnuskuvaa. Sellaisen täytyy johtaa autioitumiseen, jonka vaikutus käytännössä ilmaiseiksen nykyisten suurkaupunkilaisten täydellisenä välinpitämättömyytenä oman kaupunkinsa kohtalon suhteen.

Tämäkin on Saksan kulttuurin laskun ja maan yleisen sortumisen merkkejä. Aika tukehtuu kaikkein pienimpään tarkoituksenmukaisuuteen, paremminkin sanoen rahan palvontaan. Mutta silloinpa ei saakaan ihmetellä, jos semmoisen jumaluuden vallitessa liikenee kovin vähän tilaa sankaruudelle. Tämänpäivän nykyhetki vain niittää, mitä viimeisin menneisyys on kylvänyt.

卐

Kaikki nämä rappeutumisilmiöt ovat pohjimmaltaan vain seurauksia tietyn, varman, yhtäläisesti tunnustetun maailmankatsomuksen puutteesta samoin kuin siitä johtuvasta yleisestä epävarmuudesta ajan suurten erikoisten kysymysten arvostelussa sekä asennoitumisessa niiden suhteen. Siitä johtuen onkin, kasvatuksesta alkaen, kaikki tyynni puolinaista ja horjuvaa, kaikessa pelätään ja arastellaan vastuuta ja päädytään siten lopuksi selvästi havaittujen ja tunnustettujenkin haittojen ja vaurioiden pelkurimaiseen suvaitsemiseen. Inhimillisyyshaihattelusta tulee muoti, ja samalla kuin vahingollisiin kasvannaisiin heikkomaisesti mukaudutaan ja säästetään muutamia yksityisiä, uhrataan miljoonien ihmisten tulevaisuus.

Miten suuressa määrin yleinen rikkinäisyys on päässyt leviämään, sen osoittaa ennen sotaa vallinneiden uskonnollisten olosuhteiden tarkastelu. Tälläkin alalla oli kansakunnan suurelta osalta jo aikoja hävinnyt yhtenäinen ja toimiva maailmankatsomuksellinen vakaumus. Tällöin on kirkosta virallisesti eronneilla jäsenillä pienempi merkitys kuin ylipäänsä välinpitämättömillä. Molempien tunnustusten pitäessä yllä Aasiassa ja Afrikassa lähetystoimintaa voittaakseen opeilleen uusia tunnustajia—joka toiminta voi, varsinkin jos otetaan huomioon muhamettilaisuuden leviäminen, osoittaa ainoastaan varsin vaatimattomia menestyksiä —, ne menettävät itse Euroopassa miljoonia ja taas miljoonia sikäläisiä jäseniään, jotka joko ovat vierautuneet uskonnollisesta

elämästä ylipäänsä taikka ainakin kulkevat omia teitään. Seuraukset eivät ole suotuisat ainakaan siveellisessä suhteessa.

Huomattava on myöskin yhä kiihkeämmäksi kiihtyvä taistelu eri kirkkokuntien dogmaattisia perusteita vastaan, joita ilman ei uskonnollinen usko tässä ihmisten maailmassa kuitenkaan ole käytännössä ajateltavissa. Kansan laajat kerrokset eivät ole pelkkiä filosofeja; mutta nimenomaan suurille joukoille usko useinkin on ainoa siveellisen maailmankatsomuksen perusta, mitä heillä ylipäänsä on. Erilaiset korvikekeinot eivät ole käytännössä osoittautuneet niin tarkoituksenmukaisiksi, että niitä voisi pitää tähänastisten uskonnollisten tunnustusten hyödyllisenä korvauksena. Mutta jos mieli uskonopin ja uskon todella vallata laajat kerrokset, silloin on tuon uskon sisällyksen ehdoton, kiistaton arvovaltaisuus kaiken toiminnan perustana. Mitä kulloinkin vallitseva yleinen elämäntapa on yleiselle elämälle, jota elämäntapaa vaillakin varmasti sadattuhannet korkealle kehittyneet ihmiset eläisivät viisaasti ja järkevästi, mutta miljoonat eivät siihen pystyisi, samaa ovat valtiolle valtion perustuslait ja jokaiselle uskonnolle oppilauseet ja uskonkappaleet, dogmit. Vasta niiden avulla saadaan epämääräinen, puhtaasti henkinen aate, jossa on tulkintamahdollisuuksia loppumattomiin, varmasti paalutetuksi ja valetuksi muotoon, jota vailla siitä ei ikinä voisi tulla uskontoa. Muussa tapauksessa ei aate ikinä pystyisi kehittymään metafyysistä katsantokantaa, niin, sanalla sanoen, filosofista mielipidettä pitemmälle. Hyökkäys oppilauseiden ja opinkappaleiden kimppuun muistuttaa sen vuoksi hyvin suuresti taistelua yleisiä laillisia valtion perustuksia vastaan, ja samoin kuin tämä taistelu johtaisi täydelliseen valtiolliseen anarkiaan, samoin myös tuo hyökkäys johtaisi arvottomaan uskonnolliseen nihilismiin.

Mutta poliitikolle eivät saa uskonnon arvoa arvioidessa olla määräävinä niin suuressa määrin sitä mahdollisesti haittaavat epäkohdat ja puutteet kuin pikemminkin se seikka, miten hyvä sen näköjään parempi korvike olisi. Mutta niin

kauan kuin sellaista ilmeisesti puuttuu, niin kauan voivat ainoastaan narrit tai rikokselliset ryhtyä olemassa olevaa hävittämään.

Tosin kyllä eivät kaikkea muuta kuin ilahduttaviin uskonnollisiin olosuhteisiin ole vähimmin syypäitä ne, jotka liiaksi kuormittavat uskonnollisia käsityksiä puhtaasti maallisin asioin ja siten saattavat sen usein aivan täydelleen tarpeettomaan ristiriitaan ns. eksaktisen tieteen kanssa. Tällaisissa tapauksissa perii voiton, vaikkakin vasta ankaran taistelun jälkeen, melkein aina jälkimmäinen, mutta uskonto kärsii suuren vahingon kaikkien sellaisten silmissä, jotka eivät pysty kohottautumaan puhtaasti ulkopuolisen tiedon yläpuolelle.

Kaikkein pahimmat ovat kuitenkin ne vauriot, jotka ovat johtuneet uskonnollisen vakaumuksen väärinkäytöstä poliittisten tarkoitusperien hyväksi. Ei todellakaan voi kyllin ankarasti esiintyä niitä kurjia keinottelijoita vastaan, jotka luulivat havaitsevansa uskonnon hyväksi keinoksi, jonka oli tehtävä heille valtiollisia tai paremminkin sanoen rahallisia palveluksia. Nuo julkeat valheenpuhujat tosin kyllä toitottivat ukkosäänellä, jotta näet toiset syntiset sen kuulisivat, uskontunnustustaan kaikkeen maailmaan, mutta ei suinkaan sen vuoksi, että sen puolesta vaikkapa kuolisivatkin, jos niikseen tulee, vaan voidakseen elää entistä paremmin. Yhdestä ainoasta valtiollisesta keinottelusta, jonka katsovat sen arvoiseksi, he ovat valmiit myymään kokonaisen uskonnon tarkoituksen; kymmenen edustajanpaikan vuoksi he liittoutuvat marxilaisten, kaiken uskonnon veriviholliston kanssa — ja ministerintuolista he varmaankin solmisivat vaikka avioliiton itse paholaisen kanssa, jollei tätä viimeksi mainittua sentään pienoinen hävyn jäännös peloittaisi pysymään erossa mokomasta.

Jos sodanedellisessä Saksassa oli uskonnolliseen elämään tullut monien mielestä epämiellyttävä sivuvivahdus, tämä oli katsottava johtuvaksi siitä väärinkäytöstä, jota eräs itseään »kristilliseksi» nimittävä puolue harjoitti kristinuskon kustannuksella

samoin kuin siitä, miten katolinen usko yritettiin samaistaa erään valtiollisen puolueen kanssa.

Moinen keinottelu oli onneton asia, joka kylläkin tuotti koko monelle epäkelvolle edustajanpaikan, mutta aiheutti kirkolle vahinkoa.

Mutta sen tulokset joutuivat koko kansan kannettaviksi, koska siitä johtuneen uskonnollisen elämän hajaannuksen seuraukset alkoivat tuntua juuri sellaisena ajankohtana, jolloin muutenkin kaikki tyynni pyrki pettämään ja horjumaan ja perinteinä kulkeneet hyvien tapojen ja siveyskäsitteet uhkasivat romahtaa.

Nämäkin olivat sellaisia Saksan kansanruumiin repeämiä ja säröjä, jotka saattoivat pysyä vaarattomina, niin kauan kuin ei ollut olemassa mitään erikoista painostusta, mutta joiden täytyi koitua tuhoisiksi silloin, kun kysymys kansakunnan sisäisestä lujuudesta sai suurten tapahtumien rajusta vauhdista ratkaisevan merkityksen.

卐

Samalla tavoin saattoi tarkkaava silmä havaita myöskin politiikan alalla haittoja ja epäkohtia, joita voi ja joita täytyi pitää valtakunnan lähestyvän rappion merkkeinä, mikäli niiden suhteen ei lähitulevaisuudessa tapahtuisi korjausta tai muutosta. Saksan sisä- ja ulkopolitiikan päämäärättömyys oli jokaisen havaittavissa, joka ei tahtonut tahallaan olla sokea. Sovittelukomento näytti parhaiten vastaavan sitä Bismarckin käsitystä, että »politiikka on mahdollisuuden taitoa». Mutta Bismarckilla ja myöhemmillä valtakunnankanslereilla sattui olemaan pieni ero, joka salli ensin mainitun lausua sellaisen mielipiteen politiikan olemuksesta, jota vastoin sama käsitys jonkun hänen seuraajansa suussa pakostakin sai aivan toisen merkityksen. Sillä mainitulla lauseellaan Bismarck tahtoi ainoastaan saada sanotuksi sen, että jonkin poliittisen tarkoitusperän saavuttamiseksi oli käytettävä kaikkia mahdollisuuksia, toisin sanoen siihen oli pyrittävä kaikkien tarjona olevien mahdollisuuksien mukaan; mutta hänen seu-

raajansa käsittivät hänen lausuntonsa juhlalliseksi irtisanoutumiseksi siitä välttämättömyydestä, että tarvitsi olla ylimalkaan mitään poliittisia ajatuksia, saati sitten päämääriä. Ja poliittisia päämääriä ei valtakunnan johdolla tuohon aikaan enää tosiaankaan ollut; siihen puuttui välttämätöntä tietyn, varman maailmankatsomuksen perustaa samoin kuin välttämätöntä selvyyttä poliittisen elämän sisäisistä kehityksen laeista ylipäänsä.

Niitä oli kyllä paljonkin, jotka pitivät semmoista suuntaa pahaenteisenä ja ruoskivat valtakunnan politiikan suunnitelmattomuutta ja ajatuksettomuutta, siis täysin huomasivat sen sisäisen heikkouden ja onttouden; mutta sellaiset henkilöt olivat syrjässä poliittisesta elämästä; hallituksen viralliset elimet sivuuttivat Houston Stewart Chamberlainin kaltaisen miehen havainnot aivan yhtä välinpitämättömästi kuin vielä tänäkin päivänä tapahtuu. Nuo miehet ovat liian typeriä itse mitään ajattelemaan ja liian itserakkaita ottaakseen välttämätöntä oppia toisista — ikivanha totuus, joka aikoinaan sai Oxenstiernan huudahtamaan: »Maailmaa hallitsee ainoastaan viisauden murto-osa», josta murto-osastakin melkein jokainen ministerineuvos on ainoastaan yhden atomin ruumiillistuma. Siitä lähtien kun Saksasta tuli tasavalta, tämä ei kylläkään ole enää pitänyt paikkaansa — senpä vuoksi onkin tasavallan-suojelulailla kielletty sellaista uskomasta, saati sitten lausumasta julki. Mutta oli Oxenstiernalle onni, että hän eli jo omana aikanaan eikä nykyisen järkevän Saksan tasavallan aikana.

Kaikkein suurimmaksi heikkoudenkohdaksi havaittiin jo sodanedellisenä aikana monestikin juuri se laitos, jonka oli määrä olla valtakunnan voiman ruumiillistuma: parlamentti, valtiopäivät. Siinä ovat toisiinsa mitä täydellisimmässä määrin yhtyneinä arkamaisuus ja vastuuttomuus.

Eräs niitä ajattelemattomia väitteitä, joita nykyisin kuulee varsin usein, on se, että Saksassa parlamentarismi on muka pettänyt »vallankumouksen jälkeen». Silloin saadaan liiankin helposti asia näyttämään siltä, kuin asianlaita olisi ennen vallan-

kumousta ollut toisin. Todellisuudessa ei koko laitoksen vaikutus voi muodostua muunlaiseksi kuin tuhoisaksi — ja sellaista se jo oli sinä aikana, jolloin useimmilla vielä oli silmälaput, niin etteivät nähneet tai tahtoneet nähdä mitään. Sillä siitä, että Saksa kukistui, on sangen suureksi osaksi kiittäminen juuri tätä laitosta; mutta sitä seikkaa, ettei onnettomuus tapahtunut jo ennemmin, ei voida lukea valtiopäivien ansioksi, vaan se on pantava sen vastarinnan tilille, joka rauhanvuosina vielä asettui kaikin voimin vastustamaan tuon Saksan kansakunnan ja Saksan valtakunnan haudankaivajan toimintaa.

Niiden tuhoisien haittojen ja epäkohtien suunnattomasta joukosta, joista sanottua laitosta on joko suoranaisesti tai välillisesti kiittäminen, tahdon mainita erikseen yhden ainoan pahan, joka kaikkein suurimmassa määrin vastaa tuon kaikkien aikojen vastuuttomimman laitoksen sisäistä olemusta: valtakunnan niin sisä- kuin ulkopoliittisenkin johdon kauhistavan puolinaisuuden, joka oli ensi sijassa pantava valtiopäivien vaikutuksen tilille ja joka koitui erääksi valtiollisen sortumisen pääsyyksi.

Puolinaista oli kaikki, mikä vain jotenkin oli samaisen parlamentin vaikutuksen alaista, katsastaapa mitä tahansa.

Puolinaista ja heikkoa oli valtakunnan ulospäin suuntautuva liittopolitiikka. Samalla aikaa kuin yritettiin säilyttää rauhaa, täytyi auttamattomasti ohjata sotaa kohti.

Puolinaista oli myöskin Puolan-politiikka. Ärsytettiin, ryhtymättä koskaan vakavasti tositoimiin. Tuloksena ei ollut saksalaisuuden voitto enempää kuin sovinto puolalaistenkaan kanssa, mutta sen sijaan vihollisuus Venäjän kanssa.

Puolinaiseksi jäi myöskin Elsass-Lothringenin kysymyksen ratkaisu. Sen sijaan, että olisi siekailematta isketty nyrkillä Ranskan lohikäärmeen pää murskaksi ainaisiksi ajoiksi, mutta sitten myönnetty elsassilaisille samat oikeudet, ei tehty kumpaakaan. Mutta eihän sellaista voitukaan tehdä, sillä suurimpien

puolueiden riveissä istuivat myöskin suurimmat maanpetturit — esim. centrum-puolueessa herra Wetterlé.

Kaikki tuo olisi sentään vielä ollut siedettävissä, jollei yleisen puolinaisuuden uhriksi olisi joutunut sekin mahti, jonka olemassaolon varassa valtakunnan pystyssä pysyminen loppujen lopuksi oli, nimittäin armeija.

Mitä ns. »Saksan valtiopäivät» siinä suhteessa tekivät syntiä, se yksistään jo riittää langettamaan niiden niskoille Saksan kansakunnan kirouksen ainaisiksi ajoiksi. Mitä viheliäisimmistä vaikuttimista johtuen nuo parlamentin puoluemiesheittiöt varastivat ja löivät kansakunnan kädestä itsesäilytyksen aseen, Saksan kansan vapauden ja riippumattomuuden ainoan turvan. Jos Flanderin tasangon haudat nyt aukeaisivat, sieltä nousisivat sen veriset syyttäjät, sadattuhannet nuorten saksalaisten parhaat, jotka noiden parlamentaarikkorikollisten tunnottomuuden uhreina ajettiin huonosti, puolinaisesti koulutettuina suoraan kuolemaan; heidät ja lisäksi miljoonia muita kuolleita ja raajarikkoja isänmaa menetti yksinomaan sen vuoksi, että muutamille sadoille kansanpettureille olisivat käyneet mahdollisiksi valtiolliset keinottelut ja kiristykset, vieläpä rikkiviisaiden teoriojen hymistykset.

Juutalaisten toitottaessa marxilaisten ja demokraattisten lehtiensä välityksin saksalaisen »militarismin» valhetta kaikkeen maailmaan ja yrittäessä siten kaikin keinoin syyttää Saksaa kielsivät marxilaiset ja demokraattiset puolueet Saksan kansan voiman kaiken laajamittaisen koulutuksen. Ja sentään täytyi silloin tapahtuneen suunnattoman rikoksen oitis selvitä jokaiselle, joka vain tuli ajatelleeksi, että sodan sattuessa täytyy kuitenkin koko kansakunnan tarttua aseisiin, joten siis juuri oman ns. »kansanedustuksen» siistien edustajien lurjusmaisuuden takia jouduttaisiin ajamaan miljoonia saksalaisia vihollista vastaan huonosti, vain puolinaisesti koulutettuina. Mutta vaikkapa jättäisikin kokonaan ottamatta huomioon tästä johtuvat noiden parlamentaaristen portonsuojelijoiden karkean, raa'an tun-

nottomuuden seuraukset: moinen koulutettujen sotilaiden puute heti sodan alussa saattoi liiankin helposti johtaa sodan menetykseen, niinkuin sitten suuressa maailmansodassa hirvittävällä tavalla kävikin toteen.

Sen taistelun menettäminen, jota käytiin Saksan kansakunnan vapauden ja riippumattomuuden puolesta, oli tuloksena siitä puolinaisuudesta ja heikkoudesta, jota jo rauhan aikana osoitettiin kansan koko voiman kasvatuksessa isänmaan puolustukseen.

卐

Samaan aikaan kuin maalla koulutettiin liian vähän alokkaita, oli merelläkin vaikuttamassa sama puolinaisuus, tekemässä kansallisen itsesäilytyksen asetta enemmän tai vähemmän arvottomaksi. Valitettavasti sama puolinaisuuden henki pääsi tartuttamaan itse meriasioiden johdonkin. Se pyrkimys, että kaikki sotalaivat, joita ryhdyttiin rakentamaan, oli aina tehtävä vähän pienempiä kuin samoihin aikoihin vesille lasketut englantilaiset laivat, ei ollut suinkaan kaukonäköistä ja vielä vähemmän nerokasta. Juuri sellaisessa laivastossa, jota ei alun alkaenkaan voida saada puhtaasti lukumäärältään sen otaksuttavan vihollisen veroiseksi, täytyy pyrkiä pienemmästä lukumäärästä johtuva heikommuus korvaamaan kunkin yksityisen laivan suuremmalla taisteluvoimalla. Ratkaisevana seikkana on juuri suurempi taisteluvoima eikä mikään tarumainen suurempi »hyvyys». Tosiasiassahan nykyajan tekniikka on siksi pitkälle edistynyt ja kehittynyt liian samanlaiseksi kaikissa eri sivistysmaissa, niin että täytyy pitää mahdottomana saada toisen vallan laivoihin huomattavasti suurempaa taisteluarvoa kuin jonkin toisen valtakunnan uppoumaltaan samankokoisiin laivoihin. Sitäkin mahdottomampi on ajatella, että uppoumaltaan pienempi laiva voitaisiin saada toista, sitä isompaa, voimakkaammaksi.

Todellisuudessa kävi saksalaisten laivojen pienempi uppouma mahdolliseksi ainoastaan nopeuden ja aseistuksen voimakkuuden

kustannuksella. Se tyhjä lause, jolla tätä tosiseikkaa pyrittiin puolustelemaan, osoitti jo hyvin pahaa johdonmukaisuuden puutetta sillä paikalla, missä rauhan aikana oli tässä asiassa määräämisvalta. Selitettiin näet saksalaisen tykistömateriaalin olevan englantilaista niin huomattavasti parempaa, ettei saksalaisten 28 senttimetrin putkien ampumisteho muka jäänyt ensinkään englantilaisten 30.5 senttimetrin putkien tehoa heikommaksi!!

Mutta juuri sen vuoksi olisikin ollut velvollisuus siirtyä Saksassakin samoin 30.5 senttimetrin tykkien käyttöön, koska päämääränä ei olisi pitänyt olla saman, vaan suuremman taisteluvoiman saavuttaminen. Muutenhan olisi 42 senttimetrin mörssärien käytäntöön otto armeijassa myös ollut tarpeetonta, koska kerran jo saksalainen 21 senttimetrin mörssäri oli semmoisenaan jokaista silloista ranskalaista kaarilaukauksia ampuvaa tykkiä paljon voimakkaampi ja linnoitukset olisivat varmaan myöskin jo kukistuneet 30.5 senttimetrin mörssärien tulessa. Mutta maaarmeijan johto ajatteli oikein, sen sijaan merisotalaitoksen johto valitettavasti ei.

Mutta ylivoimaisesta tykistövaikutuksesta samoin kuin suuremmasta nopeudestakin luopuminen perustui kauttaaltaan perin väärään osuneeseen ns. »vahingonvaara-ajatukseen». Merivoimien johdossa luovuttiin hyökkäyksestä jo sillä, että rakennettavien laivojen koko ja muoto määrättiin sellaiseksi kuin määrättiin, ja niin asetuttiin jo heti alusta pitäen pakostakin puolustuksen kannalle. Mutta sillä tavalla luovuttiin myöskin lopullisen voiton ajatuksesta, jonka ikuisena edellytyksenä on ja voi olla ainoastaan hyökkäys.

Sellaisen laivan, jolla on pienempi nopeus ja heikompi aseistus, ampuu nopeampi ja voimakkaampitykistöinen laiva useimmassa tapauksessa upoksiin tälle itselleen edulliselta matkalta. Sen seikan joutui koko joukko saksalaisia risteilijöitä kokemaan kaikkein katkerimmalla tavalla. Miten perin pohjin väärään osunut laivaston johdon rauhanaikainen käsitys oli, sen osoitti

sota, joka pakotti, missä suinkin kävi päinsä, muuttamaan vanhoihin laivoihin uuden ja hankkimaan uusiin laivoihin paremman aseistuksen. Mutta jos saksalaisilla laivoilla olisi Skagerrakin meritaistelussa ollut sama uppoama, samanlainen aseistus ja yhtä suuri nopeus kuin englantilaisilla laivoilla, silloin Britannian laivasto olisi tarkkaan osuvien ja tehoisampien saksalaisten 38 senttimetrin kranaattien hirmumyrskyssä vaipunut kosteaan hautaan.

Japani harjoitti aikoinaan toisenlaista laivastopolitiikkaa. Siellä pantiin periaatteessa kaikki paino siihen seikkaan, että jokaiselle yksityiselle uudelle laivalle oli saatava suurempi taisteluvoima sen otaksuttavaan vastustajaan verraten. Tätä periaatetta vastasikin sitten sen ansiosta mahdolliseksi käynyt laivaston hyökkäävä aloite.

Maa-armeijan saavutusten pysyessä vielä vapaina moisten periaatteellisesti väärien ajatuskulkujen vaikutuksesta joutui laivasto, joka valitettavasti oli »parlamentaarisesti» jo paremmin edustettuna, kärsimään parlamentin hengestä. Sen suunnittelu oli suoritettu puolinaisista näkökohdista lähtien, ja sittemmin sitä samanlaisten näkökohtien mukaan käytettiinkin. Mitä Saksan laivasto sittenkin sai hankituksi itselleen kuolematonta mainetta, se oli pantava paremminkin hyvän saksalaisen maanpuolustustyön sekä yksityisten upseerien ja miehistöjen kyvykkyyden ja verrattoman sankarimielen tilille. Jos laivaston aikaisempi ylijohto olisi ollut nerokkuudessaan sen veroinen, silloin uhrit eivät olisi olleet turhat.

Niinpä koitui mahdollisesti juuri merisotalaitoksen johtavan miehen suurempi rauhanaikainen parlamentaarinen taitavuus saman merisotalaitoksen onnettomuudeksi, koska laivaston rakennuksessa alkoivat valitettavasti puhtaasti sotilaallisten näkökohtien asemesta päästä määräämään parlamentaariset näkökohdat. Sama puolinaisuus ja heikkous samoin kuin ajattelun johdonmukaisuuden puute, jotka ovat ominaisia parlamentaarisille laitoksille, loivat leimansa myöskin laivaston johtoon.

Maa-armeija pysytteli vielä, niinkuin jo on korostettu, erillään moisista perusteellisen vääristä ajatuksenjuoksuista. Varsinkin silloinen Suuren yleisesikunnan eversti Ludendorff kävi epätoivoista taistelua sitä rikollista puolinaisuutta ja heikkoutta vastaan, jota valtiopäivät osoittivat kansakunnan elinkysymyksissä kieltäen ne useimmissa tapauksissa. Kun se taistelu, jota tämä upseeri siihen aikaan kävi, oli sittenkin turhaa, se oli toisaalta juuri parlamentin, mutta toiselta puolen valtakunnankansleri Bethmann Hollwegin jos mahdollista vieläkin kurjemman ryhdittömyyden ja heikkouden syytä. Tämä ei kuitenkaan nykyisin vähimmässäkään määrässä estä Saksan sortumiseen syyllisiä vyöryttämästä syytä juuri sen miehen niskoille, joka ypö yksin nousi vastustamaan kansallisten etujen laiminlyöntiä — yksi petos lisää tai vähemmän ei toki koskaan huoleta noita synnynnäisiä keinottelijoita.

Joka palauttaa mieleensä kaikki ne uhrit, jotka noiden kansakunnan kaikkein vastuuttominten jäsenten rangaistava kevytmielisyys sälytti kansakunnan kannettavaksi, joka johdattaa silmiensä eteen kaikki tarkoituksettomasti uhratut kaatuneet ja raajarikot samoin kuin rajattoman häpeän ja alennuksen sekä sen määrättömän kurjuuden, mikä meitä nyt on kohdannut, ja tietää, että kaikki se tapahtui vain sen takia, että kouralliselle tunnottomia kiipijöitä ja virkojenpyydystäjiä vapautuisi tie ministerintuolille, se ymmärtää, että mokomista olioista voi tosiaankin käyttää ainoastaan sellaisia sanoja kuin heittiö, roisto, retku ja rikollinen; muutenhan moisten kielellisten ilmausten olemassaolon merkitys ja tarkoitus olisi käsittämätöntä. Sillä moisten koko kansakunnan petturien rinnalla on pahinkin porttolan isäntä vielä kunnianmies.

卐

Kaikki vanhan Saksan todelliset varjopuolet osuivat muuten, merkillistä kyllä, silmään ainoastaan silloin, kun niistä pakostakin koitui vahinkoa kansakunnan sisäiselle lujuudelle. Niin, sellai-

sissa tapauksissa noita epämieluisia totuuksia suorastaan toitotettiin laajojen kansankerrosten keskuuteen, jota vastöin monista muista asioista pysyteltiin häveliäästi vaiti, jopa ne osaksi yksinkertaisesti kiistettiin olemattomiksi. Näin oli asianlaita silloin, milloin jotakin kysymystä avoimesti käsittelemällä ehkä olisi voitu saada parannus aikaan. Sen ohella hallituksen määräävissä paikoissa ei kerta kaikkiaan ymmärretty yhtään mitään propagandan arvosta ja olemuksesta. Että viisaasti ja jatkuvasti käytetyn propagandan avulla kansalle voidaan itse taivaskin maalata hornaksi ja päinvastoin kaikkein kurjinkin elämä paratiisiksi, sen tiesivät ainoastaan juutalaiset, jotka myöskin menettelivät sen mukaisesti; saksalaisilla tai paremminkin heidän hallituksellaan sitä vastoin ei siitä ollut hämärintä aavistustakaan.

Kaikkein pahimmin oli tämän asiantilan määrä kostautua sodan aikana.

卐

Kaikkien edellä puheena olleiden ja lukemattomien muiden Saksan elämässä sodanedellisenä aikana havaittavissa olleiden haittojen ja epäkohtien vastapainona oli sentään monia avuja ja hyviä puoliakin. Jos rehellisesti punnitsee asioita, täytyy jopa tunnustaa, että useimmat saksalaisten viat ja puutteet olivat sellaisia, joita toistenkin maiden ja kansojen täytyi sanoa omikseen, jopa ne monien muiden keskuudessa rehoittivat niin, että jättivät saksalaisten vastaavat huonot ominaisuudet varjoon, jota vastoin monilta toisilta puuttui useita saksalaisten todellisia avuja.

Noiden avujen ensimmäisten joukkoon voi asettaa mm. sen tosiasian, että Saksan kansa melkein kaikkien Euroopan kansojen joukosta sentään yhä vielä sitkeimmin koetti säilyttää talouselämänsä kansallisen luonteen ja oli, monista pahoista enteistä huolimatta, sentään kaikkein vähimmin kansainvälisen finanssivalvonnan alaisena. Se oli kylläkin varsin vaarallinen avu, josta tuonnempana tuli suurin maailmansodan kiihoke.

Mutta jos jättää sen seikan sekä monta muutakin huomioon ottamatta, täytyy mainita erikseen kansakunnan terveiden voimanlähteiden epälukuisesta joukosta kolme eri laitosta, jotka olivat alallaan esikuvallisia, jopa osittain saavuttamattomia.

Ensimmäisenä valtiomuoto sinänsä ja se selväpiirteisyys, jonka se oli uuden ajan Saksassa saavuttanut.

Tässä kohdin voi todellakin jättää pois luvusta yksityiset hallitsijat, joilla ihmisinä oli kaikki sellaiset heikkoudet, jotka tavallisesti tätä maata ja sen lapsia vaivaavat — jollei tässä suhteessa olisi suvaitsevainen ja anteeksiantava, täytyisi muussa tapauksessa joutua nykyajan suhteen yleensä epätoivoon: ovathan sentään nykyisen komennon edustajat juuri henkilöinä, persoonallisuuksina katsottuina, varmasti henkisesti ja siveellisesti vaatimattominta, mitä edes pitkään miettimälläkään voi mielessään kuvitella. Joka mittaa Saksan vallankumouksen »arvoa» niiden henkilöiden arvon ja suuruuden perusteella, joita samainen vallankumous on Saksan kansalle v:n 1918 marraskuun jälkeen lahjoittanut, varmasti peittää häveten kasvonsa ajatellessaan jälkimaailman tuomiota, jonka suuta ei enää käy tukkiminen suojelulaeilla ja muulla samantapaisella ja joka sen vuoksi sanoo julki sen, minkä me kylläkin kaikki jo nyt, tällä hetkellä huomaamme ja tunnemme, nimittäin että valtakunnan nykysaksalaisten johtajien aivot ja avut ovat kääntäen verrannollisia heidän suureen suuhunsa ja puheisiinsa.

Tosin kyllä yksinvalta oli vieraantunut monista, ennen kaikkea laajoista kansankerroksista. Tämä oli sen tosiasian seurausta, ettei hallitsijoilla aina ollut lähimmässä ympäristössään kaikkein — sanoisimmeko — selkeimmin ajattelevia ja varsinkaan kaikkein rehellisimpiä ja suorimpia miehiä. Valitettavasti he osittain pitivät enemmän imartelijoista kuin suorista luonteista, ja niinpä he saivat »tietonsa» juuri näiltä. Se oli hyvin paha epäkohta sellaisena aikana, jolloin maailmassa oli tapahtunut suuri muutos monissa vanhoissa katsantokannoissa, joka muutos ei

tietenkään pidättänyt arvostelemasta monia hovien vanhoja perinteitäkään.

Niinpä ei esimerkiksi enää vuosisadantaitteen tienoilla tavallinen mies ja tavallinen ihminen osannut tuntea suurtakaan ihailua pitkin sotaväen rintamaa sotilaspuku yllä ratsastavaa prinsessaa kohtaan. Sellaisten paraatien vaikutusta kansan silmissä ei ilmeisestikään pystytty ollenkaan oikein kuvittelemaan, sillä muuten ei kai niin onnettomiin esiintymisiin olisi konsanaan ryhdytty. Samoin myöskin noiden piirien ei aina täysin aito ja rehellinen inhimillisyyshaihattelu vaikutti pikemminkin vieroittavasti kuin puoleensa vetävästi. Jos esim. prinsessa X. suvaitsi käydä maistamassa jonkin kansankeittolan ruokaa tunnetuin tuloksin, sellainen saattoi varhaisempina aikoina ehkä näyttää hyvinkin hyvältä, mutta nyt sen vaikutus jo oli päinvastainen. Voi ilmán muuta otaksua, ettei hänen korkeudellaan todellakaan ollut aavistustakaan siitä, että ruoka oli hänen tarkastuspäivänään hivenen verran toisenlaista kuin muuten oli tapana; mutta siinä oli aivan kylliksi, että ihmiset sen tiesivät.

Niin kävi mahdollisesti mitä vilpittöminkin tarkoitus nauret-tavaksi, jollei suorastaan ärsyttäväksi.

Kuvaukset aina suorastaan sananparreksi muuttuneesta hallitsijan vähään tyytyväisyydestä, siitä, miten hän nousi aivan liian varhain aamulla samoin kuin suorastaan raatoi myöhään yöhön ja lisäksi häntä vielä oli aina uhkaamassa vajaaravitsemuksen vaara, aiheuttivat sentään erittäin arveluttavia lausuntoja. Eihän kukaan ensinkään vaatinutkaan tietoonsa, mitä ja miten paljon hallitsija suvaitsi syödä ja juoda; jopa hänelle kernaasti suotiin »riittävät» ateriat; ei liioin oltu ollenkaan kärkkäitä kieltämään häneltä riittävää unta; oltiin tyytyväisiä, kunhan hän vain muuten miehenä ja luonteena oli sukunsa nimelle ja kansakunnalle kunniaksi ja hallitsijana täytti velvollisuutensa. Satujen kertomisesta oli kovin vähän hyötyä, sen sijaan sitä enemmän vahinkoa.

Nämä tämmöiset ja monet muut samantapaiset seikat olivat kuitenkin pelkkiä pikkuasioita. Pahempi vaikutus oli sillä vakaumuksella, joka valitettavasti levisi yhä suurempiin kansakunnan osiin, että heitä hallittiin kerta kaikkiaan ylhäältäkäsin eikä heidän itsensä niin ollen huolinut välittää mistään mitään. Niin kauan kuin hallitus oli todella hyvä tai ainakin tarkoitti parasta, asiat vielä sujuivat miten kuten. Mutta voi sellaista tapausta, että vanhan, sinänsä hyvää tarkoittavan hallituksen tilalle oli tuleva uusi, vähemmän kunnollinen; silloin olivat tahdoton mukautuminen ja lapsellinen usko pahin haitta ja onnettomuus, mitä vain voi ajatella.

Mutta kaikkien näiden ja monien muiden heikkouksien vastapainona oli kiistämättömiä arvoja.

Ensiksikin yksinvaltaisen valtiomuodon edellyttämä koko valtion johdon vakavuus ja lujuus samoin kuin se, että valtion korkeimmat virat olivat kunnianhimoisten poliitikkojen juonitteluista johtuvien häiriöiden saavuttamattomissa. Edelleen laitoksen kunnianarvoisuus sinänsä samoin kuin sen jo siihen perustuva arvovalta; samoin myöskin virkamieskunnan ja varsinkin armeijan kohottaminen puoluepoliittisten velvoitusten yläpuolelle. Tämän lisäksi oli vielä se etu, että hallitsija oli valtion ylimmän huipun ruumiillistuma sekä henkilönä että vastuun esikuvana, vastuun, jota hallitsija joutuu kantamaan raskaampana kuin jokin tilapäinen parlamentin enemmistö — sananparreksi muuttunut Saksan hallinnon siisteys oli ensi sijassa luettava sen ansioksi. Vihdoin yksinvallan kulttuuriarvo oli Saksan kansalla suuri ja pystyi hyvin hyvästi tasoittamaan muita haittoja. Saksan hallituskaupungit olivat yhä vieläkin taiteellisen mielen tyyssijoja ja aarreaittoja, joka mieli nykyisenä aineellistuneena aikana muuten uhkaa yhä suuremmassa määrin kuolla sukupuuttoon. Mitä Saksan ruhtinaat tekivät taiteiden ja tieteiden hyväksi nimenomaan yhdeksännellätoista vuosisadalla, oli kerrassaan esikuvallista. Missään tapauksessa ei ainakaan nykyaikaa saa siihen verrata.

Suurimmaksi tämän kansanruumiin alkavan ja hitaasti leviävän hajoamisen ajan arvotekijäksi on kuitenkin merkittävä armeija. Se oli Saksan kansakunnan valtavin koulu, eikä kaikkien vihollisten viha syyttä suotta kohdistunut juuri tähän kansallisen itsesäilytyksen ja vapauden suoja'an. Sen suurenmoisempaa, ihanampaa muistomerkkiä ei tuolle ainoalaatuiselle laitokselle voi pystyttää kuin sen tosiasian toteaminen, että kaikki halpamaiset, arvottomat sitä parjasivat ja vihasivat ja taistelivat sitä vastaan, mutta myöskin sitä pelkäsivät. Että Versailles'in kansainvälisten kansanriistäjien raivo ensi sijassa kohdistui vanhan Saksan armeijaan, se seikka juuri kaikkein selvimmin sen osoittaa Saksan kansan vapauden aarteeksi pörssin valtaa vastaan. Jollei tätä varoittavaa valtatekijää olisi ollut olemassa, Versailles'in tarkoitusperät olisivat Saksan kansan suhteen jo aikoja sitten käyneet toteen. Mistä Saksan kansan on kiitettävä armeijaa, sen voi lyhyesti ilmaista yhdellä ainoalla sanalla, nimittäin: kaikesta.

Armeija kasvatti ehdottomaan vastuuntuntoon sellaisena aikana, jolloin tämä ominaisuus jo oli käynyt hyvin harvinaiseksi ja vetäytyminen syrjään vastuusta yhä enemmän tuli päiväjärjestykseen johtuen kaiken vastuuttomuuden malliesikuvasta, parlamentista; edelleen se kasvatti mieskohtaiseen rohkeuteen aikana, jolloin pelkuruus uhkasi yltyä raivoavaksi kulkutaudiksi ja jolloin melkein jo pidettiin tyhmyytenä sellaista uhrimieltä, että pani itsensä alttiiksi yhteishyvän puolesta, ja ainoastaan ne tuntuivat olevan viisaita, jotka parhaiten älysivät suojata ja hyödyttää omaa »minäänsä»; se oli se koulu, joka kullekin yksityiselle saksalaiselle vielä opetti, ettei kansakunnan onni ja menestys ollut etsittävissä neekerien, saksalaisten, kiinalaisten, ranskalaisten, englantilaisten ym. keskisen veljeytymisen valheellisista sananparsista, vaan oman kansallisuuden voimasta ja lujasta yhteen liittymisestä.

Armeija kasvatti päättäväisyyteen, jota vastoin muussa elämässä ihmisten toimenpiteiden määrääjinä jo alkoi olla päättä-

mättömyys ja empiminen. Merkitsi jo jotakin sellaisena aikakautena, jolloin rikkiviisaat olivat joka paikassa suuna ja päänä, että pidettiin yllä sitä periaatetta, että käsky mikä tahansa on aina parempi kuin käskyn puute. Tuossa ainoassa periaatteessa piili yhä vielä turmeltumatonta, vankkaa terveyttä, joka olisi Saksan muusta elämästä jo aikoja kaikonnut pois, jollei armeija ja sen kasvatus olisi pitänyt huolta yhä uudesta tuon alkuvoiman uudistumisesta. Tarvitseehan nähdä vain nykyisen Saksan valtakunnan johdon hirvittävä päättäväisyyden puute, joka ei pysty ryhdistäytymään mihinkään tekoon eikä toimintaan, paitsi milloin on kysymyksessä jonkin uuden, vieraan saneleman ryöstömääräyksen allekirjoittaminen; siinä tapauksessa se kohta sanoutuu irti kaikesta vastuusta ja kirjoittaa nokkelasti kuin kamaripikakirjoittaja kaiken alle, mitä toiset vain havaitsevat hyväksi työntää sen eteen, sillä tässä tapauksessa päätös on helppo tehdä: sehän sanellaan sille valmiiksi.

Armeija kasvatti ihanteellisuuteen ja antaumukseen isänmaalle ja sen suuruudelle, jota vastoin muussa elämässä olivat voittaneet alaa ahneus ja materialismi. Se kasvatti yksimielisen kansan vastakohtana luokkajaolle, ja tässä suhteessa siinä ehkä oli mahdollisesti osoitettavissa sen ainoa vika, nimittäin yksivuotisvapaaehtoisjärjestelmä. Se oli virhe sen vuoksi, että siten rikottiin ehdottoman tasa-arvoisuuden periaatetta ja sivistyneimmät taaskin joutuivat yleisen ympäristön puitteiden ulkopuolelle, vaikka juuri päinvastainen menettely olisi ollut eduksi. Koska Saksan ylimmät kansankerrokset olivat muutenkin vieraantuneet tästä maailmasta ja yhä enemmän vieraantuivat nimenomaan omasta kansastaan, olisi erikoisesti juuri armeijalla voinut olla siunauksellinen vaikutus, jos se olisi ainakin omissa riveissään karttanut kaikkea ns. älymystön erottamista muista missään suhteessa. Ettei niin tehty, se oli virhe; mutta mikäpä laitos koko maailmassa mahtaa olla aivan virheetön? Mutta tässä laitoksessa olivat hyvät puolet niin ylivoimaisesti voitolla,

että harvat heikkoudet ja puutteellisuudet jäivät paljon alle inhimillisen epätäydellisyyden keskimitan.

Mutta vanhan Saksan valtakunnan armeijan suurimmaksi ansioksi on luettava, että se sellaisena aikana, jolloin kaikki pyrittiin ratkaisemaan äänten enemmistön voimalla, asetti miehet enemmistön yläpuolelle. Juutalais-demokraattisen sokean lukumäärän-palvonnan vastakohtana armeija kannatti korkealla persoonallisuus-uskoa. Niinpä se kasvatti sellaista, mitä uusi aika kaikkein kipeimmin tarvitsi: se kasvatti miehiä. — Yleisestä, yhä laajemmalle leviävän veltostumisen ja akkamaistumisen suosta lähti armeijan riveistä joka vuosi 350 000 voimaa uhkuvaa nuorta miestä, jotka olivat kaksivuotisena koulutusaikanaan päässeet eroon pehmeydestä ja saaneet teräksenlujan ruumiin. Mutta ne nuoret miehet, jotka olivat tuona aikana tottuneet tottelemaan, saattoivat sen jälkeen oikein oppia käskemään. Entisen sotilaan tunsi jo jalannoususta.

Tämä oli Saksan kansan korkea koulu, eikä siihen syyttä suotta keskittynyt niiden raivoisa viha, jotka kateudessaan ja ahneudessaan tarvitsivat ja toivoivat valtakunnan voimattomuutta ja sen kansalaisten turvattomuutta. Mikä monilta saksalaisilta jäi joko sokaistuksissa tai pahansuopuudessa näkemättä, sen huomasi vieras maailma: Saksan armeija oli kaikkein valtavin ase Saksan kansan vapauden ja sen lasten elättämisen palveluksessa.

卐

Valtiomuotoon ja armeijaan liittyi kolmantena vanhan Saksan valtakunnan verraton virkamieskunta.

Saksa oli maailman parhaiten järjestetty ja parhaiten hallittu maa. Saksalaisia valtionvirkamiehiä voitiin kyllä helposti moittia virkavaltaisesta, kaavamaisesta kankeudesta, mutta toisissa valtioissa ei asianlaita ollut sen paremmin, pikemminkin huonommin. Mutta yhtä puuttui toisilta valtioilta: tuon koneiston ihmeteltävää, ihailtavaa yhteistuntoa samoin kuin sen jäsenten

lahjomattoman kunniallista mieltä. Mieluummin vaikka hieman kaavamaisen kankea, mutta rehellinen ja uskollinen, kuin valistunut ja nykyaikainen, mutta luonteeltaan ala-arvoinen sekä, niinkuin nykyisin useinkin on osoittautunut, tietämätön ja kykenemätön. Sillä kun nykyisin pyritään kernaasti antamaan se käsitys, että Saksan sodanedellisen ajan hallinto oli kyllä virkavaltaisen tanakka ja kelvollinen, mutta liikemiehen kannalta huono, siihen voi antaa vain seuraavan vastauksen: missä muussa maailman maassa oli paremmin johdettuja ja enemmän liikemiesmäisten periaatteiden mukaan järjestettyjä liikeyrityksiä kuin Saksan valtionrautatiet? Vasta vallankumoukselle oli säästynyt se tehtävä, että se sai tuota mallikoneistoa siksi kauan tuhota ja tärvellä, kunnes se viimein näytti olevan kypsä riistettäväksi pois kansan käsistä ja tuon tasavallan perustajien mielipiteen mukaisesti yhteiskunnallistettavaksi, s.o. alistettavaksi kansainvälisen pörssipääoman, Saksan vallankumouksen toimeksiantajan palvelukseen.

Erikoisesti oli Saksan virkamieskunnalle ja hallintokoneistolle sen ohella ominaista riippumattomuus kulloinkin vallassa olevasta hallituksesta, joiden kunkin valtiolliset mielipiteet eivät päässeet millään tavalla vaikuttamaan Saksan valtionvirkamiesten asemaan. Mutta vallankumouksesta lähtien on tässä suhteessa tapahtunut perinpohjainen muutos. Taidon ja kyvyn tilalle on tullut puolueasennoituminen, ja itsenäinen, riippumaton luonne on alkanut olla pikemmminkin haitaksi kuin eduksi.

Vanhan Saksan valtakunnan ihmeellinen voima ja lujuus lepäsi valtiomuodon, armeijan ja virkamieskunnan varassa. Nämä kolme olivat ensi sijassa erään ominaisuuden syyt ja aiheet, jota nykyiseltä valtiolta täydelleen puuttuu: nimittäin valtion arvovallan aiheina! Sillä se arvovalta ei ole parlamenttien eikä maapäivien suunsoiton, ei liioin sen suojaksi säädettyjen lakien tai sellaisten tuomiopäätösten varassa, joita on julistettu sen julkeiden kieltäjien peloitukseksi jne., vaan se perustuu siihen yleiseen luottamukseen, jota saa ja jota voi osoittaa yhteisön johtoa

ja hallintoa kohtaan. Mutta tämä luottamus vuorostaan on vain tulos järkkymättömästä sisäisestä vakaumuksesta maan hallituksen ja hallinnon omanvoitonpyytämättömyydestä ja rehellisyydestä, samoin kuin siitä tunteesta, että lakien henki on yhtäpitävä yleisen siveellisen katsantokannan kanssa. Sillä ajan pitkään eivät hallitusjärjestelmät pysy pystyssä väkivallan painostuksen avulla, vaan ne pitää pystyssä luottamus niiden hyvyyteen ja niiden totuudenrakkauteen kansan elinetujen valvojina ja edistäjinä.

卐

Niin pahasti kuin siis erinäiset epäkohdat ja haitat sodanedellisenä aikana uhkasivatkin jäytää ja kalvaa Saksan kansan sisäistä suuruutta, ei saa kuitenkaan unohtaa, että eräät toiset valtiot potivat useimpia noita samoja sairauksia vielä pahemmin kuin Saksa, mutta eivät kuitenkaan ratkaisevana vaaran hetkenä pettäneet eivätkä joutuneet perikatoon. Mutta kun ajattelee, että sodanedellisen Saksan heikkouksien vastapainona oli myöskin yhtä suuria vahvoja puolia, niin sortumisen lopullinen syy voi olla ja sen täytyy olla vielä jollakin toisella taholla; ja niin asianlaita onkin.

Vanhan Saksan valtakunnan sortumisen syvimpänä ja pohjimmaisena syynä oli se, ettei käsitetty rotukysymystä eikä sen merkitystä kansojen historialliselle kehitykselle. Sillä kaikki kansojen elämässä ilmenevät tapahtumat eivät ole sattuman ilmauksia, vaan itsesäilytysvaiston ja lajin ja rodun kartuttamisvietin luonnonlakien mukaisia tapahtumuksia, vaikk'eivät ihmiset kykenekään pääsemään tietoisiksi oman menettelynsä syvimmistä syistä.

11. luku.

KANSA JA ROTU.

ON OLEMASSA totuuksia, jotka ovat niin ilmeisiä, että ne juuri sen vuoksi jäävät tavalliselta maailmalta näkemättä tai ainakin huomaamatta. Maailma sivuuttaa tuollaiset ylen tavalliset viisaudet monestikin kuin sokea ja on mitä suurimmassa määrin hämmästynyt, jos äkkiä joku keksii sellaista, mikä sentään kaikkien pitäisi tietää. Kolumbuksen munia on kyllä sadointuhansin, mutta Kolumbuksia sen sijaan tapaa harvemmin.

Niin siis ihmiset poikkeuksetta vaeltelevat luonnon tarhassa, kuvittelevat mielessään tietävänsä ja tuntevansa melkein kaiken ja kuitenkin sivuuttavat, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, kuin sokeat erään luonnon vallinnan kaikkein silmäänpistävimmän periaatteen: jokaisen elävien olentojen lajin muodostaman sisäisen suljetun kokonaisuuden.

Jo pintapuolinenkin tarkastelu osoittaa luonnon elämisentahdon kaikkien lukemattomien ilmenemismuotojen melkeinpä rautaiseksi peruslaiksi oman lajin piiriin rajoittuneen lajinjatkumisen ja lisääntymisen. Jokainen eläin parittuu ainoastaan toisen samaan lajiin kuuluvan kanssa. Tiainen hakee toverikseen toisen tiaisen, peippo toisen peipon, kukko kanan, peltohiiri toisen peltohiiren, kotihiiri kotihiiren, koirassusi naarassuden, jne.

Tässä voi tapahtua muutos ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa, ensi sijassa vankeuden pakonalaisuudessa tai kun muuten on mahdoton parittua saman lajin yksilöiden kesken.

Mutta silloin luonto ryhtyy kaikin keinoin sellaista vastustamaan, ja sen näkyvimpänä vastalauseena on joko se, että se kieltää sekasikiöiltä suvunjatkamiskyvyn, tai sitten se, että rajoittaa näiden myöhäisempien jälkeläisten hedelmällisyyttä; mutta useimmissa tapauksissa se riistää niiltä tautien tai vihollisten hyökkäysten vastustuskyvyn.

Se on vain liiankin luonnollista.

Jos kaksi elävää olentoa, jotka eivät ole täysin yhtä korkealla asteella risteytyvät, on tuloksena väliolento, joka on molempien vanhempien tasojen väliltä. Se siis merkitsee sitä, että poikanen on ylemmällä tasolla kuin vanhemmista rodullisesti alempi, mutta ei yhtä korkealla tasolla kuin heistä ylempi. Niin ollen se myöhemmin joutuu taistelussa tuolla ylemmällä tasolla olevia vastaan alakynteen. Mutta sellainen parittuminen on ristiriidassa luonnon tahdon kanssa, joka ylipäänsä elämän jalostukseen pyrkii. Tämän edellytyksenä ei ole ylempi- ja alempiarvoisen yhdistäminen keskenään, vaan edellisen ehdoton voitolle pääsy. Vahvemman on hallittava eikä sulauduttava heikompaan uhratakseen sillä tavoin oman suuruutensa. Ainoastaan synnynnäisestä heikosta raukasta tämä voi tuntua julmalta, mutta senpä vuoksi sellainen onkin heikko, ahdasjärkinen ihminen; sillä jollei tämä laki olisi vallitsevana, silloinhan olisi kaikkea elimellisten elävien olentojen kuviteltavissa olevaa edelleen kehittymistä kerta kaikkiaan mahdoton ajatella.

Tästä luonnossa yleispätevästä rodunpuhtauteen pyrkimisvietistä on seurauksena, ei ainoastaan eri rotujen tarkka rajoittuminen ulospäin, vaan myöskin niiden sisäisen olemuksen samankaltaisuus omassa piirissään. Kettu on aina kettu, hanhi aina hanhi, tiikeri pysyy aina tiikerinä jne., ja eri yksilöissä voi olla ainoastaan se ero, että jokin on toisia voimakkaampi, väkevämpi, ovelampi, sukkelampi, sitkeämpi tms. Mutta koskaan ei tapaa kettua, jolla olisi sisäisen olemuksensa pakosta inhimillisyyden puuskia hanhia kohtaan, ei liioin kissaa, joka olisi ystävällisesti kiintynyt hiiriin.

Senpä vuoksi tässäkin syntyy keskinäinen taistelu, joka ei johdu niinkään paljon sisäisestä vastenmielisyydestä kuin pikemminkin nälän pakosta ja rakkaudesta. Molemmissa tapauksissa luonto pysyttelee rauhallisena, jopa tyydytettynä syrjästäkatselijana. Taistelussa jokapäiväisestä leivästä joutuvat kaikki heikot ja sairaat, toisia vähemmän päättäväiset alakynteen, samalla kuin koiraiden keskinen taistelu naaraasta suo siittämisoikeuden tai ainakin -mahdollisuuden ainoastaan terveimmälle. Mutta aina taistelu on lajin terveyden ja vastustusvoiman edistämiskeino ja niin muodoin sen kehittymisen ja jalostumisen syy ja aihe.

Jos asiainkulku olisi toisenlainen, silloin kaikki kehitys ja jalostuminen lakkaisi ja pikemminkin tapahtuisi juuri päinvastaista. Sillä koska huonommat ovat lukumäärältään aina voitolla parhaista, niin edelliset lisääntyisivät, jos kaikilla olisi yhtäläiset elossapysymis- ja suvunjatkamismahdollisuudet, niin paljon nopeammin, että loppujen lopuksi parhaiden täytyisi pakostakin vetäytyä taka-alalle. Sen vuoksi täytyy tässä tapahtua korjaus parempien hyväksi. Mutta siitä korjauksesta pitää huolen luonto itse alistamalla heikomman osan niin vaikeiden ja raskaiden elämänehtojen alaiseksi, että ne jo semmoisinaan rajoittavat lukumäärää eivätkä jäljelle jääneet liioin pääse valtoimenaan lisääntymään, vaan niidenkin keskuudessa tapahtuu taas uusi, armoton valinta voiman ja terveyden perusteella.

Mutta niin vähän toivottavaa kuin luonnon kannalta onkin heikon yksilön parittuminen vahvemman kanssa, vielä vähemmän toivottavaa on ylemmän rodun sulautuminen alhaisempaan, koska muussa tapauksessa sen koko siihenastinen, mahdollisesti satatuhatvuotinen jalostustyö olisi taas yhdellä kertaa mennyttä.

Historiallisella kokemuksella on esitettävänä lukemattomia todistuksia tämän paikkansapitävyydestä. Historia osoittaa peloittavan selvästi, että kaikesta arjalaisen veren sekoittumi-

sesta alempien kansojen kanssa on ollut seurauksena kulttuurinkannattajien loppu. Pohjois-Amerikassa, jonka väestö on muodostunut verrattomasti suurimmalta osaltaan germaanisista aineksista, jotka ovat ainoastaan hyvin vähässä määrin sekoittuneet alempiin värillisiin kansoihin, on toisenlainen ihmisaines ja kulttuuri kuin Keski- ja Etelä-Amerikassa, missä pääasiallisesti romaaniset maahantulijat ovat usein suuressa mitassa sekaantuneet maan alkuasukkaisiin. Jo tästä yhdestä esimerkistä voi selvästi ja selkeästi huomata rodunsekoituksen vaikutuksen. Amerikan mantereen rodultaan puhtaina ja sekoittumattomina säilyneet germaanit ovat kohonneet mantereen valtiaiksi; ja niin kauan he sen valtiaina pysyvätkin, kun eivät itse joudu sukurutsauksen uhriksi.

Jokaisen rodunristeytymisen tulos on siis, aivan lyhyesti sanottuna, aina seuraava:

a) ylemmän rodun tason aleneminen;

b) ruumiillinen ja henkinen taantuminen ja samalla joskin hitaan, kuitenkin varmasti edistyvän sairauden alku.

Mutta sellaisen kehityksen aiheuttaminen ei toki ole mitään muuta kuin synnin tekoa ikuisen Luojan tahtoa vastaan.

Mutta sellaisesta teosta on synnin palkkakin.

Yrittäessään niskoitella luonnon rautaista johdonmukaisuutta vastaan ihminen joutuu taisteluun niiden peruslakien kanssa, joita hänen itsensäkin yksinomaan on kiittäminen olemassaolostaan ihmisenä. Niin siis täytyy hänen luonnonvastaisen menettelynsä johtaa hänen omaan tuhoonsa.

Mutta tässä nyt tulee nykyajan pasifistien aito juutalaismaisen julkea, mutta myöskin yhtä typerä vastaväite: »Ihminen voittaa luonnon!»

Miljoonat ihmiset vatkuttavat kuin apinat tätä juutalaisten mielettömyyttä yhtään mitään ajattelematta ja loppujen lopuksi tosiaankin jo kuvittelevat mielessään olevansa eräänlaisia luonnonvoittajia muka; mutta heillä ei ole aseena mitään muuta kuin

pelkkä aate, ja lisäksi vielä niin viheliäinen aate, ettei sen mukaisesti totisesti voi kuvitella mitään maailmaa.

Mutta ollenkaan siitä puhumattakaan, ettei ihminen ole vielä missään kohdin voittanut luontoa, vaan enintään saanut kiinni yhdestä ja toisesta kohdasta sen suunnattoman, jättiläismäisen verhon liepeestä, jonka taa se kätkee ikuiset arvoituksensa ja salaisuutensa, ja yrittänyt sitä kohottaa; ettei hän todellisuudessa mitään keksi, vaan kaiken ainoastaan löytää, ettei hän hallitse luontoa, vaan on ainoastaan sen ansiosta, että tuntee erinäisiä luonnonlakeja ja salaisuuksia, kohonnut niiden muiden elävien olentojen valtiaaksi, joilta tuota tietoa puuttuu — siis kerrassaan kaikesta tuosta puhumattakaan ei mikään aate voi ihmiskunnan syntymisen ja olemisen edellytyksiä *voittaa*, koska aate itse kerran on kokonaan ihmisen varassa. Jollei olisi ihmisiä, ei tässä maailmassa olisi ainoaakaan inhimillistä aatetta, joten siis aatteen olemassaolon ehtona on ihmisen olemassaolo ja samoin kaikkien niiden lakien, jotka ovat luoneet tämän olemassaolon edellytykset.

Eikä siinä vielä kyllin! Tietyt aatteet liittyvät erottamattomasti vielä aivan tiettyihin ihmisiin. Tämä pitää paikkansa erikoisesti sellaisten ajatusten suhteen, joiden alkuperä ei ole jokin ehdoton tieteellinen totuus, vaan on löydettävissä tunteen maailmasta tai, niinkuin nykyisin kovin kauniisti ja selvästi sanotaan, kuvastaa »sisäistä näkemystä». Kaikki nämä aatteet, joilla ei ole mitään tekemistä kylmän logiikan kanssa sinänsä, vaan jotka esittävät puhtaita tunteenilmauksia, eetillisiä käsityksiä jne., kytkeytyvät ihmisen olemassaoloon, jonka henkistä kuvittelu- ja luomisvoimaa niiden on kiittäminen omasta olemassaolostaan. Mutta juuri niin ollenhan on noiden tiettyjen rotujen ja ihmisten säilyminen noiden aatteiden säilymisen ennakkoedellytys. Joka esim. toivoisi oikein sydämensä pohjasta pasifistisen aatteen voittoa tässä maailmassa, sen täytyisi kaikin käytettävissä olevin keinoin osaltaan auttaa, että saksalaiset saisivat tämän maailman valloitetuksi; sillä jos asiat kävisi-

vät päinvastoin, silloin hyvin helposti kuolisi viimeisen saksalaisen mukana myöskin viimeinen pasifisti, koska muu maailma tuskin on koskaan vaipunut tuohon luonnon- ja järjenvastaiseen mielettömyyteen niin syvälle kuin valitettavasti juuri Saksan kansa. Täytyisi siis, tahtoen tai tahtomatta, tehdä sellainen päätös, että on käytävä sotia, jotta päästäisiin pasifismiin. Juuri tämä eikä mikään muu oli myöskin amerikkalaisen maailmanvapahtajan Wilsonin tarkoitus, niin ainakin meikäläiset haaveilijat uskoivat — ja sillähän tarkoitus olikin saavutettu.

Tosiasiallisesti voi pasifistis-inhimillinen aate olla mahdollisesti oikein hyväkin sitten, jahka ensin kaikkein korkeimmalla tasolla oleva ihminen on sitä ennen valloittanut maailmaa ja alistanut sitä valtaansa niin suuressa mitassa, että hän on tämän maan ainoa herra ja valtias. Silloin tuolta aatteelta puuttuu vahingollisen vaikutuksen mahdollisuus samassa suhteessa kuin sen käytäntöön soveltaminen käy harvinaiseksi ja lopulta mahdottomaksi. Siis ensin taistelu ja sitten mahdollisesti pasifismi. Muussa tapauksessa ihmiskunta on sivuuttanut kehityksensä huippukohdan, eikä loppuna ole jonkin eetillisen aatteen valta, vaan raakalaisuus ja sen seurauksena yleinen sekasorto. Tälle ehkä yksi ja toinen nauraa, mutta tämä meidän kiertotähtemme on sentään jo vuosimiljoonien ajan kulkea huristanut eetterissä niin, ettei siinä ole ollut yhtään ihmistä, ja se voi joskus taas uudelleen kiertää samalla tavalla rataansa sitten, kun ihmiset unohtavat, ettei heidän ole korkeammasta olemassaolostaan kiittäminen joidenkin sekapäisten ideologien aatteita, vaan rautaisten luonnonlakien tuntemusta ja arastelematonta käyttöä.

Kaikki se, mitä nykyisin tämän maan päällä ihailemme — tiede ja taide, tekniikka ja keksinnöt —, on ainoastaan muutamien harvojen kansojen ja alun alkuaan ehkä *yhden* rodun luovaa tuotetta. Niiden varassa on myöskin koko tämän kulttuurin pystyssäpysyminen. Jos ne tuhoutuvat, silloin niiden mukana vaipuu hautaan myöskin tämän maailman kauneus.

Miten suuri vaikutus esimerkiksi maaperällä voi ihmiseen

ollakin, sen vaikutuksen tulos on kuitenkin aina erilainen, kulloinkin kysymyksessä olevista roduista riippuen. Elintilan karuus ja hedelmättömyys voi kannustaa jonkin rodun mitä suurimpiin saavutuksiin, toisen rodun kysymyksessä ollen siitä sen sijaan sukeutuu mitä katkerimman köyhyyden ja lopulta vajaaravitsemuksen syy kaikkine tästä johtuvine seurauksineen. Aina ovat kansojen sisäiset taipumukset määräämässä, millaiseksi ulkonaisten syiden vaikutus niihin muodostuu. Mikä toisen johtaa nälkäkuolemaan, kasvattaa toisen kovaan työhön.

Kaikki entisaikojen suuret kulttuurit tuhoutuivat ainoastaan siitä syystä, että alun alkuaan luova rotu kuoli vähitellen verenmyrkytykseen.

Aina on ollut sellaisen tuhon perimmäisenä syynä se, että on unohdettu kaiken kulttuurin olevan ihmisen varassa eikä päinvastoin; että siis, jos mieli säilyttää jokin tietty kulttuuri, sitä luovan ihmisen täytyy säilyä.

Mutta hänen säilymisensä on kytkeytynyt parhaimman ja voimakkaimman voitollepääsyn välttämättömyyden ja oikeutuksen rautaiseen lakiin.

Joka tahtoo elää, taistelkoon siis, ja joka ei tahdo taistella tässä ikuisen kamppailun maailmassa, se ei elämää ansaitse.

Siinäkin tapauksessa, että tämä olisi kovaa ja ankaraa — asia on kerta kaikkiaan sillä tavalla! Varmasti on kuitenkin kaikkein ankarin se kohtalo, mikä kohtaa sitä ihmistä, joka luulee voivansa voittaa luonnon, mutta joka sitä pohjimmaltaan ainoastaan pilkkaa. Silloin ovat luonnon vastauksina hätä, onnettomuus ja sairaudet!

Ihminen, joka ei tunnusta rotulakeja, vaan halveksii niitä, riistää todellakin itse itseltään sen onnen, joka tuntuu olevan hänelle säädetty. Hän ehkäisee parhaan rodun voittokulun, mutta samalla myöskin kaiken inhimillisen edistyksen ennakkoedellytyksen. Ajan oloon hän joutuu, taakkanaan ihmisen herkkyys, avuttoman eläimen asemaan.

On aivan joutavanpäiväistä ruveta kiistelemään siitä, mikä rotu tai mitkä rodut olivat inhimillisen kulttuurin alkuperäiset kannattajat ja siten sen todelliset perustajat, mitä kaikkea ymmärrämme ihmiskunta-sanalla. Yksinkertaisempaa on tehdä tämä kysymys nykyajalle, ja silloin vastauskin on helppo ja selvä. Mitä nykyaikana näemme silmiemme edessä inhimillistä kulttuuria, taiteen, tieteen ja tekniikan tuotteita, kaikki tyynni on melkein yksinomaan arjalaisten luomaa. Mutta juuri tämä tosiasia oikeuttaa tekemään sen perustellun päätelmän, että he yksin ovat olleet korkeamman ihmisyyden perustajina ylipäänsä, niin muodoin edustavat sitä perityyppiä, jota ymmärrämme »ihminen» sanalla. He ovat ihmiskunnan Prometheuksia, tulen tuojia, joiden valoisasta otsasta neron jumalallinen kipinä on singonnut kaikkiin aikoihin, sytyttäen aina uudelleen sen tulen, joka on tietona valaissut vaiteliaiden salaisuuksien yötä ja siten sallinut ihmisen kiivetä tietään ylöspäin tämän maailman toisten olentojen valtiaaksi. Jos heidät erotetaan pois — silloin synkkä pimeys ehkä jo taas muutamien vuosituhansien perästä laskeutuisi uudelleen maan päälle, inhimillinen kulttuuri kuolisi ja maailma autioituisi.

Jos ihmiskunta jaettaisiin kolmeen eri lajiin: kulttuurinperustajiin, kulttuurinkannattajiin ja kulttuurinhävittäjiin, silloin ensimmäisen lajin edustajina tulisivat varmaankin kysymykseen ainoastaan arjalaiset. Heistä ovat lähtöisin kaikkien inhimillisten luomusten perustat ja muurit, ja ainoastaan ulkonainen muoto ja sävy johtuu aina kunkin eri kansan erilaisista luonteenpiirteistä. He tuottavat valtavimmat rakennuskivet ja suunnitelmat kaikkeen inhimilliseen edistykseen, ja ainoastaan tekotapa vastaa kunkin rodun sisäistä olemusta. Muutaman vuosikymmenen kuluttua esim. koko Itä-Aasia jo sanoo omakseen kulttuuria, jonka pohjimmaisena perustana on yhtä suuressa määrässä helleeninen henki ja germaaninen tekniikka kuin asianlaita on itse Saksassa. Ainoastaan *ulkonaisessa* muodossa näkyy — ainakin osittain — aasialaisen olemuksen piirteitä. Asia ei ole

siten, niinkuin monet luulevat, nim. että Japani omaksuu oman kulttuurinsa lisäksi eurooppalaisen tekniikan, vaan eurooppalainen tiede ja tekniikka saavat japanilaisen sisäisen olemuksen lisäleiman. Tosiasiallisen elämän perustana ei ole enää erikoinen japanilainen kulttuuri, vaikka se — koska se sisäisen erilaisuutensa vuoksi ulkonaisesti enemmän pistää eurooppalaisen silmään — yhä määrää elämän sävyn, vaan Euroopan ja Amerikan, siis arjalaisten kansojen, valtava tieteellis-teknillinen työ. Yksinomaan näiden aikaansaannosten pohjalla voi myöskin itä seurata yleisen inhimillisen edistyksen mukana. Se antaa perustan taistelulle jokapäiväisestä leivästä, hankkii siinä tarvittavat aseet ja välineet, ja ainoastaan ulkonainen asu ja leima sovelletaan vähän kerrassaan japanilaisen olemuksen mukaiseksi.

Jos tästä päivästä alkaen kaikkinainen arjalainen vaikutus Japaniin lakkaisi, otaksutaan vaikka, että Eurooppa ja Amerikka tuhoutuisivat, voisi Japanin nykyistä tieteen ja tekniikan alalla tapahtunutta nousua vielä jonkin aikaa jatkua; mutta jo muutamien vuosien kuluttua alkulähde ehtyisi, Japanin erikoisuus pääsisi voitolle, mutta nykyinen kulttuuri kangistuisi ja vaipuisi taas takaisin siihen uneen, josta sen arjalainen kulttuuriaalto seitsemän vuosikymmentä sitten havahdutti. Sen vuoksi on, aivan samoin kuin Japanin nykyisen kehityksen on synnystään kiittäminen arjalaista alkuperää, myöskin joskus harmaassa muinaisuudessa ollut vieras vaikutus ja vieras henki Japanin silloisen kulttuurin herättäjänä. Parhaimpana todistuksena tästä on se tosiasia, että sama kulttuuri oli myöhemmin luutunut ja täydelleen kangistunut. Sellaista voi kansalle tapahtua ainoastaan silloin, kun alkuperäinen luova rotuydin on menetetty tai kun myöhemmin on puuttunut sitä ulkonaista vaikutusta, joka aikoinaan antoi alkusysäyksen ja aineiston ensimmäiseen kehitykseen kulttuurin alalla. Mutta jos kerran on tosiasia ja sellaisena pysyy, että jokin kansa saa kulttuurinsa, sen olennaisimmat perusainekset vierailta roduilta, omaksuu ne ja

muokkaa niitä edelleen, mutta sitten, kun ulkopuolisia vaikutteita lakkaa tulemasta lisää, aina jälleen kangistuu ennalleen, silloin tuota rotua voi kyllä nimittää »*kulttuuria kannattavaksi*», mutta ei koskaan »*kulttuuria luovaksi*» roduksi.

Yksityisten kansojen tarkastelu tältä näkökannalta tuottaa tulokseksi sen tosiseikan, että melkein kauttaaltaan on kysymys, ei alun alkaen *kulttuuria perustavista*, vaan *kulttuuria kannattavista* kansoista.

Aina niiden kehityksestä saa osapuilleen seuraavanlaisen kuvan:

Arjalaiset heimot kukistavat — useinkin naurettavan harvalukuisina — vieraita kansoja ja kehittävät sitten, uusien asumaalojen erikoisista elämänehdoista (hedelmällisyydestä, ilmastosuhteista jne.) johtuen ja niiden kannustamina sekä suotuisana edellytyksenä tarjona olevien apuvoimien runsaus — alemman ihmislajin suuret joukot — uinuvia henkisiä ja järjestäjän-kykyjään. He luovat usein muutamassa vuosituhannessa, jopa vuosisadassa sellaisen kulttuurin, joka alun alkuaan osoittaa täydelleen heidän olemuksensa sisäisiä piirteitä, edellä jo viitattujen erikoisten maaperän sekä kukistettujen ihmisten ominaisuuksien mukaan sovellettuina. Mutta lopulta valloittajat alkavat rikkoa alkuaikoina voimassa pidettyä verensä puhtaanapitämisen periaatetta vastaan, alkavat sekaantua orjuutettuihin alkuasukkaisiin ja tekevät siten lopun omasta olemassaolostaan; sillä paratiisin syntiinlankeemuksesta on aina ollut rangaistuksena karkotus sāmasta paratiisista.

Tuhannen vuoden ja vielä pitemmän ajan kuluttua näytäiksen sitten useinkin muinoisen valtiaskansan viimeinen näkyvä jälki vaaleampana ihonvärinä, jonka sen veri on jättänyt perinnöksi kukistetulle rodulle, sekä kangistuneena kulttuurina, jonka se aikoinaan perusti. Sillä samalla tavoin kuin tosiasiallinen ja henkinen valloittaja on hävinnyt, hukkunut kukistamiensa vereen, samalla tavoin on myöskin inhimillisen kulttuuriedistyksen soihdun polttoaine palanut loppuun! Samoin kuin ihonväri on

muinoisten valtiaiden verestä saanut heikon vaaleamman hohteen säilyttäen sen näiden muistona, samoin myöskin kulttuurielämän yötä heikosti valaisevat noiden ammoisten valontuojien säilyneet luomukset. Ne loistavat läpi kaiken uudelleen valtaan päässeen raakalaisuuden ja herättävät mitään ajattelemattomassa hetkellisessä katsojassa liiankin usein sen käsityksen, että siinä nyt on nykyisen kansan kuva hänen silmien edessä, vaikka hän katseleekin vain menneiden aikojen kuvastimeen.

Sitten voi sattua niin, että tuollainen kansa joutuu vielä toisen kerran, jopa vielä useamminkin historiansa aikana kosketuksiin ammoisten kulttuurintuojiensa rodun kanssa, silti tarvitsematta olla enää mitään muistoa jäljellä varhaisemmista kohtaamisista. Vaistomaisesti silloin vanhan valtiaidenveren viimeinen jäännös hakeutuu uuden ilmestyksen puoleen, ja se, mikä aikoinaan oli mahdollista ainoastaan pakolla, voi nyt onnistua omalle tahdolle. Maahan saapuu uusi kulttuuriaalto ja sitä kestää niin kauan, kunnes sen kannattajat taaskin sulautuvat vieraiden kansojen vereen.

Tulevan sivistyksen- ja maailmanhistorian tehtävänä on suorittaa tutkimuksia tässä mielessä eikä pakahtua ulkonaisten tosiasioiden luettelemiseen, niinkuin Saksan nykyisen historiatieteen laita on valitettavasti liiankin usein.

Mutta jo tästä »kulttuuria kannattavien» kansakuntien kehityksen hahmottelusta ilmenee myöskin tämän maailman todellisten kulttuurinperustajien, arjalaisten oman synnyn, vaikutuksen ja — tuhon kuva.

Samoin kuin jokapäiväisessä elämässä ns. nero tarvitsee erikoista aihetta, jopa usein suoranaista sysäystä ruvetakseen loistamaan, samoin myöskin kansojen elämässä nerokas rotu. Arkipäivän yksitoikkoisuudessa näyttävät usein huomattavatkin ihmiset merkityksettömiltä, tuskin tuntuvat kohoavan yli ympäristön keskimitan; mutta kohta kun joudutaan sellaiseen asemaan, jossa toiset typertyisivät tai menettäisivät malttinsa, kasvaa tuollaisesta millään tavoin huomiota herättämättömästä keski-

mitanlapsesta silmäänpistävän nerokas luonne, sangen usein kaikkien niiden kummastukseksi, jotka ovat siihen saakka nähneet hänet porvarillisen elämän pienuudessa — siitäpä johtuukin, että harvoin kukaan on profeetta omalla maallaan. Missään ei tämän huomion tekemiseen tarjoudu niin viljalti tilaisuutta kuin sodassa. Näköjään harmittomista lapsista putkahtaa äkkiä hädän ja vaaran hetkenä, toisten typertyessä avuttomiksi, kuolemaa uhmaavan päättäväisiä ja jääkylmästi harkitsevia sankareita. Jollei sellaista koettelemuksen hetkeä olisi tullut, tuskin kukaan olisi aavistanut, että tuossa parrattomassa pojassa piili nuori sankari. Melkein aina on tarpeen jonkinlainen sysäys, jotta nero tulisi näkyviin. Kohtalon moukarinisku, joka toisen paiskaa maahan, kalskahtaa toisessa äkkiä teräkseen, ja jokapäiväisyyden verhon pirstoutuessa ilmestyy hämmästelevien aikalaisten silmien eteen siihen saakka piilossa pysynyt ydin avoimena kaikkien nähtäviin. Maailma silloin yrittää vetää vastakynttä eikä tahdo ottaa uskoakseen, että tuo ennen näköjään sen itsensä kaltainen olento olisi äkkiä muuttunut toiseksi; tapahtuma, joka toistunee jokaisen huomattavan ihmislapsen kohdalta.

Vaikka esimerkiksi keksijä perustaa maineensa vasta sinä päivänä, jolloin hän tekee keksintönsä, olisi sentään mieletöntä ajatella, että myöskin nerokkuus olisi ampunut mieheen vasta tuona samana päivänä — neron kipinä on syntymästä saakka asunut todella luovat taipumukset saaneen ihmisen otsassa. Todellinen nero on aina synnynnäistä, se ei ole koskaan kasvatuksen tulos, saati opittua.

Mutta tämä ei, niinkuin jo edellä on tähdennetty, pidä paikkaansa ainoastaan yksityisen ihmisen, vaan myöskin koko rodun suhteen. Luovina toimivilla kansoilla on alun alkaen ollut luovia taipumuksia, vaikk'eivät nämä olisikaan olleet pintapuolisten tarkkaajien havaittavissa. Tällöinkin on niiden ulkonainen huomaaminen mahdollista ainoastaan toteutettujen tekojen yhteydessä, koska ulkomaailma kerran ei kykene näkemään ne-

routta sinänsä, vaan ainoastaan sen keksintöinä, löytöinä, rakennuksina, kuvina jne. näyttäytyvät ulkonaiset ilmaukset; mutta vielä silloinkin kestää usein kauan aikaa, ennen kuin se jaksaa päästä tähän tuntemukseen. Aivan samalla tavoin kuin yksityisen huomattavan ihmisen elämässä nerokkaat tai ainakin poikkeukselliset taipumukset pyrkivät käytännössä toteutumistaan kohti vasta erikoisten kiihokkeiden kannustamina, samoin voi myöskin kansojen elämässä olemassa olevien luovien voimien ja kykyjen todellinen hyväksikäyttö useinkin alkaa vasta sitten, kun erikoiset tietyt edellytykset kutsuvat siihen.

Kaikkein selvimmin huomaamme sen siitä rodusta, joka on ollut ja on yhä vieläkin inhimillisen kulttuurikehityksen kannattaja — arjalaisista. Niin pian kuin kohtalo on johtanut heidät erikoisia olosuhteita kohti, he ryhtyvät heissä jo piilevinä olleita kykyjään yhä nopeampaan tahtiin kehittämään ja valamaan havaittaviin muotoihin. Niille kulttuureille, joita he sellaisissa tapauksissa perustavat, ovat melkein aina leimaa antavina maan laatu, ilmasto sekä — heidän valtaansa alistamat ihmiset. Tämä viimeksi mainittu seikka on ehkä kaikkein ratkaisevin. Kuta alkeellisemmat ovat kulttuuritoiminnan teknilliset edellytykset, sitä välttämättömämpää on, että on käytettävissä apuna ihmisvoimia, joiden sitten on järjestelmällisesti koottuina ja käytettyinä korvattava koneiden voima. Vailla tällaista alempien ihmisten käyttämismahdollisuutta arjalaiset eivät olisi ikinä pystyneet astumaan ensi askeliaan myöhäisempää kulttuuriaan kohti; aivan samalla tavoin kuin he eivät olisi ilman eräiden soveliaiden eläinten apua, jotka he ymmärsivät kesyttää, saaneet kehitetyksi tekniikkaa, joka vuorostaan nyt parhaillaan sallii heidän vähitellen ruveta tulemaan toimeen ilman juuri noita samoja eläimiä. Mietelauseessa »mauri on tehnyt tehtävänsä, mauri saa mennä» piilee valitettavasti liiankin syvällinen totuus. Kautta vuosituhansien täytyi hevosen ihmistä palvella ja olla hänen apunaan sellaisen kehityksen perustuksia laskettaessa, joka nyt auton, voimavaunun, vuoksi tekee hevosen it-

sensä tarpeettomaksi. Muutamassa vuodessa tämä jo lienee lopettanut toimintansa, mutta ilman sen varhaisempaa avustusta ihmisen olisi ehkä ollut hyvinkin vaikea päästä siihen, missä hän on tänä päivänä.

Niin oli korkeampien kulttuurien muodostumiselle alempien ihmisten tarjonaolo eräs kaikkein olennaisimpia edellytyksiä, koska ainoastaan he pystyivät korvaamaan niiden teknillisten apukeinojen puutteen, joita vailla ei mitään korkeampaa kehitystä ole ensinkään ajateltavissakaan. Varmastikaan ihmiskunnan ensimmäinen kulttuuri ei pohjautunut niinkään suuressa määrin kesytettyihin eläimiin kuin alhaisempien ihmisten käyttöön.

Vasta kun kukistetut rodut oli pakotettu orjuuteen, alkoi sama kohtalo tulla eläinten osaksi, eikä päinvastoin, niinkuin monen ehkä tekisi mieli luulla. Sillä ensiksi joutui voitettu ihminen kävelemään auran edessä — ja vasta hänen jälkeensä hevonen. Ainoastaan pasifistinarrit voivat taas tätäkin pitää inhimillisen häijyyden ja ilkeyden merkkinä jaksamatta käsittää, että tällainen kehitys oli välttämätön, jotta vihdoinkin olisi päästy sille asteelle, josta käsin mokomat apostolit nykyisin voivat toitottaa jaarituksiaan kaikkeen maailmaan.

Ihmiskunnan edistys muistuttaa kiipeämistä loppumattoman pitkiä tikaportaita ylös; ei pääse ylemmäs, jollei ensin ole selviytynyt alimmista puolapuista. Samalla tavalla täytyi arjalaisten vaeltaa todellisuuden heille osoittamaa tietä eikä sellaisia polkuja, jollaisista nykyajan pasifistin mielikuvitus uneksii. Todellisuuden tie on kyllä ankara ja raskas, mutta sittenpä se vihdoinkin johtaa sinne, minne toinen kovin mielellään haluaisi ihmiskunnan haaveissaan sijoittaa, mutta mistä hän valitettavasti ihmiskuntaa pikemminkin loitontaa sen sijaan, että veisi sen sitä lähemmäksi.

Ei ole siis suinkaan sattuma, että ensimmäiset kulttuurit syntyivät siellä, missä arjalaiset alhaisten kansojen kanssa kosketuksiin joutuessaan alistivat nämä valtaansa ja tekivät alamai-

sikseen. Nämä olivat siten ensimmäisenä teknillisenä apuvälineenä syntyvän kulttuurin palveluksessa.

Sillä tavoin oli sitten se tie, jota arjalaisten oli lähdettävä kulkemaan, selvästi viitoitettu. Valloittajina he alistivat alemmat ihmiset valtaansa ja järjestivät sitten näiden käytännöllisen työssä käytön käskynalaisinaan tahtonsa mukaisesti ja omia tarkoitusperiään silmällä pitäen. Mutta pannessaan heidät siten hyödylliseen, joskin ankaraan työhön ja toimeen he eivät ainoastaan säästäneet voitettujen ja kukistettujen henkeä, vaan mene tiedä soivat heille osan, joka oli parempikin kuin heidän entinen ns. »vapautensa». Niin kauan kuin he järkähtämättä pitivät yllä valtiaanasemaansa, he pysyivät, ei ainoastaan todellisina herroina ja valtiaina, vaan myöskin kulttuurin pystyssäpitäjinä ja kartuttajina. Sillä kulttuuri oli yksinomaan heidän kykyjensä ja siten siis heidän säilymisensä varassa semmoisenaan. Kun sitten kukistetut itse alkoivat kehittää itseään ja todennäköisesti myöskin kielellisesti lähenivät valloittajia, isäntien ja palvelijoiden välinen jyrkkä raja-aita hävisi. Arjalaiset luopuivat verensä puhtaudesta ja menettivät siten oleskeluoikeutensa siinä paratiisissa, jonka olivat itselleen luoneet. He vajosivat rodunsekoituksessa yhä alemmas, menettivät vähän kerrassaan yhä suuremmassa määrin kulttuurikykyään, kunnes lopulta alkoivat, ei ainoastaan henkisesti, vaan myöskin ruumiillisesti muistuttaa enemmänkin kukistettuja ja alkuasukkaita kuin omia esi-isiään. Jonkin aikaa he saattoivat vielä elää vanhastaan olemassa olevien kulttuuriperujen kustannuksella, mutta sitten tapahtui kangistuminen, ja he vaipuivat vähitellen unohduksiin.

Sillä tavalla sortuvat kulttuurit ja valtakunnat tehdäkseen tilaa uusille muodostumille.

Verensekoitus ja siitä johtunut rodun tason aleneminen on ainoa kaikkien kulttuurien kuoleutumisen syy; sillä ihmiset eivät tuhoudu hävittyjen sotien johdosta, vaan siitä syystä, että menettävät sen vastustuskyvyn, joka on ominaista ainoastaan puhtaalle verelle.

Mikä tässä maailmassa ei ole hyvää rotua, se on akanoita.

Kaikki maailmanhistorialliset tapahtumukset ovat ainoastaan rotujen itsesäilytysvaiston ilmausta joko hyvässä tai pahassa merkityksessä.

卐

Kysymykseen, mitkä ovat arjalaisen ylivoimaisen merkityksen sisäiset syyt, voidaan sen vuoksi vastata, ettei se ehkä ole niinkään suuressa määrin etsittävissä heidän itsesäilytysvaistonsa tavallista voimakkaammasta kehityksestä kuin pikemminkin siitä erikoisesta tavasta, miten tämä ilmaiseiksen. Omakohtainen elämisen tahto on kaikkialla ja kaikilla yhtä suuri; ainoastaan sen todellisen vaikutuksen ja ilmenemisen muoto vaihtelee.

Kaikkein alkukantaisimmilla elävillä olennoilla ei itsesäilytysvaisto ulotu omaa minää ulommaksi. Itsekkyys, niinkuin tätä viettiä nimitämme, menee niillä niin pitkälle, että se käsittää yksinpä ajankin, niin että juuri kulloinkin kuluva tuokio vaatii osakseen kaiken huomion eikä tahdo jättää mitään tulevien hetkien varalle. Eläimet elävät siinä tilassa ainoastaan itselleen, etsivät ruokaa ainoastaan kun on nälkä ja tappelevat ainoastaan oman henkensä puolesta. Mutta niin kauan kuin itsesäilytysvaisto ilmaiseiksen tällä tavalla, puuttuu tykkänään kaikkea perustaa yhteisön perustamiselta, vaikkapa olisi kysymyksessä ainoastaan sen kaikkein alkeellisin muoto, perhe. Jo koiraan ja naaraan keskeinen yli puhtaan parittumistoimituksen ulottuva yhteys vaatii itsesäilytysvaiston laajentumista, koska huoli ja taistelu oman minän puolesta kohdistuu myöskin toiseen osapuoleen; koiras hakee usein myöskin naaraalle ruokaa, mutta useimmissa tapauksissa molemmatkin etsivät ravintoa poikasilleen. Melkein aina on toinen valmis puolustamaan toista, niin että tässä on havaittavissa ensimmäiset, joskin äärettömän yksinkertaiset uhrimielen muodot. Samassa määrin kuin tuo mieli laajenee yli perheen ahtaiden puitteiden rajojen, samassa

määrin syntyy mahdollisuuksia suurempien yhtymien ja lopulta vihdoin todellisten valtioiden muodostumiselle.

Maapallon kaikkein alhaisimmilla ihmisillä on tätä ominaisuutta ainoastaan erittäin vähäisessä määrässä, niin ettei se useinkaan ulotu yli perheen muodostumisen rajojen. Kuta suurempi sitten on puhtaasti omakohtaisten etujen ja pyyteiden syrjäyttämisvalmius, sitä enemmän lisääntyy myöskin laajojen yhteisöjen perustamiskyky.

Tämä uhrimieli, omakohtaisen työn ja, jos niin tarvitaan, oman hengenkin uhraaminen toisten puolesta, on kaikkein voimakkaimmin kehittynyt arjalaisilla. Arjalaisissa eivät ole suurinta heidän henkiset ominaisuutensa sinänsä, vaan se, miten suurta alttiutta he osoittavat asettamaan kaikki kykynsä yhteisön palvelukseen. Itsesäilytysvaisto on heidän keskuudessaan saavuttanut jaloimman muotonsa, koska he mielellään alistavat oman minänsä yhteisön elämän alaiseksi ja, milloin hetki niin vaatii, antavat sen myöskin uhriksi.

Arjalaisten kulttuuria muodostavien ja rakentavien kykyjen syynä ja aiheena eivät ole heidän älylliset lahjansa. Jos heillä olisi ainoastaan ne, he voisivat niiden avulla aina vaikuttaa yksinomaan hävittävästi, mutta ei missään tapauksessa järjestävästi ja suunnittelevasti; sillä jokaisen järjestön sisäisin olemus on sen varassa, että kukin yksityinen luopuu edustamasta omaa mielipidettään samoin kuin myöskin omia omakohtaisia etujaan ja uhraa kummatkin suuremman ihmisjoukon hyväksi. Vasta tätä yhteisyyden kiertotietä hän saa sitten taas takaisin oman osansa. Hän ei esimerkiksi enää tee työtä välittömästi omaksi hyväkseen, vaan liittyy toimintansa välityksin yhteisön puitteisiin, ei ainoastaan omaksi hyödykseen, vaan kaikkien hyödyksi. Suurenmoisimman, ihmeellisimmän tämän ajatustavan ilmaisun tarjoaa hänen sanansa »työ», jolla hän ei suinkaan käsitä toimintaa hengen ylläpidoksi semmoisenaan, vaan ainoastaan luovaa toimintaa, joka ei ole ristiriidassa yhteisön etujen kanssa. Muussa tapauksessa hän leimaa inhimillisen toiminnan, mikäli

se palvelee itsesäilytysvaistoa, välittämättä toisten ihmisten hyvästä, varkaudeksi, koronkiskonnaksi, rosvoukseksi, murroksi jne.

Tämä mieliala, joka syrjäyttää oman minän pyyteet yhteisön pystyssäpitämisen hyväksi, on todellakin kaiken todella inhimillisen kulttuurin ensimmäinen edellytys. Ainoastaan siitä lähtien voivat syntyä kaikki ne ihmiskunnan suuret työt, jotka perustajalleen kylläkin tuottavat vähän palkkaa, mutta jälkimaailmalle mitä runsaimman siunauksen. Niin, ainoastaan niiden perusteella voi ymmärtää, miten siksi useat jaksavat rehellisinä ja kunnollisina pysyen kestää karun, niukan elämän, joka sälyttää heidän itsensä kannettavaksi ainoastaan köyhyyttä ja vaatimattomuutta, mutta takaa yhteisön perusteiden säilymisen. Jokainen työläinen, jokainen talonpoika, jokainen keksijä, virkamies jne., joka tekee työtä itse koskaan voimatta päästä onneen ja varallisuuteen, on tuon ylevän aatteen kannattaja, vaikkapa hänen työnsä syvempi tarkoitus häneltä aina pysyisikin salassa.

Mutta mikä pitää paikkansa työn suhteen ihmisen elämismahdollisuuden ja kaiken inhimillisen edistyksen perustana, pitää vielä suuremmassa määrin paikkansa ihmisen ja hänen kulttuurinsa suojan suhteen. Oman hengen uhraaminen yhteisön olemassaolon puolesta on kaiken uhrimielen kruunu. Ainoastaan se pystyy estämään, etteivät sitä, minkä ihmiskädet rakensivat, pääse jälleen ihmiskädet hajoittamaan tai luonto hävittämään.

Kielessä on muuten ilmaus, joka mitä suurenmoisimmalla tavalla osoittaa toimimista siinä mielessä; se ilmaus on velvollisuuden täyttäminen; se merkitsee sitä, ettei oma itse ole kaikki kaikessa, vaan palvelee yhteisöä.

Sitä periaatteellista ajatustapaa, josta sellainen toimintatapa syntyy ja kasvaa, nimitämme — erotukseksi itsekkyydestä, omanvoitonpyynnistä — idealismiksi, ihanteellisuudeksi. Ymmärrämme sillä ainoastaan yksilön kykyä uhrautua yhteisön puolesta, lähimmäistensä puolesta.

Mutta miten tärkeää onkaan yhä uudelleen huomata, ettei idealismi suinkaan tarkoita turhia, tarpeettomia tunteenilmauksia, vaan että se todellakin on ollut, on vieläkin ja tulee vastakin olemaan sen edellytyksenä, mitä me ihmiset tarkoitamme inhimillisellä kulttuurilla, jopa että se vasta ensimmäisenä on luonut »ihmisen» käsitteen. Tätä sisäistä mielenlaatuaan arjalaisten on kiittäminen tässä maailmassa saavuttamastaan asemasta, ja sitä on maailman kiittäminen ihmisestä; sillä se yksin on muovannut puhtaasta hengestä sen luovan voiman, joka on, yhdistämällä ainoalaatuisella tavalla keskenään raa'an voiman ja nerokkaan älyn, luonut inhimillisen kulttuurin muistomerkit.

Ilman ihanteellista mielenlaatua olisivat kaikki, jopa kaikkein häikäisevimmätkin hengen kyvyt ainoastaan henkeä semmoisenaan, ulkonaista loistetta ilman sisäistä arvoa, mutta eivät milloinkaan luovaa voimaa.

Mutta koska todellinen ihanteellisuus ei ole mitään muuta kuin yksilön etujen ja pyyteiden ja elämän alistamista yhteisön alaisiksi, mutta tämä vuorostaan on kaikenlaisten järjestettyjen muotojen muodostumisen edellytys, se sisimmässään, pohjimmaltaan vastaa luonnon perimmäistä tahtoa. Se yksin johtaa ihmiset voiman ja vahvuuden etuoikeuden vapaaehtoiseen tunnustamiseen ja muovaa heistä niin ollen sen järjestyksen hiukkasia, joka muotoilee ja muodostaa koko maailmankaikkeuden.

Puhtain ihanteellisuus verhoutuu tietämättään, vaistomaisesti syvimpään tietoon.

Miten suuressa määrin tämä pitää paikkansa ja miten vähän todellisella ihanteellisuudella on tekemistä leikkivän haaveksinnan kanssa, sen voi heti huomata, jos antaa turmeltumattoman lapsen, esim. terveen pojan, tehdä valintansa niiden kesken. Sama poika, joka vailla ymmärtämystä ja torjuen suhtautuu »ihanteellisen» pasifistin vuodatuksiin, on valmis uhraamaan nuoren henkensä oman kansansa ihanteen puolesta.

Itsetiedottomasti noudattaa vaisto tällöin lajinsäilyttämisen

syvemmällä piilevää välttämättömyyttä, jos niin on tarpeen vaikka yksilön kustannuksella, ja asettuu vastustamaan pasifistisiten lörpöttelijöiden houreita, kun nämä, jotka todellisuudessa ovat — vaikkakin naamioituneita — pelkurimaisia itsekkäitä olentoja, loukkaavat kehityksen lakeja; sen ehtona on näet yksityisen uhrimieli yhteisön hyväksi eivätkä arkamaisten rikkiviisaiden ja luonnon arvostelijoiden sairaalloiset kuvitelmat.

Juuri sellaisina aikoina, jolloin ihanteellinen ajattelutapa uhkaa hävitä, voimme sen vuoksi heti paikalla huomata sen voiman heikkenemistä, joka muodostaa yhteisöjä ja siten luo edellytyksiä kulttuurille. Kun sitten itsekkyys kerran pääsee kansan valtiaaksi, silloin höltyvät järjestyksen siteet, ja omaa onneaan silmittömästi tavoitellessaan ihmiset vasta lopullisesti syöksyvät taivaasta helvettiin.

Jopa jälkimaailmakin unohtaa ne miehet, jotka palvelivat ainoastaan omaa etuaan, ja ylistää niitä sankareita, jotka luopuivat omasta yksityisestä onnestaan.

卐

Arjalaisten jyrkin vastakohta ovat juutalaiset. Tuskin ainoallakaan toisella maailman kansalla on itsesäilytysvaisto kehittynyt voimakkaammaksi kuin ns. valitun kansan keskuudessa. Parhaana todistuksena tästä voi pitää sitä yksinkertaista tosiseikkaa, että tämä rotu yhä vielä on olemassa. Missä tapaa kansaa, joka on kahden viimeksi kuluneen vuosituhannen aikana sisäisiltä taipumuksiltaan ja luonteenlaadultaan ollut niin vähäisten muutosten alaisena kuin juutalaiset? Ja mikä kansa vihdoin on joutunut kokemaan suurempia mullistuksia kuin tämä kansa — ja kuitenkin aina samana kansana suoriutunut ihmiskunnan kaikkein valtavimmista onnettomuuksista ja murhenäytelmistä? Miten äärettömän sitkeä elämisen tahto, lajin säilyttämisen tahto noista tosiseikoista ilmeneekään!

Juutalaisten älylliset ominaisuudet ovat kouliutuneet ja

muokkautuneet vuosituhansien kuluessa. Nykyisin heitä pidetään »älykkäinä», ja sellaisia he ovat tietyssä merkityksessä olleet kaikkina aikoina. Mutta heidän ymmärryksensä ei ole oman kehityksen, vaan muukalaisten antaman havainto-opetuksen tulos. Ei ihmishenkikään pysty kiipeämään korkeuksiin ilman portaita; se tarvitsee jokaiseen ylöspäin astumaansa askeleeseen menneisyyden perustaa, vieläpä siinä laajassa merkityksessä, jommoisena tämä voi ilmetä ainoastaan yleisessä kulttuurissa. Kaikki ajattelu perustuu ainoastaan vähäiseltä osalta omaan havaintoon, suurimmalta osaltaan edellisten aikojen kokemuksiin. Yleinen kulttuuritaso tarjoaa yksityiselle ihmiselle, hänen itsensä useimmissa tapauksissa edes kiinnittämättä siihen huomiota, niin suuren määrän pohjatietoja, että hän siten varustautuneena helposti kykenee omin neuvoin astumaan seuraavat askelet eteenpäin. Esimerkiksi nykyajan poika näkee kasvaessaan ja varttuessaan ympärillään niin suunnattomat määrät viimeksi kuluneiden vuosisatojen teknillisiä aikaansaannoksia, ettei hän tule moniinkaan seikkoihin, jotka vielä sata vuotta sitten olivat arvoituksia kaikkein suurimmille hengille, aivan itsestään selvinä asioina edes kiinnittäneeksi huomiota, vaikka niillä on ratkaiseva merkitys, jos hänen mieli voida seurata ja ymmärtää meidän aikamme kyseessä olevalla alalla saavuttamaa edistystä. Jos vaikka kuinkakin nerokas viime vuosisadan kaksikymmenluvulla elänyt ihminen voisi nyt yks'kaks' nousta haudastaan, hänen olisi vaikeampi edes henkisestikään mukautua ja sopeutua nykyiseen aikaan kuin tavallisen, lahjojensa puolesta keskinkertaisen nykyajan viisitoistavuotiaan pojan. Sillä häneltä puuttuisi kaikki se suunnaton pohjatietojen määrä, jonka nykyajan kansalainen kasvaessaan ja varttuessaan nykyisen yleisen kulttuurin ilmiöiden keskuudessa niin sanoaksemme itsetiedottomasti imee itseensä.

Koska nyt juutalaiset — syistä, jotka ilmenevät heti tuonnempana — eivät ole koskaan omistaneet omaa kulttuuria, heidän henkisen työskentelynsä perusteet ovat aina olleet toisten

antamia. Heidän älynsä on kaikkina aikoina kehittynyt heitä ympäröivän kulttuurimaailman vaikutuksesta.

Koskaan ei ole tapahtunut päinvastaista.

Sillä vaikk'ei juutalaiskansan itsesäilytysvaisto ole ollutkaan pienempi, pikemminkin päinvastoin suurempi kuin toisten kansojen, vaikka heidän henkiset kykynsä hyvin helposti pystyvät tekemään sen vaikutuksen, että ne ovat toisten kansojen älyllisten taipumusten veroiset, heiltä puuttuu sittenkin täydellisesti kulttuurikansojen kaikkein olennaisinta edellytystä, ihanteellista ajattelutapaa.

Juutalaisilla ei uhrautumishalu ulotu yksilön alastonta itsesäilytysvaistoa pitemmälle. Heidän näennäisesti suuri yhteenkuuluvaisuudentunteensa perustuu hyvin alkukantaiseen laumavaistoon, jonka kaltaista on tässä maailmassa havaittavissa monilla muillakin elävillä olennoilla. Tällöin ansaitsee huomiota se tosiasia, että laumavaisto ajaa keskinäiseen tukemiseen ja avunantoon ainoastaan niin kauan kuin sellainen näyttää tarkoituksenmukaiselta tai välttämättömältä yhteisen vaaran uhatessa. Sama susilauma, joka vielä juuri vast'ikään yksissä tuumin hyökkäsi saaliinsa niskaan, hajaantuu nälkänsä tyydytettyään kohta taas hajalleen, kukin yksityinen eläin omalle taholleen. Sama pitää paikkansa hevosten suhteen, jotka kehään kerääntyneinä koettavat puolustautua päällekarkaajan hyökkäykseltä, hajaantuakseen taas kohta vaaran ohi mentyä.

Samoin on juutalaistenkin laita. Heidän uhrimielensä on pelkästään näennäistä. Sitä riittää ainoastaan niin kauan kuin jokaisen yksilön olemassaolo tekee sen ehdottoman välttämättömäksi. Mutta niin pian kuin yhteinen vihollinen on voitettu, kaikkia uhannut vaara mennyt ohi, ryöstösaalis korjattu talteen, juutalaisten näennäinen keskinäinen sopusointu lakkaa siinä paikassa tehdäkseen tilaa heidän alkuperäisille taipumuksilleen. Juutalaiset ovat yksimielisiä ainoastaan milloin siihen pakottaa yhteinen vaara tai milloin yhteinen saalis houkuttelee; jos molemmat syyt lakkaavat vaikuttamasta, silloin pääsevät val-

loilleen mitä törkeimmän itsekkyyden ominaisuudet, ja yksimielinen kansa muuttuu käden käänteessä toisiaan verisessä tappelussa raatelevaksi rottalaumaksi.

Jos juutalaiset olisivat tässä maailmassa yksin, he tukehtuisivat siivottomuuteensa ja törkyisyyteensä yhtä suuressa määrin kuin pyrkisivät raivokkaassa taistelussa etuilemaan toistensa kustannuksella ja hävittämään toisensa sukupuuttoon, mikäli ei heidän pelkurimaisuudestaan ilmenevä kaiken uhrimielen rajaton puute muuttaisi tässäkin tapauksessa taistelua pelkäksi teatteripeliksi.

Kerta kaikkiaan siis osuu harhaan, jos siitä tosiasiasta, että juutalaiset taistelussa — paremminkin sanoen riistäessään ja rosvotessaan lähimmäisiään — vetävät yhtä köyttä, tekee sen johtopäätöksen, että heillä olisi myöskin tiettyä ihanteellista uhrautuvaisuutta.

Tässäkään ei juutalaisten toiminnan määrääjänä ole mikään muu kuin yksilön alaston itsekkyys.

Siitä johtuen onkin juutalaisten valtio — jonka pitäisi olla elävä elimistö jonkin tietyn rodun säilyttämiseksi ja kartuttamiseksi — alueellisesti täysin rajoittamaton. Sillä tietyn valtioalueen selvä muodostuminen edellyttää aina valtionrodun ihanteellista ajattelutapaa, mutta erikoisesti oikeaa työn käsitteen ymmärtämistä. Samassa määrin kuin tällaista asennoitumista puuttuu, epäonnistuu myöskin jokainen alueellisesti rajallisen valtion muodostamis-, jopa pystyssäpitämisyrityskin. Mutta samalla häviää myöskin perusta, jonka varassa yksin kulttuuria voi syntyä.

Tästä syystä juutalaiskansa on kaikista näennäisistä älyllisistä ominaisuuksistaan huolimatta sittenkin vailla kaikkea todellista kulttuuria, mutta erikoisesti vailla kaikkea omaa kulttuuria. Sillä se, mitä juutalaisella nykyisin on valekulttuuria, se on hänen käsissään enimmäkseen jo turmeltunutta toisten kansojen omaisuutta.

Arvosteltaessa juutalaisia heidän inhimilliseen kulttuuriin suh-

tautumisensa perusteella täytyy aina muistaa pitää silmien edessä erikoisen kuvaavana seikkana sitä tosiasiaa, ettei ole koskaan ollut olemassa juutalaista taidetta eikä ole niin ollen nykyisinkään, etteivät varsinkaan kaikkien taiteiden molemmat kuningattaret, rakennustaide ja säveltaide, ole juutalaisuudelle mistään omaperäisestä kiitollisuuden velassa. Mitä juutalaiset taiteen alalla suorittavat, se on joko huononnusta tai taiteellista varkautta. Mutta niinpä juutalaisista puuttuvat kaikki ne ominaisuudet, jotka ovat erikoisia niille armoitetuille kansoille, joille on suotu luovaa kykyä ja siten kulttuuria.

Miten suuressa määrin juutalaiset pystyvät vain jäljitellen tai paremminkin sanoen turmellen omaksumaan vierasta kulttuuria, se käy selville siitä, että heidät useimmiten tapaa juuri semmoisen taiteen alalla, joka tuntuu kaikkein vähimmässä määrin perustuvan omaan keksimiskykyyn, nimittäin näytelmätaiteessa. Mutta siinäkin juutalainen on tosiasiassa ainoastaan »ilveilijä», pikemminkin matkija; sillä siinähän häneltä puuttuu kaikkein viimeisintä suunnitelmaa, joka kohottaa todelliseen suuruuteen; ei edes siinäkään hän ole nerokas muovaaja ja hahmottelija, vaan ulkonainen jäljittelijä; kaikki hänen käyttämänsä keinot ja temput eivät sittenkään pysty peittämään hänen sisäisen muotoilemiskykynsä hengettömyyttä. Mutta tässä tulee kyllä juutalainen sanomalehdistö mitä herttaisimmin avuksi virittämällä jokaisen, jopa keskinkertaisen poropeukalonkin kunniaksi, kunhan tämä vain on juutalainen, sellaisen hoosiannahuudon, että kaikki muut aikalaiset loppujen lopuksi alkavat sittenkin todella uskoa, että heillä on edessään taiteilija, vaikka todellisuudessa onkin kysymyksessä pelkkä viheliäinen ilvehtijä.

Ei, juutalaisilla ei ole millään tavoin kulttuuria luovaa voimaa, koska heissä ei ole eikä ole koskaan ollut ihanteellisuutta, jota vailla ihmisen korkeampaa kehitystä ei ole olemassakaan. Sen vuoksi heidän älynsä ei voi koskaan vaikuttaa rakentavasti, vaan hävittävästi ja aivan harvoissa tapauksissa mahdollisesti enintään kiihottavasti ja hoputtavasti, mutta silloinkin sen voiman

perikuvana, »joka aina pahaa tahtoo, mutta luo hyvää». Mitään ihmiskunnan edistystä ei tapahdu heidän ansiostaan, vaan heidän uhallaankin.

Koska juutalaisilla ei ole koskaan ollut valtiota, jonka alue olisi ollut varmarajainen, eivätkä he niin ollen ikinä ole voineet sanoa mitään kulttuuria omakseen, syntyi sellainen käsitys, että tässä oli kysymyksessä kansa, joka olisi luettava *paimentolaisten* joukkoon. Tämä on yhtä suuri kuin vaarallinenkin erehdys. Paimentolaisilla on kyllä varma rajainen elintila, he vain eivät sitä viljele vakinaisesti paikoillaan pysyvinä viljelijöinä, vaan elävät karjalaumojensa tuotosta, jotka mukanaan he omalla alueellaan siirtyvät paikasta toiseen. Tämän ulkonaisena syynä on pidettävä maaperän karuutta ja hedelmättömyyttä, joka ei yksinkertaisesti salli perustaa viljelystiloja. Mutta syvempänä syynä on kyseellisen ajan tai kansan teknillisen kulttuurin ja asumisalueen luonnon karuuden välinen epäsuhta. On alueita, joilla arjalaisetkin ainoastaan runsaan vuosituhannen aikana kehittyneen tekniikkansa avulla pystyvät saamaan kiinteinä asutuksina laajan maa-alan valtaansa ja pusertamaan siitä välttämättömät elämän tarpeet. Jollei heillä olisi sitä tekniikkaa, heidän joko täytyisi noita alueita karttaa tai sitten kuluttaa koko elämänsä samalla tavoin paimentolaisina, lakkaamatta kuljeskellen ja muutellen, mikäli ei heidän tuhatvuotinen kasvatuksensa ja tottumisensa kiinteään asutukseen saisi moista tuntumaan yksinkertaisesti sietämättömältä. Täytyy muistaa, että Amerikan mantereen valtauksen aikoina lukuisat arjalaiset elättivät vaivalloisesti henkeään ansoilla pyydystäjinä, metsästäjinä jne., usein isohkoina ryhminäkin vaimoineen, lapsineen kaikkineen, lakkaamatta kierrellen paikasta toiseen, niin että heidän elämänsä muistutti täydelleen paimentolaisten elämää. Mutta niin pian kuin lukumäärän karttuminen ja paremmat apukeinot tekivät mahdolliseksi ryhtyä erämaita raivaamaan ja pitämään puoliaan alkuasukkaita vastaan, maassa syntyi yhä useampia uudisasutuksia.

Todennäköisesti arjalaisetkin olivat alkuaan paimentolaisia ja asettuivat myöhemmin kiinteästi paikoilleen asumaan, mutta silti he eivät sentään ikinä ole olleet juutalaisia! Ei, juutalaiset eivät ole paimentolaisia; sillä jo paimentolaisillakin oli tietty asenne »työn» käsitteen suhteen, joka asenne saattoi kelvata myöhemmän kehityksen perustaksi, mikäli oli olemassa siihen välttämättömiä henkisiä edellytyksiä. Mutta heilläkin oli ihanteellinen peruskatsomus, vaikkakin äärettömästi ohenneena; sen vuoksi he ehkä tuntuvat arjalaisista kansoista oudoilta ja vierailta, mutta eivät vastenmielisiltä. Mutta juutalaisten keskuudessa ei ylipäänsä ole tätä asennoitumista; he eivät ole niin ollen ikinä olleetkaan paimentolaisia, vaan aina pelkkiä *loisia* toisten kansojen ruumiissa. Että he silloin joutuivat väliin lähtemään pois entisiltä elintiloiltaan, se ei johtunut heidän omista aikomuksistaan, vaan siitä, että isäntäkansat, joita he olivat käyttäneet väärin, aina väliin heittivät heidät pois maastaan. Heidän leviämisensä taas on luonteenomaista kaikille loisille; he etsivät aina rodulleen uutta »ruokamaata».

Mutta tällä seikalla ei ole paimentolaisuuden kanssa mitään tekemistä sen vuoksi, etteivät juutalaiset ajattelekaan siirtyä minnekään kerran valtaansa ottamaltaan alueelta, vaan pysyvät siellä, missä ovat, vieläpä niin lujassa, että heitä on erittäin vaikea saada karkotetuksi edes väkivallallakaan. Heidän leviämisensä yhä uusiin maihin tapahtuu vasta sitten, kun siellä on tarjona heidän olemassaololleen tietyt edellytykset, heidän silti — paimentolaisen tavoin — vaihtamatta siihenastisia asuinpaikkojaan. He ovat ja pysyvät luonteenomaisina loisina, kuokkavieraina, jotka vahingollisten basillien tavoin leviävät yhä laajemmalle, mikäli vain on suotuisat ruokamaat siihen houkuttelemassa. Mutta heidän vaikutuksensa on samanlainen kuin loiseläinten ja -kasvien: missä he esiintyvät, siellä isäntäkansa rupeaa kärsimään ja kuolemaan ennemmin tai myöhemmin.

Näin juutalaiset ovat kaikkina aikoina eläneet toisten kansojen valtioissa ja muodostaneet siellä oman valtionsa, jonka sentään

on ollut tapana purjehtia »uskontokunnaksi» naamioituneena, niin kauan kuin ulkonaiset olosuhteet eivät ole sallineet heidän täydellisesti paljastaa todellista olemustaan. Mutta jahka he arvelivat olevansa kyllin voimakkaita tulemaan toimeen ilman tuollaista suojapeitettä, he päästivät kyllä verhon putoamaan ja olivat yks'kaks' semmoisia, miksi monen monet eivät sitä ennen olleet tahtoneet heitä uskoa: juutalaisia.

Juutalaisten elämään loisina toisten kansakuntien ja valtioiden ruumiissa perustuu pohjimmaltaan se heidän erikoisuutensa, joka sai Schopenhauerin aikoinaan heistä langettamaan varhemmin jo mainitun lausunnon, että näet juutalaiset ovat »suuria valheen mestareita». Olemassaolo ajamalla ajaa juutalaisen valehtelemaan, vieläpä lakkaamatta, jatkuvasti valehtelemaan, samoin kuin se pohjolan asukkaat pakottaa käyttämään lämpimiä vaatteita.

Juutalaisten elämä toisten kansojen sisässä voi ajan oloon käydä päinsä ainoastaan sikäli kuin heidän onnistuu herättää toisissa se käsitys, ettei heistä puheen ollen ole kysymyksessä kansa, vaan — joskin erikoinen — »uskonnonyhteys».

Mutta tämä on ensimmäinen suuri valhe.

Heidän täytyy, voidakseen viettää kansainloisen-elämäänsä, turvautua sisäisen olemuksensa kieltämiseen. Kuta älykkäämpi yksityinen juutalainen on, sitä paremmin hänelle tämä petos onnistuukin. Jopa asiat voivat kehittyä niin pitkälle, että isäntäkansan suuret osat lopulta uskovat ihan vakavissaan, että juutalaiset tosiaankin ovat ranskalaisia tai englantilaisia, saksalaisia tai italialaisia, vaikka sellaisia, joilla on erikoinen uskontunnustus. Erikoisesti sellaiset valtion paikat ja elimet, joita aina tuntuu elähdyttävän historiallisesti kuuluksi tullut viisauden murtoosa, joutuvat kaikkein helpoimmin tämän hävyttömän petoksen uhriksi. Itsenäistä ajatteluahan pidetään noissa piireissä väliin suorastaan syntinä pyhää eteenpäinpääsyä vastaan, niin ettei sovi ihmetelläkään, ettei esim. Baijerin valtionministeriöllä tänäkään päivänä ole kalpeinta aavistusta siitä, että juutalaiset

ovat erikoisen *kansan* eivätkä erikoisen »*tunnustuksen*» jäseniä, vaikka pelkkä silmäys juutalaisten omaan sanomalehtimaailmaan varmasti sen heti osoittaisi kaikkein vaatimattomimmallekin hengelle. Tosin kyllä ei »Das Jüdische Echo» vielä toistaiseksi ole virallinen lehti eikä niin muodoin moisten hallituksen mahtimiesten järjelle määräävä.

Juutalaiset ovat aina olleet erikoinen kansa, jolla on tietyt rotuominaisuudet, mutta eivät koskaan uskontokunta; vain menestyäkseen ja päästäkseen eteenpäin he joutuivat jo varhain etsimään keinoa, joka kääntäisi tämän kansan jäseniin kohdistuvan epämieluisan huomion näistä pois. Mutta mikäpä keino olisi ollutkaan tarkoituksenmukaisempi ja samalla viattomamman näköinen kuin uittaa esiin lainattu uskonnonyhteyden käsite? Sillä siinäkin suhteessa heillä kaikki on lainatavaraa tai pikemminkin varastettua — oman alkuperäisen olemuksensa vuoksi ei juutalaisilla voi olla tuollaista uskonnollista laitosta siitäkään syystä, että heiltä puuttuu ihanteellisuus kaikissa muodoissa, ja samalla myöskin haudantakaisen elämän usko on heille aivan vieras. Mutta ei voi kuvitella arjalaisen käsityksen mukaista uskontoa, josta puuttuisi vakaumus elämän jatkumisesta kuoleman jälkeen jossakin muodossa. Tosiasiassa ei Talmud olekaan valmistumiseksi tulevaan elämään tarkoitettu kirja, vaan se on tarkoitettu vain valmistumiseksi käytännölliseen ja siedettävään elämään tässä maailmassa.

Juutalaisten uskonoppi on ensi sijassa ohjeita, miten juutalainen veri on säilytettävä puhtaana, samoin kuin juutalaisten keskinäisen kanssakäymisen ohjeita, mutta vielä suuremmassa määrin ohjeita heidän kanssakäymiselleen muun maailman, siis ei-juutalaisten kanssa. Mutta tällöinkään ei ole kysymys suinkaan siveellisistä ongelmista, vaan erinomaisen vaatimattomista taloudellisista kysymyksistä. Juutalaisten uskonnonopetuksen siveellisestä arvosta on jo nykyisin olemassa ja on ollut kaikkina aikoina tutkimuksia (ei kylläkään juutalaisten tekemiä; heidän omat jaarituksensa ovat tietysti sovelletut tiettyä tar-

koitusta silmällä pitäen); nämä verraten yksityiskohtaisen tarkat tutkielmat asettavat senlaatuisen uskonnon arjalaisten käsitysten mukaan suorastaan kaameaan valoon. Parhaana tunnusmerkkinä on kuitenkin tämän uskonnollisen kasvatuksen tuote, juutalainen itse. Hänen elämänsä on ainoastaan tästä maailmasta ja hänen henkensä todelliselle kristillisyydelle sisäisesti yhtä vieras kuin hänen olemuksensa kaksituhatta vuotta sitten oli uuden opin perustajalle itselleen. Totta kyllä tämä ei ensinkään salaillut käsitystään juutalaisesta kansasta, jopa, kun niin tarvittiin, tarttui ruoskaan karkottaakseen Herran pyhäköstä nuo kaiken ihmiskunnan viholliset, jotka jo silloin niinkuin aina pitivät uskontoa ainoastaan kaupallisen ja rahallisen olemassaolon keinona. Siitä hyvästä Kristus sitten ristiinnaulittiin, mutta Saksan nykyinen puoluekristillisyys alentuu vaaleissa kerjäämään juutalaisten ääniä ja pyrkii sitten poliittisissa keinotteluissa hieromaan kauppoja jumalankielteisten juutalaispuolueiden kanssa, jopa omaa kansaansa vastaan.

Tämän ensimmäisen ja suurimman valheen varaan, etteivät juutalaiset muka ole erikoinen kansa, vaan uskonto, rakentuu sitten itsestään luonnon pakosta yhä uusia valheita. Niihin kuuluu muiden muassa juutalaisten kieltä koskeva valhe. Heillä se ei ole ajatusten ilmaisu-, vaan niiden salaamiskeinona. Ranskaa puhuessaan he ajattelevat juutalaisittain, ja saksalaisia säkeitä sorvaillessaan he ilmaisevat ainoastaan oman kansansa olemusta.

Niin kauan kuin juutalaiset eivät ole päässeet muiden kansojen herroiksi ja valtiaiksi, heidän täytyy tahtoen tai tahtomattaan puhua näiden kieliä, mutta niin pian kuin nämä olisivat heidän orjiaan, ne joutuisivat kaikki opettelemaan jonkin yleiskielen (esim. esperanton!), niin että juutalaiset voisivat senkin kielen avulla helpommin hallita ja vallita!

Miten suuressa määrin tämän kansan koko olemassaolo perustuu yhä jatkuvaan valheeseen, sen osoittavat verrattomalla tavalla juutalaisten määrättömästi vihaamat »Sionin viisaiden

pöytäkirjat». Ne muka perustuvat väärennykseen, voihkii yhä uudelleen »Frankfurter Zeitung» maailman kuultaviin: parhain todistus siitä, että ne ovat oikeat ja väärentämättömät. Mitä monet juutalaiset mahdollisesti tekevät itse tietämättään, se on niissä tietoisesti selitetty. Se juuri on tärkeintä. On aivan yhdentekevää, kenen juutalaisen päästä nämä paljastukset ovat peräisin, mutta se niissä on ratkaisevaa, että ne kerrassaan kammottavan varmasti paljastavat juutalaisen kansan olemuksen ja toiminnan ja osoittavat näiden sisäiset yhteydet samoin kuin myöskin lopulliset, perimmäiset tarkoitusperät. Mutta niiden parhaana arvosteluna on kuitenkin todellisuus. Joka punnitsee viimeksi kuluneiden sadan vuoden aikaista historiallista kehitystä tämän kirjan näkökohdista lähtien, se heti paikalla ymmärtää juutalaislehdistön huudon ja porun. Sillä jahka tuo kirja on ensin saatu koko kansan omaisuudeksi, sen tietoon, silloin juutalaisvaaraa voitaneen jo pitää torjuttuna.

卐

Jos mieli tulla juutalaiset tuntemaan, on paras tutkia heidän tietään, jota he ovat kulkeneet toisten kansojen keskuudessa jo vuosisatojen kuluessa. Tällöin riittää, kun tarkkaa tätä ainoastaan yhdestä esimerkistä; silloin jo saa tarpeelliset tiedot. Koska heidän kehityskulkunsa on aina ja kaikkina aikoina ollut sama, samoin kuin heidän kalvamansa kansat ovat aina samoja, lienee sopivaa jakaa sellainen katsaus tiettyihin osiin, joita tässä tapauksessa yksinkertaisuuden vuoksi merkitsen kirjaimilla.

Ensimmäiset juutalaiset tulivat Germaniaan niinä aikoina, jolloin roomalaiset tunkeutuivat sinne, ja tietysti kauppiaina niinkuin aina. Kansainvaellusten myrskyissä he näköjään taas hävisivät, ja niin voidaan Keski- ja Pohjois-Euroopan uuden ja nyt pysyväisen juutalaistumisen alkuna pitää ensimmäisten germaanisten valtioiden muodostumisen aikaa. Alkaa kehitys, joka on aina ollut sama tai samantapainen, missä vain juutalaiset ovat joutuneet kosketuksiin arjalaisten kansojen kanssa.

卐

a) Samoihin aikoihin, jolloin ensimmäiset kiinteät asutukset syntyvät, juutalainen on äkkiä »paikalla». Hän saapuu kauppamiehenä eikä aluksi suurestikaan huoli salailla kansallisuuttaan. Hän on vielä juutalainen, osaksi ehkä senkin vuoksi, että hänen ja isäntäkansan väliset ulkonaiset rotueroavaisuudet ovat kovin suuret, hänen kielitaitonsa vielä liian vähäinen ja isäntäkansan eristäytyneisyys liian jyrkkää, jotta hän tohtisi yrittääkään esiintyä minään muuna kuin vieraana kauppamiehenä. Kun hän on ovela ja notkea ja isäntäkansa kokematonta, ei se seikka, että hän säilyttää juutalaisen leimansa ja olemuksensa, merkitse hänelle suinkaan haittaa, vaan pikemminkin etua; muukalaista kohdellaan ystävällisesti.

b) Vähitellen hän alkaa hitaasti, vähän kerrassaan toimia talouselämässä, ei tuottajana, vaan yksinomaan välikätenä. Hänellä kun on tuhatvuotinen kauppiaan tottumus, hän on vielä avuttomia, mutta ennen kaikkea rajattoman rehellisiä arjalaisia verrattomasti taitavampi, niin että jo lyhyessä ajassa kauppa uhkaa joutua hänen yksinoikeudekseen. Hän aloittaa rahanlainauksesta, ja tietysti niinkuin aina kiskurinkoroin. Tosiasiallisesti hän siten myös tuo koron käytäntöön. Tämän uuden laitoksen vaarallisuutta ei vielä toistaiseksi huomata, vaan hetkellisen hyödyn vuoksi sitä pidetään jopa tervetulleena.

c) Juutalaisesta on tullut täysin kiinteä asukas, s.o. hän asuu kaupungeissa ja kauppaloissa erikoisissa kortteleissa ja muodostaa yhä suuremmassa määrin valtion valtiossa. Kaupan samoin kuin kaiken rahaliikkeen hän anastaa käsiinsä kuin ainakin kaikkein omimpana etuoikeutenaan käyttäen sitä häikäilemättä hyväkseen.

d) Rahaliike ja kauppa ovat tyystin joutuneet hänen yksinoikeudekseen. Hänen kiskurinkorkonsa nostattavat vihdoin vastarintaa, hänen yhä lisääntyvä julkeutensa suuttumusta, hänen rikkautensa kateutta. Mitta on täynnä, kun hän rupeaa anastamaan myöskin maata kaupankohteidensa joukkoon ja alentaa sen myytäväksi, paremmin rahaksi muutettavaksi tava-

raksi. Kun hän itse ei milloinkaan maata viljele, vaan pitää sitä ainoastaan riistovälineenä, jossa talonpoika mielihyvin saa pysyä paikoillaan, mutta nyt uuden isäntänsä ja valtiaansa mitä viheliäisimmän kiristyksen puristuksessa, häntä kohtaan tunnettu vastenmielisyys kasvaa vähitellen avoimeksi vihaksi. Hänen verenimijän-hirmuvaltansa paisuu vihdoin niin suureksi, että syntyy levottomuuksia ja meteleitä häntä vastaan. Tuota muukalaista ruvetaan tarkkaamaan yhä tarkemmin, ja hänessä havaitaan yhä uusia vastenmielisiä, tympäiseviä piirteitä ja sisäisiä ominaisuuksia, kunnes kuilu syvenee ylipääsemättömäksi.

Katkerimman hädän aikoina vihdoin leimahtaa häntä kohtaan kytenyt raivo ilmi liekkiin, ja tyhjiksi riistetyt ja perikatoon ajetut joukot tarttuvat oman käden oikeuteen päästäkseen eroon tuosta Jumalan vitsauksesta. He ovat vuosisatojen kuluessa päässeet hänestä perille ja tuntevat jo hänen pelkän olemassaolonsakin yhtä suureksi vaaraksi kuin rutto.

e) Mutta nyt juutalainen alkaa paljastaa todellisia ominaisuuksiaan. Vastenmieliseen, tympeään liehittelyyn turvautuen hän hankkiutuu hallitusten suosioon, panee rahansa tekemään työtä puolestaan ja varmistaa siten itselleen yhä uudestaan erioikeuden uhriensa uuteen rosvoamiseen. Vaikka kansan raivo joskus puhkeaakin ilmi liekkiin iänikuista verijuotikasta kohtaan, tämä ei estä häntä vähimmässäkään määrässä sukeltautumasta jo muutaman vuoden päästä uudelleen esiin samoissa paikoissa, joista tuskin on ehtinyt poistua, ja aloittamasta vanhaa elämäänsä uudelleen alusta. Ei minkäänlainen ahdistaminen voi saada häntä luopumaan vanhasta tavastaan, ihmisten riistämisestä ja nylkemisestä, ei pahinkaan vaino häntä karkottaa pois; aina sellaisen jälkeen hän on lyhyen ajan kuluttua taas vanhalla paikallaan ja entisensä kaltaisena.

Jotta saataisiin ainakin kaikkein pahimmat onnettomuudet estetyksi, aletaan estää maata joutumasta hänen koronkiskurinkäsiinsä tekemällä yksinkertaisesti lainsäädäntöteitse maaomaisuuden hankkiminen hänelle mahdottomaksi.

f) Samassa määrin kuin ruhtinaiden valta alkaa kasvaa, juutalainen tunkeutuu yhä lähemmäs näiden läheisyyteen. Hän kerjää »etuuskirjoja» ja »erioikeuksia», joita hän alituiseen rahapulassa olevilta herroilta vastaavaa maksua vastaan mielellään saakin. Niin paljon kuin ne hänelle maksavatkin, hän kyllä muutamassa vuodessa kiskoo luovuttamansa rahat takaisin korkoineen ja koronkorkoineen. Hän on todellinen verijuotikas, joka pureutuu kiinni onnettoman kansan ruumiiseen ja jota ei millään saa pois, kunnes ruhtinaat itse taas tarvitsevat rahaa ja korkeimman omakätisesti iskevät hänestä hänen imemänsä veren.

Sama peli toistuu aina uudelleen, jolloin ns. »Saksan ruhtinaiden» osuus on aivan yhtä viheliäinen kuin juutalaisten itsensäkin. Nuo herrat olivat tosiaankin Jumalan rangaistuksia omille rakkaille kansoilleen, ja heidän vertauskohtiaan voi löytää ainoastaan erinäisistä nykyajan ministereistä.

Saksan ruhtinaita on kiittäminen siitä, ettei Saksan kansa päässyt lopullisesti vapautumaan juutalaisvaarasta. Valitettavasti ei tässä kohdin myöhemminkään tapahtunut mitään muutosta, niin että juutalaiset vain maksoivat heille tuhatkertaisesti ansaitun palkan niistä synneistä, joita he olivat tehneet omia kansojaan vastaan. He antoivat pahalle sormensa, ja se vei koko käden ja koko miehen.

g) Siten juutalainen kietoo ruhtinaat pauloihinsa, ja tämä johtaa viimeksi mainittujen turmioon. Hitaasti, mutta varmasti hän järkyttää näiden suhdetta omaan kansaansa, samassa määrin kuin nämä lakkaavat valvomasta oman kansansa etuja ja sen sijaan muuttuvat alamaistensa hyödykseenkäyttäjiksi. Juutalainen tietää heidän loppunsa aivan tarkoin ja pyrkii sitä mahdollisuuksien mukaan jouduttamaan. Hän itse edistää heidän alituista rahapulaansa vieraannuttamalla heidät yhä kauemmas heidän todellisista tehtävistään, kumartelee ja pokkuroi mitä pahimmalla tavalla liehakoiden heidän lähettyvillään, viettelee heidät paheisiin ja tekee itsensä sillä tavalla yhä korvaamattomammaksi. Hänen taitavuutensa tai paremminkin häikäilemät-

tömyytensä kaikissa raha-asioissa auttaa häntä keksimään yhä uusia keinoja, millä pusertaa jo tyhjiin riistetyistä alamaisista, jopa nylkeä heistä yhä uusia varoja, jotka yhä lyhyemmässä ajassa joutuvat menemään kaiken maailman tietä. Niin on sitten jokaisessa hovissa oma »hovijuutalaisensa» — niinkuin nimitettiin noita hirviöitä, jotka kiusasivat kansaparan epätoivon partaalle ja hankkivat ruhtinaille huvituksia loppumattomiin. Ketäpä sitten enää ihmetyttää, että moiset ihmissuvun kaunistukset lopulta jo ulkonaisestikin kaunistettiin ja koristettiin ja korotettiin perinnölliseen aatelissäätyyn; ei siis siinä kyllin, että he senkin laitoksen tekivät naurettavaksi, he sen vielä lisäksi myrkyttivätkin.

Nyt juutalainen vasta oikein toden teolla pystyy käyttämään asemaansa omaksi edukseen.

Lopulta hänen ei tarvitse enää muuta kuin kastattaa itsensä päästäkseen osalliseksi maan omien lasten kaikista mahdollisuuksista ja oikeutuksista. Senkin jutun hän hoitelee, ja varsin usein kirkon iloksi, joka on saanut uuden pojan, ynnä myös Israelin iloksi onnistuneen huijauksen johdosta.

h) Juutalaisissa alkaa nyt tapahtua muutos. Tähän asti he ovat olleet juutalaisia ja esiintyneet sellaisina, s.o. ei ole pantu lainkaan painoa siihen seikkaan, että olisi tahdottu esiintyä minään muina, eikä sellaista olisi hevin voinut yrittääkään, kun molemmilla puolin on siksi silmäänpistävät rodun tunnusmerkit. Vielä Fredrik Suuren aikoina ei kenenkään ihmisen mieleenkään juolahda muuta kuin pitää juutalaisia »vieraana» kansana, ja vielä Goetheä kauhistaa ajatus, etteivät kristittyjen ja juutalaisten väliset avioliitot olisi vastaisuudessa laissa kielletyt. Mutta Goethe ei sentään toki ollut, sen taivas tietäköön, ainakaan taantumuksellinen, saati uskonkiivailija; hänen suustaan ei puhunut mikään muu kuin veren ja järjen ääni. Niin siis kansa huomasi — kaikista hovien häpeällisistä teoista huolimatta — juutalaisen vaistomaisesti vieraaksi osaseksi omassa ruumiissaan ja suhtautuikin häneen sen mukaisesti.

Mutta nyt tässä piti tapahtua muutos. Toistatuhatta vuotta kestäneen ajanjakson kuluessa juutalainen oli oppinut siksi hyvin hallitsemaan isäntäkansan kieltä, että hän nyt arvelee tohtivansa vastaisuudessa vähän vähemmän korostaa juutalaisuuttaan ja työntää »saksalaisuuttaan» enemmän etualalle; sillä niin nauret-tavalta ja mielettömältä kuin semmoinen ensi alussa voikin näyttää, hän sentään heittäytyy niin julkeaksi, että muuttautuu »germaaniksi», tässä tapauksessa siis »saksalaiseksi». Se merkitsee erästä kaikkein häpeällisinsä petosta, mitä ylipäänsä voi ajatella. Koska hänellä ei ole saksalaisuudesta mitään muuta kuin sen kielen — vieläpä mitä hirvittävimmällä tavalla — solkkaamisen taito, mutta hän ei ole milloinkaan kansaan sekoittunut, hänen koko saksalaisuutensa on yksinomaan hänen kielensä varassa. Mutta rotu ei perustu kieleen, se perustuu yksinomaan vereen; seikka, jota kukaan ei tiedä paremmin kuin juutalainen itse, joka juuri kielensä säilyttämiseen panee hyvin vähän painoa, mutta sen sijaan antaa mitä suurimman arvon verensä säilyttämiselle puhtaana. Ihminen voi ilman muuta vaihtaa kieltä, toisin sanoen hän voi käyttää jotakin toista kieltä; mutta hän lausuu siinä tapauksessa uudella kielellä omia vanhoja ajatuksiaan; hänen sisin olemuksensa ei muutu. Tämän osoittaa kaikkein parhaiten juutalainen, joka voi puhua vaikka tuhatta eri kieltä, mutta silti kuitenkin pysyy juutalaisena. Hänen luonteenominaisuutensa ovat pysyneet entisellään, vaikka hän olisi kaksituhatta vuotta sitten puhunut Ostiassa latinaa tai jauhokeinottelijana nykyisin solkkaisi saksaa. Aina hän on sama juutalainen. Ettei normaali saksalainen ministerineuvos tai korkea poliisivirkamies tätä itsestään selvää asiaa ymmärrä, se on valitettavasti myöskin itsestään selvää, koska tuskin on mitään vaistottomampaa ja hengettömämpää olemassakaan kuin Saksan nykyisen esikuvallisen valtiovallan palvelijat.

Syy, minkä vuoksi juutalainen päättää yks'kaks muuttautua saksalaiseksi, on ilmeinen. Hän tuntee, miten ruhtinaiden valta alkaa vähitellen horjua, ja rupeaa sen vuoksi hyvissä ajoin etsi-

mään alustaa jalkojensa alle. Edelleen on hänen rahavaltansa kaikessa talouselämässä jo edistynyt niin pitkälle, ettei hän enää pysty ilman maan »kansalaisen» oikeuksia tukemaan koko tuota suunatonta rakennelmaa, ei ainakaan hänen vaikutusvaltansa voi enää ilman sitä kohota. Mutta hän haluaa kumpaakin; kuta korkeammalle hän kiipeää, sitä houkuttelevampana kohoaa menneisyyden verhosta vanha, hänelle ammoin luvattu päämäärä, ja kuumeisen kiihkeästi hänen kansansa terävimmät aivot näkevät maailmanherruuden jo taaskin lähestyvän heidän saavutettaviinsa. Niinpä hänen ainoa pyrkimyksensä on kohdistunut siihen, että hänen on saatava täydelliset »valtionkansalaisen» oikeudet.

Tämä on syynä siihen, että juutalainen on lähtenyt pois ghettosta.

i) Sillä tavalla kehittyy hovijuutalaisesta hitaasti, vähän kerrassaan kansanjuutalainen, mikä tietystikin merkitsee: juutalainen pysyttelee yhä vielä niinkuin ennenkin korkeiden herrojen lähettyvillä, jopa pyrkii yhä kiivaammin tunkeutumaan heidän piiriinsä; mutta samaan aikaan alkaa hänen rotunsa toinen osa veljeillä kunnon kansan kanssa. Jos ajattelee, miten paljon hän on vuosisatojen kuluessa tehnyt syntiä juuri laajoja kansankerroksia kohtaan, miten on näitä yhä uudelleen armottomasti pusertanut ja imenyt tyhjiin, jos ajattelee edelleen, kuinka kansa on oppinut häntä siitä hyvästä vähitellen vihaamaan ja on lopulta käsittänyt koko hänen olemassaolonsa taivaan rangaistukseksi muille kansoille, voi ymmärtää, miten vaikeaksi tuollaisen täyskäännöksen teko pakostakin juutalaiselle muodostuu. Niin, on tosiaankin vaivalloinen urakka, kun pitää omille nylkemilleen uhreille noin vain käden käänteessä esittäytyä »ihmisystävänä».

Niinpä hän ensi työkseen ryhtyykin kansan silmissä vuorostaan sovittamaan sitä, mitä on tähän saakka sitä vastaan rikkonut. Hän aloittaa muodonmuutoksensa ihmiskunnan »hyväntekijänä». Koska hänen uudella hyvyydellään on asiallinen pohja, hän ei voi liioin vedota vanhaan Raamatun sanaan, että

älköön vasen käsi tietäkö, mitä oikea tekee, vaan hänen täytyy tahtoen tai tahtomattaan mukautua siihen, että antaa mahdollisimman monien tietää, miten syvästi hän tuntee suurten joukkojen kärsimykset ja mitä kaikkea hän omasta puolestaan mieskohtaisesti niitä vastustaakseen uhraa. Tällaiseen, hänellä muuten synnynnäisen vaatimattomaan tapaan hän toitottelee ansioitaan muun maailman kuultaviin niin kauan, kunnes tämä tosiaankin alkaa häntä uskoa. Joka ei sitä usko, tekee muka hänelle katkeraa vääryyttä. Jo lyhyen ajan kuluttua hän alkaa vääristellä asioita sillä tavalla, kuin siihen saakka olisi ainoastaan hänelle itselleen tapahtunut vääryyttä eikä päinvastoin. Varsinkin tyhmyreihin sellainen menee, eivätkä he sitten voi olla raukkaa »onnetonta» surkuttelematta.

Muuten olisi tässä vielä huomautettava, ettei juutalainen kaikesta uhrimielestään huolimatta itse kuitenkaan omakohtaisesti tietystikään milloinkaan köyhdy. Hän kyllä ymmärtää jakaa ja järjestää, niin, monestikin hänen hyväntekeväisyytensä on todellakin verrattavissa ainoastaan lannoitukseen, jota ei liioin hajoiteta pellolle rakkaudesta peltoa kohtaan, vaan pitäen silmällä omaa tulevaa menestystä. Joka tapauksessa kuitenkin kaikki tietävät suhteellisen lyhyessä ajassa, että juutalaisesta on tullut »hyväntekijä ja ihmisystävä». Tosiaankin merkillinen muodonmuutos!

Mutta se, mitä muissa ihmisissä pidetään enemmän tai vähemmän itsestään selvänä, herättää tällöin mitä suurinta hämmästystä, jopa monissa ihan ilmeistä ihailua, sen vuoksi, ettei semmoinen juutalaisessa ole itsestään selvä asia. Siitä johtuu, että hänelle jokainen tuommoinen teko luetaan vielä paljon suuremmaksi ansioksi kuin muille ihmisille.

Mutta ei vielä siinä kyllin: juutalainen muuttuu yks'kaks' vapaamieliseksi, liberaaliksi, ja rupeaa haaveilemaan ihmiskunnan edistyksen välttämättömyydestä.

Hitaasti, vähitellen hän siten tekee itsestään uuden ajan puhemiehen.

Mutta samalla hän tietenkin yhä perusteellisemmin hävittää todella kansallisen talouselämän perusteita. Osakkeiden kiertotietä käyttäen hän tunkeutuu kansallisen tuotantotoiminnan kiertokulkuun, tekee siitä ostettavan, helpommin rahaksi muutettavan kaupustelun kohteen ja riistää siten liikeyhtymiltä henkilökohtaisen omistuksen perusteet. Mutta silloin vasta todella alkaa työnantajien ja työntekijöiden kesken se sisäinen vieraantuminen, joka tuonnempana johtaa valtiolliseen luokkajakoon.

Lopulta sitten juutalaisen vaikutus talouselämään kasvaa kammottavan nopeasti pörssin avulla. Hänestä tulee kansallisen työvoiman omistaja tai ainakin sen valvoja.

Poliittisen asemansa vahvistamiseksi hän koettaa repiä maahan ne rodulliset ja valtionkansalaisuuden rajat, jotka sentään vielä toistaiseksi häntä kohtaavat joka askelella. Hän taistelee siinä tarkoituksessa koko hänelle ominaisen sitkeyden voimalla uskonnollisen suvaitsevaisuuden puolesta — ja tyystin hänen valtaansa joutunut vapaamuurarilaitos on hänellä oivallisena aseena, minkä avulla taistella tarkoitusperiensä puolesta ja myöskin tunkeutua niihin. Hallitsevat piirit samoin kuin valtiollisen ja taloudellisen elämän ylimmät porvaristopiirit joutuvat vapaamuurariuden lankojen avulla hänen verkkoihinsa, näiden itsensä sitä edes tarvitsematta aavistaakaan.

Ainoastaan kansaa semmoisenaan tai pikemminkin sitä säätyä, joka on juuri ruvennut heräämään ja taistellen hankkimaan itselleen kuuluvia oikeuksia ja vapauksia, ei voi vielä sillä keinoin saada tarpeeksi syvälti ja laajalti valtaansa. Mutta tämä juuri on tärkeämpää kuin kaikki muu; sillä juutalainen tuntee, että hänen nousunsa vallitsevaan asemaan on mahdollista ainoastaan, jos hänen edellään on tienraivaaja, »valmentaja»; mutta semmoiseksi hän luulee havaitsevansa porvariston, nimenomaan sen laajimmat kerrokset. Mutta hansikkaantekijöitä ja palttinankutojia ei käy pyydystäminen vapaamuurariuden pienisilmäiseen verkkoon, vaan tässä on tartuttava karkeampiin, mutta ei silti vähemmän tehokkaisiin keinoihin. Niin tulee juutalaisuu-

den palvelukseen vapaamuurariuden lisäksi toisena aseena *sanomalehdistö*. Sen hän hankkii käsiinsä kaiken sitkeytensä ja oveluutensa voimalla. Sen avulla hän alkaa vähitellen kouristaa koko julkista elämää puristukseensa, kietoa sitä pauloihinsa, johtaa ja ohjailla sitä, koska hän nyt pystyy kasvattamaan ja ohjaamaan sitä mahtia, joka »yleisen mielipiteen» nimisenä tunnetaan nykyisin paremmin kuin vielä muutamia vuosikymmeniä sitten.

Samalla hän aina omasta kohdastaan heittäytyy muka kovin tiedonhaluiseksi, kiittää ja ylistää jokaista edistysaskelta, mutta eniten sellaisia, jotka johtavat toisten turmioon; sillä kaikkea tietoa ja kaikkea kehitystä hän arvostelee aina ainoastaan sen perusteella, millaisen mahdollisuuden se tarjoaa hänen oman kansansa hyödyttämiseen, ja missä sellaista ei ole olemassa, hän on kaiken valon leppymätön veriviholinen, jokaisen todellisen kulttuurin vihaaja. Siten hän käyttää kaiken tiedon, mitä omaksuu toisten kouluissa, ainoastaan oman rotunsa palvelukseen.

Mutta omaa kansallisuuttaan hän varoo ja varjelee visummin kuin koskaan ennen. Vaikka hän näyttää ihan pursuavan »valistusta», »edistystä», »vapautta», »ihmisyyttä» jne., hän itse harjoittaa mitä ankarinta oman rotunsa eristämistä. Tosin kyllä hän väliin naittaa naisiaan vaikutusvaltaisille kristityille, mutta mieskantansa hän periaatteesta säilyttää aina puhtaana. Hän myrkyttää toisten veren, mutta varjelee omansa. Juutalainen ei ota juuri koskaan vaimokseen kristittyä naista, vaan kristitty menee naimisiin juutalaisnaisen kanssa. Mutta sekarotuiset lapset tulevat melkein aina juutalaiseen vanhempaansa. Varsinkin osa Saksan ylintä aatelia on tästä syystä menemässä kokonaan rappiolle. Juutalaiset tietävät tämän varsin hyvin ja ajavat sen vuoksi suunnitelmallisesti rodullisten vastustajiensa henkisesti johtavan kansankerroksen »aseistariisumista». Mutta naamioidakseen hankkeensa ja tuudittaakseen uhrinsa turvallisuuteen hän yhä enemmän puhuu ja paasaa kaikkien ihmisten yhdenvertaisuudesta, rotuun ja ihonväriin katsomatta. Ja typerykset alkavat häntä uskoa.

Kun kuitenkin hänen koko olemuksessaan on yhä vielä liian voimakkaana kovin oudon ja vieraan haju, jotta varsinkaan kansan laajat kerrokset ilman muuta kävisivät hänen pyydyksiinsä, hän panee sanomalehdistönsä muovaamaan hänestä kuvan, joka vastaa todellisuutta yhtä vähässä määrin kuin toiselta puolen palvelee hänen tähtäämiään tarkoitusperiä. Varsinkin pilalehdissä pyritään juutalaiset esittämään pienenä, vaarattomana kansana, jolla kerta kaikkiaan on omat erikoisuutensa — niinkuin kaikilla muillakin kansoilla —, mutta jossa on, vaikka kylläkin hieman oudolta tuntuvan elehtimisen takana, sentään havaittavissa mahdollisesti kyllä hullunkurisen ja naurettavan, mutta kuitenkin aina perin rehellisen ja hyväntahtoisen sielun merkit. Niinkuin aina hänet pyritään osoittamaan pikemminkin merkityksettömäksi kuin vaaralliseksi.

Hänen lopullisena päämääränään tällä asteella on demokratian voitto eli, niinkuin hän sen käsittää: parlamentarismin valta. Se vastaa parhaiten hänen tarpeitaan; torjuu luotaan persoonallisuuden — ja asettaa sen tilalle tyhmyyden, kyvyttömyyden ja — eikä suinkaan viimeiselle tilalle — pelkurimaisuuden enemmistön.

Lopputuloksena on pakostakin yksinvallan kukistuminen, jonka täytyy nyt tapahtua ennemmin tai myöhemmin.

j) Suunnaton taloudellinen kehitys johtaa kansan yhteiskunnallisen kerrostumisen muutoksen. Pienkäsityön vähitellen kuollessa ja itsenäisen olemassaolon mahdollisuuksien käydessä sen tekijöille yhä harvemmiksi nämä vaipuvat aivan ilmeisesti köyhälistöksi. Syntyy teollisuuden »tehdastyöläinen», jonka olennaisimpana tuntomerkkinä on, että hän tuskin koskaan myöhemmässä elämässään pystyy perustamaan omaa toimeentuloaan. Hän on todellisimmassa merkityksessä omaisuudeton, hänen vanhuudenpäivänsä ovat tuskaa ja vaivaa ja tuskin enää ansaitsevat elämän nimeä.

Jo kerran aikaisemmin oli syntynyt samantapainen asiaintila, joka pakottavasti vaati ratkaisuaan ja johon ratkaisu saatiinkin. Talonpoikien ja käsityöläisten rinnalle oli vähitellen

syntynyt uusi sääty, — varsinkin valtion — virkamiehet ja toimenhaltijat. Hekin olivat sanan todellisimmassa merkityksessä omaisuudettomia. Valtio keksi vihdoin pääsykeinon tästä epäterveestä asiaintilasta sillä tavalla, että otti valtion toimenhaltijoiden, jotka itse eivät pystyneet turvaamaan vanhuutensa päiviä, huoltamisen omaksi huolekseen ja saattoi voimaan eläkelaitoksen, vanhuudeneläkkeen. Vähitellen noudattivat yhä useammat liikeyritykset tätä esimerkkiä, niin että nykyisin Saksassa jokainen vakinaisessa henkisessä työssä oleva saa myöhemmin eläkettä, sikäli kuin liikeyritys jo on kasvanut tietyn kokoiseksi tai ylittänyt tietyn suuruuden rajan. Ja vasta valtionvirkamiesten vanhuuden turvaaminen pystyi heidät kasvattamaan sellaiseen epäitsekkääseen velvollisuudentuntoon, joka oli sodanedellisenä aikana Saksan virkamieskunnan ylevin, parhain ominaisuus.

Sillä tavalla pelastettiin kokonainen sääty, joka pysyi omaisuudettomana, viisaalla tavalla joutumasta yhteiskunnalliseen kurjuuteen ja siten liitetyksi kansankokonaisuuteen.

Nyt tämä sama kysymys oli uudelleen, ja tällä kertaa vielä paljon suuremmassa mitassa, joutunut valtion ja kansakunnan ratkaistavaksi. Yhä uusia, miljooniin nousevia ihmisjoukkoja muutti talonpoikaiskodeista suurkaupunkeihin ansaitsemaan jokapäiväistä leipäänsä vastaperustetuissa teollisuuslaitoksissa. Tuon uuden säädyn työ- ja elämänolot olivat lievimmin sanoen murheelliset. Jo vanhojen käsityöläisten tai talonpoikienkaan entisten työmenetelmien konemainen siirtäminen uusiin muotoihin ei käynyt lainkaan päinsä. Ei edellisten enempää kuin jälkimmäistenkään toimintaa voinut enää verrata niihin ponnistuksiin, joita teollisuustyöläisen on suoritettava. Vanhassa käsityöammatissa ei aika ehkä ollut kovin tärkeä tekijä, mutta uusissa työmenetelmissä sen merkitys oli sitä suurempi. Vanhojen työaikojen muodollisesta omaksumisesta suurteollisuudessa oli suorastaan kohtalokkaat seuraukset; sillä tosiasialliset varhaisemmat työsuoritukset olivat nykyisten tehokkai-

den työmenetelmien puutteessa verraten pienet. Jos siis varhemmin oli jaksettu tehdä vielä neljän-, viidentoista tunnin työpäiviä, niitä ei varmastikaan enää pystytty kestämään sellaisena aikana, jolloin jokainen minuuttikin käytetään äärimmäisen tarkoin. Todellakin oli moisesta mielettömästä vanhojen työaikojen semmoisinaan soveltamisesta uuteen teollisuustoimintaan kahteenkin suuntaan onneton tulos: terveys turmeltui ja usko korkeampaan oikeuteen hävisi. Vihdoin tulivat vielä kaiken lisäksi toisaalta kurjan kurjat palkat, toisaalta työnantajien ilmeisesti sitäkin parempi asema.

Maaseudulla ei voinut olla yhteiskunnallista kysymystä, kun sekä isäntä että renki tekivät samaa työtä ja ennen kaikkea söivät samassa pöydässä. Mutta siinäkin tapahtui muutos.

Työntekijöiden ero työnantajasta näyttää nykyisin lopullisesti toteutuneen elämän kaikilla aloilla. Miten syvälle Saksan kansan sisäinen juutalaistuminen tällöin jo on edistynyt, sen voi huomata siitä kovin vähäisestä kunnioituksesta, jollei suorastaan halveksinnasta, mitä käsityötä kohtaan sellaisenaan osoitetaan. Tämä ei ole saksalaista. Ensin Saksan elämän ulkolaistuminen, joka todellisuudessa kuitenkin oli juutalaistumista, muutti aikoinaan käsityötä kohtaan tunnetun kunnioituksen tietyksi kaikkeen ruumiilliseen työhön ylimalkaan kohdistuvaksi halveksinnaksi.

Niin syntyy tosiasiassa uusi, vain varsin vähän arvossa pidetty sääty, ja joskus vielä sukeltautuu pakostakin ilmoille kysymys, onko kansassa todella voimaa omin voiminsa liittää jälleen yhteiseen yhteiskuntaan tämä uusi sääty, vai vieläkö säätyero laajenee edelleen kuin eri kansanluokkien väliseksi kuiluksi.

Mutta yksi asia on varma: tuolla uudella säädyllä ei suinkaan ollut riveissään huonoimpia aineksia, vaan päinvastoin joka tapauksessa kaikkein toimintatarmoisimmat. Ns. kulttuurin liikahienontavat vaikutukset eivät olleet vielä päässeet tekemään sen keskuudessa hajoittavaa ja hävittävää työtään. Uuden säädyn suuret joukot eivät vielä olleet poteneet pasifistisen

heikkouden myrkyn vaikutuksia, vaan ne olivat terveitä ja rotevia ja, jos niin tarvittiin, kovakouraisiakin.

Kun porvaristo ei tästä erinomaisen tärkeästä ja merkityksellisestä kysymyksestä ylipäänsä välittänyt, vaan antoi välinpitämättömänä asioiden mennä menoaan, päättivät juutalaiset käyttää hyväkseen tässä tarjoutuvia arvaamattomia tulevaisuudenmahdollisuuksia, ja järjestäessään toisaalta ihmisriiston kapitalistiset menetelmät kaikkein viimeisimpiä johtopäätöksiä myöten he lyöttäytyivät samalla oman henkensä ja hallintansa ja vallintansa uhrien pariin, näiden ystäviksi, ja ennen pitkää he jo olivat sen taistelun johdossa, jota nämä käyvät omaa itseään vastaan. Tietenkin vain aivan kuvaannollisesti sanoen »omaa itseään vastaan»; sillä valehtelemisen taidon suurmestarit ymmärtävät kyllä aina näyttäytyä puhtaina ja laittamattomina ja lykätä syyn toisten niskoille. Koska he menevät julkeudessaan niin pitkälle, että itse johtavat joukkoja, nämä eivät tule ollenkaan ajatelleiksikaan, että tässä voisi olla kysymyksessä kaikkien aikojen häpeällisin petos.

Ja kuitenkin asia oli siten.

Tuskin tämä uusi sääty oli alkanut selviytyä yleisestä taloudellisesta uudestimuodostumisestaan, kun jo juutalaiset kohta näkivät selvästi silmiensä edessä heidän oman eteenpäinpääsynsä uuden valmentajan. Ensin juutalaiset olivat käyttäneet porvaristoa muurinmurtajana läänitysmaailmaa vastaan, nyt vuorostaan työntekijää porvarillista maailmaa vastaan. Kun he olivat aikoinaan osanneet porvariston suojassa ja turvin keinotella itselleen kansalaisoikeudet, he toivoivat nyt työläisten taistelusta olemassaolostaan löytävänsä tien omaan valtaansa ja herruuteensa.

Tästä lähtien ei työläisillä enää ole ollut muuta tehtävää kuin taistella juutalaisen kansan tulevaisuuden puolesta. Itse tietämättään heidät asetetaan juuri sen vallan palvelukseen, jota vastaan he luulevat taistelevansa. Heidän sallitaan näön vuoksi rynnätä pääoman kimppuun, ja juuri sillä tavalla voidaan heidät

kaikkein helpoimmin panna taistelemaan juuri tämän puolesta. Samalla aina huudetaan kansainvälistä pääomaa vastaan, mutta todellisuudessa tarkoitetaan kansallista talouselämää. Tämä näet olisi tuhottava, jotta kansainvälinen pörssi pääsisi voitonriemuissaan temmeltämään sen ruumiskedolla.

Juutalainen menettelee tällöin seuraavalla tavalla:

Hän lyöttäytyy työläisen ystäväksi, teeskentelee säälivänsä tämän kohtaloa, jopa on kuohuksissaan tämän elämänosasta, joka on kurjuutta ja köyhyyttä, saavuttaakseen tätä tietä työläisen luottamuksen. Hän vaivautuu tutkimaan kaikkia tämän joko todellisia tai myöskin kuviteltuja yksityisiä elämän kovia puolia — ja pyrkii samalla herättämään hänessä moisen olotilan muutoksen kaipuuta. Jokaisen arjalaisen ihmisen sisimmässä jossakin muodossa uinuvan yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden tarpeen hän osaa tavattoman viisaasti kiihdyttää vihaksi onnen paremmin suosimia kohtaan antaen samalla yhteiskunnallisten epäkohtien poistamistaistelulle aivan varman maailmankatsomuksen leiman. Hän perustaa marxilaisen opin.

Esittäessään tuota oppia ja siihen samalla erottamattomasti yhdistettyinä kokonaista joukkoa yhteiskunnallisesti oikeutettuja vaatimuksia hän yhtälailla edistää sen leviämistä kuin samalla toisaalta kunnollisten ihmisten vastenmielisyyttä vaatimuksiin suostumista kohtaan, jotka semmoisessa muodossa ja semmoisessa seurassa esitettyinä tuntuvat heti alun alkaen kohtuuttomilta ja vääriltä, jopa mahdottomilta täyttää. Sillä tuon puhtaasti yhteiskunnallisten ajatusten vaipan alla on kätkössä suorastaan pirullisia tarkoitusperiä, jopa niitä pidetään aivan julkisestikin mitä röyhkeimmin selvästi näkyvissä. Tuo oppi on erottamatonta järjen ja inhimillisen järjettömyyden sekoitusta, mutta aina sellaista, että ainoastaan mielettömyys voi tulla todellisuudeksi, mutta ei koskaan järki. Kerta kaikkiaan kieltämällä persoonallisuuden ja samalla kansallisuuden sekä tämän rodullisen sisällyksen se murskaa koko inhimillisen kulttuurin alkuperusteet, koska kulttuuri lepää juuri noiden

tekijöiden varassa. Tämä on marxilaisen maailmankatsomuksen todellinen, sisin ydin, sikäli kuin rikollisten aivojen tekelettä saa nimittää »maailmankatsomukseksi». Murskaamalla persoonallisuus ja rotu saadaan kaadetuksi olennaisin este alempiarvoisen herruuden ja valtiuden tieltä —, mutta tuo alempiarvoinen on juuri juutalainen.

Tuon opin tarkoituksena on juuri taloudellinen ja valtiollinen mielettömyys. Sillä juuri se pidättää kaikkia todella älykkäitä ihmisiä asettumasta sen palvelukseen, jota vastoin henkisesti vähemmän vireät ja taloudellisista asioista tietämättömät rientävät liput liehuen sitä kohti. Mutta tämän liikkeen älymystön — sillä tämäkin liike tarvitsee pystyssä pysyäkseen älymystöä — juutalaiset »uhraavat» omista riveistään.

Niin syntyy juutalaisten johdossa puhdas käsityöntekijäinliike, jonka näennäisenä tarkoituksena on parantaa työläisten asemaa, mutta todellisuudessa sen tarkoitusperä on kaikkien ei-juutalaisten kansojen orjuuttaminen ja sitä tietä niiden tuhoaminen.

Mitä vapaamuurarius ns. älymystön piireissä panee alkuun kansallisen itsesäilytysvaiston yleistä pasifistista lamauttamista, se välitetään suuren, nykyisin aina juutalaisen sanomalehdistön toiminnan avulla suurempien joukkojen, ennen kaikkea porvariston keskuuteen. Näihin molempiin hävityksen aseisiin liittyy nyt kolmas ja verrattomasti peloittavin ja hirvein, raa'an väkivallan järjestö. Marxilaisuuden on määrä isku- ja hyökkäysjoukkoina täydentää, mitä molempien ensin mainittujen aseiden murentamistyö on jo valmistavasti muokannut kypsäksi luhistumiseen.

Siten täyttyy todellakin mestarillinen yhteistoiminta, niin ettei tosiaan tarvitse ihmetellä, kun taistelussa sitä vastaan enimmäkseen jäävät kaikkein pahimmin alakynteen juuri ne laitokset, jotka kovin mielellään kuvittelevat edustavansa enemmän tai vähemmän tarumaista valtion arvovaltaa. Saksan ylemmän ja ylimmän valtionvirkamiehistön keskuudesta juutalaiset ovat (lukuun ottamatta muutamia poikkeuksia) aina löytäneet hävi-

tystyönsä myöntyväisimmät apurit. Mateleva alamaisuus »ylöspäin» ja kopea pystynokkaisuus »alaspäin» ovat tuolle säädylle yhtä luonteenomaisia kuin usein suorastaan taivaaseen saakka huutava ahdasjärkisyys, jonka voittaa ainoastaan monesti suorastaan ällistyttävä omahyväisyys ja itserakkaus.

Mutta nämä tämmöiset ovat sellaisia ominaisuuksia, joita juutalaiset Saksan viranomaisissa juuri tarvitsevat ja joita he sen vuoksi myös suosivat.

Käytännöllinen taistelu, joka nyt alkaa, sujuu karkein piirtein hahmoteltuna seuraavasti:

Taistelunsa lopullisia päämääriä vastaavasti, jotka eivät supistu yksinomaan maailman taloudelliseen valloitukseen, vaan vaativat myöskin sen poliittista orjuuttamista, juutalaiset jakavat marxilaisen maailmanoppinsa järjestön kahteen eri osaan, jotka ovat näennäisesti toisistaan erillään, mutta todellisuudessa muodostavat erottamattoman kokonaisuuden: poliittiseen ja ammattiyhdistysliikkeeseen.

Ammattiyhdistysliike on liikkeelle kannattajia hankkiva puoli. Se tarjoaa työläiselle ankarassa olemassaolotaistelussa, jota hänen on pakko käydä monien yrittäjien voitonhimon ja lyhytnäköisyyden vuoksi, apua ja suojaa ja siten mahdollisuutta hankkia itselleen taistelun tietä paremmat elinehdot. Jollei työläinen tahdo uskoa inhimillisten elämisenoikeuksiensa edustusta sellaisena aikana, jolloin järjestetty kansanyhteisö, valtio, ei hänestä välitä suorastaan vähääkään, osittain heikosti vastuuntuntoisten, usein myös sydämettömien ihmisten huomaan, hänen täytyy itsensä ottaa niiden puolustaminen omiin käsiinsä. Samassa määrin kuin nyt ns. kansallinen porvaristo rahallisten etujensa ja pyyteidensä sokaisemana asettaa mitä pahimpia esteitä tuon taistelun tielle, asettuu aina vain vastustamaan kaikkia epäinhimillisen pitkän työpäivän lyhentämisyrityksiä, lasten työn lopettamista, naisen turvaamis- ja suojelu- sekä terveydellisten olosuhteiden parantamisyrityksiä niin työpaikoissa kuin asunnoissakin, eikä niitä vain vastusta, vaan usein tosiasiallisesti

ryhtyy niitä jarruttamaan, silloin viisaampi juutalainen lyöttäytyy sillä tavalla sorrettujen asianajajaksi. Hänestä tulee vähitellen ammattiyhdistysliikkeen johtaja, ja sitäkin helpommin, koska hänen tarkoituksenaan ei ole todellinen yhteiskunnallisten epäkohtien poistaminen rehellisessä mielessä, vaan ainoastaan hänelle sokeasti kuuliaisen taloudellisen iskujoukon muodostaminen kansallisen taloudellisen riippumattomuuden murskaamiseksi. Sillä terveen yhteiskuntapolitiikan johdon liikkuessa pysyvästi toisaalta kansanterveyden säilyttämisen sekä toisaalta riippumattoman kansallisen talouselämän turvaamisen suuntaviivojen välillä, juutalainen taistelussaan ei ainoastaan hylkää molempia näkökohtia, vaan niiden syrjäyttäminen on samalla hänen elämänsä tarkoitusperä. Hän ei halua riippumattoman kansallisen talouselämän säilymistä, vaan sen tuhoa. Niin ollen häntä eivät voi mitkään tunnonsoimaukset estää esittämästä ammattiyhdistysliikkeen johtajana vaatimuksia, jotka eivät ainoastaan ammu yli maalin, vaan joiden täyttäminen käytännössä joko on mahdotonta tai merkitsee kansallisen talouselämän perikatoa. Mutta hän ei tahdokaan nähdä edessään tervettä, rotevaa sukua, vaan lahon, voimattoman lauman, jonka pystyy orjuuttamaan. Tämä toivo sallii hänen vuorostaan esittää mitä mielettömimpiä vaatimuksia, joiden toteuttaminen käytännössä hänen omankin tietämänsä mukaan on mahdotonta ja jotka niin ollen eivät voisikaan johtaa mihinkään olosuhteiden muutokseen, vaan enintään yllyttää joukot hurjaan vimmaan. Mutta sitäpä hän juuri toivookin eikä suinkaan joukkojen yhteiskunnallisen aseman rehellistä parannusta.

Juutalaisten johto ammattiyhdistysasioissa pysyy kiistattomana tosiasiana niin kauan, kunnes suuriin joukkoihin päästään vaikuttamaan suunnattoman laajan valistustoiminnan avulla, annetaan heille parempia tietoja heidän — niinkuin he luulevat — koskaan loppumattoman kurjuutensa syistä tai valtiovalta tekee lopun juutalaisista ja heidän toiminnastaan. Sillä niin kauan kuin suurten joukkojen käsityskyky pysyy niin pienenä

kuin nyt ja valtiovalta yhtä välinpitämättömänä kuin tähän asti, nuo joukot aina seuraavat ensimmäisinä sitä, joka taloudellisissa kysymyksissä syöttää heille kaikkein häpeämättömimpiä lupauksia. Mutta siinä juuri juutalainen on mestari. Eipähän hänellä ole minkäänlaisia siveellisiä epäilyksiä toimintaa estämässä!

Niinpä hän siis tällä alalla pakostakin lyö lyhyessä ajassa laudalta kaikki kilpailijansa. Koko saaliinhimoisen sisäisen häikäilemättömyytensä mukaisesti hän ohjaa ammattiyhdistysliikkeen samalla kaikkein häikäilemättömimmän väkivallankäytön tielle. Kenen ymmärrys ja järki asettuvat vastustamaan juutalaisen houkutuksia, sen uhma ja parempi tieto murretaan terrorin avulla. Sellaisen toiminnan menestys on suunnaton.

Toden teolla juutalainen murskaa ja hävittää ammattiyhdistysliikkeen avulla, joka voisi olla kansakunnalle siunaukseksi, kansallisen talouselämän perusteet.

Rinnan sen kera toimii poliittinen järjestö.

Se toimii yhteydessä ammattiyhdistysliikkeen kanssa niin kauan kuin tämä muokkaa joukkoja valmiiksi liittymään poliittiseen järjestöön, jopa väkivaltaa ja pakkoa käyttäen suoraan ajaa ne siihen. Se on lisäksi pysyväinen rahanlähde, josta käsin poliittinen järjestö ruokkii ja elättää tavattoman suuret koneistonsa. Se on yksilöiden poliittisen toiminnan valvontaelin ja harjoittaa kaikissa suurissa mielenosoituksissa puoluepiiskurin tehtäviä. Loppujen lopuksi se ei ylipäänsä enää aja taloudellisia tarkoitusperiä, vaan asettaa pääasiallisen taistelukeinonsa, työlakon, joukko- ja yleislakkona poliittisen aatteen käytettäväksi.

Kun on luotu sanomalehdistö, jonka sisällys on sovellettu kaikkein vähimmin sivistyneen ihmisen henkisen näköpiirin mukaiseksi, valtiollinen ja ammattiyhdistysjärjestö on vihdoin saanut sen kiihottavan ja yllyttävän laitoksensa, jota käyttämällä kansan alimpia kerroksia muokataan ja kypsytetään mitä hurjimpiin tekoihin. Sen tehtävänä ei ole nostaa ihmisiä alhaisen ajattelutavan suosta ja kohottaa heitä korkeammalle asteelle, vaan vedota heidän kaikkein alhaisimpiin vaistoihinsa. Yhtä

laskelmoivaa kuin tuottoisaakin hommaa yhtä laiskasti ajattelevan kuin usein vaateliaan joukon kustannuksella.

Juuri tuo sama sanomalehdistö se kerrassaan kiihkoisaa parjaustaistelua käyden raastaa maahan kaiken, mitä voi pitää kansallisen riippumattomuuden, kulttuurin kukoistuksen ja taloudellisen itsenäisyyden tukena.

Ennen kaikkea se huutaa ja toitottaa ja usuttaa kaikkien niiden luonteiden kimppuun, jotka eivät halua alistua juutalaisen vallanpyyteisiin tai joiden nerokas kyvykkyys jo semmoisenaan tuntuu juutalaisesta uhkaavalta vaaralta. Sillä joutuakseen juutalaisen vihan kohteeksi ei edes tarvitse taistella häntä vastaan, vaan siihen riittää jo pelkkä sellainen epäluulokin, että joko tuon toisen päähän voisi joskus pälkähtää ryhtyä taisteluun tai hänestä voisi ylivoimaisen nerokkuutensa ansiosta sukeutua juutalaisille vihamielisen kansan voiman ja suuruuden kartuttaja.

Juutalaisen näissä asioissa pettämätön vaisto vainuaa joka ihmisessä omaperäistä sielua, ja se, joka ei ole henkeä hänen hengestään, saa olla varma hänen vihamielisyydestään. Koska juutalainen ei ole hyökkäyksen alaiseksi joutunut, vaan hyökkääjä, hän ei pidä vihollisenaan ainoastaan sitä, joka hänen kimppuunsa hyökkää, vaan myöskin sitä, joka tekee hänelle vastarintaa. Mutta se keino, jolla hän pyrkii niin uhkarohkeita, mutta vilpittömiä sieluja kukistamaan, ei ole rehellinen taistelu, vaan valhe ja parjaus.

Siinä taistelussa hän ei kammoksu eikä kavahda ensinkään mitään ja kasvaa alhaisuudessaan ja halpamaisuudessaan kerrassaan niin jättiläissuureksi, ettei kenenkään tarvitse ihmetellä, kun Saksan kansan keskuudessa paholaisen ruumiillistuma kaiken pahan perikuvana saakin ilmetyn juutalaisen hahmon.

Laajojen kansankerrosten tietämättömyys juutalaisen sisäisestä olemuksesta ja Saksan ylempien kansankerrosten vaistoton ahdasjärkisyys päästävät helposti kansan joutumaan tuon juutalaisten valhesotaretken uhriksi.

Samalla kuin ylempien kansankerroksien on tapana synnynnäisen arkamaisuutensa vuoksi kääntyä pois sellaisesta henkilöstä, jonka kimppuun juutalainen tuolla tavoin hyökkää valhetta ja parjausta aseinaan käyttäen, suuret joukot tyhmyyttään tai yksinkertaisuuttaan tavallisesti uskovat kaiken. Valtion viranomaiset taas verhoutuvat vaitioloon tai, niinkuin useimmiten tapahtuu, ryhtyvät, saadakseen juutalaisten sanomalehtisodan loppumaan, vainoamaan sitä, jonka kimppuun on syyttä, vääryydellä hyökätty, jollainen menettely tuollaisten korkeihin virkoihin kohonneiden aasien mielestä on oikeaa valtion arvovallan valvomista ja rauhallisuuden ja järjestyksen turvaamista.

Vähitellen laskeutuu juutalaisuuden marxilaisen aseen pelko raskaana painajaisena kaikkien kunnollisten ihmisten aivoja ja sieluja ahdistamaan.

Tuota hirvittävää vihollista aletaan pelätä ja vavista, ja siten on jouduttu hänen lopulliseksi uhrikseen.

k) Juutalaisten herruus valtiossa tuntuu jo niin vakiintuneen, etteivät he ainoastaan voi taaskin esiintyä juutalaisina, vaan myöskin häikäilemättä ilmaisevat perimmäiset kansalliset ja poliittiset ajatuksenjuoksunsa. Osa heidän rotuaan tunnustautuu jo aivan avoimesti vieraaksi kansaksi, mutta silloinkin he tietysti valehtelevat. Sillä kun sionismi koettaa vakuutella muulle maailmalle, että juutalaisten kansallinen itsemääräämishalu on tyydytetty, kunhan luodaan Palestiinaan heille oma valtakunta, juutalaiset taaskin vetävät typeriä gojimeja, ei-juutalaisia nenästä oikein ovelasti. He eivät ajattelekaan pystyttää Palestiinaan juutalaisvaltiota sitä varten, että jäisivät siihen asumaan, vaan toivovat ainoastaan kansainväliselle petkutustoiminnalleen suvereenisin oikeuksin varustettua, toisten valtioiden asioihinpuuttumiselta turvattua maailmankeskusta: rikoksiin syyllisiksi todistettujen lurjusten turvapaikkaa ja tulevien petkuttajien ja varkaiden korkeakoulua.

Mutta se ei ole merkkinä ainoastaan heidän lisääntyvästä itse-

luottamuksestaan, vaan myöskin oman varmuuden tunnosta, että samaan aikaan kuin osa juutalaisista vielä valheellisesti väittää itseään saksalaisiksi, ranskalaisiksi tai englantilaisiksi, toinen osa julkeasti ja peittelemättä osoittaa olevansa juutalaista rotua.

Miten lähellä he jo luulevat tulevan voiton olevan, se selviää siitä peloittavasta tavastä, miten he suhtautuvat toisiin kansoihin kuuluviin.

Mustatukkainen juutalaispoika vaanii tuntikaupalla, naamassaan saatanallinen ilon irvistys, pahaa aavistamatonta tyttöä, jonka häpäisee verellään ja siten riistää tämän omalta kansalta. Kaikin keinoin hän yrittää turmella sen kansan rodullisia perusteita, jota yrittää orjuuttaa. Samalla tavoin kuin hän suunnitelmallisesti turmelee naisia ja tyttöjä, samoin hän ei suinkaan kavahda raastaa maahan veren ja rodun raja-aitoja toisilta suuremmassakin mitassa. Juuri juutalaiset ne toimittivat ja toimittavat neekerit Reinille, aina mielessä sama salakavala ajatus ja selvä päämäärä: siitä pakostakin johtuvan rodunsekoituksen tietä oli heidän vihaamansa valkoinen rotu tuhottava, syöstävä valtiolliselta ja kulttuuritasoltaan, ja sitten he itse nousisivat sen herroiksi ja valtiaiksi.

Sillä puhdasrotuista kansaa, joka on tietoinen verestään, juutalainen ei ikinä pysty alistamaan ikeeseensä. Hän voi tässä maailmassa olla ikuisesti vain sekarotuisten herrana.

Niinpä hän yrittää suunnitelmallisesti alentaa rodun tasoa jatkuvasti myrkyttämällä sen yksilöitä.

Mutta politiikassa hän alkaa vaihtaa demokratian ajatusta köyhälistöndiktatuurin ajatukseen.

Marxilaisten järjestäytyneistä joukoista hän on saanut aseen, joka tekee hänelle mahdolliseksi tulla toimeen ilman demokratiaa ja sen sijaan sallii hänen häikäilemättä raa'alla voimalla orjuuttaa kansat ja hallita ja vallita niitä.

Suunnitelmallisesti hän työskentelee vallankumouksen aikaansaamiseksi kahdella taholla: taloudellisella ja valtiollisella.

Sellaisten kansojen ympärille, jotka asettuvat sisästäpäin tulevia hyökkäyksiä kiivaasti vastustamaan, hän kansainvälisten suhteidensa ja vaikutusvaltansa avulla kutoo vihollisverkon, yllyttää näitä sotaan ja pystyttää vihdoin, jos niin tarvitaan, taistelukentille kaiken lopuksi vallankumouksen lipun.

Taloudellisessa suhteessa hän järkyttää valtioita niin kauan, kunnes kannattamattomiksi käyneet yhteiskunnan omistamat yritykset joutuvat pois valtion hallusta ja hänen finanssivalvontansa alaisiksi.

Poliittisella alalla hän kieltää valtiolta sen itsesäilytykseen tarvittavat varat, tuhoaa kaiken kansallisen itsetehostuksen ja puolustuksen perusteet, hävittää luottamuksen johtoon, häpäisee historiaa ja menneisyyttä ja raastaa kaiken todella suuren katuojaan.

Kulttuurin alalla hän saastuttaa taiteen, kirjallisuuden, teatterin, johtaa luonnollisen tunteen harhapoluille, kukistaa kaikki kauneuden ja ylevyyden, jalouden ja hyvyyden käsitteet ja raastaa siten ihmiset oman alhaisen sisäisen olemuksensa tasoille.

Uskonto tehdään naurettavaksi, siveellisyys ja hyvät tavat työnnetään syrjään aikansa eläneinä, kunnes lopulta ovat sortuneet viimeisetkin tuet kansan taistelulta olemassaolostaan tässä maailmassa.

l) Nyt sitten alkaa viimeinen suuri vallankumous. Saadessaan käsiinsä poliittisen vallan juutalainen heittää menemään viimeisetkin verhot, mitä hänellä niitä vielä on vähän ollut. Demokraattisesta kansanjuutalaisesta tulee verijuutalainen ja kansojen hirmuvaltias. Muutamassa vuodessa hän yrittää tuhota kansallisen älymystön sukupuuttoon ja muokkaa ja kypsyttää kansat, riistämällä näiltä niiden luonnollisen henkisen johdon, valmiiksi pysyvän orjuutuksen orjanosaan.

Tässä suhteessa on hirvittävimpänä esimerkkinä Venäjä, missä juutalaiset ovat kolmekymmentä miljoonaa ihmistä todella raivokkaassa villiydessään, osittain vielä epäinhimillisiä tuskia tuottaen surmanneet tai jättäneet kuolemaan nälkään

varmistaakseen kouralliselle juutalaisia kirjailijoita ja pörssirosvoja suuren kansan herruuden.

Mutta lopputuloksena ei ole ainoastaan juutalaisten sortamien ja kukistamien kansojen vapauden loppu, vaan myöskin tuon kansainloisen omakin loppu. Sillä uhrin kuoltua kuolee myöskin vampyyri ennemmin tai myöhemmin.

卐

Jos annamme kaikkien Saksan sortumisen syiden solua silmiemme editse, niin lopulliseksi, ratkaisevimmaksi jää ja sellaisena pysyy se seikka, ettei tunnettu rotukysymystä ja varsinkin, ettei tunnettu juutalaisvaaraa.

Taistelukentällä elokuussa 1918 kärsityt tappiot olisi voitu kestää helposti, kuin leikiten. Ne eivät olleet missään suhteessa Saksan kansan saavuttamiin voittoihin. Eivät ne Saksaa kukistaneet, vaan Saksan kukisti se mahti, joka oli noita tappioita edeltäkäsin valmistellut riistämällä suunnitelmallisesti sen kansalta jo monen vuosikymmenen ajan ne poliittiset ja siveelliset vaistot ja voimat, jotka yksin tekevät kansoista kykeneviä pystyssä pysymään ja siten myös ne siihen oikeuttavat.

Sivuuttaessaan huomiotta kansan rodullisten perusteiden säilyttämiskysymyksen vanha Saksan valtakunta vähäksyi myöskin sitä ainoaa oikeutta, joka tässä maailmassa antaa elämää. Kansat, jotka sekoittavat verensä tai antavat toisten sen sekoittaa, tekevät syntiä ikuisen Kaitselmuksen tahtoa vastaan, eikä jonkin voimakkaamman niille aiheuttama tuho ole silloin enää niille tapahtunut vääryys, vaan ainoastaan oikeuden palauttaminen jälleen voimaan. Jollei kansa enää tahdo pitää luonnon hänelle antamia ja hänen verestään juurensa juontavia olemuksensa ominaisuuksia arvossa, sillä ei ole enää oikeutta valittaa maallisen olemassaolonsa menetystä.

Maan päällä on kaikki korjattavissa. Jokaisesta häviöstä voi sukeutua myöhäisemmän voiton isä. Jokaisesta menetetystä sodasta myöhäisemmän nousun aihe ja syy, jokaisesta hädästä

inhimillisen tarmon hedelmöitys, ja jokaisesta sorrosta voivat kehkeytyä uuden sielullisen uudestisyntymisen voimat — niin kauan kuin veri säilyy puhtaana.

Yksin menetetty veren ja rodun puhtaus tuhoaa sisäisen onnen ainiaksi, painaa ihmisen ainaiseksi alas, eivätkä sellaisen seuraukset ole ikinä poistettavissa enää ruumiista ja hengestä.

Jos vertailee ja punnitsee kaikkia muita elämän ongelmia, taustana tämä yksi ainoa kysymys, silloin vasta huomaa, miten naurettavan pieniksi ne jäävät mittasuhteiltaan. Kaikilla niillä on ajalliset rajoituksensa — mutta kysymys veren puhtaana säilymisestä tai säilymättömyydestä pysyy niin kauan kuin ihmisiä on olemassa.

Kaikki sodanedellisen ajan merkitykselliset rappeutumisilmiöt juontavat loppujen lopuksi juurensa rodullisista syistä.

Olivatpa kysymyksessä yleisen oikeuden ongelmat tai talouselämän kasvannaiset, kulttuurin rappioilmiöt tai valtiollinen huonoon suuntaan tapahtuva kehitys, harhaan osunut kouluopetus tai sanomalehdistön paha vaikutus aikuisiin jne., aina ja kaikkialla se on syvimmältä pohjaltaan oman kansan rodullisten vaatimusten laiminlyöntiä tai vieraan taholta uhkaavan rodullisen vaaran huomaamattomuutta.

Senpä vuoksi jäivätkin kaikki uudistusyritykset, kaikki yhteiskunnallinen avustustoiminta ja valtiolliset ponnistukset, kaikki taloudellinen nousu ja jokainen näennäinen henkisen tiedon lisääntyminen seuraamusilmiöineen sittenkin merkityksettömiksi. Kansakunta ja sille elämän täällä maan päällä mahdolliseksi tekevä ja sitä ylläpitävä elimistö, valtio, eivät sisäisesti tervehtyneet, vaan selvästi havaittavasti sairastivat yhä pahemmin. Kaikki vanhan Saksan valtakunnan näennäinen kukoistus ei pystynyt peittämään sisäistä heikkoutta, ja jokainen valtakunnan todellinen lujittamisyritys ajautui aina karille, kun kaikkein merkityksellisin kysymys sivuutettiin.

Olisi väärin luulla, että eri valtiollisten suuntien kannattajat, jotka yrittivät Saksan kansanruumista tohtoroida ja puoska-

roida, jopa eräältä osalta näiden johtajatkaan olisivat sinänsä olleet pahoja tai pahaa tarkoittavia ihmisiä. Heidän toimintansa oli vain sen vuoksi tuomittu jäämään hedelmättömäksi, että he kaikkein suotuisimmassa tapauksessa enintään näkivät Saksan yleisen sairauden ilmenemismuodot ja yrittivät taistella niitä vastaan, mutta sokeina, mitään näkemättä sivuuttivat itse niiden aiheuttajan. Joka suunnitelmallisesti seuraa vanhan Saksan valtakunnan poliittisen kehityksen linjaa, hänen täytyy, asiaa tyynesti harkitessaan ja punnitessaan, päätyä siihen käsitykseen, että Saksan kansan yhdistymisen ja niin ollen nousunkin aikoina oli sisäinen rappeutuminen jo täydessä vauhdissa ja että huolimatta kaikista näennäisistä poliittisista menestyksistä ja huolimatta karttuvasta taloudellisesta rikkaudesta yleinen asema huononi huononemistaan vuosi vuodelta. Jo valtiopäivävaalitkin osoittivat, marxilaisten äänimäärien ulkonaisesti paisuessa paisumistaan, sisäisen ja sitä tietä myöskin ulkonaisen sortumisen lähestyvän lähestymistään. Kaikki ns. porvarillisten puolueiden saavuttamat menestykset jäivät merkityksettömiksi, ei yksistään siksi, etteivät porvarilliset edes silloin, kun saivat ns. vaalivoittojaan, pystyneet estämään marxilaistulvan lukumääräistä kasvua, vaan ennen kaikkea sen vuoksi, että niissä jo oli hajaannuksen käyteaineet itsessään. Itse sitä aavistamatta porvarillinen maailma oli jo saanut sisimpäänsä marxilaisten kuvittelujen ruumismyrkyn tartunnan, ja sen vastarinta oli usein pikemminkin kunnianhimoisten johtomiesten kilpailijankateudesta kuin äärimmäiseen taisteluun valmistautuneen vastustajan periaatteellisesta torjunnasta johtunutta. Yksi ainoa taisteli kautta noiden pitkien vuosien järkkymättömän tasaisesti, ja se taistelija oli *juutalainen*. Hänen Daavidin tähtensä kohosi samassa suhteessa yhä korkeammalle kuin Saksan kansan itsesäilytystahto hupenemistaan hupeni.

Elokuussa v. 1914 ei niin ollen rynnännytkään taistelutantereelle päättävästi hyökkäykseen ryhtyvä kansa, vaan silloin näkyi ainoastaan viimeinen kansallisen itsesäilytysvaiston lei-

mahdus Saksan kansanruumiin yhä pitemmälle edistyvän pasifistis-marxilaisen herpautumisen vastapainona. Kun ei noina kohtalonpäivinäkään sisäistä vihollista nähty eikä huomattu, kaikki ulkonainen vastarinta oli turhaa, eikä Kaitselmus antanut palkintoaan voittoisalle miekalle, vaan noudatti ikuisen palkan ja koston lakia.

Tästä sisäisestä tiedosta lähtien pitäisi Saksan kansalle muotoutua uuden liikkeen johtolauseet samoin kuin sen ne tarkoitusperät, jotka meidän vakaumuksemme mukaan yksin kykenevät, ei ainoastaan pysähdyttämään Saksan kansan alenemisen, vaan myöskin luomaan sen graniittiperustan, jonka varassa tulevaisuudessa voi pysyä pystyssä valtio, joka ei ole kansalle vieraita ja muukalaisia taloudellisia tarkoitusperiä ja pyyteitä palveleva koneisto, vaan kansallinen elimistö:

S a k s a n k a n s a n
g e r m a a n i n e n v a l t i o.

12. luku.

SAKSAN KANSALLISSOSIALISTISEN TYÖVÄENPUOLUEEN ENSIMMÄINEN KEHITYSAIKA.

RYHTYESSÄNI nyt tämän niteen lopussa kuvailemaan liikkeemme ensimmäistä kehitysaikaa ja lyhyesti käsittelemään eräitä sen yhteydessä esille tulevia kysymyksiä en tee siten antaakseni esitystä liikkeen henkisistä tarkoitusperistä ja päämääristä. Uuden liikkeemme päämäärät ja tehtävät ovat niin valtavan suuret, että ne voidaan käsitellä ainoastaan omassa niteessään. Siten onkin tarkoitukseni toisessa osassa yksityiskohtaisesti käsitellä liikkeen ohjelmallisia perusteita ja koettaa hahmotella kuva siitä, mitä me kuvittelemme »valtio»-sanalla. Tarkoitan tässä »meillä» kaikkia niitä satojatuhansia, jotka pohjimmaltaan ovat kaivanneet samaa löytämättä kuitenkaan yksityiskohdissa sanoja kuvatakseen, mikä heidän silmiensä edessä väikkyy. Sillä kaikissa suurissa uudistuksissa on huomattavaa se, että niiden esitaistelijana on lähinnä yksi ainoa henkilö, mutta kannattajia on monia miljoonia. Niiden päämäärä on usein jo vuosisatojen ajan ollut olemassa satojentuhansien sisäisenä, kaihoisana toiveena, kunnes sitten yksi on noussut sellaisen yleisen tahdon julistajaksi ja uutena aatteena ilmenevän vanhan kaipuun lipunkantajana saattanut sen voittoon.

Mutta että miljoonien sydämissä asuu toivo nykyisin vallitsevien olosuhteiden perinpohjaisesta muutoksesta, sitä osoittaa se syvä tyytymättömyys, josta he kärsivät. Se ilmaiseiksen tuhan-

sina erilaisina ilmenemismuotoina, toisissa arkuutena ja kaiken epäilynä ja toivottomuutena, toisissa taas vastenmielisyytenä, vihana ja suuttumuksena, yhtäällä välinpitämättömyytenä, toisaalla jälleen raivokkaana liikanaisuuksiin menemisenä. Tästä sisäisestä tyytymättömyydestä voidaan pitää todisteina myöskin vaaliväsymystä tuntevia samoin kuin niitäkin monia, jotka ovat taipuvaisia kallistumaan vasemmiston kiihkomielisiin äärimmäisyysaineksiin päin.

Ja juuri näiden puoleen nuoren liikkeemme olisikin määrä ensi sijassa kääntyä. Siitä ei pidä muodostua tyytyväisten, kylläisten järjestöä, vaan sen on koottavat yhteen kärsivät, kiusaantuneet ja rauhattomat, onnettomat ja tyytymättömät, ja ennen kaikkea, se ei saa jäädä kellumaan kansanruumiin yläpinnalle, vaan sen pitää tunkea juurensa sen perustaan asti.

卐

Puhtaasti poliittiselta kannalta tarjoutui Saksassa v. 1918 nähtäväksi seuraava kuva: Kansa on jakaantunut kahtia. Toinen, verrattomasti pienempi osa käsittää kansallisen älymystön kerrokset, siitä pois luettuina kaikki ruumiillista työtä tekevät. Se on ulkonaisesti kansallinen, mutta ei kykene sillä sanalla kuvittelemaan mitään muuta kuin hyvin laimeaa ja heikkoa ns. valtion etujen edustusta, jotka muuten heidän mielestään ovat samat kuin hallitsijasukuun liittyvät. Se yrittää taistella ajatuksiensa ja tarkoitusperiensä puolesta henkisin asein, jotka ovat yhtä vaillinaisia kuin pinnallisiakin, mutta vastustajan häikäilemättömien keinojen suhteen jo semmoisinaan jäävät tehottomiksi. Yhdellä ainoalla hirvittävällä iskulla on koko tämä vielä hiljakkoin vallassa ollut luokka isketty maahan ja sietää nyt vapisevan pelkurimaisuuden vallassa jokaisen nöyryytyksen, joka tulee häikäilemättömän voittajan taholta.

Sen vastakohtana ovat toisena luokkana ruumiillista työtä tekevän väestön suuret joukot. Se on liittynyt yhteen enemmän tai vähemmän jyrkiksi marxilaisiksi liikkeiksi ja päättänyt

murtaa kaiken henkisen vastarinnan väkivallan voimalla. Se ei halua olla kansallinen, vaan hylkää tietoisesti kaiken kansallisten aatteiden edistämisen, samalla kuin se toisaalta avustaa kaikkea vierasta painostusta. Se on lukumäärältään voimakkaampi, mutta ennen kaikkea siihen kuuluvat ne kansakunnan ainekset, joita ilman uusi kansallinen nousu ei ole ajateltavissa eikä mahdollinen.

Sillä siitä täytyi sentään jo v. 1918 olla selvillä, että jokaiseen Saksan kansan uuteen nousuun käy tie ainoastaan ulkonaisen mahdin jälleensaavuttamisen tietä. Tämän edellytyksenä eivät kuitenkaan ole, niinkuin meidän porvarilliset »valtiomiehemme» aina jaarittelevat, aseet, vaan tahdon voimat. Aseita Saksan kansalla oli aikoinaan enemmän kuin tarpeeksi. Mutta ne eivät pystyneet turvaamaan vapautta, koska kansallisen itsesäilytysvaiston tarmoa ja itsesäilytystahtoa puuttui. Kaikkein parhainkin ase on kuollutta, arvotonta ainesta, niin kauan kuin puuttuu henkeä, joka on valmis, halukas ja päättäväinen sitä käyttämään. Saksa meni turvattomaksi, ei sen vuoksi, että siltä olisi puuttunut aseita, vaan koska puuttui tahtoa vaalia kansallisen pystyssäpysymisen ja säilymisen aseita.

Kun nykyisin varsinkin Saksan vasemmistopoliitikot yrittävät oman tahdottoman, myöntyväisen, mutta todellisuudessa petoksellisen ulkcpolitiikkansa pakolliseksi syyksi todistella maan aseettomuutta, heille täytyy siihen vastata vain yksi asia: Ei, kun sanotaan päinvastoin, osutaan oikeaan. Omalla epäkansallisella, rikollisella politiikallanne, joka jätti kansalliset edut huomioon ottamatta, te itse aikoinanne luovutitte aseet. Nyt te koetatte esittää aseiden puutetta oman kurjan viheliäisyytenne perustelluksi syyksi. Tämä on, niinkuin kaikki teidän työnne ja puuhanne, *valhetta* ja vääristelyä.

Mutta tämä moite kohdistuu yhtä suuressa määrin myöskin oikeistopoliitikkoihin. Sillä heidän surkeaa arkamaisuuttaan on kiittäminen siitä, että v. 1918 saattoi valtaan päässyt juutalaisroskaväki varastaa Saksan kansalta aseet. Ei heilläkään ole niin

ollen mitään syytä eikä mitään oikeutta esittää nykyistä aseettomuutta sinä pakkona, josta heidän viisas varovaisuutensa (lue: »pelkuruutensa») johtuu, vaan nykyinen turvattomuus on seurauksena heidän arkuudestaan.

Mutta niin ollen ei Saksan mahdin jälleensaavuttamiskysymys kuuluukaan: miten voimme valmistaa aseita? vaan: miten saamme kasvatetuksi sellaisen hengen, joka tekee kansan kykeneväksi aseita käyttämään? Kun tämä henki kerran on kansassa vallitsevana, silloin tahto kyllä löytää tuhansia teitä, joista jokainen päättyy aseeseen! Mutta annettakoonpa pelkuriraukalle vaikka kymmenen pistoolia, hän ei kuitenkaan hyökkäyksen sattuessa pysty ampumaan laukaustakaan. Ne ovat siis hänelle arvottomampia kuin rohkealle miehelle pelkkä ryhmysauva.

Kysymys Saksan kansan poliittisen mahdin jälleensaavuttamisesta on jo sen vuoksi ensi sijassa kysymys sen kansallisen itsesäilytysvaiston tervehdyttämisestä, koska kaikki valmistava ulkopolitiikka samoin kuin kaikki jonkin valtion arvostaminen sinänsä kokemuksen perusteella suuntautuu, ei niinkään suuressa määrin käytettävissä olevien aseiden kuin kansan todetun tai ainakin oletetun siveellisen vastustuskyvyn mukaan. Kansan liittokelpoisuudelle on paljon pienemmässä määrin määräävänä se, minkä verran sillä on kuolleita asemääriä, kuin se, että siinä on selvästi olemassa leimuavaa kansallista itsesäilytystahtoa ja sankarimaista rohkeutta kuolemaan saakka. Sillä liittoja ei solmita aseiden, vaan ihmisten kanssa. Sen mukaisesti voi Englannin kansaa pitää maailman arvokkaimpana liittolaisena, niin kauan kuin sen johdon samoin kuin sen laajojen kansankerrosten hengen taholta on odotettavissa sellaista rajua hellittämättömyyttä ja sitkeyttä, joka on lujasti päättänyt taistella kerran aloitetun taistelun ajasta ja uhreista välittämättä kaikin keinoin voitokkaaseen loppuun asti, jolloin sen sillä hetkellä käytettävänä olevien sotilaallisten varusteiden ei tarvitse olla missään suhteessa verrattavissa toisten valtioiden vastaaviin varustuksiin.

Mutta jos kerran käsitetään, että Saksan kansan jälleenkohottaminen on sen itsesäilytystahdon jälleensaavuttamiskysymys, silloin on myöskin selvää, ettei siihen riitä, jos asian puolelle saadaan jo ainakin tahdoltaan kansalliset ainekset, vaan tietoisesti ei-kansallisesti ajattelevat joukot on saatava muutetuksi kansallisesti ajatteleviksi.

Nuoren liikkeen, jonka päämääränä niin muodoin on sellaisen Saksan valtakunnan jälleenpystyttäminen, jolla on oma suvereeninen asema, on kohdistettava taistelunsa varauksitta suurten joukkojen voittamiseen puolelleen. Niin surkean kurjaa kuin ylipäänsä Saksan ns. »kansallinen porvaristo» onkin, niin riittämättömältä kuin sen kansallinen mieliala tuntuukin, yhtä varmaa kuitenkin on, ettei sen taholta ole odotettavissa vakavaa vastarintaa voimakasta kansallista sisä- ja ulkopolitiikkaa kohtaan. Siinäkään tapauksessa, että Saksan porvaristo tunnetuista ahdasjärkisen-lyhytnäköisistä syistä jäisi itsepintaisesti passiivisesti vastustamaan tulevaa vapautumista, niinkuin se aikoinaan suhtautui Bismarckinkin mittaiseen mieheen, ei sen taholta kuitenkaan ole koskaan pelättävissä aktiivista vastarintaa, sen sananparreksi tulleesta pelkurimaisuudesta johtuen.

Toisin on Saksan kansainvälisesti ajattelevien kansatoverien joukkojen laita. Ei siinä kyllin, että he ovat alkukantaisemmassa luonnollisuudessaan lähempänä väkivalta-ajatusta, myöskin heidän juutalainen johtonsa on väkivaltaisempi ja häikäilemättömämpi. He kyllä kukistavat jok'ikisen Saksan nousun samalla tavoin kuin aikoinaan mursivat Saksan armeijan selkärangan. Mutta ennen kaikkea: tässä parlamentaarisesti hallitussa maassa he lukumääräisen enemmistönsä voimalla eivät ainoastaan estä kaikkea kansallista ulkopolitiikkaa, vaan myöskin tekevät mahdottomaksi kaiken Saksan voiman suuremmaksi arvioimisen ja sitä tietä estävät jokaisen liittomahdollisuuden. Sillä ei sillä hyvä, että me itse tunnemme sen heikkouden tekijän, jota Saksan 15 miljoonaa marxilaista, demokraattia, pasifistia ja centrum-puolueen jäsentä merkitsevät, vaan vielä paremmin

se tunnetaan ulkomailla, ja meidän kanssamme mahdollisesti solmittavaksi ajatellun liiton arvoa mitataan juuri tuon kuormituksen perusteella. Ei kukaan tee liittoa sellaisen valtion kanssa, jonka toimiva väestönosa suhtautuu kaikkeen päättäväiseen ulkopolitiikkaan vähintään pidättyvästi.

Lisäksi tulee vielä se tosiseikka, että kaikkien noiden kansallisen petoksen puolueiden johtoelinten täytyy jo pelkästään itsesäilytysvaiston pakosta suhtautua vihamielisesti jokaiseen nousuun ja ne varmasti niin siihen suhtautuvatkin. Historian kannalta ei yksinkertaisesti ole ajateltavissakaan, että Saksan kansa vielä kerran voisi kohota takaisin entiseen asemaansa tekemättä tiliä niiden kanssa, jotka olivat valtakuntaa kohdanneeseen ennenkuulumattomaan romahdukseen syynä ja sen aiheuttajina. Sillä jälkimaailman tuomioistuimen edessä ei v:n 1918 marraskuuta katsota valtio-, vaan maanpetokseksi.

Niin on Saksan itsenäisyyden jälleensaavuttaminen ulospäin aina ja joka tapauksessa ensi sijassa sen varassa, että Saksan kansa saadaan sisäisesti liittymään yhteen.

Mutta suoraan teknilliseltäkin kannalta tuntuu ajatus Saksan ulkonaisesta vapautumisesta mielettömyydeltä niin kauan kuin eivät myöskin kansan suuret joukot ole valmiit astumaan tämän vapaudenajatuksen palvelukseen. Puhtaasti sotilaalliselta kannalta täytyy ennen kaikkea jokaiselle upseerille olla selvänä, kun asiaa vähänkin ajattelee, ettei vierasta valtaa vastaan käytävää taistelua voida käydä ylioppilaspataljoonien voimalla, vaan että siihen tarvitaan kansan aivojen lisäksi myöskin sen nyrkit. Silloin on vielä lisäksi muistettava, että sellainen kansallinen puolustus, joka nojautuisi yksinomaan ns. älymystön piireihin, harjoittaisi korvaamattoman omaisuuden ryöstöviljelystä. Sitä nuorta Saksan älymystöä, joka syksyllä 1914 kävi kuolemaan Flanderin kentillä vapaaehtoisrykmenteissä, kaivattiin myöhemmin kipeästi. Se oli kansan parhain, kallein omaisuus, eikä sen menetys ollut sodan kuluessa enää korvattavissa. Mutta ei siinä kyllin, että taistelu sinänsä on mahdoton taistella, jollei rynnäk-

köön lähtevien pataljoonien riveissä näy myöskin työläisten suuria joukkoja, vaan myöskin teknillisluontoinen valmentuminen on ilman Saksan kansanruumiin tahdonyhteyttä mahdoton suorittaa. Juuri Saksan kansa, joka Versailles'in rauhansopimuksen tuhansien silmien alaisena joutuu pakosta elämään elämäänsä aseista riisuttuna, voi ryhtyä mihinkään teknillisiin valmistuksiin, saavuttaakseen uudelleen vapautensa ja inhimillisen riippumattomuutensa, ainoastaan siinä tapauksessa, että sisäisten urkkijoiden armeija supistuu niihin, joiden synnynnäinen luonteettomuus sallii heidän tunnetuista kolmestakymmenestä hopearahasta pettää kaiken ja mitä tahansa. Mutta heistä kyllä suoriudutaan. Sen sijaan tuntuvat voittamattomilta ne miljoonat, jotka valtiollisesta vakaumuksestaan vastustavat kansallista nousua — voittamattomilta niin kauan kuin ei heidän vastustuksensa syytä, kansainvälistä marxilaista maailmankatsomusta, ole saatu kukistetuksi ja kitketyksi pois heidän aivoistaan ja sydämestään.

On siis aivan yhdentekevää, miltä näkökannalta Saksan valtiollisen ja kansallisen riippumattomuuden jälleensaavuttamismahdollisuuksia punnitsee, tekeekö sen ulkopoliittisen valmistelun, teknillisen varustautumisen vai itse taistelun näkökohdasta; aina on ja pysyy kaiken edellytyksenä, että sitä ennen on kansan suuret joukot voitettava kansallisen itsenäisyyden ajatuksen puolelle.

Mutta jollei ulkonaista vapautta saavuteta uudelleen, silloin jokainen sisäinen uudistus tietää kaikkein suotuisimmassakin tapauksessa ainoastaan maan kantokyvyn kohoamista siirtomaana. Kaiken ns. taloudellisen nousun ylijäämä koituu Saksan kansainvälisten valvojaherrojen hyväksi, ja jokainen yhteiskunnallinen parannus kartuttaa suotuisimmassa tapauksessa työsaavutuksia heidän hyödykseen. Kulttuurin alalla ei Saksan kansalle liene ylimalkaan suotu edistymismahdollisuuksia, sillä ne ovat liian kiinteässä yhteydessä kansakunnan poliittisen riippumattomuuden ja arvon kanssa.

卐

Jos siis Saksan tulevaisuuden suotuisa ratkaisu liittyy erottamattomasti kansan suurten joukkojen kansalliseen ajattelutapaan, silloin tämän täytyy myöskin olla sellaisen liikkeen korkeimpana ja valtavimpana tehtävänä, jonka toiminnan ei ole määrä supistua hetken tyydytykseen, vaan jonka on kaikkia tekojaan ja toimiaan koeteltava ja punnittava pitäen silmällä vain niiden todennäköisiä seurauksia tulevaisuudessa.

Niin olimme jo v. 1919 selvillä siitä, että uuden liikkeemme täytyy korkeimpana, suurimpana päämääränään ensiksi suorittaa suurten joukkojen voittaminen kansallisesti ajatteleviksi.

Siitä johtui taktillisessa suhteessa koko joukko vaatimuksia.

1. Suurten joukkojen voittamiseksi kansallisen nousun puolelle ei mikään yhteiskunnallinen uhri ole liian raskas.

Millaisia taloudellisia myönnytyksiä Saksan työläisille nykyisin tehtäneenkin, ne eivät ole missään suhteessa koko kansakunnan voittoon, jos ne kerran osaltaan auttavat lahjoittamaan laajat kansankerrokset takaisin omalle kansalleen. Ainoastaan lyhytnäköinen ahdasjärkisyys, jollaista valitettavasti kyllä useinkin tapaa maamme yrittäjäpiireissä, voi olla huomaamatta ja tunnustamatta, ettei ajan pitkään ole heille olemassa taloudellista nousua eikä liioin heille niin ollen koidu lisää taloudellista hyötyä, jollei Saksan kansakunnan sisäistä kansallista yhteenkuuluvaisuuden tunnetta saada uudelleen palautetuksi entiselleen.

Jos Saksan ammattiyhdistykset olisivat sodassa häikäilemättä valvoneet työväestön etuja, jos olisivat itse sodan aikana pakottaneet tuhansin kerroin lakkoon turvautumalla silloisen osingonnälkäisen yrittäjäkunnan myöntymään edustamiensa työläisten vaatimuksiin, mutta olisivat samalla kansallisen puolustuksen asiassa yhtä kiihkeästi tunnustautuneet saksalaisuutensa kannattajiksi ja yhtä varauksettomasti antaneet isänmaalle, mitä isänmaan on, silloin sotaa ei olisi hävitty. Mutta miten naurettavia olisivat kaikkein suurimmatkaan myönnytykset olleet sen suunnattoman merkityksen rinnalla, mikä olisi ollut sillä seikalla, että sota olisi voitettu!

Niinpä on sellaisen liikkeen, jonka tarkoituksena on antaa saksalainen työmies takaisin Saksan kansalle, päästävä selville siitä, ettei taloudellisilla uhrauksilla tässä kysymyksessä ole ylipäänsä mitään merkitystä, niin kauan kuin ei kansallisen talouden pystyssäpysyminen ja riippumattomuus joudu niiden johdosta uhan alaisiksi.

2. Suurten joukkojen kansallinen kasvatus voi käydä ainoastaan yhteiskunnallisen nousun kiertoteitä, koska yksinomaan juuri sen avulla saadaan luoduksi ne yleiset taloudelliset edellytykset, jotka tekevät kullekin yksityiselle mahdolliseksi päästä osalliseksi kansakunnan kulttuuriaarteista.

3. Suurten joukkojen kansallisesti ajatteleviksi kasvattamiseen ei ikinä päästä puolinaisuuksilla, heikosti tähdentämällä ns. ulkokohtaisuuskantaa, vaan arastelematta ja suorastaan kiihkeän yksipuolisesti suuntautumalla kerta kaikkiaan tavoiteltavaksi asetettua päämäärää kohti. Tämä siis tietää sitä, ettei kansaa voida tehdä »kansallismieliseksi» Saksan nykyisen porvariston ajattelemassa mielessä, siis semmoisin ja semmoisin rajoituksin, vaan ainoastaan kansalliseksi kaikella äärimmäisyyssuunnissa piilevän rajuuden voimalla. Myrkyn voima voidaan murtaa ainoastaan vastamyrkyllä, ja ainoastaan porvarillisen mielen tympeys voi pitää keskitietä taivaanvaltakuntaan johtavana tienä.

Kansan suuret joukot eivät ole professoreja eivätkä diplomaatteja. Se vähäinen abstraktisen tiedon määrä, mitä heillä on, osoittaa heidän aistimuksensa lähinnä tunteen maailmaan. Sieltä on löydettävissä heidän joko myönteinen tai kielteinen asennoitumisensa. He ovat vastaanottavia ainoastaan jompaankumpaan noihin suuntiin käyvälle voiman ilmaukselle, ei ikinä niiden välissä häilyvälle puolinaisuudelle. Heidän tunnepitoisesta asennoitumisestaan muuten samalla aiheutuu heidän tavaton lujuutensa ja horjumattomuutensa. Uskoa on vaikeampi horjuttaa kuin tietoa, rakkaus on vähemmän altis vaihtelulle kuin kunnioitus ja arvossapito, viha kestävämpi kuin vastenmielisyys,

ja valtavimpien tässä maailmassa tapahtuneiden mullistusten käyttövoima on kaikkina aikoina ollut vähemmässä määrin suuria joukkoja vallitseva tieteellinen tieto kuin niitä innoittava kiihko, väliin myös niitä eteen päin ajava hysteria.

Joka mielii voittaa puolelleen suuret joukot, sen täytyy tuntea se avain, joka avaa näiden sydänten portit. Sen nimi ei ole objektiivisuus, ulkokohtaisuus, siis heikkous, vaan tahto ja voima.

4. Kansan sielun voittaminen voi onnistua ainoastaan jos, samalla kuin käydään positiivista taistelua omien tarkoitusperien puolesta, tuhotaan näiden päämäärien vastustajat.

Kansa pitää ja on kaikkina aikoina pitänyt häikäilemätöntä hyökkäystä vastustajan kimppuun todistuksena hyökkääjän oman asian oikeudesta, ja se käsittää sen, että jättää toisen tuhoamatta, epävarmuudeksi oman asian oikeutuksen suhteen, jollei suorastaan merkiksi siitä, että oma asia on väärä.

Suuret joukot ovat ainoastaan kappale luontoa, eikä niiden tunne käsitä sellaista, että samat ihmiset, jotka väittävät tavoittelevansa päinvastaista, puristavat toistensa kättä. Ne haluavat voimakkaamman voittoa ja heikon tuhoa tai tämän ehdotonta alistumista.

Saksan kansan suurten joukkojen voittaminen kansalliselle asialle onnistuu ainoastaan siinä tapauksessa, että kaikessa positiivisessa taistelussa meidän kansamme sielusta sen kansainväliset myrkyttäjät hävitetään.

5. Kaikki ajan suuret kysymykset ovat hetken kysymyksiä ja ovat ainoastaan tiettyjen syiden seuraamusilmiöitä. Mutta syymerkitys on niistä ainoastaan yhdellä, nimittäin kansan rodun säilyttämisellä. Ihmisen voiman samoin kuin hänen heikkoutensakin perustana on yksinomaan hänen verensä. Kansat, jotka eivät tunne rodullisen perustansa merkitystä eivätkä kiinnitä siihen huomiota, ovat sellaisten ihmisten kaltaisia, jotka yrittävät opettaa mopsille vinttikoiran ominaisuuksia, ollenkaan käsittämättä, ettei vinttikoiran nopeus enempää kuin villakoiran oppivaisuus ole opittuja, vaan rotuun perustuvia ominaisuuksia.

Kansat, jotka lyövät laimin rodullisen puhtautensa säilyttämisen, luopuvat samalla myöskin sielunsa yhtenäisyydestä kaikissa sen ilmauksissa. Heidän olemuksensa rikkinäisyys on heidän verensä sekavuudesta luonnon pakosta johtuva seuraus, ja heidän henkisen ja luovan voimansa muutos on ainoastaan heidän rotuperusteidensa muutosten seurausta.

Joka tahtoo vapauttaa Saksan kansan sen alkuperäiselle olemukselle vieraista nykyhetken ilmauksista ja pahoista tavoista, sen on se ensin vapahdettava noiden ilmauksien ja pahojen tapojen vieraasta, muukalaisesta aiheuttajasta.

Ilman mitä selvintä rotukysymyksen ja saman tien myös juutalaiskysymyksen tuntemusta ei Saksan kansan uutta nousua saada enää koskaan syntymään.

Rotukysymys ei ole ainoastaan maailmanhistorian avain, vaan myöskin ylipäänsä inhimillisen kulttuurin avain.

6. Nykyhetkellä kansainvälisessä leirissä olevien Saksan kansan suurten joukkojen liittäminen kansalliseksi kansayhteisöksi ei suinkaan merkitse luopumista eri säätyjen oikeutettujen etujen valvonnasta. Eri suuntiin käyvät sääty- ja ammattiedut eivät merkitse samaa kuin luokkajako, vaan ovat itsestään selviä talouselämämme seuraamusilmiöitä. Ammattiryhmitys ei ole millään tavoin ristiriidassa todellisen kansanyhteyden kanssa, sillä tämä merkitsee kansan yhteyttä kaikissa niissä kysymyksissä, jotka koskevat tätä kansakuntaa semmoisenaan.

Jonkin luokaksi muuttuneen säädyn liittäminen kansayhteisöön tai vaikkapa vain valtioonkin ei tapahdu siten, että ylemmät luokat laskeutuvat alemmas, vaan että alempia kohotetaan. Tällaisen kehityskulun kannattavana voimana ei voi koskaan olla taaskaan ylempi luokka, vaan tasa-arvoisuutensa puolesta taisteleva alempi sääty. Nykyistä porvarissäätyä ei liitetty jäseneksi valtioon aateliston toimenpitein, vaan se tapahtui sen oman toimintatarmon ansiosta ja sen omassa johdossa.

Saksalaista työmiestä ei saada kohotetuksi Saksan kansayhteisön puitteisiin raukkamaisten veljeilynäytösten kiertoteitä,

vaan tietoisesti kohentamalla hänen yhteiskunnallista ja sivistyksellistä asemaansa, kunnes pahimmat, merkittävimmät erot voidaan katsoa tasoitetuiksi. Liikkeen, joka asettaa päämääräkseen tämän kehityksen, on etsittävä kannattajakuntansa ensi sijassa työläisten leiristä. Se saa palata takaisin älymystön pariin ainoastaan siinä määrin kuin tämä jo on perin pohjin käsittänyt sen päämäärän, mihin liike pyrkii. Tämä muutos- ja lähentymistapahtumus ei ole loppuun suoritettu kymmenessä eikä kahdessakymmenessäkään vuodessa, vaan kokemus osoittaa sitä kestävän usean sukupolven ajan.

Nykyisen työläisen lähentymiselle kansalliseen kansanyhteyteen ei ole pahimpana esteenä hänen säätyetujensa valvominen, vaan se, että hän on kansainvälisen kansan- ja isänmaanvihollisen johdon alainen ja sen mukaan asennoitunut. Samat ammattiyhdistykset voisivat, jos niitä johdettaisiin poliittisissa ja kansallisissa kysymyksissä kiihkokansalliseen henkeen, tehdä miljoonista työläisistä mitä arvokkaimpia heidän oman kansansa jäseniä, ollenkaan ottamatta huomioon puhtaasti taloudellisissa kysymyksissä sattuvia yksityisluontoisia taisteluja.

Sellaisen liikkeen, joka rehellisesti tahtoo antaa saksalaisen työläisen takaisin hänen omalle kansalleen ja temmata hänet pois kansainvälisen harhauskon vallasta, täytyy mitä jyrkimmin muodostaa rintama sitä, erikoisesti yrittäjäpiireissä vallitsevaa käsitystä vastaan, joka kansanyhteydellä ymmärtää työntekijöiden vastustelematonta luovuttamista taloudellisessa suhteessa työnantajan valtaan ja joka tahtoo käsittää työläisten jokaisen jopa oikeutettujen taloudellisten elinetujenkin valvomisyrityksen hyökkäykseksi kansanyhteyttä vastaan. Tämmöisen käsityksen edustaminen on tietoisen valheen edustamista;kansanyhteyshän ei aseta velvollisuuksia ainoastaan toiselle, vaan myöskin toiselle puolelle.

Yhtä varmasti kuin työläinen rikkoo todellisen kansanyhteyden henkeä vastaan, jos hän välittämättä yhteisestä hyvästä ja kansallisen talouselämän kantokyvystä asettaa omaan val-

taansa nojaten sille kiristykseksi sanottavia vaatimuksia, yhtä suuresti rikkoo tätä yhteyttä myöskin yrittäjä, jos hän epäinhimillisellä riistotavalla harjoittaa liiketoimintaansa käyttäen väärin kansallista työvoimaa ja kiskoo sen hiestä miljoonia omaan taskuunsa. Siinä tapauksessa hänellä ei ole oikeutta kehua itseään kansalliseksi, ei mitään oikeutta puhua kansanyhteydestä, vaan hän on itsekäs heittiö, joka aiheuttamalla yhteiskunnallista rauhattomuutta ja eripuraisuutta nostattaa tuonnempana taisteluja, jotka, päättyivätpä ne niin tai näin, joka tapauksessa koituvat kansan vahingoksi.

Sinä säiliönä, josta nuoren liikkeemme on ammennettava kannattajansa, joutuvat siis ensi sijassa olemaan Saksan työläiset. Nämä siis on temmattava pois kansainvälisen harhaluulon lumoista, vapautettava yhteiskunnallisesta hädästään, kohotettava sivistyksellisestä kurjuudestaan ja johdatettava kansanyhteyteen tiiviinä, arvokkaana, kansallisesti tuntevana tekijänä, joka tahtoo olla kansallinen.

Jos kansallisen älymystön piireissä on ihmisiä, joilla on todella lämmin sydän omaa kansaansa ja sen tulevaisuutta kohtaan, joiden mielen täyttää mitä syvin tietoisuus tuon joukon sielusta käydyn taistelun merkityksestä, he ovat erittäin tervetulleita tämän liikkeen riveihin sen arvokkaana henkisenä selkärankana. Mutta porvarillisen vaalikarjan voittaminen kannattajikseen ei saa koskaan olla tämän liikkeen tarkoituksena. Siinä tapauksessa liike hankkisi itselleen sellaisen painolastin, joka koko sisäisen olemuksensa mukaisesti saattaisi laajojen kansankerrosten jäseniksihankkimisen lamautumaan. Sillä huolimatta sen ajatuksen kauneudesta, että mitä laajimmat kansankerrokset, sekä ylhäältä- että alhaaltapäin, olisi saatettava yhteen tämän liikkeen puitteissa, sen vastapainona on kuitenkin se tosiasia, että psykologisesti vaikuttamalla porvarillisiin joukkoihin voi kyllä yleisen julistuksen tietä herättää heidän keskuudessaan haluttuja mielialoja, jopa levittää mielipiteitäkin, mutta ei luonteenominaisuuksia, tai paremminkin sanoen, heistä ei saa hävitetyksi

monien vuosisatojen aikana syntyneitä ja kehittyneitä pahoja tapoja. Molempien puolten kulttuuritasojen erilaisuus on toistaiseksi vielä liian suuri, samoin ero suhtautumisessa taloudellisluontoisiin kysymyksiin, niin että he, kohta kun julistuksen nostattama innostus ja huuma olisi haihtunut, alkaisivat oitis esiintyä siinä ehkäisevinä tekijöinä.

Ja loppujen lopuksi, ei ole tarkoituksena saada aikaan uudestikerrostumista sinänsä jo kansallisessa leirissä, vaan voittaa eikansallinen leiri asian puolelle.

Ja tämä näkökohta juuri on lopulta määräävä koko uuden liikkeen taktilliselle asennoitumiselle.

7. Tämän yksipuolisen, mutta sen johdosta selvän asennoitumisen on ilmettävä myöskin liikkeen propagandasta, ja toisaalta taas propagandasyyt vaativat sitä.

Jos mieli liikkeen hyväksi tehdyn propagandan muodostua tehoisaksi, sen täytyy kohdistua yksinomaan toiseen puoleen, koska muussa tapauksessa, noiden kahden kysymykseen tulevan leirin henkisen pohjasivistyksen erilaisuuden johdosta, se joko jäisi toiselta ymmärtämättä tai toinen puoli sen itsestään selvänä ja niin ollen mielenkiinnottomana torjuisi luotaan.

Ilmaisutapa ja sävykään ei voi yksityiskohdissaan yhtä hyvin tehota kahteen siksi vastakkaiseen kansankerrokseen. Jos propaganda luopuu ilmaisutapojen luonnontuoreudesta, se ei löydä tietä suurten joukkojen tajuntaan. Jos se taas sanoissaan ja eleissään käyttää suurten joukkojen tunteiden ja sanontatapojen kirpeyttä ja koristelemattomuutta, ns. älymystö torjuu sen luotaan muka raakana ja arkipäiväisenä. Sadan niinsanotun puhujan joukossa on tuskin kymmentäkään, jotka pystyisivät yhtä tehoavasti puhumaan tänään yleisölle, jona on kadunlakaisijoita, lukkoseppiä, puhtaanapitolaitoksen työläisiä jne., ja huomenna pitämään ajatuksellisesti ehdottomasti samansisältöisen esitelmän kuulijakuntanaan korkeakoulujen professoreita ja ylioppilaita. Mutta tuhannen puhujan joukossa tuskin on yhden yhtäkään, joka pystyy puhumaan samalla kertaa professoreille

ja lukkosepille sellaisessa muodossa, ettei se ainoastaan vastaa kummankin puolen käsityskykyä, vaan että se myöskin tehoaa yhtä voimakkaasti molempiin puoliin, saati tempaa kummatkin mukaansa saavuttaen myrskyisät suosionosoitukset. Mutta aina täytyy muistaa pitää silmiensä edessä se tosiasia, että jonkin ylevän teorian kaikkein kauneinkin ajatus useimmissa tapauksissa voi päästä leviämään ainoastaan pienten ja kaikkein pieninten henkien välityksellä. Se ei ole sen varassa, mitä jonkin aatteen nerokkaalla luojalla on silmiensä edessä, vaan sen varassa, miten, missä muodossa ja miten menestyksellisesti tuon aatteen julistajat sen välittävät suurille joukoille.

Sosiaalidemokratian, jopa yleensä koko marxilaisen liikkeen väkevä joukkoja valloittava voima johtui suureksi osaksi sen yleisön yhtenäisyydestä ja samalla yksipuolisuudesta, jonka puoleen se kääntyi. Kuta näköjään ahtaampi, jopa ahdasjärkisempi näiden liikkeiden ajatuksenjuoksu oli, sitä helpommin sen omaksuivat omakseen ja rupesivat sitä edelleen muokkaamaan sellaiset joukot, joiden henkinen taso vastasi esityksen tasoa.

Mutta siten tarjoutui uudelle liikkeelle samalla yksinkertainen, selvä linja:

Propaganda on sekä sisällöltään että muodoltaan sovellettava suurten joukkojen mukaan, ja sen oikeaan osuneisuutta on arvosteltava yksinomaan sen saavuttaman menestyksen perusteella.

Taajojen kansankerrosten kansankokouksessa ei puhu parhaiten se puhuja, joka on henkisesti lähinnä läsnä olevia älymystön edustajia, vaan se, joka valloittaa suuren joukon sydämet.

Tuollaisessa kokouksessa mukana oleva älymystöön kuuluva, joka ryhtyy, siitä huolimatta, että puhujan puhe aivan ilmeisesti tehoaa alempiin kansankerroksiin, joiden voittamisesta asian puolelle nimenomaan on kysymys, puhetta henkisen tason kannalta moitiskelemaan, osoittaa siten ajattelunsa täydellisen kykenemättömyyden ja oman henkilönsä arvottomuuden uudelle liikkeelle. Liikkeen kannalta tulevat kysymykseen ainoastaan ne älymystöön kuuluvat, jotka jo ovat käsittäneet liikkeen teh-

tävät ja päämäärät niin lopullisesti, että ovat oppineet arvostelemaan myöskin propagandan toimintaa yksinomaan sen saavuttaman menestyksen eikä niiden vaikutelmien perusteella, mitä he itse siitä saavat. Sillä propagandan ei ole määrä palvella sinänsä jo kansallisesti ajattelevien ihmisten ajanvietteenä, vaan oman kansamme vihollisten voittamiseksi sen puolelle, sikäli kuin nämä kuuluvat omaan rotuumme.

Ylipäänsä oli nyt määrä niiden ajatuskulkujen, jotka sotapropagandasta puheen ollen jo olen lyhyesti esittänyt, tulla tälle nuorelle liikkeelle määräämäviksi ja ratkaiseviksi kysymyksen ollessa sen oman valistustoiminnan lajista ja harjoittamistavasta.

Että se osui oikeaan, sen on sen saavuttama menestys todistanut.

8. Poliittisen uudistusliikkeen päämäärää ei koskaan saavuteta valistustoiminnalla tai vaikuttamalla vallassa oleviin voimiin, vaan ainoastaan saamalla poliittinen valta sen käsiin. Jokaisella maailmoja mullistavalla aatteella on, ei ainoastaan oikeus, vaan velvollisuuskin varata itselleen ne keinot, jotka tekevät sen ajatuskulkujen voimaan saattamisen mahdolliseksi. Menestys on ainoa maallinen tuomari, joka ratkaisee sellaisen aloitteen oikeutuksen tai epäoikeutuksen, jolloin ei kuitenkaan menestyksellä ole ymmärrettävä, niinkuin Saksan v:n 1918 vallankumouksessa, vallan hankkimista omiin käsiin sinänsä, vaan sen, vallan, kansankokonaisuudelle siunauksellista käyttöä. Niinpä ei vallankaappausta ole siinä tapauksessa pidettävä onnistuneena, kun, niinkuin ajattelemattomat viralliset syyttäjät Saksassa nykyisin arvelevat, vallankumouksellisten onnistui anastaa valtiovalta käsiinsä, vaan ainoastaan siinä tapauksessa, että sellaisen kumouksellisen toimenpiteen pohjana olevien tarkoitusten ja tarkoitusperien toteuttamisesta koituu kansakunnalle enemmän onnea ja hyvää kuin edellisen valtakauden aikana. Millä muuten Saksan vallankumous, joksi syksyn 1918 rosvokaappaus pyrkii itseään nimittämään, ei hevin voine kehuskella.

Mutta kun kerran valtiollisen vallan saavuttaminen on uudistustarkoitusten käytännössä toteuttamisen edellytyksenä, silloin täytyy liikkeen, jolla on uudistuksiin tähtäävät tarkoitusperät, heti olemassaolonsa ensimmäisestä päivästä alkaen tuntea itsensä joukkoliikkeeksi eikä kirjalliseksi teekerhoksi tai poroporvarilliseksi keilailuseuraksi.

9. Nuori liikkeemme on olemukseltaan ja sisäiseltä järjestelyltään parlamentinvastainen, s.o. se yleensä samoin kuin oman sisäisen rakenteensakin puolesta torjuu enemmistön määräämisvallan periaatteen, jonka vallitessa johtaja alenee pelkästään toisten tahdon ja ajatusten täytäntöönpanijaksi. Liikkeemme edustaa pienimmässä niinkuin kaikkein suurimmassakin johtajan ehdottoman arvovallan periaatetta, johon arvovaltaan samalla liittyy suurin vastuu.

Tämän liikkeessä vallitsevana olevan periaatteen käytännölliset seuraukset ovat seuraavat:

Paikallisosaston puheenjohtajan asettaa lähinnä ylempi johtaja, hän on paikallisosaston vastuunalainen ohjaaja. Kaikki valiokunnat ovat hänen alaisiaan eikä päinvastoin hän jonkin valiokunnan alainen. Ei ole olemassa äänestysvaliokuntia, vaan ainoastaan työvaliokuntia. Työnjaon toimittaa vastuunalainen ohjaaja, puheenjohtaja. Sama periaate on voimassa myöskin lähinnä ylemmissä järjestöissä, piireissä, piirikunnissa ja maakunnissa. Aina johtaja asetetaan ylhäältäkäsin ja samalla hänelle annetaan rajoittamattomat valtuudet ja arvovalta. Ainoastaan koko puolueen johtaja valitaan yhdistyslainsäädännöllisistä syistä jäsenten yleiskokouksessa. Mutta hän on liikkeen ainoa, yksinomainen johtaja. Kaikki valiokunnat ovat hänen alaisiaan eikä hän valiokuntien alainen. Hän määrää kaiken, mutta hän kantaa samalla myöskin hartioillaan vastuun. Liikkeen kannattajilla on vapaa valta vaatia hänet uusien vaalien tuomioistuimessa vastuuseen toiminnastaan, riistää häneltä hänen toimensa, mikäli hän on loukannut liikkeen periaatteita tai huonosti valvonut sen etuja. Hänen tilalleen astuu silloin

kykenevämpi, uusi mies, mutta tällä on sama arvovalta ja sama vastuu.

Liikkeen suurimpia tehtäviä on tämän periaatteen saattaminen määrääväksi, ei yksinomaan sen omissa riveissä, vaan myöskin koko valtion suhteen.

Joka tahtoo olla johtaja, hänellä on korkeimman, rajoittamattoman arvovallan ohella myöskin viimeisin ja kaikkein raskain vastuu.

Joka ei siihen kykene tai on liian pelkurimainen kantamaan toimintansa seuraukset, ei kelpaa johtajaksi. Ainoastaan sankarit ovat kutsutut siihen.

Ihmiskunnan edistys ja kulttuuri eivät ole enemmistöjen aikaansaannoksia, vaan johtuvat yksinomaan persoonallisuuden nerokkuudesta ja tarmokkuudesta.

Näiden herättäminen ja kasvattaminen ja asettaminen oikeuksiinsa on Saksan kansan suuruuden ja valta-aseman uudelleensaavuttamisen ennakkoedellytyksiä.

Mutta siten uusi liikkeemme on parlamentinvastainen, ja sen osanotto parlamentaarisen laitoksen työskentelyyn voi tähdätä ainoastaan saman laitoksen hävittämiseen, sellaisen laitoksen poistamiseen, jota meidän on pidettävä eräänä kaikkein pahimpana ihmiskunnan rappeutumisilmiönä.

10. Liike torjuu päättävästi kaiken asennoitumisen sellaisiin kysymyksiin, jotka joko ovat sen poliittisen toiminnan puitteiden ulkopuolella tai jotka periaatteellista merkitystä vailla olevina ovat sille merkityksettömiä. Sen tehtävänä ei ole uskonnollinen uudistus, vaan Saksan kansan uudestijärjestely. Molempia uskontunnustuksia se pitää kumpaakin yhtä arvokkaana Saksan kansan olemassaolon tukena ja taistelee sen vuoksi jokaista puoluetta vastaan, joka pyrkii alentamaan tämän Saksan kansanruumiin siveellis-uskonnollisen ja moraalisen lujittamisen perustan omien puoluepyyteidensä välikappaleeksi.

Lopuksi, liike ei katso tehtäväkseen jonkin tietyn valtiomuodon saattamista uudelleen voimaan eikä liioin taistelua jotakin toista

vastaan, vaan sellaisen perustan ja pohjan luomisen, jota vailla ei ajan pitkään pysy pystyssä enempää tasavalta kuin monarkiakaan. Sen kutsumuksena ei ole yksinvallan perustaminen eikä tasavallan lujittaminen, vaan germaanisen valtion luominen.

Tuon valtion ulkonaista hahmottelua koskevalla kysymyksellä, siis sen kruunaamisella, ei ole periaatteellista merkitystä, vaan sen määräävät lopullisesti käytännölliset tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat.

Sellaisen kansan keskuudessa, joka ensin on käsittänyt oman olemassaolonsa suuret ongelmat ja tehtävät, eivät moiset ulkonaiset muotokysymykset enää johda keskinäisiin sisäisiin taisteluihin.

11. Liikkeen sisäinen järjestelykysymys on tarkoituksenmukaisuus-, ei periaatteellinen kysymys.

Parhain järjestely ei ole sellainen, joka työntää liikkeen johtajan ja sen yksityisten kannattajien väliin mahdollisimman suuren, vaan se, joka siihen tuo kaikkein pienimmän välityskoneiston. Sillä järjestelyn tehtävänä on jonkin tietyn aatteen — joka melkeinpä aina syntyy yhden ainoan ihmisen aivoissa — välittäminen suurelle ihmisjoukolle samoin kuin sen käytäntöön soveltamisen valvominen.

Järjestö sinänsä on niin ollen kaiken kaikkiaan pelkkä välttämätön paha. Se on parhaassa tapauksessa keino, minkä avulla päästä tarkoitusten perille, pahimmassa tapauksessa itsetarkoitus.

Koska maailma tuottaa enemmän konemaisia luonteita kuin aatteellisia, järjestön muodot enimmäkseen muotoutuvat helpommin kuin aatteet semmoisinaan.

Jokaisen toteutumistaan kohti pyrkivän aatteen, varsinkin sellaisen, joka on uudistusluonteinen, kulku tapahtuu suurin piirtein seuraavalla tavalla:

Jokin nerokas ajatus syntyy jonkun ihmisen aivoissa, joka tuntee saaneensa kutsumuksen välittämään oman tietonsa toisille ihmisille. Hän alkaa julistaa katsantokantaansa ja saavut-

taa vähitellen tietyn kannattajajoukon. Tämä menetelmä, jonkun ihmisen aatteiden suoranainen ja henkilökohtainen välittäminen toisille aikalaisille, on kaikkein ihanteellisin ja luonnollisin. Kun sitten uuden opin kannattajien lukumäärä lisääntyy, käy aatteen alkuunpanijalle ennen pitkää mahdottomaksi vaikuttaa yhä edelleen suoranaisesti kaikkiin lukemattomiin kannattajiinsa, mahdottomaksi heidän johtamisensa ja ohjaamisensa. Samassa määrin kuin yhteisön kasvamisen johdosta suoranainen, lyhyin yhteys käy mahdottomaksi, päädytään välttämättömyyteen, että on saatava aikaan yhdistävä elin: ihanteellinen olotila on silloin päättynyt, ja sen tilalle tulee järjestö, välttämätön paha. Muodostuu pieniä alaosastoja, jotka poliittisessa liikkeessä esimerkiksi paikallisosastoina esittävät myöhemmin syntyvän järjestön alkusoluja.

Tällaista alaosastojen muodostumista saa kuitenkin, jottei opin yhtenäisyys olisi kohta mennyttä, tapahtua aina vasta sitten, kun henkisen perustajan ja hänen muodostamansa koululkunnan arvovalta voidaan katsoa ehdottomasti, varauksitta tunnustetuksi. Tuollaisen liikkeen geopoliittisen keskuksen merkitystä ei tällöin voi arvioida liian suureksi. Ainoastaan sellaisen paikan olemassaolo, jota ympäröi kuin Rooman tai Mekan taikamainen tenho, voi ajan pitkään antaa liikkeelle sen voiman, joka perustuu sisäiseen yhtenäisyyteen ja tuota yhtenäisyyttä edustavan huipun tunnustamiseen.

Niinpä ei saa, ensimmäisiä järjestön alkusoluja perustettaessa, koskaan päästää pois mielestä sitä huolta, ettei ainoastaan ole pidettävä muistissa liikkeen alkuperäisen lähtöpaikan merkitystä, vaan se on kohotettava suorastaan vallitsevaksi. Tästä liikkeen lähtö- ja johtopaikan kohoamisesta aatteellisesti, siveellisesti ja tosiasiallisesti luonnollista suurempaan kokoon täytyy pitää huolta samassa määrin kuin liikkeen sillä välin lukemattomiin lisääntyneitä alkusoluja on pakostakin ruvettava yhdistämään keskenään uusiksi järjestömuodostelmiksi.

Sillä samoin kuin yksityisten jäsenten ja kannattajien yhä

kasvava lukumäärä ja se seikka, ettei heidän kanssaan enää voi olla suoranaisessa kosketuksessa, johtaa alimpien yhtymien muodostamiseen, samoin pakottaa lopulta noiden alimpien järjestömuodostelmien suunnaton lisääntyminen jälleen ryhtymään niitä yhdistämään keskenään ylemmiksi yhteenliittymiksi, joita poliittisesti voi nimittää maakunta- tai piirikuntaliitoiksi.

Niin helppo kuin nyt vielä ehkä onkin pitää yllä alkuperäisten keskusten arvovaltaa alimpien paikallisyhdistysten suhteen, sitä vaikeampi on jo säilyttää tämä asema nykyisin muodostuvien korkeampien järjestömuotojen suhteen. Mutta tämä on liikkeen yhtenäisenä pysymisen ja siten sen aatteiden voittoon viemisen edellytys.

Kun lopuksi sitten vielä suuremmat välielimet liitetään keskenään uusiksi järjestöelimiksi ja -muodostelmiksi, kasvaa yhä vielä entisestäänkin vaikeus, miten taata ja turvata niiden suhteen alkuperäisen perustamispaikan, tämän koulukunnan jne. ehdottomasti johtava luonne.

Sen vuoksi saadaan ryhtyä järjestön mekaanisia muotoja rakentamaan vain samassa määrin kuin keskuksen henkinen, aatteellinen arvovalta tuntuu ehdottomasti turvatulta. Poliittisissa muodostelmissa voi riittävänä takeena tästä useinkin pitää ainoastaan käytännöllistä valtaa.

Tästä saatiin liikkeen sisäiselle rakenteelle seuraavat suuntaviivat:

a) Kaiken työn keskittäminen ensi aluksi yhteen ainoaan paikkaan: Müncheniin. Ehdottomasti luotettavien jäsenten yhteisön perustaminen sekä erikoisen koulun muodostaminen aatteen myöhempää levittämistä varten. Välttämättömän arvovallan hankkiminen vastaisen varalta pyrkimällä mahdollisimman suuriin tuloksiin tässä paikassa.

Liikkeen ja sen johtajien tunnetuksi tekemiseksi oli välttämätöntä, ei ainoastaan kaikille selvästi havaittavasti järkyttää paikkakunnalla luottamusta marxilaisen opin voittamattomuuteen, vaan myöskin todistaa vastakkaisen liikkeen mahdollisuus.

b) Paikallisosastojen perustaminen vasta sitten, kun Münchenissä sijaitsevan keskusjohdon arvovaltaa voidaan pitää ehdottomasti tunnustettuna.

c) Piiri-, piirikunta- tai maakuntaliittoja ei liioin perusteta yksistään tarpeen mukaan sinänsä, vaan vasta sitten, kun on saavutettu varmuus keskuksen ehdottomasta tunnustamisesta.

Mutta muuten on järjestömuotojen muodostaminen jätettävä sen varaan, millaisia johtajina kysymykseen tulevia miehiä on käytettävissä.

Tällöin on kaksi tietä:

a) Liikkeellä on käytettävänä tarpeelliset rahavarat kyvykkäiden henkilöiden kehittämiseksi ja kouluttamiseksi toimimaan myöhemmin johtajina. Siten saadun aineksen liike sitten suunnitelmallisesti sijoittaa taktillisen tai muun tarkoituksenmukaisuuden näkökohtien mukaisesti.

Tämä tie on helpompi ja nopeampi; se vaatii kuitenkin suuria rahavaroja, koska tuollainen johtaja-aines ainoastaan palkattuna kykenee työskentelemään liikkeen puolesta.

b) Liike ei rahavarojen puutteessa kykene asettamaan virallisia johtajia, vaan sen on toistaiseksi pakko tulla toimeen sellaisten avulla, jotka hoitavat toimiaan kunniatoimina.

Tämä tie on hitaampi ja vaikeampi.

Liikkeen johdon täytyy asianhaarojen niin vaatiessa jättää suuria alueita kesannoksi, mikäli ei liikkeen kannattajien joukosta ilmesty näkyviin henkilöä, joka on pystyvä ja halukas asettumaan johdon käytettäväksi ja ottamaan tehtäväkseen liikkeen järjestämisen ja sen johdon kysymyksessä olevalla paikkakunnalla.

Voi käydä niin, ettei sitten suurilta alueilta löydy ketään semmoista, mutta jollakin toisella paikkakunnalla sitä vastoin on kaksi, jopa kolmekin osapuilleen yhtä kyvykästä. Semmoisessa kehityksessä piilevät vaikeudet ovat suuret, ja ne ovat voitettavissa vasta vuosien kuluttua.

Mutta aina on ja pysyy järjestömuodon muodostamisen edellytyksenä sen johtoon kykenevä henkilö.

Yhtä arvoton kuin armeija on kaikkine järjestettyine muotoineenkin ilman upseereja, yhtä arvoton on poliittinen järjestö ilman vastaavaa johtajaa.

Liikkeelle on parempi, että jätetään jokin paikallisosasto perustamatta kuin että sen järjestelyssä epäonnistutaan, jos puuttuu johtajapersoonallisuutta, joka pystyy sitä ohjaamaan ja viemään eteenpäin.

Johtajantoimeen semmoisenaan ei kuulu ainoastaan altis tahto, vaan myöskin kyky, mutta tahdonlujuudelle ja tarmokkuudelle on kuitenkin annettava suurempi merkitys kuin nerokkuudelle semmoisenaan, ja arvokkainta kaikesta on se, kun samassa henkilössä on yhtyneenä kyvykkyyttä, päättäväisyyttä ja sitkeyttä.

12. Jonkin liikkeen tulevaisuuden ehtona on se into ja kiivaus, jopa suvaitsemattomuuskin, jota osoittaen sen kannattajat sitä edustavat ainoana oikeana ja asettuvat vastustamaan toisia, samantapaisia muodostelmia.

On mitä suurin virhe luulla, että jonkin liikkeen voima siitä kasvaa, että siihen yhdistetään toinen, olemukseltaan samankaltainen liike. Jokainen senlaatuinen suureneminen tosin kyllä aluksi merkitsee sen kasvua ulkonaisilta mittasuhteiltaan ja pinnallisten syrjästäkatsojien mielestä myöskin sen voimien karttumista, mutta todellisuudessa siihen silloin tuleekin vain myöhemmin vaikuttamaan rupeavan sisäisen heikkenemisen itu.

Sillä mitä ikinä kahden liikkeen samanarvoisuudesta puhuttaneenkin, sellaista ei kuitenkaan ole koskaan olemassa. Sillä muussa tapauksessahan ei käytännössä olisi olemassa kahta, vaan ainoastaan yksi liike. Ja ihan yhdentekevää, missä niiden eroavaisuudet ilmenevät — vaikkapa ne perustuisivat ainoastaan johdon erilaisiin kykyihin —, ne ovat joka tapauksessa olemassa. Mutta kaiken kehityksen luonnonlain mukaista ei ole, että kytketään yhteen kaksi keskenään erilaista muodostelmaa, vaan voi-

makkaamman voitto ja yksin sen edellyttämän taistelun tietä mahdolliseksi käypä voittajan voiman ja väkevyyden lisääntyminen.

Mahdollista kyllä voidaan yhdistämällä kaksi toistaan lähentelevää poliittista puoluemuodostumaa saavuttaa hetkellisiä etuja, mutta ajan oloon kuitenkin on jokainen sillä tavoin saavutettu menestys aiheena myöhemmin ilmenevään sisäiseen heikkouteen.

Liikkeen suuruuden takeena on yksinomaan sen sisäisen voiman vapaa ja esteetön kehitys ja sen yhtämittainen nousu lopulliseen voittoon saakka kaikista sen kilpailijoista.

Niin, voi sanoa, että liikkeen voima ja samalla sen elämisenoikeutus ovat karttumassa ainoastaan niin kauan kuin se tunnustaa taistelun periaatteen syntynsä edellytykseksi, ja että se on samassa hetkessä sivuuttanut voimansa huippukohdan, kun täydellinen voitto kallistuu sen puolelle.

Jokaiselle liikkeelle on muuten vain hyödyksi pyrkiä tuohon voittoon sellaisessa muodossa, joka ei ajan puolesta johda heti samassa saavutettavaan menestykseen, vaan joka ehdottoman suvaitsemattomuuden aiheuttamana pitkänä taisteluaikana lahjoittaa sille myöskin pitkän kasvun ajan.

Sellaiset liikkeet, joiden on kasvamisestaan kiitettävä yksistään ns. samankaltaisten muodostumien niihin yhdistämistä, siis voimastaan pelkkiä sovitteluja, ovat kuin ansarikasveja. Ne työntävät nopeasti vartta, mutta niistä puuttuu voimaa uhmata vuosisatojen vierintää ja kestää ankaria myrskyjä.

Jokaisen valtavan järjestön suuruus jonkin aatteen ruumiillistumana perustuu tässä maailmassa siihen uskonnolliseen kiihkomielisyyteen, jonka vallassa se, suvaitsemattomana kaikkia muita kohtaan, kiihkoisasti vakuuttuneena omasta oikeudestaan, ajaa tahtonsa perille. Kun aate on itsessään oikea ja kun se, semmoisella tavalla varustautuneena, ryhtyy tässä maailmassa taisteluun, se on voittamaton, ja kaikki vainoamistoimenpiteet vain koituvat sen sisäiseksi lujittumiseksi.

Kristinuskon suuruus ei johtunut siitä, että olisi yritetty so-

vinnonhierontaa samaan suuntaan käypien antiikin filosofisten mielipiteiden kanssa, vaan siitä, että omaa oppia julistettiin ja edustettiin armottoman, hellittämättömän uskonkiihkoisesti.

Sen näennäisen etumatkan, jonka liike voisi saavuttaa yhdistämällä itseensä toisia samantapaisia, korvaa moninkertaisesti se jatkuva voimanlisä, jonka riippumattomana pysyvä, oman itsensä ja järjestönsä puolesta taisteleva oppi aina saavuttaa.

13. Liikkeen on periaatteessa kasvatettava jäsenensä sillä tavalla, etteivät he pidä taistelua jonakin huolimattomasti kasvatuksen avulla opittuna, vaan semmoisena asiana, mihin he itse ovat pyrkineet. Heidän ei niin ollen pidä pelästyä vastustajien vihamielisyyttä, vaan tuntea se oman olemassaolonoikeutuksensa edellytykseksi. Heidän ei pidä arastella Saksan kansan ja meikäläisen elämänkatsomuksen vihollisten vihaa eikä sen ilmauksia, vaan toivoa ja kaivata niitä. Mutta sen vihan ilmenemismuotoja ovat myöskin valhe ja parjaus.

Jota vastaan ei juutalaislehdistössä taistella, siis jota ei parjata ja häväistä, se ei ole kunnon saksalainen eikä todellinen kansallissosialisti. Parhaana hänen mielialansa arvon, hänen vakaumuksensa vilpittömyyden ja hänen tarmonsa mittana on se vihollisuus, jota Saksan kansan verivihollisen taholta häntä kohtaan osoitetaan.

Liikkeen kannattajille ja laajemmassa merkityksessä koko Saksan kansalle täytyy yhä, aina vain uudelleen teroittaa mieleen, että juutalaiset sanomalehdissään aina valehtelevat ja että, jos ne joskus sattuvat puhumaan totta, sekin on vain määrätty peittämään vielä suurempaa vääristelyä ja niin muodoin sekin siis on tahallista valehtelemista. Juutalaiset ovat valehtelemisen suuria mestareita, ja valhe ja petos ovat heidän aseinaan taistelussa.

Jokainen juutalaisten parjaus ja jokainen juutalaisten valhe on kunnia-arpi meikäläisten taistelijoiden ruumiissa.

Ketä he kaikkein pahimmin panettelevat ja parjaavat, se on meitä lähimpänä, ja ketä he kaikkein verisimmin vihaavat, se on meidän parhain ystävämme.

Joka aamulla ottaa käteensä juutalaislehden näkemättä itseään siinä parjattavan, ei ole käyttänyt edellistä päivää hyödyllisesti; sillä jos asia olisi sillä lailla, juutalaiset häntä vainoaisivat, parjaisivat, panettelisivat, solvaisivat, likaisivat. Ja ainoastaan se, joka kaikkein tehoisimmin asettuu vastustamaan tuota Saksan kansan ja jokaisen arjalaisen kansanheimon ja kulttuurin veriviholista, voi odottaa tuon rodun parjausten ja niin ollen myöskin tuon kansan taistelun kohdistuvan itseensä.

Kun nämä periaatteet muuttuvat meidän kannattajillamme lihaksi ja vereksi, silloin liikkeemme voimistuu järkkymättömäksi ja voittamattomaksi.

14. Liikkeen on kaikin keinoin edistettävä persoonallisuuden kunnioitusta; sen ei pidä koskaan unohtaa, että kaiken inhimillisen arvo piilee persoonallisuuden arvossa, että jokainen aate ja jokainen suoritus on yhden ihmisen luovan voiman aikaansaannos ja ettei suuruuden ihailu merkitse ainoastaan kiitollisuudenvelan maksamista hänelle, vaan että se myöskin kietoo yhdistävän siteen kiittäjien ympärille.

Persoonallisuus ei ole korvattavissa; varsinkaan ei siinä tapauksessa, ettei hän ole konemaisen, vaan kulttuurillisesti luovan aineksen ruumiillistuma. Yhtä mahdoton kuin on korvata kuuluisaa mestaria ja toisen ottaa hänen kesken jäänyt maalauksensa viimeisteltäväksi, yhtä mahdoton on korvata suurta runoilijaa ja ajattelijaa, suurta valtiomiestä ja suurta sotapäällikköä. Sillä heidän toimintansa tapahtuu aina taiteen alueella; se ei ole konemaisesti kasvatuksen avulla opittua, vaan se on synnynnäistä jumalallisesta armosta.

Tämän maan päällä ovat suurimmat mullistukset ja aikaansaannokset, suurimmat kulttuurisaavutukset, kuolemattomat työt valtiotaidon alalla jne. ainiaksi erottamattomasti liittyneet yhteen ainoaan nimeen, ja nuo nimet edustavat niitä. Luopuminen suuren hengen kunnioittamisesta merkitsee suunnattoman voiman menetystä, voiman, joka virtaa kaikkien suurten miesten ja naisten nimistä.

Tämän tietää kaikkein parhaiten juutalainen. Juuri hän, jonka suurmiehet ovat suuria ainoastaan ihmiskunnan ja sen kulttuurin tuhoamisessa, pitää huolen näiden epäjumalainpalvonnan kaltaisesta ihailusta. Ainoastaan kansojen niiden omiin henkiin kohdistuvan kunnioituksen hän pyrkii esittämään arvottomaksi ja leimaa sen »henkilönpalvonnaksi».

Niin pian kuin kansa käy niin pelkurimaiseksi, että alistuu moiseen juutalaisten julkeuteen ja röyhkeyteen, se luopuu kaikkein valtavimmasta voimastaan, mitä sillä on; sillä se voima ei johdu joukkojen kunnioituksesta, vaan hengen, neron kunnioituksesta ja mielen hänestä saamasta ylennyksestä ja rakennuksesta.

Kun ihmissydämet murtuvat ja ihmissielut vaipuvat epätoivoon, silloin katsovat menneisyyden hämärästä hädän ja surun, häpeän ja kurjuuden, henkisen epävapauden ja ruumiillisen pakon suuret voittajat maan päälle heidän puoleensa ja ojentavat epätoivoisille kuolevaisille ikuiset kätensä!

Voi sitä kansaa, joka häpeää tarttua niihin!

卐

Liikkeemme ensimmäisinä syntyaikoina emme joutuneet kärsimään mistään niin suuresti kuin siitä, ettei meidän nimillämme ollut mitään kantavuutta ja ettei niitä kukaan tuntenut. Kaikkein vaikeinta oli tuona alkuaikana, jolloin useinkin oli ainoastaan, kuusi, seitsemän, kahdeksan päätä kaikkiaan kokoontunut kuuntelemaan puhujan sanoja, herättää ja pitää vireillä tuossa piskuisessa piirissä luottamusta liikkeen valtavaan tulevaisuuteen.

Ajateltakoon vain, että kuusi, seitsemän miestä lyöttäytyy yhteen, kaikki nimettömiä köyhiä tyhjätaskuja, tarkoituksenaan perustaa liike, jolle aikoinaan pitäisi onnistua, mikä tähän asti olisi jäänyt onnistumatta valtaville, suurille joukkopuolueillekin, nimittäin Saksan valtakunnan suuremman mahdin ja suuruu-

den uudelleenpystyttäminen. Kunpa meidän kimppuumme olisi siihen aikaan edes hyökätty, niin, kunpahan meille edes olisi naurettu, olisimme kiittäneet onneamme kummassakin tapauksessa. Sillä masentavaa oli ainoastaan se kertakaikkinen huomioitta jättäminen, jota siihen aikaan saimme osaksemme ja josta minä itse omasta puolestani kärsin kaikkein eniten.

Minun liittyessäni tuohon kouralliseen ei voinut vielä olla puhettakaan puolueesta enempää kuin liikkeestäkään. Olen jo varhemmin kuvaillut ensimmäisestä tapaamisestani tämän pienen yhdistyksen kanssa saamiani vaikutelmia. Seuraavina viikkoina minulla oli sitten aikaa ja tilaisuutta tutkia tuota toistaiseksi vielä mahdottomalta tuntuvaa ilmestystä, ns. puoluetta. Siitä saamani kuva oli, sen taivas tietäköön, ahdistavan masentava. Ei ollut olemassa mitään, ei totisesti kerta kaikkiaan yhtään mitään. Ainoastaan semmoisen puolueen nimi, jonka valiokunta käsitti käytännöllisesti katsoen sen koko jäsenistön ja joka loppujen lopuksi oli osapuilleen juuri samantapainen laitos, jota vastaan sen piti yrittää taistella, nimittäin liivintaskukokoinen parlamentti. Siinäkin oli vallalla äänestysmenetelmä, ja kun suuret parlamentit sentään suurempia ongelmia pohtiessaan kirkuivat kurkkunsa käheiksi, kuukaudesta toiseen, tässä pienessä piirissä virisi jo onnellisesti saapuneeseen kirjeeseen vastaamisen johdosta loppumaton kaksinpuhelu!

Yleisö ei tietystikään tiennyt kaikesta tuosta ylipäänsä yhtään mitään. Ei yksikään sielu koko Münchenissä tuntenut puoluetta edes nimeltä, lukuun ottamatta sen jäsenkourallista ja näiden muutamia harvoja tuttavia.

Joka keskiviikko pidettiin jossakin Münchenin kahvilassa ns. valiokunnan istunto ja kerran viikossa puheilta. Koska »liikkeen» koko jäsenistö oli alkuaikana edustettuna sen valiokunnassa, kokouksissa oli tietysti aina ja aina vain samat henkilöt. Sen vuoksi täytyi nyt saada päiväjärjestykseen tuon pienen piirin särkeminen, uusien jäsenten hankkiminen, mutta ennen kaikkea hinnasta mistä hyvänsä liikkeen nimen tekeminen tunnetuksi.

Käytimme tässä seuraavaa tekniikkaa:

Aina kerran kuussa, myöhemmin aina kahden viikon väliajoin yritimme pitää »kokouksen». Kutsut kirjoitettiin kirjoituskoneella tai käsinkin paperilipuille, ja ensimmäiset kerrat jaoimmekin ne itse, s.o. veimme ne asianomaisille. Kukin kääntyi tuttavapiirinsä puoleen saadakseen tuon tai tämän liikkeelle ja tulemaan johonkin tuollaiseen tilaisuuteen.

Menestys oli viheliäisen huono.

Muistan vielä, miten itse olin tuona ensimmäisenä alkuaikana kerran käynyt viemässä määräpaikkoihinsa lähes kahdeksankymmentä paperilippusta ja miten sitten iltasella odottelimme niitä suuria kansanjoukkoja, joiden tuleman piti.

Kun oli tunti myöhästytty alkamisajasta, »puheenjohtajan» täytyi vihdoin viimein julistaa »kokous» alkaneeksi. Meitä oli taaskin seitsemän miestä, samat vanhat seitsemän miestä.

Sitten rupesimme antamaan kokouskutsujen kirjoittamisen suoritettavaksi koneella jossakin Münchenin kirjoitustarvikekaupassa ja monistutimme ne samalla siellä. Menestystä oli sen verran, että ensimmäisessä kokouksessa oli muutamia kuulijoita lisää. Sitten lukumäärä hitaasti kohosi yhdestätoista kolmeentoista, vihdoin seitsemääntoista, kolmeenkolmatta, neljäänneljättä kuulijaan.

Aivan pienillä, meidän köyhien tyhjätaskujen omassa keskuudessa toimeen pannuilla keräyksillä saatiin tarvittavat varat kokoon, jotta kerran voitiin panna Münchenissä pidettävästä kokouksesta ilmoitus siihen aikaan riippumattomaan »Münchener Beobachter» lehteen. Tällä kertaa menestys oli tosiaan hämmästyttävä. Olimme ilmoittaneet kokouksen pidettäväksi Münchener Hofbräuhauskellerin huoneistossa (jota ei pidä sekoittaa Münchener Hofbräuhausin juhlasaliin), pienessä salissa, johon tuskin mahtui sataakolmeakymmentä henkeä. Omasta mielestäni tuo sali oli kuin suuri halli, ja jokaisella meikäläisellä oli sydän kylmänä, mahtaisiko meidän onnistua saada tuota »mahtavaa» suojaa väkeä täyteen.

Seitsemän aikaan paikalla oli satayksitoista henkeä, ja kokous julistettiin alkaneeksi.

Eräs münchenilläinen professori piti kokouksen pääpuheen, ja minun itseni oli määrä puhua sitten toiseksi, ensi kerran elämässäni julkisesti.

Puolueen silloisen puheenjohtajan herra Harrerin mielestä asia tuntui kovin uskalletulta. Tuo muuten varmasti rehti kunnon herrasmies oli kerta kaikkiaan sellaisen vakaumuksen vallassa, että minä muka kylläkin osasin yhtä ja toista, mutta en puhua. Eikä häntä saatu siitä mielipiteestään luopumaan seuraavanakaan aikana.

Kävi kuitenkin toisin. Minulle oli tässä ensimmäisessä kokouksessa, jossa minun oli puhuttava julkisesti, myönnetty puhumisaikaa kaksikymmentä minuuttia.

Puhuin kolmekymmentä minuuttia, ja sen seikan, minkä aikaisemmin olin, sitä millään tavoin tietämättä, yksinkertaisesti sisäisesti tuntenut, sen nyt todellisuus osoitti todeksi: minä osasin puhua! Kolmenkymmenen minuutin kuluttua olivat pienessä huoneessa koolla olevat ihmiset sähköistyneet, ja innostus ilmaisihen lähinnä siten, että vetoomukseni läsnäolijoiden uhrautuvaisuuteen johti kolmensadan markan rahalahjaan. Siten olikin poistunut raskas huoli mieltämme painamasta. Rahanpuutehan oli tuona aikana haitannut toimintaamme niin suuresti, ettemme siihen aikaan pystyneet edes painattamaan liikkeellemme ohjelmalauseita, saati sitten lentolehtisiä. Nyt oli laskettu pienen rahaston perustus, josta voitiin suorittaa ainakin kaikkein tarpeellisin ja kaikkein välttämättömin.

Mutta eräässä toisessakin suhteessa oli tämän ensimmäisen suuremman kokouksen menestys huomattava.

Olin noihin aikoihin alkanut tuoda valiokuntaan muutamia tuoreita nuoria voimia. Pitkänä sotapalvelusaikanani olin tullut tuntemaan koko joukon uskollisia tovereita, jotka sitten nyt vähitellen, minun heitä taivuteltuani, alkoivat liittyä mukaan liikkeeseemme. He olivat järjestään tarmok-

kaita nuoria miehiä, kuriin tottuneita ja sotapalvelusajastaan alkaen kasvaneet ja varttuneet saman periaatteen vallassa: mahdotonta ei ole yhtään mikään, ja kaikki sujuu, kun todella tahtoo.

Miten välttämätön tuommoinen verenlisä oli, sen saatoin itse huomata jo muutamia viikkoja yhdessä heidän kanssaan työskenneltyäni.

Puolueen silloinen puheenjohtaja herra Harrer oli oikeastaan sanomalehtimies ja semmoisenaan varmasti monipuolisesti sivistynyt mies. Mutta hänellä oli puolueenjohtajalle erinomaisen suuri haitta: hän ei ollut suurten joukkojen puhuja. Niin kiusallisen tunnollista ja tarkkaa kuin hänen työnsä sinänsä olikin, siitä puuttui sentään — ehkä juuri suuren puhujan lahjojen puutteen johdosta — myöskin suurempaa lennokkuutta ja vauhtia. Herra Drexler, silloinen Münchenin paikallisosaston puheenjohtaja, oli yksinkertainen työmies, puhujana samoin verraten merkityksetön, muuten ei ollenkaan sotilas. Hän ei ollut koskaan palvellut armeijassa, ei ollut sodan aikanakaan ollut sotamiehenä, niin että häneltä, hän kun muutenkin oli koko olemukseltaan heiveröinen ja epävarma, puuttui sitä ainoaa koulua, joka pystyi karkaisemaan epävarmat ja hennot, pehmeät luonteet miehiksi. Niinpä heissä ei kummassakaan ollut semmoista ainesta, joka olisi tehnyt heille mahdolliseksi, ei ainoastaan saada sydämeensä kiihkeää uskonvarmuutta liikkeen voitosta, vaan myöskin järkkymättömän tarmokkaasti ja, jos niin tarve vaati, vaikka kovakouraisen häikäilemättömästi käydä taisteluun vastuksia vastaan, joita nuoren liikkeen nousun tielle saattoi kohota. Siihen sopivat ainoastaan semmoiset miehet, joiden sekä henki että ruumis olivat omaksuneet ne sotilaalliset avut, joita ehkä parhaiten voi kuvailla seuraavasti: nopea kuin vinttikoira, sitkeä kuin nahka ja kova kuin Kruppin teräs.

Itse olin tuohon aikaan vielä sotilas. Ulkonainen ja sisäinen olemukseni oli ollut hiottavana melkein kuuden vuoden ajan, niin että ainakin tässä piirissä minut pakostakin tunnettiin

vieraaksi. Minäkin olin oppinut unohtamaan sanat: ei se käy; ei sitä voi uskaltaa, se on liian vaarallista, jne.

Sillä tietystikin asia oli vaarallinen. V. 1920 oli monilla Saksan seuduilla sellainen kansallinen kokoomus, joka uskalsi osoittaa vetoomuksensa suurille joukoille ja julkisesti kutsua saapumaan kokouksiinsa, yksinkertaisesti mahdoton asia. Semmoisten kokousten osanottajat ajettiin verissä päin hajalle ja tiehensä. Paljoa ei mokomaan temppuun kylläkään tarvittu: olihan suurimmankin ns. porvarillisen joukkokokouksen tapana pötkiä pakoon kourallista kommunisteja, lähteä käpälämäkeen kuin jänikset koiran tullessa. Mutta niin vähän kuin punaiset välittivätkin tuommoisista porvarillisista jaarittelukerhoista, joiden sisäisen harmittomuuden ja samalla vaarattomuuden sinänsä he tiesivät paljon paremmin kuin niiden jäsenet itse, sitä lujemmin he olivat päättäneet kaikin keinoin tehdä lopun joka liikkeestä, joka heistä tuntui vaaralliselta — tehokkaimpana aseena oli sellaisissa tapauksissa kuitenkin kaikkina aikoina terrori, väkivalta.

Mutta kaikkein vihatuin täytyi tietenkin marxilaisten kansanpetturien silmissä olla sellaisen liikkeen, jonka julki lausuttuna päämääränä oli juuri samojen joukkojen voittaminen kannattajikseen, jotka siihen saakka olivat olleet yksinomaan kansainvälisten marxilaisten juutalais- ja pörssipuolueiden palveluksessa. Jo pelkkä nimitys »Saksan työväenpuolue» vaikutti ärsyttävästi. Niinpä saattoi helposti kuvitella, että heti ensimmäisissä sopivissa tilaisuuksissa alkaisivat yhteenotot siihen aikaan vielä voitostaan humaltuneiden marxilaisten työläisten kanssa.

Silloisen liikkeemme pienessä piirissä niin ollen tuollaista taistelua jo jossakin määrin pelättiin. Tahdottiin mahdollisimman vähän esiintyä julkisuudessa, siitä pelosta, että meidät voitaisiin lyödä. Ensimmäinen iso kokous nähtiin jo hengessä hajoitettuna ja koko liike siten ehkä ainaisiksi ajoiksi lopetettuna. Olin aika tukalassa asemassa, kun itselläni oli se käsitys, että sitä taistelua ei ollut kartettava, vaan että siihen oli mentävä ja sen vuoksi varattava sellaiset varusteet, jotka yksin suovat suojaa väkival-

taa vastaan. Terroria ei murreta hengen asein, vaan terrorilla. Ensimmäisen kokouksen saavuttama menestys lujitti asemaani tässä suhteessa. Saatiin rohkeutta uuteen, jo vähän suuripiirteisemmäksi suunniteltuun kokoukseen.

Lokakuun tienoilla 1919 oli Eberlbräukellerissä toinen suurehko kokous. Sen sisällys ja aihe: Brest-Litovsk ja Versailles. Puhujina esiintyi neljä herraa. Itse puhuin melkein kokonaisen tunnin, ja menestys oli suurempi kuin ensiesiintymisessäni. Kokouksen osanottajamäärä oli kohonnut yli sadankolmenkymmenen. Häiritsemisyrityksen toverini tukahduttivat heti alkuunsa. Häiriöntekijät lensivät pää murjottuna portaita alas.

Kaksi viikkoa myöhemmin oli taas kokous samassa salissa. Yleisön lukumäärä oli kohonnut yli sadanseitsemänkymmenen — oikein hyvä huone. Olin taas puhunut, ja taaskin menestys oli suurempi kuin edellisessä kokouksessa.

Kaipasin suurempaa salia. Vihdoinkin löysimme semmoisen kaupungin toisesta päästä, »Deutsches Reich» ravintolasta Dachauer-kadun varrelta. Ensimmäisessä tässä uudessa huoneistossa pidetyssä kokouksessa oli väkeä vähemmän kuin edellisessä: tuskin täyttä sataaneljääkymmentä henkeä. Valiokunnassa rohkeus pyrki taas pettämään, ja iänikuiset epäilijät luulivat, että huonoon yleisömenestykseemme oli pidettävä syynä sitä, että olimme liian useasti toistaneet »julistuksiamme». Syntyi ankaria kiistoja, joissa minä kannatin sitä kantaa, että seitsemänsadantuhannen asukkaan kaupunki ei kestä ainoastaan yhtä kokousta kahteen viikkoon, vaan siinä täytyy voida pitää kymmenenkin joka viikko, ettei saa hämmästyä eikä hämmentyä takaiskuista, että se tie, jolle oli lähdetty, oli oikea ja että ennemmin tai myöhemmin, kunhan vain pysytään yhtä sitkeinä ja sisukkaina, meidän täytyy saavuttaa menestystä. Ylimalkaan oli koko tämä talvi 1919/20 yhtä ainoaa taistelua luottamuksen lujittamiseksi nuoren liikkeen voittavaan voimaan ja sen kiihkon ja kiivauden kohottamiseksi, joka vihdoin uskona pystyy siirtämään vuoria.

Seuraava samassa salissa pidetty kokous jo osoitti taas minun olleen oikeassa. Yleisön määrä oli noussut yli kahdensadan, sekä ulkonainen että rahallinen menestys loistava.

Ryhdyin heti toimeen uuden kokouksen hommaamiseksi. Se pidettiin vajaan kahden viikon perästä, ja siinä oli kuulijoita runsaasti kaksisataaseitsemänkymmentä henkeä.

Taas kahden viikon päästä kutsuimme nuoren liikkeen kannattajia ja ystäviä koolle seitsemännen kerran, ja sillä kertaa tulijat enää vain hädin tuskin mahtuivat samaan suojaan, heidän lukumääränsä oli kasvanut yli neljänsadan.

Tuona aikana tapahtui nuoren liikkeen sisäinen muotoilu. Se antoi pienessä piirissämme monet kerrat aiheen milloin tyynempään, milloin kiivaampaan sananvaihtoon. Eri tahoilta — niinkuin tänä päivänä, niin jo silloinkin — nuoren liikkeen puolueeksi nimittämistä moitiskeltiin. Minä olen aina pitänyt moista käsitystä pelkästään asianomaisten käytännöllisen kykenemättömyyden ja henkisen pienuuden todistuksena. He olivat ja ovat aina semmoisia ihmisiä, jotka eivät pysty erottamaan ulkokuorta sisällyksestä ja jotka liikkeen arvoa yrittävät arvioida mahdollisimman pöyhkeäsanaisilta kalskahtavien nimitysten mukaan, jolloin valitettavasti useimmissa tapauksissa meidän ammoisten esi-isiemme sanavaraston täytyy heille lainata tarvittavat sanat.

Siihen aikaan oli vaikea saada ihmisiä ymmärtämään, että jokainen liike on siihen asti, kunnes se on saanut viedyksi aatteensa voittoon ja siten saavuttanut päämääränsä, puolue, vaikka se tuhannestikin omaksuisi toisen nimityksen.

Jos joku ihminen tahtoo saada rohkean ajatuksen, jonka toteuttaminen hänen lähimmäistensä kannalta tuntuu hyödylliseltä, toteutetuksi käytännössä, hänen on ensi sijassa etsittävä kannattajia, jotka ovat valmiit puolustamaan hänen tarkoitusperiään. Ja jos tuon tarkoituksen päämääränä olisi vain siihen aikaan voimassa olevan puoluevallan murskaaminen ja rikkinäisyyden lopettaminen, niin tuon katsantokannan edustajat ja tuon päätöksen julistajat jo sinänsä ovat puolue, siihen asti

kunnes päämäärä on saavutettu. On sanansaivartelua ja silmänlumetta ja tyhjänhosumista, jos joku kaavoihin kangistunut kansallismielinen teoreetikko, jonka käytännölliset saavutukset ovat kääntäen verrannolliset hänen viisauteensa, kuvittelee mielessään muuttavansa sitä luonnetta, joka jokaisella nuorella liikkeellä puolueena on, muuttamalla sen nimitystä.

Päinvastoin.

Jos mikä on epäkansallista, niin juuri tuollainen huiskiminen erikoisesti muinaisgermaanisilla sanoilla ja ilmauksilla, jotka eivät sovi nykyaikaan eivätkä kuvaa mitään tarkkaa ja tiettyä, vaan voivat helposti johtaa siihen, että liikkeen merkitystä arvostellaan sen ulkonaisen sanavaraston perusteella. Se on todellista vallattomuutta, mutta sellaista joutuu nykyisin huomaamaan lukemattomat kerrat.

Ylimalkaan minun täytyi jo noihin aikoihin ja on myöskin seuraavina aikoina yhä uudelleen täytynyt varoittaa noista saksalais-kansallisista vaeltavista teineistä, joiden myönteiset aikaansaannokset ovat aina tyhjän arvoisia, mutta joiden itserakkaus ja omahyväisyys ovat melkeinpä voittamattomat. Nuoren liikkeemme täytyi silloin ja täytyy edelleen varoa tuollaisten ihmisten tunkeutumista siihen, joiden ainoana suosituksena on useimmiten heidän selityksensä, että ovat jo kolmekymmentä tai neljäkymmentäkin vuotta taistelleet saman aatteen puolesta. Mutta joka on jo neljäkymmentä vuotta taistellut ns. aatteen puolesta voimatta mainita pienintäkään saavuttamaansa menestystä, taitamatta edes kehua saaneensa vastapuolen voittoa estetyksi, se jo on nelikymmenvuotisella toiminnallaan antanut kaikkein pätevimmän todistuksen omasta kykenemättömyydestään. Vaara piilee ennen kaikkea siinä, etteivät tuollaiset luonteet halua liittyä liikkeeseen sen jäseninä, vaan jaarittelevat johtajapiireistä, joiden keskuudesta he ikivanhan toimintansa perusteella arvelisivat voivansa saada sopivan ja arvoisensa paikan jatkuvaan työskentelyyn. Mutta voi onnettomuutta, jos nuori liike luovutetaan sellaisten miesten huostaan! Yhtä huo-

nosti kuin liikemies, joka on nelikymmenvuotisella toiminnallaan saanut suuren liikeyrityksen johdonmukaisesti tuhotuksi, kelpaa uuden perustajaksi, yhtä huonosti kelpaavat tuollaiset saksalaiskansalliset Metusalemit, jotka ovat yhtä pitkässä ajassa saaneet suuren aatteen tärvellyksi ja kalkkiutumaan, uuden, nuoren liikkeen johtoon!

Muuten kaikista noista ihmisistä tulee ainoastaan murto-osa mukaan uuteen liikkeeseen sitä palvellakseen ja hyödyttääkseen uuden opin aatetta, useimmissa tapauksissa päinvastoin tehdäkseen sen suojassa tai sen yhteydessä tarjoutuvien mahdollisuuksien avulla ihmiskunnan vielä kerran onnettomaksi omilla aatteillaan. Mutta mitä ja millaisia ne heidän aatteensa ovat, sitä on perin vaikea ilmaista.

Noille luonteille on tunnusomaista, että he haaveilevat muinaisgermaanisesta sankaruudesta, harmaasta muinaisuudesta, kivikirveistä, keihäistä ja kilvistä, mutta todellisuudessa ovat suurimpia pelkureita, mitä yleensä voi kuvitella. Sillä samat miehet, jotka huitovat ilmaa huolellisesti alkuperäisten mukaan valmistetulla läkkilevymiekalla ja saarnaavat, päässä ja hartioilla parkittu karhunnahka ja siinä sonninsarvet ojossa, partaisesta naamastaan nykyajalle aina vain taistelua henkisillä aseilla, pötkivät kiireimmiten jo ensimmäistä kommunistien kumipatukkaa pakoon. Jälkimaailmalla tuskin lienee suurinkaan aihetta ihannoida noiden pitkäpartojen sankarielämää uudessa sankarirunoelmassa.

Olen tullut tuollaiset herrat liiankin hyvin tuntemaan, siksi heidän viheliäinen näyttelemisensä ja elehtimisensä herättää minussa mitä syvintä inhoa ja vastenmielisyyttä. Mutta suuriin joukkoihin he vaikuttavat naurettavilta, ja juutalaisilla on täysi syy säästää noita kansallismielisiä ilveilijöitä, jopa työntää heidät tulevan Saksan valtion todellisten esitaistelijoiden edelle. Samalla nuo miehet ovat vielä mahdottoman itserakkaita, väittävät siitä huolimatta, että ovat täysin todistaneet täydellisen kykenemättömyytensä, ymmärtävänsä kaiken paremmin kuin

muut, ja niin heistä koituu todellinen maanvaiva kaikille suoraviivaisille ja rehellisille taistelijoille, joiden mielestä sankarillisuus ei ole kunnioittamisen arvoista ainoastaan menneisyydessä, vaan jotka myöskin tekevät parhaansa antaakseen omalla menettelyllään jälkimaailmalle samanlaisen kuvan.

Myöskin on usein varsin vaikea erottaa, kuka noista miehistä toimii omaa sisäistä tyhmyyttään tai kykenemättömyyttään ja kuka ainoastaan tietyistä syistä teeskentelee sellaista. Varsinkin muinaisgermaanisella perustalla toimivista ns. uskonnollisista uudistajista minulla on aina mielessä tunne, kuin he olisivat juuri sellaisten valtojen lähettämiä, jotka eivät toivo Saksan kansan uutta nousua. Koko heidän toimintansahan pyrkii johtamaan kansan pois yhteisestä taistelusta yhteistä vihollista, juutalaista, vastaan, pannakseen sen sen sijaan kuluttamaan voimansa yhtä mielettömissä kuin onnettomissakin sisäisissä uskonriidoissa. Juuri näistä syistä on voimakkaan keskusvallan pystyttäminen johdon ehdottoman arvovallan kannalta tässä liikkeessä välttämätöntä. Ainoastaan sen avulla voidaan tuollaisten turmiollisten ainesten puuhat ja hankkeet saada estetyksi. Juuri tästä syystä ovat yhtenäisen, tiukasti johdetun ja ohjatun liikkeen kaikkein suurimmat vihamiehet löydettävissä noiden kansallismielisten Ahasverusten riveistä. He vihaavat liikettä sinä mahtina, joka tekee heidän vallattomuudestaan lopun.

Suotta ei nuori liikkeemme aikoinaan omaksunut varmaa, määrättyä ohjelmaa ja jättänyt »kansallinen»-sanaa[1] silloin käyttämättä. Kansallisen käsite on niin rajoittamaton, että se on mahdoton perustaksi liikkeelle eikä se tarjoa mitään mittapuuta sellaiseen kuulumiselle. Kuta vaikeammin määriteltävissä tämä käsite käytännössä on, kuta useampia ja kuta laajempia ja väl-

[1] Alkukielessä tässä aitosaksal. sana »völkisch», puolueen nimessä käytetty vierasperäistä »national» sanaa, molemmat merkitsevät »kansallinen». Suomessa ei eroa saa selvästi näkyviin, mutta kun »kansallissosialismi», »=sosialisti» jo ovat vakiintuneet kieleen, ne lienee säilytettävä. — Suom.

jempiä tulkintoja se sallii, sitä suuremmaksi kasvaa myös mahdollisuus vedota siihen. Siinä määrin epämääräisen ja niin monella tavalla selitettävissä ja tulkittavissa olevan käsitteen tuominen mukaan poliittiseen taisteluun johtaa kaiken jäntevän taisteluyhteyden lakkaamiseen, koska tämä ei siedä sitä, että uskon ja tahdon määrääminen jätetään kunkin yksityisen omaksi asiaksi.

Onkin häpeällistä nähdä, keitä ja mitä kaikkia nykypäivinä liikkuu »kansallinen»-sana viitassaan, miten monilla ihmisillä on siitä käsitteestä omat käsityksensä. Muudan tunnettu baijerilainen professori, kuuluisa henkisin asein taistelija ja samoin monet kerrat hengessään Berliiniin marssinut mies, samaistaa keskenään kansallisen käsitteen ja monarkistisen asennoitumisen. Tuo korkeastioppinut herra on sentään hiukan unohtanut selittää entisten saksalaisten hallitsijoiden ja nykyajan kansallisen käsityksen samaisuutta. Pelkään myös pahoin, että se tuskin tuolle herralle onnistuisi. Sillä mitään sen epäkansallisempaa kuin useimmat Saksan yksinvaltaiset valtiomuodostumat ei hevin voi kuvitella. Jos asianlaita olisi toisin, silloin ne eivät olisi ikinä hävinneet, tai sitten niiden häviäminen olisi todistuksena kansallisen maailmankatsomuksen vääryydestä.

Niinpä siis jokainen tulkitsee tuon käsitteen sillä tavalla kuin itse sen ymmärtää. Mutta sellainen mielipiteiden moninaisuus ei voi tulla kysymykseen poliittisen taisteluliikkeen perustana.

Noiden kahdennenkymmenennen vuosisadan Johannesten maailmantuntemuksen ja varsinkin kansan sielun tuntemuksen puutteesta en huoli tässä yhteydessä ollenkaan puhuakaan. Sitä kuvaa riittävästi se seikka, miten naurettavana sitä vasemmiston taholta kohdellaan. Heidän annetaan lörpöttää ja sitten heille vain nauretaan päin naamaa.

Mutta joka tässä maailmassa ei saa sen vertaa aikaan, että vastustajat häntä vihaavat, ei minusta tunnu ystävänä suurenkaan arvoiselta. Ja niinpä noiden ihmisten ystävyys ei ollut meidän nuorelle liikkeellemme ainoastaan arvoton, vaan aina pelkästään vahingoksi, ja se olikin pääsyy, minkä vuoksi ensiksi-

kin valitsimme »puolueen» nimityksen — saatoimme toivoa, että jo sillä saimme peloitelluksi pois kokonaisen parven noita kansallisia unissakävijöitä — ja minkä vuoksi toisekseen otimme nimitykseksemme Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei, *Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue.*

Nimemme toisen osan alkupuoli karkotti niskoiltamme muinaisuudenhaaveilijat, ns. »kansallisen aatteen» suurilla sanoilla ratsastelijat ja pinnalliset iskulauseiden harrastajat, sen loppuosa taas vapautti meidät koko »hengen miekan» ritarien porukasta, kaikista niistä pelkuriraukoista, jotka pitävät »henkistä asetta» oman tosiasiallisen pelkurimaisuutensa kilpenä.

On itsestään selvää, että meidän kimppuumme seuraavana aikana hyökättiin kaikkein ankarimmin nimenomaan viimeksi mainittujen taholta, ei tietystikään väkivalloin eikä käsikähmässä, vaan ainoastaan kynällä, eikähän moisilta kansallisilta hanhenkyniltä voinut parempaa odottaakaan. Heistä meidän periaatteemme: »joka asettuu meitä väkivalloin vastustamaan, sitä vastaan puolustaudumme väkivalloin» oli jollakin tavoin kaamea. He eivät moittineet meitä ainoastaan raa'asta kumipatukan käytöstä, vaan nimenomaan mitä tiukimmin hengen puutteesta. Että kansankokouksessa voi itse Demostheneskin joutua pakosta vaiennetuksi, jos vain viisikymmentäkin kaistapäätä päättää, suureen suuhunsa ja nyrkkeihinsä turvautuen, estää hänet puhumasta, se ei missään tapauksessa tunnu huolettavan moisia puoskareita vähän vähääkään. Synnynnäinen arkamaisuus estää heitä koskaan antautumasta sellaiseen vaaraan. Sillä he eivät työskentele »suurta melua pitäen» ja »tungettelevasti», vaan »hiljaisuudessa».

En voi tänä päivänäkään tarpeeksi varoittaa nuorta liikettämme antamasta kietoa itseään ns. »hiljaisten työntekijöiden» pauloihin. He eivät ole ainoastaan raukkoja ja pelkureita, vaan myöskin kyvyttömiä ja tyhjänhosujia. Ihmisen, joka jonkin asian tietää, tuntee tietyn vaaran, näkee omin silmin mahdollisuuden, millä se on autettavissa, hänen velvollisuutensa ja vel-

voituksensa on kirotun varmasti, ettei jää »hiljaisuudessa» työskentelemään, vaan että aivan julkisesti ja avoimesti asettuu pahaa vastustamaan ja sen parannusta puolustamaan. Jollei hän niin tee, silloin hän on velvollisuutensa unohtanut kurja, heikko raukka, joka pettää joko pelkurimaisuuttaan tai sitten laiskuuttaan tai kykenemättömyyttään. Suurin osa noista »hiljaisista työntekijöistä» kuitenkin enimmäkseen on vain olevinaan, ikäänkuin he tietäisivät Herra ties' mitä. He eivät yksikään osaa yhtään mitään, mutta koettavat hämätä koko maailmaa tempuillaan; he ovat laiskoja, mutta herättävät »hiljaisuudessa» tekemällään työllä sellaisen vaikutuksen, että muka ovat yhtä suunnattoman kuin työteliään toimekkaita, sanalla sanoen, he ovat huijareita, valtiollisia keinottelijaluonteita, joista toisten rehellinen työ on vihattua. Niin pian kuin tuollainen kansallinen yöperhonen vetoaa »hiljainen»-sanaan, voi lyödä vetoa tuhat yhtä vastaan, ettei hän hiljaisuudessa mitään luo eikä tuota, vaan varastaa, varastaa toisten työn hedelmiä.

Kaiken lisäksi tulee vielä se arastelemattomuus ja itserakas, omahyväinen julkeus, jollaista osoittaen tuo käytännössä laiskoitteleva, valonarka roskajoukko on valmis hyökkäämään toisten työn kimppuun, yrittää ruveta sitä moitiskelemaan ylhäältä alaspäin ja sillä tavoin todellisuudessa avustaa Saksan kansan veriviholisia.

Kaikkein vaatimattominkin kiihottaja, jolla on rohkeutta ja sisua, seistessään ravintolapöydällä, pelkkiä vastustajia ympärillään, miehekkäästi ja peittelemättä puolustaa katsomustaan, tekee enemmän kuin tuhat tuollaista valheellista, salakavalaa, luihua liukastelijaa. Hän varmasti saa yhden ja toisen käännytetyksi ja voitetuksi liikkeen kannattajaksi. Hänen saavutustaan voidaan punnita ja todeta se hänen toimintansa saavuttaman menestyksen perusteella. Ainoastaan pelkurimaiset huijarit, jotka kehuskelevat muka »hiljaisuudessa» suorittamallaan työllä ja siten verhoutuvat halveksittavan nimettömyyden suojaviittaan, eivät kelpaa ensinkään mihinkään, ja heitä voi sanan

todellisimmassa merkityksessä pitää Saksan kansan uuden nousun kuhnureina.

卐

Vuoden 1920 alussa aloin puuhata ensimmäisen todella suuren joukkokokouksen pitoa. Asiassa syntyi erimielisyyksiä. Muutamat johtavissa asemissa olevat puolueen jäsenet pitivät asiaa vielä aivan liian ennenaikaisena ja sen vuoksi sen vaikutusta kohtalokkaana, jopa turmiollisena. Punainen lehdistö oli alkanut askarrella meidän kimpussamme, ja olimme tosiaan niin onnellisessa asemassa, että olimme vähitellen saaneet osaksemme sen vihan. Olimme alkaneet esiintyä väittelypuhujina toisissa kokouksissa. Tietysti siellä meidät jokainen heti paikalla huudettiin alas. Mutta yksi tulos oli sentään saavutettu. Meidät tultiin tuntemaan, ja samassa määrin kuin meidän tuntemisemme eneni, kasvoi myöskin vastenmielisyys ja raivo meitä kohtaan. Niinpä siis saatoimme syystä toivoa, että ensimmäiseen joukkokokoukseemme saisimme punaisessa leirissä olevia ystäviämme vieraaksi oikein enemmänkin.

Olin omastakin puolestani selvillä siitä, että liikkeemme hajaantumisen mahdollisuudet olivat suuret. Mutta taistelu täytyi kerta kaikkiaan taistella loppuun saakka, jollei nyt jo, niin ainakin muutaman kuukauden päästä. Oli kokonaan meidän omassa varassamme, saisimmeko jo heti ensimmäisenä päivänä liikkeemme ikuistetuksi asettumalla silmittömästi, häikäilemättömästi sen asiaa ajamaan. Tunsin ennen kaikkea punaisen puolen kannattajien mielen- ja luonteenlaadun aivan liian hyvin voidakseni olla tietämättä, ettei äärimmäiseen saakka sisukas vastarinta ainoastaan parhaiten tehoa siihen, vaan että se voi heidän puoleltaan saavuttaa kannattajiakin. Mutta sellaiseen vastarintaan täytyikin olla päättävästi valmistautunut.

Puolueen silloinen puheenjohtaja herra Harrer oli sitä mieltä, ettei voinut yhtyä minun mielipiteeseeni valitun ajankohdan suhteen, ja niin muodoin hän rehellisenä, suorana miehenä väis-

tyi syrjään liikkeen johdosta. Hänen tilalleen tuli herra Anton Drexler. Itse olin varannut omalle osalleni propagandan järjestelyn ja paninkin sen nyt siekailematta toimeen.

Niin määrättiin vielä tuntemattoman liikkeemme ensimmäisen suuren joukkokokouksen pitämispäiväksi helmikuun 24 päivä v. 1920.

Valmisteluja johdin itse omakohtaisesti. Ne olivat hyvin lyhyet. Ylimalkaan koko koneisto järjestettiin sille kannalle, että päätösten teko sujui salamannopeasti. Päivänkysymyksiin oli asennoituminen määrättävä joukkokokousten avulla vuorokauden kuluessa. Näistä kokouksista oli ilmoitettava julisteilla ja lentolehtisillä, joiden sävy ja tarkoitus määrättiin niiden näkökohtien mukaiseksi, jotka propagandasta puhuessani olen jo varhemmin suurin piirtein hahmotellut. Vaikutus suuriin joukkoihin, keskittyminen muutamiin harvoihin pääkohtiin, niiden yhä jatkuva toistaminen, itsevarmuus ja itsetietoinen tekstin sommittelu ehdottoman varman, kiistämättömän väitteen muotoon, mitä suurinta sitkeyttä levityksessä ja kärsivällisyyttä vaikutuksen odotuksessa.

Väriksi valittiin periaatteesta punainen, se on kaikkein kirpein ja kiihottavin, ja sen täytyi pakostakin vastustajiamme kaikkein pahimmin kuohuttaa ja ärsyttää ja sitä tietä pitää meidät heidän mielessään, tahtoivatpa tai olivatpa tahtomatta.

Nyt seuraavana aikana ilmaisihen Baijerissakin marxilaisuuden ja centrum-puolueen sisäinen veljeily valtiollisina puolueina kaikkein selvimmin siinä, miten suurta huolta silloin kaupungissa vallassa oleva Baijerin kansanpuolue osoitti koettaessaan heikentää meidän julisteidemme vaikutusta punaisiin työläisjoukkoihin ja lopulta ehkäistä sen kokonaan. Jollei poliisi keksinyt enää mitään muita keinoja, miten ryhtyä toimenpiteisiin sitä vastaan, täytyi lopuksi syy lykätä »liikenneseikkojen» niskoille, kunnes se lopuksi sisäisen äänettömän punaisen liittokumppanin mieliksi ns. saksalaiskansallisen kansanpuolueen avustamana kokonaan kielsi nuo julisteet, jotka jo olivat lah-

joittaneet takaisin Saksan kansalle satojatuhansia kansainvälisesti ajatelleita, sokaistuneita ja harhaan johdettuja työläisiä. Nuo julisteet — ne ovat olleet tämän kirjan ensimmäisessä ja toisessa painoksessa liitteinä — kaikkein parhaiten todistavat, millaista valtavaa kamppailua nuori liikkeemme sinä aikana kävi. Mutta ne ovat myöskin jälkimaailmalle todistuksina meidän tahdostamme ja aikeidemme vilpittömyydestä sekä ns. kansallisten viranomaisten mielivaltaisuudesta heidän pyrkiessään ehkäisemään heille itselleen hankalaa ja epämukavaa oman kansamme laajojen kerrosten kansallisesti ajatteleviksi muuttamista ja samalla näiden voittamista takaisin kansallemme.

Ne ovat myöskin osaltaan apuna haihduttamassa sitä käsitystä, että Baijerissa olisi muka ollut sinänsä kansallinen hallitus, ja vielä todistamassa jälkimaailmalle, ettei vuosien 1919, 1920, 1921, 1922 ja 1923 kansallinen Baijeri suinkaan ollut kansallisen hallituksen aikaansaannos, vaan että hallituksen oli vain pakko ottaa vähitellen kansallisesti tuntevan kansan mielipide huomioon.

Hallitukset itse tekivät voitavansa ehkäistäkseen tätä tervehtymistapahtumusta ja tehdäkseen sen mahdottomaksi.

Ainoastaan kaksi miestä täytyy mainita poikkeuksina joukosta:

Silloinen poliisipresidentti *Ernst Pöhner* ja hänen uskollinen neuvonantajansa, yliamtmanni *Frick* olivat ainoat korkeammat valtionvirkamiehet, joilla jo tuohon aikaan oli rohkeutta olla ensi sijassa saksalaisia ja vasta toisessa sijassa virkamiehiä. Vastuunalaisissa asemissa olevista oli Ernst Pöhner ainoa, joka ei havitellut joukkojen suosiota, vaan oli valmis yli kaiken rakastamansa Saksan kansan uuden ylösnousemuksen puolesta panemaan alttiiksi ja uhraamaan kaiken, vaikkapa asioiden niin vaatiessa oman henkilökohtaisen olemassaolonsakin. Niinpä hän aina olikin niiden ostettavissa olevien kelvottomien virkamiesten kiusallisena silmätikkuna, jotka eivät pidä toimintansa lakina oman kansan parasta eikä sen välttämätöntä, luonnon pakosta tapahtuvaa vapaudennousua, vaan työnantajan ja elät-

täjän käskyä, välittämättä haltuunsa uskotun kansallisomaisuuden menestyksestä.

Mutta ennen kaikkea hän oli semmoisia luonteita, jotka, toisin kuin useimmat Saksan silloisista ns. valtion arvovallan vartijoista, eivät pelänneet kansan- ja maanpetturien vihamielisyyttä, vaan päinvastoin sitä toivoivat kuin ainakin kunnon miehelle itsestään johtuvana hyvänä. Juutalaisten ja marxilaisten viha, näiden koko valhetta ja parjausta pursuava taistelu oli hänen ainoa onnensa kesken Saksan kansan kurjuutta.

Hän oli mies, jossa olivat yhtyneinä graniitin luja suoruus ja rehellisyys, antiikin yksinkertaisuus ja saksalainen suoraviivaisuus, mies, jolle sanat »mieluummin kuollut kuin orja» eivät olleet tyhjä korulause, vaan koko hänen olemuksensa pääsisältö.

Hän ja hänen työtoverinsa tohtori Frick ovat minun silmissäni ainoat, joilla semmoisessa valtiollisessa asemassa olleista on oikeus tulla luetuiksi kansallisen Baijerin avustajien joukkoon. —

Ennen kuin nyt ryhdyimme valmistelemaan ensimmäisen joukkokokouksemme pitoa, ei täytynyt ainoastaan varata välttämätöntä propaganda-aineistoa valmiiksi, vaan myöskin tärkeimmät ohjelmakohdat oli saatava painetuksi.

Tämän teoksen jälkimmäisessä osassa aion yksityiskohtaisesti kehitellä niitä suuntaviivoja, jotka varsinkin ohjelmaamme laatiessamme olivat silmämääränämme. Tässä tahdon vain todeta, että ohjelmamme määriteltiin, ei ainoastaan siksi, että nuorelle liikkeellemme saataisiin varma muoto ja sisällys, vaan myös sen vuoksi, jotta sen tarkoitusperät saataisiin tehdyksi ymmärrettäviksi laajoille kansankerroksille.

Ns. älymystöpiireistä käsin on sen kustannuksella pyritty leikkaamaan sukkeluuksia ja sitä ivailemaan ja yritetty sitä arvostella. Mutta samaisen ohjelman saavuttama menestys on osoittanut meidän silloisen käsityksemme osuneen oikeaan.

Olen nähnyt noina vuosina syntyvän kymmenittäin uusia liikkeitä, mutta kaikki ne ovat sitten taas hävinneet jäljettömiin ja haihtuneet kuin tuhka tuuleen. Yksi ainoa on säilynyt:

Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue. Ja tänä päivänä olen lujemmin kuin konsanaan siinä vakaumuksessa, että sitä vastaan voidaan taistella, että sitä voidaan yrittää lamauttaa, että pienet puolueministerit voivat kieltää siltä puhevallan, mutta meidän ajatustemme voittoa he eivät ikinä pysty estämään.

Kun kerran Saksan koko nykyisestä valtiojärjestyksestä ja sen edustajista muisto ei mainitse enää nimiäkään, silloin kansallissosialistisen ohjelman perusteet ovat tulevan valtion pohjana.

Ennen v:n 1920 tammikuuta olimme nelikuisen kokoustoimintamme aikana saaneet vähitellen säästetyksi kokoon hiukan rahaa, mitä tarvitsimme ensimmäisen lentokirjasemme, ensimmäisen julisteemme ja ohjelmamme painatukseen.

Kertoessani tämän niteen lopuksi liikkeemme ensimmäisestä suuresta joukkokokouksesta teen sen sen vuoksi, että puolueemme silloin särki pienen yhdistyksen ahtaat puitteet ja sen sijaan ensi kerran ryhtyi vaikuttamaan meidän aikamme mahtavimpaan valtatekijään, yleiseen mielipiteeseen.

Omasta puolestani minulla oli tuona aikana yksi ainoa suru ja huoli: saammeko salin väkeä täyteen vai joudummeko puhumaan tyhjille seinille? Itse olin sisimmässäni vuorenvarmasti vakuuttunut siitä, että jos tilaisuuteen vain saapuisi väkeä, siitä täytyisi tulla nuorelle liikkeellemme suuri menestys. Siten odotin toivon ja pelon vaiheilla tuota iltaa.

Kokouksen oli määrä alkaa kello 7.30. Kello 7.15 menin Münchenin Platzlin varrella sijaitsevan Hofbräuhausin juhlasaliin, ja silloin sydämeni oli vähällä ilosta pakahtua. Valtavan suuri suoja, sillä valtavan suurelta se silloin minusta vielä tuntui, oli pakaten täynnä, pää pään vieressä, lähes kaksituhantinen ihmisjoukko. Ja ennen kaikkea: tilaisuuteen olivat saapuneet juuri nekin, joiden puoleen tarkoituksenamme oli kääntyä. Paljon enemmän kuin puolet salista näytti olevan kommunistien ja riippumattomien sosialistien miehittämänä. He olivat päättäneet lopettaa lyhyeen meidän ensimmäisen suuren julistustilaisuutemme.

Mutta toisin kävi. Ensimmäisen puhujan lopetettua ryhdyin minä puhumaan. Muutaman minuutin kuluttua alkoi satamalla sataa välihuudahduksia, ja salissa sattui kiivaita yhteenottoja. Kourallinen uskollisimpia sotatovereitani ja muita kannattajiamme kävi käsikähmään rauhanhäiritsijöiden kanssa ja sai vasta vähitellen rauhallisuuden miten kuten palautetuksi. Saatoin jatkaa puhettani. Puolen tunnin kuluttua alkoivat suosionosoitukset vähitellen peittää huudon ja meluamisen kuulumattomiin.

Ja nyt sitten ryhdyin käsittelemään ohjelmaamme, rupesin sitä ensi kerran selvittämään.

Neljännestunti neljännestunnilta välihuudahdukset hukkuivat yhä enemmän suosionhuutoihin. Ja kun vihdoin esitin joukolle kaksikymmentäviisi väitettämme kohta kohdalta ja pyysin yleisöä itse langettamaan niistä arvostelunsa, ne hyväksyttiin toinen toisensa perästä, yhä kasvavan riemun vallitessa, yksimielisesti ja taaskin yksimielisesti, ja kun viimeinen väite oli siten löytänyt tiensä joukon sydämiin, silloin edessäni oli salintäyteinen ihmisjoukko, uuden vakaumuksen, uuden uskon, uuden tahdon yhdistämänä ja yhteen liittämänä.

Kun sitten, kun melkein neljä tuntia oli kulunut, huone alkoi hitaasti tyhjetä ja väkijoukko pää pään vieressä kuin verkkaisena virtana vyöryä ulko-ovea kohti, yhteen sulloutuneena, tiheään pakkautuneena, silloin tiesin, että nyt olivat Saksan kansan keskuuteen vaeltamassa semmoisen liikkeen periaatteet, jota ei enää millään voitu painaa unohduksiin.

Oli sytytetty tuli, jonka hehkusta aikoinaan täytyy syntyä sen miekan, joka voittaa takaisin germaanien Siegfriedille vapauden ja Saksan kansalle elämän.

Ja tulevan nousun rinnalla tunsin saapuvan leppymättömän koston jumalattaren vaatimaan tilille v:n 1918 marraskuun 9 päivän valapatontyöstä.

Niin sitten sali hitaasti tyhjeni.

Liike pääsi vauhtiin.

TAISTELUNI

II

ADOLF HITLER

TAISTELUNI

(MEIN KAMPF)

TOINEN OSA

KANSALLISSOSIALISTINEN LIIKE

TOINEN PAINOS
(18.—23. TUHAT)

PORVOO * HELSINKI
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

Julkaisuoikeus saatu kustannusliikkeeltä Franz Eher Nachf. G. m. b. H. München — Berlin — Wien, Saksa.

SAKSAN KIELESTÄ SUOMENTANUT

LAURI HIRVENSALO

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
LAAKAPAINOSSA PORVOOSSA
1941

SISÄLLYS.

		Sivu
1. luku:	Maailmankatsomus ja puolue	5
2. luku:	Valtio	21
3. luku:	Alamaiset ja kansalaiset	85
4. luku:	Persoonallisuus ja kansallinen valtioajatus	89
5. luku:	Maailmankatsomus ja järjestö	101
6. luku:	Ensi aikojen taistelu — Puhutun sanan merkitys	115
7. luku:	Taistelu punarintamaa vastaan	136
8. luku:	Voimakas on mahtavin yksinään	168
9. luku:	Perusajatuksia SA:n tarkoituksesta ja järjestysmuodoista	180
10. luku:	Federalismin naamio	223
11. luku:	Propaganda ja organisaatio	251
12. luku:	Ammattiyhdistyskysymys	271
13. luku:	Saksan sodanjälkeinen liittopolitiikka	285
14. luku:	Itäinen suuntautuminen l. idän-politiikka	326
15. luku:	Hätävarjeluksen oikeutus	358
Loppusanat		382

1. luku.

MAAILMANKATSOMUS JA PUOLUE.

HELMIKUUN 24 p:nä 1920 pidettiin nuoren liikkeemme ensimmäinen suuri julkinen joukkojulistuskokous. Münchener Hofbräuhausin juhlasalissa esitettiin uuden puolueen kaksikymmentäviisi ohjelmakohtaa lähes kaksituhantiselle yleisöjoukolle, ja jok'ikinen kohta hyväksyttiin riemuiten ja hyvähuudoin.

Siten oli annettu ensimmäiset tunnukset ja suuntaviivat taistelulle, jonka oli määrä raivata tieltään kokonainen vanhojen perinteisten kuvittelujen ja käsitysten ja epäselvien, jopa vahingollisten tarkoitusperien sekasorto. Lahonneeseen ja pelkurimaiseen porvarilliseen maailmaan samoin kuin marxilaisen valloitusaallon voitonvyöryyn oli määrä ilmestyä uusi voimailmiö pysähdyttämään kohtalon pyörä viimeisessä silmänräpäyksessä.

Oli itsestään selvää, että uusi liike voisi toivoa saavuttavansa tässä jättiläiskamppailussa tarpeellisen merkityksen ja välttämättömän voiman ja lujuuden ainoastaan siinä tapauksessa, että sen onnistuisi heti ensi päivästä alkaen herättää kannattajiensa sydämissä se pyhä vakaumus, ettei sen mukana ollut aikomuksena tyrkyttää poliittiseen elämään uutta vaalitunnusta, vaan että oli tarkoituksena esittää uusi maailmankatsomus, jolla oli periaatteellinen merkitys.

Täytyy muistaa, millaisista viheliäisistä näkökohdista lähtien ns. »puolueohjelmia» tavallisissa oloissa rustataan ja nikkaroi-

daan kokoon ja sitten aika ajoin siistitään tai muovaillaan uudelleen. Täytyy ottaa varsinkin porvarillisten »ohjelmavaliokuntien» tehovoimaiset vaikuttimet lähemmin tarkastettavaksi, jotta noita ohjelmatekeleitä tarpeeksi ymmärtäisi voidakseen arvostaa niitä oikein.

Aina on vain yksi ja sama suru ja huoli ajamassa joko uusia ohjelmia esittämään tai entisiä muuttamaan: huoli lähimpien vaalien tuloksesta. Samoin kuin parlamentaaristen valtiotaiturien mielessä tavallisesti kangastaa sellainen aavistus, että rakas kansa pyrkii taaskin vähän kapinoimaan ja karkaamaan vanhojen puoluevankkurien valjaista pois, heidän on tapana sivellä aisat värillä uudelleen. Sitten tulevat tähtienselittäjät ja puolueastrologit, ns. »kokeneet» ja »asiantuntijat», enimmäkseen vanhoja parlamentaarikkoja, jotka »runsaan poliittisen oppiaikansa» varrelta jaksavat muistaa samankaltaisia tapauksia, jolloin silloinkin suurten joukkojen kärsivällisyys oli lopulta pettänyt ja samantapaista oli ollut havaittavissa uhkaavan lähellä. He turvautuvat silloin vanhoihin lääkemääräyksiinsä, muodostavat »valiokunnan», kuulostelevat rakkaan kansan mielialoja, nuuskivat sanomalehtien lausuntoja ja saavat siten vähitellen vainunneiksi, mitä rakkaat kansan syvät rivit haluaisivat, mitä ne inhoavat ja mitä toivovat. Jokaista ammattiryhmää, jopa jokaista toimihenkilöluokkaa tarkataan mitä visuimmin ja tutkistellaan heidän salaisimpia toiveitaan. Myös vaarallisen vastustuspuolueen »ilkeät iskusanat» havaitaan silloin tavallisesti yks'kaks' kypsiksi otettaviksi uudelleen harkittaviksi, ja varsin usein ne sukeltautuvat, alkuperäisten keksijöidensä ja levittäjiensä mitä suurimmaksi hämmästykseksi, aivan viattomasti, kuin itsestään selvinä asioina esiin vanhojen puolueiden tiedonaarteista.

Sitten kokoontuvat valiokunnat ja »tarkistavat» vanhan ohjelman ja laativat uuden (asianomaiset herrat vaihtavat tällöin vakaumustaan kuin sotamies rintamalla paitaa, nimittäin aina kun vanha on täissä!), jossa jokaiselle annetaan, mitä hänelle

tulee. Talonpojille luvataan suojeltavan maataloutta, teollisuudenharjoittajille heidän tavaroitaan, kuluttajille turvattavan heidän ostoksensa; opettajien palkat korotetaan, virkamiesten eläkkeitä parannetaan, leskiä ja orpoja täytyy valtion huoltaa mitä auleimmin, liikennettä edistetään, liikennemaksuja alennetaan, veroista ollenkaan puhumattakaan, jotka poistetaan, jollei nyt ihan kokonaan, niin melkein kuitenkin. Väliin sattuu sellaista, että sittenkin jokin sääty siinä unohtuu tai ettei ole ajoissa kuultu jostakin kansan keskuudessa yleisesti puheena olevasta vaatimuksesta. Silloin vielä viime tingassa ohjelmaa paikkaillaan, pistetään lisää, mihin mahtuu, kunnes voidaan omatunto rauhallisena toivoa, että tavallisten poroporvarien ynnä heidän vaimojensa lauma on taaskin saatu rauhoitetuksi, niin että ovat jälleen ylen tyytyväisiä. Niin sitten voidaan, sisäisesti tällä tavoin varustautuneina luottamuksessa laupiaaseen taivaaseen ja vaalioikeutettujen kansalaisten järkkymättömään typeryyteen, aloittaa taistelu valtakunnan »uudestimuodostamisesta», niinkuin sanontatapa kuuluu.

Kun sitten vaalipäivä on ohi, parlamentaarikot taas pitäneet viimeisen kansankokouksensa viiteen vuoteen siirtyäkseen rahvaan opettamisesta ylevämpiin ja miellyttävämpiin tehtäviinsä, ohjelmavaliokunta jälleen hajaantuu, ja taistelu asioiden uudestimuodostamisesta palautuu jälleen rakkaasta jokapäiväisestä leivästä käydyn taistelun muotoihin: mutta parlamentaarikot nimittävät sitä päivärahoiksi.

Joka aamu sitten herrat kansanedustajat menevät korkeaan taloon, tai jolleivät ihan sisälle asti, niin ainakin eteishuoneisiin, missä saapuvilla olijoiden nimiluettelot pidetään esillä. Harjoittaen rasittavaa palvelusta kansan hyväksi he pistävät siellä nimensä luetteloon ja ottavat hyvin ansaittuna palkkana vastaan pienen korvauksen näiden jatkuvien rasittavien ponnistustensa hyvitykseksi.

Neljän vuoden kuluttua tai muuten vaarallisina viikkoina, jolloin parlamentaarisen yhdyskunnan hajotus alkaa lähestyä yhä

lähemmäs, nuo herrat joutuvat yht'äkkiä hillittömän kiihkon valtaan. Samoin kuin turilaan toukka ei voi tehdä mitään muuta kuin muuttua turilaaksi, samoin myös parlamentaariset toukat lähtevät ulos yhteisestä suuresta kotelostaan ja lentää liihotellevat siivekkäinä rakkaan kansansa tykö. He puhuvat taas valitsijoilleen, kertovat omasta suorittamastaan suunnattomasta työmäärästä ja toisten häijystä paatumuksesta, mutta saavat väliin ymmärtämättömän joukon taholta osakseen kiitollisuuden ja suosion asemesta raakoja, jopa suorastaan vihamielisiä sanoja suoraan päin naamaa. Jos tuollainen kansan kiittämättömyys kohoaa tiettyyn asteeseen, voi ainoastaan yksi keino auttaa: puolueen loistoa täytyy taas kohentaa ja parannella, ohjelma on korjauksen tarpeessa, valiokunta virkoaa uudelleen henkiin, ja sama huijaus alkaa uudestaan alusta. Ja kun ihmiskunnassamme kerran tyhmyys on lujassa kuin graniittiperusta, älköön ihmeteltäkö, että sellainen saavuttaa menestystä. Oman lehdistönsä ohjaamana ja uusien, häikäisevien ohjelmien sokaisemana palaa niin »porvarillinen» kuin »köyhälistönkin» vaalikarja takaisin vanhoihin tuttuihin karsinoihinsa ja valitsee vanhat petkuttajansa uudelleen.

Ja sitten äskeinen kansanmies ja luovaa työtä tekevien säätyjen ehdokas muutaiksen takaisin parlamentaariseksi toukaksi ja syödä ahmii itsensä lihavaksi ja paksuksi valtion puun lehvistössä muuttuakseen jälleen neljän vuoden perästä välkkyväksi perhoseksi.

Tuskin on olemassa mitään sen masentavampaa, kuin että pakosta joutuu tarkkaamaan koko tuota tapahtumien kulkua todellisuuden arkipäiväisessä valaistuksessa ja katselemaan syrjästä moista alati toistuvaa petkutusta.

Moisesta henkisestä maaperästä ei kylläkään porvarillisessa leirissä saada imetyksi tarvittavaa voimaa taisteluun marxilaisuuden järjestäytynyttä voimaa vastaan.

Eivätkähän nuo herrat sellaista koskaan tosissaan ajattelekaan. Vaikka valkoisen rodun parlamentaariset rohtomiehet ovatkin kerta kaikkiaan tunnetusti ahdasjärkisiä ja henkisesti

vajaamittaisia, he eivät saata itsekään tosissaan kuvitella voivansa taistella länsimaisen demokratian tiellä sellaista liikettä vastaan, jolle demokratia ja kaikki tyynni, mikä on jollakin tavoin sen kanssa yhteydessä, parhaassa tapauksessa merkitsee vain keinoa päämäärään pääsemiseksi, keinoa, jota käytetään vastustajan lamauttamiseksi ja vapaiden mahdollisuuksien luomiseksi omalle toiminnalle. Jos näet osa marxilaisuutta aika ajoin erinomaisen viisaasti kyllä yrittää hämätä toisia selittämällä, että se muka on järkähtämättömästi omaksunut demokratian periaatteet, silloin ei sentään sietäisi unohtaa, etteivät herrat marxilaiset ratkaisevana hetkenä välitä länsimaisen demokratian käsityksen mukaisesta enemmistöratkaisusta vähän vähääkään! Niinhän kävi niinäkin päivinä, jolloin porvarilliset parlamentaarikot pitivät valtakunnan turvallisuuden takeena enemmistön edustamaa monumentaalista ahdasjärkisyyttä, mutta marxilaiset anastivatkin kaduillamaleksija- ja sotilaskarkurijoukon, puoluepomojen ja juutalaisten älymystöön kuuluvien voimalla muitta mutkitta vallan omiin käsiinsä antaen siten demokratialle kajahtavan korvapuustin. Tarvitaan jo tuommoisen porvarillisen demokratian parlamentaarisen myrrysmiehen uskovaista mieltä hourailemaan sellaista, että muka nyt tai tulevaisuudessa tuon kaikenmaailmanruton osakkaat ja kannattajat muka olisivat pidettävissä aisoissa länsimaisen parlamentarismin loitsuilla.

Marxilaisuus pysyttelee demokratian kanssa yksissä niin kauan, kunnes sen on onnistunut, kiertoteitse rikollisiin päämääriinsä pyrkiessään, saada puolelleen jopa sukupuuttoon hävitettäväksi määräämänsä kansallisen henkisen maailman tuki. Mutta jos se vaikka tänä päivänä päätyisi siihen vakaumukseen, että Saksan parlamentaarisen demokratian noidankattilasta voitaisiin yks'kaks keittää kokoon sellainen enemmistö, joka — vaikkapa vain lainsäädäntöön oikeutetun enemmistönsä nojalla — aikoisi tosissaan käydä marxilaisuutta ahdistamaan, silloin parlamentaarisesta ilveilystä tulisi heti siinä paikassa loppu.

Sen sijaan, että kohdistaisivat vetoomuksen demokraattiseen omaantuntoon, punaisen internatsionaalin lipunkantajat osoittaisivat köyhälistöjoukoille tulenpalavan kehoituksen ja heidän taistelunsa siirtyisi yhdellä iskulla parlamenttien ummehtuneista istuntosaleista tehtaisiin ja kaduille. Samalla olisi demokratiasta heti siinä paikassa tullut loppu; ja mikä oli epäonnistunut parlamenttien kansanapostolien henkiselle joustavuudelle, se onnistuisi salamannopeasti kiihdytettyjen ja yllytettyjen köyhälistöjoukkojen rautakangille ja moukareille, ihan samalla tavalla kuin syksyllä 1918: ne todistaisivat ihan iskevästi porvarilliselle maailmalle, miten mieletöntä on kuvitellakaan, että länsimaisen demokratian keinoin voisi ryhtyä vastustamaan juutalaisten maailmanvalloitusta.

Niinkuin sanottua, siihen vaaditaan jo kerrassaan uskovaista mieltä ja luonteenlaatua, että voi sellaisen vastapelaajan kanssa sitoutua noudattamaan sääntöjä, jotka tälle merkitsevät pelkkää huijausta tai ovat olemassa vain sen oman edun vuoksi, mutta jotka heti paikalla heitetään menemään, kun eivät enää vastaa hänen omia etujaan.

Koska kaikkien ns. porvarillisten puolueiden keskuudessa koko poliittinen taistelu on tosiasiassa pelkkää riitelyä ja tappelua yksityisistä parlamentin edustajanpaikoista, jolloin asennoitumiset ja periaatteet aina tarkoituksenmukaisuuden niin vaatiessa heitetään kuin turha painolasti menemään, niin tietenkin niiden ohjelmatkin ovat sovelletut sen mukaan ja niiden voimat — tietenkin päinvastaisessa suhteessa — mitatut sen mukaisesti. Niistä puuttuu sitä suurta magneettista vetovoimaa, jollaista suuret joukot aina ja yksinomaan seuraavat suurten, valtavien näkökohtien ja niitä kohtaan tuntemansa ehdottoman uskon ja luottamuksen vastustamattoman, pakottavan vaikutuksen lumoissa, johon samalla liittyy kiivas taistelumieli niiden puolesta.

Mutta silloin, kun toinen puoli valmistautuu, varustautuneena, jos kohtakin tuhannesti rikollisen maailmankatsomuksen asein rynnäkköön vallitsevaa yhteiskuntajärjestystä vastaan, toinen puoli

voi tehdä vastarintaa ainoastaan, yksinomaan siinä tapauksessa, että se pukeutuu uuden, meidän tapauksessamme poliittisen uskon muotoihin ja vaihtaa heikon ja pelkurimaisen puolustuksen tunnukset rohkean, rajun hyökkäyksen taisteluhuutoon. Jos siis nykyisin meidän liikkeeseemme kohdistetaan, varsinkin ns. kansallisten porvarillisten ministerien, esimerkiksi Baijerin centrum-puolueen, taholta sellainen henkevä moite, että se muka tähtää »kumoukseen» ja »mullistukseen», sellaiselle politikoivalle peukaloiselle saa antaa ainoastaan yhden vastauksen: Ihan niin, me koetamme korvata sen, mitä te rikollisessa typeryydessänne olette lyöneet laimin. Parlamentaaristen lehmänkauppaperiaatteidenne johdosta te olette olleet mukana auttamassa työntämään kansaa syvyyden kuiluun; mutta me sitä vastoin aiomme, jopa hyökkäyksen muodoissa, esittämällä uuden maailmankatsomuksen ja puolustamalla silmittömästi, järkkymättä sen periaatteita, rakentaa kansallemme ne portaat, joita myöten se aikoinaan pääsee nousemaan takaisin vapauden temppeliin.

Niin täytyi liikkeemme perustamisaikoina aina olla lähimpänä huolenamme se, ettemme päästäneet uuden, ylevän vakaumuksen taistelijajoukkoa muodostumaan pelkäksi parlamentaaristen etujen ja pyyteiden edistämisyhdistykseksi.

Ensimmäisenä tuollaisena varotoimenpiteenä oli ohjelman luominen, jonka päämääränä oli pyrkimys sellaiseen kehitykseen, joka jo sisäisen suuruutensa ansiosta tuntui olevan omansa peloittamaan pois nykyisen Saksan puoluepolitiikan pienet, heikkomaiset henget.

Miten oikeaan käsityksemme ohjelman mitä tarkimmin määriteltyjen tarkoitusperien välttämättömyydestä oli osunut, se kävi kaikkein selvimmin ilmi niistä kohtalokkaista, onnettomista vioista ja puutteista, jotka loppujen lopuksi johtivat Saksan sortumiseen.

Niiden tuntemuksesta lähtien täytyi muovata uusi valtiokäsitys, joka itse vuorostaan on uuden maailmankäsityksen olennainen osa.

Jo tämän teoksen edellisessä osassa olen sikäli selittänyt »kansallinen»-sanaa kuin minun täytyi todeta, että tuo nimitys oli käsitteenä liian väljärajainen, liian ylimalkainen, jotta sen pohjalla olisi voinut muodostaa tiiviin, kiinteän taisteluyhteisön. Näihin aikoihin käyttävät »kansallista» peitenimenään kaikki mahdolliset liikkeet ja suunnat, joiden tarkoitusperät ja pyrkimykset ovat toisistaan yhtä kaukana kuin taivas maasta. Ennen kuin siis siirryn esittämään Saksan kansallissosialistisen työväenpuolueen tehtäviä ja tarkoitusperiä, tahtoisin antaa selvityksen »kansallisen» käsitteestä samoin kuin sen suhteesta puolueliikkeeseemme.

»Kansallisen» käsite tuntuu yhtä hämärärajaiselta, yhtä moniselitteiseltä ja käytännössä epämääräiseltä kuin esim. sana »uskonnollinen». Tällekin sanalle on hyvin vaikea kuvitella mitään aivan täsmällistä merkitystä enempää ajatuksellisesti kuin käytännössä. Selväkäsitteiseksi »uskonnollinen»-nimitys muuttuu vasta sitten, kun se ulkonaisella vaikutusalallaan liittyy johonkin varmaan, tiettyyn tarkkapiirteiseen muotoon. Annetaan hyvin kaunis, mutta useimmissa tapauksissa myös halpahintainen selitys, kun ihmisen olemus ja luonteenlaatu määritellään »syvästi uskonnolliseksi». Ehkäpä onkin muutamia harvoja sellaisia ihmisiä, jotka tuntevat itseään tuollaisen aivan ylimalkaisen määritelmän tyydyttävän, jopa se heille pystyy välittämään tietyn, enemmän tai vähemmän terävästi hahmottuneen kuvan sellaisesta sieluntilasta. Mutta koska kansan syvät kerrokset eivät ole pelkkiä filosofeja enempää kuin pyhimyksiäkään, tuommoinen aivan ylimalkainen uskonnollinen aate merkinnee yksityiselle enimmäkseen ainoastaan oman yksilöllisen ajattelun ja menettelyn vapautumista sen silti johtamatta sellaiseen toimintaan, joka syntyy sisäisestä uskonnollisesta kaipuusta samalla hetkellä, jolloin puhtaasti metafyysillisestä rajattomasta ajatusmaailmasta muodostuu selväpiirteinen ja -rajainen usko. Varmastikaan tämä ei ole varsinainen päämäärä, vaan ainoastaan keino päämäärän saavuttamiseksi; kui-

tenkin se on välttämättömän tarpeellinen keino, jos mieli ylipäänsä päästä päämäärään. Mutta tuo päämäärä ei ole yksinomaan aatteellinen, vaan viime kädessä myös huomattavassa määrin käytännöllinen. Samoin kuin ylipäänsä täytyy päästä selville siitä, että korkeimmat ihanteet aina vastaavat kaikkein syvintä elämänvälttämättömyyttä, aivan niinkuin kaikkein ylevimmän kauneuden aateluus piilee loppujen lopuksikin ainoastaan järjellisessä tarkoituksenmukaisimmuudessa.

Auttaessaan osaltaan ihmistä kohoamaan eläimellisen olotilan yläpuolelle usko todellisuudessa edistää hänen olemassaolonsa lujittumista ja varmenemista. Otettakoonpa nykyiseltä ihmiskunnalta pois kasvatuksen tukemat uskonnolliset, mutta käytännölliseltä merkitykseltään siveellis-moraaliset periaatteet poistamalla tämä uskonnollinen kasvatus ja korvaamatta sitä millään muulla samanarvoisella, niin sen seuraukset joudutaan näkemään raskaina ihmisten olemuksen perustan järkytyksinä. Niin ollen voidaan siis kyllä todeta, ettei ihminen ainoastaan elä palvellakseen korkeampia ihanteita, vaan että nuo korkeammat ihanteet toisaalta ovat hänen ihmisenä-olonsa edellytyksenä. Näin siis kehä sulkeutuu.

Tietysti sisältyy jo yleiseen »uskonnollinen»-nimitykseen erinäisiä periaatteellisia ajatuksia tai vakaumuksia, niinkuin esimerkiksi sielun katoamattomuus, sen olemassaolon ikuisuus, korkeimman olennon olemassaolo jne. Mutta kaikki nuo ajatukset, olivatpa ne yksilölle omakohtaisesti kuinka vakuuttavia tahansa, ovat saman yksilön arvostelevan harkinnan ja punninnan ja siten myös myöntämisen ja kieltämisen välillä häilyvän suhtautumisen kohteina siihen saakka, kunnes tunneperäinen aavistus tai käsitys on saavuttanut sen voiman, minkä vastaansanomaton usko antaa. Tämä ennen kaikkea on se taistelutekijä, joka raivaa tietä uskonnollisten peruskatsomusten tunnustamiselle.

Ilman selvärajaista uskoa ei uskonnollisuus olisi epäselvässä monihahmoisuudessaan ainoastaan ihmiselämälle arvoton, vaan lisäisi todennäköisesti yleistä rappeutumista.

»Kansallinen» on käsitteenä yhtäläinen kuin »uskonnollinen». Siihenkin sisältyy jo erinäisiä periaatteellisia käsityksiä. Vaikka niillä onkin mitä suurin merkitys, ne ovat sentään muodoltaan siksi epämääräisiä, että kohoavat enemmän tai vähemmän tunnustusta ansaitsevan mielipiteen yläpuolelle ainoastaan siinä tapauksessa, että ne otetaan perusaineksina mukaan jonkin poliittisen puolueen kehyksiin. *Sillä maailmankatsomuksen luonteisten ihanteiden ja niistä johdettujen vaatimusten toteutumiseen ei päästä puhtaan tunteen tai ihmisen sisäisen tahdon avulla sinänsä, enempää kuin vapauden saavuttaminenkaan on mahdollista pelkästään sitä yleisesti kaipaamalla. Ei, vasta sitten, kun ihanteellinen pyrkimys riippumattomuuteen on saanut käytettäväkseen taistelujärjestön sotilaallisten voimakeinojen muodossa, voi kansan polttava toive muuttua ihanaksi todellisuudeksi.*

Jokainen maailmankatsomus, olipa se vaikka kuinka tuhannestikin oikeutettu ja mitä suurimmaksi hyödyksi ihmiskunnalle, pysyy kansan elämän käytännölliselle muodostumiselle merkityksettömänä siihen saakka, kunnes sen periaatteet ovat muuttuneet taisteluliikkeen sotalipuksi, liike taas puolestaan pysyy puolueena siihen asti, kunnes sen vaikutus on, sen aatteiden saavuttaessa voiton, täyttänyt tehtävänsä ja sen puoluedogmit muodostavat kansanyhteisön uudet valtion periaatteet.

Mutta jos mieli jonkin yleisluonteisen henkisen katsomuksen kelvata jonkin tulevan kehityksen perustaksi, silloin on ensimmäisenä edellytyksenä ehdottoman selvyyden hankkiminen tuon samaisen katsomuksen olemuksesta, luonteesta ja laajuudesta, koska ainoastaan sellaiselle pohjalle voidaan perustaa liike, jonka sisäinen vakaumusten yhtenäisyys pystyy kehittämään taisteluun tarvittavan voiman. Yleisistä katsomuksista täytyy muovata valtiollinen ohjelma, yleisestä maailmankatsomuksesta tietty poliittinen usko. Tämän tehtävänä ei sitten ole, koska sen päämäärän pitää olla käytännöllisesti saavutettavissa, palvella ainoastaan aatetta sinänsä, vaan sen tulee pitää myös silmällä niitä taistelukeinoja, joita tämän aatteen voittoon viemiseksi

on tarjona ja joita siinä taistelussa täytyy käyttää. Abstraktisesti oikeaan henkiseen käsitykseen, jonka julistaminen on ohjelmanlaatijan tehtävä, pitää liittyä poliitikon käytännöllisyydentaju. Niin siis ikuisen ihanteen täytyy ihmiskunnan johtotähtenä valitettavasti aina mukautua siihen, että sen on otettava huomioon saman ihmiskunnan heikkoudet, jollei se tahdo ajautua yleisen inhimillisen vajavaisuuden vuoksi heti alun pitäen karille. Totuuden tutkijan lisäksi tarvitaan kansan sisäisen luonteenlaadun tuntijaa, jotta ikuisen totuuden ja ihanteellisuuden valtakunnasta saataisiin pienten kuolevaisten hyväksi kaikki inhimillisesti mahdollinen ja se pääsisi muotoutumaan ja hahmottumaan.

Tämmöinen yleisen, maailmankatsomuksenomaisen, ihanteellisen, mitä tosimman katsomuksen muuttaminen ja soveltaminen tarkkarajaiseksi, lujasti järjestetyksi, hengeltään ja tahdoltaan yhtenäiseksi poliittiseksi uskon- ja taisteluyhteydeksi on mitä merkittävin aikaansaannos, koska kerran aatteen voitto on yksinomaan sen onnellisen ratkaisun varassa. Tällöin täytyy, useinkin monimiljoonaisesta ihmisten joukosta, jotka kukin erikseen joko hämärämmin tai selvemmin ja täsmällisemmin aavistavat nuo totuudet, ehkäpä ne osaksi käsittävätkin, nousta *yksi* mies, joka vastustamattomalla voimalla muovaa suuren joukon horjuvasta mielikuvamaailmasta graniitin lujat perusteet ja niin kauan taistelee niiden yksinomaisen oikeutuksen puolesta, kunnes vapaan ajatusmaailman aallonläikkeestä kohoaa yhtenäisen uskon- ja tahdonyhteyden malmivuori.

Sellaisen teon ja toiminnan yleisenä oikeutuksena on sen välttämättömyys, henkilökohtaisena oikeutuksena taas saavutettu menestys.

卐

Koettaessamme »kansallinen» sanasta löytää sen sananmukaisen sisimmän ytimen päädymme seuraavaan toteamukseen:

Nykyinen yleinen poliittinen maailmankatsomuksemme perustuu ylipäänsä siihen käsitykseen, että valtiolla sinänsä on kyllä

myönnettävä olevan luova, kulttuuria muodostava voima, mutta ettei sillä ole mitään tekemistä rodullisten edellytysten kanssa, vaan että se pikemminkin on taloudellisten välttämättömyyksien tuote, parhaimmassa tapauksessa taas poliittisen vallanpyyteen luonnollinen aikaansaannos. Tämä peruskatsomus loogillisesti ja johdonmukaisesti edelleen kehitettynä ei johda ainoastaan siihen, ettei rodullisia alkuvoimia tunnusteta, vaan myös henkilön, persoonallisuuden, aliarviointiin. Sillä eri rotujen erilaisuuden kieltämisen, puheen ollen niiden yleisistä kulttuuria muodostavista voimista, täytyy pakostakin johtaa tekemään tämä mitä suurin erehdys myös yksilön arvoa arvioitaessa. Eri rotujen samanarvoisuuden myöntäminen tulee sitten perustaksi samanlaiselle eri kansoihin ja edelleen yksityisiin ihmisiin suhtautumistavalle. Sen vuoksi onkin itse kansainvälinen marxilaisuus ainoastaan juutalaisen Karl Marxin suorittama, tosiasiassa jo ammoin olemassa olleen maailmankatsomuksenomaisen asennoitumisen ja käsityksen soveltamista tietyn poliittisen uskontunnustuksen muotoon. Ilman sellaisen jo vanhastaan olemassa olleen ja yleisesti levinneen myrkytyksen luomaa perustaa ja pohjaa ei tuon opin hämmästyttävä menestys olisi ollutkaan ikinä mahdollinen. Karl Marx oli tosiaankin ainoastaan se *yksi* miljoonien joukosta, joka vähitellen rappeutuvan maailman suosta profeetan varmalla katseella keksi tärkeimmät myrkkyaineet, poimi ne erilleen ja valmisti sitten taikurin tavoin niistä tiivistetyn liuoksen, sitä nopeammin tuhotakseen vapaiden kansakuntien riippumattoman olemassaolon tässä maailmassa. Mutta sen kaiken hän teki oman rotunsa palvelijana.

Siten marxilainen oppi on nykyisin yleisesti voimassa olevan maailmankatsomuksen henkinen uutos kaikessa lyhykäisyydessään. Jo siitä syystä on kaikki meidän ns. porvarillisen maailmamme taistelu sitä vastaan mahdotonta, jopa naurettavaa, koska tämä porvarillinenkin maailma on kaikkien samojen myrkkyaineiden läpitunkema ja hellii sellaista maailmankatsomusta, joka eroaa marxilaisesta lähinnä ainoastaan aste-eron

ja henkilöeroavaisuuksien puolesta. Porvarillinen maailma on marxilaista, mutta sillä on vahva luottamus tiettyjen ihmisryhmien (porvariston) vallan ja herruuden mahdollisuuteen, jota vastoin marxilaisuuden omana tarkoituksena on johtaa maailma suunnitelmallisesti juutalaisuuden valtaan.

Vastakohtana tälle kansallinen maailmankatsomus tunnustaa ihmiskunnan merkityksen, sikäli kuin se riippuu ihmiskunnan rodullisista alkuaineksista. Se käsittää valtion periaatteessa ainoastaan keinoksi tarkoituksen saavuttamiseksi, ja sen tarkoitukseksi se käsittää ihmisten rodullisen olemassaolon säilyttämisen. Se ei niin ollen suinkaan usko rotujen samanarvoisuutta, vaan tunnustaa niiden erilaisuuden ohella myös niiden suuremman tai halvemman arvon ja tuntee tämän tietonsa vuoksi velvollisuudekseen sen ikuisen Tahdon mukaisesti, joka tätä maailmankaikkeutta hallitsee, edistää paremman, voimakkaamman voittoa ja vaatia huonomman ja heikomman alistamista. Sillä tavoin se kannattaa periaatteessa luonnon ylimyksellistä perusajatusta ja uskoo tämän lain pätevän viimeistä yksilöä myöten. Se ei näe ainoastaan eri rotujen erilaista arvoa, vaan myös yksityisten ihmisten. Suuresta joukosta kohoaa sen silmissä erikseen yksilön arvo, mutta siten se joutuu hajottavan marxilaisuuden vastakohtana vaikuttamaan järjestävästi ja kokoavasti. Se uskoo ihmiskunnan jalostumisen välttämättömyyden, koska se käsittää ainoastaan sen ihmiskunnan olemassaolon edellytykseksi. Mutta se ei liioin voi myöntää olemassaolon oikeutta eetilliselle aatteelle, jos tämä aate on vaarana korkeamman siveysopin kannattajien rodulliselle elämälle; sillä sekarotuisessa ja neekeristyneessä maailmassa olisivat myös kaikki inhimillisesti kauniin ja ylevän käsitteet samoin kuin kaikki ihmiskuntamme jalostuneen tulevaisuuden kuvittelut ainiaksi mennyttä.

Inhimillinen kulttuuri ja sivistys ovat tässä maanosassa erottamattomasti yhtyneinä arjalaisten olemassaoloon. Heidän kuolemisensa sukupuuttoon tai sortumisensa saisi taaskin laskeutumaan maapallomme ylle kulttuurittoman ajan mustan verhon.

Maan kaivaminen inhimillisen kulttuurin olemassaolon alta tuhoamalla sen kannattajat on kansallisen maailmankatsomuksen silmissä mitä kirottavin rikos. Joka uskaltaa kohottaa kätensä korkeinta Jumalan kuvaa kohti, tekee syntiä tuota ihmeen laupiasta Luojaa vastaan ja auttaa paratiisistakarkotusta.

Siten kansallinen maailmankatsomus vastaa luonnon sisintä tahtoa, koska se palauttaa entiselleen saman vapaan voimien liikkumismahdollisuuden, jonka täytyy johtaa pysyvään keskinäiseen jalostukseen, kunnes vihdoin ihmiskunnan parhaimmistolle avautuu, sen saatua tämän maan valtaansa, vapaa pääsy toimintaan niillä aloilla, jotka ovat osaksi tuon maailmankatsomuksen yläpuolella, osaksi sen ulkopuolella.

Me aavistamme kaikki, että kaukaisessa tulevaisuudessa voi ihmisen ratkaistavaksi joutua ongelmia, joiden ratkaisuun ainoastaan korkein rotu vallitsevana kansana voi olla kutsuttu tukenaan kokonaisen maapallon voimavarat ja mahdollisuudet.

卐

On itsestään selvää, että näin yleinen kansallisen maailmankatsomuksen tarkoituksenomaisen sisällön määrittely voi johtaa tuhansiin erilaisiin selityksiin ja tulkintoihin. Tosiasiassa tuskin tapaammekaan enää yhtään ainoaa nuorta poliittista saksalaista vastaperustettua liikettä, joka ei jollakin tavoin vetoaisi tähän maailmankatsomukseen. Mutta juuri omalla olemassaolollaan se todistaa omien käsitysten eroavaisuuden noista monista muista. Siten on yhdestä yhtenäisestä huippujärjestöstä käsin johdetun marxilaisen maailmankatsomuksen vastakohtana kokonainen katsantokantojen sekamelska, joka jo aatteellisesti tuntuu tiiviin vihollisrintaman taustaa vastassa kaikkea muuta kuin vaikuttavalta. Niin heikoilla aseilla ei ikinä voiteta voittoja! Vasta kun — järjestäytyneen marxilaisuuden poliittisesti johtaman — kansainvälisen maailmankatsomuksen vastapainoksi tulee toinen, yhtä yhtenäisesti järjestetty ja ohjattu kansallinen maailmankatsomus, voitto kallistuu, molempien

puolten osoittaessa yhtä suurta taistelun tarmoa, ikuisen totuuden puolelle.

Maailmankatsomuksen muovautuminen järjestöksi ei kuitenkaan ikinä voi tapahtua muuten kuin ainoastaan sen täsmällisen määrittelyn perusteella; ja mitä uskonnolle merkitsevät dogmit, samaa ovat muodostuvalle poliittiselle puolueelle puolueperiaatteet.

Siten siis täytyy kansalliselle maailmankatsomukselle luoda väline, joka tekee sille mahdolliseksi esiintyä valmiina taisteluun, samalla tavoin kuin marxilainen puoluejärjestö raivaa tietä internatsionaalille.

Tähän päämäärään Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue pyrkii.

Että tällainen kansallisen käsitteen kytkeminen yhteen puolueen kanssa on kansallisen maailmankatsomuksen voiton edellytys, sen todistaa kaikkein sitovimmin eräs tosiasia, jonka myöntävät, ainakin välillisesti, nekin, jotka vastustavat tuon ajatuksen kytkemistä yhteen puolueen kanssa. Juuri samat henkilöt, jotka väsymättä tähdentävät, ettei kansallinen maailmankatsomus ole suinkaan kenenkään yksityisen »perintöoikeus», vaan että se muka uinuu tai »elää» Herra ties' miten monen miljoonan ihmisen sydämessä, todistavat juuri sillä, ettei se tosiseikka, että tuollaisia käsityksiä on aivan yleisesti olemassa, ole kyennyt pienimmässäkään määrin estämään vihamielisen maailmankatsomuksen voittoa, jota joka tapauksessa sentään ajetaan klassillisen puoluepolitiikan voimalla. Jos asianlaita olisi toisin, silloin Saksan kansan olisi täytynyt jo tällä hetkellä saavuttaa kerrassaan jättiläismäinen voitto eikä olla häviön partaalla. Kansainväliselle maailmankatsomukselle tuotti voiton juuri se seikka, että sitä ajoi hyökkäysosastojen tapaan järjestetty poliittinen puolue; päinvastainen maailmankatsomus taas joutui alakynteen siksi, että siltä on tähän saakka puuttunut yhtenäisesti muodostettua edustusta. Ei sillä tavalla, että yleistä katsantokantaa vapaasti selitellään ja tulkitaan rajattomiin, vaan ainoastaan poliittisen järjestön rajallisessa ja siitä syystä kokoavassa muo-

dossa voi jokin maailmankatsomus taistella ja päästä voittoon.

Sen vuoksi käsitin tehtäväkseni erikoisesti sen, että yleisen maailmankatsomuksen laajasta ja vielä muodottomasta aineksesta oli poimittava erilleen ja valettava uudelleen enemmän tai vähemmän oppilauseiden muotoon ne ydinajatukset, jotka selkeässä rajallisuudessaan ovat omansa yhdistämään yhtenäiseksi joukoksi ne ihmiset, jotka sitoutuvat niitä kannattamaan. Toisin sanoen: *Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue omaksuu omikseen yleisen kansallisen maailmankäsityksen perus-ajatuskulun olennaiset peruspiirteet, muodostaa niistä, ottaen huomioon käytännöllisen todellisuuden, ajan ja käytettävänä olevan ihmisaineksen sekä tämän heikkoudet, poliittisen uskontunnustuksen, joka nyt vuorostaan, kun suurten ihmisjoukkojen kokoaminen lujaksi järjestöksi on käynyt mahdolliseksi, täten luo edellytyksen tuon maailmankatsomuksen voitokkaalle toteuttamiselle.*

2. luku.

VALTIO.

Jo vuosina 1920—21 nuorelle liikkeellemme huomautettiin nykyisin aikansa eläneen porvarillisen maailman piireistä yhä uudelleen, että meidän suhtautumisemme nykyiseen valtioon oli muka kielteinen, mistä kaikkien eri suuntien puoluepoliittiset salakytät ottivat itselleen oikeuden ryhtyä kaikin käytettävinään olevin keinoin tuhoamistaisteluun nuorta, hankalaa ja epämukavaa uuden maailmankatsomuksen julistajaa vastaan. Tällöin kuitenkin tahallisesti unohdettiin, ettei nykyinen porvarillinen maailma itsekään enää pysty sisällyttämään valtion käsitteeseen mitään yhtenäistä, ettei tälle ole olemassa yhtenäistä määritelmää eikä voikaan olla. Useinhan Saksan valtion korkeakouluissa tämän käsitteen selittäjät joutuvat istumaan valtio-oikeuden opettajina, joiden päätehtävänä täytyy olla selitysten ja tulkintojen löytäminen heidän leipäpaikkansa enemmän tai vähemmän onnelliselle olemassaololle. Kuta mahdottomampi valtio on, sitä läpinäkymättömämpiä, keinotekoisempia ja käsittämättömämpiä ovat sen olemassaolon tarkoituksen määritelmät. Mitä saattoikaan esim. ennen aikaan keisarillinen ja kuninkaallinen itävaltaunkarilainen yliopiston professori kirjoittaa valtion merkityksestä ja tarkoituksesta maassa, jonka valtiollinen rakenne varmaankin oli kaikkien aikojen suurin epäsikiö ruumiillistuneena? Visainen tehtävä, varsinkin kun ajattelee, että nykyisillä valtio-oikeuden opettajilla ei ole niinkään vel-

vollisuutta pysytellä totuudessa, vaan he ovat sidotut pikemminkin tiettyyn tarkoitusperään. Mutta tuona tarkoitusperänä on saada millä hinnalla hyvänsä säilymään jokainen kulloinkin kysymykseen tuleva inhimillisen koneiston epäsikiö, jota nykyisin nimitetään valtioksi. Ei siis pidä ihmetellä, jos noita ongelmia ja kysymyksiä pohdittaessa mahdollisuuden mukaan kartellaan reaalisia näkökohtia ja sen sijaan kaivaudutaan »eetillisten», »siveellisten», »moraalisten» ja muiden aatteellisten arvojen, tehtävien ja tarkoitusperien sekasortoon.

Aivan yleisesti voidaan erottaa kolme eri käsitystä:

a) niiden ryhmä, jotka pitävät valtiota yksinkertaisesti enemmän tai vähemmän *vapaaehtoisena ihmisten yhteenliittymänä yhteisen valtiovallan alaisina.*

Tämä ryhmä on kaikkein lukuisin. Sen riveissä tapaamme varsinkin nykyisen legitimiteetti- l. perintölaillisuusperiaatteen palvojat, joiden silmissä ihmisten tahdolla ylipäänsä koko asiassa ei ole mitään merkitystä. Jo se tosiseikka, että jokin valtio on olemassa, on heidän mielestään riittävänä perustana sen pyhälle loukkaamattomuudelle. Tällaista ihmisaivojen mielettömyyttä suojelemaan tarvitaan suorastaan koiramaisen uskollista ns. *valtion arvovallan* kunnioitusta. Sellaisten ihmisten päässä tulee käden käänteessä keinosta lopullinen tarkoitus. Valtio ei ole enää olemassa ihmisiä palvelemassa, vaan ihmiset olemassa palvomassa valtion arvovaltaa, joka sulkee piiriinsä jok'ikisen, kaikkein vähäpätöisimmänkin, jolla vain on jonkinlainen virka. Jottei tällaisen hiljaisen, haltioituneen kunnioituksen tila muuttuisi levottomuuden ja rauhattomuuden tilaksi, valtion arvovalta on puolestaan olemassa vain pitääkseen yllä rauhaa ja järjestystä. Ei sekään ole enää tarkoitus eikä keinokaan. Valtiovallan on pidettävä huoli rauhasta ja järjestyksestä, ja rauhan ja järjestyksen on vuorostaan tehtävä valtiovallan olemassaolo mahdolliseksi. Ja koko elämän täytyy pyöriä noiden kahden navan ympäri.

Baijerissa edustavat sellaista käsitystä ensi sijassa Baijerin

centrum-puolueen valtiotaitoilijat, joilla on nimenä »Baijerin kansanpuolue», Itävallassa sitä edustivat musta-keltaiset legitimistit; itse Saksan valtakunnassa valitettavasti ovat nykyisin useinkin juuri ns. vanhoilliset ainekset niitä, joiden käsitykset valtiosta liikkuvat noita ratoja.

b) Toinen ihmisryhmä on lukumäärältään jo jonkin verran pienempi, sillä siihen täytyy lukea ne, jotka sentään liittävät valtion olemassaoloon eräitä ehtoja. He eivät toivo ainoastaan yhtenäistä hallitusta, vaan mikäli mahdollista, myös *samaa kieltä* — joskin vain yleisten hallintoteknillisten näkökohtien perusteella. Valtion arvovalta ei ole enää valtion yksinomainen ja lopullinen tarkoitus, vaan siihen liittyy jo huolenpito alamaisten hyvinvoinnista. Noiden piirien käsityksiin valtiosta tunkeutuu ajatuksia »vapaudesta», vaikka enimmäkseen se sana käsitetään väärin. Hallitusmuotoa ei enää pidetä sinänsä koskemattomana yksistään sen tosiasian nojalla, että se on olemassa, vaan sitä arvostellaan sen tarkoituksenmukaisuuden mukaan. Iän pyhyys ei suojaa sitä nykyhetken arvostelulta. Muuten tämä on sellainen käsityskanta, joka odottaa valtiolta ennen kaikkea talouselämän muodostumista onnelliseksi yksilöille ja niin ollen arvostelee kaikkea käytännön näkökulmasta ja yleisten taloudellisten kannattavaisuusperiaatteiden perusteella. Näiden katsantokantojen pääasiallisimmat kannattajat tapaamme tavallisen Saksan porvariston piireissä, varsinkin vapaamielisen demokratian keskuudessa.

c) Kolmas ryhmä on lukumääränsä puolesta kaikkein heikoin. Se pitää jo valtiota kielellisesti selväpiirteisen ja yhtenäisen valtiokansan — enimmäkseen varsin epäselvästi kuviteltujen — *valtapoliittisten pyrkimysten* toteuttamisvälineenä. Yhteisen valtakunnan kielen tahto ei tällöin ilmaannu yksinomaan sinä toivona, että tälle valtiolle saadaan luoduksi kestävä pohja ulkonaisen vallankasvun varalta, vaan yhtä suuressa määrin sinä — muuten perin vääränä — käsityksenä, että siten saadaan pannuksi toimeen tiettyyn suuntaan käypä kansallistaminen.

Viimeksi kuluneina satana vuotena oli kerrassaan surkeaa nähdä, miten noissa piireissä, väliin mitä vilpittömimmässä uskossa, leikittiin sanalla »saksalaistaminen». Itsekin vielä muistan, miten minun nuoruudenaikoinani juuri tuo nimitys johti kerrassaan uskomattoman vääriin kuvitelmiin. Jopa suursaksalaisissakin piireissä saattoi noihin aikoihin kuulla sellaisen mielipiteen, että Itävallan saksalaisille voisi, hallituksen auttaessa ja avustaessa, hyvinkin hyvin onnistua Itävallan slaavien saksalaistaminen, jolloin ei kuitenkaan ollenkaan päästy selville siitä, että saksalaistaa voidaan ainoastaan maata, mutta ei koskaan ihmisiä. Sillä ylipäänsä tuolla sanalla ymmärrettiin ainoastaan pakollista saksan kielen ulkonaista omaksumista. Mutta onhan jo melkeinpä käsittämätön ajatusvirhe luullakaan, että sanokaamme vaikkapa neekeristä tai kiinalaisesta tulee germaani sillä, että hän oppii saksaa ja on vastaisuudessa valmis puhumaan saksan kieltä ja antamaan äänensä jollekin Saksan valtiolliselle puolueelle. Mutta että sellainen saksalaistaminen todellisuudessa merkitsee saksalaisuuden hävittämistä, se ei kuuna päivänä selvinnyt Saksan porvarilliselle maailmalle. Sillä jos nykyhetkellä ensin tasoitettaisiin ja lopulta vihdoin kokonaan saataisiin hävitetyksi eri kansojen väliset tähänastiset silmäänpistävät eroavaisuudet tyrkyttämällä kansoille väkisin jokin yhteinen kieli, se merkitsisi yleistä rotujen sekoitusta ja niin ollen meidän tapauksessamme ei suinkaan saksalaistamista, vaan germaanisen aineksen tuhoa. Historiassa tapahtuu liiankin usein, että jonkin valloittajakansan tosin kyllä onnistuu ulkonaisilla voimakeinoillaan pakottaa valtaansa alistamansa kansa omaksumaan valloittajan kieli, mutta että tuhannen vuoden kuluttua tätä kieltä puhuukin toinen kansa, niin että voittajista sillä tavoin oikeastaan tuleekin voitettuja.

Koska kansallisuus tai pikemminkin rotu ei johdu kielestä, vaan verestä, voitaisiin saksalaistamisesta puhua ainoastaan, jos sellaisen tapahtumuksen avulla voitaisiin saada valtaan alistettujen veri muutetuksi. Mutta se on mahdotonta. Paitsi

että verensekoituksen tietä siinä saataisiin kyllä aikaan muutos, mutta se merkitsee korkeamman rodun tason alenemista. Sellaisen tapahtumuksen lopullisena tuloksena olisi siis juuri niiden ominaisuuksien häviö, jotka aikoinaan tekivät voittajakansan voittoon kykeneväksi. Erikoisesti kulttuurivoimat häviäisivät sekoituttaessa alempaan rotuun, vaikkapa sekoituksesta syntynyt sekatuote tuhannesti puhuisi aikaisemman korkeamman rodun kieltä. Jonkin aikaa kestäisi kyllä vielä eräänlaista painiskelua noiden kahden eri hengen kesken, ja voi olla mahdollista, että yhä syvemmälle vaipuva kansa, tavallaan kuin viimeisen kerran voimansa ponnistaen, voisi tuottaa ilmoille yllättäviä kulttuuriarvoja. Kuitenkin sellaiseen pystyisivät ainoastaan korkeampaan rotuun kuuluvat yksinäiset ainekset tai myös ensi polven risteytyksestä syntyneet sekarotuiset, joissa parempi veri on vielä voitolla ja koettaa päästä ikäänkuin tunkemaan pinnalle; mutta eivät koskaan sekoituksen lopputulokset. Näiden keskuudessa näytäiksen aina kulttuurin kannalta taantuva liike.

Nykyisin täytyy pitää onnena, ettei Itävallassa tapahtunut saksalaistamista Joosef II:n tarkoittamalla tavalla. Sen onnistuminen olisi todennäköisesti tiennyt Itävallan valtion säilymistä, mutta myös kielen yhteydestä johtunutta saksalaisen kansan rodullisen tason alenemista. Vuosisatojen kuluessa olisi ehkä kylläkin kiteytynyt eräänlainen laumavaisto, mutta lauma itse olisi muuttunut laadultaan vähempiarvoiseksi. Ehkä olisi saatu syntymään valtiokansa, mutta kulttuurikansa olisi ollut mennyttä.

Saksan kansalle oli parempi, että tuo sekoitustapahtumus jäi tapahtumatta, joskaan ei jalon tiedon ja ymmärryksen, vaan ainoastaan Habsburgien lyhytnäköisen ahdasjärkisyyden ansiosta. Jos olisi käynyt toisin, silloin Saksan kansasta nykyisin tuskin enää voisi puhua kulttuuritekijänä.

Mutta ei ainoastaan Itävallassa, vaan itse Saksassakin tuollaisia väärään osuneita ajatuskulkuja liikkui ja liikkuu vieläkin

ns. kansallisissa piireissä. Niin monien miesten idän saksalaistamistarkoituksessa ajama Puolan-politiikka pohjautui valitettavasti melkein aina samaan väärään johtopäätökseen. Sielläkin luultiin voitavan saada aikaan puolalaisen aineksen saksalaistuminen sitä tietä, että se saksalaistettaisiin puhtaasti kielellisesti. Sielläkin olisi yrityksen onnistumisesta ollut onnettomat seuraukset: vierasrotuinen kansa ilmaisemassa saksan kielellä vieraita ajatuksiaan, vahingoittamassa Saksan oman kansan ylevyyttä ja arvokkuutta omalla alemmuudellaan.

Miten suunnaton, hirveä onkaan jo nyt se vahinko, joka välillisesti on aiheutunut saksalaisuudelle siitä, että saksaa solkkaavat juutalaiset Amerikkaan tullessaan pannaan monien amerikkalaisten tietämättömyyden vuoksi saksalaisten tilille! Mutta ei sentään kenenkään mieleen juolahda pitää sitä puhtaasti ulkonaista seikkaa, että tuo idästä tullut täinen kansainvaellus parhaasta päästä puhuu saksaa, todistuksena heidän saksalaisesta syntyperästään ja kuulumisestaan Saksan kansaan.

Historiassa on todella hyödyllisesti ja hyödyttävästi saksalaistettu se maa, se kamara, jonka saksalaisten esi-isät miekalla valloittivat ja asuttivat saksalaisin muokkaajin. Mikäli he samalla toivat Saksan kansanruumiiseen vierasta verta, he siten olivat mukana aiheuttamassa sitä saksalaisten sisäisen olemuksen onnetonta rikkinäisyyttä, joka osoitaiksen — valitettavasti usein jopa ylistettynä — saksalaisten yli-individualismina.

Vielä tämän kolmannenkin ryhmän keskuudessa valtiota pidetään tietyssä merkityksessä yhä vielä itsetarkoituksena ja valtion pystyssäpitämistä inhimillisen olemassaolon korkeimpana tehtävänä.

Yhteenvetona voidaan tehdä seuraava toteamus: Yksikään noista katsantokannoista ei juonna juuriaan pohjimmaltaan siitä käsityksestä, että kulttuuri- ja arvoja luovat voimat ovat olennaisesti rodullisten ainesten varassa ja että siis valtion on tarkoituksensa mukaisesti katsottava korkeimmaksi tehtäväkseen

rodun säilyttäminen ja kohottaminen, tuo kaiken inhimillisen kulttuurikehityksen perusehto.

Äärimmäisen johtopäätöksen noista vääristä käsityksistä ja mielipiteistä valtion olemuksesta ja tarkoituksesta saattoi sitten tehdä juutalainen Karl Marx: Koska porvarillinen maailma erotti valtio-käsitteen rodullisista velvoituksista pääsemättä mihinkään muuhun, yhtäläisesti tunnustettuun määrittelyyn, se itse tasoitti tien opille, joka sinänsä kieltää valtion.

Sen vuoksi täytyy jo tällä alalla porvarillisen maailman taistelun marxilaista internatsionaalia vastaan kerta kaikkiaan epäonnistua. Se on jo ammoin itse uhrannut ne perusteet, jotka olisivat sen oman aatemaailman tueksi ehdottoman välttämättömiä. Sen ovela, viekas vastustaja on havainnut sen oman rakenteen heikkoudet ja hyökkää nyt näiden itsensä, vaikka kylläkin tahtomattaan, tarjoamin asein sitä vastaan.

Sen vuoksi on kansallisen maailmankatsomuksen pohjalle perustuvan uuden liikkeen ensimmäisenä velvoituksena pitää huolta siitä, että käsitys valtion olemuksesta ja sen olemassaolon tarkoituksesta saadaan yhtenäiseen, selkeään muotoon.

Periaatteellinen käsitys on silloin se, että *valtio ei ole tarkoitusperä, vaan keino. Se on kyllä korkeamman inhimillisen kulttuurin muodostumisen edellytys, mutta ei sen aihe eikä syy. Sen aiheena ja syynä on pikemminkin yksinomaan kulttuurikykyisen rodun olemassaolo.* Maan päällä voisi olla olemassa satojakin mallikelpoisia, esikuvallisia valtioita, mutta siinä tapauksessa, että arjalaiset kulttuurinkannattajat kuolisivat sukupuuttoon, ei olisi kuitenkaan kulttuuria, joka vastaisi nykyajan korkeimmalle kehittyneiden kansojen henkistä tasoa. Voi mennä vielä pitemmälle ja sanoa, ettei se seikka, että inhimillisiä valtiomuodostelmia on olemassa, pienimmässäkään määrin tekisi ihmissuvun tuhoutumisen mahdollisuutta olemattomaksi, jos ylivoimainen henkinen kyvykkyys ja joustavuus niiden rodullisten kannattajien ja pystyssä pitäjien puutteessa menetettäisiin.

Jos esimerkiksi tänä päivänä maapallon päällyspinta joutuisi maankuoren liikuntojen johdosta liikkeeseen ja valtameren aalloista kohoaisi uusi Himalaja, koko ihmiskunnan kulttuuri olisi tuhoutunut yhdessä ainoassa julmassa, hirvittävässä onnettomuudessa. Ei olisi enää olemassa ainoaakaan valtiota, kaikki järjestyksen siteet olisivat katkenneet, tuhoutuneet tuhatvuotisen kehityksen todistuskappaleet, olisi vain yksi ainoa suunnaton veden ja liejun peittämä ruumiskenttä. Mutta jos tuosta kauhun sekasorrosta olisi säilynyt vain muutamiakaan tietyn kulttuurikelpoisen rodun jäseniä, maapallo saisi jälleen, vaikkapa vasta tuhatvuotisen kehityksen jälkeen, rauhoituttuaan taaskin osoituksia inhimillisestä luovasta kulttuurista. Ainoastaan viimeisen kulttuurikelpoisen rodun ja sen yksityisten kannattajien tuhoutuminen tekisi maailman lopullisesti autioksi. Päinvastoin taas näemme itse nykyajan tarjoamista esimerkeistä, miten valtiomuodostelmat, jotka ovat syntyneet kansanheimoina, eivät pysty säästymään tuhosta, jos kerran niiden rodullisilta kannattajilta puuttuu tarvittavaa nerokkuutta. Samoin kuin muinaisaikojen monet suuret eläinlajit joutuivat väistymään toisten tieltä ja hävisivät sukupuuttoon, samoin täytyy ihmisenkin väistyä, jos häneltä puuttuu tiettyä henkistä voimaa, joka yksin tekee mahdolliseksi keksiä ja löytää hänen itsesäilytykselleen välttämättömät aseet.

Ei *valtio* semmoisenaan luo tiettyä kulttuuritasoa, se voi ainoastaan pitää yllä rotua, joka on tämän edellytys. Muissa tapauksissa valtio semmoisenaan voi pysyä pystyssä ennallaan vuosisatoja, samalla kuin rodunsekoituksen johdosta, jota se ei ole estänyt, kansan kulttuurikyvyssä ja siitä johtuvassa yleisessä elämänkuvassa jo on tapahtunut syvällekäypiä muutoksia. Nykyinen Saksan valtakunta esim. voi hyvinkin hyvästi kuvitella säilyvänsä muodollisena koneistona niin ja niin pitkät ajat, mutta kansanruumiin rodullinen myrkytys aiheuttaa kuitenkin kulttuurin alenemisen, joka jo nykyhetkellä ilmaiseiksen peloittavassa määrässä.

Siten siis ei korkeamman ihmiskunnan säilymisen edellytyksenä ole valtio, vaan kansa, joka siihen kykenee.

Periaatteessa tuo kyky on aina olemassa, tiettyjen ulkonaisten ehtojen on vain herätettävä se käytännössä vaikuttamaan. Kulttuuri- ja luomiskykyisissä kansakunnissa tai pikemminkin roduissa ovat nuo kyvyt aina piilevinä olemassa, vaikk'eivät hetkelliset epäsuotuisat ulkonaiset olosuhteet sallisikaan niiden taipumusten toteutuvan. Sen vuoksi onkin kerrassaan uskomatonta ilkivaltaa leimata esihistoriallisen ajan germaanit »kulttuurittomiksi», raakalaisiksi. Sellaisia he eivät ole koskaan olleet. Heidän pohjoisten kotiseutujensa karuus ja ankaruus vain pakotti heidät olosuhteisiin, jotka ehkäisivät heidän luovien voimiensa kehitystä. Jos he olisivat, vaikk'ei antiikin maailmaa olisi ollut olemassakaan, joutuneet etelän suotuisammille tienoille ja saaneet ensimmäisiksi teknillisiksi apukeinoikseen alempien kansojen ihmisaineksen, heidän uinuva kulttuuria luova kykynsä olisi kehittynyt yhtä suurenmoisen loistavaan kukoistukseen kuin esimerkiksi antiikin helleeneillä. Mutta tuo kulttuuria luova alkuvoima itse ei vuorostaan johdu yksinomaan heidän alkukotinsa pohjoisesta ilmastosta. Etelään vietynä lappalainen ei vaikuttaisi sen enempää kulttuuria muodostavasti kuin eskimo. Ei, tuo suurenmoinen, luova ja muodostava kyky on nimenomaan arjalaisten luonnonlahja, piileepä se heissä vielä uinuvana tai lahjoittavatpa he sen heräävälle elämälle, aina sen mukaan kuin suotuisat olosuhteet sen sallivat tai karu, kitsas luonto sen ehkäisee.

Siitä johtuu seuraava huomio:

Valtio on keino päämäärän saavuttamiseksi. Sen tarkoituksena on ruumiillisesti ja sielullisesti samanlaisten elävien olentojen yhteisön säilyminen ja edistäminen. Itse tämä sen säilyttäminen vuorostaan käsittää ensiksikin sen rodun yhtenäisyyden ja tekee siten mahdolliseksi kaikkien tuon rodun povessa uinuvien voimien kehittämisen. Näistä joutuu aina osa ensi sijassa palvelemaan ruumiillisen elämän säilyttämistä, ainoastaan toinen osa joutuu

palvelemaan jatkuvan henkisen kehityksen edistämistä. Mutta tosiasiassa toinen aina luo edellytykset toiselle.

Ne valtiot, jotka eivät palvele tätä tarkoitusperää, ovat vääriä ilmiöitä, jopa epäsikiöitä. Se seikka, että ne ovat olemassa, ei muuta tätä tosiasiaa enempää kuin merirosvojoukkion mahdollisesti saavuttama menestys voi tehdä rosvousta oikeutetuksi.

Me kansallissosialistit emme saa uuden maailmankatsomuksen esitaistelijoina koskaan asettua kuuluisalle — kaiken lisäksi vielä väärien — »tosiasioiden pohjalle». Siinä tapauksessa emme enää olisi uuden suuren aatteen esitaistelijoita, vaan nykyhetken valheen halpoja palkkatyömiehiä. Meidän on tehtävä mitä jyrkin ero valtion välillä, joka on astia, ja rodun välillä, joka on sen sisällys. Tuolla astialla on ainoastaan siinä tapauksessa merkitystä ja arvoa, että se pystyy sisällön säilyttämään ja sitä suojaamaan; muussa tapauksessa se on arvoton.

Siten on kansallisen valtion suurin, ylevin tarkoitus huolehtiminen niiden rodullisten alkuainesten säilyttämisestä, jotka kulttuuria lahjoittavina luovat korkeamman ihmiskunnan kauneuden ja arvon. Arjalaisina me siis voimme kuvitella valtiona vain sellaisen kansakunnan elävää elimistöä, joka ei ainoastaan turvaa tuon kansan olemassaoloa ja säilymistä, vaan myös sen henkisiä ja aatteellisia kykyjä edelleen kehittämällä johtaa sen korkeimpaan vapauteen.

Sitä vastoin se, mitä meille nykyisin yritetään tyrkyttää muka valtiona, on enimmäkseen vain mitä syvimmän inhimillisen hairahduksen ja erehdyksen aikaansaama tekele, johon liittyy seuraamusilmiöinä sanomattomia kärsimyksiä.

Me kansallissosialistit tiedämme, että kun meillä on tämä käsitys, me olemme nykymaailmassa kumouksellisia ja että meidät sellaisella häpeämerkillä leimataankin. Mutta meidän ajattelumme ja menettelymme määrääjänä ei saa missään tapauksessa olla oman aikamme suosio tai torjuva suhtautuminen, vaan löytämämme ja tunnustamamme totuuden sitova velvoitus. Silloin saamme olla vakuuttuneet siitä, että jälkimaailman

korkeampi käsitys ei meidän nykyhetken toimintaamme ainoastaan ymmärrä, vaan myös vahvistaa sen oikeaksi ja sen semmoisena aateloi.

卐

Siitä me kansallissosialistit saamme myös sen mittapuun, millä valtiota mittaamme ja arvostelemme. Tuo arvo on jonkin erikoisen kansan näkökulmasta suhteellinen, koko ihmiskunnan näkökulmasta sinänsä sen sijaan ehdoton. Se merkitsee toisin sanoen:

Valtion hyvyyttä ei voida arvostella sen kulttuuritason tai sen valta-aseman perusteella, mikä sillä on muun maailman puitteissa, vaan yksinomaan sen hyvyyden asteen perusteella, mitä tämä laitos merkitsee kulloinkin kysymyksessä olevalle kansalle.

Silloin valtiota voi sanoa mallikelpoiseksi, kun se ei ainoastaan vastaa sen kansan elinehtoja, jota sen on edustettava, vaan juuri omalla olemassaolollaan pitää käytännöllisesti katsoen tätä kansaa pystyssä — aivan yhdentekevää muuten, millainen yleinen sivistyksellinen merkitys tällä samalla valtiomuodostelmalla on muun maailman puitteissa. Sillä valtion tehtävänä ei ole tuottaa kykyjä, vaan ainoastaan vapaiden toimintamahdollisuuksien hankkiminen olemassa oleville voimille. *Siten siis voidaan toisaalta sanoa huonoksi semmoista valtiota, joka kaikesta korkeasta kulttuuristaan huolimatta tuomitsee omalla rodullisella koostumuksellaan tuon saman kulttuurin kannattajat tuhoon.* Sillä siten se käytännössä hävittää tuon kulttuurin säilymisen edellytykset, kulttuurin, joka ei tietenkään ole sen luoma ja aikaansaama, vaan elävän valtiollisen yhtymän turvaaman kulttuuria luovan kansan hedelmä. Valtio ei kerta kaikkiaan ole sisältö, vaan muoto. *Kunkin kansan kulttuuritaso ei siis ole sen valtion hyvyyden arvonmitta*, jossa valtiossa kyseessä oleva kansa elää. On tietysti ilman muuta selvää, että kulttuurin puolesta armoitetusta kansasta saa arvokkaamman kuvan kuin jostakin neekeriheimosta;

mutta silti voi ensiksi mainitun valtioelimistö, katsottuna sen tarkoituksensa täyttämisen näkökulmasta, olla huonompi kuin neekerien valtio. Vaikk'ei kaikkein parhainkaan valtio ja valtiomuoto kykene herättämään kansan keskuudesta henkiin sellaisia kykyjä, mitä tältä yksinkertaisesti puuttuu ja mitä sillä ei ikinä ole ollutkaan, niin yhtä varmasti pystyy huono valtio sallimalla rodullisten kulttuurinkannattajien tuhoutua tai jopa edistämälläkin heidän tuhoutumistaan saamaan sillä alun alkuaan olleet kyvyt seuraavina aikoina kuoleutumaan.

Niin ollen voi jonkin valtion hyvyyttä arvosteltaessa olla ensi sijassa määräävänä ainoastaan se suhteellinen hyöty, joka siitä on tietylle kansalle, eikä suinkaan se seikka, millainen merkitys sillä sinänsä on koko maailmalle.

Tämä suhteellinen arvostelu voidaan langettaa nopeasti ja osuvasti; sen sijaan sen ehdotonta arvoa koskevan arvostelun langettaminen on hyvin vaikeaa, koska tätä ehdotonta arvostelua ei enää määrää yksinomaan valtio, vaan paljon suuremmassa määrin kulloinkin kyseessä olevan kansan hyvyys ja taso.

Jos siis puhutaan valtion korkeammasta kutsumuksesta, ei saa koskaan unohtaa, että sen korkeampi kutsumus on olennaisesti kansa, jolle valtion on olemassaolonsa elimellisellä voimalla ainoastaan tehtävä vapaa kehitys mahdolliseksi.

Kun siis teemme kysymyksen, miten sen valtion pitää olla luotu, jota me saksalaiset tarvitsemme, silloin meidän on ensinnä hankittava selvyys siitä, millaisia ihmisiä sen pitää käsittää ja mitä tarkoitusperää sen tulee palvella.

Saksan kansa ei valitettavasti enää perustu yhtenäiseen rodulliseen ytimeen. Alkuperäisten eri aineosien yhteensulautumistapahtumus ei liioin ole vielä edistynyt niin pitkälle, että voisi puhua siten syntyneestä vastamuodostuneesta rodusta. Päinvastoin: ne verenmyrkytykset, jotka kohtasivat Saksan kansanruumista varsinkin kolmikymmenvuotisen sodan jälkeen, eivät johtaneet ainoastaan saksalaisen veren, vaan myös saksalaisen sielun yhtenäisyyden särkymiseen. Saksan avoimet rajat,

liittyminen pitkin noita rajaseutuja vieraisiin ei-germaanisiin kansanruumiisiin, mutta ennen kaikkea voimakas vieraan, muukalaisen veren virtaus itse valtakunnan sisäosiin eivät, ne kun uusiutuvat lakkaamatta, jätä ollenkaan aikaa lopulliselle yhteensulautumiselle. Ei synny enää uutta rotua, vaan rotuainekset säilyvät toistensa rinnalla, mistä on tuloksena, että erikoisesti ratkaisevina, vaarallisina hetkinä, jolloin lauma muuten tavallisesti keräytyy yhteen, Saksan kansa hajautuu kaikkiin ilmansuuntiin. Rodulliset perusainekset eivät ole eri tavoin kerrostuneet ainoastaan eri alueilla, vaan myöskin eri paikoissa, samojen alueiden rajojen sisällä. Pohjoisen rodun rinnalla itäistä rotua, itäisen rodun edustajien rinnalla dinaarista rotua, molempien välillä läntisen rodun ihmisiä ja kaikkien näiden välillä sekoituksia. Tämä on toisaalta suureksi vahingoksi: Saksan kansalta puuttuu sitä varmaa laumavaistoa, joka perustuu veren yhteyteen ja joka varsinkin sellaisina hetkinä, jolloin uhkaa suuri vaara, säilyttää kansan tuholta, sikäli kuin sellaisista kansoista silloin tavallisesti kaikki pienet sisäiset eroavaisuudet katoavat ja yhteistä vihollista vastaan astuu yhtenäisen lauman tiivis rintama. Saksan kansan sekoittumatta jääneiden mitä erilaisimpien rodullisten perusainesten ilmenemisestä toistensa rinnalla johtuu se, mistä Saksassa käytetään nimitystä yli-individualismi. Rauhallisina ajanjaksoina se voi väliin tehdä hyviäkin palveluksia, mutta kun kaikki otetaan huomioon, se on saanut meidät menettämään maailmanherruuden. Jos Saksan kansalla olisi historiallisen kehityksensä aikana ollut se laumayhtenäisyys, jollaisen toiset kansat ovat saaneet osakseen, silloin Saksan valtakunta varmaankin tänä päivänä olisi koko maapallon valtias. Maailmanhistorian kulku olisi muodostunut toisenlaiseksi, eikä yksikään ihminen pysty ratkaisemaan, eikö ehkä sillä tiellä olisi tapahtunut sitä, mitä monen monet sokaistuneet pasifistit nykyisin koettavat vinkuen ja irvissä suin itkien kerjätä: *Rauha, jonka tukena eivät olisi ylen viljalti kyyneliä vuodattavien pasifististen itkijänaisten palmunoksienhuiskutukset, vaan*

jonka olisi perustanut maailman korkeamman kulttuurin palvelukseen ottavan valtiaskansan voittoisa miekka.

Se seikka, ettei Saksassa ole vereltään yhtenäistä kansakuntaa, on aiheuttanut suunnattoman paljon kärsimyksiä. Se on lahjoittanut monille pienille saksalaisille mahtajille oman hallituskaupungin, mutta riistänyt Saksan kansalta valtiaanoikeudet.

Vielä tänäkin päivänä Saksan kansa kärsii tuosta sisäisestä rikkinäisyydestä; mutta se, mikä menneisyydessä ja nykyhetkellä on ollut onnettomuutemme, voi tulevaisuudessa koitua siunaukseksemme. Sillä niin vahingollista kuin toisaalta olikin, että Saksan alkuperäisten rotujen lopullinen sekoittuminen jäi tapahtumatta ja siten estyi yhtenäisen kansanruumiin muodostuminen, yhtä onnellista oli sentään toisaalta, että täten ainakin osa saksalaisten parasta verta säilyi puhtaana ja pelastui rodullisesti alenemasta.

Varmastikin olisi, jos saksalaisten rodulliset perusainekset olisivat aivan täydellisesti sekoittuneet keskenään, syntynyt yhtenäinen, selväpiirteinen kansanruumis, mutta sillä olisi, niinkuin jokainen rodunsekoittuminen osoittaa, ollut pienempi kulttuurikyky kuin aineksista korkeimmalla alun perin oli. Tämä on täydellisen sekoittumisen estymisen siunaus: että meillä on vielä tänäkin päivänä Saksan kansanruumiissa suuria sekoittumattomina säilyneitä pohjoismais-germaanisen ihmisen aineksia, joita voimme pitää tulevaisuutemme kannalta kaikkein arvokkaimpana aarteenamme. Sinä synkkänä aikana, jolloin kaikki rotulait olivat täysin tuntemattomia, jolloin täydellisen yhdenarvoistamisen aikana ihminen oli vain ihminen ja sillä hyvä, saattoi puuttua selvyyttä eri alkuainesten erisuuresta arvosta. Nykyisin tiedämme, että Saksan kansanruumiin eri aineosien lopullinen, täydellinen keskenään sekoittuminen olisi sitä tietä syntyneen yhtenäisyyden johdosta mahdollisesti kylläkin lahjoittanut meille ulkonaisen vallan ja mahdin, mutta että kuitenkin ihmiskunnan korkein päämäärä olisi ollut saavuttamattomissa,

koska ainoat kulttuurinkannattajat, jotka kohtalo on ilmeisesti tähän täydellistämistyöhön valinnut, olisivat tuhoutuneet yhtenäisen kansan yleisessä rotusekoituksessa.

Mutta sitä, minkä suopea kohtalo on estänyt ilman meidän omaa osuuttamme ja ansiotamme, sitä meidän pitää nyt, nykyisin saavuttamamme tiedon näkökulmasta koettaa punnita ja arvioida.

Sen, joka puhuu Saksan kansan kutsumuksesta maan päällä, täytyy tietää, että sellainen voi olla ainoastaan semmoisen valtion muodostaminen, joka pitää korkeimpana tehtävänään meidän kansakuntamme, jopa koko ihmiskunnan vahingoittumattomana säilyneiden jaloimpien aineosien vaalimista ja edelleen kehittämistä.

Siten valtio saa ensi kerran sisäisen ylevän päämäärän. Vastapainona sille naurettavalle tunnukselle, että on säilytettävä rauha ja järjestys, jotta ihmiset saisivat kaikessa rauhassa petkuttaa toisiaan, nousee toinen tehtävä: Kaikkivaltiaan hyvyydessään tälle meidän kiertotähdellemme lahjoittaman korkeimman ihmisyyden säilyttäminen ja vaaliminen todella ylevänä kutsumuksena.

Kuolleesta koneistosta, joka vaatii, että sen on saatava olla olemassa ainoastaan oman itsensä vuoksi, pitää muodostua elävä elimistö, jonka yksinomaisena tarkoituksena on korkeamman aatteen palveleminen.

Saksan valtakunnan pitää valtiona käsittää kaikki saksalaiset, ja sen tehtävänä ei ole ainoastaan rodullisten alkuainesten arvokkaimpien aineosien kerääminen tämän kansan keskuudesta ja niiden säilyttäminen, vaan myös niiden ohjaaminen hitaasti, mutta varmasti johtavaan asemaan.

卐

Siten tulee pohjimmaltaan paikoilleen jähmettyneen olotilan sijaan taistelun kausi. Mutta niinkuin aina ja kaikessa tässä

maailmassa, niin tässäkin kohdin pitää paikkansa vanha sana, että »joka lepää, se ruostuu», sekä edelleen, että voiton edellytyksenä on aina ja ikuisesti ainoastaan hyökkäys. Kuta suurempi on tällöin silmiemme edessä kangastava taistelun päämaali ja kuta pienempi suurten joukkojen sitä kohtaan osoittama ymmärtämys sillä hetkellä saattaakin olla, sitä suunnattommat ovat sentään, maailmanhistorian osoittamien kokemusten mukaan, saavutetut menestykset — ja suunnaton varsinkin näiden menestysten merkitys, kun päämäärä on oikein käsitetty ja taistelu käydään järkähtämättömän sisukkaasti ja sitkeästi loppuun asti.

Monien Saksan nykyisten virallisten valtionohjaajien mielestä tuntunee kylläkin rauhoittavammalta vaikuttaa vallitsevan olotilan säilyttämiseksi kuin että täytyisi taistella tulevan puolesta. Heistä on varmaan paljon helpompi pitää valtiota koneistona, joka yksinkertaisesti on olemassa sitä varten, että pitää itsensä hengissä, samoin kuin vuorostaan heidän elämänsä »kuuluu valtiolle» — niinkuin heidän on tapana sanoa. Ikäänkuin mikään kansan keskuudesta noussut ja syntynyt voisi järjen mukaan mitään muuta palvella kuin juuri samaa kansaa tai ihminen voisi vaikuttaa jonkin muun kuin taaskin toisen ihmisen hyväksi. *Niinkuin sanottu, tietystikin on helpompi pitää valtiovaltaa ainoastaan jonkin järjestön muodollisena koneistona kuin kansakunnan itsesäilytysvaiston suvereenisena ruumiillistumana maan päällä.* Sillä edellisessä tapauksessa merkitsee näille heikkohenkisille niin valtio kuin valtion arvovaltakin joko tarkoitusta semmoisenaan, jota vastoin se jälkimmäisessä tapauksessa on ainoastaan valtava ase suuren, ikuisen elämäntaistelun palveluksessa olemassaolosta, ase, jonka mukaiseksi jokaisen on mukauduttava, koska se ei ole muodollisesti konemainen, vaan yhteisen elämänsäilyttämisen tahdon ilmaus.

Sen vuoksi tapaammekin taistelussamme uuden käsityksemme puolesta, joka täysin vastaa asioiden alkutarkoitusta, ainoastaan harvoja taistelutovereita niistä piireistä, jotka eivät ole ainoas-

taan ruumiillisesti, vaan valitettavasti usein henkisestikin vanhenneita. Ainoastaan poikkeuksia, vanhuksia, joiden sydän on säilynyt nuorena ja mieli raikkaana, noista kansankerroksista tulee meidän joukkoomme, mutta ei koskaan sellaisia, jotka käsittävät elämäntehtävänsä lopulliseksi tarkoitukseksi nykyisen olotilan säilyttämisen.

Meitä vastassa on suunnaton, ääretön armeija, ei niinkään paljon ilkeämielisiä, pahoja ihmisiä kuin ajattelemaan liian laiskoja ja välinpitämättömiä sekä semmoisia, joiden etujen mukaista on nykyisten olojen pysyttäminen ennallaan. Mutta juuri tässä meidän valtavan kamppailumme näennäisessä toivottomuudessa piileekin tehtävämme suuruus ja myös menestyksen mahdollisuus. Taisteluhuudosta, joka pikkusielut joko heti ennakolta peloittaa pois tai piankin saa epäilemään ja arkailemaan, tulee todellisten taistelijaluonteiden toisensa löytämisen merkki. Ja yhdestä asiasta täytyy olla selvillä: *Kun kansan keskuudesta on noussut tietty määrä korkeinta voimaa ja työtarmoa kohdistuen yhteisvoimin samaan päämäärään ja niin ollen lopullisesti päästen eroon suurten joukkojen hitaudesta, nuo muutamat prosentit ovat kohonneet kokonaisuuden valtiaiksi. Maailmanhistoriaa luovat vähemmistöt, jos noissa lukumääräisissä vähemmistöissä on ruumiillistuneena tarmon ja päättäväisyyden enemmistö.*

Se, mikä niin ollen tällä hetkellä monista voi tuntua asiaa vaikeuttavalta, on todellisuudessa meidän voittomme edellytys. Juuri meidän tehtävämme suuruudessa ja sen vaikeuksissa piilee se todennäköisyys, että sen puolesta käytävään taisteluun ilmestyvät ainoastaan kaikkein parhaat taistelijat. Mutta juuri se valiojoukko on menestyksen takeena.

卐

Ylipäänsä on jo luonnon tapana tehdä maan päällä elävien olentojen rodunpuhtauskysymyksissä erinäisiä tiettyjä oikaisu-

ja korjauspäätöksiä. Luonto ei suosi sekarotuisia. Varsinkin ensimmäiset sellaisten risteytysten tulokset, osapuilleen kolmannessa, neljännessä tai viidennessä polvessa, joutuvat katkerasti kärsimään. Ei siinä kyllin, että he menettävät risteytyksen alkuperäisen korkeimman aineksen osuuden merkityksen, vaan verenyhtenäisyyden puuttuessa heiltä puuttuu myös tarmon ja päättäväisyyden yhtenäisyyttä ylimalkaan elämässä. Kaikissa ratkaisevissa, vaarallisissa silmänräpäyksissä, jolloin rodullisesti yhtenäinen olento tekee oikeita ja lisäksi yhtenäisiä päätöksiä, rodullisesti epäyhtenäinen käy epävarmaksi, päätyy esim. puolinaisiin toimenpiteisiin. Kaikki tuo yhdessä ei merkitse ainoastaan rodullisesti epäyhtenäisen tiettyä huonommuutta rodullisesti yhtenäisen rinnalla, vaan käytännössä myös nopeamman tuhoutumisen mahdollisuutta. *Lukemattomissa tapauksissa, missä puhdasrotuinen kestää, sekarotuinen menehtyy.* Juuri siinä on luonnon korjaustoiminta havaittavissa. Mutta usein se menee vielä pitemmälle. Se rajoittaa suvunjatkamismahdollisuutta. Siten se estää jatkuvien risteytymisten hedelmällisyyden ylipäänsä ja saa ne sillä tavoin kuolemaan sukupuuttoon.

Jos siis esimerkiksi jonkin tietyn rodun piirissä yksi ainoa yksilö solmisi yhteyden rodullisesti alemmalla asteella olevan kanssa, siitä olisi tuloksena ensinnäkin tason aleneminen sinänsä; mutta edelleen siitä olisi seurauksena jälkeläisten heikentyminen rodullisesti sekoittumattomana säilyneeseen ympäristöön verraten. Jos verenlisä korkeamman rodun taholta estyisi tyystin, sekarotuiset jatkuvasti edelleen keskenään risteytyessään joko luonnon viisaan järjestyksen johdosta vähentyneen vastustuskykynsä vuoksi kuolisivat sukupuuttoon tai muodostaisivat monien vuosituhansien kuluessa uuden sekoituksen, jossa alkuperäiset erikoisainekset olisivat tuhatvuotisen risteytymisen johdosta lopullisesti sekoittuneet, niin ettei niitä enää voisi havaita. Siten olisi muodostunut uusi kansa, jossa olisi tiettyä laumavastustusvoimaa, mutta kuitenkin sen henkinen ja kulttuurimerkitys olisi, verrattuna ensimmäisessä risteytymisessä mukana

olleeseen korkeampaan rotuun, olennaisesti vähentynyt. Mutta myös tässä viimeksi mainitussa tapauksessa tuo sekatuote joutuisi keskinäisessä olemassaolotaistelussa alakynteen, niin kauan kuin sillä vielä olisi vastustajana korkeammalla tasolla oleva, sekoittumattomana säilynyt yhtenäinen rotu. Kaikki laumavaistoon perustuva, vuosituhansien aikana muodostunut tämän uuden kansanruumiin sisäinen lujuus ja tiiviys ei kuitenkaan, rodun tason yleisen alenemisen ja siitä aiheutuvan henkisen joustavuuden ja luovan kyvyn vähenemisen johdosta, riittäisi auttamaan sitä suoriutumaan voittajana taistelusta yhtä yhtenäistä, mutta henkisesti ja kulttuurin puolesta ylivoimaista rotua vastaan.

Niin ollen voidaan esittää seuraava paikkansapitävä väite: *Jokainen rodunsekoitus johtaa pakostakin ennemmin tai myöhemmin sekoituksen tuotteen tuhoon, niin kauan kuin tuon risteytyksen korkeammalla tasolla oleva osa itse on vielä olemassa jossakin määrin rodullisesti yhtenäisenä.* Sekoituksen tuotetta uhkaava vaara on ohi vasta sitten, kun viimeinenkin korkeammalla tasolla oleva puhdasrotuinen on joutunut sekoituksen uhriksi.

Tähän pohjautuu rodun luonnollinen, vaikkakin hidas uudistumistapahtumus, joka vähän kerrassaan jälleen syrjäyttää rodullisen myrkytyksen tulokset, niin kauan kuin on vielä olemassa rodultaan puhtaiden ainesten kantaosa eikä sekoittumista enää edelleen tapahdu.

Sellainen kehityskulku voi itsestään tapahtua sellaisten elävien olentojen keskuudessa, joilla on voimakas rotuvaisto ja jotka ovat ainoastaan erityisten olosuhteiden vallitessa tai jostakin erikoisesta pakosta suistuneet normaalisen puhdasrotuisen lisääntymisen uralta. Niin pian kuin tuo pakkotila on loppunut, vielä puhtaana säilynyt osa pyrkii taaskin oitis parittumaan vertaistensa kesken tehden siten lopun sekaantumisen jatkumisesta. Sekoituksen tulokset joutuvat siten itsestään taaskin taka-alalle, paitsi jos heidän lukumääränsä olisi jo ehtinyt lisääntyä niin suunnattomasti, ettei puhdasrotuisina

säilyneiden taholta enää voisi kysymykseen tulla vakava vastarinta.

Sellainen ihminen, joka kerran on menettänyt tuon vaistonsa ja joka ei huomaa luonnon hänelle asettamaa velvoitusta, ei kuitenkaan voi toivoa tuollaista itse luonnon taholta tapahtuvaa korjausta, ennen kuin hän on menettämänsä vaiston korvannut näkevän havainnon tietä; sen havainnon tehtävänä on sitten suorittaa vaadittu hyvitystyö. Kuitenkin on tarjona hyvin suuri vaara, että kerta kaikkiaan sokaistunut ihminen yhä suuremmassa määrin repii rotujen väliset raja-aidat maahan, kunnes hänen parhaimman osansa viimeinenkin jäännös on mennyttä. Silloin on todellakin jäljellä enää pelkkä suuri yhtenäinen joukko, massa, jollainen kangastelee ihanteena nykypäivien mainioiden maailmanparantajien silmissä; mutta juuri se joukko piankin karkottaisi kaikki ihanteet tästä maailmasta. Tosin kyllä: *sillä tavalla voisi muodostua suuri lauma, jonkinlainen laumaeläin voidaan kyllä saada syntymään, mutta ihmistä kulttuurin kannattajana tai paremminkin vielä kulttuurin perustajana ja kulttuurin luojana ei sellaisesta sekoituksesta ikinä synny.* Siinä tapauksessa voitaisiin katsoa ihmiskunnan kutsumus päättyneeksi.

Joka ei soisi maapallon kulkevan kohti sellaista olotilaa, sen täytyy kääntyä siihen käsitykseen, että on ennen kaikkea germaanisten valtioiden tehtävä pitää ensi sijassa huoli siitä, että jatkuvalle rodunsekoitukselle pannaan periaatteellisesti sulku.

Nykyisten yleisesti tunnustettujen heikkojen raukkojen sukupolvi tietysti heti paikalla rupeaa sitä vastaan huutamaan suoraa huutoa ja valittamaan ja ruikuttamaan puuttumista kaikkein pyhimpiin ihmisoikeuksiin. *Ei, on olemassa ainoastaan yksi pyhin ihmisoikeus, ja tämä oikeus on samalla kaikkein pyhin velvollisuus, nimittäin: on pidettävä huoli siitä, että veri säilyy puhtaana, jotta säilyttämällä ihmiskunnan paras osa voidaan antaa noille olennoille jalomman kehityksen mahdollisuus.*

Kansallisen valtion on niin ollen ensi sijassa kohotettava avio-

liitto pysyväisen rodunhäpäisyn tasolta antaakseen sille sellaisen laitoksen pyhyyden, joka on saanut kutsumuksekseen tuottaa Jumalan kuvia eikä ihmisen ja apinan sekasikiöitä.

Ns. *inhimillisyyssyistä* sitä vastaan esitetty vastalause sopii kerrassaan kirotun huonosti varsinkin sellaiselle ajalle, joka toisaalta myöntää kenelle tahansa rappiolle joutuneelle, suvustaan huonontuneelle oliolle suvunjatkamismahdollisuuden, mutta sälyttää itse noiden tuotteiden samoin kuin heidän muidenkin aikalaistensa kannettavaksi sanomattomia kärsimyksiä, samalla kuin toisaalta jok'ikisessä rohdoskaupassa, jopa katukaupustelijoilla on kaupan apuvälineitä, millä ehkäistä perillisten syntyminen mitä terveimmistäkin vanhemmista. Tässä nykyisessä Saksan valtakunnassa, jossa vallitsee rauha ja järjestys, on siis sen edustajien, tuon urhoollisen porvarilliskansallisen maailman mielestä syfiliksen saastuttamien, keuhkotautisten, perinnöllisesti sairaiden, raajarikkojen ja heikkomielisten suvunjatkamiskyvyn ehkäiseminen rikos, mutta sitä vastoin ei miljoonien kaikkein parhaimpiin kuuluvien siittämiskyvyn ehkäisyä käytännössä pidetä ollenkaan pahana, se ei loukkaa tuon tekopyhän yhteiskunnan hyviä tapoja, päinvastoin on vain hyödyksi sen lyhytnäköiselle ajattelun laiskuudelle. Sillä muussa tapauksessahan täytyisi sentään vaivata päätään ainakin sillä kysymyksellä, miten olisi luotavissa edellytykset niiden olentojen elatukseksi ja hengissä pitämiseksi, joiden on aikoinaan Saksan kansan terveinä kannattajina ja pystyssäpitäjinä määrä täyttää sama tehtävä tulevan sukupolven suhteen.

Miten rajattoman epäihanteellinen ja epäjalo koko tämä järjestelmä onkaan! Ei enää ponnistella, jotta jälkimaailmalle saataisiin kasvatetuksi kaikkein parasta, vaan päästetään asiat menemään vapaasti omaa menoaan. Että tällöin myös Saksan kirkot tekevät syntiä Jumalan kuvaa vastaan, jonka merkitystä ne kuitenkin kaikkein eniten tähdentävät, on täysin sopusoinnussa niiden nykyhetken toiminnan ja vaikutuksen kanssa, joka

aina puhuu hengestä, mutta antaa sen kannattajien, ihmisten, huonontua suorastaan rappeutuneeksi kurjalistoksi. Sitten kyllä jäädään naama tyhmännäköisenä ihmettelemään kristinuskon vaikutuksen vähäisyyttä omassa maassa, tuon ruumiillisesti turmeltuneen ja samalla tietysti myös henkisesti rappiolle joutuneen surkean joukon hirvittävää »jumalattomuutta», ja sitten yritetään menestyksellisesti levittämällä kirkon siunausta hottentottien ja zulukafferien keskuuteen korvata vahinko. Samalla kuin meikäläiset Euroopan kansat joutuvat Herran kiitos ruumiillisen ja siveellisen spitaalin tilaan, hurskaat lähetyssaarnaajat matkaavat Keski-Afrikkaan perustamaan neekerilähetysasemia, kunnes meikäläinen »korkeampi kulttuuri» on tehnyt terveistä, vaikka kylläkin alhaisella ja alkukantaisella asteella olevista ihmislapsista sielläkin mätää sekarotuisten joukkoa.

Olisi paremminkin sen etujen mukaista, mitä tässä maailmassa on kaikkein jalointa, jos Saksan molemmat kristilliset kirkot sen sijaan, että kiusaavat neekereitä lähetystyöllä, jota nämä eivät halua eivätkä ymmärräkään, opettaisivat meikäläiselle Euroopan ihmiskunnalle hyväntahtoisesti, mutta samalla aivan vakavasti, että ei-terveet vanhemmat tekevät Jumalalle otollisemman teon, jos armahtavat tervettä pientä orpolapsiparkaa lahjoittamalla tälle isän ja äidin, kuin jos itse toimittavat maailmaan sairaan lapsen, joka tuottaa sekä itselleen että muulle maailmalle ainoastaan onnettomuutta ja kärsimystä.

Mitä tällä alalla nykyisin joka taholla lyödään laimin, se on kansallisen valtion korjattava. *Sen on asetettava rotu yleisen elämän keskipisteeseen. Sen on pidettävä huoli sen säilymisestä puhtaana. Sen on julistettava lapsi kansan kallisarvoisimmaksi omaisuudeksi. Sen täytyy huolehtia siitä, että lapsia siittävät ainoastaan sellaiset, jotka itse ovat terveitä; että on olemassa ainoastaan yksi häpeä: se, että itse on sairas tai vajaakuntoinen ja kuitenkin toimittaa lapsia maailmaan, mutta samalla korkein kunnia: että luopuu saamasta lapsia. Mutta taas toisaalta täytyy pitää hylättävänä*

sellaista, että kansakunnalta riistetään terveitä lapsia. Valtion täytyy tässä asiassa ryhtyä toimiin tuhatvuotisen tulevaisuuden vaalijana, jonka rinnalla yksilöiden toivomukset ja itsekkyys eivät merkitse mitään, vaan näiden on niihin alistuttava. Valtion on asetettava tämän tiedon palvelukseen kaikkein nykyaikaisimmat lääketieteen apukeinot. Sen on julistettava kaikki, jotka ovat ilmeisesti sairaita ja joita vaivaa sukurasitus, siittämiseen kelpaamattomiksi ja tämä myös toteutettava käytännössä. Toisaalta taas sen on pidettävä huoli siitä, ettei terveiden naisten hedelmällisyyttä rajoiteta sellaisen valtionkomennon kelvottomalla rahataloudella, joka tekee lapsisiunauksen vanhemmille kiroukseksi. Sen on raivattava pois se laiska, jopa suorastaan rikollinen välinpitämättömyys, jota nykyisin osoitetaan monilapsisten perheiden yhteiskunnallisia edellytyksiä käsiteltäessä, ja sen sijaan sen on tunnettava itsensä tämän jokaisen kansan kaikkein arvokkaimman siunauksen ylimmäksi suojelijaksi. Sen huolenpito kuuluu enemmänkin lapsille kuin aikuisille.

Joka ei ole ruumiillisesti ja henkisesti terve ja täysikuntoinen, ei saa ikuistaa omaa vaivaansa tai sairauttaan oman lapsensa ruumiissa. Kansallisella valtiolla on tässä suhteessa suoritettavanaan kerrassaan suunnaton kasvatustyö. Mutta aikoinaan se myös havaitaan suuremmaksi teoksi kuin nykyisen porvarillisen aikakautemme voitokkaimmatkaan sodat. Valtion on kasvatuksen tietä opetettava yksilöille, ettei ole suinkaan häpeä, vaan ainoastaan surkuteltava onnettomuus, jos on sairas ja heikko, mutta että on rikos ja niin ollen vielä lisäksi häpeä, jos tämän oman onnettomuutensa häpäisee omalla itsekkyydellään sälyttämällä sen vuorostaan syyttömien olentojen kannettavaksi; että sitä vastoin osoittaa mitä ylevimmän luonteenlaadun ja ihailtavimman ihmisyyden aateluutta, jos ilman omaa syytään sairas luopumalla omista lapsista lahjoittaa rakkautensa ja hellyytensä tuntemattomalle köyhälle, nuorelle oman kansansa vesalle, jonka terveys tuntuu lupaavan, että siitä aikoinaan sukeutuu voimakkaan yhteiskunnan voimakas jäsen. Ja valtion on tässä kasvatustyössä suoritettava käy-

tännöllisen toimintansa puhtaasti henkinen täydennys. Sen täytyy menetellä tässä tarkoituksessa välittämättä vähääkään siitä, saavuttaako siinä ymmärtämystä vai epäymmärrystä, hyväksymistä vai paheksumista.

Vain kuusisataakin vuotta kestävä ruumiillisesti suvusta huonontuneiden ja henkisesti sairaiden siittämiskyvyn ja siittämismahdollisuuksien ehkäiseminen ei ainoastaan vapauttaisi ihmiskuntaa äärettömästä onnettomuudesta, vaan auttaisi osaltaan sellaista tervehtymistä, joka nykyisin tuntuu tuskin vielä mahdolliselta käsittää. Kun siten toteutetaan tietoinen suunnitelmallinen kansakunnan terveimpien kannattajien ja pystyssäpitäjien hedelmällisyyden edistäminen, siitä on tuloksena rotu, josta on taaskin ainakin lähiajoiksi saatu hävitetyksi nykyisen ruumiillisen ja samalla myös henkisen rappeutumisemme idut.

Sillä kun kerran kansa ja valtio on lähtenyt tälle tielle, silloinhan otetaan aivan itsestään silmämääräksi juuri rodun kannalta arvokkaimman kansan ydinjoukon ja nimenomaan sen hedelmällisyyden lisääminen, jotta vihdoin koko kansa saataisiin osalliseksi jalostetun korkealaatuisen rotuomaisuuden tuottamasta siunauksesta.

Tie tähän tarkoitusperään pääsemiseksi on ennen kaikkea se, ettei valtio jätä vastahankkimiensa uusien maiden asuttamista sattuman varaan, vaan alistaa sen erikoisten määräysten alaiseksi. Varta vasten muodostettujen asutusvaliokuntien on annettava yksityisille asutustodistukset; mutta sellaisen saanti asetetaan riippuvaksi todetusta tietystä rodullisesta puhtaudesta. Siten voidaan vähitellen perustaa reunasiirtokuntia, joiden asukkaat ovat yksinomaan suurimman puhdasrotuisuuden ja siten suurimman rotukuntoisuuden edustajia. He ovat niin ollen kallisarvoinen kansankokonaisuuden aarre; heidän kasvamisensa ja lisääntymisensä täytyy täyttää jokaisen heidän kansatoverinsa mieli ylpeydellä ja iloisella luottamuksella, sillä heissähän juuri piilee oman kansan, jopa koko ihmiskunnan lopullisen suuren tulevaisuudenkehityksen itu.

Kansallisen maailmankatsomuksen on kansallisessa valtiossa vihdoinkin saatava luoduksi se jalompi aikakausi, jolloin ihmiset eivät pidä ainoana huolenpitonsa arvoisena asiana koirien, hevosten ja kissojen jalostusta, vaan ihmisen itsensä kohottamista, sellainen aikakausi, jolloin toiset asian ymmärtäen äänettöminä kieltäytyvät, toiset taas ilomielin uhraavat ja antavat.

Että tämä on mahdollista, sitä ei käy kiistäminen maailmassa, jossa sadat- ja taas sadattuhannet ihmiset vapaaehtoisesti alistuvat naimattomuuteen, ainoana velvoituksenaan ja ainoana sitovana voimana kirkollinen käsky.

Eikö samanlainen kieltäytyminen voi olla mahdollista, jos sen tilalle asetetaan kehoitus panna vihdoinkin sulku rodunmyrkytyksen yhä edelleen taukoamatta vaikuttavalle perisynnille ja antaa kaikkivaltiaalle Luojalle sellaisia olentoja, jollaisen Hän itse loi?

Tosin kyllä nykyisten meikäläisten poroporvarien viheliäinen armeija ei sitä milloinkaan ymmärrä. He joko sitä nauravat tai kohauttelevat luisuja hartioitaan ja voihkivat iänikuisia verukkeitaan: »Se olisi kyllä sinänsä oikein kaunista, mutta eihän se kuitenkaan käy!» Teiltä se ei kylläkään enää käy, teidän maailmanne ei ole siihen sopiva! Te tunnette *yhden* ainoan huolen: omakohtaisen elämänne ja henkenne, ja *yhden* jumalan: rahanne! Mutta mepä emme käännykään teidän puoleenne, vaan niiden ihmisten suuren armeijan puoleen, jotka ovat liian köyhiä, jotta heidän omakohtainen elämänsä voisi heille merkitä maailman suurinta onnea, niiden puoleen, jotka eivät pidä olemassaolonsa valtiaana kultaa, vaan jotka uskovat toisiin jumaliin. Ennen kaikkea käännymme Saksan nuorison valtavan armeijan puoleen. Se kasvaa suureen aikojen käännekohtaan, ja mitä heidän isiensä velttous ja välinpitämättömyys on rikkonut, se pakottaa heidät itsensä taisteluun. Saksan nuoriso joutuu aikoinaan joko olemaan uuden kansallisen valtion rakentajana tai sitten kokemaan viimeisenä todistajana porvarillisen maailman täydellisen luhistumisen, sen lopun.

Sillä jos jokin sukupolvi kärsii virheistä, jotka se huomaa, jopa myöntääkin, mutta sitten kuitenkin, niinkuin nykyisin tapahtuu meikäläisen porvarillisen elämän taholta, tyytyy sellaiseen halpahintaiseen selitykseen, ettei sille kuitenkaan mahda mitään, silloin sellainen yhteiskunta on tuhon oma. Mutta meikäläiselle porvarilliselle maailmalle on nimenomaan tunnusomaista, ettei se enää lainkaan pysty vikoja ja puutteita semmoisenaan kieltämään. Sen on pakko myöntää, että paljon on mätää ja huonoa, mutta se ei enää pysty päättämään, että ryhtyy pahaa vastustamaan, kokoaa sisukkaan tarmokkaasti yhteen kuuden-, seitsemänkymmenen miljoonan suuruisen kansan voiman ja siten nousee vaaraa uhmaamaan. Päinvastoin: jos sellaista tapahtuu jossakin muualla, siitä vielä ruvetaan veistelemään tylsiä sananparsia ja yritetään, ainakin näin matkan päästä, todistella moisen menettelyn teoreettista mahdottomuutta ja selitellä sen menestystä mahdottomaksi ajatella. Ei ainoakaan syy eikä peruste ole silloin liian typerä palvelemaan oman kääpiömäisen pienuuden ja sen henkisen kannanoton tukena. Jos esimerkiksi kokonainen manner vihdoinkin ilmoittaa ryhtyvänsä taisteluun alkoholimyrkytystä vastaan vapauttaakseen kokonaisen kansan tämän tuhoisan paheen kahleista, silloin ei meikäläisellä eurooppalaisella porvarillisella maailmalla ole sille varalla muuta kuin mitäänsanomatonta tuijotusta ja mulkoilua ja päänpudistusta; asetutaan ylemmyyden kannalle ja havaitaan koko touhu naurettavaksi — mikä tuolle kaikista seuroista naurettavimmalle sopii erikoisen hyvin. Mutta jollei siitä kaikesta ole mitään hyötyä, vaan jossakin maailman kolkassa ryhdytään, vieläpä menestyksellisesti vastustamaan ylevää, koskematonta vanhaa kuluneisuutta ja kaavamaisuutta, silloin täytyy, niinkuin sanottu, ainakin *tätä* ruveta epäilemään ja halventamaan: jolloin ei edes arastella turvautua porvarillissiveellisiin näkökohtiin taistelussa sellaista kamppailua vastaan, joka pyrkii raivaamaan pois juuri kaikkein suurinta moraalittomuutta.

Ei, siinä kohdin emme saa enää kukaan antaa näön pettää: Meidän nykyinen porvaristomme on jo mennyt arvottomaksi jokaisen ihmiskunnan ylevän tehtävän kannalta, yksinkertaisesti siksi, että siltä puuttuu avuja, että se on liian huono; ja se on liian huono, ei niinkään paljon — sen voinen kyllä myöntää — *tahallisesti* pahuuttaan ja ilkeyttään kuin pikemminkin uskomatonta välinpitämättömyyttään ja velttouttaan ja kaiken sen vuoksi, mitä siitä johtuu. Sen vuoksi eivät ne poliittiset kerhot, jotka puuhaavat ja touhuavat »porvarillisten puolueiden» nimisinä, ole enää pitkiin aikoihin olleet sen kummempia kuin tiettyjen ammattiryhmien ja säätyluokkien etuyhteisöjä ja niiden ylevimpänä tehtävänä on ollut enää pelkästään itsekkäiden etujen ja pyyteiden mahdollisimman edullinen ajaminen. Että tuollaiset politikoivat »porvaris»-kerhot kelpaavat mihin tahansa muuhun paremmin kuin taisteluun, on ilman muuta selvää; ja aivan erikoisesti siinä tapauksessa, ettei niiden vastapuoli ole varovaisia kamasaksoja, vaan köyhälistöjoukkoja, jotka ovat äärimmilleen kiihotettuja ja päättäväisiä viimeiseen saakka.

卐

Jos tunnustamme valtion ensimmäiseksi tehtäväksi sen palveluksessa oman kansansa hyväksi parhaiden rodullisten ainesten säilyttämisen, vaalimisen ja kehittämisen, niin on itsestään selvää, ettei tämän huolenpidon tule ulottua ainoastaan kunkin pienen nuoren kansa- ja rotutoverin syntymään, vaan sen täytyy myös kasvattaa nuoresta vesasta arvokas jäsen tulevaa kansanlisäystä silmällä pitäen.

Ja samoin kuin henkisen suorituskyvyn edellytyksenä ylipäänsä on olemassa olevan ihmisaineksen hyvä rodullinen laatu, samoin täytyy kasvatuksen myös yksityistapauksissa kiinnittää aivan ensimmäiseksi huomio ruumiilliseen terveyteen ja hoivata ja edistää sitä; sillä joukkona otettuna, suurin piirtein katsoen voi terve, voimakas henki asua ainoastaan terveessä ja voimakkaassa ruumiissa. Se seikka, että nerot ovat väliin

ruumiillisesti kaikkea muuta kuin hyvin muodostuneita, jopa sairaalloisia olentoja, ei vaikuta tähän asiaan mitään. Tällöin ovat kysymyksessä poikkeukset, jotka — niinkuin aina ja joka paikassa — vain vahvistavat sääntöä. Mutta jos kansan suuret joukot ovat suvusta huonontuneita olioita, silloin moisesta suosta ainoastaan hyvin harvoin kohoaa todella suuria henkiä. Ja missään tapauksessa ei heidän vaikutukselleen liene suotu suurta menestystä. Joko rappeutunut roskaväki yksinkertaisesti ei heitä ymmärrä, tai sitten sen tahdonvoima on siinä määrin heikentynyt, ettei se enää jaksa seurata sellaisten kotkien lentoa korkeuteen.

Tämän tietäen kansallisen valtion ei ole suunniteltava koko kasvatustyötään ensi sijassa pelkän tietojen päähän pänttäämisen kannalle, vaan läpeensä terveiden ruumiiden kasvattamiseen. Vasta toisella sijalla seuraa sitten henkisten kykyjen kehittäminen. Mutta tällöin on taaskin ensimmäisenä luonteen kehitys, erikoisesti tahdonlujuuden ja päättäväisyyden ehdistäminen liittyneenä vastuuntuntoon kasvattamiseen, ja vasta viimeisellä sijalla on sitten tieteellinen koulutus.

Kansallisen valtion täytyy tällöin *lähteä siitä edellytyksestä, että tosin kyllä tieteellisesti niukalti sivistynyt, mutta ruumiillisesti terve ihminen, jolla on hyvä, luja luonne, jolla on vastuuntuntoa ja tarmokkuutta, on kansayhteisölle arvokkaampi kuin älykäs heiveröinen raukka.* Tiedemieskansa ei, jos sen jäsenet ovat samalla ruumiillisesti rappeutuneita, tarmottomia ja arkoja, pelkurimaisia pasifisteja, valloita taivasta, eipä edes täällä maan päälläkään pysty turvaamaan omaa olemassaoloaan. Ankarassa kohtalonkamppailussa sortuu harvoin se, joka tietää vähimmän, vaan aina se, joka tekee tiedoistaan heikoimmat johtopäätökset ja kehnoimmin soveltaa ne käytäntöön. Loppujen lopuksikin täytyy tässäkin suhteessa olla tietty sopusointu. *Mätä ruumis ei muutu vähääkään esteettisemmäksi loistavan hengen vaikutuksesta,* eipä korkein hengensivistys olisi edes ollenkaan oikeutettuakaan, jos sen kannattajat olisivat ruumiillisesti raihnaita ja

vaivaisia, luonteeltaan tarmottomia, horjuvia ja arkoja, pelkurimaisia olioita. Kreikkalaisten kauneuden ihanteen tekee kuolemattomaksi juuri se seikka, että siinä on mitä suurenmoisimmalla, ihmeellisimmällä tavalla yhtyneenä mitä ihanin ruumiillinen kauneus loistavaan henkeen ja mitä jaloimpaan sieluun. Moltken mietelmä: »onnea on ajan pitkään ainoastaan kunnollisella», pitää paikkansa jos missä niin ainakin ruumiin ja hengen keskinäisestä suhteesta puheen ollen: Myös henki asustaa, jos se on terve, säännöllisesti ja ajan oloon ainoastaan terveessä ruumiissa.

Ruumiillinen kunnostaminen ei kansallisessa valtiossa niin muodoin ole yksityisen oma asia, ei liioin sellainen asia, joka on ensi sijassa vanhempien tehtävä ja vasta toisessa tai kolmannessa sijassa kiinnostaa yleisöä, vaan valtion edustaman ja suojaaman kansakunnan itsesäilytyksen vaatimus. Samoin kuin valtio, puhtaasti tieteellisen kasvatustyön puheena ollen, jo nykyisinkin puuttuu yksilöiden itsemääräämisoikeuteen ja ottaa sen vastapainona huomioon yhteisön edun alistaessaan lapset koulupakon alaisiksi tiedustelematta vanhemmilta, tahtovatko nämä sitä vai ovatko tahtomatta, niin kansallisen valtion täytyy aikoinaan vielä paljon suuremmassa määrin ajaa arvovaltansa perille yksityisten kansalaisten kansakunnan säilyttämisasiassa osoittamaa tietämättömyyttä tai ymmärtämättömyyttä vastaan. Sen on jaettava kasvatustyönsä siten, että nuoria ruumiita käsitellään tarkoituksen mukaisesti jo varhaisimmassa lapsuudessa ja ne saavat tarpeellisen karaistumisen myöhemmän elämän varalta. Sen täytyy ennen kaikkea pitää huoli siitä, ettei pääse muodostumaan aina sisällä istuvien kotikissojen sukupolvea.

Tämä hoito- ja kasvatustyö on aloitettava jo nuorista äideistä. Samoin kuin vuosikymmeniä kestäneen huolellisen työn tuloksena kävi mahdolliseksi päästä synnytyksissä puhtauteen, joka ehkäisi tarttumavaaran, niin että lapsivuodekuume saatiin rajoitetuksi muutamiin harvoihin tapauksiin, niin täytyy olla ja

varmasti vielä kerran onkin mahdollista sairaanhoitajattarien ja itse äitienkin perusteellisen koulutuksen tietä päästä jo lapsen ensimmäisinä ikävuosina sellaiseen näiden käsittelyyn, joka on oivallisena perustana myöhäisemmälle kehitykselle.

Koulun semmoisenaan täytyy kansallisessa valtiossa jättää suunnattoman paljon enemmän aikaa vapaaksi käytettäväksi ruumiilliseen kuntouttamiseen. Ei käy päinsä kasata nuoria aivoja täyteen painolastia, josta ne, niinkuin kokemus osoittaa, säilyttävät ainoastaan murto-osan, jolloin vielä kaiken lisäksi useinkin tärkeimmän, olennaisimman asemesta muistiin tarttuvat tarpeettomat sivuseikat, koska nuoret ihmislapset eivät kykene järkevästi seulomaan heidän päähänsä kuin suppilosta kaadettua tietoainesta. Kun nykyisin itse keskikoulujenkin lukujärjestyksessä on voimistelulle myönnetty viikossa kaksi niukkaa tuntia eikä osanotto niihinkään ole pakollista, vaan se jätetään kunkin yksilön vapaan päätösvallan varaan, niin se jo on, verrattuna puhtaasti henkiseen koulutukseen, räikeä epäsuhde. Ei saisi kulua päivääkään, ettei nuorta ruumista ainakin joka aamu- ja iltapäivä ruumiillisesti koulutettaisi tunnin verran, vieläpä harjoitettaisi kaikkia eri urheilu- ja voimistelulajeja. Tällöin ei saa unohtaa varsinkaan erästä urheilulajia, joka erikoisesti monien »kansallisten» silmissä tuntuu raa'alta ja arvottomalta, nimittäin nyrkkeilyä. On uskomatonta, millaisia vääriä käsityksiä siitä on vallalla »sivistyneiden» piireissä. Että nuoret miehet opettelevat miekkailemaan ja tappelemaan siellä sun täällä, sitä pidetään itsestään selvänä ja kunniallisena tapana, mutta että nyrkkeilemään! Sehän on raakaa! Miksi? Ei ole ainoaakaan urheilua, joka niin suuresti kuin se edistää hyökkäyshenkeä, vaatii salamannopeaa päättäväisyyttä ja kasvattaa ruumiin teräksisen joustavaksi. Eikä ole suinkaan raaempaa, jos nuoret miehet ratkaisevat mielipiteiden eroavaisuutensa nyrkeillä kuin teräväksi hiottuun raudanpalaan turvautumalla. Ei ole liioin yhtään epäjalompaa, jos henkilö, jonka kimppuun hyökätään, puolustautuu hyökkääjää vastaan nyrkeillään kuin

että pötkii pakoon ja huutaa poliisia. Mutta ennen kaikkea, nuorten terveiden poikien pitää oppia myös kestämään iskuja. Tämä tietenkin tuntunee nykyisten henkisten taistelijoidemme mielestä hurjalta. Mutta kansallisen valtion tarkoituksena ei olekaan kasvattaa rauhaa rakastavien kaunosielujen ja ruumiillisesti rappeutuneiden ihmisten siirtokuntaa. Se ei pidä ihanteenaan kunnianarvoista poroporvaria eikä hyveellistä ikäneitoa, vaan miehisen voiman uhmamielisiä ruumiillistumia sekä naisia, jotka taaskin pystyvät synnyttämään maailmaan miehiä.

Niinpä urheilu ei ole olemassa ylipäänsä ainoastaan sen vuoksi, että yksilö kehittyy voimakkaaksi, taitavaksi ja rohkeaksi, vaan sen pitää myös karaista ja opettaa häntä kestämään kolahduksia.

Jollei Saksan ylimpiä henkisiä kansankerroksia kokonaisuudessaan olisi aikoinaan niin yksinomaisesti kasvatettu ylhäisten soveliaisuusoppien mukaan, jos nämä olisivat sen sijaan mies kuin mies oppineet nyrkkeilemään, silloin ei olisi portonsuosijoiden, sotilaskarkurien ja muun samanlaisen roskaväen toimeen panema Saksan vallankumous ollut ikinä mahdollinen; sillä vallankumouksen menetys ei johtunut sen puuhaajien rohkeasta, urhoollisesta toimintatarmosta, vaan niiden miesten pelkurimaisesta, raukkamaisesta päättäväisyyden puutteesta, jotka olivat valtion johdossa ja siitä vastuussa. Mutta koko maan henkinen johto oli saanut ainoastaan lähinnä »henkisen» kasvatuksen, joten sen täytyi olla turvaton sinä hetkenä, jolloin vastapuolelta ryhtyivät henkisten aseiden asemesta toimintaan rautakanget. Mutta se kaikki oli mahdollista ainoastaan sen vuoksi, että varsinkin Saksan korkeampi koulusivistys ei kasvattanut miehiä, vaan pikemminkin virkamiehiä, insinöörejä, teknikkoja, kemistejä, lainoppineita, tiedemiehiä sekä, jottei tuo henkisyys pääsisi kuolemaan pois, professoreja.

Saksan henkinen johto on aina suorittanut häikäiseviä tekoja, jota vastoin tahdon ja tarmon puolesta johto on enimmäkseen ollut alapuolella kaiken arvostelun.

Varmastikaan ei alun perin arasta ja pelkurimaisesta ihmisestä saada kasvatuksen avulla rohkeaa, mutta yhtä varmaa on, että miehen, joka ei semmoisenaan ole uskallusta vailla, ominaisuuksien kehittyminen lamautuu, jos hän on kasvatuksesta johtuvien puutteellisuuksien vuoksi voimiltaan ja taitavuudeltaan jo ennakolta toisia huonompi. Miten suuresti varmuus ruumiillisesta kunnosta on omansa edistämään oman rohkeuden tunnetta, jopa herättämään hyökkäyshenkeä, sitä voi parhaiten arvostella armeijan perusteella. Senkään piirissä ei Saksan kansa ollut alun alkuaan pelkkiä sankareita, vaan mitä laajimmalti tavallisia keskimitan miehiä. Mutta saksalaisen sotilaan ylivoimainen rauhanaikainen koulutus istutti koko tuohon jättiläisjärjestöön sen suggestiivisen oman paremmuuden uskon sellaisessa mitassa, etteivät edes vihollisemmekaan olleet pitäneet sitä mahdollisena. Sillä mitä kokonaisina sydänkesän ja syksyn kuukausina v. 1914 eteenpäin pyyhkivät Saksan armeijat osoittivat kuolematonta hyökkäyshenkeä ja hyökkäysrohkeutta, se oli sen väsymättömän kasvatuksen tulosta, joka pitkän pitkinä rauhanvuosina sai puserretuksi useinkin heikonpuoleisesta ruumiista mitä uskomattomimpia suorituksia ja siten kasvatti sen itseluottamuksen, joka ei pettänyt edes suurimpienkaan taistelujen kauhuissa.

Juuri meidän Saksan kansamme, joka tällä hetkellä on sortuneena, muun maailman potkuille alttiina, tarvitsee sitä suggeroivaa tartuttavaa voimaa, joka piilee itseluottamuksessa. Mutta tuo itseluottamus on kasvatettava nuoriin kansatovereihin jo lapsuudesta alkaen. Heidän koko kasvatuksensa ja koulutuksensa on suunniteltava semmoiseksi, että heihin saadaan istutetuksi vakaumus, että he ovat ehdottomasti toisista edellä. Heidän täytyy saada ruumiillisesta voimastaan ja joustavuudestaan takaisin koko kansansa voittamattomuuden usko. Sillä Saksan armeijan johti aikoinaan voittoon se luottamuksen yhteismäärä, joka jokaisella erikseen oli itseensä ja kaikilla yhdessä johtoon. Ja Saksan kansan nostaa jälleen jaloilleen se vakaumus, että vapauden uudelleen taistelemalla

saavuttaminen on mahdollista. Mutta tämä vakaumus voi olla ainoastaan miljoonien yksilöiden saman tunteen lopullinen tuote.

Älköön tässäkään suhteessa heittäydyttäkö harhakuvitelmien valtaan:

Saksan kansan sortuminen oli suunnaton, mutta yhtä suunnattomiin ponnistuksiin täytyy ryhtyä, jos mieli joskus saada tehdyksi nykyisestä hädästä loppu. Joka luulee, että Saksan kansa saa nykyisestä porvarillisesta kasvatustyöstä, joka suuntautuu rauhaan ja järjestykseen, tarpeellisen voiman murtamaan hetken tullen nykyisen maailmanjärjestyksen, joka merkitsee meidän tuhoamme, ja singahduttamaan orjankahleemme päin vihollistemme kasvoja, erehtyy katkerasti. Ainoastaan ylenmääräisen tahdon ja tarmon, vapaudenjanon ja suurimman intohimon voimalla voidaan jälleen korvata, mitä meiltä kerran puuttui.

卐

Myöskin nuorison puku pitää soveltaa tämän tarkoituksen mukaiseksi. On todella surkeaa nähdä, miten Saksankin nuoriso jo on joutunut muotihulluuden valtaan, joka osaltaan suuresti auttaa vanhan sananparren »vaatteet tekevät miehen» muuttumista turmiolliseksi.

Juuri nuorisolla täytyy myöskin vaatetus asettaa kasvatuksen palvelukseen. Poika, joka kesällä saapastelee pitkät »pillihousut» jalassa, kaulaa myöten käärittynä ja pyntättynä, menettää jo pukunsa vuoksi ruumiinsa kuntouttamiskiihokkeen. Täytyy näet kasvattaa myös kunniahimoa ja — sanotaan pois huoleti! — myös turhamaisuutta. Ei sellaista turhamaisuutta, joka ilmenee kauniina vaatteina, jollaisia jokainen ei pysty ostamaan, vaan sellaista turhamaisuutta, joka ilmaiseiksen kauniina, hyvin muodostuneena ruumiina, jommoista jokainen voi osaltaan auttaa muodostumaan.

Myös myöhäisemmälle ajalle se on tarkoituksenmukaista. Tyttöjen pitää tulla tuntemaan ritarinsa. Jollei veltto, typerä

muotihulluus olisi nykyisin täydelleen tunkenut syrjään ruumiillista kauneutta, ei vääräsäärisillä, inhottavan vastenmielisillä juutalaisäpärillä olisi ollenkaan mahdollisuutta vietellä satojatuhansia tyttöjä. Sekin on kansan edun vaatimusten mukaista, että kauneimmat ruumiit löytävät toisensa ja siten auttavat osaltaan lahjoittamaan kansalle uutta kauneutta.

Juuri nykyhetkellä tämä kaikki tietystikin olisi kaikkein välttämättömintä, koska sotilaskasvatusta puuttuu ja siten on poistettu ainoa laitos, joka rauhan aikana ainakin osittain korvasi sen, mitä muu kasvatuksemme oli lyönyt laimin. Eikä senkään piirissä menestys ollut etsittävissä ainoastaan yksilön muokkaamisesta sinänsä, vaan siitä vaikutuksesta, joka sillä oli eri sukupuolten keskinäiseen suhteeseen. Nuoret tytöt asettivat sotilaan siviilimiehen edelle.

Kansallisen valtion ei ole toteutettava ja valvottava ruumiillista kuntoutumista ainoastaan virallisina kouluvuosina, vaan sen on myös kouluajan jälkeen huolehdittava siitä, että niin kauan kuin poikien ruumiillista kehitysaikaa kestää, tämä kehitys koituu heille menestykseksi. On mieletöntä luulla, että kouluajan päättyessä valtion nuorten kansalaistensa silmälläpito-oikeus äkkiä lakkaa alkaakseen uudelleen asevelvollisuusajan mukana. Tämä oikeus on velvollisuus ja sellaisena voimassa aina samanlaisena. Nykyinen valtio, joka ei välitä terveistä ihmisistä vähääkään, vain on suorastaan rikollisella tavalla lyönyt tämän velvollisuutensa laimin. Se päästää nykyisen nuorison turmeltumaan ja tuhoutumaan kaduilla ja porttoloissa, sen sijaan että pitäisi nuoret ihmiset aisoissa ja muokkaisi heitä ruumiillisesti edelleen siihen asti, kunnes heistä vihdoin olisi sukeutunut terveitä miehiä ja terveitä naisia.

Missä muodossa valtio jatkaa tätä kasvatusta, se voi tällä hetkellä olla yhdentekevää; tärkeintä on, että valtio niin tekee ja etsii ne tiet, jotka ovat siinä hyödyllisiä. Kansallisen valtion on pidettävä, aivan samoin kuin henkistä kasvatusta, myös koulunjälkeisen ajan ruumiillista kehittämistä valtion tehtä-

vänä ja huolehdittava siitä valtion laitosten välityksellä. Tällöin tämä kasvatus voi jo suurin piirtein olla myöhemmän sotapalveluksen ennakkovalmennusta. Silloin ei enää armeijassa tarvitse, niinkuin tähän asti on ollut laita, nuorille miehille opettaa kaikkein yksinkertaisimman palvelusohjesäännön peruskäsitteitä eikä armeija liioin saa enää alokkaita sanan nykyisessä merkityksessä, vaan se joutuu enemmänkin muokkaamaan jo ruumiillisesti moitteettomasti ennakkolta valmennettuja nuoria miehiä valmiiksi sotilaiksi.

Kansallisessa valtiossa ei niin ollen enää ole armeijassa määrä opettaa kullekin yksityiselle miehelle kävelemistä ja seisomista, vaan sen on oltava isänmaallisen kasvatuksen viimeisenä ja korkeimpana kouluna. Nuoren alokkaan on saatava armeijassa välttämätön asekoulutus, mutta häntä on tarkoitus myös samalla kouluttaa edelleen myöhäisemmän elämän varalta. Mutta sotilaallisen kasvatuksen ensimmäisenä alkuna pitää olla sama seikka, joka täytyi lukea jo vanhan Saksan armeijan suurimmaksi ansioksi: tuossa koulussa pitää pojasta tulla mies; eikä hänen ole määrä oppia tässä koulussa ainoastaan tottelemaan, vaan hankkia siten myös edellytykset, että osaa tuonnempana käskeä. Hänen täytyy oppia olemaan vaiti, ei ainoastaan silloin, kun häntä moititaan *syystä*, vaan hänen on opittava, jos niin tarvitaan, sietämään ääneti myös *vääryyttä*.

Hänen täytyy edelleen, lujittuneena luottamuksessa omaan voimaansa, yhteisesti tunnetun joukkohengen voiman vallassa, saada se vakaumus, että hänen kansansa on voittamaton.

Nuorelle miehelle on, hänen suoritettuaan asevelvollisuutensa, annettava kaksi todistusta: *kansalaiskirja* oikeudellisena asiakirjana, joka sitten oikeuttaa hänet julkisiin toimiin, sekä *terveystodistus* ruumiillisen terveyden vakuutuksena avioliiton varalta.

Rinnan poikien kasvatuksen kera kansallinen valtio voi ohjata tyttöjenkin kasvatusta lähtien samoista näkökohdista. Tällöinkin on pääpaino pantava ennen kaikkea ruumiilliseen kuntouttamiseen, vasta sen jälkeen sielullisten ja viimeiseksi henkisten

arvojen kehittämiseen. Naisten kasvatuksen *päämääränä* pitää järkähtämättä olla tuleva äiti.

卐

Vasta toisessa sijassa kansallisen valtion on kaikin tavoin edistettävä *luonteen* muodostumista.

Varmastikin olennaiset luonteenominaisuudet ovat kussakin ihmisessä perusteiltaan jo olemassa: itsekkyyteen taipuvainen on ja pysyy sellaisena aina, kerta kaikkiaan, aivan samoin kuin ihanteellinen pysyy pohjimmaltaan aina olemukseltaan ihanteellisena. Mutta lopullisesti hahmottuneiden luonteiden välillä on sentään miljoonia hämäriltä ja epäselviltä tuntuvia. Synnynnäinen rikollinen on rikollinen ja pysyy sellaisena; mutta monista ihmisistä, joissa on olemassa ainoastaan tiettyä taipumusta rikollisuuteen, voi sentään oikean kasvatuksen avulla sukeutua kansayhteisön arvokkaita jäseniä; kun taas toisaalta epävakaisista luonteista voi huonon kasvatuksen tuloksena kehittyä todellakin huonoja aineksia.

Kuinka usein maailmansodan aikana valitettiinkin, miten huonosti Saksan kansa osasi *olla vaiti!* Miten vaikea oli siten pitää tärkeitäkään tietoja viholliselta salassa! Mutta tehtäköön toki tässä kysymys: mitä saksalainen sodanedellisen ajan kasvatus oli tehnyt totuttaakseen yksilöä vaiteliaisuuteen? Eikö valitettavasti jo koulussa pikku *ilmiantajaa* useinkin pidetty vaiteliaampia tovereitaan parempana? Eikö silloin ja eikö vielä nytkin katsota ilmiantoa kiitettäväksi »avomielisyydeksi» ja vaiteliaisuutta häpeälliseksi paatuneisuudeksi? Onko ylipäänsä pyritty esittämään vaiteliaisuutta arvokkaana miehisenä hyveenä? Ei, sillä nykyisen saksalaisen koulukasvatuksen mielestä sellaiset ovat mitättömiä pikkuasioita. Mutta nuo mitättömät pikkuseikat maksoivat valtiolle lukemattomia miljoonia oikeudenkäyntikuluja, sillä 90 prosenttia kaikista kunnianloukkauksja muista samantapaisista jutuista sai alkunsa ainoastaan vaiteliaisuuden puutteesta. Vastuuttomasti suusta päästettyjä sanoja ja lauseita levitetään yhtä kevytmielisesti edelleen, kan-

santalouttamme vahingoitetaan lakkaamatta kevytmielisesti ilmaisemalla tärkeitä valmistusmenetelmiä jne., jopa kaikki hiljaisuudessa suoritettavat maanpuolustuksen valmistelut tehdään tyhjiksi, koska kansa ei ole opinut pitämään suutaan kiinni, vaan puhuu kaiken eteenpäin. Mutta sodassa voi lörpöttelynhalu johtaa jopa taistelujen menettämiseen ja siten osaltaan olennaisesti vaikuttaa taistelun onnettomaan lopputulokseen. Tässäkin kohdin pitää olla varma siitä, että mikä nuorena jää oppimatta, sitä ei vanhana taida. Siihen kuuluu sekin, ettei opettajan tule pitää periaatteenaan urkkia selville kaikkia tyhmiä poikien kepposia kasvattamalla ilkeää ilmiantajanhenkeä. Nuorisolla on oma valtio sinänsä, se suhtautuu aikuisten maailmaan eräällä lailla tiukasti yhteisvastuullisena, ja tämä on itsestään selvää. Kymmenvuotiaan kiintymys ja suhde samanikäiseen toveriin on luonnollisempi ja suurempi kuin kiintymys täysikasvuiseen. Poika, joka antaa ilmi toverinsa, tekee itsensä syypääksi *kavallukseen* ja osoittaa siten sellaista mielenlaatua, joka räikeänä ilmetessään ja kasvaneena suuriin mittasuhteisiin tarkoin vastaa maanpetturin mielenlaatua. Sellaista poikaa ei mitenkään voi pitää »*hyvänä, kiltinä*» lapsena, van poikana, jonka luonteenominaisuudet eivät ole suurenkaan arvoiset. Opettajasta voi kyllä tuntua mukavalta käyttää arvovaltansa tueksi senkaltaisia pahoja tapoja, mutta siten vain kylvetään nuoriin sydämiin sellaisen ajatustavan itu, joka voi myöhemmin koitua kohtalokkaaksi. Ei ole tapahtunut suinkaan ainoastaan kerran, että pikku ilmiantajasta on sukeutunut suuri heittiö ja lurjus!

Tämä nyt olkoon ainoastaan eräs esimerkki monien joukosta. Nykyisin on kouluissa tietoinen hyvien, jalojen luonteenominaisuuksien kehittäminen tyhjän veroista. Vastaisuudessa siihen täytyy panna aivan toisella tavalla painoa. *Uskollisuus*, *uhrautuvaisuus* ja *vaiteliaisuus* ovat avuja, joita suuri kansa välttämättä *tarvitsee* ja joiden kasvattaminen ja kehittäminen koulussa on tärkeämpää kuin erinäiset asiat, jotka nykyhetkellä täyttä-

vät lukujärjestyksemme. Myös totuttaminen pidättymään ruikuttavasta valittelusta ja surkeasta itkusta ja porusta jne. kuuluvat tälle alalle. Jos kasvatuksessa unohdetaan jo pienestä pitäen vaikuttaa siihen suuntaan, että kasvatettava aikoinaan pystyisi ääneti kärsimään tuskaa ja loukkauksiakin, silloin ei pidä ihmetellä, jos myöhemmin ratkaisevina hetkinä, esim. miehen ollessa rintamalla, koko postiliikenne on pelkkää valittelu- ja ruikutuskirjeiden vaihtoa. Jos Saksan nuorison päähän olisi kansakouluissa ahdettu hiukan vähemmän tietoa, mutta sen sijaan opetettu enemmän itsensähillintää, se olisi runsain määrin korvautunut vuosina 1915—18.

Kansallisen valtion on siten kasvatustyössään pantava ruumiin kehittämisen rinnalla erikoisesti painoa luonteen muodostamiseen. Monia siveellisiä vammoja ja haittoja, joita on havaittavissa nykyisessä Saksan kansanruumiissa, voidaan siten suunnitellun kasvatuksen avulla ainakin suuresti lieventää, jollei kokonaan poistaa.

卐

Tahdonlujuuden ja päättäväisyyden kehittämisellä samoin kuin vastuuvalmiuden vaalinnalla on mitä suurin merkitys.

Armeijassa oli aikoinaan vallitsevana periaate: parempi aina käsky millainen tahansa kuin käskyn puuttuminen. Tämän seikan pitää nuorison suhteen kuulua näin: vastaus millainen tahansa on aina parempi kuin vastaamatta jättäminen. Sen, että peläten vastaavansa väärin jättää vastaamatta, täytyy olla hävettävämpää kuin väärä vastaus. Tästä kaikkein alkukantaisimmasta perusteesta lähtien nuoriso on vastaisuudessa kasvatettava niin, että siinä säilyy toiminnan uskallus.

Usein on valitettu, että v:n 1918 marras- ja joulukuun aikana joka paikka petti, ettei silloin, hallitsijasta viimeiseen divisioonankomentajaan saakka, kukaan enää pystynyt tekemään itsenäistä päätöstä. Se hirvittävä asianlaita on meikäläisen kasvatuksen *mene tekel*, sillä tuossa hirvittävässä romahduksessa

ilmeni jättiläismäisiin mittasuhteisiin paisuneena sama, mikä vähässä oli käynyt yleiseksi. Juuri tuo tahdonlujuuden ja tarmon puute eikä suinkaan aseiden puute Saksan kansan tekee nykyisin kykenemättömäksi vakavaan vastarintaan. Se on lujassa koko Saksan kansassa, estää sitä tekemästä ainoatakaan päätöstä, johon liittyy vaara ja vastuu, ikäänkuin ei teon suuruus johtuisi juuri sen uskaliaisuudesta. Itse sitä aavistamatta muudan saksalainen kenraali tuli sattumalta keksineeksi tuolle viheliäiselle tahdonlujuuden puutteelle sen klassilliseksi muuttuneen kaavan: »Minä toimin ainoastaan siinä tapauksessa, että voin laskea onnistumismahdollisuuksia olevan todennäköisesti viisikymmentäyksi prosenttia.» Noihin »viiteenkymmeneenyhteen prosenttiin» perustuu Saksan sortumisen murhenäytelmä; joka ensin vaatii kohtalolta takeita menestyksestä, luopuu siten itsestään sankarimaisen teon merkityksestä. Sillä se piilee siinä, että vakuuttuneena jonkin olotilan vaarallisuudesta uskaltaa astua sen askelen, joka ehkä voi johtaa menestykseen. Syöpäsairaan, jonka kuolema on muussa tapauksessa varma, ei tarvitse ensin laskea ja saada tulokseksi viittäkymmentäyhtä prosenttia varmuutta, ennen kuin rohkenee alistua leikkaukseen. Jos samainen leikkaus lupaa edes puolisenkaan prosenttia parantumisen todennäköisyyttä, silloin rohkea mies jo uskaltaa siihen alistua, tai muussa tapauksessa älköön ruikuttako henkensä puolesta.

Se ruttotauti, jota nykyinen arkamainen tahdonlujuuden ja päättäväisyyden puute edustaa, on kuitenkin, kun kaikki otetaan huomioon, pääasiassa perinpohjin väärään osuneen nuorisonkasvatuksemme tulos, jonka tuhoisaa vaikutusta jatkuu myöhemmässä elämässä ja jonka viimeisenä päätöksenä ja kruununa on johtavien valtiomiesten kansalaisrohkeuden puute.

Samaan luokkaan kuuluu myös nykyisin mahdottomasti rehoittava arkamainen vastuun pelko. Tämänkin alkusyy on jo löydettävissä nuorisonkasvatuksesta; se hapattaa sitten koko

julkisen elämän ja puhkeaa kuolemattomaan täydellisyyteensä parlamentaarisessa hallituslaitoksessa.

Jo koulussa valitettavasti annetaan enemmän arvoa pikku syntipukin »katuvalle» tunnustukselle ja »särkynein sydämin» lausumille vakuutteluille, ettei »enää milloinkaan tee sellaista», kuin että tämä reippaasti ja rohkeasti tunnustaisi tekonsa. Viimeksi mainittu on eräiden nykyajan kansansivistäjien mielestä kaikkein ilmeisin parantumattoman häijyyden ja kelvottomuuden merkki, ja monen monen monelle pojalle ennustetaan ja lupaillaan, niin uskomattomalta kuin se kuulostaakin, että hän joutuu hirsipuuhun semmoisten ominaisuuksien vuoksi, jotka olisivat korvaamattoman arvokkaita koko kansan yhteisomaisuutena.

Samoin kuin kansallisen valtion on tulevaisuudessa kiinnitettävä mitä suurinta huomiota tahdon ja päättäväisyyden kasvattamiseen, samoin sen täytyy istuttaa nuorison sydämiin jo pienestä pitäen vastuuvalmiutta ja hairahduksen tunnustamisrohkeutta. Ainoastaan siinä tapauksessa, että se täydelleen tunnustaa tämän välttämättömän seikan merkityksen, se vihdoinkin saa, vuosisatoja kestäneen kasvatustyön tuloksena, sellaisen kansanruumiin, jonka ei enää tarvitse kärsiä niistä heikkouksista, jotka nykyisin ovat kovin onnettomalla tavalla osaltaan jouduttamassa tuhoamme.

卐

Tieteellisen koulukasvatuksen, joka nykyisin oikeastaan on koko valtion kasvatustoiminnan *a* ja *o*, kansallinen valtio voinee omaksua semmoisenaan ainoastaan vähäisin muutoksin. Nämä muutokset on pantava toimeen kolmella alalla.

Ensiksikään ei nuoria aivoja ylimalkaan pidä rasittaa sellaisilla asioilla, joista yhdeksänkymmentäviisi prosenttia on niille tarpeettomia ja jotka ne sen vuoksi jälleen unohtavat. Erikoisesti kansa- ja keskikoulujen oppisuunnitelma on nykyisin merkilli-

nen sekatuote; monien oppiaineiden kurssit on paisutettu siinä määrin, että ainoastaan murto-osa niistä säilyy oppilaiden päässä ja taas tästäkin osasta on vain murto-osalla arvoa käytännössä, jota vastoin ne eivät riitä jonkin tietyn alan palveluksessa työskentelevälle ja siinä leipänsä ansaitsevalle. Otetaanpa esimerkiksi tavallinen keskimitan valtionvirkamies, joka on käynyt lukion tai reaalikoulun, ja kysellään häneltä viidentenäneljättä tai neljäntenäkymmenentenä ikävuotena aikoinaan suurella vaivalla päähän päntättyjä koulutietoja. Miten vähän noista aikoinaan väkisin päähän tupatuista tiedoista onkaan enää jäljellä! Varmastikin saa vastaukseksi: »Niin, mutta silloisten koulukurssien tarkoituksena ei ollutkaan, että myöhemmin olisi monenlaisia tietoja, vaan niiden avulla oli myös tarkoitus muokata aivojen vastaanottokykyä, ajatuskykyä ja havaitsemiskykyä.» Tämä pitää osaksi paikkansa. Mutta kuitenkin siinä piilee se vaara, että nuoriin aivoihin tulvii tulvimalla vaikutteita, jotka ne ainoastaan perin harvoissa tapauksissa jaksavat sulattaa ja joiden eri aineksia ne eivät pysty seulomaan enempää kuin niitä oikein arvostelemaankaan niiden suuremman tai pienemmän merkityksen ja arvon perusteella; tällöin ei useimmassakaan tapauksessa unohdu vähemmän tärkeä, epäolennainen, vaan päinvastoin juuri kaikkein tärkein ja olennaisin, joka siten joutuu uhratuksi. Siten tuollaisen ylenpalttisen lukemisen pääasiallinen tarkoitus jää saavuttamatta; sillä eihän se sentään voi olla sekään, että aivot tehdään sinänsä vastaanottokykyisiksi kasaamalla niihin määrättömästi kurssitietoja; vaan tarkoitus on se, että myöhäisemmän elämän varaksi annetaan se tietovarasto, joka on yksilölle tarpeen ja joka sitten vuorostaan, hänen välittämänään koituu yhteisön hyväksi. Mutta se käy mahdottomaksi, jos ihminen sen vuoksi, että hänelle nuoruudessaan on tyrkytetty tietoainesta ylen määrin, on sen tai nimenomaan sen olennaisimman, tärkeän osan silloin jo ammoin unohtanut. On esimerkiksi mahdoton käsittää, minkä vuoksi miljoonien ihmisten täytyy monta vuotta lukea kolmea tai nel-

jää vierasta kieltä, joita sittemmin ainoastaan pienen pieni murto-osa voi käyttää hyväkseen ja jotka sen vuoksi useimmat unohtavatkin täydelleen, sillä sadasta tuhannesta koulupojasta, jotka esim. lukevat ranskaa, tuskin kaksi tuhattakaan joutuu sitä myöhemmin todella käyttämään ja tarvitsemaan, jota vastoin muut yhdeksänkymmentäkahdeksan tuhatta eivät enää koko loppuelämänsä aikana saa tilaisuutta käyttää aikoinaan oppimaansa hyväksi käytännössä. He ovat niin ollen nuoruudessaan joutuneet uhraamaan tuhansia tunteja asiaan, joka heille on myöhemmässä elämässä arvoa ja merkitystä vailla. Sekään väite, että nuo tiedot muka kuuluvat yleissivistykseen, ei pidä paikkaansa, koska sellaista voisi puolustaa ainoastaan siinä tapauksessa, että ihmiset voisivat säilyttää kerran oppimansa muistissaan koko elämänsä ajan. Niin siis täytyy todellakin niiden kahden tuhannen vuoksi, joille tuon kielen taito on hyödyksi, yhdeksänkymmenenkahdeksan tuhannen joutua syyttä suotta kiusautumaan ja uhraamaan kallista aikaa.

Kaiken lisäksi on tässä tapauksessa kysymyksessä kieli, josta ei edes voi sanoa, että sen opiskelu merkitsisi koulutusta terävään loogilliseen ajatteluun, niinkuin esimerkiksi latinasta puheen ollen olisi asianlaita. Sen vuoksi olisi olennaisesti tarkoituksenmukaisempaa, jos nuorille opiskelijoille opetettaisiin sellaisesta kielestä ainoastaan yleiset hahmopiirteet tai pikemminkin sisäisen rakenteen pääpiirteet, siis annettaisiin tiedot tämän kielen silmäänpistävimmästä, erikoisimmasta olemuksesta, mahdollisesti perehdytettäisiin kieliopin pääpiirteisiin, ja ääntämistä, lauseoppia jne. valaistaisiin malliesimerkein. Tämä riittäisi tyydyttämään yleisen tarpeen ja olisi, koska siten saisi helpommin koko kielestä yleiskatsauksen, suuremmaksi hyödyksi kuin on se, että nykyisin päntätään päähän koko kieli, jota ei kuitenkaan opita todella hallitsemaan ja joka myöhemmin taas unohdetaan. Silloin saataisiin vältetyksi sekin vaara, että oppimäärän ylenpalttisesta runsaudesta jäisi ainoastaan joitakin hajanaisia, epäyhtenäisiä murusia sattumalta muistiin, koska nuo-

ret ihmiset saisivat oppia ainoastaan kaikkein tärkeimmän ja huomattavimman, joten siis aineksen seulominen arvon tai arvottomuuden perusteella olisi jo sitä ennen suoritettu.

Täten saatu yleinen pohja varmaankin riittäisi useimmille myöhäisemmänkin elämän varalta, samalla kuin se niille, jotka tuonnempana tätä kieltä todella tarvitsevat, tarjoaa mahdollisuuden rakentaa edelleen sen perustalle ja ryhtyä sitä perin pohjin opiskelemaan oman vapaan valintansa mukaan.

Sillä tavalla saadaan opetussuunnitelmassa säästetyksi ruumiinkuntouttamiseen samoin kuin edellä jo mainituilla aloilla asetettuihin lisättyihin vaatimuksiin tarvittava aika.

Erikoisesti täytyy saada aikaan muutos tähänastisessa historianopetusmenetelmässä. Tuskinpa ainoallakaan toisella kansalla olisi historiasta enemmän oppimista kuin Saksan kansalla; mutta tuskin liioin on toista kansaa, joka sitä on huonommin käyttänyt kuin meidän kansamme. Jos politiikka on tulevaa historiaa, silloin meikäläinen historiallinen kasvatus saa tuomionsa poliittisen toimintamme laadusta. Ei tässäkään kohdin käy päinsä ruveta pitämään ääntä meikäläisten poliittisten suoritusten viheliäisistä tuloksista, jollei ole vakavasti päätetty pitää huolta paremmasta kasvatuksesta politiikkaan. Nykyisen Saksan historianopetuksen tulos on yhdeksässäkymmenessäyhdeksässä tapauksessa sadasta surkea. Muutamia aikamääriä, syntymävuosia ja nimiä siitä tavallisesti jää muistiin, mutta suurta, selvää linjaa puuttuu tykkänään. Kaikki tärkein, olennaisin, mikä oikeastaan jotakin merkitsee, jätetään ylipäänsä kokonaan opettamatta, ja sen sijaan jää kunkin yksityisen oppilaan enemmän tai vähemmän nerokkaiden taipumusten varaan, onnistuuko päivämäärien, vuosilukujen ja tapahtumajaksojen tulvasta löytämään sisäiset syyt ja vaikuttimet. Tätä katkeraa toteamusta vastaan voi esittää miten kiivaita vastaväitteitä hyvänsä; mutta luettakoonpa vain yhdeltäkin ainoalta parlamentin istuntokaudelta meikäläisten herrojen parlamentinjäsenten poliittisista ongelmista, esim. ulkopoliittisista kysymyksistä pitämät puheet

oikein tarkkaan päästä päähän ja ajateltakoon samalla, että kysymyksessä ovat Saksan kansakunnan — niinhän ainakin väitetään — valiot ja että joka tapauksessa noista miehistä suuri osa on painanut ainakin keskikoulun penkkejä, jopa osa opiskellut korkeakouluissakin, siitä vasta oikein näkee, miten kerrassaan riittämätön noiden miesten historiallinen sivistys on. Vaikk'eivät he olisi ollenkaan lukeneet historiaa, mutta heillä olisi vain ollut tervettä vaistoa, se olisi ollut ihan verrattomasti parempi ja kansakunnalle suuremmaksi hyödyksi.

Juuri historian opetuksessa täytyy opetusaineistoissa panna toimeen lyhennys. Pääpaino on pantava suurten kehitysten pääpiirteiden tuntemiseen. Kuta enemmän opetus rajoitetaan siihen, sitä suurempi syy on toivoa, että oppilaille tuonnempana on tiedoistaan hyötyä, joka kaikki yhdessä koituu yhteiskunnankin hyväksi. Sillä historiaahan ei lueta ainoastaan sen vuoksi, jotta tiedettäisiin, mitä on ollut, vaan historiaa luetaan sen vuoksi, että siitä saataisiin opettaja oman kansakunnan tulevaisuuden ja pysytyssä pysymisen varalta. Tämä näin on *tarkoitus*, ja historian opetus on ainoastaan *keino* sen saavuttamiseksi. Mutta nykyisin on tässäkin kohdin keinosta tullut tarkoitus, ja todellinen tarkoitus unohdetaan kokonaan. Älköön sanottako, että perusteellinen historiantutkimus nimenomaan vaatii kaikkien noiden eri yksityiskohtien tutkimista, koska ainoastaan niistä käsin voidaan todeta ja määritellä suuret suuntaviivat. Niiden määrittely on ammattitieteen asia. Mutta tavallinen keskimitan ihminen ei ole historianprofessori. Hänelle historia on olemassa ensi sijassa siksi, että se välittäisi hänelle sen määrän historiallista käsitystä, joka on tarpeen hänen omalle kannanmäärittelylleen oman kansan poliittisissa kysymyksissä. Joka aikoo historianprofessoriksi, syventyköön tuonnempana noihin opintoihin mitä perinpohjaisimmin. Hän tietystikin, se on selvää, joutuu käsittelemään kaikkia, jopa kaikkein pienimpiäkin yksityiskohtia. Mutta siihen ei nykyinenkään historianopetuksemme voi riittää; sillä se on tavalliselle keskimitan

ihmiselle liian laaja, mutta ammattioppineelle aivan liian suppea.

Muuten on kansallisen valtion tehtävä pitää huoli siitä, että vihdoinkin saadaan kirjoitetuksi maailmanhistoria, jossa rotukysymys korotetaan vallitsevaan asemaan.

卐

Yhteenvetona edellisestä: kansallisen valtion on saatettava yleinen tieteellinen opetus lyhennettyyn, kaiken tärkeimmän, olennaisimman käsittävään muotoon. Lisäksi sen pitää varata mahdollisuus mitä perinpohjaisimman ammattisivistyksen hankkimiseen. Siinä on tarpeeksi, kun kukin yksityinen ihminen saa perustaksi yleisen, suurin piirtein suunnitellun tietomäärän ja saa ainoastaan sillä alalla, josta myöhemmin tulee hänen oma ammattialansa, nauttia mitä perusteellisinta ammatti- ja erikoisopetusta. Tällöin täytyisi yleissivistys kaikissa aineissa määrätä pakolliseksi, mutta erikoisopinnot jätettäisiin kunkin yksityisen vapaan valinnan varaan.

Täten saavutettu opetussuunnitelman ja tuntimäärän supistuminen tulee ruumiin, luonteen, tahdonvoiman ja päättäväisyyden valmentamisen hyväksi.

Miten merkityksetöntä nykyinen kouluopetus, varsinkin keskikouluopetus on myöhemmän elämän ammatille, sen osoittaa parhaiten se tosiseikka, että nykyisin voi tulla miehiä samaan asemaan kolmesta aivan erilaisesta koulusta. Ratkaisevaa onkin todella ainoastaan yleinen sivistys eivätkä päähän ahdetut erikoistiedot. Mutta siellä, missä — niinkuin jo tuli sanotuksi — on tosiaankin tarpeen erikoistietoja, niitä ei voi saada nykyisten keskikoulujemme lukusuunnitelman puitteissa, se on itsestään selvää.

Sellaisista puolinaisuuksista täytyy sen vuoksi kansallisen valtion aikoinaan tehdä loppu.

卐

Toinen muutos, joka kansallisen valtion on pantava toimeen tieteellisessä opetussuunnitelmassa, on seuraava:

On meidän nykyisen aineellistuneen aikamme hengen mukaista, että meikäläinen tieteellinen koulutus suuntautuu yhä enemmän vain reaaliaineisiin, siis matematiikkaan, fysiikkaan, kemiaan jne. Niin välttämätöntä kuin tämä onkin aikana, joka on tekniikan ja kemian valta-aikaa ja jonka ainakin ulkonaisina tuntomerkkeinä ne ovat jokapäiväisessä elämässä, on kuitenkin vaarallista, jos kansakunnan yleinen sivistys aina kohdistetaan yksinomaan sellaiseen. Tämän sivistyksen täytyy päinvastoin olla aina ihanteellista. Sen täytyy paremmin vastata humanistisia aineita ja tarjota ainoastaan perusteet myöhemmälle ammattitieteelliselle jatko-opetukselle. Muussa tapauksessa joudutaan luopumaan semmoisista voimista, jotka ovat kansakunnan pystyssä pysymiselle yhä vieläkin tärkeämpiä kuin kaikki teknillinen ja muu taito. Varsinkaan historianopetuksessa ei saa luopua antiikin tutkimuksesta. Rooman historia, esitettynä oikein aivan yleisin, suurin piirtein, on ja pysyy kaikkein parhaana opettajana, eikä yksistään nykyhetkenä, vaan varmasti kaikkinakin aikoina. Myös helleenisen kulttuuri-ihanteen täytyy meille säilyä esikuvallisessa kauneudessaan. Eri kansojen eroavaisuuksien vuoksi ei saa päästää suurempaa rotuyhteyttä hajoamaan. Nykyhetkenä raivoava taistelu koskee kerrassaan suuria päämääriä: kulttuuri taistelee olemassaolostaan, kulttuuri, joka sulkee piiriinsä vuosituhansia ja joka yhdessä käsittää kreikkalaiset niinkuin germaanitkin.

On tehtävä jyrkkä ero yleissivistyksen ja erikoisen ammattitiedon kesken. Koska viimeksi mainittu erikoisesti juuri nykyaikana uhkaa yhä suuremmassa määrin vajota pelkän mammonan palvelukseen, täytyy yleissivistys ainakin ihanteellisimmilta osiltaan säilyttää sen vastapainona. Tässäkin kohdin on järkkymättä tähdennettävä sitä periaatetta, että *teollisuus ja tekniikka, kauppa ja elinkeinot voivat kukoistaa ainoastaan niin kauan, kuin ihanteellisesti ajatteleva kansayhteisö tarjoaa niille välttämättömät*

edellytykset. Mutta sellaisia ei tarjoa itsekkyys, vaan ilomielin itsensä alttiiksi antava uhrimieli.

卐

Nykyinen nuorisonkasvatus on suurin piirtein asettanut lähimmäksi päämääräkseen ahtaa nuoren ihmisvesan päähän sen tiedon, jota tämä myöhemmällä elämäntaipaleellaan tarvitsee saadakseen toimeentulonsa. Tämä ilmaistaan seuraavasti: »Pojasta pitää tulevaisuudessa tulla hyödyllinen yhteiskunnan jäsen.» Mutta sillä tarkoitetaan hänen kykyään ansaita vastaisuudessa rehellisesti leipänsä. Se pinnallinen kansalaiskoulutus, joka seuraa siinä sivussa, on alun perin heikoilla perusteilla. Koska valtio sinänsä edustaakin ainoastaan muotoa, on ihmisiä hyvin vaikea sitä silmällä pitäen kasvattaa, saati mihinkään velvoittaa. Muoto voi liian helposti rikkoutua. Mutta selvää, selkeää sisällystä ei »valtion» käsitteessä — niinkuin varhemmin olemme nähneet — nykyisin ole. Niinpä ei ole mitään muuta keinoa kuin yleinen, totunnainen »isänmaallinen» kasvatus. Sodanedellisessä Saksassa sen pääpaino pantiin useinkin varsin vähässä määrin viisaaseen, mutta sen sijaan enimmäkseen varsin äitelään pienten ja kaikkein pienimpien mahtajien ylistelyyn, joiden paljous jo heti alun alkaen pakotti luopumaan Saksan kansan todellisia suuruuksia riittävässä määrässä arvostamasta. Tuloksena oli tämän vuoksi Saksan kansan laajojen kerrosten keskuudessa varsin epätyydyttävä Saksan historian tuntemus. Tässäkin kohti puuttui suuria suuntaviivoja.

Ettei sillä keinoin voitu päästä todelliseen kansalliseen innostukseen, se on ilman muuta selvää. Saksalaiselta kasvatukselta puuttui taitoa kohottaa kansamme historiallisen synnyn joukosta esiin muutamia harvoja nimiä ja tehdä ne koko Saksan kansan yhteiseksi omaisuudeksi, jotta saman tiedon ja samanlaisen innostuksen voimalla olisi saatu punotuksi koko kansakunnan ympäri yhdistävä side. Ei ymmärretty esittää Saksan

kansan todella huomattavia miehiä nykyhetken silmissä todella yli muiden kohoavina sankareina, ei keskittää yleistä huomiota heihin eikä siten kasvattaa varmaa, yhtenäistä mielialaa. Ei pystytty kohottamaan eri opetusaineiden joukosta kuivan asiallisen esityksen yläpuolelle sellaista, mikä on Saksan kansalle kunniakkainta, eikä sytyttämään kansallisylpeyttä sellaisten loistavien esimerkkien avulla. Semmoinen olisi noina aikoina tuntunut pahalta yltiöisänmaallisuudelta, eikä siitä olisi sellaisessa muodossa siihen aikaan pidetty. Hallitsijahuoneeseen kiintynyt kunnon isänmaallisuus tuntui miellyttävämmältä ja helpommin siedettävältä kuin suurimman kansallisen ylpeyden hyrskyvä intohimo. Edellinen oli aina valmis palvelemaan, jälkimmäinen saattoi joskus vielä kohota herraksi ja valtiaaksi. Monarkistinen isänmaallisuus päättyi sotavanhusten yhdistyksiin, kansallisen intohimon teitä olisi ollut vaikea määritellä. Se on kuin jalorotuinen ratsu, joka ei siedä satulassaan ketä tahansa. Ihmekö siis, että moisesta vaarasta mieluummin pysyteltiin erillään! Että päivänä minä tahansa voisi syttyä sota, joka asettaisi isänmaallisen mielialan sisäisen kestävyyden rumputulessa ja kaasupilvissä mitä perusteellisimmalle koetukselle, sitä ei kukaan tuntunut pitävän mahdollisena. Mutta kun se sitten oli käsissä, silloin kostautui suurimman kansallisen intohimon puute mitä hirvittävimmällä tavalla. Keisarillisen ja kuninkaallisen herransa puolesta ei ihmisiä kovinkaan haluttanut kuolla, mutta »kansakunta» oli useimmille tuntematon käsite.

Siitä lähtien, kun vallankumous saapui Saksaan ja monarkistinen isänmaallisuus samalla itsestään sammui, on historianopetuksen tarkoituksena todellakin ollut enää pelkkä tietojen painaminen mieleen. Kansallista innostusta tämä valtio ei voi tarvita, mutta sitä, mitä se halusta toivoisi, se ei koskaan saa. Sillä niin vähän kuin saattoikin olla olemassa viimeiseen saakka kestävää, viimeiseen saakka vastustuskykyistä hallitsijahuoneisiin liittyvää isänmaallisuutta sellaisena aikana, jolloin kansal-

lisuusperiaate on vallitsevana, niin vieläkin vähemmän voi olla tasavaltalaista innostusta. Sillä siitä ei toki voine olla epätietoisuutta, että Saksan kansa ei pysyisi taistelukentällä puolta viidettä vuotta tunnuksena »tasavallan puolesta»; ja kaikkein vähimmin siellä pysyisivät juuri ne, jotka koko tuon ihmelaitoksen ovat itse luoneet.

Tosiasiallisesti tämän saman tasavallan on kiittäminen siitä, että se on saanut olla rauhassa kenenkään ahdistamatta, vain sitä seikkaa, että se joka taholle selitti olevansa valmis vapaaehtoisesti alistumaan vaikka millaisiin veronsuorituksiin ja allekirjoittamaan vaikka mitä alueenluovutuksia. Se on ulkovalloista mieluisa; niinkuin kaikki, jotka heikkoa vetelystä tarvitsevat, pitävät häntä mieluisampana kuin tuittupäätä. *Mutta juuri tuo vihollisten myötämielisyys merkitsee kyseessä olevan valtiomuodon musertavaa arvostelua.* Saksan tasavallasta pidetään ja sen sallitaan elää sen vuoksi, ettei parempaa liittolaista Saksan kansan orjuutukseen löytäisi etsimälläkään. Yksinomaan sitä tosiasiaa tuon ihanan laitoksen on kiittäminen siitä, että se on vielä tänä päivänä pystyssä. Sen vuoksi se saattaa vähät välittää mistään kansallisesta kasvatuksesta ja tyytyä Reichsbanner-liiton sankarien hurraahuutoihin, jotka samat sankarit muuten, jos heidän täytyisi puolustaa tuota lippuaan verellään, pinkoisivat käpälämäkeen kuin jänikset.

Kansallisen valtion täytyy tietenkin taistella olemassaolonsa puolesta. Se ei voi säilyttää asemaansa Dawesin suunnitelmia allekirjoittamalla eikä liioin sitä puolustaa niihin vedoten. Mutta se tarvitsee pystyssä pysyäkseen ja suojakseen juuri sitä, mistä nykyisin arvellaan voitavan olla välittämättä. Kuta ylivoimaisempi ja arvokkaampi sen muoto ja sisällys on, sitä suurempi on myös vastustajien kateus ja vastustus. Sen parhaana suojana eivät sitten ole sen aseet, vaan sen kansalaiset; sitä eivät suojaa linnoitukset ja vallitukset, vaan elävä miesten ja naisten muuri, joiden mielen täyttää mitä palavin isänmaanrakkaus ja kiihkeä kansallinen innostus.

Kolmanneksi täytyy sen vuoksi tieteellisessä kasvatustyössä ottaa huomioon seuraavaa:

Myös tiede on kansallisen valtion käsitettävä kansallisylpeyden edistämisen apukeinoksi. Ei ainoastaan maailmanhistoriaa, vaan koko sivistyshistoriaa on opetettava tältä näkökannalta. Jotakin keksijää ei saa kuvata suureksi ainoastaan keksijänä, vaan vielä suuremmaksi kansatoverina. Jokaisen suuren teon herättämä ihailu on muunnettava ylpeydeksi sen johdosta, että tuon teon onnellinen suorittaja kuuluu omaan kansaan. Saksan historian kaikkien suurten nimien suunnattomasta joukosta on suurimmat poimittava esiin ja osoitettava nuorisolle niin vaikuttavalla tavalla, että näistä tulee järkkymättömän kansallistunnon tukipylväitä.

Opetusaineisto on rakennettava suunnitelmallisesti näiden näkökohtien mukaisesti, kasvatus hahmoteltava suunnitelmallisesti sillä tavalla, että nuoret miehet eivät koulusta lähtiessään ole puolinaisia rauhanhaihattelijoita, demokraatteja ja jotakin muuta samantapaista, vaan *kokonaisia saksalaisia.*

Jotta kansallistunto olisi heti alusta alkaen aitoa eikä jäisi pelkäksi tyhjäksi ulkokuoreksi, täytyy jo nuoruudessa saada siihen aikaan vielä sivistyskykyisiin päihin kuin vasaralla taotuksi seuraava rautainen periaate: *Joka rakastaa omaa kansaansa, todistaa sen yksinomaan niillä uhreilla, mitä hän on valmis sen puolesta antamaan. Semmoista kansallistuntoa, joka etsii vain omaa voittoaan, ei ole olemassakaan. Kansallismielisyyttä, joka käsittää ainoastaan joitakin tiettyjä kansanluokkia, ei liioin ole olemassa. Huutaminen ja hurraaminen ei todista yhtään mitään eikä anna vähintäkään oikeutta sanoa itseään kansallisesti ajattelevaksi, jollei sen takana ole suurta, rakastavaa huolenpitoa yleisen, terveen kansakunnan säilyttämisestä. Vasta sitten on syytä olla ylpeä omasta kansastaan, kun ei enää tarvitse hävetä ainoankaan sen säädyn puolesta. Mutta semmoinen kansa, josta toinen puoli elää kituuttaa kurjuudessa tai on suorastaan joutunut hunningolle, antaa itsestään niin huonon käsityksen, ettei kenelläkään ole syytä ylpeillä sen puolesta. Vasta kun kansakunta on terve kaikkien*

jäsentensä, ruumiin niinkuin sielunkin puolesta, vasta sitten voi se ilo, että kuuluu siihen, kaikkien mielessä syystäkin kohota sellaiseksi yleväksi tunteeksi, jota kuvaamme kansallisylpeys-sanalla. Mutta tätä kaikkein ylevintä ylpeyttä saa tuntea ainoastaan se, joka tuntee oman kansakuntansa suuruuden.

Kansallisen ajattelutavan ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuudentunteen läheinen, kiinteä keskinäinen yhteys on istutettava jo nuoriin sydämiin. Silloin syntyy vielä kerran semmoinen valtionkansalaisten kansa, jotka liittää toisiinsa ja uuttaa yhteen yhteinen rakkaus ja yhteinen ylpeys, jotka pysyvät ainian järkkymättöminä ja voittamattomina.

Meidän aikamme yltiöisänmaallisuuden pelko on todistus ajan omasta heikkoudesta ja kykenemättömyydestä. Koska siltä ei ainoastaan tykkänään puutu kaikkea ylipursuavaa voimaa, vaan semmoinen tuntuu siitä epämieluisaltakin, kohtalo ei ole sitä enää valinnut suuria töitä suorittamaan. Sillä suurimmat tällä maapallolla tapahtuneet mullistukset eivät olisi olleet ajateltavissa, jos niiden käyttövoimana olisivat kiihkoisten, jopa hysteeristen intohimojen asemesta olleet ainoastaan porvarilliset rauhan ja järjestyksen avut.

Mutta tämä maailma on varmasti kulkemassa suurta mullistusta kohti. Ja kysymys voi olla ainoastaan siitä, päättyykö mullistus arjalaisen ihmiskunnan hyväksi vai ikuisen juutalaisen hyödyksi.

Kansallisen valtion täytyy pitää huolta siitä, että nuorisoa sopivalla tavalla kasvattamalla saadaan tämän maapallon viimeisten ja suurimpien ratkaisujen varalle säilytetyksi terve ihmissuku.

Mutta se kansa, joka ensimmäisenä lähtee tälle tielle, perii voiton

卐

Kansallisen valtion koko sivistys- ja kasvatustoiminnan täytyy huipentua siihen, että se saa rotuvaiston ja rotutunteen sekä vaistomaisesti että järjellä käsitettävästi polttamalla poletuksi sen haltuun uskotun nuorison sydämeen ja aivoihin. Ei ainoaakaan poikaa

eikä ainoaakaan tyttöä saa päästää koulusta, ennen kuin heille on viimeiseksi tiedoksi opetettu veren puhtauden välttämättömyys ja olemus. Sillä tavalla saadaan luoduksi meidän kansamme rodullisten perusteiden säilymisen edellytykset ja sitä tietä vuorostaan turvatuksi myöhäisemmän kulttuurin jatkokehityksen ennakkoedellytykset.

Sillä kaikki ruumiillinen ja kaikki henkinen koulutus jäisi loppujen lopuksi sittenkin arvottomaksi, jollei se tulisi sellaisen olennon hyväksi, joka on periaatteellisesti valmis ja päättäväinen säilyttämään itsensä ja oman erikoislaatunsa.

Muussa tapauksessa tapahtuisi semmoista, mitä saksalaisten täytyy jo nyt suurin piirtein valittaa, vaikk'ei tämän järkyttävän onnettomuuden koko laajuutta ehkä olekaan vielä käsitetty, että näet *me pysymme vielä tulevaisuudessakin pelkkänä kulttuurin lannoitteena, emme ainoastaan nykyisen ahtaan porvarillisen käsityskannan merkityksessä, joka pitää yksityistä menetettyä kansatoveria ainoastaan menetettynä valtionkansalaisena, vaan myöskin sen tuskallisen tiedon ja tunnon merkityksessä, että meidän veremme on, kaikista tiedoistamme ja taidoistamme huolimatta, sittenkin tuomittu huononemaan. Sekoittautuessamme yhä edelleen toisiin rotuihin kohotamme tosin kyllä näitä niiden tähänastiselta kulttuuritasolta korkeammalle asteelle, mutta itse vaivumme ikuisiksi ajoiksi pois omasta korkeudestamme.*

Muuten on tämänkin kasvatuksen saatava rodulliselta näkökannalta viimeinen, lopullinen täydennyksensä sotapalveluksessa. Samoin kuin ylipäänsäkin asevelvollisuusaikaa tulee pitää tavallisten saksalaisten miesten tavallisen kasvatuksen päätöksenä.

卐

Yhtä suuri merkitys kuin kansallisessa valtiossa on ruumiillisen ja henkisen kasvatuksen laadulla, yhtä tärkeä on sellaiselle valtiolle myös ihmisvalinta sellaisenaan. Nykyisin tähän asiaan suhtaudutaan varsin kevyesti. Yleensä pidetään nimenomaan

ylempien, nykyisin hyvässä taloudellisessa asemassa olevien vanhempien lapsia vuorostaan korkeamman koulutuksen ja sivistyksen arvoisina. Kysymys kyvykkyydestä ja lahjakkuudesta on tällöin toisarvoinen asia. Mutta kykyjä sinänsä voidaan arvostaa ainoastaan suhteellisesti. Maalaispoika voi olla paljon kyvykkäämpi kuin sellaisten vanhempien poika, joiden esivanhemmat puolestaan ovat jo monen miespolven ajan olleet paremmassa asemassa, vaikk'ei hän yleiseltä tietomäärältään pystykään kilpailemaan porvarispojan kanssa. Mutta tämän viimeksi mainitun suuremmalla tietomäärällä sinänsä ei ole mitään tekemistä suuremman tai pienemmän kyvykkyyden kanssa, vaan se juontaa juurensa siitä verrattomasti suuremmasta vaikutteiden paljoudesta, joita lapsi on monipuolisemman kasvatuksen ja runsasmuotoisen, monivivahteisen elämänympäristönsä vaikutuksesta taukoamatta saanut ja saa. Jos kyvykäs maalaispoika olisi pienestä pitäen kasvanut ja varttunut samanlaisessa ympäristössä, hänen henkinen suorituskykynsä olisi aivan toisenmoinen. Nykyisin on ehkä olemassa yksi ainoa ala, jolla tosiaankaan syntyperä ei ole niin ratkaiseva tekijä kuin oma synnynnäinen lahjakkuus: taide. Tällä alalla, missä kerta kaikkiaan ei voi ainoastaan »oppia», vaan kaiken täytyy olla jo synnynnäisenä olemassa ja sitä vain voidaan kehittää enemmän tai vähemmän suotuisalla tavalla edistämällä valmiita taipumuksia, eivät vanhempien rahat ja tavarat tule juuri ollenkaan kuuloon. Sen vuoksi osoittautuukin tällä alalla kaikkein parhaiten, ettei nerokkuus suinkaan ole eroamattomasti yhdistynyt korkeimpiin kansankerroksiin, saati rikkauteen. Suurimmat taiteilijat ovat varsin usein lähtöisin mitä köyhimmistä kodeista. Ja monesta pienen maalaiskylän pojasta on aikojen kuluessa sukeutunut monipuolinen mestari.

Ei ole juuri mairittelevaa nykyajan ajatuksen syvällisyydelle, ettei sellaista tunnettua asiaa käytetä koko henkisen elämän hyödyksi. Arvellaan, että seikka, jota ei käy kieltäminen taiteen alalla, ei pidä paikkaansa ns. reaalisten tieteiden suhteen. Epäi-

lemättäkin ihmiselle voidaan kasvatuksen avulla opettaa eräitä konemaisia kykyjä ja taitoja, samoin kuin taitavan opetuksen avulla on mahdollista opettaa oppivaiselle, viisaalle villakoiralle mitä uskomattomimpia taitotemppuja. Mutta samoin kuin tuommoisessa eläintenopetuksessa ei eläimen oma järki ja ymmärrys itsestään johda sellaisiin harjoituksiin, samoin on ihmistenkin laita. Ottamatta huomioon toista kykyä voidaan ihmisellekin opettaa tiettyjä tieteellisiä taitotemppuja, mutta menetelmä on silloin aivan samanlainen, yhtä eloton, sisäistä innoitusta vailla kuin eläimelle temppuja opetettaessa. Erikoisen henkisen harjoituksen avulla voidaan kyllä tupata tavalliseen keskimitan ihmiseen tietoa enemmänkin kuin keskimitan-tietomäärä; mutta se pysyy sittenkin kuolleena ja loppujen lopuksikin hedelmättömänä tietona. Tuloksena on sellainen ihminen, joka saattaa kyllä olla elävä tietosanakirja, mutta siitä huolimatta kaikissa erikoisissa olosuhteissa ja elämän ratkaisevina hetkinä surkean avuton; hänet täytyy aina ennakolta erikoisesti perehdyttää ja opastaa ja totuttaa kaikkiin, jopa kaikkein vaatimattomimpiinkin tehtäviin; sitä vastoin hän ei omasta takaa pysty antamaan ihmiskunnan sivistyksen kehittämiseen pienintäkään omaa panosta. Sellainen konemaisesti opetettu ja harjoitettu tieto riittää enintään ottamaan nykyisenä aikana hoidettavakseen valtionvirkoja.

On itsestään selvää, että kansakunnan koko joukon keskuudesta täytyy löytyä kykyjä ja taipumuksia jokapäiväisen elämän kaikille mahdollisille aloille. Edelleen on itsestään selvää, että tiedon arvo on sitä suurempi, kuta suuremmassa määrin yksilön kuollutta tietomäärää elähdyttää vastaava lahjakkuus. *Luovia aikaansaannoksia voi ylipäänsä syntyä ainoastaan silloin, kun kyky ja tieto ovat yhtyneet keskenään kuin avioliittoon.*

Osoitettakoon vielä yhdellä esimerkillä, miten rajattomasti nykyinen ihmiskunta tässä suhteessa rikkoo ja tekee syntiä. Aika ajoin näytetään kuvalehdissä Saksan poroporvareille, että siellä ja siellä on silloin ja silloin ensimmäinen neekeri valmis-

tunut asianajajaksi, opettajaksi, jopa papiksikin, ehkäpä hänestä on tullut sankaritenorikin tms. Tylsämielisen porvariston ihmetellen ja kummeksien tutustuessa moisen ihmeopetuksen tulokseen, mieli tulvillaan kunnioitusta tätä nykyisen kasvatustaidon satumaista tulosta kohtaan, juutalaiset osaavat erittäin ovelasti kyhätä siitä uuden todistuksen oman *ihmisten tasa-arvoisuuden* teoriansa paikkansapitävyydestä, jota teoriaa he yrittävät eri kansoille syöttää. Nykyinen rappeutunut porvarillinen maailma ei pysty edes aavistamaankaan, että tässä on tosiaankin kysymys synnistä kaikkea järkeä vastaan, että on rikollista järjettömyyttä opettaa synnynnäistä puoliapinaa niin kauan, kunnes luullaan, että hänestä on saatu värkätyksi asianajaja, vaikka miljoonien kaikkein korkeimpien kulttuurirotujen jäsenten täytyy samalla aikaa pysytellä täysin arvottomissa asemissa; että on synti ikuisen Luojan tahtoa vastaan, että sadat- ja taas sadattuhannet hänen lahjakkaimmat luomansa päästetään menehtymään nykyisessä kurjaliston suossa, samalla kuin hottentotteja ja zulukaffereita opetetaan henkisiin ammatteihin. Sillä se ei ole yhtään sen kummempaa kuin villakoiran opetus, se ei ole tieteellistä »koulutusta». Jos älymystörotujen hyväksi olisi uhrattu yhtä paljon vaivaa ja huolellisuutta, näiden edustajista olisi jok'ikinen saatu tuhat vertaa pikemmin pystymään samoihin suorituksiin.

Mutta niin sietämätön kuin tämä asiaintila olisikin, jos tällöin olisi kysymys koskaan enemmästä kuin pelkistä poikkeuksista, yhtä sietämätön asiaintila on jo nykyisin siellä, missä lahjakkuus ja taipumukset eivät ole ratkaisevia korkeamman sivistyksen saamiselle. Niin juuri, sietämätön ajatus kerrassaan, että joka vuosi katsotaan satojatuhansia aivan lahjattomia ja kyvyttömiä ihmisiä korkeamman opetuksen arvoisiksi, jota vastoin toiset sadattuhannet usein hyvinkin lahjakkaat jäävät kaikkea ylempää koulutusta vaille. Sitä vahinkoa, jonka valtio siten joutuu kärsimään, ei käy ollenkaan arvioiminenkaan. Kun viimeksi kuluneina vuosikymmeninä huomattavien keksintöjen

määrä lisääntyi tavattomasti varsinkin Pohjois-Amerikassa, se ei suinkaan tapahtunut pienimmältä osaltaan sen ansiosta, että siellä on olennaisesti useammilla kansan alimmista kerroksista lähteneillä kyvyillä mahdollisuudet päästä osallisiksi korkeammasta opetuksesta kuin Euroopassa on laita.

Mutta keksimiseenpä ei riitäkään, että päässä on paljon sinne kuin suppilosta kaatamalla ahdettua tietoa, vaan ainoastaan lahjakkuuden elähdyttämä tieto. Mutta siihen ei Saksassa nykyisin panna lainkaan arvoa: hyvät arvosanat yksin ovat kaikki kaikessa.

Tässäkin kohdin kansallisen valtion on aikoinaan puututtava kasvattavasti asiaan. *Sen tehtävänä ei ole taata ja säilyttää määräävää vaikutusvaltaa jollekin ennestään olemassa olevalle yhteiskuntaluokalle, vaan sen tehtävänä on etsiä kaikkien kansatoverien suuresta joukosta pystyvimmät, terävimmät yksilöt ja johtaa nämä virkoihin ja arvoihin.* Sen velvollisuutena ei ole ainoastaan antaa tavallisille keskimitan lapsille kansakoulussa tiettyä kasvatusta, vaan sillä on myös velvollisuus opastaa jokainen kyky sille uralle, jonne se kuuluu. Mutta ennen kaikkea sen on pidettävä ylevimpänä tehtävänään avata valtion korkeimpien oppilaitosten portit kaikille kyvyille, ollenkaan välittämättä siitä, mistä piireistä nämä ovat lähtöisin. Tämä tehtävä sen täytyy suorittaa, koska ainoastaan sillä tavalla voi kuollutta tietoa edustavasta kansankerroksesta nousta ja syntyä nerokas kansakunnan johto.

Vielä eräästä toisestakin syystä valtion täytyy ryhtyä tämänsuuntaisiin valvontatoimenpiteisiin: meikäläiset henkiset kansankerrokset ovat varsinkin Saksassa niin omaan piiriinsä sulkeutuneet ja niin kalkkiutuneet, että niiltä puuttuu elävää yhteyttä alaspäin. Tämä kostautuu kahteen suuntaan: ensiksikin niiltä siten puuttuu laajojen kansankerrosten ymmärtämystä ja tuntemusta. Ne ovat jo liian kauan olleet erillään tästä yhteydestä, jotta niillä enää voisi olla välttämätöntä kansan psykologista ymmärtämystä. Ne ovat vieraantuneet kansasta. Mutta noilta

vlimmiltä kerroksilta puuttuu toiseksi myös välttämätöntä tahdonvoimaa ja tarmoa. Sillä se on erikoiseksi kastiksi erottautuneiden älymystöpiirien keskuudessa aina heikompi kuin alkukantaisen kansan suurissa joukoissa. Tieteellistä sivistystä ei meiltä saksalaisilta, Herra nähköön, ole koskaan puuttunut, mutta sitä enemmän tarmoa ja päättäväisyyttä. Kuta »henkevämpiä» esimerkiksi meikäläiset valtiomiehet olivat, sitä heikommat olivat enimmäkseen heidän todelliset aikaansaannoksensa. Poliittinen valmistautuminen samoin kuin teknillinen varustautuminen maailmansotaan eivät olleet epätyydyttävät sen vuoksi, että meidän kansaamme olisivat hallinneet *liian vähän sivistyneet* miehet, vaan pikemminkin siksi, että hallitsemassa olevat olivat *liikasivistyneitä* miehiä, jotka oli ahdettu tietoa ja henkevyyttä ja älykkyyttä täpösen täyteen, mutta joilta tykkänään puuttui tervettä vaistoa ja samoin tarmoa ja rohkeutta. Oli kohtalokas, onneton seikka, että Saksan kansa joutui taistelemaan olemassaolotaistelunsa filosofoivan, heikon miehen valtakunnankanslerikautena. Jos meillä olisi Bethmann Hollwegin kaltaisen miehen asemesta ollut johtajana joku rotevampi kansanmies, ei tavallisen krenatöörin sankariveri olisi vuotanut turhaan. Samoin oli johtaja-aineksemme liioitellun puhtaasti henkinen jalostus vallankumousta havittelevien marraskuunretkujen parhain liittolainen. Ehkäistessään ja pidätellessään haltuunsa uskottua kansallista omaisuutta mitä häpeällisimmällä tavalla, sen sijaan että olisi pannut sen panokseksi täydellisenä ja kokonaisena, tuo älymystö itse loi toisten menestyksen edellytykset.

Tässä kohdin voi katolista kirkkoa pitää esikuvallisena koulu-esimerkkinä. Sen papiston naimattomuudesta johtuu, että on pakko hankkia hengellisen säädyn täydennys aina laajojen kansankerrosten keskuudesta, sen sijaan että se saataisiin omista riveistä. Mutta juuri tätä pappien naimattomuuden merkitystä useimmat eivät laisinkaan tunne. Siitä juuri aiheutuu se uskomattoman reipas voima, joka asuu tuossa ikivanhassa laitok-

sessa. Sillä sen johdosta, että tuo hengellisten arvohenkilöiden jättiläisarmeija alinomaa uusiutuu kansan alimmista kerroksista, kirkko ei ainoastaan säilytä läheistä vaistonvaraista kosketustaan kansan tunnemaailmaan, vaan myös takaa itselleen sellaisen tarmon ja työteliäisyyden määrän, jommoista on sellaisessa muodossa ikuisesti olemassa ainoastaan kansan syvien rivien keskuudessa. Siitä on lähtöisin tuon jättiläiselimistön hämmästyttävä nuorekkuus, sen henkinen joustavuus ja teräksinen tarmo ja tahdonvoima.

Kansallisen valtion tehtävänä on oleva pitää opetustoimessaan huoli siitä, että olemassa olevat kansan henkiset kerrokset joutuvat lakkaamatta uudistumaan alhaaltapäin tulevan raikkaan, tuoreen verenlisän johdosta. Valtion tehtävänä on äärimmäisen huolellisesti ja tarkasti seuloa kansatoverien kokonaisjoukosta luonnostaan ilmeisesti kaikkein kykenevin ihmisaines ja käyttää sitä yhteisön palvelukseen. Sillä valtio ja valtiomiehet eivät ole olemassa sen takia, että tekisivät mahdollisiksi erikoisten kansanluokkien toimeentulon, vaan täyttääkseen heille kuuluvat tehtävät. Mutta se on mahdollista ainoastaan sikäli, kuin niiden hoitajiksi aivan periaatteellisesti koulutetaan ainoastaan kykeneviä ja lujatahtoisia persoonallisuuksia. Tämä ei pidä paikkaansa ainoastaan kaikkien virkojen suhteen, vaan pätee kansakunnan henkisen johdon suhteen ylimalkaan kaikilla aloilla. Siinäkin piilee kansan suuruutta edistävä tekijä, että onnistutaan kouluttamaan kykenevimmät henkilöt heille sopiville aloille ja asettamaan heidät kansayhteisön palvelukseen. *Jos keskenään kilpailee kaksi kansaa, joilla molemmilla on yhtä hyvät luontaiset lahjat ja taipumukset, voiton perii se, jolla on koko henkisessä johdossaan edustettuina parhaimmat kyvyt, ja se jää alakynteen, jonka johto on ainoastaan erikoisten säätyjen tai kansanluokkien yhteinen suuri jyvähinkalo, jossa ei kiinnitetä huomiota yksityisten edustajien synnynnäisiin kykyihin.*

Tosin kyllä tämä tuntuu meidän nykyisessä maailmassamme toistaiseksi mahdottomalta. Siihen huomautetaan heti paikalla,

ettei esim. saa vaatia, että korkean valtionvirkamiehen pikku pojasta tulee hyvä, sanotaan vaikka käsityöläinen, koska toinen poika, jonka vanhemmat ovat olleet käsityöläisiä, tuntuu kyvykkäämmältä. Se voinee pitää paikkansa, kun käsityöhön suhtaudutaan sillä tavoin kuin siihen nykyisin suhtaudutaan. Senpä vuoksi kansallisen valtion täytyy päästä periaatteellisesti toisenlaiseen työn käsitteen suhtautumiseen. *Sen täytyy, jos niin tarvitaan, vaikkapa vuosisatoja vievän kasvatuksen avulla tehdä loppu siitä vanhasta pahasta tavasta, että ruumiillista työtä pidetään halpa-arvoisena. Sen on periaatteesta arvostettava kutakin yksityistä ihmistä, ei hänen työnsä lajin, vaan hänen aikaansaannostensa kunnollisuuden ja hyvyyden perusteella.* Tämä mahtaa kuulua suorastaan hirvittävältä sellaisena aikana, jolloin kaikkein kuivin ja hengettöminkin toimistoapulainen on suuremmassa arvossa, koska hän tekee työtä kynällä, kuin älykkäinkään hienomekaanikko. Moinen väärä arviointi ei muuten, niinkuin sanottu, johdu itse asioiden luonteesta, vaan se on keinotekoinen kasvatuksen tulos eikä sitä varhemmin ollut olemassa. Nykyinen luonnoton asiaintila johtuu sekin nykyisen aineellistuneen aikamme sairaalloisuusilmiöistä.

Periaatteellisesti on jokaisella työllä kaksinainen arvo: *puhtaasti aineellinen sekä aatteellinen.* Työn aineellinen arvo johtuu sen merkityksestä, nimenomaan työn aineellisesta merkityksestä yhteisön elämälle. Kuta useampi kansatoveri saa jostakin tietystä valmiista aikaansaannoksesta hyötyä, joko suoranaista tai välillistä, sitä suuremmaksi on sen aineellinen arvo arvioitava. Tämä arviointi kuvastuu joustavasti sinä aineellisena palkkana, jonka kukin yksityinen saa omasta työstään. Tämän puhtaasti aineellisen arvon rinnalla on sitten aatteellinen arvo. Se ei johdu suoritetun työn merkityksestä aineellisesti mitattuna, vaan sen välttämättömyydestä sinänsä. Yhtä varmasti kuin jostakin keksinnöstä koituva aineellinen hyöty voi olla suurempi kuin jokapäiväisestä apurintoimesta aiheutuva, yhtä varmasti yhtei-

sö kuitenkin tarvitsee jälkimmäistä vähäpätöistä palvelusta yhtä välttämättömästi kuin edellistä erikoisen suurta. Yhteiskunta voi tehdä aineellisen eron arvostellessaan kunkin eri työn yhteisölle tuottamaa hyötyä ja voi sen ilmaista siten, millaisen palkan aina mistäkin maksaa; mutta aatteellisesti sen täytyy todeta kaiken työn samanarvoisuus sellaisena hetkenä, jolloin jokainen pyrkii, kukin omalla alallaan — olipa se mikä hyvänsä — tekemään voitavansa. Mutta ihmisen arvostelemisen tuleekin perustua siihen eikä hänen saamansa palkan suuruuteen.

Koska järkevän valtion täytyy kohdistaa huolenpitonsa siihen, että jokaiselle yksilölle osoitetaan se toimiala, joka parhaiten vastaa hänen kykyjään ja taipumuksiaan eli, toisin sanoen, pystyvät henkilöt koulutetaan ja valmennetaan heille sopivaan työhön, mutta kyvykkyys — tästä periaatteesta on lähdettävä — ei ole kasvatuksen tulos, vaan sen täytyy olla synnynnäistä, siis luonnon lahja eikä ihmisen oma ansio, ei siis yleinen kansalaisten keskeinen arviointi voi tapahtua kullekin yksilölle tavallaan kuin määrätyn työn perusteella. Sillä tuo työ tulee hänen syntynsä samoin kuin myös siitä johtuvan kasvatuksen ja koulutuksen tilille, jonka viimeksi mainitun hän on saanut yhteisöltä. Ihmisen arvioinnin täytyy perustua siihen, miten ja millä tavalla hän tekee oikeutta yhteisön hänen käsiinsä luovuttamalle tehtävälle. Sillä se toiminta, jota kukin yksityinen suorittaa, ei ole hänen elämänsä ja olemassaolonsa tarkoitus, vaan ainoastaan sen keino ja välikappale. Pikemminkin hänen tulee ihmisenä jatkuvasti kehittää ja jalostaa itseään, mutta hän voi tehdä siten ainoastaan kulttuurinyhteytensä puitteissa, jonka aina täytyy levätä valtion perustalla. Tämän perustan säilyttämiseksi hänen on suoritettava oma osuutensa. Tuon osuuden muodon määrää luonto; hänen asiansa on ainoastaan uutterasti ja vilpittömästi korvata vuorostaan kansayhteisölle se, mitä tämä on hänelle itselleen antanut. Joka niin tekee, ansaitsee mitä suurinta arvonantoa ja suurinta kunnioitusta. *Aineellinen palkka myönnettäköön sille, jonka suoritukset tuottavat yhteisölle vastaavan*

hyödyn; mutta aatteellisena palkkana pitää olla se arvonanto, jota voi vaatia itselleen jokainen, joka omistaa luonnon hänelle suomat ja kansayhteisön kehittämät ja kouluttamat voimat kansayhteisön palvelukseen. Mutta sitten ei enää olekaan suinkaan häpeä olla pystyvä käsityöläinen, mutta kylläkin on häpeä, jos kykenemättömänä virkamiehenä varastaa Herralta aikaa ja kunnon kansalta jokapäiväisen leivän. Silloin pidetään myös itsestään selvänä, ettei ihmiselle anneta tehtäviä, joista jo edeltäpäin tiedetään, ettei hän niihin pysty.

Muuten semmoinen toiminta on myös ainoa yleisten ja yhtäläisten kansalaisoikeuksien oikeudenmukainen mittapuu.

Nykyinen aikahan itse purkaa ja hajottaa itseään: se saattaa voimaan yleisen äänioikeuden, lavertelee yhtäläisistä oikeuksista, mutta ei kuitenkaan keksi niille mitään perustaa. Se pitää miehen saamaa aineellista palkkaa hänen arvonsa mittana ja särkee sillä tavoin pohjan jaloimmalta tasa-arvoisuudelta, mitä ylipäänsä voi olla olemassa. Sillä tasa-arvoisuus ei perustu eikä voi ikinä perustua eri yksilöiden aikaansaannoksiin sinänsä, mutta se on mahdollinen siinä muodossa, miten kukin täyttää omat erikoiset velvoituksensa. Vain sillä tavalla saadaan luonnon sattuma poistetuksi tekijänä ihmisen arvoa arvioitaessa ja yksilöstä itsestään tehdään hänen oman merkityksensä seppä.

Nykyaikana, jolloin kokonaiset ihmisryhmät pystyvät toisiaan arvostamaan enää ainoastaan palkkaluokkien perusteella, ei tämä tämmöinen — niinkuin jo sanottu — saavuta lainkaan ymmärtämystä. Mutta meille se ei suinkaan saa olla syynä siihen, että luopuisimme ajamasta omia ajatuksiamme. Päinvastoin: *Joka tahtoo parantaa tämän ajan, joka on sisäisesti sairas ja mätä, sen täytyy ensi aluksi osoittaa sellaista rohkeutta, että paljastaa tuon taudin syyt. Mutta kansallissosialistisella liikkeellä pitää olla huolena tämä: yli kaiken poroporvarillisuuden on, lähtien meidän oman kansamme keskuudesta, koottava ja järjestettävä ne voimat, jotka pystyvät uuden maailmankatsomuksen esitaistelijoiksi.*

Tähän tietenkin huomautetaan vastaan, että ylipäänsä on aatteellista arviointia vaikea erottaa aineellisesta, jopa että ruumiillisen työn arvon aleneminen olisi johtunut suorastaan sen huonommasta palkkauksesta. Tämä huonompi palkkaus sitten taas vuorostaan on muka syynä siihen, että yksityisten ihmisten osallisuus oman kansansa kulttuuriaarteista on supistunut. Mutta se juuri vahingoittaa ihmisen aatteellista kulttuuria, jolla sinänsä ei tarvitse olla mitään tekemistä hänen toimintansa kanssa. Ruumiillisen työn kammo ja vieroksunta perustuu muka nimenomaan siihen, että käsityöntekijän kulttuuritaso huonomman palkkauksen johdosta pakostakin alenee ja hänen yleinen väheksyntänsä saa siten tavallaan oikeutensa.

Tässä väitteessä on hyvin paljon perää. Juuri sen vuoksi onkin tulevaisuudessa varottava päästämästä palkkaussuhteiden eroja kovin suuriksi. Älköön sanottako, että niin menetellen suoritukset jäisivät suorittamatta. Se olisi kaikkein surullisin ajan rappion merkki, jos ainoana kiihokkeena suurempiin henkisiin suorituksiin olisi pelkästään parempi palkka. Jos tämä näkökohta olisi tähän saakka ollut maailmassa yksinomaisesti vallitsevana, ihmiskunnalta olisivat sen suurimmat tieteelliset ja kulttuurihyödykkeet jääneet ainiaksi saamatta. Sillä suurimpia keksintöjä, suurimpia löytöjä, mullistavimpia tieteellisiä töitä, inhimillisen kulttuurin ihanimpia muistomerkkejä ei ole maailmalle annettu rahanhimosta. Päinvastoin, niiden synty on varsin usein merkinnyt nimenomaan luopumista rikkauden maallisesta onnesta.

Olkoonpa vaikka niinkin, että kulta on nykyisin paisunut elämän ehdottomaksi valtiaaksi, mutta tulevaisuudessa ihminen kumartaa taas korkeampia jumalia. Nykyisin saanee monikin seikka kiittää olemassaolostaan rahan ja omaisuuden himoa, mutta niiden joukossa lienee varsin vähän sellaista, minkä puuttuminen saisi ihmiskunnan tuntemaan itsensä köyhemmäksi.

Tämäkin on meidän liikkeemme tehtäviä, että se jo nyt, tällä hetkellä rupeaa julistamaan aikaa, joka antaa kullekin yksityiselle, mitä hän tarvitsee eläkseen, mutta samalla pitää voimassa sitä periaatetta, ettei ihminen elä yksinomaan aineellisten nautintojen vuoksi. Tämän täytyy aikoinaan ilmetä viisaasti rajoitettuna ansiotulojen porrastuksena, joka tekee joka tapauksessa jok'ikiselle rehellistä työtä tekevälle mahdolliseksi rehellisen, kunnollisen elämän ja olemassaolon kansatoverina ja ihmisenä.

Älköön sanottako, että tuo tuollainen on ihannetila, mutta ettei tämä maailma sitä käytännössä kestäisi eikä se semmoiseen todellisuudessa milloinkaan pääse.

Emme mekään ole niin yksinkertaisia ja typeriä, että luulisimme, että koskaan onnistuisi luoda aikakautta, jossa ei olisi mitään vikoja eikä puutteita. Mutta se ei vapauta siitä velvollisuudesta, että huomattuja virheitä vastaan on taisteltava, heikkoudet pyrittävä voittamaan ja ponnisteltava ihannetta kohti. Karu todellisuus kyllä omasta puolestaan rajoittaa mahdollisuuksia liiankin paljon. Mutta juuri sen vuoksi ihmisen oikein täytyykin yrittää palvella lopullisia tarkoitusperiä, eivätkä harhaotteet saa häntä houkutella luopumaan päämäärästään, enempää kuin hän voi luopua oikeudenkäytöstä pelkästään sen takia, että siinäkin sattuu erehdyksiä, samoin kuin ei lääkettäkään heitetä menemään sen vuoksi, että siitä huolimatta on sentään aina sairautta olemassa.

Varottakoon arvioimasta ihanteen voimaa liian vähäiseksi. Joka tässä suhteessa rupeaa nykyhetkenä arkailemaan, hänen mieleensä tahtoisin, siinä tapauksessa että hän on aikoinaan ollut sotilas, muistuttaa taaskin sen ajan, jonka sankaruus oli kaikkein valtavin ihanteellisten vaikuttimien voiman tunnustus. Sillä siihen aikaan ei miehiä saanut käymään kuolemaan huoli jokapäiväisestä leivästä, vaan isänmaanrakkaus, luottamus sen suuruuteen, yleinen kansakunnan kunnian tunto. Ja vasta sitten, kun oli vieraantunut ja loitonnut noista ihanteista seuratakseen vallankumouksen reaalisia lupauksia ja vaihta-

nut aseensa selkäreppuun, Saksan kansa joutui maanpäällisen taivaan asemesta yleisen halveksinnan ja yhtä suuressa määrin yleisen hädän kiirastuleen.

Mutta sen vuoksi onkin tuiki välttämätöntä asettaa senaikaisen *reaalisen tasavallan* laskumestarien vastapainoksi luottamus *ihanteelliseen valtakuntaan*.

3. luku.

ALAMAISET JA KANSALAISET.

YLIPÄÄNSÄ se muodostelma, jota nykyisin väärin nimitetään valtioksi, tuntee ainoastaan kahdenlaisia ihmisiä: kansalaisia ja ulkomaalaisia. Kansalaisia ovat kaikki ne, joilla on kansalaisoikeudet joko syntymänsä perusteella tai jotka myöhemmin on otettu maan kansalaisiksi; ulkomaalaisia ovat kaikki ne, jotka nauttivat noita samoja oikeuksia jossakin toisessa valtiossa. Näiden välissä on sitten vielä pyrstötähdenkaltaisia ilmestyksiä, ns. valtiottomia. He ovat ihmisiä, joilla on kunnia olla kuulumatta ainoaankaan nykyisin olemassa olevaan valtioon, siis joilla ei ole missään kansalaisoikeuksia.

Kansalaisoikeudet saadaan nykyisin, niinkuin edellä jo mainittiin, ensi sijassa syntymällä *valtion rajojen sisäpuolella*. Rodulla tai samaan kansaan kuulumisella ei siinä asiassa ole yleensä mitään tekemistä. Neekeri, joka varhemmin on elänyt Saksan suojelualueilla ja jonka asuinpaikka nyt on Saksassa, toimittaa siis, lapsen saadessaan, maailmaan »Saksan kansalaisen». Samoin voidaan mikä tahansa juutalais- tai puolalais-, afrikkalais- tai aasialaislapsi ilman muuta julistaa Saksan kansalaiseksi.

Syntymän perusteella valtion kansalaiseksi tulemisen lisäksi on vielä olemassa mahdollisuus päästä myöhemmin sen kansalaiseksi. Siihen liittyy erinäisiä ennakkoehtoja, esim. että kysymyksessä oleva pyrkijä mikäli mahdollista ei ole murtovaras

tai porton suojelija, että hän lisäksi ei ole poliittisesti epäilyttävä, s.o. että hän siis on vaaraton valtiollinen pölkkypää, ja vihdoin, ettei hän joudu uuden isänmaansa niskoille. Nykyisenä reaalisena aikakautena sillä tietenkin tarkoitetaan ainoastaan maalle taloudellisesti taakaksi joutumista. Jopa pidetään hyödyllisenä suosituksena ja joudukkeena jonkin nykyajan valtion kansalaiseksi pääsemiseksi sitäkin, että voi esittäytyä otaksuttavasti hyväksi veronmaksajaksi.

Rotua koskevilla epäilyksillä ei siinä ylipäänsä ole lainkaan sijaa.

Koko kansalaisoikeuksien hankkimishomma tapahtuu kutakuinkin samaan tapaan kuin hyväksyminen jäseneksi esimerkiksi johonkin autokerhoon. Mies antaa itsestään halutut tiedot, näitä tutkitaan ja niistä annetaan lausunto, ja sitten jonakin päivänä hänelle tuodaan käteen kirjallinen ilmoitus, että hänet on hyväksytty maan kansalaiseksi, joka ilmoitus vielä puetaan sukkelan lystilliseen muotoon. Kysymyksessä olevalle tähänastiselle zulukafferille ilmoitetaan näet: »Teistä on täten tullut saksalainen!»

Tuon taikatempun suorittaa valtion presidentti. Mihin ei mikään taivaan mahti pystyisi, sellaisen muutoksen tekee tuollainen virallinen Theophrastus Paracelsus käden käänteessä. Yksinkertainen kynänpyörähdys vain, niin mistä tahansa mongolilaisesta tollosta on yks'kaks' tullut aito »saksalainen».

Mutta ei siinä kyllin, ettei tuollaisen uuden kansalaisen rodusta välitetä vähääkään, ei edes hänen ruumiillista terveyttäänkään oteta huomioon. Tuommoinen miekkonen voi olla miten pahasti tahansa syfiliksen syömä, mutta nykyiselle valtiolle hän on sentään kansalaisena erittäin tervetullut, mikäli hän ei, niinkuin jo sanottu, merkitse uudelle isänmaalleen taloudellisesti taakkaa eikä valtiollisesti vaaraa.

Noin kaikki nuo muodostumat, joita nimitetään valtioksi, ottavat joka vuosi sisäänsä myrkkyaineita, joita tuskin enää pystyvät voittamaan.

Kansalainen itse eroaa sitten ulkomaalaisesta ainoastaan siten, että hänelle on tie avoinna kaikkiin julkisiin virkoihin, että hänen täytyy mahdollisesti suorittaa asevelvollisuus ja että hän edelleen saa siitä hyvästä ottaa osaa vaaleihin sekä aktiivisesti että passiivisesti. Siinä on suurin piirtein kaikki. Sillä henkilökohtaisten oikeuksiensa ja henkilökohtaisen vapautensa suojaa nauttii ulkomaalainen samalla tavoin, usein jopa suuremmassakin määrässä; ainakin nykyisessä Saksan tasavallassamme tämä pitää paikkansa.

Tiedän, että tämä kaikki on vastenmielistä puhetta; mutta mitään sen ajatuksettomampaa, jopa suorastaan mielettömämpää kuin nykyiset kansalaisoikeutemme tuskin on olemassa. Nykyisin on olemassa eräs valtakunta, jossa on havaittavissa ainakin heikkoja paremman käsitystavan alkuja. Se valtio ei tietystikään ole meidän esikuvallinen Saksan tasavaltamme, vaan Pohjois-Amerikan Yhdysvallat, missä pyritään ainakin osittain jälleen palautumaan järkiinsä. Kieltäessään terveydellisessä suhteessa huonoilta aineksilta periaatteellisesti maahanmuuttoluvan ja eräiltä tietyiltä roduilta yksinkertaisesti kansalaisoikeudet Yhdysvallat tunnustautuvat jo ainakin pieneksi aluksi sellaisen käsityksen kannattajiksi, joka on ominainen kansalliselle valtionkäsitykselle.

Kansallinen valtio jakaa asukkaansa kolmeen luokkaan: kansalaiset, alamaiset ja ulkomaalaiset.

Syntymän perusteella tullaan periaatteellisesti ainoastaan valtion *alamaiseksi*. Valtion alamaisuus sinänsä ei vielä oikeuta julkisiin virkoihin, ei liioin valtiolliseen toimintaan, niinkuin ottamaan osaa vaaleihin enempää aktiivisesti kuin passiivisestikaan. Periaatteellisesti on jokaisen alamaisen rotu ja kansallisuus todettava. Valtion alamaisella on vapaa valta milloin tahansa luopua alamaisuudestaan ja pyrkiä sen maan kansalaiseksi, jonka kansallisuus on sama kuin hänen. *Ulkomaalaiset* eroavat valtion alamaisista ainoastaan siten, että he ovat jonkin vieraan valtion alamaisia.

Nuoren saksalaissyntyisen valtion alamaisen velvollisuutena on hankkia jokaiselle saksalaiselle laissa määrätty koulusivistys. Siten hän alistuu siihen, että hänestä kasvatetaan rotu- ja kansallisuustietoinen kansatoveri. Myöhemmin hänen sitten tulee ottaa osaa valtion säätämiin ruumiinharjoituksiin, ja vihdoin hän astuu armeijaan. Koulutus armeijassa on yleinen; sen tulee kohdistua jokaiseen saksalaiseen mieheen ja kasvattaa hänet ruumiillisten ja henkisten taipumusten perusteella sille alalle, missä häntä sotilaallisesti voidaan käyttää. Hyvämaineiselle terveelle nuorelle miehelle myönnetään sitten, hänen suoritettuaan asevelvollisuutensa, mitä juhlallisimmalla tavalla *kansalaisoikeudet*. Se asiakirja on kaikkein arvokkain asiakirja koko hänen maallisessa elämässään. Hän pääsee siten nauttimaan kaikkia maan kansalaisen oikeuksia ja osalliseksi kaikista sen etuisuuksista. Sillä valtion täytyy tehdä tarkka ero niiden kesken, jotka kansatovereina ovat sen olemassaolon ja suuruuden alkuna ja kannattajina, ja niiden välillä, jotka oleskelevat valtion alueella ainoastaan »ansaitsevina» aineksina.

Kansalaiskirjan luovutus yhdistetään juhlalliseen vannotustoimitukseen, jossa asianomainen valallisesti lupautuu palvelemaan kansayhteisöä ja valtiota. Tuon asiakirjan täytyy olla kaikki muut erot ja rajat hävittävänä, kaikkia yhdistävänä ja yhteen liittävänä siteenä. *Täytyy olla suurempi kunnia olla vaikka kadunlakaisijana tässä Saksan valtakunnassa kuin kuninkaana vieraassa valtiossa.*

Valtion kansalainen on ulkomaalaisten suhteen etuoikeutetussa asemassa. Hän on valtakunnan isäntä ja valtias. Mutta tämä suurempi arvo myös velvoittaa. Kunniattomilta ja luonteettomilta ihmisiltä, alhaisilta rikollisilta, isänmaanpettureilta jne. tämä kunnia voidaan riistää milloin tahansa. Heistä tulee silloin jälleen tavallisia valtion alamaisia.

Saksalaiset tytöt ovat valtion alamaisia ja heistä tulee Saksan kansalaisia vasta heidän mennessään naimisiin. Kuitenkin voidaan kansalaisoikeudet myöntää myös elinkeinoelämän palveluksessa oleville naispuolisille Saksan alamaisille.

4. luku.

PERSOONALLISUUS JA KANSALLINEN VALTIOAJATUS.

KUN kansallinen ja kansallissosialistinen valtio pitää päätehtävänään *valtion kannattajien kasvattamista ja suojelemista*, silloin ei ole siinä kyllin, että rotuaineksia sinänsä suositaan, sitten kasvatetaan ja vihdoin koulutetaan käytännöllisen elämän varalta, vaan on välttämätöntä, että valtio saattaa oman järjestysmuotonsa sopusointuun tämän tehtävän kanssa.

Olisi mielettömyyttä yrittää arvostaa ihmistä sen perusteella, mihin rotuun hän kuuluu, siis julistaa sota sitä marxilaista käsitystä vastaan, että *jokainen ihminen on yhtä hyvä kuin toinenkin*, jollei samalla päättävästi tehdä tästä myös lopullisia johtopäätöksiä. Mutta veren, siis yleensä rodullisen perusteen merkityksen tunnustamisesta on lopullisena johtopäätöksenä se, että tuo arviointi on ulotettava koskemaan kutakin yksityistä ihmistä. Samoin kuin minun yleensä täytyy arvostella kansoja eri tavalla sen perusteella, mihin rotuun ne kuuluvat, samoin myös yksityisiä ihmisiä saman kansayhteisön keskuudessa. Se toteamus, ettei jokainen kansa ole yhtä hyvä kuin toinen, laajenee siten käsittämään samaan kansayhteisöön kuuluvat yksityiset ihmiset osapuilleen siinä merkityksessä, ettei jokainen ihminen voi olla yhtä hyvä kuin toinen; vereen perustuvat aineosat ovat kyllä suurin piirtein samat, mutta niissä on kuitenkin yksityiskohdissa vielä tuhansittain yksityisiä mitä hienoimpia eroja ja vivahduksia.

Tästä käsityksestä johtuva ensimmäinen ja samalla, tekisi mieli sanoa, karkea johtopäätös on se, että yritetään kansayhteisön omassa keskuudessa rodun kannalta erikoisen arvokkaiksi havaittuja aineksia määrätietoisesti edistää ja pitää huolta näiden erityisestä kartuttamisesta.

Tämä tehtävä on karkea sen vuoksi, että se voidaan havaita ja ratkaista melkein konemaisesti. Vaikeampi on tuntea joukosta henkisesti ja aatteellisesti todella arvokkaimmat yksilöt ja varata heille se vaikutusvalta, joka ei ainoastaan kuulu jo noille ylivoimaisille hengille sinänsä, vaan joka ennen kaikkea on hyödyksi valtiolle. Tätä seulontaa kyvyn ja kunnon perusteella ei käy toimittaminen konemaisesti, vaan se on työtä, josta jokapäiväisen elämän taistelu pitää taukoamatta huolen.

Maailmankatsomuksen, joka pyrkii, hyläten demokraattisen joukkoajatuksen, antamaan parhaimmalle kansalle, siis korkeimmille ihmisille, tämän maan, täytyy järjenmukaisuuden nimessä noudattaa edelleen samaa ylimyksellistä periaatetta tämän kansan omassa keskuudessa ja turvata kaikkein parhaimmille yksilöille johtoasema ja suurin vaikutusvalta asianomaisen kansan keskuudessa. Tällöin se ei rakenna enemmistöajatukselle, vaan persoonallisuuden varaan.

Joka nykyisin luulee kansallisen ja kansallissosialistisen valtion olevan erotettavissa toisista valtioista ainoastaan puhtaasti konemaisesti talouselämänsä paremman rakenteen puolesta, siis sen perusteella, että tässä valtiossa olisi paremmin tasattu rikkauden ja köyhyyden erot tai että laajoilla kansankerroksilla olisi enemmän määräämisoikeutta taloudellisen elämän kulkuun tai että olisi vallalla oikeudenmukaisempi palkkaus, liian suuret palkkaerot olisi siis poistettu, se on takertunut kaikkein pinnallisimpiin seikkoihin, eikä hänellä ole harmainta aavistustakaan siitä, mitä meidän on tarkoitettava maailmankatsomuksella. Kaikki juuri edellä kuvailtu ei vielä tarjoa pienintäkään varmuutta jatkuvasta pystyssä pysymisestä, suuruudenvaatimuksista ollenkaan puhumattakaan. Kansa, joka

pysähtyisi pelkästään noihin todella ulkonaisiin uudistuksiin, ei sillä tavoin saisi pienimpiäkään takeita siitä, että se saavuttaa voiton kansojen yleisessä kamppailussa. Liike, joka käsittää kutsumuksekseen ainoastaan tuollaisen tasoittavan ja varmasti kyllä oikeudenmukaisen kehityksen, ei tosiasiassa saa vallitsevissa olosuhteissa aikaan valtavaa, todellista uudistusta, koska se ei pysty synnyttämään syvällistä muutosta, kun näet sen koko toiminta loppujen lopuksi pysähtyy pelkkiin ulkonaisiin seikkoihin voimatta antaa kansalle sellaista sisäistä varmuutta, joka sen, tekisi mieleni sanoa, pakottavan varmasti auttaa lopullisesti voittamaan ne heikkoudet, joiden johdosta me nykyisin saamme kärsiä.

Jotta tämä olisi helpompi ymmärtää, lienee tarkoituksenmukaista luoda vielä kerran silmäys inhimillisen kulttuurikehityksen todellisiin aiheisiin ja syihin.

Ensimmäinen askel, joka ulkonaisesti selvästi havaittavasti erotti ihmisen eläimestä, oli keksintöön johtava askel. Keksintö itse oli alun perin sellaisten pikku juonien ja temppujen löytämistä, joiden käyttäminen helpottaa toisten olentojen kanssa hengestä ja elämästä käytävää taistelua ja monestikin vasta auttaa sen päättymään onnellisesti. Tuollaiset kaikkein alkeellisimmat keksinnöt eivät sen vuoksi vielä salli persoonallisuuden tulla tarpeeksi selvästi näkyviin, koska ne tietenkin tulevat myöhäisempien tai paremminkin nykyajan inhimillisten huomioitsijoiden tietoisuuteen vasta joukkoilmiöinä. Tietyt salaiset temput ja viekkaat juonet, joita ihminen voi tarkkailla esimerkiksi eläimillä, pistävät tosiasiana hänen silmäänsä vasta joukoittain esiintyessään, eikä hän enää pysty toteamaan eikä tutkimaan niiden alkuperää, vaan suoriutuu asiasta yksinkertaisesti siten, että määrittelee semmoiset esimerkit ja tapahtumat »vaistomaisiksi».

Tämä viimeksi mainittu sana ei tässä meidän tarkastettavanamme olevassa tapauksessa merkitse kylläkään yhtään mitään. Sillä joka uskoo elollisten olentojen korkeamman kehityksen,

sen täytyy myöntää, että niiden elämänvietin ja -taistelun jokaisella ilmauksella on aikoinaan täytynyt olla jokin alku; että *yksi* yksilö on ensimmäisenä aloittanut ja että sitten sellainen tapahtumus on toistunut yhä useammin ja levinnyt yhä laajemmalle, kunnes se vihdoin on melkein siirtynyt kaikkien tietyn lajin yksilöiden salatajuntaan ilmetäkseen sitten vaistona.

Tämän ymmärtää ja uskoo helpommin ihmisestä itsestään. Hänen ensimmäiset viisaat toimenpiteensä taistelussa toisten eläinten kanssa — ne ovat varmasti alun perin olleet erikoisen kyvykkäiden yksilöiden toimintoja. Ehdottomasti oli jo tällöinkin persoonallisuus sellaisten päätösten ja suoritusten aiheuttajana, jotka koko ihmiskunta sitten myöhemmin omaksui aivan itsestään selvinä asioina. Aivan samalla tavoin kuin jokin sotilaalliselta kannalta itsestään selvä asia, joka nykyisin on, sanottakoonpa vaikka tullut kaiken strategian pohjaksi, on sittenkin alun perin saanut kiittää synnystään jotakuta aivan erikoista miestä ja on sitten vasta monien, ehkäpä tuhansien vuosien kuluessa yksinkertaisesti muodostunut itsestään selvänä seikkana yleispäteväksi.

Tätä ensimmäistä keksintöä ihminen täydentää toisella: hän oppii asettamaan toisia esineitä ja myös toisia eläviä olentoja oman olemassaolotaistelunsa palvelukseen; ja siten alkaa ihmisen varsinainen keksijäntoiminta, joka nyt on yleisesti nähtävänä silmiemme edessä. Nuo aineelliset keksinnöt, jotka alkavat kivien käytöstä aseena, jotka johtavat eläinten kesyttämiseen, lahjoittavat ihmisille keinotekoisella tavalla tehdyn tulen ja niin edelleen meidän päiviemme moninaisiin ja hämmästyttäviin keksintöihin saakka, osoittavat sitä selvemmin henkilön, persoonallisuuden tuollaisen luovan toiminnan kannattajaksi, kuta lähempänä eri keksinnöt ovat meidän nykyistä aikaamme ja kuta merkitsevämpiä ja syvällisempiä ne ovat. Tiedämme siis joka tapauksessa: mitä ikinä ympärillämme aineellisia keksintöjä nähnemmekin, ne ovat kaikki yksityisen henkilön luovan voiman ja kyvyn aikaansaannoksia. Ja kaikki nuo keksinnöt aut-

tavat viime kädessä osaltaan ihmistä kohoamaan yhä ylemmäs eläinmaailman tason yläpuolelle, jopa lopullisesti loitontamaan hänet siitä. Pohjimmaltaan ne siis palvelevat lakkaamatta täyttyvää korkeampaa ihmiseksitulemista. Mutta sekin, mikä aikoinaan mitä yksinkertaisimpana juonena ja temppuna helpotti aarniometsissä saalista pyydystävän ihmisen olemassaolotaistelua, se jälleen nykyajan nerokkaiden tieteellisten havaintojen ja kokemusten muodossa osaltaan auttaa helpottamaan ihmiskunnan taistelua nykyisestä olemassaolostaan ja takomaan aseita tulevaisuuden taistelun varalta. Kaikki inhimillisen ajattelun ja kekseliäisyyden perimmäiset vaikutukset palvelevat lähinnä ihmisen elämäntaistelua tällä kiertotähdellä, vaikk'ei jostakin keksinnöstä tai löydöstä tai syvällisestä esineiden ja ilmiöiden olemukseen kohdistuvasta syvällisestä tieteellisestä tietämisestä ja tuntemisesta johtuva ns. reaalinen hyöty olisikaan joka hetki selvästi nähtävissä. Koska kaikki yhdessä auttaa ihmistä kohoamaan yhä korkeammalle häntä ympäröivien elollisten olentojen puitteista, se lujittaa ja vahvistaa hänen asemaansa niin, että hän kasvaa joka suhteessa vallitsevaksi olennoksi tämän maan päällä.

Kaikki keksinnöt ovat siis jonkun erikoisen henkilön luovan työn tulosta. Kaikki nuo henkilöt itse ovat, tahtoen tai tahtomattaan, suurempia tai pienempiä kaikkien ihmisten hyvän-tekijöitä. Heidän vaikutuksensa ja toimintansa antaa myöhemmin miljoonille, jopa miljardeille ihmisolennoille käteen apukeinot elämäntaistelun käymisen helpottamiseksi.

Kun me nykyisen aineellisen kulttuurin alkuvaiheissa näemme aina yksityisiä henkilöitä keksijöinä, jotka sitten täydentävät toinen toistaan ja rakentavat aina edelleen toinen toisensa perustalle, niin aivan samoin näemme tapahtuvan myös keksijöiden havaitsemien ja löytämien seikkojen käytössä ja toteuttamisessa. Sillä myös kaikki tuotantotapahtumukset on alun perin rinnastettava keksintöjen kanssa ja ne ovat siten riippuvaisia henkilöstä. Myös puhtaasti teoreettinen ajatustyö, jota

ei yksityiskohdiltaan käy ollenkaan mittaaminen, mutta joka kuitenkin on kaikkien myöhempien aineellisten keksintöjen edellytys, osoittautuu taaskin yksityisen henkilön yksinomaiseksi aikaansaannokseksi. Eivät suuret joukot keksi eivätkä enemmistöt suorita järjestely- tai ajatustyötä, vaan aina ja kaikessa ainoastaan yksityinen ihminen, henkilö.

Inhimillinen yhteisö tuntuu ainoastaan siinä tapauksessa hyvin järjestetyltä, että se mahdollisimman auliisti auttaa noiden luovien voimien töitä ja mahdollisimman hyödyllisellä tavalla käyttää niitä koko yhteisön hyväksi. Arvokkainta keksinnössä itsessään, olipa se aineellisen tai ajatuksenmaailman alalta, on lähinnä keksijä itse henkilönä. Hänen kiinnittämisensä koko yhteiskuntaa hyödyttävälle paikalle on siis kansayhteisön järjestön ensimmäinen ja tärkein tehtävä. Niin, itse järjestön tehtävänä tulee olla ainoastaan tuon periaatteen toteuttaminen. Vasta siten se vapautuu konemaisuuden kirouksesta ja itse muuttuu eläväksi elimistöksi. *Sen täytyy omassa itsessään olla sen pyrkimyksen ruumiillistuma, että kyvyt asetetaan suurten joukkojen yläpuolelle ja nämä niin ollen alistetaan kykyjen alaisiksi.*

Niin ollen ei siis ole siinä kyllin, ettei järjestö saa estää kykyjä kohoamasta esiin joukosta, vaan sen täytyy päinvastoin oman olemuksensa luonteen pohjalla mahdollisimman suuressa määrässä sitä helpottaa ja tehdä se mahdolliseksi. Sen on tällöin lähdettävä siitä periaatteesta, ettei ihmiskunnan menestys ole milloinkaan ollut joukkojen varassa, vaan että se on piillyt sen luovissa yksilöissä, joita sen vuoksi on todellisuudessa sanottava ihmissuvun hyväntekijöiksi. Yhteisön etu vaatii, että heille taataan ratkaisevin vaikutusvalta ja että heidän toimintaansa helpotetaan. Varmastikaan ei tuota etua tyydytä eikä sitä palvele ajatuskyvyttömien tai taidottomien, mutta ei ainakaan missään tapauksessa armoitettujen suurten joukkojen valta, vaan ainoastaan semmoisten miesten johto, jotka luonto on erikoisilla lahjoillaan tehnyt siihen kykeneviksi.

Tuommoisten henkilöiden etsimisestä joukosta pitää, niinkuin jo on sanottu, ennen kaikkea ankara elämäntaistelu itse huolen. Monet siinä sortuvat ja joutuvat tuhon omiksi, eivät siis loppujen lopuksikaan osoittaudu määrätyiksi korkeimpaan kutsumukseen, ainoastaan muutamat näyttäytyvät lopullisesti valituiksi. Ajattelun, taiteellisen luomistyön, jopa talouselämänkin aloilla tuommoista valintatapahtumusta tapahtuu vielä tänäkin päivänä, vaikka se varsinkin viimeksi mainitulla alalla jo on suuresti vaikeutunut. Valtion hallinnossa ja samoin myös sen mahdin palveluksessa, jonka ruumiillistuma on kansakunnan järjestetty puolustusvoima, on tämä ajatus vallitsevana. Kaikkialla on siellä vielä vallitsevana persoonallisuuden aate, sen arvovalta alaspäin ja vastuu lähimmälle ylemmälle henkilölle. Ainoastaan poliittinen elämä on nykyisin jo ratkaisevasti luopunut tästä kaikkein luonnollisimmasta periaatteesta. Vaikka koko inhimillinen kulttuuri on ainoastaan persoonallisuuksien luovan toiminnan tulosta, työntäytyy kansayhteisön koko johdossa, mutta ennen kaikkea sen ylimmässä johdossa enemmistön arvon periaate ratkaisevana etualalle ja alkaa sieltä käsin vähitellen myrkyttää alaspäin koko elämää, s.o. sitä hajottaa. Myös juutalaisten vieraissa kansanruumiissa harjoittaman toiminnan hävittävä vaikutus on pohjimmaltaan pantava ainoastaan niiden heidän ainaisten yritystensä tilille, että he pyrkivät isäntäkansojensa keskuudessa kaivamaan maata persoonallisuuksien alta ja asettamaan niiden tilalle suuret joukot. Mutta siten tulee arjalaisen ihmiskunnan järjestävän ja rakentavan periaatteen sijaan juutalaisten hävittävä periaate. Heistä tulee siten kansojen ja rotujen »hajaannuksen käyteaine» ja laajemmassa merkityksessä inhimillisen kulttuurin hajottaja.

Mutta marxilaisuus osoittautuu sen juutalaisten yrityksen oikeaksi puhtoviljelyksi, että kaikilla inhimillisen elämän aloilla pitää päästä eroon yksilön ylivoimaisesta merkityksestä ja korvata se suurten joukkojen lukumäärällä. Sitä vastaa poliittisessa elämässä parlamentaarinen hallitusmuoto, jonka näemme,

alkaen kunnista, pienimmistä alkusoluista, vaikuttavan perin turmiollisesti koko valtakunnan ylintä johtoa myöten, ja talouselämässä sellainen ammattiyhdistysliikejärjestelmä, joka ei palvele työläisten todellisia etuja, vaan yksinomaan kansainvälisen maailmanjuutalaisen hävittäviä tarkoituksia. Samassa määrin kuin talouselämä siirtyy pois persoonallisuusperiaatteen vaikutuspiiristä ja sen sijaan joutuu alttiiksi yksinomaan suurten joukkojen vallalle ja vaikutukselle, se pakostakin menettää kaikkien palveluksessa olevan ja kaikille arvokkaan suorituskykynsä ja joutuu vähitellen varman taantumisen uhriksi. Kaikki tehdasneuvostot, jotka sen sijaan, että valvoisivat työläisten ja toimihenkilöiden etuja, pyrkivät vaikuttamaan itse tuotantoon, edistävät samoja hävittäviä tarkoitusperiä. Ne vahingoittavat kokonaistulosta, mutta sitä tietä todellisuudessa kutakin yksilöä. Sillä kansanruumiin jäseniä ei ajan pitkään tyydytetä pelkillä tyhjillä teoreettisilla sananparsilla, vaan paljonkin paremmin kunkin yksityisen osaksi tulevin jokapäiväisen elämän hyödykkein sekä siitä johtuvalla lopullisena tuloksena olevalla vakaumuksella, että kansayhteisö ja sen kaikki saavutukset valvovat jokaisen yksityisen etua.

Ei merkitsekään yhtään mitään, osoittautuuko marxilaisuus joukkoteoriansa perusteella kykeneväksi ottamaan nykyisin olemassa olevaa talouselämää haltuunsa ja jatkamaan sitä edelleen. Arvostelua tuon periaatteen oikeutuksesta tai epäoikeutuksesta ei ratkaise se seikka, voidaanko sen osoittaa pystyvän hoitamaan ja valvomaan nykyisin jo valmiina olemassa olevaa tulevaisuuden varalle, vaan yksinomaan se todistus, että se itse pystyisi luomaan sellaisen kulttuurin. Vaikkapa marxilaisuus tuhannestikin kykenisi ottamaan nykyisen talouselämän haltuunsa ja pitämään sitä edelleen toiminnassa omassa johdossaan, ei edes tuommoisen toiminnan menestyminenkään vielä pystyisi todistamaan mitään sen tosiasian vastapainoksi, ettei se pystyisi omaa periaatettaan käyttämällä luomaan itse sitä, minkä se nyt ottaa valmiina haltuunsa.

Ja siitä marxilaisuus on antanut käytännössä todistuksen. Ei siinä kyllin, ettei se ole missään kyennyt luomalla perustamaan kulttuuria eikä edes talouselämääkään, se ei todellisuudessa ole edes pystynyt jo ennestään olemassa olevaa jatkamaan omien periaatteidensa mukaan, vaan sen on ollut pakko jo varsin lyhyen ajan kuluttua turvautua toimilupien tietä taaskin henkilöllisyysperiaatteen ajatuskulkuihin, aivan samoin kuin se ei voi tulla toimeen omassa järjestäytymisessäänkään ilman noita periaatteita.

Mutta se juuri on oleva kansallisen maailmankatsomuksen ja marxilaisen maailmankatsomuksen periaatteellinen ero, että edellinen ei tunnusta ainoastaan rodun arvoa, vaan samalla myös persoonallisuuden merkityksen ja määrää sen erääksi koko rakennelmansa peruspylvääksi. Ne ovat sen maailmankäsityksen kannattavat tekijät.

Jos erikoisesti kansallissosialistinen liike ei ymmärtäisi tuon periaatteellisen käsityksen perustavanluontoista merkitystä, vaan sen sijaan ryhtyisi nykyistä valtiota ulkonaisesti paikkailemaan tai kerrassaan pitämään joukkokatsantokantaa omanaan, silloin se todellisuudessa olisi ainoastaan marxilaisuuden kilpailijapuolue; sillä ei olisi niin muodoin oikeutta nimittää itseään maailmankatsomukseksi. Jos liikkeen yhteiskunnallisena ohjelmana olisi ainoastaan persoonallisuuden syrjäyttäminen ja suurten joukkojen asettaminen sen sijaan, silloin kansallissosialismi itse jo olisi joutunut marxilaisuuden myrkyn saastuttamaksi, niinkuin meikäläisten porvarillisten puolueiden on käynyt.

Kansallisen valtion on pidettävä huoli kansalaistensa hyvinvoinnista tunnustamalla aina ja joka paikassa persoonallisuuden arvon merkitys ja panemalla siten kaikilla aloilla alulle sellaisen tuotannollisen toimintakyvyn huippuennätys, joka vuorostaan suo myös kullekin yksityiselle mahdollisimman suuren osuuden.

Ja kansallisen valtion on sen mukaisesti vapautettava koko, mutta varsinkin ylin, siis valtiollinen johto kerta kaikkiaan

enemmistö-, siis joukkojen määräämisvallan parlamentaarisesta periaatteesta ja sen sijaan turvattava kiistämättömästi persoonallisuuden oikeudet.

Siitä johtuu seuraava toteamus:

Parhain valtiosääntö ja valtiomuoto on se, joka kaikkein luontevimman varmasti saattaa kansakunnan parhaimmat kyvyt johtavaan merkitykseen ja määräävään vaikutusvaltaan.

Mutta samoin kuin talouselämässä eivät pystyvät miehet ole määrättävissä ylhäältä käsin, vaan heidän on itsensä tunkeuduttava esiin, ja samoin kuin tässä on loppumaton koulutus kaikkein pienimmästä kauppatoimesta aina kaikkein suurinta yritystä myöten itsestään selvä asia ja ainoastaan elämä itse sitten toimittaa kulloinkin kysymykseen tulevat kokeet, samoin ei valtiollisiakaan kykyjä voida yks'kaks' »keksiä». Erikoisluontoiset nerot kulkevat omia teitään välittämättä tavallisesta ihmiskunnasta.

Valtion täytyy ankkuroida persoonallisuusajatus koko järjestöönsä, alkaen pienimmistä soluista, kunnista, valtakunnan ylintä johtoa myöten.

Ei ole olemassa enemmistönratkaisuja, vaan ainoastaan vastuunalaisia henkilöitä, ja »neuvosto»-sana palautetaan alkuperäiseen merkitykseensä. Joka miehellä on kyllä rinnallaan neuvonantajia, mutta *ratkaisun tekee yksi mies.*

Sen periaatteen, joka aikoinaan teki Preussin armeijasta Saksan kansan ihmeellisimmän välineen, on vastaisuudessa oltava koko valtionkäsityksemme rakennustyön periaatteena: *jokaisella johtajalla arvovalta alaspäin ja vastuu ylöspäin.*

Ei silloinkaan voida tulla toimeen ilman niitä laitoksia, joita nykyisin nimitämme parlamenteiksi. Nuo neuvostot vain joutuvat silloin todella neuvottelemaan, mutta vastuu voi ja saa olla kulloinkin ainoastaan *yhdellä* miehellä, ja niin ollen on myös tällä yksin arvovalta ja käskyvalta.

Parlamentit ovat semmoisinaan välttämättömiä, koska ennen kaikkea niissä saavat tilaisuuden päästä vähitellen kohoamaan

ne kyvyt, joille myöhemmin voidaan uskoa erikoisia vastuunalaisia tehtäviä.

Täten syntyy seuraavanlainen kuva:

Kansallisella valtiolla ei ole, alkaen kunnasta aina valtakunnan johtoon saakka, lainkaan edustuslaitoksia, jotka voisivat jotakin päättää enemmistön perusteella, vaan ainoastaan neuvottelevia elimiä, jotka toimivat kunkin valitun johtajan rinnalla ja joille tämä jakaa tehtävät, jotta nämä sitten vuorostaan tarpeen mukaan ottavat jollakin tietyllä alalla ehdottoman vastuun kannettavakseen, aivan samalla tavoin kuin se suuremmissa puitteissa on kunkin tuommoisen elimen johtajalla tai puheenjohtajalla.

Kansallisen valtion on periaatteellisesti mahdoton suvaita semmoista, että erikoislaatuisissa, esimerkiksi taloudellisluonteisissa kysymyksissä kysytään neuvoa tai tiedustellaan mielipidettä sellaisilta ihmisiltä, jotka eivät kasvatuksensa ja toimintansa perusteella voi ymmärtää noista asioista mitään. Sen vuoksi se jakaa edustuselimensä jo edeltäkäsin *valtiollisiin ja ammatillisiin säätykamareihin.*

Jotta näiden hedelmälliselle yhteistoiminnalle saataisiin luoduksi takeet, niiden yläpuolella on valiokuntana pysyvä erikoinen senaatti.

Ei ainoassakaan kamarissa eikä ainoassakaan senaatissa toimiteta koskaan äänestyksiä. Ne ovat työlaitoksia eivätkä mitään äänestyskoneistoja. Yksityisillä jäsenillä on puhevalta, mutta ei koskaan päätösvaltaa. Semmoinen on yksinomaan kulloinkin vastuunalaisella puheenjohtajalla.

Tämä ehdottoman vastuun ja ehdottoman arvovallan välitön liittyminen toisiinsa kasvattaa vähitellen semmoisen johtajaaineksen valiojoukon, jommoista ei nykyisen vastuuttoman parlamentarismin aikakaudella käy ajatteleminenkaan.

Sillä keinoin kansakunnan valtiollinen hallitusmuoto saatetaan sopusointuun sen lain kanssa, jota sen jo on kulttuurin ja taloudellisen elämän alalla kiittäminen suuruudestaan.

Mitä nyt siihen tulee, ovatko nämä käsitykset toteutettavissa, pyydän vain, ettei unohdettaisi, että parlamentarismin demokraattinen enemmistön määräämisperiaate ei ole suinkaan aina ollut ihmiskunnassa vallitsevana, vaan päinvastoin havaittavissa ainoastaan varsin lyhyinä historiallisina ajanjaksoina, jotka muuten ovat aina olleet kansojen ja valtioiden rappionaikoja.

Ei kuitenkaan pidä tietenkään luulla, että sellainen muutos olisi saatavissa aikaan puhtaasti teoreettisin toimenpitein ylhäältä alas asti, koska se järjenmukaisuuden nimessä ei saa pysähtyä edes valtiosääntöön, vaan sen täytyy tunkea läpi koko muunkin lainsäädännön, jopa yleisen kansalaiselämänkin. Sellainen mullistus voi tapahtua ja se tapahtuu ainoastaan semmoisen liikkeen voimalla, joka itse jo on hengessä rakentunut noiden samojen aatteiden pohjalle ja jossa itsessään tuleva valtio siten jo piilee.

Sen vuoksi kansallissosialistisen liikkeen täytyy jo heti tästä päivästä lähtien kerta kaikkiaan eläytyä näihin ajatuksiin ja toteuttaa ne käytännössä oman järjestönsä piirissä, jottei se aikoinaan ainoastaan pysty osoittamaan valtiolle samoja suuntaviivoja, vaan jotta se myös voi asettaa oman, jo täydelleen kehittyneen järjestönsä oman valtionsa palvelukseen.

5. luku.

MAAILMANKATSOMUS JA JÄRJESTÖ.

KANSALLINEN valtio, jonka yleiskuvaa olen yrittänyt pääpiirtein hahmotella, ei toteudu vielä sillä, että todetaan, mitä tuolle valtiolle on välttämätöntä. Ei riitä, että tiedetään, minkä näköinen kansallisen valtion tulee olla. Paljon tärkeämpi on sen syntymisen ongelma. Ei voi odottaakaan, että nykyisin olemassa olevat puolueet, jotka sentään ensi sijassa ovat oman aikansa valtion hyödykseenkäyttäjiä, omasta aloitteestaan päättyisivät semmoiseen muutokseen tai omasta vapaasta tahdostaan ryhtyisivät muuttelemaan siihenastista asennettaan. Tämä on sitäkin mahdottomampaa, kun niiden tosiasiallisesti johtavat ainekset ovat aina vain juutalaisia ja yhä samoja juutalaisia. Mutta jos se kehitys, jota parast'aikaa koemme, saisi esteettömästi jatkua, se johtaisi joskus vielä suurjuutalaisen ennustuksen toteutumiseen — juutalaiset ahmaisisivat todellakin maan kansat kitaansa, pääsisivät näiden herroiksi ja valtiaiksi.

Niin he yhä edelleen kulkevat tietään yli miljoonien saksalaisten »porvarien» ja »köyhälistöläisten», jotka suurimmaksi osaksi pelkurimaisuuttaan, mutta samalla välinpitämättömyyttään ja tyhmyyttään rientävät kohti tuhoaan, kulkevat järkähtämättä, mitä suurimmassa määrin tietoisina tulevaisuudenpäämäärästään. Puolue, joka on heidän johdossaan, ei niin ollen voi ajaa mitään muita kuin heidän etujaan ja pyytei-

tään, mutta niillä ei ole mitään yhteistä arjalaisten kansojen tarpeiden kanssa.

Jos siis tahtoo yrittää siirtää kansallisen valtion ihannekuvaa arkiseen todellisuuteen, täytyy julkisen elämän tähänastisista mahdeista välittämättä etsiä jotakin uutta voimaa, joka on halukas ja joka pystyy ryhtymään taisteluun sellaisen ihanteen puolesta. Sillä taistelusta tässä on kysymys, koska ensimmäisenä tehtävänä ei ole kansallisen valtiokäsityksen luominen, vaan ennen kaikkea nykyisen, juutalaisen käsityksen syrjäyttäminen. Niinkuin hyvin usein sattuu historiassa, päävaikeutena eivät ole uuden olotilan muodot, vaan tilan raivaaminen niille. Ennakkoluulot ja pyyteet liittoutuvat keskenään tiiviiksi rintamaksi ja yrittävät kaikin keinoin estää epämieluisan tai niitä uhkaavan aatteen voittoa.

Sen johdosta semmoisen uuden ihanteen puolesta taistelijan on Luoja paratkoon, vaikka ihanteen myönteisyyttä kuinkakin tähdennetään, pakko ensi sijassa taistella taistelun kielteinen puoli, jonka on määrä johtaa nykyisen olotilan poistamiseen.

Nuoren opin, jolla on suuri ja uusi periaatteellinen merkitys, täytyy, niin epämieluiselta kuin se yksityisestä voi tuntuakin, ensimmäisenä aseena käyttää arastelematta arvostelun koetinta.

Osoittaa varsin pintapuolista käsitystä historian kehityskulusta, kun nykyaikaan ns. kansallismieliset yhä uudelleen korostavat ja vakuuttelevat vakuuttelemistaan, etteivät he missään tapauksessa aio harjoittaa *repivää arvostelua*, vaan ainoastaan *rakentavaa työtä;* yhtä lapsellisen mieletöntä kuin aito »kansallistakin» änkytystä ja todistus siitä, miten kokonaan jälkiä jättämättä jopa omankin ajan historia on päässyt menemään heidän silmiensä ohi. Myös *marxilaisuudella* oli päämäärä, ja sekin tuntee *rakentavan toiminnan* (olkoonkin, että siinä on kysymyksessä ainoastaan kansainvälisten yleismaailmallisten rahajuutalaisten despotian pystyttäminen!); mutta yhtä kaikki se on jo *seitsemänkymmenen vuoden ajan harjoittanut arvostelua*, vieläpä repivää, hajottavaa arvostelua, aina vain arvostelua,

siihen saakka, kunnes tuo ikuisesti syövyttävä happo oli vanhan valtion murentanut ja saattanut romahduksen partaalle. Vasta sitten alkoi sen ns. »rakennustoiminta». Ja se oli itsestään selvää, oikein ja järjenmukaista. Olemassaolevaa olotilaa ei kumota pelkästään korostamalla tulevaa ja puhumalla sen puolesta. Sillä ei ole syytä otaksua, että kulloinkin vallitsevan asiaintilan kannattajat, saati sitten siitä hyötyjät olisivat lopullisesti käännytettävissä ja voitettavissa uuden puolelle ainoastaan toteamalla, että se on välttämättömyys. Päinvastoin voi aivan liiankin helposti käydä sillä tavoin, että siinä tapauksessa tulee olemaan kaksi asiaintilaa toistensa kanssa rinnan ja niin ollen ns. *maailmankatsomus* muuttuu *puolueeksi*, jonka puitteista se ei sitten enää pääse nousemaan. Sillä maailmankatsomus on suvaitsematon eikä voi tyytyä olemaan »puolueena toisten puolueiden rinnalla», vaan se vaatii käskevästi ehdotonta ja kertakaikkista tunnustamista samoin kuin koko julkisen elämän muuttamista sen omien katsantokantojen mukaiseksi. Se ei siis voi suvaita, että edellisen olotilan edustus pysyy edelleen voimassa samalla aikaa kuin se itse.

Aivan sama pitää paikkansa uskontojen suhteen.

Ei kristinuskokaan voinut tyytyä ainoastaan rakentamaan omaa alttariaan, vaan sen täytyi pakostakin ryhtyä särkemään pakanallisia alttareita. Ainoastaan semmoisesta kiihkoisasta suvaitsemattomuudesta saattoi muodostua epäilemätön, varma usko; samainen suvaitsemattomuus on jopa sen välttämätön ehto.

Tähän voidaan hyvin helposti huomauttaa, että milloin maailmanhistoriassa esiintyy tuonkaltaisia ilmiöitä, ovat enimmäkseen kysymyksessä erikoisesti juutalaisen ajattelutavan ilmaukset; jopa että moinen suvaitsemattomuus ja uskonkiihko ovat nimenomaan juutalaisen sisäisen olemuksen ruumiillistuma. Tämä voi tuhannestikin pitää paikkansa, ja tätä tosiasiaa voi syvästi valittaa ja todeta, liiankin oikeutettua mielipahaa ja vastenmielisyyttä tuntien, sen näyttäytymisen ihmiskunnan

historiassa ilmiöksi, joka sille oli siihen saakka ollut outo ja vieras — mutta tämä ei mitenkään muuta sitä tosiasiaa, että sellainen asiantila *on* nykyisin olemassa. Niiden miesten, jotka tahtovat vapahtaa Saksan kansan sen nykyisestä tilasta, ei pidä vaivata päätään ajattelemalla, miten hyvä olisi, jollei tuota tai tätä olisi olemassa, vaan heidän täytyy koettaa todeta, millä tavoin olemassaoleva saadaan poistetuksi. Hornamaista suvaitsemattomuutta tulvillaan oleva maailmankatsomus voidaan siitä syystä murtaa ainoastaan saman hengen kannattaman, saman mitä voimakkaimman tahdon ajaman, mutta samalla itsessään puhtaan ja todella toden uuden aatteen avulla.

Yksilö saattaa kyllä nykyisin todeta surukseen, että antiikin paljon vapaampaan maailmaan tuli kristinuskon ilmestymisen mukana ensimmäinen henkinen terrori, mutta hän ei kuitenkaan voi kiistää sitä tosiasiaa, että maailma on siitä lähtien ollut tämän pakon alaisena ja vallassa ja että pakkovalta voidaan murtaa ainoastaan toisen pakkovallan avulla, terrori vain terrorilla. Vasta sen jälkeen voidaan rakentavasti luoda uusi olotila.

Poliittiset puolueet ovat taipuvaisia sovitteluihin ja myönnytyksiin, maailmankatsomukset eivät milloinkaan. Poliittiset puolueet ottavat laskelmissaan huomioon vastapelaajansa, maailmankatsomukset julistavat erehtymättömyyttään.

Myöskin poliittisten puolueiden tarkoituksena on alun alkuaan melkein aina pyrkiä yksinomaiseen despoottiseen valtaan ja herruuteen; niissä piilee melkein aina pieni pyrkimys maailmankatsomukseen. Mutta jo niiden ohjelman ahtaus riistää niiltä sen sankarimaisuuden, jota maailmankatsomus vaatii. Niiden pyrkimysten sovinnollisuus houkuttelee niihin pienet ja heikot henget, joiden turvin ei käy lähteminen ristiretkelle. Niinpä ne suurimmaksi osaksi jo sangen pian kangistuvat omaan surkeaan pienuuteensa. Mutta siten ne luopuvat taistelusta maailmankatsomuksen puolesta ja yrittävät sen sijaan olemalla mukana »rakentavassa työssä» mahdollisimman kiireesti varata itselleen pienoisen paikan olemassaolevien laitosten rehukauka-

lon äärestä ja pysytellä siinä mahdollisimman kauan. Siinä niiden koko pyrkimys. Ja jos sitten joku hiukan häikäilemätön ja kovakourainen kilpaileva ruokavieras heidät hätistää pois tuon yleisen ruokapurtilon äärestä, silloin heidän ainoana päämääränään ja pyrkimyksenään on joko väkivalloin tai viekkauteen turvautuen tunkeutua toisten yhtä nälkäisten mylläkässä taaskin eturiviin päästäkseen jälleen, maksoipa se vaikka heidän kaikkein pyhimmän vakaumuksensa, virvoittamaan itseään rakkaasta elatuksen lähteestä. Politiikan sakaaleja!

Koska maailmankatsomus ei ole milloinkaan valmis jakamaan toisten kanssa, se ei voi liioin olla valmis työskentelemään yhteistoiminnassa vallitsevan olotilan kanssa, jonka se tuomitsee, vaan tuntee velvoituksekseen kaikin keinoin taistella tuota asiaintilaa ja koko vastustajan aatemaailmaa vastaan, s.o. valmistella sen kukistumista.

Sekä tämä puhtaasti repivä ja hajottava taistelu, jonka kaikki toiset heti paikalla huomaavat vaaraksi ja jota ne niin ollen nousevat yhdessä vastustamaan, että myöskin rakentava taistelu, joka käy hyökkäykseen ajaakseen perille oman uuden ajatusmaailmansa, vaativat päättäväisiä taistelijoita. Niinpä maailmankatsomus voi viedä oman aatteensa voittoon ainoastaan siinä tapauksessa, että se kokoaa riveihinsä aikakautensa ja kansansa rohkeimmat ainekset ja järjestää heidät taisteluvoimaisen järjestön lujiin muotoihin. Mutta siihen kuitenkin vaaditaan, että se noita aineksia silmällä pitäen poimii omasta yleisestä maailmankuvastaan tiettyjä ajatuksia ja pukee ne semmoiseen muotoon, että ne täsmällisen, iskulauseen kaltaisen lyhyytensä ansiosta tuntuvat olevan omiaan uuden ihmisten yhteyden uskontunnustukseksi. Puhtaiden poliittisten puolueiden ohjelmat ovat vain lääkemääräyksiä, joiden avulla seuraavien vaalien tulosten on määrä muodostua terveiksi, mutta maailmankatsomuksen ohjelma merkitsee sodanjulistuksen määrittelyä voimassa olevaa järjestystä, voimassa olevaa asiaintilaa, sanalla sanoen voimassa olevaa maailmankäsitystä vastaan ylipäänsä.

Tällöin ei ole tarpeen, että jokainen yksityinen tämän maailmankatsomuksen puolesta taistelija saa täydellisen käsityksen ja tarkat tiedot liikkeen johtajan kaikkein perimmäisistä aatteista ja ajatuskuluista. Pikemminkin on välttämätöntä, että hänelle selitetään muutamia harvoja, aivan yleisiä näkökohtia ja että olennaisimmat, tärkeimmät suuntaviivat lähtemättömästi syöpyvät hänen mieleensä, niin että hän on kerta kaikkiaan sen vakaumuksen läpitunkema, että hänen oman liikkeensä voitto on välttämättömyys. Eihän yksityistä sotamiestä liioin perehdytetä korkeimman strategian ajatuskulkuihin. Samoin kuin hänet sen sijaan kasvatetaan tiukkaan kuriin ja kerrassaan kiihkoiseen vakaumukseen oman asian oikeudesta ja voimasta sekä ehdottomaan asennoitumiseen sen mukaan, samoin täytyy myöskin tapahtua mittasuhteiltaan suuren, suureen tulevaisuuteen tähtäävän ja mitä suurimpia päämääriä tavoittelevan liikkeen yksityisten kannattajien suhteen.

Samoin kuin ei sellaisesta armeijasta olisi mihinkään, jonka yksityiset sotilaat olisivat pelkkiä kenraaleja, vaikkapa vain kasvatuksensa ja tietojensa puolesta, samoin ei poliittinen liikekään kelpaa maailmankatsomuksen edustajaksi, jos se pyrkii olemaan pelkästään »älykkäiden» ihmisten kokoamispaikka. Ei, se tarvitsee myös yksinkertaista sotilasta, koska muuten ei sisäinen kuri ole saavutettavissa.

Järjestön omasta olemuksesta johtuu, että se voi pysyä pystyssä ainoastaan, jos korkeinta johtoa palvelemassa on suuri, lähinnä tunnepitoisesti asennoitunut joukko. Komppania, jossa olisi kaksisataa henkiseltä tasoltaan aivan yhtä kyvykästä miestä, olisi ajan pitkään vaikeampi pitää kurissa kuin semmoinen, jossa on satayhdeksänkymmentä henkisesti vähemmän kyvykästä ja kymmenen sivistyneempää.

Tästä tosiasiasta hyötyi sosiaalidemokratia aikoinaan mitä suurimmassa määrin. Se otti asevelvollisuutensa suorittaneet ja siinä jo kuriin kasvatetut kansamme laajat kerrokset huomaansa ja omaan yhtä tiukkaan puoluekuriinsa. Senkin jär-

jestö oli kuin ainakin armeija upseereineen ja sotamiehineen. Sotapalveluksesta vapautuneista *saksalaisista käsityöntekijöistä* tuli *sotamiehiä*, *juutalaisista älymystön jäsenistä* taas *upseereja;* saksalaisia ammattijärjestönvirkailijoita voi samalla pitää alipäällystönä. Se seikka, mitä meikäläinen porvaristo aina katseli päätään pudistellen, nimittäin se tosiasia, että marxilaisuuteen kuului ainoastaan ns. sivistymättömiä joukkoja, oli todellisuudessa sen menestyksen edellytys. Sillä kun porvarilliset puolueet yksipuolisessa henkisyydessään olivat kuin mitäkin mihinkään pystymättömiä, kurittomia joukkoja, marxilaisuus oli muodostanut varsin vähässä määrin henkisestä ihmisaineksestaan puoluesotilaiden armeijan, jotka nyt tottelivat juutalaista ohjaajaansa ainakin yhtä sokeasti kuin aikoinaan omaa saksalaista upseeriaan. Saksan porvaristo, joka ihan periaatteesta oli pidättäynyt koskaan puuttumasta psykologisiin ongelmiin — koska oli liian paljon niiden yläpuolella —, ei tässäkään havainnut tarpeelliseksi ajatella huomatakseen tämän tosiasian syvemmän merkityksen samoin kuin siinä piilevän salaisen vaaran. Päinvastoin uskottiin, että sellainen poliittinen liike, joka muodostetaan ainoastaan »älymystön» piireistä, jo siitä syystä on arvokkaampi ja että sillä sen vuoksi on suurempi oikeus pyrkiä, jopa todennäköisesti suuremmat mahdollisuudet päästäkin hallitukseen kuin sivistymättömillä joukoilla. *Koskaan ei käsitetty, ettei jonkin poliittisen puolueen voima suinkaan johdu sen yksityisten jäsenten mahdollisimman suuresta ja itsenäisestä henkisyydestä, vaan siitä kuriin tottuneesta kuuliaisuudesta, jota osoittaen sen jäsenet seuraavat sen henkistä johtoa.* Ratkaiseva tekijä on johto itse. Jos kaksi joukko-osastoa taistelee keskenään, ei voitolle pääse se, jonka jokainen yksityinen mies on saanut täydellisimmän strategisen koulutuksen, vaan *se*, jolla on etevämpi johto ja samalla paremmin kuriin totutettu, sokeammin kuuliainen ja paremmin opetettu ja harjoitettu joukko.

Tämä on periaatteellinen käsitys, joka meidän on aina pidet-

tävä silmiemme edessä harkitessamme mahdollisuuksia, miten voimme muuttaa maailmankatsomuksen teoiksi.

Jos meidän siis on, viedäksemme maailmankatsomuksen voittoon, muutettava se taisteluliikkeeksi, niin järjenmukaisuuden nimessä on otettava huomioon sen käytettävänä oleva ihmisaines. Yhtä järkähtämättömän varmat kuin perimmäisten päämäärien ja johtavien aatteiden täytyy olla, yhtä nerokkaasti ja psykologisesti oikeaan osuvasti täytyy jäsentenhankintaohjelman olla sovellettu niiden ihmisten sielun mukaan, joiden apua vailla kaikkein kauneinkin aate jää ainiaksi pelkäksi aatteeksi.

Jos mieli kansallisen aatteen päästä nykyhetken epämääräisestä pyrkimyksestä selvään ja ilmeiseen menestykseen, silloin sen täytyy poimia avarasta ajatusmaailmastaan tiettyjä tunnuksia, jotka ovat olemukseltaan ja sisällöltään omiaan kiinnittämään kannattajikseen suuret ihmisjoukot, vieläpä juuri ne, jotka yksin takaavat tämän maailmankatsomusluonteisen aatteen taistelun. Ne joukot ovat Saksan työväki.

Sen vuoksi uuden liikkeemme ohjelma koottiin muutamaksi, kaiken kaikkiaan *kahdeksikymmeneksiviideksi tunnukseksi.* Ne on määrätty ensi sijassa antamaan kansanmiehelle ylimalkaisesti hahmoteltu kuva liikkeen tarkoitusperistä. Ne ovat tavallaan *poliittinen uskontunnustus*, joka toisaalta hankkii liikkeelle kannattajia, toisaalta on omansa liittämään hankkimansa kannattajat toisiinsa ja uuttamaan heidät yhteen yhteisesti tunnustetun velvoituksen sitein.

Tällöin emme saa koskaan päästää näkyvistämme seuraavaa käsitystä: Koska niin sanottu *liikkeen ohjelma* on lopullisten päämääriensä puolesta ehdottomasti oikea, mutta sen määrittelyssä on kuitenkin täytynyt ottaa huomioon erinäisiä psykologisia tekijöitä, voi aikojen kuluessa hyvinkin helposti syntyä sellainen vakaumus, että yksityiskohdissa mahdollisesti joitakin tunnuksia täytyisi pukea toisenlaiseen sanamuotoon, ne täytyisi paremmin määritellä ja muovailla. Mutta jokainen

sensuuntainen yritys koituu kuitenkin useimmissa tapauksissa kohtalokkaaksi. Sillä siten joutuu sellaista, minkä olisi pitänyt olla järkkymättömän lujaa ja varmaa, keskustelunalaiseksi, keskustelun, joka ei voi, niin pian kuin yksi ainoakin kohta on joutunut pois uskon dogmaattisen toteamuksen piiristä, ilman muuta tuottaa tulokseksi uutta, parempaa ja ennen kaikkea yhtenäistä toteamusta, vaan paljon helpommin johtaa loppumattomiin sanakiistoihin ja yleiseen sekaannukseen. Semmoisissa tapauksissa on aina harkittava, kumpi on parempi: uusi, onnistuneempi sanamuoto ja määrittely, joka aiheuttaa käsitteiden selvittelyjä liikkeen omassa keskuudessa, vai sellainenko, ehk'ei sinänsä kylläkään kaikkein parhain muoto, joka kuitenkin merkitsee tiivistä, järkkymätöntä, sisäisesti aivan yhtenäistä elimistöä. Ja kaikki kokeet osoittavat, että jälkimmäistä on pidettävä parempana. Ja koska muutoksia tehtäessä aina on kysymys pelkästään ulkonaisesta muodosta, tuommoiset korjaukset voivat yhä uudelleen tuntua mahdollisilta, jopa toivottaviltakin. *Vihdoin piilee tässä, koska ihmiset kerran ovat niin pintapuolisia, se suuri vaara, että he rupeavat pitämään juuri tuota puhtaasti ulkopuolista sanamuodon määrittelyä liikkeen olennaisena tehtävänä.* Silloin aatteen puolesta taistelemisen tahto ja voima taantuu, ja toimeliaisuus, jonka pitäisi suuntautua ulospäin, kuluu sisäisiin taisteluihin ohjelmapykälistä.

Kun on kysymyksessä suurin piirtein oikea oppi, on pienemmäksi vahingoksi säilyttää sen sanamuoto semmoisenaan, vaikk'ei se enää aivan täysin vastaisikaan todellisuutta, kuin sitä korjailemalla saattaa liikkeen siihen asti graniitin lujina pidetyt peruslait alttiiksi yleiselle keskustelulle ynnä kaikille siitä johtuville mitä pahimmille seuraamusilmiöille. Varsinkin niin kauan se on mahdotonta, kun liike itse vasta taistelee voitosta. Sillä miten voi saada ihmiset sokeasti uskomaan jonkin opin oikeuden, jos itse lakkaamatta muuttelemalla sen ulkonaista rakennetta levittää epävarmuutta ja epäilystä?

Olennaisinta ei saakaan koskaan tavoitella ulkonaisessa sana-

muodossa, vaan ainoastaan sisäisessä tarkoituksessa. Ja sehän on muuttumaton; ja sen edun nimessä voi lopuksi vain toivoa, että liike säilyttäisi, pitämällä loitolla kaikki hajottavat ja epävarmuutta synnyttävät seikat, sen tarkoituksen puolesta taisteluun tarvittavan voimansa.

Tässäkin on otettava oppia katolisesta kirkosta. Vaikka sen oppirakennelma monissa kysymyksissä — ja osaksi aivan syyttä suotta — joutuu ristiriitaan eksaktisen tieteen ja tutkimuksen kanssa, se ei ole kuitenkaan taipuvainen uhraamaan pienintäkään rahtua eikä piirtoa opinkappaleistaan. Se on erittäin osuvasti havainnut, ettei sen vastustusvoimaa säilytetä mukautumalla milloin pienemmässä, milloin suuremmassa määrässä tieteen kulloinkin saavuttamiin tuloksiin, koska nämä todellisuudessa kuitenkin aina horjuvat, vaan pikemminkin pitämällä jäykästi kiinni kerta kaikkiaan hyväksytyistä dogmeista, jotka vasta antavat kokonaisuudelle uskonnon luonteen. Senpä vuoksi katolinen kirkko on nykypäivinä lujempi kuin konsanaan. Voi ennustaa, että samassa määrin kuin ilmiöt vaihtelevat, kirkko itse lepäävänä kohtiona ilmiöiden vilinässä saavuttaa yhä enemmän sokean uskollisia kannattajia.

Joka siis todella ja vakavasti toivoo kansallisen maailmankatsomuksen voittoa, sen ei pidä huomata ainoastaan, että sellaisen menestyksen on omansa saavuttamaan ensiksikin vain taistelukykyinen liike, vaan että toiseksi semmoinen liike itse pysyy pystyssä ainoastaan, kun sen perustaksi pannaan ohjelman järkkymätön varmuus ja lujuus. Se ei saa uskaltautua ohjelmansa määrittelyssä tekemään myönnytyksiä kulloinkin vallassa olevalle ajanhengelle, vaan sen täytyy säilyttää kerran suotuisaksi havaitsemansa muoto aina, mutta joka tapauksessa ainakin niin kauan, kunnes se on saavuttanut voiton kruunun. Sitä ennen pirstoo ja hajottaa *jokainen yritys*, jonka tarkoituksena on saada aikaan keskustelua tämän tai tuon ohjelmankohdan tarkoituksenmukaisuudesta, liikkeen sisäistä lujuutta ja taisteluvoimaa, samassa määrin kuin sen kannattajat ottavat osaa tuollaiseen sisäiseen

väittelyyn. Silloin ei ole suinkaan sanottu, ettei jokin tänä päivänä voimaan saatettu »parannus» joudu vaikka jo huomenna uudelleen arvostelevan harkinnan kohteeksi, saadakseen sitten ylihuomenna taas uuden, paremman vastineen. Joka tässä kohdin kerrankaan ylittää kohtuuden rajat, päästää valloilleen kehityksen, jonka alku on tunnettu, mutta loppu sen sijaan hukkuu kuin rannattomaan mereen.

Tätä tärkeää toteamusta täytyi nuoressa kansallissosialistisessa liikkeessä käyttää hyväksi. *Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue sai kaksikymmentäviisi väitettä käsittävästä ohjelmastaan perustan, jonka täytyy pysyä järkkymättömänä.* Meidän liikkeemme nykyisten ja tulevien jäsenten tehtäväksi ei saa muodostua noiden tunnusten arvosteleva korjailu ja parantelu, vaan heidän on sitouduttava niitä kannattamaan. Sillä muuten voisi seuraava sukupolvi taaskin saman oikeuden nojalla tuhlata puolestaan voimansa tuollaiseen puhtaasti muodolliseen työhön itse puolueen omassa keskuudessa, sen sijaan että toisi liikkeeseen uusia kannattajia ja siten uusia voimia. Sen kannattajien suurelle joukolle ei meidän liikkeemme olemus ole niinkään tunnuksiemme kirjain, vaan paremminkin se merkitys, joka meidän onnistuu niille antaa.

Näitä havaintoja ja toteamuksia nuori liikkeemme sai aikoinaan kiittää nimestään, niiden mukaan sittemmin laadittiin sen ohjelma, ja niihin perustuu edelleen sen levittämistapa. Kansallisia ajatuksia voittoon viemään täytyi luoda kansanpuolue, puolue, jossa ei ole ainoastaan älymystöön kuuluvia johtajia, vaan myös käsityöntekijöitä!

Jokainen yritys ryhtyä toteuttamaan kansallisia ajatuskulkuja ilman semmoista iskuvoimaista järjestöä epäonnistuisi nyt niinkuin se on epäonnistunut ennen ja epäonnistuu aina vastaisuudessakin. Mutta siten liikkeellä ei ole ainoastaan *oikeus*, vaan sen on *velvollisuuskin* tuntea itsensä tämän aatteen puolesta taistelijaksi ja siten sen edustajaksi. Yhtä suuressa määrin kuin kansallissosialistisen liikkeen *perusajatukset* ovat *kansallisia*,

yhtä suuressa määrin ovat myös *kansalliset ajatukset kansallissosialistisia*. Mutta jos kansallissosialismin mieli päästä voitolle, sen täytyy ehdottomasti ja lopullisesti tunnustaa tämä toteamus. Tässä asiassa sillä samoin ei ole ainoastaan *oikeutta*, vaan sen on *velvollisuuskin* mitä tiukimmin tähdentää sitä tosiasiaa, että jokainen yritys edustaa kansallista aatetta Saksan kansallissosialistisen työväenpuolueen puitteiden ulkopuolella on mahdoton, jopa se on useimmissa tapauksissa suoranaista huijausta.

Jos joku nykyisin esittää liikettä vastaan sen moitteen, että se on kansallisen aatteen ikäänkuin »ottanut vuokralle», sellaiseen on ainoastaan yksi vastaus:

Ei ainoastaan ottanut sitä vuokralle, vaan myös luonut sen käytäntöä varten.

Sillä se, mitä tuon käsitteen nimisenä oli ennestään olemassa, ei ollut omansa vaikuttamaan Saksan kansan kohtaloon vähimmässäkään määrässä, koska kaikilta noilta aatteilta puuttui selvää yhtenäistä määrittelyä. Enimmäkseen ne olivat ainoastaan erillisiä hajanaisia, enemmän tai vähemmän oikeaan osuneita käsityksiä, jotka varsin usein olivat keskenään ristiriitaisia ja joilla ei missään tapauksessa ollut ainakaan mitään sisäistä yhdyssidettä keskenään. Ja vaikkapa semmoinen olisi ollutkin olemassa, se ei heikkoudessaan olisi ikipäivinä ollut riittävä, jotta sen varaan olisi voinut rakentaa mitään liikettä.

Kansallissosialistinen liike yksin sai sen aikaan.

卐

Kun nykyisin kaikki mahdolliset liitot ja yhdistykset, ryhmät ja nurkkakunnat ja minusta nähden »suuret puolueetkin» vaativat itselleen »kansallisen» nimitystä, tämä semmoisenaan jo on eräs seuraus *kansallissosialistisen liikkeen* toiminnasta ja vaikutuksesta. *Jollei sen työtä olisi ollut, ei kaikkien noiden eri yhtymien mieleenkään olisi juolahtanut edes lausua koko »kansallinen» sanaa*, ne eivät olisi kuvitelleet tuolla sanalla ylipäänsä

mitään, eivätkä varsinkaan niiden johtavat miehet olisi olleet minkäänmoisessa suhteessa koko tähän käsitteeseen. Vasta NSDAP. (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei, Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue) on työllään tehnyt tuosta käsitteestä painavasisältöisen sanan, joka nyt on kaikkien mahdollisten ihmisten suussa; ennen kaikkea se on omalla menestyksellisellä jäsentenhankintatoiminnallaan osoittanut ja todistanut tämän kansallisen ajatuksen voiman, niin että jo omanvoitonpyyntikin pakottaa toiset ainakin omien puheidensa mukaan tahtomaan samaa.

Samoin kuin nuo puolueet ovat tähän saakka kaiken asettaneet oman pikkumaisen vaalikeinottelunsa palvelukseen, samoin kansallisen käsite on noilla puolueilla yhä tänäkin päivänä pelkästään täysin ulkonainen, ontto iskusana, jonka avulla ne yrittävät korvata kansallissosialistisen liikkeen uusia kannattajia hankkivan voiman niiden omien jäsenten riveissä aiheuttamat tappiot. Sillä ainoastaan huoli niiden omasta pystyssä pysymisestä samoin kuin meidän uuden maailmankatsomuksen kannattaman liikkeemme nousun pelko, liikkeen, jonka yleismaailmallisen merkityksen ne aavistavat samoin kuin sen vaarallisen suvaitsemattomuuden, tuo niiden suuhun sanan, jota ne vielä kahdeksan vuotta sitten eivät tunteneet, jolle seitsemän vuotta sitten nauroivat katketakseen, jonka kuusi vuotta sitten leimasivat tylsämielisyydeksi, jota vastaan viisi vuotta sitten taistelivat, jota neljä vuotta sitten vihasivat, kolme vuotta sitten vainosivat —anastaakseen sen itse kaksi vuotta sitten omakseen ja käyttääkseen sitä muun sanavarastonsa ohella taistelussa sotahuutonaan.

Ja vielä tänäkin päivänä täytyy yhä uudelleen viitata siihen, että kaikilta noilta puolueilta puuttuu tykkänään aavistustakin siitä, *mitä Saksan kansa tarvitsee.* Sitovimpana todistuksena siitä on se pintapuolinen tapa, miten he ottavat »kansallinen» sanan suuhunsa!

Yhtä vaarallisia ovat tällöin kaikki ne, jotka hosuvat ja huh-

tovat tekokansallisina, laativat mielikuvituksellisia suunnitelmia, jotka useimmissa tapauksissa eivät nojaudu mihinkään muuhun kuin johonkin päähänpiintymään, joka sinänsä voisi olla oikeaan osunut, mutta erillisyydessään kokonaan vailla merkitystä suuren yhtenäisen taisteluyhteyden muodostamiselle eikä missään tapauksessa ole sovelias rakentamaan sellaista. Nuo miehet, jotka milloin omista ajatuksistaan, milloin lukemastaan kyhäävät kokoon jonkinlaisen ohjelman tapaisen, ovat usein vaarallisempia kuin kansallisen aatteen julkiset viholliset. He ovat onnellisimmassa tapauksessa hedelmättömiä teoreetikkoja, mutta useimmiten tuhoisia suunsoittajia, jotka monestikin luulevat voivansa aaltoavan täysiparran ja alkugermaanisen touhun voimalla naamioida toimintansa ja kykynsä henkisen ja ajatuksellisen tyhjyyden ja onttouden.

Vastapainona kaikille tuommoisille mihinkään kelpaamattomille yrityksille on sen vuoksi hyvä palauttaa muistiin se aika, jolloin nuori kansallissosialistinen liike aloitti taistelunsa.

6. luku.

ENSI AIKOJEN TAISTELU. — PUHUTUN SANAN MERKITYS.

ENSIMMÄISEN suuren, helmikuun 24 p:nä 1920 *Hofbräuhausin juhlasalissa* pidetyn kokouksen muisto ei ollut vielä häipynyt mielestämme, kun jo ryhdyimme valmisteluihin seuraavan varalta. Siihen asti oli tuntunut arveluttavalta yrittää pitää Münchenin kokoisessa kaupungissa pieni kokous kerta kuussa, saati kahdessa viikossa, mutta nyt oli määrä järjestää suuri joukkokokous kerta viikossa. Minun ei tarvinne mainitakaan, että meitä silloin aina ja yhä uudelleen kiusasi sama pelko: tuleeko väkeä, ja kuuntelevatko ihmiset meitä? — vaikka omasta puolestani olin jo kyllä siihen aikaan järkkymättömästi vakuuttunut siitä, että jahka ihmiset ensin vain tulevat kokouksiimme, kyllä he siellä pysyvätkin ja seuraavat puhetta.

Noihin aikoihin Münchenin Hofbräuhausin juhlasali sai meille kansallissosialisteille melkeinpä juhlallisen merkityksen. Joka viikko kokous, melkein aina tuossa samassa suojassa, ja joka kerta yhä parempi huone ja ihmiset hartaampia kuuntelemaan! Lähtien »sotaansyyllisyydestä», josta ei siihen aikaan kukaan ihminen välittänyt, ja puhuen rauhansopimuksista käsiteltiin melkein kaikkea, mikä oli agitatoriselta kannalta tarkoituksenmukaista tai aatteen puolesta välttämätöntä. Varsinkin juuri rauhansopimuksiin kiinnitettiin mitä suurinta huomiota. Mitä kaikkea nuori liikkeemme siihen aikaan suurille joukoille yhä

uudelleen profetallisesti ennustikaan, ja miten onkaan melkein kaikki se tähän mennessä jo käynyt toteen! Nykypäivinä voi noista asioista huoleti puhua tai kirjoittaa. Mutta noina aikoina merkitsi julkinen joukkokokous, jossa ei ollut poroporvareita, vaan yllytettyjä, kiihotettuja köyhälistöläisiä ja jossa oli aiheena »Versailles'in rauhansopimus», hyökkäystä tasavaltaa vastaan ja oli taantumuksellisen, jollei suorastaan monarkistisen mielialan merkki. Jo heti ensimmäiseen lauseeseen, johon sisältyi Versailles'in arvostelua, saattoi saada vasten kasvoja singahdutettuna aina saman yksitoikkoisen kuluneen huudon: »Entäs Brest-Litovsk?» — »Entä Brest-Litovsk?» niin joukko karjui yhä uudelleen, kunnes kurkut kävivät vähitellen käheiksi ja puhuja lopulta luopui yrityksestään saada kuulijakuntaansa vakuuttumaan. Olisi tehnyt mieli iskeä epätoivoissaan päänsä seinään tuollaisen kansan vuoksi! Se ei tahtonut kuunnella, ei ymmärtää, että Versailles oli häväistys ja häpeä, eipä edes sitäkään, että tuo pakkorauha merkitsi oman kansamme suunnatonta, ennen kuulumatonta rosvousta. Marxilaisen hävitystyö ja vihollisten myrkytyspropaganda olivat saattaneet nuo miehet aivan järjiltään. Eikä sitä ollut edes oikeutta valittaakaan. Sillä miten äärettömän suuri olikaan toisen puolen syy! Mitä porvaristo oli tehnyt pannakseen sulun tuolle hirvittävälle hajoitustyölle, vastustaakseen sitä ja raivatakseen tietä totuudelle paremman ja perusteellisemman valistustyön avulla? Ei mitään, ei kerta kaikkiaan yhtään mitään! En nähnyt tuohon aikaan missään ketään tämän päivän suuria kansallisia apostoleita. Ehkäpä he puhuivat kerhoissaan, teepöydän ääressä tai samoin ajattelevien piireissä, mutta sinne, missä heidän olisi pitänyt olla, susien joukossa, sinne he eivät uskaltaneet tulla; paitsi milloin tarjoutui tilaisuus ulvoa susien mukana.

Mutta itse olin siihen aikaan selvillä siitä, että sille pienelle kantajäsenkunnalle, joka lähinnä muodosti liikkeemme, oli sotaansyyllisyyskysymys kerta kaikkiaan puhdistettava, ja se oli puhdistettava historiallisen totuuden merkityksessä. Että

meidän liikkeemme välittäisi rauhansopimuksen tuntemusta mitä laajimmille joukoille, se oli eräs liikkeen vastaisen menestyksen edellytys. Siihen aikaan, kun nuo joukot vielä kaikki pitivät tuota rauhaa demokratian saavuttamana menestyksenä, meidän täytyi muodostaa rintama sitä vastaan ja syövyttää itsestämme ainiaksi ihmisten aivoihin kuva tuon rauhansopimuksen vihollisina, jotta tuonnempana, kun kerran karu todellisuus paljastaisi heille sen petollisen valekoreuden kaunistelemattomana alastomassa vihassaan, meidän silloisen asennoitumisemme muisto hankkisi meille heidän luottamuksensa.

Jo tuona aikana omaksuin sen asenteen, että tärkeissä periaatteellisissa kysymyksissä, joihin koko julkinen mielipide suhtautui väärin, aina asetun rintamaan sitä vastaan, välittämättä kansansuosiosta, vihasta tai taistelusta. Kansallissosialistinen puolue ei saanut ruveta yleisen mielipiteen käskyläiseksi, vaan siitä piti tulla sen käskijä. Se ei saa olla joukkojen orja, vaan niiden herra ja valtias!

Tietystikin on varsinkin jokaista vielä heikkoa liikettä uhkaamassa se suuri kiusaus, että hetkinä, jolloin ylivoimaisen vastustajan on onnistunut ajaa kansa viekoittelutempuillaan mielettömään päätökseen tai väärään asennoitumiseen, lyöttäytyä joukkoon huutamaan toisten mukana, varsinkin milloin jotkin syyt — vaikkapa vain näennäisestikin — tuntuvat nuoren liikkeen omalta kannalta voivan puhua sen puolesta. Inhimillinen arkamaisuus ja pelkuruus etsii silloin aina niin innokkaasti semmoisia syitä, että se melkein aina löytää jotakin, mikä voisi antaa oikeutuksen varjoa päätökselle lähteä »omaltakin näkökannalta» semmoiseen rikokseen mukaan.

Olen joutunut muutaman kerran kokemaan tapauksia, jolloin mitä suurin tarmokkuus oli tarpeen estämään liikkeemme alusta lipumasta keinotekoisesti aikaan saatuun yleiseen virtaukseen tai pikemminkin ajautumaan sen mukana. Viimeksi silloin, kun meidän hornamaisen sanomalehdistömme, jolle Saksan kansan olemassaolo on aivan yhdentekevää, onnistui paisuttaa

Etelä-Tyrolin kysymyksen merkitys sellaisiin mittasuhteisiin, että sen täytyi pakostakin koitua Saksan kansalle kohtalokkaaksi. Harkitsematta, kenen asioille siten joutuivat, monet ns. »kansalliset» miehet ja puolueet ja liitot suorastaan juutalaisten kuohumistilaan saattaman yleisen mielipiteen pelosta liittyivät mukaan yleiseen huutoon ja olivat mielettömyydessään mukana auttamassa taistelussa semmoista järjestelmää vastaan, jota meidän saksalaisten täytyisi juuri nykyisessä asemassamme pitää ainoana valopilkkuna tässä turmiotaan kohti kulkevassa maailmassa. Kansainvälisen juutalaisen hitaasti, mutta varmasti kiristäessä meitä kurkusta meidän ns. isänmaanystävämme nostavat suuren huudon sitä miestä ja sellaista järjestelmää vastaan, jotka ovat rohjenneet ainakin yhdessä tämän maailman kolkassa tempautua irti juutalaisuuden ja vapaamuurariuden kouristuksesta ja asettaa tuon kansainvälisen maailmanmyrkytyksen vastapainoksi kansallisen vastarinnan. Mutta heikoista luonteista oli liian houkuttelevaa kääntää muitta mutkitta purjeensa tuulen mukaan ja antautua julkisen mielipiteen huudon voimasta. Sillä siinä oli tosiaankin kysymyksessä antautuminen! Vaikkapa ihmiset sisäisessä valheellisuudessaan ja kehnoudessaan eivät sitä myöntäisikään, ehkäpä eivät edes itselleenkään, niin totuutena kuitenkin pysyy, että ainoastaan arkamaisuus ja juutalaisten kuohuntaan saattaman kansan mielialan pelko heidät pakotti lähtemään mukaan. Kaikki muut perustelut ovat syyllisyydentuntoisen pikku synnintekijän viheliäisiä verukkeita.

Silloin oli välttämätöntä temmata rautakouralla liike siitä eroon, jotta se saataisiin varjelluksi joutumasta turmioon tuon suunnan vuoksi. Sellaisen suunnanmuutoksen yrittäminen samalla hetkellä, jolloin julkinen mielipide kaikkien käyttövoimien lietsomana loimuaa suurena liekkinä yhteen ainoaan suuntaan, ei ole ainakaan sinä ajankohtana omansa hankkimaan kansansuosiota, jopa se monesti on uhkarohkealle yrittäjälle melkeinpä hengenvaarallista. Useatkin historian miehet on tuollaisina het-

kinä kivitetty semmoisen toiminnan ja menettelyn vuoksi, josta jälkimaailmalla olisi täysi syy ja aihe heitä polvillaan kiittää.

Mutta se juuri liikkeen on otettava huomioon eikä nykyajan hetkellinen suosio. Voi kyllä käydä niin, että semmoisina hetkinä yksityisen rohkeus pyrkii pettämään; mutta hänen ei pidä koskaan unohtaa, että jokaisen tuommoisen hetken jälkeen joskus sentään koittaa vapahdus ja ettei liikkeen, joka tahtoo uudistaa maailman, ole palveltava nykyhetkeä, vaan tulevaisuutta.

Tällöin voi todeta, että historian suurimmiksi ja pysyvimmiksi menestyksiksi muodostuvat enimmäkseen semmoiset, jotka ensi alussa ovat saavuttaneet kaikkein vähimmin ymmärtämystä, koska ne ovat olleet jyrkimmässä ristiriidassa yleisen julkisen mielipiteen, sen käsitysten ja sen tahdon kanssa.

Sen jouduimme jo silloin, ensimmäisen julkisen esiintymisemme päivänä kokemaan. Emme toden totta »tavoitelleet joukkojen suosiota», vaan asetuimme tuon kansan mielettömyyttä vastustamaan, aina ja joka paikassa. Melkein aina asianlaita oli sillä tavalla, että näinä vuosina jouduin astumaan ihmisjoukon eteen, joka uskoi juuri päinvastaista kuin minun oli tarkoitukseni sanoa, ja halusi juuri päinvastaista kuin minä uskoin. Sitten oli kahden tunnin urakkana temmata pari-, kolmetuhatta ihmistä irti tähänastisesta vakaumuksestaan, särkeä isku iskulta heidän siihenastisten käsitystensä perustus pirstaleiksi ja johdattaa heidät lopuksi meidän vakaumuksemme ja meidän maailmankatsomuksemme pohjalle.

Opin silloin lyhyessä ajassa erään tärkeän seikan, nimittäin *heti kohta itse lyömään vastauksen aseen vihollisen kädestä*. Pian huomasimme vastustajiemme, erikoisesti heidän väittelypuhujiensa esiintyvän varustautuneina aivan erikoisella »ohjelmistolla», jossa esitettiin alati uusiutuvia vastaväitteitä meidän väitteitämme vastaan, niin että tuollaisen menettelyn samanlaisuus pani päättelemään, että sen takana oli määrätietoinen yhtenäinen koulutus. Ja niin asianlaita olikin. Tässä jouduimme tuntemaan vastustajiemme propagandan uskomattoman

tottumuksen kuriin ja järjestykseen, ja vielä tänäkin päivänä pidän ylpeytenäni, että keksin keinon, millä en ainoastaan saanut tehdyksi tuota propagandaa tehottomaksi, vaan lopulta sain itse lyödyksi sen avulla sen tekijät. Kahta vuotta myöhemmin hallitsin itse tuon taidon.

Oli tärkeää jokaista eri puhetta valmistellessa jo edeltäpäin päästä selville väittelyn yhteydessä odotettavissa olevien vastaväitteiden otaksuttavasta sisällyksestä ja muodosta ja sitten omassa puheessa heti kohta ennakolta ne repiä ja ruotia perusteellisesti. Tällöin oli tarkoituksenmukaista itse heti paikalla mainita nuo mahdolliset vastaväitteet ja todistaa niiden paikkansapitämättömyys; silloin oli kuulija, joka oli saapunut tilaisuuteen kylläkin pää ahdettuna täyteen opettamalla opetettuja huomautuksia ja vastaväitteitä, mutta muuten rehellisin mielin, helpommin voitettavissa kumoamalla hänen muistiinsa päntätyt epäilykset ja arvelut. Hänelle syötetty viisaus kumoutui ja osoittautui vääräksi itsestään, ja hänen huomionsa kiintyi yhä enemmän esitykseen.

Tämä oli syynä siihen, minkä vuoksi jo heti ensimmäisen »Versailles'in rauhansopimuksesta» pitämäni esitelmän jälkeen, jonka vielä olin ns. »lukeneena miehenä» pitänyt omassa joukkoosastossani, muutin esitystäni sikäli, että nyttemmin puhuin »Brest-Litovskin ja Versailles'in rauhansopimuksista». Sillä olin saattanut jo aivan lyhyen ajan kuluttua, niin, jo tuon ensimmäisen esitelmäni johdosta käydystä keskustelusta todeta, etteivät nuo miehet todellisuudessa tienneet Brest-Litovskin rauhanteosta yhtään mitään, mutta että heidän puolueidensa taitavan propagandan oli onnistunut leimata juuri tämä rauhanteko erääksi maailman häpeällisimmäksi väkivaltatoimenpiteeksi. Sen sitkeyden ja hellittämättömyyden ansioksi, jolla suurille joukoille aina ja lakkaamatta syötettiin samaa valhetta, oli luettava, että miljoonat saksalaiset pitivät Versailles'in rauhansopimusta ainoastaan oikeudenmukaisena kostona meidän Brest-Litovskissa muka tekemästämme rikoksesta, joten he käsittivät

kaiken taistelun Versailles'ia vastaan vääryydeksi ja monestikin joutuivat sen johdosta ihan rehellisen siveellisen suuttumuksen valtaan. Ja tämä oli myös osaltaan syynä siihen, miten yhtä häpeämätön kuin mahdoton ja kohtuutonkin sana »hyvitys» pääsi pesiytymään Saksaan. Tuo mitä valheellisin teeskentely tuntui miljoonista kiihotetuista ja kiihdytetyistä kansatovereistamme tosiaankin korkeamman oikeuden täytäntöönpanolta. Hirveää, mutta asia oli niin. Parhaana todistuksena siitä oli menestys, jonka minun Versailles'in rauhantekoa vastaan kohdistamani propaganda saavutti, kun aina sitä ennen selitin Brest-Litovskin rauhansopimusta. Asetin molemmat rauhansopimukset toistensa kanssa rinnan, vertasin niitä keskenään kohta kohdalta, osoitin jälkimmäisen suorastaan rajattoman inhimillisyyden edellisen epäinhimillisen julmuuden rinnalla, ja tulos oli valtava. Tästä aiheesta puhuin siihen aikaan kokouksissa, joissa oli läsnä kaksituhatta henkeä, joiden joukosta useinkin minuun suuntautuivat kolmentuhannenkuudensadan vihamielisen silmän katseet. Ja kolme tuntia myöhemmin aaltoili edessäni lainehtiva ihmisjoukko täynnänsä pyhintä suuttumusta ja rajatonta kiukkua. Taaskin oli tuhatpäisen joukon aivoista saatu juurineen kiskotuksi suuri valhe ja istutetuksi totuus sen sijaan.

Näitä kahta esitelmääni, nimittäin »Maailmansodan todelliset syyt» ja »Brest-Litovskin ja Versailles'in rauhansopimukset» pidin siihen aikaan kaikkein tärkeimpinä, joten toistin ne kymmenet kerrat aina uudessa muodossa, yhä uudelleen, kunnes ainakin tästä asiasta oli levinnyt varma, selvä ja yhtenäinen käsitys niiden ihmisten keskuuteen, joiden joukosta liike hankki ensimmäiset jäsenensä.

Noista kokouksista oli minulle itselleni vielä sekin hyöty, että vähitellen aloin muuttautua joukkokokouspuhujaksi, että totuin sujuvasti käyttämään paatosta ja liikkeitä ja eleitä, jotka ovat välttämättömiä suuressa suojassa, mihin mahtuu tuhansia ihmisiä.

Niinkuin jo aikaisemmin olen tähdentänyt, en noina aikoina

nähnyt enkä kuullut, joitakin pieniä piirejä lukuun ottamatta, puolueiden keskuudessa merkkiäkään tähän suuntaan käyvästä valistustoiminnasta, vaikka ne nyt pitävätkin suurta suuta ja ovat olevinaan, ikäänkuin *ne itse* olisivat saaneet aikaan tuon muutoksen julkisessa mielipiteessä. Mutta milloin joku ns. kansallismielinen poliitikko piti jossakin siihen suuntaan käyvän esitelmän, se tapahtui ainoastaan semmoisissa piireissä, joilla itsellään jo enimmäkseen oli sama vakaumus kuin hänellä itsellään ja joille esitetyt ajatukset enintään merkitsivät omien mielipiteiden lujittumista. Mutta siitä ei ollut siihen aikaan kysymys, vaan ainoastaan siitä, että valistustoiminnan ja propagandatyön avulla oli voitettava niiden kannattajiksi ne ihmiset, jotka tähän saakka olivat kasvatuksensa ja käsitystensä vuoksi olleet vastustajan puolella.

Myöskin lentolehtiset asetimme tämän valistustoiminnan palvelukseen. Jo joukko-osastossani olin sepittänyt lentolehtisen, jossa asetin rinnakkain *Brest-Litovskin* ja *Versailles'in* rauhansopimukset ja joka levisi varsin suurina painoksina. Varasin sitä myöhemmin joitakin määriä puolueellemme, ja täälläkin sillä oli hyvä vaikutus. Ensimmäisille kokouksille oli tunnusomaista, että pöydät olivat täynnä kaikkia mahdollisia lentolehtisiä, sanomalehtiä, lentokirjasia jne. Kuitenkin pantiin pääpaino puhuttuun sanaan. Ja tosiasiallisesti ainoastaan se yleisistä psykologisista syistä johtuen kykeneekin saamaan aikaan todella suuria mullistuksia.

Jo tämän kirjan edellisessä osassa olen osoittanut, että valtavan suuret, maailmaa mullistavat tapahtumat eivät ole syntyneet kirjoitetun, vaan puhutun sanan voimasta. Tästä asiasta syntyi eräässä sanomalehdistön osassa pitkähkö väittely, jossa tietysti varsinkin meikäläiset porvarilliset neropatit asettuivat moista väitettä varsin jyrkästi vastustamaan. Mutta jo se seikka, minkä vuoksi näin kävi, todistaa epäilijöitä vastaan. Sillä porvarillinen älymystö tietenkin esittää vastalauseensa sellaista käsitystä vastaan ainoastaan sen vuoksi, että siltä itsel-

tään ilmeisesti puuttuu voimaa ja kykyä vaikuttaa suuriin joukkoihin puhutun sanan avulla, koskapa oli ryhdytty yhä enemmän puhtaasti kirjalliseen toimintaan ja luovuttu todella agitatorisen puhutun sanan käytöstä. Mutta semmoinen tapa johtaa ajan mittaan pakostakin siihen, mikä meikäläiselle porvaristolle on nykyisin tunnusomaista, nimittäin joukkovaikutuksen ja joukkoihin vaikuttamisen psykologisen vaiston menetykseen.

Puhuja joutuu saamaan sen joukon taholta, jonka edessä hän seisoo puhetta pitämässä, lakkaamatta korjauksia ja oikaisuja esittämäänsä, sikäli kuin hän voi taukoamatta tarkata kuulijoidensa kasvoista, missä määrin nämä pystyvät hänen esitystään ymmärryksellään seuraamaan sekä johtavatko hänen sanojensa vaikutus ja teho toivottuihin päämääriin; sen sijaan kirjoittaja ei ylipäänsä tunne lukijoitaan. Sen vuoksi hän ei alun perinkään joudu kohdistamaan kirjoittamaansa tietylle, hänen silmiensä edessä olevalle ihmisjoukolle, vaan pitämään esityksensä aivan yleisesti. Mutta siten hän menettää tietyssä määrin psykologista terävyyttään ja siitä johtuen myös joustavuuttaan. Niinpä ylimalkaan loistava puhuja aina osaa kirjoittaa paremmin kuin loistava kynänkäyttäjä puhua, jollei hän lakkaamatta harjoittele tätä taitoa. Sen lisäksi vielä ihmisten suuret joukot ovat sinänsä laiskoja, pysyttelevät velttoina vanhojen tapojensa ja tottumustensa raiteilla ja varsin vastahakoisesti ottavat käteensä mitään semmoista, mikä ei vastaa sitä, mitä he itse uskovat, eikä anna sitä, mitä he itselleen toivovat. Sen vuoksi lukevat kirjoituksia, joissa on tietty tarkoitus, enimmäkseen ainoastaan sellaiset ihmiset, joita jo itseään on pidettävä saman suunnan kannattajina. Enintään lentolehtinen tai juliste voi lyhyytensä ansiosta varmasti odottaa, että toisinajattelevakin malttaa hetken aikaa kiinnittää siihen huomiotaan. Suuremmat menestyksen mahdollisuudet on jo kuvilla kaikissa eri muodoissaan, aina elokuvia myöten. Tällöin ihmisen tarvitsee vielä vähemmän tehdä työtä ymmärryksellään; riittää, kunhan kat-

selee, enintään lukaisee läpi aivan lyhyen tekstin, ja niin useat ovat valmiit pikemmin omaksumaan kuvaesityksen kuin lukemaan pitkähkön kirjoituksen. Kuva suo ihmiselle paljon lyhyemmässä ajassa, tekisi melkein mieli sanoa yhdellä iskulla selityksen ja selvyyden, jonka hän kirjoitetusta saa vasta pitkällisellä lukemisella.

Mutta olennaisinta ja tärkeintä on kuitenkin, ettei kirjoitetusta sanasta koskaan tiedä, kenen käsiin se joutuu, mutta sen täytyy kuitenkin säilyttää kerta kaikkiaan määrätty muotonsa ja sommittelunsa. Teho ja vaikutus on ylipäänsä sitä suurempi, kuta paremmin sommittelutapa vastaa niiden ihmisten henkistä tasoa ja sisäistä luonteenlaatua, jotka joutuvat sen lukemaan. Suurille joukoille tarkoitetun kirjan täytyy niin ollen jo edeltäkäsin koettaa tyyliltään ja tasoltaan vaikuttaa toisella tapaa kuin korkeammille älyllisille kerroksille määrätty teos.

Ainoastaan tämän mukautumiskykynsä puolesta lähenee kirjoitettu sana puhuttua. Puhuja voi käsitellä vaikkapa samaa aihetta kuin kirja, mutta jos hän on suuri ja nerokas kansanpuhuja, hän tuskin kuitenkaan voi toistaa samaa moitetta ja samaa aihetta kahtakaan kertaa aivan samassa muodossa. Hänen täytyy aina antaa suurten joukkojen nostaa ja kannattaa itseään sillä tavalla, että hetken tunne saa hänet aina löytämään juuri ne sanat, joita hän tarvitsee päästäkseen puhumaan kulloinkin kuulijoinaan olevien sydämiin. Mutta jos hän erehtyy siinä vaikka vähänkin, hänellä on aina elävä oikaisija ja korjaaja edessään. Niinkuin edellä jo tuli sanotuksi, hän voi lukea kuulijoidensa kasvonilmeistä, tokko nämä ensiksikin ymmärtävät, mitä hän puhuu, toiseksi, pystyvätkö he kokonaisuutta seuraamaan, sekä kolmanneksi, missä määrin hän on saanut heidät vakuuttumaan esitetyn oikeudesta ja paikkansapitävyydestä. Jos hän — ensiksikin — huomaa, etteivät he häntä käsitä, hän esittää selityksensä niin alkukantaisesti ja selvästi, että jok'ikinen pakostakin ymmärtää; jos hän — toiseksi — tuntee, etteivät he pysty häntä seuraamaan, hän rupeaa rakenta-

maan ajatuksiaan hyvin varovasti ja hitaasti, kunnes joukon kaikkein heikoinkaan ei jää muista jälkeen, ja — kolmanneksi — aavistaessaan, etteivät he näytä vakuuttuneilta, hänen on toistettava sama yhä uudelleen ja aina yhä uusin esimerkein, itse esitettävä heidän vastaväitteensä, jotka hän julki lausumattomina tuntee, ja sitten puhuttava niitä vastaan niin kauan ja murskattava ne kohta kohdalta, kunnes vihdoin viimeinenkin vastustusryhmä jo olemuksellaan ja kasvonilmeillään tunnustaa antautuvansa hänen todistelujensa johdosta.

Tällöin tulee useinkin kysymykseen ihmisten ennakkomielipiteiden voittaminen, jotka eivät perustu heidän järkeensä ja ymmärrykseensä, vaan ovat useimmiten ainoastaan vaistomaisia, itsetiedottomia ja pohjautuvat pelkkään tunteeseen. Tuollaisen vaistomaisesta vastenmielisyydestä, tunnepohjaisesta vihasta ja ennakkomielisen torjuvasta suhtautumisesta johtuvan erottavan seinän poistaminen väliltä on tuhat vertaa vaikeampaa kuin virheellisen ja erheellisen tieteellisen käsityksen oikaisu. Väärät käsitykset ja heikko, puutteellinen tieto voidaan korjata opetuksen avulla. Mutta tunteen vastustelua ei koskaan. Ainoastaan vetoaminen noihin salaperäisiin voimiin itseensä voi tässä tehota; ja siihen pystyy tuskin milloinkaan kirjailija, vaan melkein yksinomaan puhuja.

Kaikkein pätevimpänä todistuksena tästä on se tosiasia, ettei porvarillinen sanomalehdistö ole siitä huolimatta, että se on usein hyvin taitavasti toimitettua ja on suunnattomina miljoonapainoksina tulvinut yli koko Saksan kansan, kyennyt estämään suuria joukkoja muuttumasta juuri tämän saman porvarillisen maailman jyrkimmiksi vihollisiksi. Koko tuo sanomalehtitulva ja kaikki kirjat, joita älymystö on tuottanut ja tuottaa vuodesta vuoteen, liukuu alempien kansankerrosten miljoonien ihmisten ohi kuin vesi hanhen selästä. Tämä voi todistaa ainoastaan kahta asiaa: joko tuo meikäläisen porvarillisen maailman koko kirjallinen toiminta on sisällöltään väärää, tai sitten on mahdoton päästä tunkeutumaan suurten joukkojen

sydämiin yksinomaan kirjoitetun sanan voimalla. Joka tapauksessa erikoisesti silloin, kun tuo kirjoittelu on kovin hatarasti psykologisesti sovellettua, niinkuin tässä tapauksessa on laita.

Älköön nyt suinkaan vastattako (niinkuin muudan suuri berliiniläinen saksalaiskansallinen sanomalehti yritti vastata), että juuri *marxilaisuus* itse, nimenomaan sen kirjallinen toiminta ja erikoisesti Karl Marxin perustavanluonteinen teos osoittaa tämän väitteen vääräksi. Pintapuolisemmin on vielä harvoin tätä ennen yritetty tukea harhaan osunutta katsantokantaa. *Marxilaisuudelle* ei ole sen hämmästyttävää valtaa suuriin joukkoihin suinkaan antanut juutalaisen ajatustyön muodollinen, kirjalliseen muotoon puettu teos, vaan sen sijaan se suunnaton puhutun sanan propaganda-aalto, joka vuosien kuluessa sai suuret joukot valtaansa. Sadastatuhannesta saksalaisesta työmiehestä ei vielä keskimäärin satakaan tunne koko teosta, jonka tutkijoita on tuhat vertaa enemmän älymystön edustajia ja erikoisesti juutalaisia kuin tämän liikkeen todellisia kannattajia kansan syvien rivien keskuudessa. Tämä teos ei olekaan ollenkaan kirjoitettu suuria joukkoja varten, vaan yksinomaan juutalaisen maailmanvalloituskoneiston älymystöön kuuluvan johdon tarpeiksi; koneistoa itseään on sitten lämmitetty aivan toisenlaisilla aineksilla, nimittäin sanomalehdillä. Sillä se seikka juuri erottaa marxilaisen sanomalehdistön meikäläisestä porvarillisesta lehdistöstä. *Marxilaisiin sanomalehtiin kirjoittavat agitaattorit, mutta porvarillinen sanomalehdistö harjoittaisi halusta agitaatiota kirjoittajien avulla.* Sosiaalidemokraattinen nurkkatoimittaja, joka melkein aina tulee lehtensä toimitukseen suoraan kokoushuoneesta, tuntee joukkonsa paremmin kuin kukaan muu. Sitä vastoin porvarillinen kynänkäyttäjä, joka astuu suurten joukkojen eteen suoraan omasta työhuoneestaan, rupeaa jo voimaan pahoin niiden pelkistä lemuista ja hajuista ja joutuu kirjoittaessaankin sen vuoksi avuttomaksi niiden edessä.

Marxilaisuuden kannattajiksi ei ole miljoonia työläisiä hank-

kinut niinkään suuressa määrin marxilaisten kirkkoisien kirjoitustapa kuin pikemminkin kymmenientuhansien väsymättömien agitaattorien uupumaton ja todellakin valtava propagandatyö, alkaen suuresta kiihotusapostolista aivan vähäpätöisimpään ammattiyhdistysvirkailijaan ja luottamusmieheen ja väittelypuhujaan asti; se on tapahtunut niissä sadoissatuhansissa kokouksissa, joissa nuo kansanpuhujat savuisissa ravintolahuoneissa pöydällä seisten ovat takoneet tuota oppia ihmisten päähän ja siten älynneet hankkia satumaisen tuon ihmisaineksen tuntemuksen, mikä heidät vasta oikein on opettanut valitsemaan oikeat hyökkäysaseet, joiden avulla käydä julkisen mielipiteen linnoituksen kimppuun. Ja siinä ovat olleet lisäksi vaikuttamassa ne jättiläismäiset joukkomielenosoitukset, tuollaiset sadantuhannen hengen kulkueet, jotka polttamalla polttivat vähäpätöisen köyhän ihmisparan aivoihin sen ylpeän vakaumuksen, että he kukin ovat pienenä maan matosena sentään jäseniä siinä suuressa lohikäärmeessä, jonka tulisesta henkäyksestä vihattu porvarillinen maailma kerran vielä syttyy tuleen ja ilmi liekkeihin ja köyhälistön diktatuuri pääsee juhlimaan viimeistä, lopullista voittoaan.

Sellaisista propagandatilaisuuksista tulivat sitten ne ihmiset, jotka olivat valmiit ja valmistetut lukemaan sosiaalidemokraattisia sanomalehtiä, mutta sellaisia sanomalehtiä, jotka itse eivät sentään olleet kirjoitettuja, vaan puhuttuja. Sillä kun porvarillisessa leirissä professorit ja kirjanoppineet, teoreetikot ja kaikenlaiset kynänkäyttäjät väliin yrittävät myös puhua, koettavat marxilaisuuden palveluksessa puhujat useinkin kirjoittaa. Ja juuri juutalainen, joka tässä kohdin aivan erikoisesti tulee kysymykseen, on valheellisen väittelytaitonsa joustavuuden ja tottuneisuutensa ansiosta vielä kirjailijanakin pikemmin kiihotustyötä tekevä puhuja kuin kirjoittava hahmottelija.

Siinä on syy, minkä vuoksi porvarillinen sanomalehtimaailma ei (ottamatta ollenkaan lukuun sitä seikkaa, että se on suurimmaksi osaksi juutalaistunut ja sillä ei sen vuoksi ole lainkaan

halua eikä aihettakaan todella opettaa kansan suuria joukkoja) pysty vähimmässäkään määrässä vaikuttamaan meidän kansamme laajimpien kerrosten asennoitumiseen.

Miten vaikea tunnepohjaisia ennakkoluuloja, mielialoja, aistimuksia ja tunteita on kumota ja korvata toisilla, miten monien melkeinpä arvaamattomien vaikutusten ja ehtojen varassa menestys on, sen voi herkkätuntoinen puhuja päätellä siitä, että jo sillä seikalla, mihin aikaan päivästä esitys tapahtuu, voi olla sen vaikutukseen ja tehoon ratkaiseva väikutus. Sama esitys, sama puhuja ja sama aihe vaikuttavat aivan eri tavalla kello kymmenen aikaan aamupäivällä, kolmen aikaan iltapäivällä tai iltasella. Minä itse vasta-alkajana vielä määräsin kokouksia pidettäväksi aamupäivällä ja muistan erikoisesti eräänkin julistustilaisuuden, jonka pidimme Münchner-Kindl-Kellerissä, vastalauseena »saksalaisten alueiden sortoa» vastaan. Se oli siihen aikaan Münchenin suurin sali, ja yritys tuntui hyvin uskalletulta. Tehdäkseni kokoukseen pääsyn erikoisesti helpoksi liikkeen kannattajille ja kaikille, joita tilaisuuteen tuli, asetin kokouksen kello kymmeneksi sunnuntaiaamupäiväksi. Tulos oli masentava, mutta samalla erinomaisen opettava: sali täynnä, vaikutus todella valtava, mutta tunnelma jäätävän kylmä; ei yksikään lämmennyt, ja minä itse puhujana tunsin itseni syvästi onnettomaksi, kun en saanut aikaan minkäänlaista yhteyttä, en heikointakaan kosketusta kuulijoihini. En luule puhuneeni sen huonommin kuin tavallisestikaan; mutta vaikutus tuntui olevan yhtä tyhjän kanssa. Perin tyytymättömänä, vaikkakin yhtä kokemusta viisaampana poistuin siitä kokouksesta. Myöhemmät samantapaiset kokeeni johtivat samaan tulokseen.

Sitä ei pidäkään ihmetellä. Käydäänpä vaikka teatterinäytännössä, katsotaan ensin jokin kappale kello kolme iltapäivällä ja sitten sama kappale ja samojen näyttelijöiden näyttelemänä kello kahdeksan illalla, niin aivan hämmästyy vaikutuksen ja tehon erilaisuutta. Herkkätunteinen ihminen, joka itse kykenee selvittämään tämän mielialansa, pystyy ilman

muuta toteamaan, ettei esityksen teho ole iltapäivällä lähimainkaan yhtä suuri kuin iltasella. Jopa elokuvaesityksistäkin voi tehdä saman toteamuksen. Tämä viimeksi mainittu on tärkeää sen vuoksi, että teatterista voisi sanoa, että ehkäpä näyttelijät eivät panneet esityksiinsä yhtä paljon huolta ja vaivaa iltapäivällä kuin illalla. Mutta filmi ei ole iltapäivällä toinen kuin kello yhdeksään aikaan illalla. Ei, ajalla itsellään on tässä suhteessa tietty vaikutus, aivan samoin kuin minuun itseeni myös huoneella. On huoneita, jotka jättävät minut kylmäksi syistä, jotka voi vain vaivoin ymmärtää, jotka jollakin tavoin kuin mitä kiivaimmin vastustavat minkäänlaisen tunnelman syntymistä. Myös perinteiset muistot ja kuvitelmat, joita ihmisen sisimmässä piilee, voivat ratkaisevasti määrätä vaikutuksen laadun. Samoin »Parsifalin» esitys vaikuttaa Bayreuthissa aina toisella tavalla kuin missään muussa maailman paikassa. Vanhan rajakreivien kaupungin juhlanäytäntökukkulalla kohoavan talon salaperäistä tenhoa ei mikään ulkonainen seikka pysty korvaamaan, eipä edes kohoamaan sen tasalle.

Kaikissa näissä tapauksissa on kysymys ihmisen tahdonvapauden rajoittamisesta. Enimmän tämä tietenkin pitää paikkansa sellaisten kokousten suhteen, joissa käy keskenään tahdoltaan vastakkaisesti asennoituneita ihmisiä ja jotka nyt täytyy voittaa uuden tahdon kannattajiksi. Aamulla ja vielä päivälläkin tuntuvat ihmisen tahdonvoimat vielä asettuvan mitä tarmokkaimmin torjumaan vieraan tahdon ja vieraan mielipiteen tyrkyttämisyrityksiä. Sen sijaan illalla ne joutuvat helpommin voimakkaamman tahdon vallitsevan voiman lumoihin. Sillä todellisuudessa jokainen sellainen kokous on kahden vastakkaisen voiman keskinäistä painiskelua. Hallitsevan apostoliluonteen onnistuu ylivoimaisella puhetaidollaan nyt helpommin voittaa uuden uskon puolelle semmoisia ihmisiä, jotka aivan luonnollisista syistä jo ovat joutuneet kokemaan vastustuskykynsä heikkenemistä, kuin sellaisia, joiden henkiset voimat ja tahdon joustavuus ovat vielä täydessä vireessä.

Samaa tarkoitusperää palvelee myös katolisten kirkkojen keinotekoinen, mutta kuitenkin salaperäinen puolihämärä, palavat kynttilät, pyhäsavu, suitsutusastiat yms.

Näin painiskellessaan käännytettävien vastustajien kanssa puhuja saavuttaa vähän kerrassaan sellaisen propagandan sielullisten edellytysten suhteen ihmeteltävän herkän vaistoamiskyvyn, jollainen kirjoittajalta melkein aina puuttuu. Sen vuoksi kirjoitettu sana joutuu ahtaamman, suppeamman vaikutuksensa vuoksi ylipäänsä enemmänkin palvelemaan jo olemassa olevan mielipiteen tai käsityksen säilymistä, lujittumista ja syventymistä. Todella suuria historiallisia mullistuksia ei ole saanut aikaan kirjoitettu sana, vaan se on enintään seurannut niiden rinnalla.

Älköön luultakokaan, että Ranskan suuri vallankumous olisi koskaan päässyt puhkeamaan filosofisten teoriojen johdosta, jollei se olisi tavannut mitä suuripiirteisimpien kansankiihottajien johtamaa yllyttäjien armeijaa, jotka ärsyttivät jo ennestään kiusaantuneen kansan intohimoja, kunnes siitä oli vihdoin seurauksena se hirvittävä tulivuorenpurkaus, joka pani koko Euroopan kauhusta kangistumaan. Samoin uusimman ajan suurin kumouksellinen mullistus, Venäjän bolshevikkivallankumous, ei suinkaan syntynyt Leninin kirjailijantoiminnan seurauksena, vaan lukemattomien suurten ja pienten kiihottajaapostolien vihaa kuohuttavan puhujantoiminnan tuloksena.

Luku- ja kirjoitustaidottomia kansanjoukkoja ei tosiaankaan innostettu kommunistiseen vallankumoukseen Karl Marxin kaltaisen miehen teoreettisten kirjoitusten voimalla, vaan sen ihanana välkkyvän taivaan avulla, jota tuhannet tosin kyllä saman aatteen palveluksessa toimivat kiihottajat lupailivat kansalle.

Niin asianlaita on aina ollut, ja sillään se ikuisesti pysyykin.

Täysin meikäläisen saksalaisen älymystön typeryyden ja maailmantuntemuksen puutteen mukaista on luulo, että kirjoittaja muka on pakostakin puhujaan verrattuna henkisesti ylivoimainen. Tätä käsitystä kuvaa mitä oivallisimmin kerran jo edellä puheena olleen kansallisen sanomalehden arvostelu, jossa

todetaan, että useinkin tuntee itsensä pettyneeksi, kun yht'äkkiä näkee jonkun tunnustetusti suuren puhujan puheen painettuna. Se johtaa mieleeni toisen arvostelun, joka joutui käsiini sodan aikana; siinä ruodittiin ja tarkastettiin ihan kuin suurennuslasilla Lloyd George'in puheita, joka oli siihen aikaan vielä sotatarveministerinä, ja päädyttiin sellaiseen nerokkaaseen toteamukseen, että nuo puheet muka olivat henkisesti ja tieteellisesti ala-arvoisia ja muuten arkipäiväisiä ja ihan itsestään selviä tuotteita. Sain sitten itse muutamia noita puheita kouraani pienenä vihkosena, ja minun täytyi pakostakin ihan ääneen nauraa, kun ei tavallinen normaali saksalainen kynäritari pystynyt ollenkaan ymmärtämään noita sielullisen joukkovaikutuksen mestariteoksia. Tuo mies arvosteli noita puheita tykkänään sen vaikutuksen perusteella, minkä ne tekivät hänen omaan velttoutuneeseen mieleensä, jota vastoin suuri englantilainen kansankiihottaja oli asettunut kokonaan sille kannalle, että olisi voinut tehdä kuulijoidensa suureen joukkoon ja laajimmassa merkityksessä koko Englannin kansan alempiin kerroksiin mahdollisimman suuren vaikutuksen. Tältä kannalta tuon englantilaisen puheet olivat mitä suurenmoisimpia saavutuksia, koska ne todistavat kerrassaan hämmästyttävän suurta laajojen kansankerrosten sielun tuntemusta. Niiden vaikutus muodostuikin sitten todella erinomaisen tehoisaksi.

Verrattakoonpa siihen Bethmann Hollwegin kaltaisen herran avutonta sopertelua. Näennäisesti jälkimmäisen puheet olivat kylläkin nerokkaampia, mutta todellisuudessa ne ainoastaan osoittivat, miten kykenemätön tuo mies oli puhumaan omalle kansalleen, jota hän ei kyllä tuntenutkaan. Kuitenkin pystyvät saksalaisen, tieteellisesti tietystikin erittäin sivistyneen kynäilijäsielun keskimittaiset varpusenaivot arvostelemaan Englannin ministerin nerokkuutta sen vaikutuksen perusteella, jonka joukkovaikutusta tavoitteleva puhe tekee hänen silkkaa tieteellisyyttään kalkkiutuneeseen sisimpäänsä, ja vertailemaan sitä saksalaisen valtiomiehen puheeseen, jonka henkevä jaarittelu

tietystikin tapaa hänessä otollisemman maaperän. Ettei Lloyd George nerokkuudeltaan ollut ainoastaan Bethmann Hollwegin kaltaisen herran veroinen, vaan tuhat vertaa tätä suurempi, sen hän osoitti siten, että löysi puheilleen sen muodon ja sen ilmaisutavan, jotka avasivat hänelle hänen kansansa sydämet ja saivat tuon kansan lopuksi ehdottomasti hänen tahtoaan palvelemaan. Juuri kielen alkeellinen yksinkertaisuus, sen ilmaisumuotojen omaperäisyys ja helposti käsitettävien, mitä yksinkertaisimpien esimerkkien käyttö on todistuksena tuon englantilaisen ylivoimaisesta poliittisesta kyvystä. *Sillä valtiomiehen puhetta omalle kansalleen ei ole mitattava sen vaikutuksen nojalla, jonka se tekee yliopistonprofessoriin, vaan sen perusteella, millaisen vaikutuksen se tekee kansaan.* Ja tästä yksistään saadaan puhujan nerokkuudenkin mittapuu.

卐

Meidän liikkeemme hämmästyttävä kehitys, liikkeen, joka vasta muutamia vuosia sitten perustettiin tyhjästä ja jota nykyisin jo pidetään sen arvoisena, että kaikki meidän kansamme sisäiset ja ulkonaiset viholliset sitä mitä ankarimmin vainoavat, on luettava tämän oivalluksen ainaisen huomioon ottamisen ja käyttämisen ansioksi.

Niin tärkeä kuin kirjallinenkin toiminta voi liikkeelle olla, meidän nykyisessä asemassamme sillä on kuitenkin suurempi merkitys ylempien ja alempien johtajien samanlaisessa ja yhtenäisessä kasvatuksessa kuin vastakkaisella kannalla olevien suurten joukkojen voittamisessa liikkeemme puolelle. Ainoastaan perin harvoissa tapauksissa alentunee vakaumuksellinen sosiaalidemokraatti tai kiihkoisa kommunisti hankkimaan kansallissosialistista lentokirjasta, saati kirjaa, lukemaan sitä ja hankkimaan siitä käsitystä meikäläisestä maailmankatsomuksesta tai tutustumaan oman maailmankatsomuksensa arvosteluun. Hyvin harvoin luetaan kokonaan sanomalehteäkään, jollei siinä ole

heti ennakolta semmoinen leima, että se on oman puolueen äänenkannattajia. Siitä muuten olisikin varsin vähän hyötyä, sillä yhden ainoan sanomalehden numeron kokonaiskuva on niin rikkinäinen ja sen vaikutus niin hajanainen, ettei voine odottaa sen tekevän mitään vaikutusta lukijaan, jos tämä tutustuu siihen ainoastaan kerran. Mutta ei saa eikä pidä odottaa kenestäkään, jolle jo muutama pfennig merkitsee jotakin, että hän ainoastaan tasapuolisen, ulkokohtaisen valistuksen halusta rupeaisi vakinaisesti tilaamaan vastustavalla kannalla olevaa lehteä. Sellaista tuskin tekee yksi kymmenentuhannen joukosta. Vasta se, joka on voitettu liikkeen kannattajaksi, lukee vakituisesti puolueen äänenkannattajaa ja silloinkin käyttää sitä parhaasta päästä oman liikkeen juoksevana uutispalveluna.

Aivan toisin on jo »puhutun» lentolehtisen laita! Sellaisen jo yksi tai toinen, varsinkin jos sen saa ilmaiseksi, paljon pikemmin ottaa käteensä, ja sitäkin mieluummin, jos varsinkin otsakkeessa on joustavasti käsitelty aihetta, joka sillä hetkellä on kaikkien ihmisten huulilla. Silmäiltyään sen läpi perusteellisemmin tai pintapuolisemmin hän mahdollisesti voi tuommoisen lentolehtisen johdosta joutua kiinnittämään huomionsa uusiin näkökohtiin ja asennoitumisiin, jopa uuteen liikkeeseen. Mutta tämäkin on kaikkein suotuisimmassakin tapauksessa ainoastaan heikko alkusysäys, se ei voi kuitenkaan milloinkaan saada aikaan täydellistä tosiasiaa. Sillä lentolehtinenkin voi ainoastaan antaa johonkin sysäyksen tai viitata jonnekin, ja sen vaikutus ilmenee ainoastaan sen lukijoiden myöhemmän perusteellisen opetuksen ja valistuksen yhteydessä. Tämän valistuksen antaja on ja sinä pysyy aina *joukkokokous*.

Joukkokokous on välttämätön jo senkin vuoksi, että siinä yksityinen ihminen, joka toistaiseksi vielä nuoren liikkeen tulevana kannattajana tuntee itsensä yksinäiseksi ja joutuu helposti sen pelon valtaan, että hän todellakin on yksin, ensi kerran saa käsityksen suuremmasta yhteydestä, mikä useimpiin ihmisiin vaikuttaa

voimistavasti ja rohkaisevasti. Sama mies odottaa komppanian tai pataljoonan puitteissa, kaikki toverinsa ympärillään, kevyemmin mielin rynnäkköä kuin aivan yksin ollessaan. Isommassa joukossa hän aina tuntee itsensä turvallisemmaksi, vaikka todellisuudessa olisi tuhansia syitä puhumassa sitä vastaan.

Suuren julistuksen yhteisyys ei ainoastaan lujita yksityisiä jäseniä, vaan se sitoo heidät myös yhteen ja on osaltaan auttamassa joukkohengen muodostumista. Mies, joka uuden oppinsa ensimmäisenä edustajana on omassa yrityksessään tai työpaikassaan ankaran painostuksen ja ahdistuksen alaisena, tarvitsee välttämättömästi sitä tukea, jota merkitsee vakaumus, että on suuren, laajan yhteisön jäsen ja taistelija. Mutta tuosta yhteisöstä hän kuitenkin aina saa ensi kerran käsityksen yhteisessä joukkojulistustilaisuudessa. Tullessaan pienestä työpaikastaan tai suuresta liikkeestään, jossa hän tuntee itsensä varsin pieneksi, ensi kerran joukkokokoukseen ja nähdessään nyt ympärillään tuhansia ja taas tuhansia samanmielisiä ihmisiä, tempautuessaan etsijänä kolmen-, neljäntuhannen muun ihmisen suggestiivisen huumauksen ja innostuksen valtavan vaikutuksen mukaan, uuden opin ilmeisen menestyksen ja tuhansien kannatuksen saadessa hänet vakuuttumaan tuon opin oikeudesta ja ensi kerran herättäen hänen mielessään epäilyksiä hänen siihenastisen vakaumuksensa suhteen — silloin hän itse joutuu sen taikamaisen vaikutuksen valtaan, jota määrittelemme sanalla joukkosuggestio. Tuhansien tahto, kaipuu, mutta myös voima kasaantuu jokaiseen yksityiseen. Mies, joka epäilevänä ja horjuvana tulee tuollaiseen kokoukseen, poistuu siitä sisäisesti lujittuneena: hänestä on tullut yhteisön jäsen.

Kansallissosialistinen liike ei saa sitä koskaan unohtaa, ja varsinkaan se ei saa ikinä päästää semmoisia porvarillisia pöllöpäitä itseensä vaikuttamaan, jotka ovat tietävinään kaiken paremmin, mutta jotka yhtä kaikki ovat päästäneet käsistään luisumaan suuren valtion samoin kuin oman olemassaolonsa ja oman luokkansa valtiuden. Niin, he ovat mahdottoman vii-

saita, osaavat kaikkea, ymmärtävät joka asian — vain yhtä asiaa he eivät ole osanneet: estää Saksan kansaa joutumasta marxilaisuuden syliin. Siinä kohdin heidän viisautensa on mitä surkeimmin, mitä viheliäisimmin pettänyt, niin että heidän nykyiset suuret luulot itsestään ovat ainoastaan sellaista omahyväisyyttä, joka niinkuin tunnettua mainiosti viihtyy ylpeyden ja tyhmyyden parissa.

Kun nuo ihmiset eivät nykyisin myönnä puhutulle sanalle erikoista arvoa, se johtuu vain siitä, että he, taivaan kiitos, jo ovat mitä perinpohjaisimmin vakuuttuneet omien puheidensa tehottomuudesta.

7. luku.

TAISTELU PUNARINTAMAA VASTAAN.

KÄVIN vv. 1919/20 ja myös 1921 itse omakohtaisesti ns. porvarillisten kokouksissa. Ne tekivät minuun aina saman vaikutuksen kuin nuoruudessani pakollinen lusikallinen kalanmaksaöljyä. Se täytyy nauttia, ja sitä väitetään hyväksi, mutta se maistuu kamalalta! Jos Saksan kansa pantaisiin köysiin ja väkisin raastettaisiin tuollaisiin porvarillisiin »julistustilaisuuksiin» ja ovet pantaisiin lukkoon toimituksen loppuun asti eikä ketään päästettäisi kesken ulos, niin mene tiedä siitä voisi muutaman vuosisadan vieriessä olla joitakin tuloksiakin. Minun täytyy kuitenkin rehellisesti tunnustaa, että todennäköisesti ei elämä sitten enää minua suurestikaan ilahduttaisi ja etten enää ollenkaan haluaisi olla saksalainen. Mutta kun se ei sentään, Luojan kiitos, käy päinsä, ei pidä ihmetellä, että terve, turmeltumaton Saksan kansa karttaa tuommoisia porvarillisia »joukkokokouksia» kuin piru pappia.

Olen kyllä tullut tuntemaan nuo porvarillisen maailmankatsomuksen profeetat enkä tosiaankaan ihmettele, vaan ymmärrän hyvin, miksi he eivät anna lainkaan arvoa puhutulle sanalle. Kävin noihin aikoihin demokraattien, saksalais-kansallisten, Saksan kansanpuolueen ja myöskin Baijerin kansanpuolueen (Baijerin centrum-puolueen) kokouksissa. Heti ensimmäisenä pisti niissä silmään kuulijoiden tiivis yhtenäisyys. Melkein aina pelkästään puolueen omia jäseniä tuollaisten julistustilaisuuksien osanottajina. Kokonaisuus, jossa ei näkynyt mitään

kuria, muistutti pikemminkin haukottelevaa korttikerhoa kuin sen kansan kokouksia, joka juuri oli kokenut suurimman vallankumouksensa.

Jotta moinen rauhallinen mieliala olisi säilynyt, puhujatkin tekivät kaikkensa, mitä suinkin oli tehtävissä. He puhuivat, tai paremminkin, he useimmiten lukivat nerokkaan sanomalehtikirjoituksen tai tieteellisen katsauksen tyyliin laadittuja puheita, karttoivat kaikkia voimasanoja ja sovittivat sinne tänne muun lomaan heikon professorimaisen vitsin, jonka kuullessaan kunnianarvoinen johtokunnan pöytä velvollisuutensa mukaan sitten alkoi nauraa; jollei nyt ääneenkään, siis yllyttävästi, niin sentään ylhäisen hilliytyneesti ja pidättyvästi.

Ja sitten jo koko tuo johtokunnanpöytä semmoisenaan!

Näin kerran tuommoisen kokouksen Münchenin Wagner-salissa; se oli julistustilaisuus Leipzigin kansaintaistelun vuosipäivän kunniaksi. Puheen piti tai luki kunnianarvoinen vanha herra, jonkin yliopiston professori. Korokkeella istui johtokunta. Vasemmalla monokkeli, oikealla monokkeli ja näiden välissä yksi ilman monokkelia. Kaikilla kolmella pitkätakki, niin että kokonaisuudesta sai sen vaikutelman kuin siinä olisi ollut koolla tuomioistuin juuri parhaillaan langettamassa hirttotuomiota, tai juhlalliset ristiäiset, joka tapauksessa siis kuin uskonnollisluonteinen juhlallinen toimitus. Ns. puheen, joka painettuna olisi mahdollisesti tuntunut hyvinkin hyvältä, vaikutus oli yksinkertaisesti hirvittävä. Jo kolmen neljänneksen perästä koko seurakunta vaipui hienoiseen horteeseen, jota häiritsi ainoastaan se, että muutamia miehiä ja naisia lähti pois salista, tarjoilijattaret kalisuttivat lautasia ja yhä useammat kuulijat rupesivat haukottelemaan. Kolme työläistä, jotka olivat läsnä, uteliaisuuttaanko lienevät olleet vai viran puolesta järjestysmiehinä, ja joiden taakse olin asettunut, vilkuilivat aina aika ajoin toisiinsa huonosti salaillen virnuiluaan ja nyhjäisivät vihdoin toisiaan kyynärpäällään ja hiipivät sitten kaikessa hiljaisuudessa salista pois. Heistä näki, etteivät he mis-

sään nimessä tahtoneet häiritä. Semmoinen ei tässä seurassa tosiaan ollut tarpeenkaan. Vihdoin viimein kokous näytti kallistuvan lopulleen. Professorin, jonka ääni oli sillä välin hiljentynyt hiljentymistään, lopetettua esitelmänsä nousi molempien monokkelien välissä istunut kokouksen puheenjohtaja paikaltaan, sanoa päräytti saapuvilla oleville »saksalaisille sisarille» ja »veljille», miten suuresti hän itse oli kiitollinen sekä että varmasti hekin tunsivat samaa siitä ainoalaatuisesta, suurenmoisesta esitelmästä, jonka herra professori X. heille oli tässä tarinnut yhtä nautinnokkaalla kuin perusteellisella ja syvälti luotaavalla tavallaan ja joka sanan varsinaisimmassa merkityksessä oli ollut »sisäinen elämys», jopa todella »teko». Olisi tämän juhlallisen hetken halventamista, jos tähän selkeään ja terävään esitykseen enää liitettäisiin keskustelua, niin että hän sen vuoksi kaikkien läsnäolijoiden puolesta luopuu semmoisesta ja sen sijaan pyytää kaikkia nousemaan seisoalleen ja yksimielisesti yhtymään huutoon »Olemme yksimielinen veljeskansa» jne. Vihdoin päättäjäisiksi hän vaati laulettavaksi »Deutschland»-laulun.

Ja sitten laulettiin, ja minusta tuntui siltä, kuin jo toisessa säkeistössä ääniä olisi ollut hiukan vähemmän mukana ja että ne vasta loppukerrossa paisuivat jälleen mahtaviksi, ja kolmannessa säkeistössä tämä havainto tuntui vielä voimakkaammin, niin että pahoin pelkään, etteivät kaikki osanneet sanoja oikein varmasti ulkoa.

Mutta mitäpä se haittaa, kun kerran sellainen laulu kajahtaa taivaalle todellisen innostuksen voimasta saksalaiskansallisen sielun syvyydestä!

Sitten kokous hajaantui, s.o. jokainen kiirehti, niin nopeasti kuin pääsi, salista ulos, kuka olutkolpakon ääreen, kuka kahvilaan, ketkä taas raikkaaseen ulkoilmaan.

Niinpä niin, ulos raikkaaseen ilmaan, vain ulos täältä! Se oli minunkin ainoa tunteeni. Ja tuo tuollainen on muka olevinaan satojentuhansien saksalaisten ja preussilaisten sankarimaisen taistelun juhlintaa ja ylistystä! Hyi hitto ja vielä kerran hyi hitto!

Hallitus kylläkin taitaa pitää tuommoisesta. Tämä oli tietystikin »rauhallinen» kokous. Siellä ei rauhan ja turvallisuuden ministerin tarvitse hetkeäkään pelätä, että innostuksen aallot yht'äkkiä voisivat murtaa virallisesti säädetyt porvarillisen siivollisuuden rajat; että ihmiset yht'äkkiä innostuksen hurmassa virtaisivat salista ulos, eivät painuakseen kiireen kauppaa kahvilaan tai kapakkaan, vaan marssiakseen nelimiehisinä riveinä tahdikkain askelin pitkin kaupungin katuja ja kajauttaen »Deutschland hoch in Ehren», aiheuttaen sillä tavalla rauhallisuutta kaipaavalle poliisilaitokselle vaivaa.

Ei, sellaisiin kansalaisiin voi olla tyytyväinen.

卐

Sen sijaan kansallissosialistien kokoukset eivät olleet suinkaan »rauhallisia» kokouksia. Siellähän törmäsivät vastakkain kahden eri maailmankatsomuksen aallot, eivätkä ne liioin päättyneet jonkin isänmaallisen laulun laimeaan laulamiseen, vaan rajuun, kiihkoisaan kansallisen ja kansallismielisen intohimon purkaukseen.

Oli heti alusta pitäen tärkeää saada meikäläisissä kokouksissa voimaan sokea kuri ja ehdottomasti turvata kokouksen johdon arvovalta. Sillä se, mitä me puhuimme, ei ollut porvarillisen »alustajan» laimeaa jaaritusta, vaan se oli sekä sisältönsä että muotonsa puolesta aina omansa ärsyttämään vastustajan nousemaan vastaamaan! Ja meidän kokouksissammehan oli vastustajia! Miten usein heitä sinne saapuikaan taajoin joukoin, muutamia yllyttäjiä joukossa, saman vakaumuksen kuvastuessa kaikkien kasvoista: Tänä päivänä teistä tehdään loppu!

Niin, miten usein noihin aikoihin punaväriä tunnustavia ystäviämme kokouksiimme tuotiinkaan, sananmukaisesti aivan kokonaisina rivistöinä, ja kaikkien päähän oli ennakolta tarkoin päntätty tehtävä, että tänä iltana isketään koko roska hajalleen ja tehdään koko jutusta loppu! Ja miten usein kaikki

olikaan ihan partaveitsenterällä ja ainoastaan kokouksenjohtomme järkkymätön tarmokkuus ja salinvartiomme siekailematon hyökkäyshenki sai yhä uudelleen tehdyksi vastustajien aikeet tyhjiksi.

Ja heillä oli täysi syy olla kiukuissaan.

Jo julisteidemme punainen väri veti heitä kokoussaleihimme. Tavalliset normaalit porvarit olivat aivan kauhuissaan, kun mekin olimme omaksuneet bolshevikkien punaisen värin, ja sitä pidettiin erittäin epäilyttävänä seikkana. Saksalaiskansalliset henget kuiskailivat hiljaisuudessa yhä vain vanhaa epäluuloaan, että mekin ehkä pohjaltamme sittenkin olimme ainoastaan eräänlainen marxilaisuuden muunnos, mahdollisesti ylipäänsä vain salamarxilaisia tai pikemminkin salasosialisteja. Sillä sosialismin ja marxilaisuuden eroa eivät nuo miehet ole vielä tähän päiväänkään mennessä käsittäneet. Varsinkin kun sitten vielä havaittiin, että periaatteesta emme kokouksissamme puhuneet »naisista ja herroista», vaan ainoastaan »kansatovereista» ja keskenämme puhuimme vain puoluetovereista, silloin marxilaisuuden peikko oli monien vastustajiemme mielestä todistettu asia. Kuinka usein saimmekaan aivan katketaksemme nauraa noille typerille porvarillisille jänishousuille heidän koettaessaan henkevään tapaansa arvailla meidän alkuperämme, tarkoitustemme ja päämääriemme arvoitusta!

Valitsimme julisteidemme punaisen värin tarkan, perinpohjaisen harkinnan perusteella ärsyttääksemme siten vasemmistoa, saadaksemme sen kuohuksiin ja houkutellaksemme sen tulemaan meidän kokouksiimme, vaikkapa vain niitä hajottamaankin, jotta sillä tavalla pääsisimme noiden miesten kanssa puheisiin.

Oli tosiaankin verrattoman huvittavaa seurailla noina vuosina vastustajiemme neuvottomuutta ja myös avuttomuutta heidän taktiikkansa ainaisesta horjunnasta ja vaihteluista. Ensin he kehoittivat kannattajiaan olemaan ensinkään kiinnittämättä meihin huomiota ja karttamaan meidän kokouksiamme.

Tätä kehoitusta ylimalkaan noudatettiinkin.

Mutta kun heitä aikojen kuluessa sentään kävi joitakuita ja näiden lukumäärä sitten hitaasti, mutta yhä enemmän lisääntyi ja meidän oppimme vaikutus oli selvästi havaittavissa, johtajat vähitellen hermostuivat ja kävivät levottomiksi ja piintyivät siihen vakaumukseen, ettei tuota kehitystä saanut jäädä iät kaiket syrjästä katsomaan, vaan että siitä oli tehtävä loppu terrorin avulla.

Nyt seurasivat kehoitukset »luokkatietoiselle köyhälistölle» mennä joukolla meidän kokouksiimme vastaamaan »monarkistiseen, taantumukselliseen kiihotukseen» antamalla sen edustajien tuntea köyhälistön nyrkkiä.

Silloin kokoushuoneistomme olivat jo kolme neljännestä ennen tilaisuuksien alkua täynnä työläisiä. Ne olivat kuin ruutitynnyri, joka minä hetkenä hyvänsä voi räjähtää ilmaan ja jonka vieressä palava sytytin jo oli valmiina. Mutta kuitenkin kävi aina toisin. Ihmiset tulivat tilaisuuteen vihollisinamme ja poistuivat niistä, jolleivät nyt suorastaan kannattajinamme, niin kuitenkin mietteissään, jopa muuttuneina arvosteleviksi oman oppinsa oikeuden punnitsijoiksi. Vähitellen kävi kuitenkin sillä tavalla, että minun kolmituntisen esitykseni jälkeen niin kannattajat kuin vastustajatkin sulautuivat yhdeksi ainoaksi innostuneeksi joukoksi. Silloin oli jo jokainen hajottamismerkki turha. Ja silloinkos johtajat vasta toden teolla joutuivat pelon valtaan, ja sitten käännyttiin taaskin niiden puoleen, jotka jo aikaisemmin olivat asettuneet vastustamaan tätä taktiikkaa ja jotka nyt, tavallaan syystäkin, viittasivat omaan käsitykseensä, että ainoa oikea menettely oli periaatteesta kieltää työläisiltä käynti meidän kokouksissamme.

Sitten heitä ei enää niissä käynyt tai ainakin vähemmässä määrin. Mutta jo vähän ajan perästä sama leikki alkoi uudelleen alusta.

Kieltoa ei sittenkään noudatettu, toverit kävivät kokouksissamme yhä suuremmin joukoin, ja vihdoin taas pääsivät voitolle jyrkän taktiikan kannattajat. Meidät oli hajoitettava.

Kun sitten kahden, kolmen, väliin kahdeksan ja kymmenenkin kokouksen jälkeen kävi selville, että hajottaminen oli helpommin sanottu kuin tehty ja että jokainen kokous merkitsi punarintaman taistelujoukkojen murenemista, silloin omaksuttiin taaskin toinen tunnus: »Köyhälistö, toverit! Karttakaa kansallissosialistisen yllyttäjien kokouksia!»

Sama, ikuisesti horjuva taktiikka oli muuten havaittavissa punaisessa sanomalehdistössäkin. Väliin meidät yritettiin tappaa vaitiololla, sitten taas vakuuttauduttiin tämän yrityksen tarkoituksettomuudesta ja turvauduttiin jälleen päinvastaiseen menettelyyn. Meitä »mainittiin» joka päivä jollakin tavalla, parhaasta päästä yritettiin työläisille selittää koko meidän olemassaolomme ehdoton naurettavuus. Mutta jonkin ajan kuluttua noiden herrojen täytyi sentään tuntea, ettei semmoinen ainoastaan ollut tuottamatta meille lainkaan vahinkoa, vaan päinvastoin meitä hyödytti sikäli, että yksi ja toinen tuli tietysti pakostakin tuumineeksi mielessään, minkä ihmeen takia tuohon ilmiöön tuhlattiin niin paljon sanoja, jos se kerran oli niin naurettava. Ihmiset kävivät uteliaiksi. Sen vuoksi tehtiin äkkiä täysikäännös ja meitä ruvettiin jonkin aikaa käsittelemään todellisina ihmiskunnan yleis- ja päärikollisina. Toinen toistaan seuraavien sanomalehtikirjoitusten, missä meidän rikollisuuttamme selvitettiin ja yhä uudelleen todisteltiin, ja häväistysjuttujen, vaikka ne olivatkin alusta loppuun tuulesta temmattuja, oli sitten vielä tehtävä osansa puolestaan. Mutta näidenkin hyökkäysten tehottomuudesta nähtävästi vakuuttuttiin ennen pitkää; loppujen lopuksikin kaikki tuo touhu sentään osaltaan vain auttoi yleisen huomion oikein kohdistumaankin meihin.

Olin tuohon aikaan omaksunut seuraavan kannan: aivan yhdentekevää, nauravatko meille vai haukkuvatko meitä, esittävätkö meidät narreiksi ja ilveilijöiksi vai pahantekijöiksi, pääasia on, että meitä mainitsevat ja yhä uudelleen askartelevat kimpussamme ja että meistä vähitellen itse työläisten silmissä tulee se

mahti, jonka kanssa yksin vielä joskus aikoinaan tapahtuu välienselvittely. Mitä me todella olemme ja mitä me todella tahdomme, sen me vielä jonakin päivänä näytämme juutalaiselle sanomalehtikatraalle.

Eräänä syynä siihen, ettei kokouksiamme tuohon aikaan useimmissa tapauksissa saatu hajoitetuksi, oli vastustajiemme johtomiesten aivan uskomaton pelkurimaisuus. Kaikissa ratkaisevissa, vaarallisissa tapauksissa he aina lähettivät pikkutekijät edeltäpäin ja itse enintään jäivät salin ulkopuolelle odottamaan hajoituksen tuloksia.

Meillä oli melkein aina hyvin tarkat tiedot noiden herrojen aikeista. Ei ainoastaan sen ansiosta, että tarkoituksenmukaisuussyistä annoimme vielä monien puoluetoveriemme pysyä paikoillaan punaisissa järjestöissä, vaan myös siksi, että punaisiin nyörienpitelijöihin itseensä näytti tarttuneen tässä tapauksessa meille erittäin hyödyllinen kielevyys, jollaista muuten hyvän Saksan kansamme keskuudessa tapaa valitettavasti kovin usein. He eivät malttaneet pitää omina tietoinaan, milloin olivat sellaista siittäneet ja synnyttäneet aivoissaan, ja useimmiten he myös kaakattivat jo ennen kuin muna oli munittu. Niinpä olimme monen monet kerrat tienneet ryhtyä mitä laajaperäisimpiin valmisteluihin punaisten hajoituskomennuskuntien itsensä edes aavistamattakaan, miten lähellä heitä ovesta ulos heittäminen oli odottamassa.

Tuo aika pakotti meidät ottamaan kokouksiemme suojelun omiin käsiimme; viranomaisten suojaan ei voi koskaan luottaa; päinvastoin, se koituu, niinkuin kokemus osoittaa, ainoastaan rauhanhäiritsijöiden hyväksi. Sillä ainoana seurauksena viranomaisten, nimenomaan poliisin puuttumisesta asiaan on enintään kokouksen hajottaminen, siis lopettaminen. Ja sehän on myös meidän vastustajiemme ja häiritsijöidemme ainoa päämäärä ja tarkoitus.

Ylipäänsä on tällöin poliisilaitoksessa päässyt valtaan menettelytapa, mikä on suunnattominta oikeudenloukkausta, mitä voi

kuvitella. Jos näet viranomaiset saavat joistakin uhkailuista tietoonsa, että on olemassa kokouksen väkivaltaisen hajottamisen vaara, ei pidätetä noita uhkailijoita, vaan toisia, syyttömiä, kielletään kokousta pitämästä, jollaisesta viisaudesta tavallinen keskimitan poliisinero on vielä lisäksi mahdottomasti ollakseen. He nimittävät sitä »torjuntatoimenpiteeksi laittomuuden ehkäisemiseksi».

Päättäväisellä roistolla on siis milloin tahansa mahdollisuus tehdä oikeiden, kunnollisten ihmisten poliittinen työ ja toiminta mahdottomaksi. Rauhan ja järjestyksen nimessä valtiovalta siis taipuu roiston tahtoon ja pyytää toisia, että olisivat niin ystävällisiä ja varoisivat ärsyttämästä tätä. Kun siten kansallissosialistit eräillä paikkakunnilla halusivat pitää kokouksia ja ammattiyhdistykset selittivät, että se johtaisi vastarintaan niiden jäsenten taholta, silloin poliisi ei tietenkään missään nimessä pistänyt tuollaisia kiristystä harjoittavia röyhkeitä lurjuksia lukkojen ja telkien taakse, eihän toki, vaan kielsi meitä pitämästä kokouksiamme. Jopa nuo lainvalvojat menivät uskomattomassa häpeämättömyydessään niin pitkälle, että lukemattomat kerrat ilmoittivat meille asiasta kirjallisesti.

Jos siis mieli varautua tuollaisten mahdollisuuksien varalta, täytyi pitää huoli siitä, että kaikki häiritsemisyritykset tehtiin mahdottomiksi heti ensimmäisessä idussaan.

Tässä oli sitten vielä lisäksi otettava huomioon seuraava seikka: *Jokainen kokous, jonka suojelijana on yksinomaan poliisi, saattaa toimeenpanijansa epäedulliseen valoon suurten joukkojen silmissä.* Kokoukset, joiden pito on taattu ainoastaan suuren paikalle komennetun poliisivoiman turvin, eivät vaikuta puoleensa vetävästi, koska kansan alempien kerrosten asian puolelle voittamisen edellytyksenä on aina se, että tuon asian takana ilmeisesti on voimaa.

Samoin kuin rohkea mies valloittaa naisten sydämet helpommin kuin pelkuri, samoin myös voittaa kansan sydämet helpommin puolelleen sankarimainen liike kuin semmoinen arkamai-

nen liike, joka pysyy hengissä ainoastaan poliisin suojeluksen turvin.

Erikoisesti tästä viimeksi mainitusta syystä nuoren puolueemme täytyi pitää huoli siitä, että se itse edusti omaa olemassaoloaan, itse suojeli itseään ja itse mursi vastustajan terrorin.

Kokousturva perustui

1. tarmokkaaseen ja psykologisesti oikeaan osuneeseen kokouksen johtoon;

2. järjestettyyn järjestysmiesjoukkoon.

Aina kun me kansallissosialistit noihin aikoihin pidimme kokouksia, *me itse* olimme niissä kokouksissa isäntinä eikä kukaan muu. Ja me korostimme tuota isäntävaltaa joka hetki mitä jyrkimmin. Vastustajamme tiesivät erittäin hyvin, että jos kuka tahansa yrittäisi aiheuttaa häiriötä, lentäisi armotta ovesta ulos, vaikkapa meitä olisi ollut vain kymmenkunta puolituhantisessa joukossa. Silloisissa kokouksissa, varsinkin Münchenin ulkopuolella pidetyissä, tuli viittä-, kuuttatoista kansallissosialistia kohti viisi-, kuusi-, seitsemän-, jopa kahdeksansataa vastustajaa. Mutta kuitenkaan emme olisi sietäneet lainkaan häiriöntekoa, ja kokouksissamme kävijät tiesivät mainion hyvin, että ennen olisimme antaneet lyödä itsemme kuoliaaksi kuin antautuneet. Sellaista sattui useinkin, että kourallinen puoluetovereita piti sankarimaisesti puolensa karjuvaa ja tappelevaa punaista ylivoimaa vastaan.

Varmastikin tuollaisissa tapauksissa nuo puolitoista-, parikymmentä miestä olisivat lopuksi joutuneet alakynteen. Mutta toiset tiesivät, että sitä ennen olisi heistä ainakin toista tai kolmatta vertaa suuremmalta joukolta ollut pääkuori auki, eivätkä he mielellään antautuneet semmoiseen vaaraan.

Koetimme ottaa oppia marxilaisesta ja porvarillisesta kokoustekniikasta ja opimmekin jotakin.

Marxilaisilla oli vanhastaan sokea kuri, niin että marxilaisen kokouksen hajottaminen ei voinut ikinä tapahtua ainakaan por-

varilliselta taholta. Sitä ahkerammin hautoivat punaiset itse aina semmoisia tuumia. He eivät olleet ainoastaan vähitellen kehittäneet tällä alalla eräänlaista tiettyä taituruutta, vaan menivät lopulta niin pitkälle, että laajoissa Saksan valtakunnan osissa leimasivat jokaisen ei-marxilaisen kokouksen sinänsä köyhälistön ärsyttämiseksi; ja erikoisesti sellaisissa tapauksissa, jolloin nyörienpitelijät vainusivat, että kokouksessa voitaisiin mahdollisesti ruveta tarkastamaan heidän omaa syntiluetteloaan ja paljastamaan heidän kansalle valheita syöttävän ja kansaa petkuttavan toimintansa kataluutta. Heti paikalla, kun vain semmoinen kokous ilmoitettiin pidettäväksi, koko punainen sanomalehdistö päästi vimmatun porun, minkä ohella nuo periaatteelliset lakien halveksijat varsin usein heti ensi työkseen kääntyivät viranomaisten puoleen esittäen yhtä tiukan kuin uhkaavankin pyynnön, että moinen »köyhälistön yllytys» oli, »jotta vältyttäisiin pahemmista seurauksista», heti paikalla estettävä. He valitsivat sanansa aina asianomaisen viranomaisen pässinpään paksuuden mukaan ja saavuttivat tarkoituksensa. Mutta jos semmoisella paikalla sattui poikkeuksen vuoksi olemaan todellinen saksalainen virkamies eikä virkaan nimitetty elukka, joka torjui moisen häpeämättömän vaatimuksen, silloin oli seurauksena tunnettu kehoitus, ettei moista »köyhälistön ärsyttämistä» saanut sallia, vaan että sinä ja sinä päivänä lähdetään joukolla tuohon kokoukseen »tekemään köyhälistön känsäisillä kourilla loppu porvariston kätyrien likaisesta hommasta».

Maksoipa tosiaankin vaivan olla kerran mukana näkemässä tuollainen porvarillinen kokous ja sellaisen kokouksen johto kaikessa surkeudessaan ja arkuudessaan! Sangen useinhan tuommoisten uhkausten pelosta kokous ilman muuta peruutettiin. Mutta parhaimmassakin tapauksessa pelko oli niin suuri, että kello kahdeksan asemesta päästiin harvoin aloittamaan aikaisemmin kuin neljännestä vaille yhdeksän tai vasta yhdeksältä. Kokouksen puheenjohtaja yritti senkin seitsemin kohteliaisuuksin selittää saapuvilla oleville »herroille vastapuolen edustajille»,

miten suuresti sekä hän itse että kaikki muut läsnäolijat olivat iloissaan (silkka valhe!), kun heidän vieraakseen oli saapunut miehiä, jotka eivät vielä olleet samalla kannalla heidän kanssaan, koska ainoastaan molemminpuolinen keskustelu (minkä hän siten heti paikalla jo edeltäkäsin juhlallisesti lupasi) voi lähentää eri käsityskantoja toisiinsa ja herättää molemminpuolista ymmärtämystä, jotta siten voitaisiin saada aikaan yhdistävä silta. Jolloin hän vielä noin sivumennen vakuutti, ettei kokouksen tarkoituksena suinkaan ollut saattaa ihmisiä nurjamielisiksi heidän tähänastista käsityskantaansa kohtaan. Ei suinkaan, ei millään muotoa, jokainen tulkoon omalla uskollaan autuaaksi, ja sen vuoksi hän pyytää, että sallittaisiin puhujan sanoa sanottavansa loppuun, mikä ei muuten kestäisi kauan, ja ettei taas tämäkin kokous olisi maailmalle näytteenä hävettävästä saksalaisten keskinäisestä veljesvihasta . . . Huhhuh!

Vasemmistolaisveljet eivät kuitenkaan osoittaneet tuommoista kohtaan lainkaan ymmärtämystä, vaan ennen kuin puhuja oli kunnolla päässyt alkuunkaan, hänen jo täytyi mitä raaimpien haukkumasanojen sadellessa lopettaa, ja useinkin sai sen vaikutelman, että hän taisi olla kaiken lisäksi kohtalolle kiitollinenkin siitä hyvästä, että kiduttavasta toimituksesta oli tehty näin pian loppu. Tuommoiset porvarilliset kokoustoreadoorit joutuivat poistumaan areenalta hirvittävän metelin ja rähinän saattamina, mikäli eivät lentäneet pää murjottuna portaita alas, kuten myös usein tapahtui.

Niinpä marxilaisille oli joka tapauksessa uutta ja outoa, kun me kansallissosialistit aloitimme ensimmäiset kokouksemme ja varsinkin, millä tavalla me ne aloitimme. He marssivat sisään siinä varmassa vakaumuksessa, että samaa peliä, jota he olivat pitäneet jo monet kerrat ennen, voidaan tietysti pitää täälläkin. »Tänään tehdään loppu!» Kuinka monet suurisuisesti huutelivatkaan tätä huutoa toisilleen tullessaan meikäläisten kokouksiin — lentääkseen salamannopeasti, ennen kuin edes ehtivät huutaa toista välihuudahdustaan, istualleen salin ovesta ulos.

Ensinnäkin jo kokouksen johto oli meillä toisenlainen. Meillä ei kerjätty armollisesti suvaitsemaan, että saisimme pitää puheemme, ei liioin edeltäkäsin luvattu jokaiselle loppumattomiin puheenvuoroja, vaan ilmoitettiin lyhyesti, että me olemme kokouksen isäntinä ja että meillä on niin ollen täällä isännän oikeudet, että jok'ikinen, joka mahdollisesti rohkenee huutaa yhden ainoankaan välihuudahduksen, lentää armotta ulos samasta paikasta, mistä on tänne tullutkin. Että meidän edelleen täytyy kieltäytyä kaikesta vastuusta sellaisten yrittäjien suhteen; jos jää aikaa ja meille sopii, silloin sallimme keskusteltavan, jollei jää, niin ei keskustella, ja herra puhujalla, kansatoveri sillä ja sillä on nyt puheenvuoro.

Jo se heitä hämmästytti.

Toisekseen meillä oli lujasti järjestetty salinvartio. Porvarillisilla puolueilla oli tuossa salinvartiossa tai paremminkin järjestysmiehistössä tavallisesti herroja, jotka luulivat nauttivansa jonkinlaista arvovaltaa ikänsä perusteella. Mutta kun marxilaisten kiihotetut joukot eivät välittäneet korkeasta iästä, arvovallasta eikä kunnioituksesta tuon taivaallista, porvarillisen salinvartion olemassaolo oli käytännössä lakannut.

Heti suuren kokoustoimintamme alussa panin alulle salinvartion järjestelytyön *järjestysmiespalveluksena*, johon periaatteellisesti otettiin ainoastaan nuoria miehiä. Nämä olivat osaksi jo sotapalveluksen ajoilta tuntemiani tovereita, osaksi hiljakkoin liikkeeseen liittyneitä nuoria puoluetovereita, joille oli heti alun alkaen opetettu ja jotka oli siihen käsitykseen kasvatettu, että terrori on murrettavissa ainoastaan terrorin avulla, että tässä maailmassa sittenkin aina rohkea ja päättäväinen mies on saavuttanut menestystä; että me taistelemme valtavan aatteen puolesta, niin suuren ja ylevän aatteen puolesta, että se täysin ansaitsee, että sitä varjellaan ja suojellaan viimeiseen veripisaraan saakka. He olivat sen opin läpitunkemia, että jos joskus järki pakotetaan olemaan vaiti ja loppuratkaisu on väkivallan varassa, paras puolustautumisase on

hyökkäys ja että meidän järjestysmiesjoukostamme kulkekoon jo edeltäpäin semmoinen maine, ettei se ole keskustelu- ja väittelykerho, vaan äärimmäisyyteen saakka päättäväinen taistelujoukko.

Ja kuinka tuo nuoriso olikaan semmoista tunnusta kaivannut!

Miten tuo sodanaikainen polvi olikaan pettynyt ja suuttunut, miten sitä inhottikaan ja tympäisikään porvarillisten arkailu häntä koipien välissä!

Silloin vasta oikein lopullisesti selvisi, miten vallankumous todellakin oli ollut mahdollinen ainoastaan meidän kansamme tuhoisan porvarillisen johdon vuoksi. Samat nyrkit olisivat vielä silloinkin olleet Saksan kansaa suojaamassa, oli vain puuttunut päätä, joka olisi niitä johtanut. Miten meidän poikiemme silmät silloin usein loistivatkaan, kun selitin heille heidän kutsumuksensa välttämättömyyttä, vakuutin heille vakuuttamasta päästyänikin, yhä uudelleen, että kaikki tämän maailman viisaus jää turhaksi, jollei voima tule sen palvelukseen, suojele ja varjele sitä, että rauhan lempeä jumalatar voi käyskennellä ainoastaan sodan jumalan rinnalla ja että jokainen tuon rauhan suuri työ tarvitsee voiman suojaa ja apua! Miten asevelvollisuuden ajatus nyt heille selvisikään entistä paljon elävämmässä muodossa! Ei kuolleen valtion kuolleen arvovallan palveluksena vanhojen luutuneiden virkamiessielujen kalkkiutuneessa hengessä, vaan sen velvollisuuden elävässä tunnossa, että yksilön on pantava henkensä alttiiksi kansansa olemassaolon puolesta ja puolustettava kokonaisuutta aina ja joka aika, kaikkialla ja joka paikassa.

Ja miten nuo nuorukaiset sitten sitä puolustivatkaan!

Kuin herhiläisparvi he kiitivät kokoustemme häiritsijöiden kimppuun, välittämättä näiden ylivoimasta, olipa se miten suuri hyvänsä, välittämättä haavoistaan ja veriuhreista, mieli kokonaan sen suuren ajatuksen vallassa, että tahtoivat raivata tien auki liikkeemme pyhälle kutsumukselle.

Jo sydänkesällä 1920 järjestysmiesjoukkojen järjestö vähitellen kiteytyi tarkkoihin muotoihin, keväällä 1921 se jakaantui sadan miehen osastoihin, jotka vuorostaan jakaantuivat ryhmiin.

Ja tämä oli ehdottomasti välttämätöntä, sillä tällä välin kokoustoimintamme oli jatkuvasti lisääntynyt. Kyllä kokoonnuimme vielä nytkin usein Münchener Hofbräuhausin juhlasaliin, mutta vielä useammin kaupungin suurempiin saleihin. Bürgerbräun juhlasalissa ja Münchener Kindl-Kellerissä pidettiin syksyllä sekä talvella 1920—21 yhä valtavampia joukkokokouksia, ja aina tarjoutui nähtäväksi sama kuva: *Poliisin täytyi jo siihen aikaan useimmissa tapauksissa sulkea kansallissosialistisen puolueen julistustilaisuuksissa ovet ennen kokousten alkua, koska huoneisto oli väkeä täpö täynnä.*

卐

Järjestysmiesjoukkomme järjestäminen toi selvyyden hyvin tärkeään kysymykseen. Liikkeellämme ei ollut siihen saakka ollut minkäänlaista järjestömerkkiä eikä liioin puolueenlippua. Sellaisten tunnusmerkkien puutteesta ei ollut ainoastaan hetken haittaa, vaan tulevaisuuden kannalta se oli suorastaan sietämätöntä. Haittana oli varsinkin se, että puoluetovereilta puuttui tykkänään kaikkea ulkonaista yhteenkuuluvaisuuden merkkiä, kun taas tulevaisuuden kannalta oli sietämätöntä ajatella, että täytyisi olla ilman merkkiä, jolla oli tunnuskuvan luonne ja joka sellaisena voitaisiin asettaa internatsionaalin vastapainoksi.

Mutta millainen psykologinen merkitys sellaisella tunnuskuvalla on, se minulla oli ollut jo nuoruudenaikoinani tilaisuus monestikin todeta ja myös vaistota tunteellani. Sodan jälkeen jouduin sitten kerran Berliinissä näkemään marxilaisen joukkomielenilmaisun Kuninkaanlinnan edustalla ja Lustgartenissa. Punaisten lippujen, punaisten käsivarsinauhojen ja punaisten kukkien meri antoi tuolle julistustilaisuudelle, johon otti osaa

arviokaupalta satakaksikymmentätuhatta henkeä, jo ulkonaisesti valtavan leiman. Saatoin itsekin tuntea ja ymmärtää, miten helposti tavallinen kansanmies joutuu tuommoisen suurenmoiselta vaikuttavan näytelmän tenhostavan vaikutuksen lumoihin.

Porvaristolla, joka puoluepolitiikassaan ei ylipäänsä esitä eikä edusta mitään maailmankatsomusta, ei sen vuoksi ollut omaa lippuakaan. Sen muodostivat »isänmaanystävät», ja niin se marssi valtakunnan värien jäljessä. Jos nuo värit itse olisivat olleet jonkin tietyn maailmankatsomuksen tunnus, silloin olisi voinut ymmärtää, että valtion omistajat pitivät sen lippua myös oman maailmankatsomuksensa edustajana, koskapa heidän maailmankatsomuksensa tunnuksesta oli tullut heidän oman toimintansa ansiosta valtion- ja valtakunnanlippu.

Mutta asiat eivät olleet sillä tavalla.

Saksan valtakunta oli rakennettu ilman Saksan porvariston myötävaikutusta ja lippu itse oli syntynyt sodan helmassa. Mutta niin muodoin se oli todellakin ainoastaan valtionlippu eikä sillä ollut erikoisen maailmankatsomuksellisen kutsumuksen kannalta mitään merkitystä.

Yhdessä ainoassa paikassa saksalaisella kielialueella oli olemassa sellainen käsite kuin porvarillinen puoluelippu, nimittäin Itävallan saksalaisella alueella. Valitessaan v:n 1848 värit, musta-puna-kultaisen, omaksi puoluelipukseen osa sikäläistä kansallista porvaristoa loi tunnuskuvan, jolla, vaikk'ei sillä maailmankatsomuksen kannalta ollutkaan mitään merkitystä, oli sentään valtiopoliittisesti vallankumouksellinen luonne. *Tuon musta-puna-kultaisen lipun kiihkeimmät vastustajat olivat siihen aikaan — sitä ei nykyisin pidä ikinä unohtaa — sosiaalidemokraatit ja kristillis-sosiaalinen puolue l. klerikaalit.* Juuri he noihin aikoihin noita värejä haukkuivat ja likasivat ja tahrasivat, aivan samalla tavoin kuin he myöhemmin, v. 1918, raastoivat musta-valko-punaisen kadun lokaan. Joka tapauksessa olivat vanhan Itävallan saksalaisten puolueiden värit, musta-kulta-punainen, v:n

1848, siis sellaisen ajan värit, joka saattoi olla haaveksivaa aikaa, mutta jonka yksityisinä edustajina olivat kaikkein rehellisimmät saksalaiset sielut, vaikka juutalaiset olivat taustassa näkymättöminä nyörienpitelijöinä. Vasta isänmaanpetturuus ja häpeämätön kaupankäynti Saksan kansan ja saksalaisen omaisuuden kustannuksella tekivät tuon lipun niin mieluisaksi marxilaisuudelle ja centrum-puolueelle, että he nykyisin sitä kunnioittavat kaikkein pyhimpänä esineenään ja muodostavat omia viirejään saman lipun suojaksi, jota aikoinaan sylkivät.

Siten ei v:een 1920 asti ollut tosiasiassa marxilaisuuden vastapainona mitään lippua, joka olisi ollut maailmankatsomuksen edustajana sen vastakohtion ruumiillistuma. Sillä vaikk'eivät Saksan porvariston parhaimmat osat v:n 1918 jälkeen enää tahtoneet mukautua omaksumaan nyt yks'kaks' keksittyä mustapunakultaista valtakunnan lippua omaksi tunnuskuvakseen, heillä ei kuitenkaan ollut itsellään mitään omaa ohjelmaa asetettavana uuden kehityksen vastapainoksi tulevaisuuden varalta, jollei parhaassa tapauksessa ajatusta entisen, menneen keisarikunnan palauttamista.

Ja sitä ajatusta on vanhan mustavalkopunaisen valtakunnanlipun kiittäminen ylösnousemuksestaan meidän ns. kansallisten porvarillisten puolueidemme lippuna.

On itsestään selvää, että sellaisen olotilan tunnuskuva, jonka marxilaisuus pystyi voittamaan kaikkea muuta kuin mieltäylentävien olosuhteiden ja seuraamusilmiöiden vallitessa, huonosti sopii semmoiseksi merkiksi, jonka johdossa sama marxilaisuus on vuorostaan määrä saada kukistetuksi. Niin pyhät ja kalliit kuin nuo kauneudessaan vertaansa hakevat värit nuorekkaan raikkaana yhdistelmänä ovatkin jokaiselle kunnon saksalaiselle, joka on niiden johdossa taistellut ja nähnyt monen monien uhraavan henkensä niiden puolesta, tuo lippu ei kuitenkaan voi olla tulevaisuuden taistelun tunnuskuva.

Minä olen aina, erotukseksi porvarillisista poliitikoista, edustanut liikkeessämme sitä katsantokantaa, että Saksan kansalle

oli todellinen onni, että se menetti vanhan lippunsa. Mitä tasavalta tekee omine lippuineen, se voi meistä nähden olla yhdentekevää. Sydämemme pohjasta meidän vain pitäisi kiittää kohtaloa siitä, että se niin armollisesti esti kaikkien aikojen kunniakkaimman ja maineikkaimman sotalipun joutumasta kaikkein häpeällisimmän prostituution vuoteenpeitteeksi. Nykyinen valtakunta, joka myy sekä itsensä että kansalaisensa, ei saisi koskaan käyttää mustavalkopunaista kunnia- ja sankarilippua.

Niin kauan kuin marraskuunhäpeää kestää, se käyttäköön myös omia ulkonaisia verhojaan älköönkä yrittäkö varastaa kunnollisemmalta menneisyydeltä vielä niitäkin. Meidän porvarillisten poliitikkojemme pitäisi painaa mieleensä, että se, joka toivoo valtakunnalle mustavalkopunaista lippua, varastaa meidän menneisyydeltämme. Entinen lippu sopikin todella ainoastaan entiselle valtakunnalle, juuri samalla tavoin kuin tasavaltakin, taivaan kiitos, valitsi juuri itselleen sopivan.

Se oli myös syynä siihen, minkä vuoksi me kansallissosialistit emme olisi voineet pitää vanhan lipun kohottamista oman nykyisen toimintamme ilmeikkäänä tunnuskuvana. Sillä emmehän me halua herättää kuolleista vanhaa, omiin vikoihinsa tuhoutunutta Saksan valtakuntaa, vaan rakentaa uuden valtion.

Liikkeellä, joka nyt tässä hengessä taistelee marxilaisuutta vastaan, täytyy niin ollen jo lipun olla uuden valtion tunnusmerkkinä.

Kysymys uudesta lipusta, s.o. sen ulkoasusta, askarrutti meitä siihen aikaan kovin. Kaikilta tahoilta saapui ehdotuksia, jotka tosin enimmäkseen onnistumisensa puolesta eivät päässeet uuden tarkoituksensa tasolle. Sillä uuden lipun täytyi yhtä suuressa määrin olla meidän oman taistelumme tunnusmerkki kuin toisaalta samalla vaikuttaa kuin suuri juliste. Joka itse joutuu hyvin paljon olemaan tekemisissä suurten joukkojen kanssa, tunnustanee sentään, että nuo näennäiset pikkuasiat ovat sittenkin hyvin tärkeitä asioita. Vaikuttava, tehoisa merkki

saa sadoissatuhansissa tapauksissa ensimmäisenä alkusysäyksenä mielenkiinnon heräämään jotakin liikettä kohtaan.

Tästä syystä meidän täytyi hylätä kaikki ehdotukset, että samaistaisimme valkoisella lipulla, niinkuin meille monilta tahoilta suositeltiin, liikkeemme vanhan valtakunnan tai pikemminkin niiden heikkojen puolueiden kanssa, joiden ainoana valtiollisena päämääränä on entisten olojen palauttaminen. Sitä paitsi valkoinen ei ole mukaansa tempaava väri. Se sopii siveiden neitsyiden yhdistyksille, mutta ei kumouksellisen ajan mullistaville liikkeille.

Myös mustaa ehdotettiin; sinänsä se olisi sopinut nykyajalle, mutta sen ei voinut mitenkään selittää esittävän meidän liikkeemme tahtoa. Loppujen lopuksi ei sekään väri vaikuttanut tarpeeksi mukaansatempaavalta.

Vaikka valkosinisen esteettinen vaikutus olisikin ollut suurenmoinen, se olisi pistänyt silmään Saksan erään osavaltion (Baijerin) ja samalla valitettavasti kaikkea muuta kuin hyvässä huudossa olevan ahdashenkisen partikularistisen poliittisen suuntautumisen väreinä. Muuten olisi siitäkin ollut varsin vaikeata saada viittausta meidän liikkeeseemme. Sama koski myös mustavalkoista.

Mustapunakultainen ei tullut kysymykseen.

Ei liioin mustavalkopunainen, jo edellä mainituista syistä, ei ainakaan missään tapauksessa entisessä muodossaan. Vaikutukseltaan ja teholtaan tuo väriyhdistelmä kylläkin on verrattomasti ylevämpi kaikkia muita. Se on loistavin värisointu, mitä on olemassa.

Minä itse omasta puolestani puolustin aina vanhojen värien säilyttämistä, en ainoastaan siksi, että ne minulle sotilaana ovat pyhintä, mitä tunnen, vaan koska myös niiden esteettinen vaikutus vastaa tunnettani verrattomasti parhaiten. Kuitenkin minun täytyi poikkeuksetta hylätä kaikki lukemattomat ehdotukset, joita tuli siihen aikaan nuoren liikkeen piiristä ja joissa useimmissa oli hakaristi piirrettynä vanhan lipun sisään. Itse

en — johtajana — halunnut heti paikalla esittää julkisuudessa omaa ehdotustani, koska oli mahdollista, että joku toinen keksisi ehdottaa yhtä hyvää tai ehkäpä parempaakin. Todellakin lähetti Starnbergistä muudan hammaslääkäri ehdotuksen, joka ei ollut ollenkaan hullumpi ja muistutti aika suuresti omaani, se vain siinä oli vikana, että hakaristi oli vinosakaraisena sovitettu valkoiseen kenttään.

Itse olin sillä välin loppumattomiin yriteltyäni sommitellut lopullisen muodon: lipussa on punainen pohja, siinä valkoinen ympyrä keskessä ja ympyrän sisässä musta hakaristi. Pitkään kokeiltuani keksin myös oikeat suhteet lipulle ja valkoisen ympyrän koolle samoin kuin myös hakaristin muodolle ja leveydelle.

Ja sillään se on siitä lähtien pysynyt.

Samassa mielessä hankittiin nyt heti käsivarsinauhat järjestysmiehille, nimittäin punainen nauha, jossa samoin on valkoinen ympyrä ja ympyrän sisässä musta hakaristi.

Myös puolueen merkki suunniteltiin samojen suuntaviivojen mukaan: valkoinen ympyrä punaisessa kentässä, sen keskellä hakaristi. Münchenilläinen kultaseppä Füss teki ensimmäisen käyttökelpoisen ja sitten myös säilytetyn ehdotuksen.

Uusi lippu ilmestyi julkisuuteen ensi kerran sydänkesällä 1920. Se sopi oivallisesti nuorelle liikkeellemme. Samoin kuin liikkeemme oli nuori ja uusi, samoin lippummekin. Ei yksikään ihminen ollut sitä koskaan aikaisemmin nähnyt; se vaikutti siihen aikaan kuin tulisoihtu. Me itse tunsimme melkeinpä lapsellista iloa, kun muudan uskollinen naispuolinen puoluetoverimme oli ensi kerran ommellut ehdotuksen mukaisen lipun ja luovuttanut sen meille. Jo muutamaa kuukautta myöhemmin meillä oli niitä Münchenissä puolisenkymmentä, ja varsinkin yhä laajeneva järjestysmiesjoukkomme osaltaan levitti liikkeen uutta tunnuskuvaa.

Ja se on todellakin tunnuskuva! Ei ainoastaan siksi, että sen ainoalaatuiset, meidän kaikkien kiihkeästi rakastamat värit,

jotka aikoinaan olivat hankkineet Saksan kansalle niin viljalti kunniaa, todistavat meidän menneisyyttä kohtaan tuntemaamme kunnioitusta; se oli myös liikkeemme tahdon parhain ruumiillistuma. Kansallisina sosialisteina näemme omassa lippussamme oman ohjelmamme. *Punainen* merkitsee liikkeen yhteiskunnallista ajatusta, *valkoinen* kansallista ajatusta, *hakaristi* kutsumusta taistella arjalaisen ihmisen voiton puolesta ja sen keralla samalla luovan työn ajatuksen voittoa, työn, joka itse on aina ollut juutalaisvastaista ja juutalaisvastaisena pysyy.

Kaksi vuotta myöhemmin, kun järjestysmiesjoukosta jo oli paisunut monituhatmiehinen hyökkäysosasto, tuntui välttämättömältä antaa tällekin nuoren maailmankatsomuksemme suojelujärjestölle oma voiton tunnuskuva: *viiri.* Senkin minä itse suunnittelin ja annoin sen sommittelun vanhan uskollisen puoluetoverin, kultaseppämestari Gahrin tehtäväksi. Siitä lähtien viiri on kuulunut kansallissosialistisen taistelun tunnus- ja sotamerkkeihin.

卐

Kokoustoiminta, joka v. 1920 yhä vilkastui, johti viimein siihen, että monesti pidimme samalla viikolla kaksikin kokousta. Ihmisiä tungeskeli julisteitamme katselemassa, kaupungin suurimmat salit olivat aina täynnä, ja kymmenettuhannet harhaan johdetut marxilaiset löysivät tien takaisin omaan kansanyhteyteensä muuttuakseen tulevan, vapaan Saksan valtakunnan puolesta taistelijoiksi. Münchenin suuri yleisö oli tullut meidät tuntemaan. Meistä puhuttiin, ja »kansallissosialisti»-sana oli monille varsin tuttu ja merkitsi jo ohjelmaa. Myös kannattajien, jopa jäsentenkin lukumäärä rupesi lakkaamatta kasvamaan, niin että talvella 1920—21 saatoimme jo esiintyä Münchenissä voimakkaana puolueena.

Siihen aikaan ei marxilaispuolueita lukuun ottamatta ollut ainoatakaan puoluetta, ennen kaikkea ainoaakaan *kansallista*

puoluetta, joka olisi voinut kehua sellaisilla joukkojulistustilaisuuksilla kuin me. Münchner-Kindl-Keller, johon mahtuu viisituhatta henkeä, oli ollut useita kertoja pakaten täynnä, ja oli yksi ainoa huoneisto, jonne emme olleet vielä tohtineet lähteä, ja se oli Kronen sirkus.

Tammikuun lopulla kohosi Saksan taivaalle taaskin raskaita huolia. Pariisin sopimus, jonka perusteella Saksa sitoutui maksamaan mielettömän summan, sata miljardia kultamarkkaa, oli toteutettava Lontoon sanelemassa muodossa.

Münchenissä jo pitkähkön aikaa toiminut ns. kansallisten liittojen työyhteisö aikoi tämän johdosta kutsua kansalaisia koolle suureen yhteiseen vastalausekokoukseen. Aika oli hyvin täpärällä, ja minua itseäni hermostutti iänikuinen empiminen ja epäröinti, kun tehdyt päätökset olisi ollut pantava täytäntöön. Ensin puhuttiin Königsplatzilla pidettäväksi suunnitellusta mielenilmaisusta, mutta tästä tuumasta luovuttiin taaskin, koska pelättiin punaisten väkivalloin hajoittavan kokouksen, ja suunniteltiin vastalausemielenosoitusta Feldherrnhallen edustalle. Mutta siitäkin ajatuksesta luovuttiin, ja vihdoin ehdotettiin yhteistä kokousta Münchner-Kindl-Kellerissä. Sillä välin oli kulunut päivä toisensa perästä, suuret puolueet eivät ylimalkaan olleet tehneet lainkaan numeroa koko tuosta hirvittävästä tapauksesta eikä työyhteisö itse saanut sen vertaa päätetyksi, että vihdoinkin olisi määrätty varma ajankohta, jolloin suunniteltu mielenilmaisu pantaisiin täytäntöön.

Tiistaina helmikuun 1 p:nä vaadin kiireesti lopullista tietoa. Se luvattiin antaa keskiviikkona. Keskiviikkona siis vaadin ehdottomasti täsmällistä ilmoitusta, pidetäänkö tuollainen kokous ja milloin. Vastaus oli taaskin epämääräinen ja karttteleva; oli muka »aikomuksena» kutsua työvaliokunta koolle seuraavaksi keskiviikoksi, siis viikon perästä, julkilausumaa varten.

Silloin kärsivällisyyteni oli lopussa ja päätin panna omin päin toimeen tuon vastalausemielenosoituksen. Keskiviikkona keski-

päivän aikaan sanelin kymmenessä minuutissa julisteen kirjoituskoneeseen ja käskin samalla vuokrata Kronen sirkuksen seuraavaksi päiväksi, torstaiksi, helmikuun 3:nneksi.

Siihen aikaan tuollainen oli suunnattoman rohkea uhkayritys. Ei siinä kyllin että tuntui kyseenalaiselta, tokko tuota jättiläissuurta suojaa voitaisiin saada väkeä täyteen, vaan oli myös uhkaamassa vaara, että meidät väkivalloin ajettaisiin hajalle.

Järjestysmiesjoukkomme ei ollut niin valtavan suureen suojaan vielä lähimainkaan riittävän suuri. Minulla ei liioin ollut vielä selvää käsitystä siitä, miten olisi meneteltävä, jos, niinkuin mahdollista, meitä yritettäisiin hajottaa. Pidin siihen aikaan tuota kysymystä vielä paljon vaikeampana sirkusrakennuksessa kuin tavallisessa salissa. Kuitenkin asianlaita oli, niinkuin sitten kävi ilmi, juuri päinvastoin. Jättiläissuuressa, väljässä suojassa oli helpompi päästä hajotusjoukosta voitolle kuin ahtaassa, täyteen sulloutuneessa salissa.

Vain yksi asia oli varma: jokainen epäonnistuminen saattaisi lyödä meidät lamaan hyvin pitkiksi ajoiksi. Sillä yksi ainoa onnistunut hajotusyritys olisi yhdellä iskulla hävittänyt hankkimamme sädekehän ja rohkaissut vastustajiamme yrittämään yhä uudelleen samaa, mikä heille olisi kerran onnistunut. Se olisi voinut johtaa kaiken muunkin kokoustoimintamme ehkäisemisyritykseen, joka olisi ollut voitettavissa ainoastaan monen kuukauden työllä ja mitä ankarimpien taistelujen hinnalla.

Meillä oli yksi ainoa päivä aikaa levittää julisteitamme, nimittäin itse torstaipäivä. Valitettavasti satoi jo aamusta saakka, niin että tuntui kylläkin aiheelliselta se pelkomme, että monetkin ihmiset mahtaisivat semmoisella ilmalla mieluummin pysytellä kotosalla, sen sijaan että rientäisivät sateessa ja lumisohjussa kokoukseen, missä mahdollisesti voisi tulla murhia ja miestappoja.

Omankin mieleni valtasi torstaina aamupäivällä yht'äkkiä pelko, ettei suojaa mitenkään voida saada väkeä täyteen (silloin olisin joutunut nolatuksi työvaliokunnankin silmissä), niin

että nyt sanelin kiireen kauppaa muutamia lentolehtisiä ja lähetin ne painoon levityttääkseni ne iltapäivällä. Niissä tietenkin kehoitettiin saapumaan kokoukseen.

Kaksi kuorma-autoa, jotka olin käskenyt vuokrata, verhottiin mahdollisimman runsaasti *punaisella*, niihin pystytettiin pari meikäläistä lippua, ja kumpaankin vaunuun kiipesi puolitoista-, parikymmentä puoluetoveria; he saivat määräyksen ajella uutterasti pitkin kaupungin katuja, heitellä lentolehtisiä, sanalla sanoen, mainostaa samaksi illaksi suunniteltua joukkomielenilmausta. Ensimmäisen kerran silloin porhalsivat kaupungin kaduilla liput liehuen kuorma-autot, joissa ei ollut marxilaisia. Porvarilliset tuijottivatkin punaisella verhottuja, hakaristiliput hulmuten kiitäviä vaunuja suu selällään, mutta laitakaupunginosissa kohosi lukemattomia käsiä nyrkkiä heristäen; ilmeisesti nyrkkien heristäjät olivat aivan vimmoissaan moisesta »köyhälistön ärsytyksestä». Sillä ainoastaan marxilaisilla oli oikeus pitää kokouksia, aivan samoin kuin ajella kuorma-autoillakin.

Seitsemän aikaan illalla sirkuksessa ei vielä ollut oikein runsaasti väkeä. Aina kymmenen minuutin kuluttua sain puhelimessa ilmoituksen ja olin itse aika levoton; sillä seitsemän aikaan tai neljännestä yli olivat toiset salit useimmissa tapauksissa olleet jo melkein tai aivankin täynnä. Mutta pian tilanne sentään valkeni. En ollut tullut ottaneeksi laskuissani huomioon tämän uuden kokoushuoneen jättiläismäisiä mittasuhteita: kun Hofbräuhausin juhlasalissa oli tuhat henkeä, näytti jo olevan väkeä oikein hyvä huone; sen sijaan Kronen sirkuksessa tuhat henkeä ei tuntunut ollenkaan missään. Heitä tuskin näkikään. Vähän ajan perästä alkoi kuitenkin tulla suotuisampia sanomia, ja neljännestä vaille kahdeksan ilmoitettiin, että kolmeneljännestä paikoista oli jo täynnä ja että kassaluukuilla vielä oli suuret ihmisjoukot. Silloin lähdin paikalle.

Kahta minuuttia yli kahdeksan saavuin sirkukseen. Rakennuksen edustalla näkyi yhä vielä ihmisjoukkoja, osaksi pelkkiä

uteliaita, mutta joukossa myös paljon vastustajia, jotka aikoivat jäädä ulkopuolelle odottamaan asioiden kehitystä.

Tullessani tuohon mahtavaan suojaan mieleni valtasi samanlainen ilo kuin vuotta aikaisemmin ensimmäisen Münchener Hofbräuhausin juhlasalissa pidetyn kokouksen alussa. Mutta vasta sitten, kun olin päässyt tunkeutumaan ihmismuurien lomitse ja kiivennyt korkealle asetetulle puhujankorokkeelle, näin saavuttamamme menestyksen kaikessa suuruudessaan. Avara sali oli edessäni kuin suunnattoman suuri simpukankuori, ihmisiä tuhansittain ja taas tuhansittain. Olipa ratsastusratakin väkeä mustanaan. Tilaisuuteen oli myyty runsaasti viisituhattakuusisataa pääsylippua, ja kun vielä laskettiin mukaan kaikki työttömät, köyhät ylioppilaat ja omat järjestysmiehemme, saapuvilla lienee ollut kaiken kaikkiaan puoliväliin seitsemättätuhatta henkeä.

»Tulevaisuus vai tuho», sellainen oli puheeni aihe, ja sydämeni riemuitsi sen vakaumuksen vallassa, että tulevaisuus oli tuossa alhaalla edessäni.

Aloin puhua ja puhuin puolisenkolmatta tuntia, ja tunne sanoi minulle jo ensi puolituntisen kuluttua, että tästä kokouksesta koituisi meille suuri menestys. Olin saanut aikaan yhteyden kaikkiin noihin moniin tuhansiin. Jo ensimmäisen tunnin loputtua alkoivat suosionosoitukset yhä välittömämpinä keskeyttää esitystäni painuakseen kahden tunnin kuluttua taas hilliytyneemmiksi ja muuttuakseen sellaiseksi juhlalliseksi hiljaisuudeksi, jommoista olen tässä suojassa kokenut sittemmin monen monet kerrat ja jotka varmaankin painuvat unohtumattomina jokaisen meikäläisen mieleen. Silloin kuului tuskin enää muuta kuin tuon jättiläisjoukon hengitystä, ja vasta kun olin sanonut viimeisen sanan, kohahti suosion myrsky äkkiä valloilleen purkautuen vapauttavana mitä palavimman innon ja hartauden vallassa laulettuun »Deutschland»-lauluun.

Jäin vielä katsomaan, miten jättiläisrakennus alkoi hitaasti tyhjetä ja miten suunnaton ihmismeri melkein kahdenkymmenen

minuutin ajan purkautui ulos valtavan suuresta keskikäytävästä. Vasta sitten lähdin itse, ylen onnellisena, pois paikaltani mennäkseni kotiin.

Tästä ensimmäisestä Kronen sirkuksessa pidetystä kokouksesta otettiin valokuvia. Ne osoittavat paremmin kuin sanat tuon julistustilaisuuden suuruutta. Porvarilliset lehdet julkaisivat siitä kuvia ja uutisia, mutta mainitsivat ainoastaan, että oli ollut kysymyksessä »kansallinen» mielenilmaisu, jättäen kuitenkin totunnaiseen vaatimattomaan tapaansa mainitsematta, ketkä olivat sen toimeenpanijat.

Siten olimme ensi kerran päässeet kauas pois tavallisen päivänpuolueen puitteista. Meitä ei voitu enää sivuuttaa. Jottei pääsisi syntymään semmoista käsitystä, että mainitun kokouksen menestys oli pelkkä sattuman oikku, päiväkorento, ilmoitin heti paikalla seuraavalla viikolla pidettäväksi samassa sirkuksessa toisen kokouksen, ja menestys oli yhtä suuri kuin edellisellekin kerralla. Taaskin tuo jättiläissuoja oli pakahtuakseen täynnä väkeä, niin että päätin vielä seuraavalla viikolla pidettäväksi kolmannen kokouksen samaan tyyliin. Ja vielä kolmannenkin kerran jättiläissirkus oli ylhäältä alas asti väkeä tupaten täynnä.

Näiden v:n 1921 alkajaisten jälkeen lisäsin kokoustoimintaa Münchenissä yhä vain entisestään. Rupesin nyt pitämään joukkokokouksia, en vain kerran viikossa, vaan monena viikkona kahdesti, jopa sydänkesän aikaan ja myöhäsyksyllä joskus kolmestikin. Nyt kokoonnuimme aina sirkukseen ja saatoimme tyydytykseksemme todeta, että meillä oli kaikkina iltoina samanlainen menestys.

Tästä oli tuloksena liikkeemme kannattajien lukumäärän lakkaamaton kasvu ja jäsenmäärän suuri lisääntyminen.

卐

Moinen menestys ei tietenkään antanut vastustajillemme hengenrauhaa. Horjuessaan taktiikassaan vuoroin terrorin

harjoittamiseen, vuoroin vaitiololla tappamiseen he eivät pystyneet, niinkuin heidän itsensä täytyi tunnustaa, toisella enempää kuin toisellakaan keinolla menestystä mitenkään estämään. Niin he sitten päättivät viimeisenä ponnistuksenaan turvautua terroritekoon pannakseen siten lopullisesti sulun jatkuvalle kokoustoiminnallemme.

Ulkonaisena aiheena tähän tekoon käytettiin erittäin salamyhkäistä murhayritystä, joka oli tehty muuatta Erhard Auer nimistä valtiopäivämiestä vastaan. Väitettiin jonkun jonakin iltana ampuneen sanottua Aueria. S.o., häneen ei ollut kylläkään osunut, mutta väitettiin, että häntä oli yritetty ampua. Asianomaisen mielenmaltti samoin kuin myös sosiaalidemokraattisten puolueenjohtajien sananparreksi muuttunut rohkeus eivät olleet ainoastaan tehneet roistomaista hyökkäystä tyhjäksi, vaan pakottaneet iljettävät murhayrityksentekijät pötkimään häpeällisesti pakoon. Olivat paenneet niin kiireesti ja niin pitkälle, ettei poliisin ollut myöhemminkään onnistunut tavata pienintä jälkeäkään. Tätä salaperäistä tapausta Münchenissä ilmestyvä sosiaalidemokraattisen puolueen äänenkannattaja nyt käytti hyväkseen yllyttääkseen aivan silmittömästi joukkojaan meidän liikkeemme kimppuun ja malttamatta samalla olla tavanomaiseen löyhäsuiseen tapaansa vihjailematta, mitä nyt kohta seuraisi. Pidettäisiin muka huoli siitä, ettei meitä päästetä liiaksi pöyhistymään, vaan köyhälistön nyrkit puuttuvat ajoissa asiaan.

Ja hyökkäyspäivä koittikin jo muutaman päivän perästä.

Eräs Münchener Hofbräuhausin juhlasalissa pidetty kokous, jossa minun itseni oli määrä puhua, oli valittu lopullisen välienselvittelyn paikaksi.

Marraskuun 4 p:nä 1921 sain illalla kello kuuden ja seitsemän välillä ensimmäiset varmat tiedot, että kokouksemme oli aiottu joka tapauksessa hajoittaa ja että siinä mielessä oli tarkoituksena lähettää varta vasten muutamista punaisista liikkeistä värvättyjä suuria työläisjoukkoja tuohon kokoukseemme.

Onneton sattuma asetti niin, ettemme saaneet tuota tiedonantoa jo aikaisemmin. Olimme samana päivänä muuttaneet pois vanhasta kunnianarvoisesta toimistopaikastamme Münchenin Sterneckergasse-kadun varrelta ja siirtyneet uuteen, toisin sanoen, olimme lähteneet pois entisestä, mutta emme vielä olleet päässeet uuteen paikkaan, koska siinä suoritettiin joitakin korjauksia. Koska puhelinkin oli otettu pois vanhasta paikasta eikä uuteen ollut vielä saatu yhteyttä, meille yritettiin tuona päivänä useaan otteeseen turhaan ilmoittaa odotettavissa olevasta hajoitusyrityksestä.

Siitä oli seurauksena, että kokouksessa itsessään oli suojana ainoastaan varsin heikko järjestysmiehistö. Saapuvilla oli ainoastaan vajaalukuinen sadanmiehen osasto, kuusiviidettä päätä kaikkiaan, eivätkä hälytyslaitteetkaan olleet vielä niin täydelliset, että illalla olisi tunnin kuluessa voitu saada paikalle riittävästi lisävoimia. Kaiken lisäksi oli samanlaisia hälyttäviä huhuja kantautunut korviimme jo ennenkin lukemattomat kerrat, mutta kuitenkaan ei ollut tapahtunut mitään erikoista. Vanha sananlasku, että haukkuva koira ei pure, oli meidänkin suhteemme siihen saakka yhä vieläkin osoittautunut paikkansa pitäväksi.

Siten ei ehkä siitäkään syystä tullut tehdyksi kaikkea, mitä päivän mittaan olisi voitu tehdä, jotta hajoitusyritykseen olisi voitu vastata mitä häikäilemättömimmän päättävästi.

Loppujen lopuksi pidimme Münchener Hofbräuhausin juhlasalia suunnitellun hajoitusyrityksen toimeenpanopaikaksi sopimattomana. Enemmänkin olimme semmoista pelänneet isommissa huoneistoissa, varsinkin sirkuksessa. Siinä mielessä tuo päivä antoi meille arvokkaan opetuksen. Myöhemmin sitten tutkimme noita kysymyksiä, uskallan sanoa kerrassaan tieteellisen järjestelmällisesti, ja päädyimme tuloksiin, jotka olivat osittain yhtä uskomattomilta tuntuvia kuin mielenkiintoisia ja joiden merkitys seuraavina aikoina muodostui hyökkäysosastojemme järjestö- ja taktilliselle johdolle suorastaan perustavan laatuiseksi.

Tullessani Hofbräuhausin eteishalliin neljännestä vailla kahdeksan ei kylläkään voinut enää olla epäilystäkään siitä, mitä oli tekeillä. Sali oli pakaten täynnä, lisäksi poliisi oli sulkenut ovet. Vastustajamme, jotka olivat saapuneet hyvin aikaisin, olivat salissa, meidän kannattajamme suurimmaksi osaksi ulkona. Pieni SA. (hykkäysosasto, Sturm-Abteilung) odotti minua eteishallissa. Annoin sulkea suureen saliin vievät ovet ja käskin sitten viiden- tai kuudenviidettä mieheni tulla lähemmäs. Kuvailin noille nuorille miehille, että tänään heidän mahdollisesti olisi ensi kerran pakko osoittaa uskollisuuttaan liikettä kohtaan viimeiseen saakka ja ettei yksikään meistä saa lähteä salista muuten kuin että hänet sieltä kannetaan ulos vainajana; minä itse aioin pysyä salissa enkä sanonut uskovani heidänkään aikovan jättää minua; mutta jos itse huomaan ainoankaan osoittautuvan pelkuriksi, silloin omin käsin repäisen häneltä käsivarsinauhan hihasta ja puolueen merkin rinnasta. Sitten kehoitin miehiäni heti paikalla, huomatessaan pienimmänkin hajoitusyrityksen, silmänräpäyksessä käymään kiinni muistaen aina, että parhain puolustautumistapa on itse hyökätä.

Vastauksena oli kolminkertainen heil-huuto, joka tällä kertaa kaikui kumeampana ja käheämpänä kuin tavallista.

Sitten menin saliin ja saatoin nyt omin silmin tutustua tilanteeseen. Vastustajia istui sisässä sankoin joukoin, ja he yrittivät jo silmillään seivästää minut. Lukemattomia kasvoja oli kiukkuisen vihan vimmassa kääntyneinä minua kohti, toiset taas, naama pilkallisessa virnistyksessä, huutelivat välihuudahduksia, joiden tarkoituksesta ei voinut olla muuta kuin yhtä mieltä. Tänä päivänä meistä »tehdään loppu», saamme varoa suoliamme, suumme tukitaan lopullisesti, ja muita yhtä kauniita huudahduksia sateli. Vihollisemme olivat tietoisia ylivoimastaan ja ajattelivat ja tunsivat sen mukaisesti.

Kuitenkin kokous pääsi alkamaan, ja minä rupesin puhumaan. Hofbräuhausin juhlasalissa seisoin aina salin toisella pitkällä sivulla, ja puhujankorokkeenani oli ravintolan pöytä. Olin siis

oikeastaan yleisön keskellä. Ehkäpä sekin seikka osaltaan oli omiaan virittämään tunnelman, jommoista en ole tavannut missään muussa paikassa.

Edessäni ja varsinkin vasemmalla kädelläni istui ja seisoi pelkkiä vastustajia. Kauttaaltaan rotevia miehiä ja nuorukaisia, suureksi osaksi Maffein tehtaasta, Kustermannilta, Isarian laskukonetehtaista jne. He olivat pitkin salin vasenta sivustaa tunkeutuneet jo aivan lähelle minun pöytääni ja alkoivat nyt kerätä olutkolpakoita, s.o. tilasivat yhä lisää olutta ja pistivät tyhjiksi juodut kolpakot pöydän alle. Sillä tavalla kertyi kokonaisia pattereita, ja minua olisi suorastaan ihmetyttänyt, jos kaikki olisi vielä tänäkin päivänä sujunut onnellisesti.

Lähes puolentoista tunnin kuluttua — niin kauan minun oli onnistunut puhua kaikista välihuudahduksista välittämättä — näytti jo melkein siltä, että olin pääsemässä tilanteen herraksi. Hajoitusjoukkojen johtajat itsekin näyttivät tuntevan samaa; sillä he kävivät yhä levottomammiksi, pistäytyivät tuon tuostakin ulkona, tulivat takaisin ja puhuivat ilmeisesti hermostuneina jotakin miehilleen.

Pieni psykologinen virhe, jonka tulin tehneeksi torjuessani välihuudahdusta ja jonka heti itsekin huomasin, kun se tuskin vielä oli päässyt luiskahtamaan suustani, oli merkkinä metelin alkamiseen.

Pari kiukkuista välihuudahdusta, sitten yht'äkkiä hyppäsi mies tuolille ja karjaisi: »*Vapaus!*» Ja tästä sovitusta merkistä vapaustaistelijat kävivät työhönsä.

Muutamassa silmänräpäyksessä koko suoja oli yhtenä ainoana karjuvana, kirkuvana, sekavana ihmisjoukkona, jonka yllä sinkoilivat kuin haupitsinammukset lukemattomat olutkolpakot; lomasta kuului tuolinjalkojen rasahduksia, särkyvien kolpakoiden sälinää, hoilausta, karjuntaa, hihkunaa, parkaisuja.

Mieletön melu ja meteli.

Jäin seisomaan paikalleni ja saatoin siitä havaita, miten

moitteettomasti, viimeistä piirtoa myöten nuoret miehemme täyttivät velvollisuutensa.

Tätä olisi jonkin porvarillisen kokouksen kannattanut olla näkemässä!

Leikki ei ollut vielä päässyt alkuunkaan, ennen kuin jo hyökkäysjoukkoni miehet, sillä niin heitä nimitettiin siitä päivästä lähtien, kävivät hyökkäykseen. Hurjina kuin sudet he ryntäsivät yhä uudelleen kahdeksan, kymmenen miehen ryhminä vastustajien kimppuun ja rupesivat todellakin sananmukaisesti heitä vähän kerrassaan röykyttämään salista ulos. Viiden minuutin perästä tuskin näin ainoaakaan miestäni, joka ei jo olisi ollut yltä päältä veressä. Kuinka monta tulinkaan vasta silloin oikein todella tuntemaan; etunenässä oli kunnon Maurice, nykyinen yksityissihteerini Hess ja monta muuta, jotka, vaikka jo itse olivat pahasti kolhiutuneet, yhä uudelleen kävivät hyökkäykseen, niin kauan kuin vähänkään jaksoivat pysytellä pystyssä. Kaksikymmentä minuuttia tuota hornamaista meteliä kesti, sitten olivat minun mieheni, joita ei ollut edes täyttä viittäkymmentä kaikkiaan, saaneet vastustajamme, joita lienee ollut seitsemän-, kahdeksansadan miehen korvilla, suurimmaksi osaksi röykytetyksi salista ja ajètuksi portaita alas. Ainoastaan salin vasemmassa peränurkassa piteli vielä iso joukko puoliaan tapellen vimmatusti vastaan. Silloin pamahti salin ovelta äkkiä pari pistoolinlaukausta puhujankoroketta kohti, ja nyt sitten alkoi hurja pauke. Mutta sydän tuntui melkein vain ilostuvan tällaisesta vanhojen sotamuistojen verestämisestä.

Kuka lieneekään ampunut, sitä ei sieltä asti voinut enää erottaa; sen vain saattoi todeta, että siitä hetkestä minun verta vuotavien poikieni sisu vielä entisestään mahtavasti yltyi ja että lopulta viimeisetkin häiriöntekijät nujerrettuina ajettiin salista ulos.

Oli kulunut lähes kaksikymmentäviisi minuuttia; sali oli sen näköinen kuin siihen olisi sattunut kranaatin täysosuma. Toisia kannattajiani parhaillaan sidottiin, toisia täytyi autolla kuljet-

taa pois, mutta me olimme jääneet tilanteen herroiksi. Hermann Esser, joka oli sinä iltana ottanut hoitaakseen kokouksen puheenjohtajan tehtäviä, selitti: »*Kokous jatkuu. Puhujalla on puheenvuoro*», ja niin sitten jatkoin puhettani.

Kun itse jo olimme kokouksen lopettaneet, huoneeseen syöksyi yht'äkkiä kuohuksissaan poliisiupseeri kirkuen, hurjasti käsiään huitoen: »Kokous on hajoitettu!»

Väkisinkin täytyi tuolle jäljestä juhlaan tulijalle nauraa; aito poliisimaista tärkeyttä. Kuta pienempiä he ovat, sitä suuremmilta heidän täytyy ainakin pyrkiä näyttämään.

Olimme sinä iltana todella oppineet paljon, eivätkä vastustajamme liioin enää unohtaneet silloin saamaansa opetusta.

Syksyyn 1923 saakka ei sitten »Münchener Post» enää uhkaillut meitä köyhälistön nyrkeillä.

8. luku.

VOIMAKAS ON MAHTAVIN YKSINÄÄN.

EDELLISESSÄ olen maininnut eräästä *saksalais-kansallisten liittojen työyhteisöstä* ja haluaisin tässä yhteydessä aivan lyhyesti kosketella noiden työyhteisöjen ongelmaa.

Työyhteisö tarkoittaa ylipäänsä liittojen ja yhdistysten ryhmää, jotka helpottaakseen toimintaansa asettuvat jonkinlaiseen yhteyteen keskenään, valitsevat yhteisen johdon, jolla on suuremmat tai pienemmät toimintavaltuudet, ja sitten yhdessä suorittavat yhteisiä tehtäviä. Jo siitä käy selville, että tässä tietenkin täytyy olla kysymys yhdistyksistä, liitoista tai puolueista, joiden päämäärät ja tiet eivät ole kovin kaukana toisistaan. Väitetään asianlaidan aina olevankin sillä tavalla. Tavallisesta keskimitan porvarista tuntuu yhtä ilahduttavalta kuin rauhoittavaltakin kuulla, että tuollaiset yhtymät vihdoinkin, tavatessaan toisensa sanotunlaisissa »työyhteisöissä», ovat löytäneet »yhteiset yhdistävät seikat» ja »syrjäyttäneet sen, mikä niitä erottaa toisistaan». Tällöin on vallitsevana se yleinen vakaumus, että tuollainen yhtymä merkitsee tavatonta voimanlisää ja että muuten heikoista pikkuryhmistä sen ansiosta yks' kaks' paisuu valtatekijä.

Useimmissa tapauksissa tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa!

On kiinnostavaa ja minun mielestäni tämän kysymyksen paremmin ymmärtämiseksi tärkeää hankkia selvyys siitä, miten sitten ylimalkaan voidaan johtua perustamaan eri liittoja,

yhdistyksiä ja muita sentapaisia, jotka kaikki väittävät ajavansa samaa asiaa. Sinänsähän olisi sentään järjenmukaista, että ainoastaan *yksi* liitto tai yhtymä ajaisi *yhtä* asiaa ja että kaiken järjen nimessä ei olisi useampia liittoja saman päämäärän puolesta taistelemassa. Epäilemättäkin on ensin ainoastaan *yksi* liitto ottanut tuon päämaalin silmämääräkseen. Joku mies julistaa jossakin paikassa jotakin totuutta, vaatii ratkaisemaan jonkin tietyn kysymyksen, asettaa päämäärän ja perustaa liikkeen, jonka on määrä palvella hänen tarkoituksensa toteuttamista.

Sillä tavalla perustetaan yhdistys tai puolue, jonka päämääränä on ohjelman mukaan joko vallitsevien epäkohtien poistaminen tai erikoisen asiaintilan saavuttaminen tulevaisuudessa.

Kun sellainen liike on kerran syntynyt, sillä on siten käytännössä tietty *etuoikeus*. Nyt olisi oikeastaan itsestään selvää, että kaikki ihmiset, jotka aikovat taistella saman päämäärän puolesta kuin se, liittyisivät tuohon liikkeeseen ja siten lujittaisivat sen voimaa voidakseen sillä tavoin paremmin palvella yhteistä työtä. Erikoisesti jokaisen henkisesti vireän henkilön täytyisi käsittää juuri semmoiseen jäseneksi liittyminen yhteisen taistelun todellisen menestyksen edellytykseksi. Niinpä siis pitäisi järjen nimessä ja myös tiettyä rehellisyyttä noudatettaessa (tämä merkitsee, niinkuin tuonnempana aion todistaa, hyvin paljon) olla yhtä asiaa ajamassa ainoastaan yksi liike.

Ettei asianlaita ole sillä tavalla, sen voi katsoa johtuvan kahdesta syystä. Toista tekisi melkein mieli sanoa traagilliseksi, jota vastoin toinen on viheliäinen ja sen aihe on löydettävissä inhimillisestä heikkoudesta itsestään. Mutta syvimmältään, pohjimmaltaan pidän kuitenkin molempia pelkkinä tosiseikkoina, jotka ovat omansa kartuttamaan tahtoa sinänsä ja sen voimaa ja tehokkuutta ja siten tekemään, inhimillistä tarmoa ja toimintakykyä jalostamalla, kyseessä olevan ongelman ratkaisun vihdoinkin mahdolliseksi.

Traagillisena syynä siihen, ettei jonkin tietyn kysymyksen

ratkaisussa tahdota malttaa pysähtyä yhteen ainoaan liittoon tai yhdistykseen, on seuraava seikka: jokainen suuripiirteinen työ tällä maapallolla on ylipäänsä miljoonien ihmisten mielessä jo kauan piilleen toivomuksen, monien rinnassa jo kaikessa hiljaisuudessa kyteneen kaipuun täyttymys. Voipa käydä niinkin, että kautta vuosisatojen kaivaten odotetaan jonkin tietyn kysymyksen ratkaisua huokailtaessa vallitsevien olojen sietämättömän painon alaisina, tuon yleisen kaipuun täyttymyksen käymättä toteen. Kansoja, jotka eivät enää ylimalkaan lainkaan löydä sankarimaista ratkaisua semmoisesta hädästä pääsemiseksi, voidaan pitää kykenemättöminä, jota vastoin voimme katsoa kaikkein sitovimmaksi todistukseksi kansan elinvoimasta ja siitä, että kohtalo on sen määrännyt elämään, mistä juuri tuo elinvoimakin on takeena, sitä seikkaa, että kohtalo tuota kansaa suuresta ahdingosta vapauttamaan tai päästämään sen katkerasta hädästä tai tyydyttämään sen siitä syystä levottomaksi käynyttä sielua, että se on käynyt epävarmaksi, kerran sitten lahjoittaa sille tehtäväänsä armoitetun miehen, joka vihdoinkin tuo mukanaan kauan kaivatun kaipuun täyttymyksen.

On kokonaan ns. suurten ajankysymysten olemuksen mukaista, että niiden ratkaisua pohtivat tuhannet, että monetkin luulevat olevansa kohtalon valitsemia, jopa että kohtalo itse panee ehdolle vaaliin useitakin, lahjoittaakseen sitten voimien vapaassa kilpailussa lopullisesti voiton voimakkaimmalle ja kyvykkäimmälle ja uskoen ongelman ratkaisun hänen tehtäväkseen.

Niinpä asia lienee siten, että vuosisadat, tyytymättöminä uskonnollisen elämänsä muodostumiseen, kaipaavat uudistusta ja että tuon sielullisen hädän pakosta nousee kymmenen miestä ja useampiakin, jotka käsityksensä ja tietonsa perusteella uskovat olevansa kutsutut tämän hengellisen hädän ratkaisijoiksi, astuakseen esiin uuden opin profeettoina tai ainakin taistelijoina vallitsevaa olotilaa vastaan.

Varmasti on tässäkin tapauksessa, luonnonjärjestyksen mu-

kaan, voimakkain joukosta määrätty tuon suuren kutsumuksen täyttämään, mutta siitä, että juuri tuo *yksi* on ainoa, lopullisesti tehtävään valittu, tuntuvat toiset pääsevän selvyyteen vasta varsin myöhään. Päinvastoin he kaikki pitävät itseään yhtä oikeutettuina siihen ja kohtalon valitsemina tehtävän ratkaisuun, ja tavallisesti on juuri aikalaisten kaikkein vaikein erottaa, kuka heistä — ainoana korkeimpaan saavutukseen kykenevänä — yksinomaan ansaitsee heidän apunsa ja tukensa.

Niinpä nousee joukosta vuosisatojen vieriessä, jopa usein samana ajanjaksonakin useita miehiä, jotka perustavat liikkeitä taistellakseen päämäärien puolesta, mitkä — niin ainakin vakuutetaan — ovat samat tai mitkä ainakin suuret joukot käsittävät samoiksi. Kansalla itsellään on kyllä epämääräisiä toiveita ja sillä on yleisiä vakaumuksia sen kuitenkaan pääsemättä selville päämäärän tai omien toiveidensa varsinaisesta olemuksesta tai niiden toteutumismahdollisuuksista.

Traagillisuus piilee siinä, että nuo miehet pyrkivät samoihin päämääriin aivan eri teitä tuntematta toisiaan ja sen vuoksi katsovat, mitä vilpittömimmässä oman kutsumuksensa uskossa, velvoituksekseen kulkea omia teitään toisista välittämättä.

Että tuommoisia liikkeitä, puolueita, uskonnollisia ryhmiä, syntyy täysin riippumattomina toisistaan, yksistään ajan yleisen tahdon pakosta, toimiakseen samaan suuntaan, se näyttää ainakin ensi silmäyksellä järkyttävän surulliselta, koska ollaan aivan liian taipuvaisia siihen käsitykseen, että eri teille hajaantunut voima voisi yhdelle ainoalle tielle koottuna viedä nopeammin ja varmemmin päämäärään. Näin ei kuitenkaan ole asianlaita. Vaan luonto itse omassa armottomassa järjenmukaisuudessaan tekee ratkaisun sallimalla eri ryhmien ruveta keskenään kilpailemaan ja kilvoittelemaan voitonpalmusta sekä vie päämäärään sen liikkeen, joka on valinnut selvimmän, lyhyimmän ja varmimman tien.

Mutta mitenpä voisi jonkin tien oikeutta tai erheellisyyttä määrätä ulkoakäsin, jolleivät voimat pääsisi keskenään vapaasti

kilpailemaan, jollei luonto olisi lopullista ratkaisua siirtänyt inhimillisten rikkiviisaiden opillisen päätöksen saavuttamattomiin ja sitä luovuttanut ilmeisen, kouraantuntuvan menestyksen pettämättömän todistelun tehtäväksi, menestyksen, joka loppujen lopuksi aina antaa jonkin menettelyn tai toiminnan oikeutukselle sen lopullisen vahvistuksen!

Jos siis on useita eri ryhmiä kulkemassa kohti samaa päämäärää, ne siinä tapauksessa, että saavat tietää toisiakin samansuuntaisia pyrkimyksiä olevan olemassa, harkitsevat perusteellisesti omaa tietään, koettavat sitä mikäli mahdollista lyhentää ja yrittävät, viimeisenkin tarmonsa hivenen äärimmilleen ponnistaen, päästä perille aikaisemmin kuin toiset.

Siten tuommoisesta kilvoittelusta on seurauksena eri taistelijoiden jalostuminen, ja ihmiskunta joutuu useinkin olemaan saavuttamistaan menestyksistä kiitollinen niille opeille, jotka on saatu varhaisempien, tyhjiin rauenneiden epäonnistumisesta.

Niinpä voimme havaita sen ensi silmäyksellä traagilliselta vaikuttavan tosiasian, että alussa on syntynyt hajaannusta asianomaisten itsensä olematta siihen syypäitä, siksi keinoksi, jonka avulla parhain menettelytapa on keksitty.

Historiasta näemme, että useimpien käsityksen mukaan olisi ne kaksi tietä, joille aikoinaan oli mahdollisuus lähteä Saksan kysymyksen ratkaisussa ja joiden pääasialliset edustajat ja puolustajat olivat Itävalta ja Preussi, Habsburg ja Hohenzollern, alun alkuaan pitänyt yhdistää keskenään; heidän käsityksensä mukaan olisi pitänyt uskaltautua joko toiselle tai toiselle tielle yhdistetyin voimin. Mutta siinä tapauksessa olisi lopulta ollut lähdettävä sillä hetkellä huomattavamman edustajan tielle; mutta Itävallan tarkoitukset eivät olisi kuitenkaan ikinä johtaneet Saksan valtakunnan perustamiseen.

Ja nyt syntyi mitä lujimman saksalaisen yksimielisyyden valtakunta juuri siitä, minkä miljoonat saksalaiset verta vuotavat sydämet tunsivat meidän veljesriitamme lopulliseksi ja hirvittävimmäksi merkiksi: Saksan keisarinkruunu noudettiin todellisuudessa Kö-

niggrätzin tappotantereelta eikä Pariisin edustalla käydyistä taisteluista, niinkuin jälkeenpäin ajateltiin.

Niin ollen Saksan valtakunnan perustaminen sinänsä ei ollut minkään yhteisiä teitä kulkeneen yhteisen tahdon aikaansaannos, vaan pikemminkin tulos tietoisesta, väliin myös itsetiedottomasta taistelusta ylivallasta, josta taistelusta Preussi lopuksi suoriutui voittajana. Ja joka ei puoluepoliittisessa sokeudessaan kiellä selvää totuutta, sen täytyy myöntää, ettei ns. ihmisviisaus olisi ikinä tehnyt samaa viisasta päätöstä, jonka elämän viisaus, s.o. voimien vapaa keskinäinen kilpailu, vihdoinkin salli muuttua todellisuudeksi. Sillä kukapa olisi saksalaisissa maissa voinut vielä kaksisataa vuotta sitten vakavasti uskoa, että uuden Saksan valtakunnan alkusolu, perustaja ja opettaja tulisi aikoinaan Hohenzollernien Preussista eikä Habsburgista?! Mutta kuka enää tänä päivänä tahtoisi kieltää sitä, että kohtalo on menetellyt paremmin tehdessään siten; niin, kukapa nykyisin enää voisi ollenkaan kuvitellakaan Saksan valtakuntaa, jota kannattamassa olisivat mädän ja rappeutuneen hallitsijahuoneen periaatteet?

Ei, luonnollinen kehitys on, joskin vasta vuosisataisen taistelun jälkeen, vihdoin viimein asettanut parhaan sille paikalle, joka sille kuuluu.

Niin on aina oleva, sillään asia ikuisesti pysyy, samoin kuin niin on aina tähän saakka ollut.

Sen vuoksi ei ole syytä valittaa sitä, että useita eri ihmisiä lähtee taipaleelle pyrkiäkseen samaan päämäärään: sillä tavalla tullaan voimakkain ja nopein joukosta tuntemaan ja hänestä tulee voittaja.

On vielä olemassa toinenkin syy siihen, minkä vuoksi kansojen elämässä useinkin näennäisesti samanlaiset liikkeet pyrkivät samoihin päämääriin, mutta kuitenkin eri teitä. *Tästä* syystä puhuen, ei siinä kyllin, ettei se ole traagillinen, vaan se on suorastaan viheliäistä. Se johtuu siitä kateuden, luulevaisuuden, kunnianhimon ja varkaantaipumusten murheellisesta sekoituk-

sesta, jotka valitettavasti väliin tapaa ihmiskunnan erinäisissä yksilöissä toisiinsa yhtyneinä.

Niin pian kuin näet ilmestyy näkyviin mies, joka syvästi tuntee oman kansansa hädän ja sitten, hankittuaan perinpohjaisen selon sairauden olemuksesta, vakavasti koettaa sitä parantaa, kun hän on saanut määrätyksi tavoitteen ja valinnut tien, joka voi siihen johtaa — silloin heti paikalla pienten ja kaikkein pienimpien henkien huomio herää ja nämä rupeavat visusti seuraamaan miehen edesottamuksia, joka on tullut kiinnittäneeksi yleisön silmät itseensä. Aivan samoin kuin varpusparvi, joka näköjään ihan välinpitämättömänä, mutta todellisuudessa äärimmilleen jännittyneenä taukoamatta pitää silmällä onnellisempaa toveria, joka on löytänyt leivänmurusen, ryöstääkseen sen siltä, heti samassa silmänräpäyksessä, jolloin tämä ei osaa olla varuillaan, aivan samalla tavoin nuo ihmisetkin. Ei tarvitse muuta kuin että yksi lähtee uudelle tielle, kun jo monet laiskat vetelehtijät säpsähtävät ja alkavat vainuta kannattavaa makupalaa, joka ehkä voi olla tuon tien loppupäässä odottamassa. Ja saatuaan sitten urkituksi selville, mistä tuo herkkupala on löydettävissä, he heti paikalla kiireesti saavat jalat alleen päästäkseen perille jotakin toista, mikäli mahdollista lyhyempää tietä.

Jos nyt uusi liike on perustettu ja se on saanut varman oman ohjelmansa, silloin nuo ihmiset ovat heti paikalla väittämässä taistelevansa saman päämäärän puolesta; mutta ei toki millään muotoa asettuakseen rehellisesti tuon liikkeen riveihin ja tunnustaakseen sen etuoikeuden, vaan he varastavat siltä ohjelman ja perustavat oman puolueen. Tällöin he ovat tarpeeksi julkeita vakuuttaakseen ajattelemattomille aikalaisilleen muka jo kauan ennen halunneensa samaa kuin tuo toinenkin, ja varsin usein heidän onnistuukin siten saattaa itsensä suotuisaan valoon, sen sijaan että, niinkuin olisi oikeudenmukaista, joutuisivat yleisen halveksinnan kohteiksi. Sillä eikö ole suurta röyhkeyttä sellainen valheellinen menettely, että kirjoittaa omaan lippuunsa

tehtävän, jonka toinen jo sitä ennen on piirtänyt omaansa, lainaa tämän ohjelmasta suuntaviivat, mutta sitten lähteekin kulkemaan omia teitään, ikäänkuin olisi kaiken itse luonut ja itse saanut aikaan? Tuollainen julkeus ilmenee erikoisesti siten, että samat ainekset, jotka ensin ovat omilla uusilla luomuksillaan saaneet hajaannuksen aikaan, puhuvat — niinkuin kokemus osoittaa — kaikkein eniten yksimielisyyden ja yhtenäisyyden välttämättömyydestä heti kun luulevat huomaavansa, ettei vastustajan saavuttama etumatka sittenkään ole enää voitettavissa.

Juuri sentapaista menettelyä on kiittäminen ns. »kansallisesta rikkinäisyydestä».

Kuitenkin ne monet kansallisiksi sanotut ryhmät, puolueet jne., joita perustettiin vv. 1918—19, olivat syntyneet kokonaan ilman perustajien omaa syytä, asioiden luonnollisen kehityksen pakosta. Kaikista niistä kiteytyi kansallissosialistinen puolue hitaasti voittajaksi jo vuonna 1920. Noiden eri liikkeiden perustajien periaatteellisesta rehellisyydestä ja suoruudesta ei voinut mikään olla loistavampana todistuksena kuin se monen tekemä suorastaan ihailtava päätös, että he uhrasivat oman, ilmeisesti heikommin menestyvän liikkeensä voimakkaamman hyväksi joko lopettamalla omansa tai liittämällä ne voimakkaampaan ilman mitään ehtoja.

Tämä pitää erikoisesti paikkansa silloisen saksalaissosialistisen puolueen nürnbergiläisen päätaistelijan Julius Streicherin suhteen. Kansallissosialistinen ja saksalaissosialistinen puolue olivat syntyneet samoin lopullisin päämäärin, mutta kokonaan toisistaan riippumatta. Viimeksi mainitun pää-esitaistelija oli, niinkuin edellä sanottiin, silloinen opettaja Julius Streicher Nürnbergissä. Aluksi hänkin oli mitä pyhimmin vakuuttunut oman liikkeensä kutsumuksesta ja tulevaisuudesta. Mutta sen jälkeen kun hän oli tullut huomaamaan kansallissosialistisen puolueen suuremman voiman ja voimakkaamman kasvun niin varmasti, ettei siitä enää voinut olla epäilystä, hän lopetti toimintansa

saksalaissosialistisen puolueen ja koko liikkeen puolesta ja kehoitti kannattajiaan alistumaan liikkeiden keskinäisestä kilpailusta voittajana suoriutuneen kansallissosialistisen puolueen alaisiksi ja jatkamaan täst'edes taistelua sen riveissä yhteisen päämäärän puolesta. Mieskohtaisesti yhtä vaikea kuin perin rehellisen kunnon miehen päätös.

Noista liikkeen ensi ajoista ei olekaan jäänyt muistoksi minkäänlaista rikkinäisyyttä, vaan melkein kauttaaltaan on silloisten miesten rehellinen tahto myös johtanut rehelliseen, suoraan ja oikeaan päämäärään. Se, mitä nykyisin määrittelemme nimityksellä »kansallinen rikkinäisyys», juontaa juurensa, niinkuin jo äsken tähdennettiin, poikkeuksetta toisesta mainitsemastani syystä: kunnianhimoiset miehet, joilla ei ollut sitä ennen ollut ikinä omia ajatuksia, omista päämääristä ollenkaan puhumattakaan, tunsivat »kohtalon kutsun» juuri samana hetkenä, jolloin havaitsivat kansallissosialistisen puolueen menestyksen muodostuvan kiistattomaksi.

Yks'kaks' syntyi ohjelmia, jotka olivat alusta loppuun meidän ohjelmastamme jäljennettyjä, ruvettiin ajamaan aatteita, jotka oli lainattu meiltä, asetettiin päämääriä, joiden puolesta me jo olimme taistelleet vuosikausia, valittiin teitä, joita puolueemme jo oli aikoja sitten kulkenut. Kaikin mahdollisin keinoin yritettiin perustella, minkä vuoksi muka oli ollut pakko ryhtyä näitä uusia puolueita perustamaan siitä huolimatta, että kansallissosialistinen puolue jo oli ollut aikoja olemassa; mutta kuta jalompia vaikuttimia koetettiin vilpillisesti sanoa syyksi, sitä valheellisempia nuo sananparret olivat.

Todellisuudessa oli määräävänä ollut yksi ainoa syy: perustajien henkilökohtainen kunnianhimo, kun heidän täytyi päästä näyttelemään semmoista osaa, johon heidän oma kääpiömäinen olemuksensa ei todellisuudessa tuonut omasta takaa mitään muuta kuin sellaista suurta rohkeutta, joka ilmeni vieraiden ajatusten omaksumisena omiksi, jommoista rohkeutta muuten tavallisessa kansalaiselämässä on tapana sanoa varkaudeksi.

Siihen aikaan ei ollut olemassa kerrassaan mitään sellaisia toisten ihmisten käsityksiä ja kuvitelmia ja aatteita, mitä tuommoiset poliittiset varastamishimoa potevat eivät olisi käden käänteessä keränneet oman uuden puuhansa hyviksi. Mutta ne, jotka semmoista tekivät, olivat juuri samoja, jotka myöhemmin kyynelsilmin mitä syvimmin ruikuttivat »kansallista rikkinäisyyttä» ja lakkaamatta puhuivat ja paasasivat »yhtenäisyyden välttämättömyydestä», mielessä salainen toivo, että toiset vihdoinkin antaisivat puhua itsensä niin pyörryksiin, että tuskastuneina iänikuisesta porusta ja ruikutuksesta heittäisivät noille varkaille näiden varastamien aatteiden lisäksi vielä niiden perille ajamiseksi luodut liikkeetkin.

Mutta kun tämä ei kuitenkaan onnistunut eikä uusien yritysten kannattavaisuus, omistajiensa henkisen mittavuuden pienuuden johdosta, pitänytkään, mitä siitä oli mielessä itselleen lupailtu, silloin tavallisesti ruvettiin tinkimään vaatimuksista ja kiitettiin kauppoja, kun vielä voitiin pelastautua johonkin ns. työyhteisöön.

Kaikki semmoiset yritykset, mitkä eivät kyenneet pysymään pystyssä omilla jaloillaan, liittyivät tuollaisiin työyhteisöihin; ne lähtivät varmaan siitä uskosta, että kun kahdeksen raajarikkoa köytetään kiinni toisiinsa, siitä syntyy varmasti gladiaattori.

Mutta jos noiden rampojen joukossa sattui olemaan yksi todella terve, silloin tämä jo tarvitsi kaiken voimansa pidelläkseen toisia jaloillaan, ja siinä hän itsekin jo lopulta rampautui.

Liittymistä ns. työyhteisöihin me olemme aina pitäneet taktiikkakysymyksenä; kuitenkaan emme saa tällöin koskaan unohtaa seuraavaa tietoa ja havaintoa:

Työyhteisöjä perustamalla ei heikkoja liittoja ja yhdistyksiä koskaan saada muutetuksi voimakkaiksi, vaan päinvastoin voimakas yhdistys voi joutua ja joutuu sen johdosta kärsimään varsin usein heikkenemistä. Semmoinen käsitys, että liittämällä yhteen heikkoja ryhmiä saadaan pakostakin syntymään voima-

tekijä, on väärä, koska enemmistö jokaisessa muodossaan ja kaikin edellytyksin on, niinkuin kokemus osoittaa, aina typeryyden ja pelkurimaisuuden edustaja ja siten jokainen monien liittojen ja yhdistysten yhteenliittymä joutuu, sikäli kuin sen etunenässä on yhdistysten itsensä valitsema monipäinen johto, potemaan pelkurimaisuutta ja heikkoutta. Semmoisesta yhteenliittymisestä on myös seurauksena, että voimien vapaa kilpailu ehkäistyy, taistelu parhaimman valitsemiseksi joukosta lakkaa ja niin ollen terveimmän ja voimakkaimman välttämätön, lopullinen voitto estyy ainiaksi. Senluonteiset yhteenliittymät ovat niin muodoin luonnollisen kehityksen vihollisia, sillä useimmissa tapauksissa ne paljonkin suuremmassa määrin ehkäisevät sen ongelman ratkaisua, jonka puolesta taistelua käydään, kuin sitä edistävät.

Saattaa kyllä tulla kysymykseen, että jonkin tulevaisuuteen tähtäävän liikkeen ylin johto puhtaasti taktillisen harkinnan johdosta voi sittenkin solmia tuontapaisten yhtymien kanssa joidenkin tiettyjen kysymysten käsiteltävinä ollessa sopimuksia aivan lyhyeksi ajaksi, ehkäpä sopia yhteisistä toimenpiteistäkin. Mutta tämä tämmöinen ei saa milloinkaan johtaa tuollaisen asiaintilan jatkumiseen loppumattomiin, jollei liike itse tahdo siten luopua lunastajan-kutsumuksestaan. Sillä jos se pääsee lopullisesti kietoutumaan tuommoiseen yhteyteen, se menettää mahdollisuutensa ja myöskin oikeutensa päästä oman voimansa luonnonmukaisen kehityksen mielessä täydellisesti vaikuttamaan, siis voittamaan kilpailijansa ja voittajana saavuttamaan itselleen viitoittamansa päämäärän.

Älköön koskaan unohdettako, ettei tässä maailmassa ole saavutettu mitään todella suurta yhteenliittymien taistelulla, vaan että se on aina ollut yhden ainoan voittajan saavutus. Liittojen ja kokoomusten saavuttamissa menestyksissä piilee aina, niiden synnyn laadusta johtuen, tulevan hajaannuksen, jopa jo saavutetun tuloksen menettämisen itu. Suuret, todella maailmoita mullistavat henkiset kumoukset ovat ylipäänsä mahdollisia ajatella ja toteuttaa yksinomaan yksityisten muodostelmien titaanimaisen taistelun

tuloksina, eivät milloinkaan liittojen ja kokoomusten yrityksinä.

Niinpä ei varsinkaan kansallista valtiota ikinä voida luoda kansallisen työyhteisön pyrkimyksillä, jotka perustuvat sovitteluihin, vaan ainoastaan yhden ainoan liikkeen teräksenlujalla tahdolla, liikkeen, joka on puolustanut paikkansa kaikkien muiden suhteen ja päässyt niistä voitolle.

9. luku.

PERUSAJATUKSIA SA:N TARKOITUKSESTA JA JÄRJESTYSMUODOISTA.

VANHAN Saksan valtion lujuus lepäsi kolmen pylvään varassa: ne olivat yksinvaltainen valtiomuoto, hallintokoneisto ja armeija. Vuoden 1918 vallankumous syrjäytti valtiomuodon, hajoitti armeijan ja jätti hallintokoneiston alttiiksi puolueräppeutuneisuudelle. Mutta siten ovat ns. valtion arvovallan olennaisimmat tukipylväät särkyneet. Tuo arvovalta sinänsä on melkein aina kolmen aineksen varassa, jotka perimmältään ovat kaiken arvovallan perustana.

Ensimmäisen perustan arvovallan muodostumiselle tarjoaa aina sen nauttima kansansuosio. Mutta sellainen arvovalta, joka lepää yksinomaan tällä pohjalla, on vielä ulkonaisesti heikko, epävarma ja horjuva. Jokaisen arvovallan, joka tuolla tavoin pohjautuu suoranaisesti kansansuosioon, täytyy sen vuoksi pyrkiä tuon arvovallan perustusta parantamaan ja lujittamaan muodostamalla valtaa. *Siis valtaa, voimaa pidämme kaiken arvovallan toisena perustuksena.* Se jo on olennaisesti vakaampi ja varmempi, mutta ei silti aina voimakkaampi kuin ensimmäinen. *Jos kansansuosio ja valta liittyvät toisiinsa ja kestävät yhdessä tietyn aikaa, silloin voi syntyä vielä lujemmalle perustukselle pohjautuva arvovalta, nimittäin perinteinen arvovalta. Jos vihdoin kansan suosio, valta ja perinne kaikki yhtyvät yhteen, silloin voidaan arvovalta katsoa järkkymättömäksi.*

Vallankumouksen johdosta on tämä viimeksi mainittu tapaus kokonaan poissa pelistä. Eipä ole enää olemassa lainkaan perinteen arvovaltaa. Vanhan valtakunnan sortuessa, kun vanha valtiomuoto kumottiin ja entiset vallanmerkit ja valtakunnan tunnuskuvat hävitettiin, perinteet katkesivat äkkiä ja rajusti. Siitä oli seurauksena mitä ankarin valtion arvovallan järkkyminen.

Ei edes toistakaan valtion arvovallan tukipylvästä, *valtaa*, ollut enää olemassa. Jotta vallankumouksen toimeenpano olisi ylimalkaan ollut mahdollista, oli ollut pakko hajoittaa valtion järjestetyn voiman ja vallan ruumiillistuma, nimittäin armeija; olipa täytynyt pilalle syöpyneitä armeijan osia itseäänkin käyttää vallankumouksellisina taistelutekijöinä. Vaikka rintamajoukot eivät olleetkaan samassa määrin poteneet tämmöistä hajaantumista, ne kuitenkin joutuivat, kuta kauemmas poistuivat puoliviidettä vuotta kestäneen sankarimaisen kamppailunsa maineikkailta paikoilta, kotiseudun hajaannusmyrkyn saastuttamiksi ja vihdoin, päästessään demobilisaatiopaikkoihinsa, päätyivät nekin sotamiesneuvostokauden ns. vapaaehtoisen kuuliaisuuden sekasortoon.

Tuommoisten kapinoivien, sotapalveluksen kahdeksan tunnin työpäivän kannalta käsittävien sotamieslaumojen nojaan ei kyllä voinut enää perustaa mitään arvovaltaa. Siten oli syrjäytynyt myöskin toinen aines, ja juuri se, joka vasta takaa arvovallan lujuuden, ja vallankumouksella oli enää jäljellä ainoastaan ensimmäinen ja alkuperäinen perustus, *kansansuosio*, minkä varaan perustaa arvovaltansa. Mutta nimenomaan tuo perustus oli tavattoman epävarma. Vallankumouksen onnistui kyllläkin yhdellä ainoalla valtavalla ensimmäisellä iskulla murskata vanha valtiorakennelma, mutta pohjimmaltaan ainoastaan sen ansiosta, että sota jo oli saanut kansamme rakenteen tavallisen tasapainon järkkymään.

Jokainen kansanruumis voidaan jakaa kolmeen suureen luokkaan: toisella sivustalla ihmisten äärimmäinen parhaimmisto,

ne, jotka ovat hyviä kaikkien avujen puolesta ja joille erikoisesti ovat tunnusomaisia rohkeus ja uhrimieli, toisella sivustalla äärimmäiset inhimilliset kuona-ainekset, jotka ovat huonoja siinä mielessä, että heissä ovat kaikki itsekkäät pyyteet ja paheet. Molempien äärimmäisyyksien välissä on kolmantena luokkana suuri, laaja keskikerros, joissa ei ole ruumiillistuneena enempää loistava sankaruus kuin alhaisin rikollinen mielenlaatukaan.

Kansanruumiin nousukausille on luonteenomaista äärimmäisen parhaimmiston ehdoton johdossa olo, jopa ne ovat ylimalkaan mahdollisiakin ainoastaan sen ansiosta.

Normaalin, tasaisen kehityksen tai vakiintuneiden olojen aikakaudet ovat tunnusomaisia keskustan ilmeiselle valta-asemalle ja juuri sen tulosta; tällöin molemmat äärimmäisyydet pitävät toisensa tasapainossa, s.o. kumoavat toistensa vaikutuksen.

Kansanruumiin sortumisen ja luhistumisen ajoille on määrävänä huonoimpien ainesten ylivoimainen vaikutus.

Mutta tällöin on pantava merkille, että suuret joukot keskiluokkana, niinkuin tahdon niitä tässä nimittää, tulevat ainoastaan silloin tuntuvasti näkyviin, kun molemmat äärimmäisyydet sitovat voimansa keskinäiseen kamppailuun, mutta että tuo keskiluokka siinä tapauksessa, että jompikumpi äärimmäisyyssuunta pääsee voitolle, aina alistuu myöntyväisenä voittajan valtaan. Siinä tapauksessa, että parhaimmisto pääsee valta-asemaan, suuret joukot seuraavat sitä; jos taas huonoimmat ainekset pääsevät pinnalle, ne eivät ainakaan asetu vastarintaan; sillä keskustan suuret joukot eivät itse koskaan taistele.

Sota järkytti noiden kolmen luokan sisäistä tasapainoa puoliviidettä vuotta kestäneellä verisellä menollaan sikäli, että — vaikka täysin tunnustetaankin keskiluokan uhrit — täytyy todeta äärimmäisen parhaimmiston sinä aikana joutuneen vuodattamaan verensä melkein kuiviin. Sillä on kerrassaan suunnatonta, mitkä määrät korvaamatonta saksalaista sankariverta silloin vuoti. Laskettakoonpa yhteen kaikki ne sadattuhannet yksi-

tyistapaukset, jolloin aina sanottiin: *vapaaehtoisia* rintaman eteen, *vapaaehtoisia* partioon, *vapaaehtoisia* läheteiksi, *vapaaehtoisia* viestijoukkoihin, *vapaaehtoisia* ryntäämään sillan yli, *vapaaehtoisia* sukellusveneisiin, *vapaaehtoisia* lentäjiin, *vapaaehtoisia* iskujoukkoihin jne. — aina ja aina vain läpi neljän ja puolen vuoden vapaaehtoisia ja taas vapaaehtoisia tuhansissa eri tilaisuuksissa —, ja aina nähtiin sama tulos: parraton poika ja kypsynyt mies, molemmat isänmaanrakkautta hehkuen suuren henkilökohtaisen urhoollisuuden tai suurimman velvollisuudentunnon innoittamina, *he* silloin ilmoittautuivat vapaaehtoisiksi. Sellaisia tapauksia sattui kymmenin-, jopa sadointuhansin, ja vähitellen tuo ihmisaines harveni harvenemistaan. Jotka eivät kaatuneet, ne ammuttiin vaivaisiksi ja raajarikoiksi tai kuluivat muuten kulumistaan, kun säästyneiden lukumäärä suli yhä pienemmäksi. Mutta ajateltakoon varsinkin sitä, että v. 1914 pantiin pystyyn kokonaisia armeijoja ns. vapaaehtoisista, jotka — mistä on kiittäminen meikäläisten parlamentaaristen epäkelpojen rikollista tunnottomuutta — eivät olleet ehtineet saada pätevää rauhanaikaista koulutusta ja nyt olivat sitten turvattomana tykinruokana alttiina viholliselle. Ne neljäsataatuhatta, jotka Flanderin taisteluissa kaatuivat tai joutuivat raajarikoiksi, eivät olleet enää korvattavissa. Heidän menetyksensä merkitsi enemmän kuin pelkästään lukumääräiset tappiot. Heidän kuolemansa johdosta hyvien puoleinen vaakakuppi keveni liiaksi ja kohosi ylös, ja nyt painoivat entistä enemmän vaa'assa alhaiset, halpamaiset ja pelkurimaiset ainekset, sanalla sanoen äärimmäisen huonomman sivustan joukot.

Sillä tähän tuli lisäksi vielä eräs seikka:

Ei siinä kyllin, että parhaimmisto oli tuona neljän ja puolen vuoden aikana taistelutanterilla suunnattomasti harventunut, vaan lisäksi huonoimmat ainekset olivat samana aikana ihan ihmeellisellä tavalla saaneet säilyttäneeksi nahkansa. Varmastikin tuli jokaista vapaaehtoiseksi ilmoittautunutta sankaria kohti, joka kuoltuaan pyhän uhrikuoleman astui portaita ylös

Valhallaan, piileskelijä, »pinnaaja», joka erittäin varovasti käänsi kuolemalle selkänsä harjoittaakseen sen sijaan kotiseudulla enemmän tai vähemmän hyödyllistä toimintaa.

Niinpä tarjoutuu sodan lopulla nähtäväksi seuraavanlainen kuva: kansakunnan laaja keskimmäinen kerros on suorittanut veronsa velvollisuuden mukaisina veriuhreina; parhaimmiston äärimmäinen siipi on esikuvallisessa sankaruudessaan uhrautunut melkein tyystin; äärimmäinen huonoimpien ainesten siipi on, toisaalta mielettömien lakien turvin ja toisaalta siksi, ettei sota-asetuksia pantu täytäntöön, valitettavasti säilynyt yhtä tyystin.

Tuo visusti nahkansa säilyttänyt meidän kansanruumiimme kuona-aines pani sitten toimeen vallankumouksen, ja se pystyi sen tekemään ainoastaan sen vuoksi, ettei sillä enää ollut vastapainonaan parhaimmistoainesta: viimeksi mainittu ei ollut enää elossa.

Mutta asioiden niin ollen Saksan vallankumous oli jo alun perin ainoastaan varsin ehdollisesti kansan suosima tapaus. Tuohon Kainin-työhön ei tehnyt itseään syypääksi Saksan kansa semmoisenaan, vaan siihen kuuluvien karkurien, portonsuosijoiden yms. valonarka roskaväki.

Rintamamiehet itse pitivät verisen kamppailun loppua tervetulleena, olivat onnellisia, kun pääsivät taas kotiin, katsomaan vaimoaan ja lapsiaan. Mutta itse vallankumouksen kanssa heillä ei sisimmässään ollut yhtään mitään tekemistä; he eivät siitä pitäneet, ja vielä paljon vähemmän he pitivät sen aikaansaajista ja järjestäjistä. Noina neljänä ja puolena mitä ankarimman taistelun vuotena he olivat unohtaneet puoluehyeenat ja vieraantuneet kaikesta näiden riidasta ja torasta.

Ainoastaan Saksan kansan pienen osan keskuudessa vallankumous oli tullut todella suosituksi: nimittäin vallankumouksen apurien sen luokan keskuudessa, joka oli valinnut eväsrepun tuon uuden valtion kaikkien kunniaporvarien tuntomerkiksi. He eivät pitäneet vallankumouksista niiden itsensä vuoksi, niinkuin

kovin monet uskovat vielä tänäkin päivänä, vaan niiden seurausten takia.

Mutta noiden marxilaisten merirosvojen suosion varaan oli totisesti vaikea perustaa ajan pitkään mitään arvovaltaa. Ja kuitenkin juuri nuori tasavalta tarvitsi arvovaltaa mistä hinnasta hyvänsä, jollei sen ollut mieli lyhyen sekasorron ajan jälkeen, meidän kansamme hyvän osan viimeisten tähteeksi jääneiden ainesten liittyessä yhteen kostavaksi voimaksi, yht'äkkiä joutua jälleen tämän voiman nieltäväksi.

Nuo kumouksen kannattajat eivät niin ollen tuohon aikaan pelänneet mitään niin suuresti kuin että he oman hämminkinsä kurimuksessa itse kadottaisivat tyystin pohjan jalkojensa alta ja että heihin äkkiä tarttuisi semmoinen rautakoura, jollainen vastaavanlaisina aikoina useinkin nousee kansan keskuudesta, ja asettaisi heitä toiselle pohjalle. Tasavallan täytyi vakauttaa asemansa hinnasta mistä hyvänsä.

Niinpä sen oli melkein heti alussa jo pakko luoda heikon kansansuosionsa horjuvan pylvään rinnalle taaskin voimajärjestö voidakseen perustaa lujemman arvovallan sen varaan.

Huomatessaan vv. 1918—19 joulu-, tammi- ja helmikuussa maan huojuvan jalkojensa alla vallankumouksen kihot rupesivat katselemaan ympärilleen etsien miehiä, jotka olisivat valmiit asevoimin lujittamaan kansan rakkauden heille suomaa varsin heikkoa asemaa. »Antimilitaristinen» tasavalta tarvitsi sotilaita. Mutta koska heidän arvovaltansa ensimmäinen ja ainoa tuki — nimittäin heidän nauttimansa kansansuosio — oli vain portonsuojelijoiden, rosvojen, murtovarkaiden, rintamakarkurien, pinnaajien yms. porukan varassa, siis kansan sen osan varassa, jota meidän täytyy sanoa äärimmäiseksi huonoksi siiveksi, olisi semmoisten miesten värväääminen, jotka olisivat olleet valmiit uhraamaan oman henkensä uuden ihanteen palveluksessa, ollut noissa piireissä turhaa lemmentouhua. *Vallankumousajatusta ja sen toteuttamista kannattava kansankerros ei pystynyt eikä ollut halukaskaan asettamaan sotilaita sen suojaksi. Sillä tuo kansan-*

kerros ei suinkaan halunnut tasavaltaisen valtioruumiin järjestelyä, vaan jo olemassa olevan hajoittamista, jotta olisi paremmin päässyt tyydyttämään vaistojaan. Sen tunnuslauseena ei ollut: järjestys ja Saksan tasavallan rakentaminen, vaan pikemminkin: sen ryöstäminen tyhjäksi.

Niinpä täytyi sen avunhuudon, jonka kansan valtuutetut siihen aikaan tuhannen tuskassaan päästivät ilmoille, kaikua tuon kansankerroksen keskuudessa kuuroille korville, jopa päinvastoin herättää pakostakin katkeruutta ja vastustusta. Sillä tuollainen aloite käsitettiin uskon ja luottamuksen puutteeksi, koska sellaisen arvovallan perustamisesta, joka ei enää pohjautunut yksinomaan nauttimaansa kansansuosioon, vaan nojautui voimatekijään, vainuttiin taistelun alkua sitä vastaan, mikä oli noille aineksille ollut vallankumouksessa yksinomaan määräävänä, nimittäin sellaisen kuritushuoneiden muurien sisästä murtautuneen ja kahleistaan vapautetun varas- ja ryöstäjäjoukon, sanalla sanoen kurjan roskajoukon varastamisoikeutta ja hillitöntä riehuntaa vastaan.

Kansanvaltuutetut saivat huutaa, minkä mieli teki, heidän riveistään ei tullut ainoaakaan miestä, ja ainoastaan vastahuudahdus »petturit!» ilmaisi heille noiden heidän kansansuosionsa kannattajien käsityksen asiasta.

Silloin oli ensi kerran lukuisia nuoria saksalaisia valmiina, »rauhan ja järjestyksen palveluksessa», niinkuin he luulivat, pukemaan vielä kerran sotilastakin ylleen ja ottamaan karbiinin tai kiväärin olalleen astuakseen teräskypärä päässä vastustamaan kotiseudun hävittäjiä. *Vapaaehtoisina sotamiehinä he liittyivät vapaiksi osastoiksi ja ryhtyivät, vaikka sydämestään vihasivatkin vallankumousta, samaa vallankumousta suojelemaan ja siten käytännössä sitä lujittamaan.*

He menettelivät näin hyvässä uskossa.

Vallankumouksen *todelliset* järjestäjät, joilla tosiasiassa oli sen langat käsissään, kansainväliset juutalaiset, olivat silloin arvioineet tilanteen oikein. Saksan kansa ei ollut vielä kypsy-

nyt syöstäväksi bolshevismin veriseen suohon, mikä Venäjällä oli onnistunut. Tämä johtui suureksi osaksi Saksan älymystön ja saksalaisten käsityöntekijöiden yhä vieläkin suuremmasta rodullisesta yhteydestä. Edelleen siitä, että kaikkein laajimmatkin kansankerrokset olivat sentään suuressa määrin sivistyksen läpitunkemia, jollaista esiintyi ainoastaan toisissa länsieurooppalaisissa valtioissa, mutta Venäjältä kokonaan puuttui. Siellä jo älymystö itse oli suureksi osaksi kansallisuudeltaan eivenäläistä tai ei ainakaan slaavilaista rodulliselta luonteeltaan. Silloisen Venäjän ohut älymystö-pintakerros oli syrjäytettävissä milloin tahansa, koska täydelleen puuttui kansan suuriin joukkoihin yhdistäviä väliosia. Ja varsinaisen kansan henkinen samoin kuin siveellinenkin taso oli siinä maassa hirvittävän alhainen.

Koska Venäjällä onnistui yllyttää sivistymätön, luku- ja kirjoitustaidoton suurten joukkojen lauma ohutta älymystöpintakerrosta vastaan, joka ei ollut sen kanssa missään suhteissa eikä missään yhteydessä, tuon maan kohtalo oli ratkennut, vallankumous onnistunut; luku- ja kirjoitustaidottomat venäläiset oli siten tehty juutalaisten diktaattoriensa turvattomiksi orjiksi, jotka diktaattorit puolestaan olivat tarpeeksi viisaita pannakseen »kansandiktatuurin» tyhjän sananparren kannattamaan samaista diktatuuria.

Saksassa oli vielä vaikuttamassa seuraava seikka: yhtä varmasti kuin vallankumous saattoi onnistua ainoastaan siten, että armeija saatiin vähitellen hajoamaan, yhtä varmasti vallankumouksen todellisina kannattajina ja armeijan hajoittajina eivät olleet toimineet rintamasotilaat, vaan se enemmän tai vähemmän valonarka roskaväki, joka joko vetelehti kotiseudun varuskunnissa tai suoritti palvelustaan »korvaamattomana» ja »tuiki tarpeellisena» jossakin talouselämän palveluksessa. Tuota armeijaa kartuttivat ja vahvistivat vielä kymmenettuhannet rintamakarkurit, jotka saattoivat kääntää rintamalle selkänsä panematta itseään erikoisesti vaaralle alttiiksi. Todel-

linen pelkuri on tietenkin kaikkina aikoina pelännyt kuolemaa enemmän kuin mitään muuta. Mutta juuri kuolema heillä oli rintamalla päivästä päivään silmien edessä tuhansissa eri muodoissa. *Jos mieli pakottaa heikot, horjuvat tai kerrassaan pelkurimaiset miehet täyttämään velvollisuutensa, silloin on vanhastaan ollut olemassa yksi ainoa mahdollisuus: rintamakarkurin täytyy tietää, että hänen karkaamisestaan on seurauksena juuri se, mitä hän pyrkii pakenemaan. Rintamalla mies voi kuolla, rintamakarkurina hänen täytyy kuolla.* Ainoastaan uhkaamalla sellaisella drakonisella rangaistuksella jokaisesta rintamaltakarkaamisyrityksestä voidaan saada aikaan peloittava ja ehkäisevä vaikutus, ei ainoastaan yksilöiden, vaan myös koko joukon suhteen.

Ja se juuri oli sota-asetusten käsitys ja tarkoitus.

Oli kaunis luulo ja usko, että suuri taistelu kansan olemassaolosta voitaisiin käydä loppuun saakka yksinomaan välttämättömyyden tajuamisesta syntyneen ja sen voimassa pitämän *vapaaehtoisen* uskollisuuden nojalla. Parhaimmilla yksilöillä on aina ollut menettelyssä määräävänä vapaaehtoinen velvollisuuden täyttäminen, mutta ei tavallisilla keskimitan miehillä. Sen vuoksi semmoiset lait ovat välttämättömiä, niinkuin esimerkiksi ne, jotka säätävät rangaistuksen varkaudesta, joita lakeja ei tietenkään ole säädetty periaatteessa rehellisiä ihmisiä varten, vaan horjuvien, heikkojen ainesten varalta. Sellaisten lakien tarkoituksena on estää, huonoja aineksia peloittamalla, syntymästä semmoista asiaintilaa, että rehellisiä ihmisiä pidettäisiin lopulta tyhmempinä ja he yhä enemmän päätyisivät siihen käsitykseen, että on tarkoituksenmukaisempaa itsekin ruveta varastelemaan kuin jäädä tyhjin käsin syrjästä katsomaan tai kerrassaan antaa toisten varastaa itseltään.

Niinpä oli harhaan osunut se luulo, että taistelussa, joka inhimillisen arvion mukaan saattoi raivota vuosikausia, voitaisiin tulla toimeen ilman apukeinoja, jotka olivat monien vuosisatojen, jopa vuosituhansien kokemusten perusteella osoittautuneet semmoisiksi, että ne pystyvät vakavina aikoina ja niitä anka-

rimman hermoja koettelevan jännityksen hetkinä pakottamaan heikot ja epävarmat ihmiset täyttämään velvollisuutensa.

Sotavapaaehtoisille sankareille ei tietystikään tarvittu mitään sota-asetuksia, mutta kylläkin pelkurimaisen itsekkäiden miesten varalta, jotka oman kansan hädän hetkenä arvioivat oman henkensä yhteisön elämää kalliimmaksi. Mutta semmoiset luonteettomat heikkomaiset oliot voidaan ainoastaan kaikkein ankarimpiin rangaistuksiin turvautumalla estää antamasta myöten pelkuruudelleen. Kun miehet joutuvat yhtä mittaa kamppailemaan kuoleman kanssa ja viikkokaupalla odottamaan ja virumaan liejuisissa kranaattikuopissa ja muona on useinkin mahdollisimman kehnoa, silloin ei epävarmaksi käyvää asevelvollista pidetä kurissa uhkailemalla vankeudella, eipä edes kuritushuoneellakaan, vaan ainoastaan käyttämällä häikäilemättä kuolemanrangaistusta. Sillä kokemus osoittaa, että tuollainen mies semmoisena aikana pitää vankilaa sentään tuhatta vertaa miellyttävämpänä paikkana kuin taistelukenttää, olletikin kun vankilassa ei mikään uhkaa hänen korvaamattoman kallista henkeään. Mutta kun sodan aikana jätettiin käytännössä kuolemanrangaistus panematta täytäntöön, sota-asetukset siten todellisuudessa jätettiin pois käytännöstä, se kostautui hirvittävällä tavalla. Varsinkin v. 1918 virtasi tukialueelle ja kotiseudulle todellinen rintamakarkurien armeija, joka oli mukana apuna muodostamassa sitä rikollista järjestöä, jonka yht'äkkiä näimme edessämme marraskuun 7 p:n vallankumouksen toimeenpanijana.

Rintamalla itsellään ei oikeastaan ollut sen kanssa mitään tekemistä. Siellä olijat — tietenkin — tunsivat ainoastaan rauhan kaipuuta. Mutta juuri se seikka oli vallankumoukselle erinomaisen suurena vaarana. Sillä Saksan armeijojen alkaessa aselevon solmimisen jälkeen lähestyä kotiseutua silloiset vallankumouksselliset kyselivät pelokkain mielin aina samaa: *Mitä rintamajoukot tekevät? Sietävätkö kenttäharmaat sitä?*

Noina viikkoina täytyi Saksan vallankumouksen esiintyä

ainakin *ulkonaisesti* maltillisesti, jollei tahtonut jättäytyä alttiiksi sille vaaralle, että muutamat saksalaiset divisioonat peittoaisivat sen heti alkuunsa käden käänteessä hajalle. *Sillä jos siihen aikaan yksikään ainoa divisioonankomentaja olisi päättänyt hänelle uskollisena pysyneen divisioonansa kera repiä punaiset rääsyt pois, asettaa »neuvostot» seinää vasten ja murtaa mahdollisen vastarinnan miinanheittimien ja käsikranaattien voimalla, ei olisi kulunut neljää viikkoakaan, ennen kuin tuosta divisioonasta olisi paisunut kuusikymmentä divisioonaa.* Sitä juuri juutalaiset lankojenpitelijät vavisten pelkäsivät pahemmin kuin mitään muuta. Ja juuri sen estämiseksi täytyi vallankumous pysyttää jonkinlaisissa maltillisuuden rajoissa, se ei saanut mennä bolshevismiin, vaan sen täytyi, ottaen kaikki asianhaarat huomioon, teeskennellä »rauhaa ja järjestystä». Siitä johtuivat monet suuret myönnytykset, siitä vetoomus vanhaan virkamieskuntaan ja vanhoihin armeijankomentajiin. Heitä tarvittiin ainakin vielä jonkin aikaa, ja vasta kun maurit olisivat tehneet tehtävänsä, voitiin ajatella uskallettavan antaa heille asiaankuuluva potku ja riistää tasavalta valtion vanhojen palvelijoiden käsistä ja luovuttaa vallankumouksen korppikotkien kynsiin.

Ainoastaan sillä tavalla saatettiin toivoa voitavan vetää vanhoja kenraaleja ja valtionvirkamiehiä nenästä, riisumalla näiden taholta mahdollisesti odotettavissa olevalta vastustukselta heti ennakolta aseet kädestä uuden olotilan näennäisen viattomuuden ja lempeyden varjolla.

Miten suuressa määrin se onnistui, sen on käytäntö osoittanut.

Mutta vallankumous ei ollut rauhaa ja järjestystä harrastavien, vaan pikemminkin kapinaa, varkautta, ryöstöä ja rosvousta hautovien ainesten tekoa. Eikä vallankumouksen kehitys ollut sujunut näiden oman tahdon mukaisesti, mutta taktillisista syistä ei liioin käynyt sen menoa selittäminen näille eikä perehdyttäminen heitä siihen.

Sosiaalidemokratia oli, päästessään vähitellen kasvamaan ja lisääntymään, yhä suuremmassa määrin menettänyt häikäile-

mättömän vallankumouspuolueen luonnettaan. Ei siitä syystä, että se olisi koskaan tähdännyt muihin päämääriin kuin vallankumoukseen tai että sen johtomiehillä olisi ikinä ollut toisenlaisia aikeita; ei sinnepäinkään. Mutta siitä oli vihdoin jäljellä pelkkä aikomus sekä ruumis, joka ei enää ollut sen toimeenpanoon sopiva. *Kymmenenmiljoonaisella puolueella ei enää voi panna toimeen vallankumouksia.* Semmoinen liike ei enää edusta toimintaan valmista äärimmäisyysainesta, vaan keskustan suuria joukkoja, siis hitautta.

Tämän tietäen juutalaiset panivat jo sodan aikana toimeen sosiaalidemokratian kuuluisan kahtiajaon; s.o.: samalla kuin sosiaalidemokraattinen puolue joukkojensa hitauden mukaisesti riippui kuin lyijypaino kiinni kansallisessa puolustuksessa, siitä poimittiin erilleen jyrkän-toimivat ainekset ja muodostettiin ne erikoisen iskuvoimaisiksi uusiksi hyökkäysrivistöiksi. *Riippumattomat sosialistit ja Spartakus-ryhmä olivat vallankumouksellisen marxilaisuuden hyökkäysjoukot.* Niiden tehtävänä oli saada aikaan tapahtunut tosiasia, jonka pohjalle kautta vuosikymmenien tähän muokatut ja valmistetut sosiaalidemokraattisen puolueen suuret joukot sitten saattoivat astua. Pelkurimaista porvaristoa marxilaisuus tällöin arvosteli aivan oikein ja kohteli sitä halveksivasti kuin roskaväkeä ainakin. Siitä ei ylipäänsä piitattu mitään, koska tiedettiin, ettei vanhan, loppuun palvelleen sukupolven poliittisten yhtymien koiramaisen nöyrä alistuvaisuus ikinä kykenisi vakavaan vastarintaan.

Kun sitten vallankumous oli onnistunut ja vanhan valtion päätukia saattoi pitää murrettuina, mutta kotiin marssiva rintama-armeija alkoi kummitella mielessä peloittavana sfinksinä, täytyi ryhtyä vallankumouksen luonnollista kehitystä jarruttamaan; sosiaalidemokraattien pääjoukot miehittivät vallatut asemat ja riippumattomien ja spartakistien hyökkäyspataljoonat sysättiin syrjään.

Se ei kuitenkaan käynyt päinsä ilman taistelua.

Ei siinä kyllin, että vallankumouksen toimivat hyökkäys-

muodostelmat nyt, kun niiden vaatimuksia ei ollut tyydytetty, tunsivat itsensä petetyiksi ja halusivat jatkaa omin päin, vaan niiden hillitön mellastelu oli vallankumouksen lankojenpitelijöiden omasta mielestä vain toivottavaa. Sillä tuskin mullistus oli ohi, kun siinä jo oli näköjään kaksi leiriä, nimittäin rauhan ja järjestyksen ryhmä ja verisen terrorin ryhmä. Mutta mikä silloin luonnollisempaa kuin että Saksan porvaristo heti paikalla liput liehuen marssi rauhan ja järjestyksen leiriin? Nyt oli yhdellä iskulla noille kaikkein viheliäisimmille poliittisille muodostumille tarjoutunut mahdollisuus toimintaan, jossa ne olivat, tarvitsematta sitä itse myöntää, taaskin kaikessa hiljaisuudessa saaneet pohjan jalkojensa alle ja joutuivat eräänlaiseen yhteisvastuullisuuteen sen vallan kanssa, jota ne vihasivat, mutta vieläkin pahemmin pelkäsivät. Poliittiset Saksan porvarit olivat saaneet sen suuren kunnian, että pääsivät istuutumaan kolminkertaisesti kirottujen marxilaisjohtajien kanssa samaan pöytään taistelemaan bolshevikkeja vastaan.

Niin muodostui jo joulukuussa 1918 ja tammikuussa 1919 seuraava asiaintila:

Kaikkein huonoimpien ainesten muodostama vähemmistö on pannut toimeen vallankumouksen, jonka taakse heti paikalla asettuivat kaikki marxilaispuolueet. Vallankumouksella itsellään on näennäisesti maltillinen leima, mikä hankkii sen niskoille kiihkomielisten äärimmäisyysainesten vihan. Nämä alkavat paukutella käsikranaatteja ja konekiväärejä, miehittää valtion rakennuksia, sanalla sanoen uhkailla maltillista vallankumousta. Jotta sellaisen kehityksen kauhut saataisiin estetyksi, solmitaan aselepo uuden ja vanhan asiaintilan kannattajien kesken, jotta nyt voitaisiin yhdessä käydä taistelua äärimmäisyysaineksia vastaan. Siitä on tuloksena, että tásavallan viholliset ovat siten lopettaneet taistelunsa tasavaltaa vastaan semmoisenaan ja ovat mukana auttamassa kukistamaan niitä, jotka myös itse, vaikkakin aivan toiselta kannalta, ovat samoin tuon tasavallan vihollisia. Mutta siitä on edelleen tuloksena,

että vanhan valtion ja uuden valtion kannattajien keskinäisen taistelun vaara tuntuu olevan torjuttu.

Tätä tosiasiaa ei voi tarpeeksi usein eikä tarpeeksi painokkaasti palauttaa mieleensä. Ainoastaan se, joka sen käsittää, ymmärtää, miten saattoi olla mahdollista, että kansan, josta yhdeksänkymmenesosaa ei ollut mukana vallankumousta toimeen panemassa, josta seitsemänkymmenesosaa asettuu sen suhteen hylkäävälle kannalle ja kuusikymmenesosaa sitä vihaa, loppujen lopuksi yksi kymmenesosa voi pakottaa tuohon vallankumoukseen alistumaan.

Vähitellen alkavat spartakistiset katusulkutaistelijat toisella puolella ja kansallismieliset intoilijat ja ihanteelliset toisella puolella vuodattaa vertaan, ja samassa määrin kuin molemmat äärimmäisyysainekset tuhosivat toisiaan, voitti, niinkuin aina, keskustan suuri joukko. Porvarillisuus ja marxilaisuus tapasivat toisensa valmiiden tosiasioiden pohjalla, ja tasavalta alkoi »vakiintua». Mikä ei kylläkään estänyt porvarillisia puolueita ensi alussa varsinkin vaalien edellä vielä jonkin aikaa toistelemasta monarkistista ajatusta, lumotakseen menneen maailman henkien voimalla omien kannattajiensa pienempiä henkiä ja voidakseen uudelleen pyydystää nämä verkkoihinsa.

Tämä ei ollut rehellistä peliä. He olivat kaikki jo aikoja sitten tehneet sisäisen eron monarkiasta, ja uuden olotilan siivottomuuden viekoitteleva vaikutus alkoi jo tuntua porvarillisessakin puolueleirissä. Tavalliset porvarilliset poliitikot tuntevat olonsa mukavammaksi nykyisessä tasavallan rappion liejussa kuin siinä puhtaan kovuuden ilmapiirissä, joka heillä on vielä muistissaan menneen valtion ajoilta.

卐

Niinkuin jo sanottu, vallankumouksen oli pakko, hajoitettuaan vanhan armeijan, hankkia itselleen uusi voimatekijä valtionarvovaltansa lujittamiseksi. Asioiden ollessa niinkuin ne

olivat se saattoi saada tämän ainoastaan sille tosiasiallisesti vastakkaisen maailmankatsomuksen kannattajista. Näistä yksin saattoi sitten myös hitaasti syntyä uuden armeijan ydinjoukko, armeijan, jonka ulkonaisia puitteita rajoittivat rauhansopimukset ja joka oli mielipiteiltään aikojen kuluessa muokattava uuden valtionkäsityksen välikappaleeksi.

Jos tekee itselleen kysymyksen, miten — jollei oteta huomioon kaikkia vanhan valtion todellisia vikoja ja virheitä, jotka koituivat sen syyksi — vallankumous saattoi onnistua toimintana, päätyy seuraavaan tulokseen:

1. *siksi, että meidän käsityksemme velvollisuuden täyttämisestä ja kuuliaisuudesta olivat kangistuneet, ja*
2. *meikäläisten ns. yhteiskuntaa säilyttävien puolueidemme pelkurimaisen toimettomuuden johdosta.*

Lisättäköön tähän vielä seuraava:

Meidän velvollisuudentäyttämis- ja kuuliaisuuskäsitteidemme kangistumiseen on perimmäisenä syynä meikäläinen kerrassaan epäkansallinen ja aina vain puhtaasti valtiollinen kasvatuksemme. Siitä on tuloksena tässäkin suhteessa, ettei oikein ymmärretä keinoja ja tarkoituksia. Velvollisuudentunto, velvollisuuden täyttäminen ja kuuliaisuus eivät ole itsetarkoituksia, eivät yhtään sen enempää kuin valtiokaan on itsetarkoitus, vaan niiden on kaikkien oltava keinoina tekemässä sielullisesti ja ruumiillisesti samankaltaisten elävien olentojen yhteisön olemassaolo mahdolliseksi täällä maan päällä ja sitä lujittamassa. *Hetkellä, jolloin kansanruumis muutamien hylkiöiden toiminnan johdosta sortuu ja joutuu kaiken todennäköisyyden mukaan mitä ankarimman sorron alaiseksi, kuuliaisuus ja velvollisuuden täyttäminen noita olioita kohtaan merkitsevät opillista muodollisuutta, jopa silkkaa mielettömyyttä, koska toiselta puolen kieltäytymällä kuuliaisuudesta ja »velvollisuutta täyttämästä» kävisi kansan pelastaminen perikadosta mahdolliseksi.* Nykyisen porvarillisen valtionkäsityksen mukaan menetteli divisioonankomentaja, joka oli omasta kohdastaan saanut ylempää käskyn olla ampumatta,

velvollisuutensa mukaisesti ja siis oikein, kun hän ei ampunut, koska porvarillisen maailman mielestä mitään ajattelematon muodollinen kuuliaisuus on arvokkaampaa kuin oman kansan henki ja elämä. Mutta kansallissosialistisen käsityksen mukaan ei semmoisina hetkinä ole voimassa kuuliaisuus heikkoja esimiehiä, vaan kuuliaisuus kansayhteisöä kohtaan. Semmoisena hetkenä tulee näkyviin, mihin mieskohtainen vastuu kokonaista kansakuntaa kohtaan velvoittaa.

Että näiden käsitteiden elävä käsitys oli hävinnyt kansastamme tai pikemminkin hallituksistamme väistyen syrjään puhtaasti rikkiviisaan ja muodollisen käsityksen tieltä, se oli syynä siihen, että vallankumous onnistui.

Toiseen kohtaan olisi huomautettava seuraavaa:

Syvimpänä syynä ns. »yhteiskuntaasäilyttävien» puolueiden pelkurimaisuuteen on ennen kaikkea se, että meidän kansamme toimivin, oikein ajatteleva osa joutui poistumaan sen riveistä vuodattaessaan verensä taistelukentillä. Sen ohella meikäläiset porvarilliset puolueet, joita voimme sanoa ainoiksi vanhan valtion pohjalla olleiksi puolueiksi, olivat vakuuttuneet siitä, että ne saivat ajaa katsantokantojaan yksinomaan henkistä tietä ja henkisin asein, koska aineellisten aseiden käyttö oli yksinomaan valtion asia. Ei siinä kyllin, että tällaista käsitystä on pidettävä merkkinä vähitellen kehittyvästä rappeutuneisuuden heikkoudesta, vaan se oli myös mieletöntä sellaisena aikana, jolloin valtiollinen vastustaja oli jo aikoja luopunut tältä kannalta ja sen sijaan aivan avoimesti tähdensi aikovansa mikäli mahdollista taistella poliittisten tarkoitusperiensä saavuttamiseksi myös väkivaltaan turvautuen. Sinä hetkenä, jolloin porvarillisen demokratian maailmassa marxilaisuus nosti päätään saman demokratian seuraamusilmiönä, sen kehoitus käydä taistelua henkisin asein oli mielettömyyttä, jonka joskus vielä täytyisi kostautua mitä hirvittävimmällä tavalla. Sillä marxilaisuus itse oli alusta alkaen edustanut sitä käsitystä, että kunkin aseen käyttämisessä on noudatettava ainoastaan tarkoituksen-

mukaisuusnäkökohtia ja että sen oikeutuksena aina on sen onnistuminen.

Miten oikeaan osunut tämä käsitys on, sen todistivat v:n 1918 marraskuun 7—11 päivät. Silloin marxilaisuus ei välittänyt vähääkään parlamentarismista ja demokratiasta, vaan antoi ampuvilla ja karjuvilla rikollisjoukkioillaan molemmille surmaniskun. Itsestään selvää, että porvarilliset lavertelujärjestöt olivat samalla hetkellä turvattomia.

Sukeltautuessaan vallankumouksen jälkeen taas äkkiä ilmoille, vaikka kylläkin vaihtaen toiminimikilpensä uusiin, ja urhoollisten johtajien kömpiessä esiin pimeistä kellaripiiloistaan ja ilmavista hinkaloistaan porvarilliset puolueet eivät olleet, niinkuin yleensä aina tuollaisten vanhojen muodostelmien edustajat, unohtaneet vanhoja vikojaan ja virheitään eivätkä liioin oppineet mitään uutta. Niiden valtiolliset ohjelmat kuuluivat menneisyyteen, mikäli ne eivät jo olleet sisimmässään tehneet sovintoa uuden olotilan kanssa, mutta niiden päämääränä oli mikäli mahdollista päästä mukaan uuteen asiaintilaan, ja niiden ainoina aseina olivat tällöin samoin kuin aina ennenkin pelkät sanat.

Myös vallankumouksen jälkeen porvarilliset puolueet aina ovat surkean pelkurimaisesti alistuneet kadun vaatimuksiin.

Kun tasavallansuojelulaki oli saatava hyväksytyksi, sen takana ei aluksi ollut enemmistöä. Mutta kaksisataatuhatta mieltään osoittavaa marxilaista ajoi porvarillisiin »valtiomiehiin» semmoisen pelon, että he vastoin omaa vakaumustaan hyväksyivät lain sen »ylevän» pelon vallassa, että raivoisa kansanjoukko voisi heidät muussa tapauksessa heidän valtiopäivien istunnosta poistuessaan piestä pahanpäiväiseksi. Mikä sitten, kun laki hyväksyttiin, valitettavasti jäi tekemättä. —

Niin sitten myös uuden valtion kehitys kulki omia ratojaan, ikäänkuin ei kansallista vastustuspuoluetta olisi ollut olemassakaan.

Ainoat järjestöt, joilla noina aikoina olisi ollut rohkeutta ja

voimaa asettua vastustamaan marxilaisuutta ja sen kiihotettuja joukkoja, olivat lähinnä vapaajoukot, sittemmin itsesuojelujärjestöt, asukkaiden suojelujärjestöt jne. sekä vihdoin perinneliitot.

Mutta se seikka, ettei niidenkään olemassaolo aiheuttanut Saksan historian kehityksessä mitään millään tavoin havaittavaa käännettä, johtui seuraavasta:

Samoin kuin ns. kansallisilla puolueilla ei voinut olla mitään vaikutusvaltaa, koska niillä ei ollut kadulla mitään uhkaavaa mahtia, samoin ei vuorostaan ns. puolustusyhtymillä liioin voinut olla vaikutusvaltaa, koska niiltä puuttui valtiollista aatetta ja ennen kaikkea tyystin todellista valtiollista päämäärää.

Marxilaisuudelle oli aikoinaan tuottanut menestystä poliittisen tahdon ja toimivan häikäilemättömyyden täydellinen yhteistoiminta. Kansallista Saksaa taas esti millään tavoin käytännössä pääsemästä muodostamaan maan kehitystä se seikka, että puuttui läheistä, kiinteää yhteistoimintaa häikäilemättömän vallan ja nerokkaan valtiollisen tahdon kesken.

Millainen ikinä »kansallisten» puolueiden tahto olikin, niillä ei ollut vähäisintäkään voimaa, millä taistella tuon tahtonsa puolesta, kaikkein vähimmin kadulla.

Puolustusyhtymillä oli kaikki valta, ne olivat kadun ja valtion herroina, mutta niillä ei ollut mitään valtiollista aatetta eikä valtiollista päämäärää, joiden puolesta niiden valta olisi pantu tai edes voitu panna panokseksi kansallisen Saksan hyödyksi. Molemmissa tapauksissa onnistui juutalaisten oveluudellaan viisaasti suostuttelemalla ja vakuuttelemalla saada tuo onneton kohtalo jatkumaan loppumattomiin ja joka tapauksessa sitä vielä pahentaa entisestään.

Juutalaiset ne juuri saivat tavattoman taitavasti lehtiensä välityksellä toitotetuksi maailmalle puolustusyhtymien »epäpoliittisen luonteen» ajatusta, samoin kuin he vuorostaan poliittisessa elämässä yhtä ovelasti aina ylistivät ja vaativat taistelun »puhdasta henkisyyttä». Miljoonat saksalaiset tyhmyrit

sitten puhua paukuttivat samaa mielettömyyttä heidän kaikunaan osaamatta vähintäkään aavistaa riisuvansa siten itensä aseista ja heittäytyvänsä turvattomina juutalaisten valtaan.

Mutta tähänkin on taas kyllä olemassa luonnollinen selitys. *Suuren uudesti luovan aatteen puute on kaikkina aikoina merkinnyt taisteluvoiman supistumista. Sen vakaumuksen edellytyksenä, että on oikeus käyttää kaikkein väkivaltaisimpiakin aseita, on aina sellaisen kiihkoisan uskon olemassaolo, että jonkin mullistavan uuden järjestyksen voitto täällä maan päällä on välttämättömyys.*

Sellainen liike, joka ei taistele semmoisten korkeimpien päämäärien ja aatteiden puolesta, ei niin ollen ikinä tartu äärimmäisiin aseisiin.

Ranskan suuren vallankumouksen onnistumisen salaisuutena oli se seikka, että se osoitti uuden suuren aatteen; Venäjän vallankumouksen oli samoin kiittäminen onnistumisestaan aatetta, ja fascismikin sai ainoastaan aatteesta voimansa alistaa kokonaisen kansan mitä siunauksellisimmalla tavalla mitä laajimman ja syvällisimmän uudestimuodostelun alaiseksi.

Porvarilliset puolueet eivät siihen kykene.

Mutta eivät ainoastaan porvarilliset puolueet käsittäneet poliittiseksi tarkoitusperäkseen entisyyden palauttamista, vaan myös puolustusyhtymät, sikäli kuin ne ylipäänsä harrastivat poliittisia päämääriä. Vanhat rintamamiesyhdistys- ja Kyffhäuser-pyrkimykset virkosivat niissä eloon ja auttoivat osaltaan poliittisesti tylsyttämään ja tasavallan palkkasoturinpalveluksessa rappeutumaan terävintä asetta, mitä kansallisella Saksalla siihen aikaan oli. Että ne itse tällöin menettelivät mitä vilpittömimmässä mielessä, mutta ennen kaikkea hyvässä uskossa, se ei vähimmässäkään määrässä muuta noiden silloisten tapahtumien onnetonta mielettömyyttä.

Vähitellen marxilaisuus sai hiljalleen lujittuvista valtakunnan puolustusjoukoista arvovallalleen tarvitsemansa tuen ja ryhtyi sitten johdonmukaisesti ja järjenmukaisesti vaarallisilta tuntuvia kansallisia puolustusyhtymiä hajoittamaan muka jo tar-

peettomina. Muutamia erikoisen uhkarohkeita johtajia, joihin suhtauduttiin epäillen, haastettiin oikeusistuimiin ja pistettiin vankilan ristikkojen taakse. Mutta kaikkien suhteen täyttyi vain kohtalo, joka oli heidän omaa syytään.

卐

Kun Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue perustettiin, silloin oli ensi kerran ilmestynyt näkyviin semmoinen liike, jolla ei ollut porvarillisten puolueiden tavoin päämääränä entisyyden konemainen valtaanpalauttaminen, vaan pyrkimyksenä elimellisen kansallisen valtion pystyttäminen silloisen järjenvastaisen valtiokoneiston tilalle.

Nuori liike oli silloin heti ensimmäisestä päivästä alkaen sillä kannalla, että sen aatetta on ajettava henkisin keinoin, mutta että aatteen ajamista on tarpeen tullen turvattava käsivarren voimalla. Uskollisena vakaumukselleen, että uudella opilla on suunnaton merkitys, se pitää itsestään selvänä asiana, etteivät sen päämäärän saavuttamiseksi mitkään uhrit saa olla liian suuret.

Olen jo viitannut niihin tekijöihin, jotka velvoittavat liikkeen, mikäli se haluaa valloittaa kansan sydämet, ottamaan puolustuksen vastustajien terroristisia yrityksiä vastaan omista riveistään. On myös maailmanhistorian osoittama kokemus, että jonkin maailmankatsomuksen harjoittamaa terroria ei koskaan saada murretuksi muodollisella valtiovallalla, vaan että sen pystyy kukistamaan ainoastaan uusi, yhtä rohkeasti ja päättävästi esiintyvä toinen maailmankatsomus. Tämä tietenkin on kaikkina aikoina tuntunut valtion virallisten vartijoiden mielestä epämiellyttävältä, mutta sillä ei tätä tosiseikkaa saada tehdyksi olemattomaksi. Valtiovalta voi taata rauhan ja järjestyksen ainoastaan siinä tapauksessa, että valtio sisällyttää omaan olemukseensa kulloinkin vallitsevana olevan maailmankatsomuksen, niin että väkivaltaisilla aineksilla on ainoastaan yksinäisten, erillisten rikollisten luonteiden leima eikä niitä voida

pitää valtion katsantokannoille äärimmäisen vastakkaisen ajatuksen edustajina. Sellaisessa tapauksessa valtiovalta voi vuosisatojakin käyttää sitä itseään uhkaavaa terroria vastaan vaikka miten laajakantoisia väkivaltatoimenpiteitä, mutta loppujen lopuksikaan se ei mahda sille mitään, vaan kukistuu.

Saksan valtiota marxilaisuus piirittää ja ahdistaa mitä ankarimmin. Seitsenkymmenvuotisessa taistelussaan valtio ei ole pystynyt estämään tuon maailmankatsomuksen voittoa, vaan huolimatta siitä, että on lukemattomissa tapauksissa langettanut sitä uhkaavan marxilaisen maailmankatsomuksen esitaistelijoiden kannettavaksi kaikkiaan tuhansia vuosia kuritushuoneja vankeustuomioita, jopa mitä verisimpiä toimenpiteitäkin, sen on kuitenkin ollut pakko melkein tyystin antautua sille. (Tämänkin tavalliset keskimitan porvarilliset valtion johtomiehet pyrkivät kieltämään, vaikka saamatta tietenkään ketään vakuuttumaan.)

Mutta se valtio, joka marraskuun 9 p:nä 1918 alistui marxilaisuuden valtaan ilman mitään ehtoja, ei ikinä pysty huomispäivänä yks'kaks' nousemaan kuolleista sen voittajana, päinvastoin: ministerintuoleilla istuvat porvarilliset heikkopäät laverteleva nykyisin jo sellaisesta välttämättömyydestä, että ei saa hallita vastoin »työläisten» tahtoa, jolloin he »työläisen» käsitteellä tarkoittavat marxilaisuutta. Mutta samaistaessaan Saksan työläiset marxilaisuuden kanssa he eivät ainoastaan yhtä pelkurimaisesti kuin valheellisesti vääristele totuutta, vaan yrittävät myös omilla perusteluillaan salata oman sortumisensa marxilaisen aatteen ja järjestön painostuksesta.

Mutta kun otetaan huomioon tämä tosiasia, nimittäin että nykyinen valtio on lopullisesti alistunut marxilaisuuden valtaan, silloin vasta kansallissosialistisella liikkeellä oikein onkin velvollisuus, ei ainoastaan henkisesti valmistella aatteidensa voittoa, vaan myös ottaa sen puolustus voitostaan päihtyneen internatsionaalin terroria vastaan omiin käsiinsä.

Olen jo varhemmin kuvaillut, miten käytännöllisen elämän

kokemuksista vähän kerrassaan muodostui nuoren liikkeemme keskuudessa kokoussuojavartio, miten tämä sai vähitellen varman järjestysmiesjoukon luonteen ja rupesi pyrkimään järjestömuotoa kohti.

Niin suuresti kuin tästä vähitellen muotoutuva muodostelma sitten muistuttikin ns. puolustusyhtymiä, niitä ei kuitenkaan voinut ollenkaan verrata toisiinsa.

Niinkuin jo mainittiin, ei Saksan puolustusjärjestöillä ollut lainkaan omaa tiettyä poliittista ajatusta. Ne olivat tosiaankin pelkkiä itsepuolustusliittoja, joiden koulutus ja järjestely oli enemmän tai vähemmän tarkoituksenmukainen, niin että ne oikeastaan edustivat valtion kulloinkin käytettävinä olevien laillisten voimakeinojen laillistamatonta täydennystä. Niiden vapaajoukonluonteisuuteen oli syynä niiden muodostamistapa ja silloisen valtion tila, mutta niille ei suinkaan kuulu vapaan, oman vakaumuksen puolesta käydyn taistelun vapaiden muodostelmien nimitys. Sellaista vakaumusta niillä ei ollut, huolimatta kaikesta yksityisten johtajien ja kokonaisten liittojenkin vastustuskannalla olosta tasavaltaa kohtaan. *Sillä ei vielä riitä, että on vakuuttunut voimassa olevan asiaintilan huonoudesta, jotta voisi puhua vakaumuksesta suuremmassa merkityksessä, vaan tämä juontaa juurensa uuden olotilan tietoisuudesta ja sisäisestä näkemisestä, olotilan, jonka saavuttamisen tuntee välttämättömyydeksi ja jonka toteuttamisen puolesta itsensä alttiiksi panemisen käsittää korkeimmaksi elämäntehtäväksi.*

Silloisen kansallissosialistisen liikkeen järjestysmiesjoukon erottaa periaatteellisesti kaikista puolustusyhtymistä se, ettei se joukko ollut eikä tahtonutkaan olla pienimmässäkään määrässä vallankumouksen luomien olosuhteiden palvelija, vaan että se sen sijaan yksinomaan taisteli uuden Saksan puolesta.

Tuolla järjestysmiesjoukolla oli kylläkin alussa vain kokoussuojavartion luonne. Sen ensimmäinen tehtävä oli varsin suppea: kokousten pidon tekeminen mahdolliseksi, minkä vastustajat muuten olisivat muitta mutkitta estäneet. Se oli jo siihen

aikaan kasvatettu tarvittaessa silmittömästi hyökkäämään, mutta ei suinkaan, niinkuin typerissä saksalaiskansallisissa piireissä puheltiin, muka kunnioittamaan kumipatukkaa korkeimman hengen ilmauksena, vaan koska se käsitti, että kaikkein suurinkin henki voidaan estää vaikuttamasta, jos sen kannattajat isketään kuoliaaksi kumipatukalla, niinkuin historiassa tosiasiallisesti verraten usein kaikkein merkittävimmät henkilöt ovat saaneet surmansa kaikkein vähäpätöisimpien orjasielujen kädestä. Se ei halunnut asettaa väkivaltaa päämääräksi, vaan suojella henkisen päämäärän julistajaa joutumasta syrjäytetyksi väkivallalla. Ja se käsitti tällöin, ettei sen velvollisuutena ole ottaa huolekseen sellaisen valtion suojelemista, joka itse ei anna kansakunnalle mitään suojaa, vaan että sen oli sen sijaan otettava tehtäväkseen kansakunnan suojeleminen niitä vastaan, jotka yrittivät tuhota niin kansan kuin valtionkin.

Münchener Hofbräuhausissa sattuneen kokoustappelun jälkeen järjestysmiesjoukko sai kerta kaikkiaan, silloisen pienen joukon sankarimaisten hyökkäysten pysyväksi muistoksi, nimen *Hyökkäysosasto*, *Sturmabteilung*, *SA*. Niinkuin jo tuosta nimityksestä ilmenee, se siis edustaa ainoastaan erästä liikkeen *osastoa*. Se on sen eräs jäsen, aivan samoin kuin propaganda, sanomalehdistö, tieteelliset laitokset ja muut semmoiset ovat vain puolueen jäseniä.

Miten välttämätöntä sen suunnitelmallinen laajentaminen oli, sitä emme joutuneet näkemään ainoastaan tuossa muistettavassa kokouksessa, vaan myös yrittäessämme levittää liikettä Münchenistä vähitellen muuannekin Saksaan. Niin pian kuin olimme alkaneet marxilaisuudesta tuntua vaarallisilta, tämä ei jättänyt ainoaakaan tilaisuutta käyttämättä tukahduttaakseen jokaisen kansallissosialistisen kokouksen pitoyrityksen heti paikalla ensimmäiseen alkuunsa, s.o. estääkseen niitä pitämästä hajoittamalla ne väkisin. Tällöin oli itsestään selvää, että kaikki erivivahteiset marxilaiset puoluejärjestöt asettuivat sokeasti puolustamaan kaikkia semmoisia omien osastojensa yrityksiä ja tarkoituksia.

Mutta mitä oli sanottava porvarillisista puolueista, jotka itse olivat joutuneet marxilaisten nujertamiksi, niin etteivät monin paikoin ensinkään uskaltaneet antaa omien puhujiensa esiintyä, mutta siitä huolimatta seurasivat aivan käsittämätöntä, tylsämielistä tyydytystä osoittaen niitä meidän marxilaisuutta vastaan käymiämme taisteluja, jotka päättyivät meille jollakin tavoin epäsuotuisasti! Ne olivat onnellisia sen johdosta, ettei se, jota ne itse eivät pystyneet voittamaan, vaan joka pikemminkin oli ne kukistanut, ollut meidänkään voimillamme voitettavissa. Mitä oli sanottava valtionvirkamiehistä, poliisipäälliköistä, jopa ministereistäkin, jotka ulospäin mielellään todella siivottoman horjuvasti esiintyivät muka »kansallisesti ajattelevina» miehinä, mutta kaikissa välienselvittelyissä, mitä meillä kansallissosialisteilla oli marxilaisten kanssa, tekivät näille mitä häpeällisimpiä kätyrinpalveluksia! Mitä oli sanottava miehistä, jotka itsensähalventamisessa menivät niin pitkälle, että juutalaisten sanomalehtien viheliäisestä kiitoksesta ilman muuta vainosivat miehiä, joiden sankarillisen rohkeaa oman henkensä alttiiksi panemista heidän oli osaksi kiittäminen siitä, etteivät punaiset hurjat laumat olleet muutamia vuosia aikaisemmin ripustaneet heitä raadeltuina ruumiina lyhtypylväisiin riippumaan!

Nuo olivat niin murheellisia ilmiöitä, että ne saivat unohtumattoman, nyttemmin kuolleen presidentti Pöhnerin, joka ankarassa suoraviivaisuudessaan vihasi kaikkia liehittelijöitä, niinkuin vain mies, jolla on rehellinen sydän, semmoisia voi vihata, kerran langettamaan seuraavan kirpeän lausunnon: »Koko elämässäni en ole pyrkinyt olemaan muuta kuin ensinnä saksalainen ja sitten virkamies, enkä soisi itseäni ikinä sotkettavan noihin olioihin, jotka virkamieshuorina antautuvat kuin prostituoitu jokaiselle, joka kunakin hetkenä pystyy näyttelemään isäntää ja valtiasta.» —

Tällöin oli erikoisen surullista se, että tuonlajiset miehet saivat vähitellen kymmeniätuhansia rehellisimpiä ja parhaimpia

Saksan valtion palvelijoita valtaansa, eikä siinä kyllin, vaan vähän kerrassaan tartuttivat omaa kunnottomuuttaan heihinkin, sen sijaan vihasivat rehellisinä ja suorina pysyneitä armottomalla vihalla ja vihdoin söivät nämä pois viroistaan ja paikoistaan, vaikka itse kuitenkin teeskennellen ja valheellisesti esittivät itsensä »kansallisesti» ajatteleviksi miehiksi.

Semmoisten miesten taholta emme ikinä voineet toivoa minkäänlaista apua ja tukea, ja perin harvoissa tapauksissa me sitä saimmekaan. Niinpä saattoi vain oman suojavartiomme suunnitelmallinen laajentaminen taata liikkeen turvallisuuden ja samalla hankkia sille sen julkisen huomion ja yleisen kunnioituksen, jollaista väkisinkin täytyy tuntea sitä kohtaan, joka puolustaa itseään, kun sen kimppuun hyökätään.

Tämän hyökkäysosaston sisäisen koulutuksen johtavana periaatteena oli aina ennen muuta se tarkoitus, että se oli, rinnan kaikinpuolisen ruumiillisen kunnostamisen kera, kasvatettava järkkymättömästi vakuuttuneeksi kansallissosialismin aatteen edustajaksi ja vihdoin kuri lujitettava sen keskuudessa mahdollisimman lujaksi. Sillä ei pitänyt olla mitään tekemistä porvarillisten käsitysten mukaisten puolustusjärjestöjen kanssa, mutta ei liioin minkään salaisten järjestöjen kanssa.

Se seikka, että tuohon aikaan mitä jyrkimmin vastustin kansallissosialistisen puolueen hyökkäysosaston (SA:n) muodostamista ns. puolustusyhtymäksi, johtui seuraavasta harkinnasta:

Puhtaasti asiallisesti eivät kansan aseellista koulutusta voi suorittaa yksityiset liitot ja yhdistykset muuten kuin kerrassaan suunnattomien valtion apurahojen turvin. Kaikki muut luulot pohjautuvat omien kykyjen suureen yliarvioimiseen. On kerta kaikkiaan mahdoton voida yli tietyn laajuuden perustaa ns. »vapaaehtoisen kurin» avulla järjestöjä, joilla olisi sotilaallista arvoa. Niistä puuttuu käskyvallan tärkein tuki, nimittäin rankaisuvalta. Tosin kyllä oli syksyllä tai paremminkin vielä keväällä 1919 mahdollista perustaa ns. »vapaajoukkoja», mutta

ei ainoastaan siksi, että niissä oli siihen aikaan suurimmaksi osaksi vanhan armeijan koulun käyneitä rintamasotureita, vaan myös sen velvoituksen laatu, johon ne vaativat kunkin yksityisen miehen alistumaan, alisti nämä ainakin määräajaksi yhtä ehdottomasti sotilaalliseen kuriin.

Sitä puuttuu nykyisistä vapaaehtoisista »puolustusjärjestöistä» täydellisesti. Kuta suuremmaksi semmoinen liitto paisuu, sitä heikommaksi käy kuri ja sitä pienemmät vaatimukset voitaneen asettaa yksityiskohdissa miehille, ja sitä suuremmassa määrin kokonaisuus saa vähitellen vanhojen ei-poliittisten sotilas- ja sotavanhusyhdistysten leiman.

Vapaaehtoinen kasvatus sotapalvelukseen ilman taattua, ehdotonta käskyvaltaa ei ole suurin joukoin koskaan toteutettavissa. Aina on ainoastaan muutamia harvoja semmoisia, jotka ovat valmiit omasta vapaasta tahdostaan alistumaan kuuliaisuuden pakkoon, mitä armeijassa pidettiin itsestään selvänä ja luonnollisena asiana.

Lisäksi todellinen koulutus ei ole mahdollista senkään johdosta, että semmoiseen tarkoitukseen on tuollaisilla puolustusyhtymillä käytettävänä naurettavan pienet varat. Mutta sellaisen laitoksen nimenomaisena päätehtävänä pitäisi olla juuri mahdollisimman hyvä, luotettava koulutus. Sodan päättymisestä on nyt kulunut kahdeksan vuotta, eikä siitä ajasta lähtien ole enää ainoaakaan Saksan nuorison vuosiluokkaa suunnitelmallisesti koulutettu. Mutta puolustusyhtymän tehtävä ei voi kuitenkaan olla koota yhteen aikoinaan jo valmiiksi koulutettuja vuosiluokkia, koska jo puhtaan matematiikan avulla voi laskea, milloin viimeinenkin jäsen eroaa pois tuosta yhtymästä. V:n 1918 nuorinkin sotamies on varmaankin kahdenkymmenen vuoden kuluttua taisteluun kykenemätön, ja me lähestymme tuota ajankohtaa arveluttavan nopeasti. Siitä johtuen jokainen ns. puolustusyhtymä muuttuu pakostakin vähitellen yhä suuremmassa määrässä vanhan sotilasyhdistyksen luontoiseksi. Mutta se ei voi olla semmoisen laitoksen tarkoitus, joka ei nimitä

itseään *sotilas-*, vaan *puolustus*yhtymäksi ja joka jo nimellään pyrkii ilmaisemaan, ettei se käsitä kutsumuksekseen ainoastaan vanhojen sotilaiden perinteiden ja yhteenkuuluvaisuuden tunteen vaalimista, vaan puolustusajatuksen kasvattamista ja tuon aatteen toteuttamista käytännössä, siis puolustuskykyisen joukon luomista.

Tuo tehtävä vaatii sitten kuitenkin ehdottomasti nykyisin vielä sotilaallisesti harjoittamattomien ainesten koulutusta, ja se on tosiasiassa käytännössä mahdotonta. Tunnin, parin koulutuksella viikossa ei vielä todellakaan saada aikaan sotilasta. Ottaen huomioon nykyiset suunnattomasti kasvaneet vaatimukset, jotka sotapalvelus asettaa jokaiselle yksityiselle miehelle, kaksivuotinen asevelvollisuusaika ehkä vielä juuri ja juuri riittää muuttamaan kouluttamattoman nuoren miehen täysin oppineeksi sotamieheksi. Jouduimmehan kaikki rintamalla näkemään, millaiset hirvittävät seuraukset siellä odottivat nuoria, sodan työhön riittämättömästi koulutettuja miehiä. Vapaaehtoismuodostelmat, rajattoman antaumukselliset miehet, joita oli viidentoista, kahdenkymmenen viikon aikana rautaisen päättävästi harjoitettu, olivat silti rintamalla pelkkää tykinruokaa. Ainoastaan vanhojen, kokeneiden sotamiesten joukkoon sijoitettuina saattoivat neljästä kuuteen kuukauteen koulutetut nuoremmat alokkaat muodostua hyödyllisiksi rykmentin jäseniksi: »vanhat miehet» ohjasivat ja opastivat heitä silloin, ja niin he sitten vähitellen perehtyivät ja kasvautuivat kiinni tehtäviinsä.

Miten toivottomalta sen sijaan tuntuukaan yritys kasvattaa ilman selvää käskyvaltaa ja ilman suuria käyttövaroja viikkotunnin tai kaksi käsittävällä ns. koulutustyöllä taistelujoukkoa! Sellaisella voi ehkä verestää vanhoja sotilaita, mutta nuorista miehistä ei sillä tavalla ikinä tehdä sotilaita.

Miten täysin merkityksettömäksi ja täysin arvottomaksi sellainen menettely tuloksiltaan muodostuisi, sen voi vielä paremmin näyttää toteen sillä tosiseikalla, että samalla aikaa, jolloin

ns. vapaaehtoisessa puolustusyhtymässä saadaan suurella vaivalla ja touhulla ja tohinalla parituhatta sinänsä mieleltään altista miestä (muihin ei tuommoisen yhtymän vaikutus ulotukaan) koulutetuksi tai heitä ainakin yritetään kouluttaa sotamiehiksi, valtio itse pasifistis-demokraattisella kasvatustavallaan johdonmukaisesti riistää miljoonilta ja taas miljoonilta nuorilta miehiltä heidän luontaiset vaistonsa, myrkyttää heidän järjenmukaisen isänmaallisen ajattelutapansa ja muuttaa heidät siten vähitellen kaikkea mielivaltaa kärsivällisesti sietäväksi lammaskatraaksi.

Miten naurettavia ovatkaan tähän verrattuina puolustusyhtymien kaikki ponnistukset välittää omia ajatuksiaan Saksan nuorisolle!

Mutta melkein vieläkin tärkeämpi on seuraava näkökohta, joka heti alusta alkaen sai minut asettumaan vastustamaan kaikkia ns. sotilaallisen puolustusvalmiuden yrityksiä vapaaehtoisten yhtymien pohjalla:

Jos otaksutaan, että edellä mainitsemistani vaikeuksista huolimatta tuommoisen liiton sittenkin onnistuisi vuosi vuodelta kouluttaa ja kasvattaa tietty määrä saksalaisia puolustuskuntoisiksi miehiksi, sekä mielialan että ruumiillisen kunnostamisen ja aseellisen koulutuksenkin puolesta, niin tuloksen täytyisi olla tyhjän arvoinen sellaisessa valtiossa, joka koko yleisen pyrkimyksensä ja suuntautumisensa puolesta ei tuollaista puolustuskelpoiseksi kouluttamista lainkaan toivokaan, jopa sitä suorastaan vihaa, koska se on sen johtomiesten — saman valtion tuhoojien — sisimpien tarkoitusperien kanssa täydellisessä ristiriidassa.

Mutta joka tapauksessa tuollainen tulos jäisi merkityksettömäksi sellaisten hallitusten ollessa ohjissa, jotka eivät ainoastaan ole omilla teoillaan osoittaneet, etteivät ollenkaan välitä kansan sotilaallisesta voimasta, vaan jotka ennen kaikkea eivät ikinä olisi halukkaita vetoamaan tuohon voimaan muuten kuin enintään siinä tapauksessa, että vaatisivat sitä tukemaan heidän omaa turmiollista olemassaoloaan.

Ja nykyisin asianlaita on kuitenkin sillä tavalla. Vai eikö ole naurettavaa, että nyt yritetään kaikessa salamyhkäisyydessä kouluttaa sotilaiksi muutamia kymmeniätuhansia miehiä kannattamaan nykyistä hallituskomentoa, vaikka valtio muutamia vuosia aikaisemmin jätti kahdeksan ja puoli miljoonaa mitä parhaiten valmennettua sotilasta oman onnensa nojaan, ei ainoastaan niin, ettei heitä enää käyttänyt, vaan lisäksi kiitokseksi heidän suorittamistaan uhreista jätti heidät alttiiksi yleiselle häpäisylle! Nyt siis tahdotaan kouluttaa sotilaita hallituskomennolle, joka tahrasi ja sylki entisiä kaikkein maineikkaimpia sotilaita, antoi raastaa kunniamerkit heidän rinnastaan, otti pois kokardit, tallasi jalkoihinsa heidän lippunsa ja halvensi heidän aikaansaannoksiaan? Vai onko sitten nykyinen hallituskomento koskaan astunut askeltakaan palauttaakseen vanhan armeijan kunnian entiselleen ja vetääkseen sen hajoittajat ja häpäisijät tilille? Ei sinnepäinkään. Päinvastoin: viimeksi mainittuja voimme nähdä mahtailemassa korkeimmissa valtionviroissa. — Miten Leipzigissä sanottiinkaan: »Oikeus menee vallan mukana.» Mutta kun kuitenkin nykyisin meidän tasavallassamme valta on samojen miesten käsissä, jotka aikoinaan suunnittelivat vallankumouksen, mutta samainen vallankumous on halpamaisin maanpetos, jopa viheliäisin konnantyö, mitä Saksan historiasta ylipäänsä löytää, niin eipä totisesti voine keksiä mitään perustetta siihen, että juuri noiden luonteiden mahtia ja valtaa pitäisi kartuttaa muodostamalla uusi nuori armeija. Kaikki järkisyyt puhuvat joka tapauksessa sitä vastaan.

Mutta millaisen arvon tämä valtio, myöskin v:n 1918 vallankumouksen jälkeen, antoi oman asemansa sotilaalliselle lujittamiselle, se kävi vielä kerran selvästi ja selkeästi ilmi sen asenteesta siihen aikaan olemassa oleviin suuriin itsesuojelujärjestöihin. Niin kauan kuin niiden oli esiinnyttävä mieskohtaisesti pelkurimaisten vallankumouksen olioiden suojana, ne eivät olleet epämieluisia. Mutta niin pian kuin, kansamme vähittäisen rappeutumisen johdosta, näiden mielestä vaara tuntui menneen

ohi ja noiden liittojen olemassaolo nyttemmin merkitsi kansallisen politiikan voimistumista, ne olivat tarpeettomia, ja he tekivät kaikkensa saadakseen ne riisutuiksi aseista, jopa, mikäli mahdollista hajoitetuiksi.

Historia tietää mainita ainoastaan harvoja esimerkkejä ruhtinaiden osoittamasta kiitollisuudesta. Mutta että rupeaisi jotakin rakentamaan vallankumouksellisten tuhopolttajien, kansanriistäjien ja oman kansallisuutensa petturien kiitollisuuden varaan, siihen pystyy ainoastaan uusporvarillinen isänmaanystävä. Minä en ainakaan malttaisi harkitessani kysymystä, olisiko vapaaehtoisia puolustusyhtymiä perustettava, koskaan olla kysymättä: Kenen hyväksi minä nuoria miehiä koulutan? Mihin tarkoitukseen heitä aiotaan käyttää, ja milloin heitä pitää kehoittaa toimintaan? Vastaus tähän kysymykseen antaa samalla parhaat suuntaviivat omalle suhtautumiselleni siihen.

Jos nykyinen valtio joskus ryhtyisi käyttämään tuontapaisia muodostelmia taistelujoukkoina, se ei koskaan tapahtuisi kansallisten etujen puolustukseksi ulospäin, vaan ainä vain kansakunnan sisäisten väkivallantekijöiden suojaksi omassa maassa petetyn, kavalletun ja myydyn kansan jonakin päivänä mahdollisesti ilmi liekkiin leimahtavalta yleiseltä raivolta.

Jo siitä syystä ei Hyökkäysosastolla saanut olla mitään tekemistä sotilaallisten järjestöjen kanssa. Se oli kansallissosialistisen liikkeen suojelu- ja kasvatuskeino, ja sen tehtävät olivat aivan toisella alalla kuin ns. puolustusyhtymät.

Mutta siitä ei liioin pitänyt tulla salaista järjestöä. Salaisten järjestöjen tarkoitus voi olla ainoastaan lainvastainen. Mutta siitä syystä sellaisen järjestön laajuus rajoittuu itsestään. Ei ole mahdollista, varsinkaan jos otetaan huomioon Saksan kansan taipuvaisuus laverteluun, perustaa joltisenkaan suurta järjestöä ja kuitenkin samalla pitää sitä ulospäin salassa tai edes verhota sen tarkoitusperiä. Jokainen sellainen yritys raukeaa tuhannesti tyhjiin. Ei siinä kyllin, että nykyisillä poliisiviranomaisillamme on apureina käytettävissä kokonainen porton-

suosijoiden ja muun roskaväen esikunta, jotka kolmenkymmenen hopearahan Juudaan-palkasta kavaltavat ja antavat ilmi, mitä ikinä voivat saada selville, ja keksivät sellaista, mitä voivat ilmiantaa ja kavaltaa; ei edes sellaisen järjestön omia jäseniä itseäänkään voi milloinkaan saada olemaan vaiti, mikä semmoisissa tapauksissa on ehdottoman välttämätöntä. Ainoastaan aivan pienet ryhmät voivat, vuosikausia kestäneen seulonnan tuloksina, saavuttaa todellisten salaisten järjestöjen luonteen. Mutta jo sellaisten muodostelmien pienuus riistäisi niiltä kaiken merkityksen kansallissosialistiselle liikkeelle. *Me emme tarvinneet silloin emmekä tarvitse nytkään sataa tai kahtasataa huimapäistä salaliittolaista, vaan satatuhatta ja taas satatuhatta intomielistä meidän maailmankatsomuksemme puolesta taistelijaa. Meidän työtämme ei ole määrä tehdä salaisissa nurkkakokouksissa, vaan valtavissa joukkokulkueissa, eikä liikkeellemme voida raivata tietä avoimeksi tikarilla ja myrkyllä tai pistoolilla, vaan valtaamalla katu. Meidän on opetettava marxilaisille, että kadun tuleva isäntä ja valtias on kansallissosialismi, aivan samoin kuin se kerran vielä on valtion isäntä ja valtias.*

Salaisissa järjestöissä piilee vielä nykyisin sekin vaara, että niiden jäsenet useinkin käsittävät tehtävän suuruuden kokonaan väärin ja sen sijaan pääsee muodostumaan käsitys, että kokonaisen kansan kohtalo voisi tosiaankin yhden ainoan murhatyön johdosta yht'äkkiä ratketa suotuisaan suuntaan. Sellaisella käsityksellä saattaa olla historiallinen oikeutuksensa, nimittäin semmoisissa tapauksissa, milloin jokin kansa joutuu kitumaan nerokkaan sortajan hirmuvallan alaisena, sortajan, josta tiedetään, että hänen ylivoimaisen suuri persoonallisuutensa yksin on takeena vihamielisen sorron sisäisestä lujuudesta ja peloittavuudesta. Semmoisissa tapauksissa voi kyllä kansan keskuudesta äkkiä syöksähtää esiin uhrimielinen mies ja iskeä kuoleman tuottavan teräksen tuon vihatun rintaan. Ja ainoastaan syyllisyydestään tietoisten pikkuroistojen tasavaltalainen mieli pitää semmoista tekoa mitä inhottavimpana työnä, jota vastoin

meidän kansamme suurin vapaudenlaulaja on uskaltanut »Tellissä» ihannoida sellaista tekoa.

Vv. 1919 ja 1920 oli uhkaamassa vaara, että salaisten järjestöjen jäsenet olisivat, historian suurten esikuvien mukaansa tempaamina ja kauhusta suunniltaan synnyinmaansa rajattoman onnettomuuden johdosta yrittäneet kostaa isänmaan turmioon syöksijöille siinä lujassa uskossa, että siten saisivat tehdyksi lopun oman kansansa hädästä. Mutta jokainen semmoinen yritys oli mielettömyyttä, koska kerran marxilaisuus ei ollut ensinkään päässyt voitolle jonkun yksityisen miehen ylivoimaisen nerokkuuden ja henkilökohtaisen merkityksen ansiosta, vaan paremminkin porvarillisen maailman rajattoman viheliäisyyden ja pelkurimaisen saamattomuuden vuoksi. Julmin arvostelu, mitä Saksan porvaristosta voidaan langettaa, on se toteamus, ettei vallankumous itse ole kohottanut pinnalle yhden yhtäkään vähänkään mittavaa miestä, mutta porvaristo kuitenkin alistui siihen. Sen vielä voi aina ymmärtää, että antaudutaan Robespierre'in, Dantonin tai Marat'n kaltaisille miehille, mutta on kerta kaikkiaan masentavaa, että voitiinkin heittäytyä kuivan Scheidemannin, pyylevän herra Erzbergin ja sitten Friedrich Ebertin kaltaisen miehen ja lukemattomien muiden poliittisten kääpiöiden armoille. Ei tosiaan ollut *yhtäkään* semmoista miestä, jota olisi voinut sanoa Saksan vallankumouksen neroksi ja siten samalla isänmaan onnettomuudeksi, vaan alusta loppuun pelkkiä vallankumouksen luteita, selkäreppuspartakisteja tukuttain ja vähittäin. Jos olisi raivannut yhden heistä tieltä, se ei olisi merkinnyt yhtään mitään, enintään siitä olisi ollut se seuraus, että pari muuta yhtä suurta ja yhtä janoista verenimijää olisi sitä pikemmin päässyt hänen tilalleen.

Noina vuosina ei voinut tarpeeksi jyrkästi ryhtyä vastustamaan sellaista käsitystä, jonka aiheena ja perusteena olivat todella suuret historian ilmiöt, mutta jotka eivät vähimmässäkään määrässä sopineet kyseessä olevaan kääpiöiden aikakauteen.

Myös *ns. maankavaltajien tieltäraivaamista* koskevassa kysymyksessä on tehtävä sama tarkastelu. On naurettavan järjenvastaista surmata lurjus, joka on kavaltanut yhden tykin, kun samaan aikaan istuu korkeimmissa arvoasemissa sellaisia konnia, jotka myivät kokonaisen valtakunnan, joiden omallatunnolla on kahden miljoonan kaatuneen turha uhri, jotka ovat vastuussa miljoonasta raajarikosta, mutta jotka kaikesta huolimatta vain kaikessa sielunrauhassa hoitelevat tasavaltalaisia kauppa-asioitaan. Pienten maanpetturien raivaaminen tieltä on mieletöntä semmoisessa valtakunnassa, jonka hallitus itse vapauttaa maankavaltajat kaikesta rangaistuksesta. Sillä silloin voi käydä niin, että päivänä minä tahansa rehellisen ihanteiden miehen, joka on kansansa puolesta toimittanut pois päiviltä aseenkavaltajaheittiön, itse pää-maankavaltajat haastavat vastaamaan teostaan. Ja samalla on sentään tärkeä kysymys: pitääkö tuollaisen roiston tieltä raivaaminen antaa toisen heittiön toimeksi vai onko se ihanteellisen miehen tehtävä? Edellisessä tapauksessa menestys on varsin epäiltävä ja samalla on melkein varmaa, että asianomainen jälkeenpäin pettää; jälkimmäisessä tapauksessa taas tulee pikkuroisto raivatuksi tieltä, mutta sen sijaan joutuu alttiiksi sellaisen ihanteellisen miehen henki, joka ei ehkä ole korvattavissa.

Muuten minun kantani tässä asiassa on se, ettei pidä hirttää pieniä rosvoja ja antaa suurten käydä vapaina, vaan että aikoinaan on Saksan Kansallistuomioistuimessa muutamia kymmeniätuhansia marraskuunpetoksen ja kaiken siihen kuuluvan suunnittelijoita ja siten siitä vastuussa olevia rikollisia tuomittava ja mestattava. Semmoinen esimerkki sitten kyllä riittää kerta kaikkiaan välttämättömäksi opetukseksi kaikkein pienimmällekin aseenkavaltajalle.

Nämä kaikki ovat mietelmiä, jotka ovat minut saaneet yhä uudelleen kieltämään osallistumasta salaisiin järjestöihin ja säilyttämään SA:n itsensä sellaisten järjestöjen luonteelta. Olen noina vuosina pitänyt kansallissosialistisen liikkeen loitolla kokei-

luista, joiden tekijät enimmäkseen olivat suurenmoisia, ihanteellisesti ajattelevia nuoria saksalaisia, mutta joiden toiminta ainoastaan vaati heidät itsensä uhrikseen, heidän voimatta silti vähimmässäkään määrin kohentaa isänmaansa kohtaloa.

卐

Mutta koska SA. ei saanut olla sotilaallinen puolustusjärjestö enempää kuin salainenkaan järjestö, siitä täytyi pakostakin johtua seuraavat johtopäätökset:

1. Sen koulutuksen ei ole pidettävä silmällä sotilaallisia, vaan puolueen kannalta tarkoitustaan vastaavia näkökohtia.

Sikäli kuin sen jäseniä on ruumiillisesti valmennettava tehtäväänsä, pääpainoa ei saa panna sotilaalliseen harjoittamiseen, vaan pikemminkin urheilulliseen toimintaan. Nyrkkeily ja jiujitsu ovat mielestäni aina olleet tärkeämpiä kuin esimerkiksi huono, pakostakin puolinaiseksi jäävä ampumiskoulutus. Annettakoon Saksan kansalle kuusi miljoonaa urheilulla moitteettomasti valmennettua ruumista, joissa kaikissa asuu hehkuva, kiihkeä isänmaanrakkaus ja jotka on kasvatettu mitä suurimpaan hyökkäyshenkeen, niin kansallinen valtio on, jos niin on välttämätöntä, vajaassa kahdessa vuodessa pannut heistä pystyyn armeijan, ainakin jos sen varalta on ennestään olemassa tietty kantajoukko. Mutta semmoisena kantajoukkona voivat olla, asioiden ollessa nykyisellään ainoastaan valtakunnan puolustusvoimat eikä puolinaisuuteen pysähtynyt puolustusyhtymä. Ruumiillisen valmennuksen pitää istuttaa kunkin yksityisen miehen mieleen vakaumus hänen omasta paremmuudestaan ja antaa hänelle se luottamus, jonka aina ja ikuisesti saa ainoastaan oman voiman tunnosta; lisäksi sen on annettava hänelle sellainen urheilullinen kuntoisuus, joka on liikkeen puolustuksen aseena.

2. Jotta jo ennakolta saataisiin estetyksi SA:ta saamasta millään tavoin salaista luonnetta, täytyy — ottamatta lukuun sen pu-

kua, jonka jokainen heti paikalla tuntee — jo sen suuruuden osoittaa sille itselleen tie, joka on liikkeelle hyödyksi ja koko yleisölle tietty ja tunnettu. Se ei saa kokoontua salaisuudessa, vaan sen pitää marssia avotaivaan alla ja siten toimia sillä tavoin, että kaikki tarut muka »salaisesta järjestöstä» loppuvat heti alkuunsa. Jotta se olisi myös saatu pysymään henkisesti erillään kaikista semmoisista kiusauksista, jotka olisivat sitä houkutelleet tyydyttämään toiminnanhaluaan pienillä salaliitoilla, se täytyi heti alusta pitäen täydellisesti perehdyttää liikkeemme suureen aatteeseen ja siten lopullisesti kouluttaa tuon aatteen toteuttamistehtävään, että sen näköpiiri jo ennakolta avartui ja jokainen yksityinen mies käsitti, ettei hänen kutsumuksenaan ollut jonkun suuremman tai pienemmän lurjuksen raivaaminen tieltä pois, vaan oman olemuksensa antaminen panokseksi uuden kansallissosialistisen valtion pystyttämiseksi. Sillä tavalla saatiin taistelu nykyistä valtiota vastaan kohotetuksi pienten kosto- ja salaliittopuuhien ilmapiiristä marxilaisuutta ja sen luomuksia vastaan käytävän maailmankatsomuksellisen tuhoamistaistelun suuruuteen.

3. SA:n järjestömuoto samoin kuin sen puku ja varusteet on suunniteltava sen tarkoitusta vastaavasti, ei vanhan armeijan esikuvien mukaan, vaan sen tehtävän määräämän tarkoituksenmukaisuuden pohjalla.

Näillä katsantotavoilla, jotka olivat toimintaani ohjaamassa vv. 1920 ja 1921 ja jotka vähän kerrassaan yritin istuttaa nuoren järjestön mieleen, oli siksi hyvä menestys, että sydänkesään 1922 mennessä meillä jo oli käytettävänämme komea joukko sadanmiehenosastoja, jotka myöhäsyksyllä 1922 vähitellen saivat oman erikoisen helposti tunnettavan pukunsa. Tavattoman tärkeitä SA:n jatkuvalle muodostumiselle olivat seuraavat kolme tapausta:

1. Kaikkien isänmaallisten liittojen suuri yhteinen mielenosoitus tasavallan-suojelulakia vastaan loppukesällä 1922 *Münchenin Königsplatz-aukiolla.*

Münchenin isänmaalliset liitot ja yhdistykset olivat noihin aikoihin antaneet julistuksen, jossa kehoitettiin panemaan Münchenissä toimeen jättiläismielenilmaisu vastalauseeksi tasavallan-suojelulain voimaansaattamista vastaan. Myös kansallissosialistisen puolueen oli määrä ottaa siihen osaa. Puolue marssi paikalle suljetussa järjestyksessä, etunenässä kuusi münchenilläistä sadanmiehenosastoa, joiden jäljessä sitten tulivat poliittisen puolueen jaostot. Itse rivistössä marssi kaksi soittokuntaa, ja sen mukana kannettiin puolisentoistakymmentä lippua. Kansallissosialistien saapuminen jo väkeä puolillaan olevalle suurelle aukiolle, jossa ei sitä ennen ollut ainoaakaan lippua, nostatti suunnattoman innostuksen. Minulla itselläni oli nyt kunnia puhua nyttemmin jo kuudenkymmenentuhannen hengen kuulijakunnalle muiden puhujien joukossa.

Toimeenpannulla mielenosoituksella oli valtava menestys, erikoisesti sen vuoksi, koska kaikista punaisten uhkailuista välittämättä ensi kerran silloin todistettiin, että kansallinenkin München saattoi marssia kaupungin kaduilla. Punaiset tasavaltalaiset suojeluliittolaiset, jotka yrittivät hyökätä paikalle marssivien rivistöjen kimppuun terroristisissa aikeissa, SA:n sadanmiehenosastot löivät muutamassa minuutissa hajalle verissä päin. Kansallissosialistinen liike osoitti silloin ensi kerran päätöksensä aikoa vastaisuudessakin vaatia itselleen oikeutta marssia kadulla ja siten riistää sen yksinoikeuden kansainvälisten kansankavaltajien ja isänmaanvihollisten kädestä.

Tämän päivän tulos oli kerta kaikkiaan kiistämätön todistus siitä, että meidän käsityksemme SA:n rakenteesta olivat sekä psykologisesti että myös järjestelyn puolesta osuneet oikeaan.

Nyt sitten SA:ta ruvettiin näin menestyksellisesti oikeaksi osoittautuneella pohjalla tarmokkaasti laajentamaan, niin että jo muutamaa viikkoa myöhemmin Münchenissä oli sadanmiehenosastoja entisestään kaksinkertaistunut määrä.

2. *Koburgin matka* lokakuussa 1922.

»Kansallisilla» yhdistyksillä ja liitoilla oli tarkoituksena viettää

Koburgissa ns. »Saksan-päivää». Minä itsekin sain sinne kutsun sekä kutsun mukana huomautuksen, että olisi toivottavaa, jos toisin vielä jonkin verran saattoväkeä mukanani. Tuo pyyntö, jonka sain käsiini aamupäivällä yhdentoista tienoilla, tuli erittäin sopivaan aikaan. Jo tuntia myöhemmin oli »Saksan-päivän» matkavalmistelumääräykset jaettu. »Saattojoukokseni» määräsin kahdeksansataa miestä SA:n joukkoja, jotka oli määrä kuljettaa n. neljänätoista sadanmiehenosastona erikoisjunalla Münchenistä tuohon baijerilaiseksi muuttuneeseen pikkukaupunkiin. Vastaavat määräykset lähetettiin sillä välin muilla paikkakunnilla muodostetuille SA:n ryhmille.

Ensimmäisen kerran oli silloin sellainen erikoisjuna kulussa Saksassa. Kaikilla paikkakunnilla, missä uusia SA:miehiä nousi junaan, se herätti mitä suurinta huomiota. Monet ihmiset eivät olleet meidän lippujamme vielä tätä ennen koskaan nähneet; ne tekivät hyvin suuren vaikutuksen.

Meidän saapuessamme Koburgin asemalle oli meitä vastassa »Saksan-päivän» juhlatoimikunnan lähetystö, joka toi meille semmoisen »sopimukseksi» nimitetyn sikäläisten ammattiyhdistysten, s. o. riippumattomien sosialistien ja kommunistipuolueen, käskyn, että emme saaneet tulla kaupunkiin liput levällään, emme soittokunnan soittaessa (olimme ottaneet mukaan 42-miehisen soittokunnan) emmekä suljetussa järjestyksessä.

Heti paikalla kieltäydyin ilman muuta suostumasta mokomiin häpeällisiin ehtoihin, mutta en liioin unohtanut lausua juhlapäivätoimikunnan saapuvilla oleville herroille julki kummastustani sen johdosta, että tuollaisten ihmisten kanssa ollenkaan ryhdyttiin neuvotteluihin ja ruvettiin tekemään sopimuksia, ja selitin, että SA. heti paikalla järjestyisi sadanmiehenosastoihin ja marssisi kaupunkiin soiton raikuessa ja liput liehuen.

Niin sitten tapahtuikin.

Jo asema-aukiolla meidät otti vastaan monituhatpäinen ihmisjoukko huutaen ja hoilaten. »Murhamiehet», »roistot», »rosvot», »pahantekijät» olivat hyväilynimiä, joita Saksan tasavallan esi-

kuvalliset perustajat ystävällisesti syytivät niskaamme kuin rakeita. Nuori SA. pysyi mallikelpoisessa järjestyksessä, sadanmiehenosastot asettuivat paikoilleen asemarakennuksen eteen välittämättä aluksi vähääkään haukkumasanoista ja herjauksista. Pelokkaat poliisiviranomaiset eivät opastaneet marssimaan lähtevää kulkuettamme meille kaikille vento vieraassa kaupungissa, niinkuin oli määrätty, suoraan majapaikkaamme, kaupungin toisessa laidassa sijaitsevaan ampumahalliin, vaan Hofbräuhauskelleriin, joka oli lähellä kaupungin keskustaa. Kulkueemme niin vasemmalla kuin oikeallakin puolella meitä seuraavat väkijoukot riekkuivat ja metelöivät yhä pahemmin. Tuskin oli viimeinen sadanmiehenosasto kääntynyt Kellerin pihaan, kun jo suuret joukot yrittivät, korvia särkevän metelin ja huudon kaikuessa, tunkeutua sinne jäljestä. Estääkseen sen poliisi sulki rakennuksen portit. Kun mokoma tilanne oli sietämätön, käskin SA:n vielä kerran eteen ja vaadin poliisia heti paikalla avaamaan portit. Pitkän aikaa emmittyään poliisi vihdoin noudattikin vaatimustani.

Nyt marssimme takaisin samaa tietä, jota olimme tulleetkin, mennäksemme majapaikkaamme, ja siellä täytyi vihdoinkin asettua vastarintaan. Kun ei sadanmiehenosastojamme saatu huudoilla, kirkunalla ja herjasanoja syytämällä menettämään malttiaan, todellisen sosialismin, tasa-arvoisuuden ja veljeyden edustajat turvautuivat kiviin. Silloin kärsivällisyytemme oli lopussa, ja niin alkoi tuhoisia iskuja sataa oikeaan ja vasempaan, eikä neljännestunnin kuluttua kaduilla enää ollut näkyvissä punaisista merkkiäkään.

Yön aikana sattui vielä ankaria yhteenottoja. SA:n partiot olivat tavanneet yksikseen liikkuneita kansallissosialisteja, joiden kimppuun oli hyökätty, hirveästi raadeltuina. Silloin tehtiin vastustajan kanssa nopeasti tilit selviksi. Jo seuraavana aamuna oli murrettu punainen terrori, jota Koburg jo oli joutunut kärsimään vuosikausia.

Aito marxilais-juutalaiseen valheelliseen ja petolliseen tapaan

yritettiin nyt kädestä käteen levitetyillä lehtisillä yllyttää »kansainvälisen köyhälistön tovereita ja toverittaria» vielä kerran lähtemään kadulle; kääntämällä tosiasiat suoraan päälaelleen uskoteltiin, että meikäläiset »murhakoplat» muka olivat aloittaneet Koburgissa »hävityssodan rauhallisia työläisiä vastaan». Puoli kahden aikaan oli määrä pitää se suuri »kansanmielenosoitus», johon toivottiin saapuvan koko lähiseudun työläisiä kymmenintuhansin. Minä käskin silloin, lujasti päätettyäni tehdä kerta kaikkiaan punaisesta terrorista lopun, SA:n, joka sillä välin oli paisunut puolentoistatuhannen miehen vahvuiseksi, astua esiin kello kahdentoista aikaan ja lähdin sen mukana marssimaan Koburgin linnaa kohti, juuri sen suuren aukion poikki, missä punaisten mielenosoitus oli määrä pitää. Tahdoin nähdä, uskaltaisivatko vielä uuden kerran meitä häiritä. Meidän tullessamme aukiolle siellä oli ilmoitettujen kymmenientuhansien asemesta ainoastaan muutamia satoja, jotka meidän lähestyessämme yleensä pysyttelivät hiljaa ja osittain hajaantuivat. Ainoastaan muutamin paikoin yrittivät punaiset joukot, jotka olivat muualta tulleita eivätkä meitä vielä tunteneet, taaskin haastaa kanssamme tappelua; mutta tappelun halu kitkettiin heistä käden käänteessä aivan perin juurin. Ja nyt voitiin nähdä, miten kaupungin siihen saakka ahdistuksen ja pelon vallassa ollut asujaimisto vähitellen kuin havahtui hereille, sai rohkeutta tervehtiä meitä suosionhuudoin ja illalla meidän ohi marssiessamme monin paikoin yks'kaks' puhkesi äkilliseen riemuun.

Yht'äkkiä asemalla rautatien henkilökunta selitti, etteivät he rupeaisi kuljettamaan meidän junaamme. Minä käskin silloin ilmoittaa muutamille pääpukareille, että siinä tapauksessa olin päättänyt otattaa kiinni niin monta punapomoa kuin vain saisin käsiini ja että me sitten itse kuljettaisimme junaa, mutta aioimme ottaa veturiin ja polttoainevaunuun ja jokaiseen junavaunuun parisenkymmentä kansainvälisen yhteenkuuluvaisuuden kaveria. En liioin unohtanut huomauttaa noille herroille,

että matkustus meidän omin voimimme oli tietenkin erinomaisen vaarallinen yritys ja ettei ollut suinkaan mahdotonta, että kaikki yhdessä siinä leikissä taittaisimme sekä kätemme että niskamme. Se kuitenkin olisi meillä ilona, ettei ainakaan tarvitsisi lähteä toiseen maailmaan yksin, vaan kaikessa tasa-arvoisuudessa ja veljeydessä punaherrojen kanssa.

Minkä jälkeen juna lähti liikkeelle täsmälleen määrähetkellä ja me saavuimme seuraavana aamuna taaskin ehein nahoin takaisin Müncheniin.

Koburgissa palautettiin siten kansalaisten tasa-arvoisuus lain edessä ennalleen ensi kerran vuodesta 1914 lähtien. Sillä vaikka joku hölmömäinen korkea virkamies nykyisin julkeneekin väittää, että valtio muka turvaa kansalaistensa hengen ja elämän, se ei ainakaan siihen aikaan pitänyt paikkaansa; tuona aikana täytyi näet kansalaisten itsensä puolustautua nykyisen valtion edustajia vastaan.

Tuon päivän merkitystä ei sen seurausten kannalta voinut ensi alussa lainkaan täysin arvostaa. Ei siinä kyllin, että voitokas SA. tunsi itseluottamuksensa ja johtonsa oikeuden-uskon tavattomasti kohonneen, vaan myös muu maailma alkoi enemmän kiinnittää meihin huomiota, ja monet tunnustivat nyt ensi kerran kansallissosialistisen liikkeen siksi tekijäksi, jonka kutsumuksena kaiken todennäköisyyden mukaan vielä kerran olisi tehdä marxilaisesta mielettömyydestä semmoinen loppu, jonka se ansaitsi.

Ainoastaan demokratia ähki ja voihki, miten saattoikaan uskaltaa semmoista, ettemme olleet kaikessa rauhassa antaneet toisten iskeä kalloamme mäsäksi, vaan että olimme julkeudessamme rohjenneet demokraattisessa tasavallassa ryhtyä vastaamaan häikäilemättömään päällekarkaukseen nyrkkien ja keppien voimalla eikä pasifistisia lauluja laulaen.

Porvarillinen sanomalehdistö menetteli osittain viheliäisen surkeasti, osittain halpamaisesti niinkuin aina, ja ainoastaan muutamat rehelliset sanomalehdet tervehtivät ilomielin sitä

seikkaa, että ainakin yhdessä paikassa oli marxilaisten maantierosvojen siististä ammatista vihdoinkin viimein tehty loppu.

Mutta itse Koburgissa ainakin tuli osa marxilaisesta työväestöstä, jota muuten täytyi pitää harhaanjohdettuna, kansallissosialististen työläisten nyrkkien opetuksesta käsittämään, että myös nuo työläiset taistelivat vakaumuksen puolesta, koska kokemuksesta tiedetään, että mies tappelee ainoastaan semmoisen asian puolesta, jonka uskoo ja jota rakastaa.

Suurin hyöty tästä oli kuitenkin SA:lle itselleen. Se kasvoi nyt hyvin nopeasti, niin että puoluepäivillä tammikuun 27 p:nä 1923 saattoi lipunvihkimistilaisuuteen ottaa osaa jo kuutisentuhatta miestä ja samassa tilaisuudessa oli ensimmäisillä sadanmiehenosastoilla täydelliset uudet puvut.

Koburgin-matkan kokemukset olivat nimenomaan osoittaneet, miten välttämätöntä oli, ei ainoastaan joukkohengen lujittamisen kannalta, vaan myös siksi, että voitaisiin välttyä erehdyksistä ja siitä, etteivät jäsenet tuntisi toisiaan, määrätä SA-miehille yhtenäinen puku. Siihen saakka miehillä oli ollut merkkinä ainoastaan käsivarsinauha, nyt tuli lisäksi tuulipusero ja tunnetunmallinen lakki.

Koburgin-matkan kokemuksista oli vielä sekin seuraus, että tästä lähtien rupesimme suunnitelmallisesti kaikilla paikkakunnilla, missä punainen terrori oli jo monet vuodet estänyt kaikki toisinajattelevien kokoukset, tuota terroria murtamaan ja palauttamaan kokoontumisvapautta entiselleen. Tästä lähtien kerättiin aina kansallissosialistisia pataljoonia tuollaisille paikkakunnille, ja vähitellen Baijerissa kukistui punaisten päälinna toisensa jälkeen kansallissosialistisen propagandatyön uhrina. SA. oli yhä paremmin sopeutunut ja kasvanut kiinni tehtäväänsä ja siten loitonnut yhä kauemmas tarkoituksettoman ja kaikkea muuta kuin elintärkeän puolustusliikkeen luonteesta ja kohonnut eläväksi taistelujärjestöksi, jonka päämääränä oli uuden Saksan valtion pystyttäminen.

Maaliskuuhun v. 1923 saakka kesti tätä järjenmukaista ke-

hitystä. Sitten sattui tapaus, joka pakotti minut poistamaan liikkeen tähänastiselta radaltaan ja panemaan siinä toimeen muutoksen.

3. V:n 1923 alkukuukausina ranskalaiset *miehittivät Ruhrin alueen*. Tällä tapahtumalla oli seuraavina aikoina suuri merkitys SA:n kehitykselle.

Ei ole vielä tänäkään päivänä mahdollista eikä kansamme edun kannalta tarkoituksenmukaistakaan ruveta siitä aivan julkisesti puhumaan ja kirjoittamaan. Sen vuoksi vain voin asiasta mainita, koska sitä on julkisissa neuvotteluissa jo kosketeltu ja siten saatettu se yleisön tietoon.

Ruhrin alueen miehitys, joka ei tullut meille yllätyksenä, herätti mielessämme sen aiheellisen toivon, että nyt vihdoinkin tehtäisiin kertakaikkinen loppu arkamaisesta väistymis- ja peräytymispolitiikasta ja siten puolustusyhtymät saisivat aivan tietyn, määrätyn tehtävän. Siinä tapauksessa ei liioin SA:kaan, jossa siihen aikaan jo oli jäseninä monia tuhansia nuoria voimakkaita miehiä, saanut jäädä syrjään tästä kansallisesta palveluksesta. Keväällä ja keskikesällä v. 1923 tapahtui niin muodoin sen muuttaminen sotilaalliseksi taistelujärjestöksi. Tämän muutoksen ansioksi oli v:n 1923 myöhäisempi kehitys suureksi osaksi luettava, sikäli kuin se koski meidän liikettämme.

Kun aion toisessa paikassa suurin piirtein kosketella v:n 1923 kehitystä, tahdon tässä kohdassa vain todeta, että silloisessa SA:ssa toimeen pantu muutos oli, koska niitä edellytyksiä jotka olivat tuon muutoksen toimeenpanoon johtaneet, siis ryhtymistä aktiiviseen vastarintaan Ranskaa vastaan, ei sittemmin tarjoutunutkaan, liikkeen omalta kannalta vahingoksi.

Vuoden 1923 loppu oli, niin kauhealta kuin se ensi silmäyksellä saattaakin näyttää, korkeammasta näkökulmasta katsoen sittenkin melkeinpä välttämätön, koska se kerran teki yhdellä iskulla lopun Saksan valtakunnanhallituksen asenteen johdosta aiheettomaksi käyneestä ja liikkeelle itselleen nyttemmin vahingollisesta SA:ssa toimeen pannusta muutoksesta ja siten soi

mahdollisuuden ryhtyä joskus taas uudelleen rakentamaan edelleen siitä kohdasta, missä kerran oli ollut pakko poiketa pois oikealta tieltä.

V. 1925 uudelleen perustetun kansallissosialistisen puolueen on taaskin kerran jo mainittujen periaatteiden mukaisesti pantava oma SA:nsa pystyyn, koulutettava se ja järjestettävä. Sen täytyy tällöin palautua takaisin alkuperäisiin terveisiin katsantokantoihinsa, ja sen on taaskin pidettävä suurimpana tehtävänään luoda omasta SA:staan liikkeen maailmankatsomustaistelun edustamis-, levittämis- ja lujittamiselin.

Se ei saa sallia SA:n alentua eräänlaiseksi puolustusyhtymäksi enempää kuin salaiseksi järjestöksikään; sen pitää ennemminkin ponnistaa voimansa muodostaakseen sen kansallissosialististen ja siten pohjimmaltaan kansallisten aatteiden satatuhatmiehiseksi vartioksi.

10. luku.

FEDERALISMIN NAAMIO.

TALVELLA 1919—20 ja vielä suuremmassa määrin keväällä ja kesällä 1920 nuoren puolueemme oli pakko määritellä kantansa kysymyksessä, joka jo sodan aikana oli kohonnut tavattomaan merkitykseen. Tämän teoksen ensimmäisessä osassa olen, lyhyesti kuvaillessani omakohtaisesti silmääni pistäneitä Saksan uhkaavan sortumisen enteitä, viitannut siihen erikoislaatuiseen propagandaan, jota harjoitettiin sekä englantilaiselta että ranskalaiselta taholta ja jonka pyrkimyksenä oli vanhastaan olemassa olevan Pohjois-Saksan ja Etelä-Saksan välisen kuilun repiminen uudelleen auki. Keväällä 1915 ilmestyivät ensimmäiset järjestelmällisesti Preussia vastaan tähdätyt yllytyslehtiset, joka niissä leimattiin yksin sotaan syylliseksi. V:een 1916 mennessä tuo järjestelmä oli kehittynyt täydelliseksi, yhtä taitavaksi kuin halpamaiseksikin rakennelmaksi. Kaikkein alhaisimpien vaistojen varaan laskelmallisesti perustettu eteläsaksalaisten yllytys pohjoissaksalaisia vastaan alkoi jo vähän ajan kuluttua tuottaa hedelmääkin. Se moite täytyy pakostakin tehdä silloisia niin hyvin hallituksen kuin armeijan johdonkin — tai paremminkin baijerilaisten komentopaikkojen — määrääviä paikkoja vastaan, eivätkä ne voi puhdistautua siitä syytöksestä, että ne — velvollisuutensa unohtaen — aivan kuin taivas olisi ne sokeudella lyönyt, eivät tarpeellisen päättävästi ryhtyneet tätä vastustamaan. Ei tehty yhtään mitään! Päinvastoin, eri-

näisissä paikoissa sitä ilmeisesti ei katsottu ollenkaan karsaasti, ehkäpä oltiin tarpeeksi ahdasjärkisiä ajattelemaan, että sellainen propaganda ei ainoastaan panisi sulkua Saksan kansan kehitykselle yhtenäisyyteen, vaan että siitä myös täytyisi itsestään seurata federatiivisten voimien vahvistuminen. Harvoin on koko historiassa näin pahansuopa laiminlyönti aiheuttanut pahempaa kostoa. Se heikentyminen, joka luultiin voitavan aiheuttaa Preussille, kohtasikin koko Saksaa. Sen seurauksena oli sortumisen jouduttaminen, mutta sepä ei murskannutkaan ainoastaan Saksaa, vaan ensi sijassa juuri osavaltiot itsensä.

Samassa kaupungissa, jossa keinotekoisesti lietsottu Preussinviha raivosi kaikkein kiivaimpana, puhkesi ensimmäisenä vallankumous omaa kotoista kuningashuonetta vastaan.

Nyt olisi tietenkin väärin luulla, että tuollaisen preussilaisvihollisen mielialan herättäminen olisi ollut pantava yksinomaan vihollisten sotapropagandan syyksi ja ettei kansalla, jonka se oli päässyt tartuttamaan, olisi ollut mitään esitettävänä puolustuksekseen. Saksan sotatalouden uskomaton järjestely, joka suorastaan mielettömyyteen saakka keskitettynä pääsi koko valtakunnan aluetta holhoamaan ja — petkuttamaan ja nylkemään, oli eräänä pääasiallisena syynä tuon preussilaisvihollisen mielialan syntymiseen. *Sillä tavallisen keskimitan miehen käsityksen mukaan olivat sotayhtymät, joiden keskukset sijaitsivat Berliinissä, samaa kuin Berliini, ja Berliini itse oli vuorostaan samaa kuin Preussi.* Etteivät tuon sotayhtymiksi nimitetyn rosvoamislaitoksen järjestäjät ja toimeenpanijat olleet berliiniläisiä enempää kuin preussilaisiakaan, eivätpä ylipäänsä edes saksalaisia, sitä yksityiset ihmiset siihen aikaan tuskin lainkaan tiesivät. He näkivät ainoastaan tuon vihatun, valtakunnan pääkaupungissa sijaitsevan laitoksen tekemät karkeat virheet ja alituiset luvattomat toimenpiteet, ja heidän koko vihansa kohdistui nyt aivan itsestään valtakunnan pääkaupunkiin ja samalla Preussiin, sitäkin suuremmalla syyllä, kun eräältä tietyltä taholta ei ryhdytty mihinkään toimenpiteisiin sitä vas-

taan, vaan päinvastoin kaikessa hiljaisuudessa jopa myhäillen pidettiin moista tulkintaa tervetulleena asiana.

Juutalaiset olivat aivan liian viisaita voidakseen olla jo siihen aikaan ymmärtämättä, että se inhottava saalistus, jonka he olivat Saksan kansaa vastaan järjestäneet käyttäen valheverhona sotayhtymiä, herättäisi ja että sen täytyisi herättää vastarintaa. Niin kauan kuin tuo vastarinta ei käynyt kiinni heidän omaan kurkkuunsa, heidän ei tarvinnut pelätä. Mutta estääkseen epätoivoon ja vimmaan ärsytettyjen joukkojen räjähdyksen purkautumasta siihen suuntaan he eivät voineet keksiä sen parempaa keinoa kuin päästää niiden raivon leimahtamaan ilmi liekkiin toiseen suuntaan ja siten tekemään sen voiman tyhjäksi.

Baijeri sai kaikessa rauhassa riidellä Preussin ja Preussi Baijerin kanssa; kuta kovemmin riitelivät, sen parempi vain! Noiden kahden valtion kiivain keskinäinen taistelu merkitsi juutalaisille kaikkein varminta rauhaa. Yleinen huomio oli siten saatu kokonaan käännetyksi pois tuosta kansainvälisestä kansaintuholaisesta, se näytti joutuneen kerrassaan unohduksiin. Ja milloin ilmeni sellainen vaara, että maltilliset ainekset, joita Baijerissakin oli lukuisasti, kehoittivat mielenmalttiin ja itsetutkisteluun ja itsehillintään ja katkera taistelu uhkasi sen johdosta laimeta, juutalaisten tarvitsi ainoastaan lavastaa Berliinissä uusi ärsytysteko ja odottaa sen seurauksia. Heti paikalla kaikki Pohjois- ja Etelä-Saksan välisestä riidasta hyötyjät ryntäsivät käyttämään sitä hyväkseen ja puhalsivat kytevään hiillokseen niin kauan, kunnes harmin ja suuttumuksen liekit taas leimusivat ilmi tulessa.

Tuo oli taitavaa, hienoa peliä; sitä juutalaiset siihen aikaan käyttivät alati askarruttaakseen Saksan eri heimoja ja kääntääkseen niiden huomion toisaanne voidakseen sitä perusteellisemmin niitä riistää.

Sitten tuli vallankumous.

Joskaan vuoteen 1918 tai paremminkin mainitun vuoden

marraskuuhun saakka eivät tavalliset keskimitan ihmiset, varsinkaan sivistysmäärältään heikot poroporvarit ja työläiset ennen kaikkea Baijerissa vielä pystyneet täysin käsittämään Saksan eri heimojen keskeisen riidan todellista kulkua ja välttämättömiä seurauksia, olisi sentään itseään »kansallisiksi» nimittävän väestön osan pitänyt se käsittää vallankumouksen puhkeamispäivänä. Sillä tuskin se toimitus oli onnistunut, ennen kuin siitä miehestä, joka oli Baijerissa vallankumouksen johtomiehenä ja järjestäjänä, tuli »Baijerin» etujen edustaja. *Kansainvälinen juutalainen Kurt Eisner ryhtyi näyttelemään baijerilaista Preussia vastaan.* Mutta oli sentään itsestään selvää, että varmastikin tuo itämaalainen, joka oli sanomalehtimiehenä lakkaamatta liikkunut Saksassa paikasta toiseen, olisi ollut kaikkein viimeksi omansa valvomaan Baijerin etuja ja että Baijeri varmastikin oli hänelle yhdentekevintä kaikesta, mitä koko Luojan avarassa maailmassa oli.

Suunnatessaan Baijerin vallankumouksellisen nousun kärjen aivan tietoisesti muuta Saksan valtakuntaa vastaan Kurt Eisner ei vähimmässäkään määrin toiminut Baijerin näkökohtia silmällä pitäen, vaan ainoastaan juutalaisuuden asianajajana. Hän käytti hyväkseen Baijerin kansan silloisia vaistoja ja vastenmielisyydentunteita voidakseen niiden avulla helpommin kukistaa Saksan. Mutta palasiksi pirstottu Saksan valtakunta olisi perin helposti, kuin leikiten joutunut bolshevismin saaliiksi.

Hänen käyttämäänsä taktiikkaa noudatettiin ensi aluksi hänen kuolemansa jälkeenkin. Marxilaisuus, joka oli aina purkanut verisintä ivaansa juuri Saksan osavaltioita ja niiden ruhtinaita vastaan, vetosi nyt »riippumattomana puolueena» yht'äkkiä juuri samoihin tunteisiin ja vaistoihin, jotka juontivat voimakkaimmat juurensa ruhtinassuvuista ja osavaltioista.

Neuvosto-Baijerin taistelu lähestyviä vapauttavia joukkoosastoja vastaan esitettiin propagandassa ensi sijassa »Baijerin työläisten» taisteluna »preussilaista militarismia» vastaan. Juuri siitä voi ymmärtää, minkä vuoksi Münchenissä, aivan toisin

kuin muilla Saksan paikkakunnilla, neuvostotasavallan kukistaminen ei johtanut suurten joukkojen palautumiseen järkiinsä, vaan vieläkin suurempaan katkeruuteen ja vihamielisyyteen Preussia kohtaan.

Se taitavuus, jota bolshevikkikiihottajat osoittivat ymmärtäessään esittää neuvostotasavallan kukistamisen »preussilaisuuden ja militarismin» voitoksi »antimilitaristisesta» ja »preussilaisvihamielisestä» Baijerin kansasta, tuotti runsaasti hedelmää. Kurt Eisner oli Baijerin lakiasäätävien maapäivien vaaleissa saanut Münchenissä vajaat kymmenentuhatta kannattajaa ja kommunistipuolue jäänyt jopa alle kolmentuhannen, mutta tasavallan kukistumisen jälkeen oli molempien puolueiden yhteinen valitsijamäärä kohonnut lähes sataantuhanteen.

Jo siihen aikaan alkoi minun mieskohtainen taisteluni Saksan eri heimojen mieletöntä toistensa kimppuun yllyttämistä vastaan.

En luule vielä koko elämäni aikana panneeni alulle ainoaakaan niin vähän suosittua asiaa kuin silloinen vastarintani Preussiin kohdistettua kiihotusta vastaan. Münchenissä oli jo neuvostovallan aikana pidetty ensimmäiset joukkokokoukset, joissa oli lietsottu vihaa muuta Saksaa, mutta erikoisesti Preussia kohtaan ja kiihdytetty se semmoiseen kiehumispisteeseen, ettei siinä kyllin, että pohjoissaksalainen olisi ollut tuollaisissa kokouksissa henkensä kaupalla, vaan moiset mielenilmaisut enimmäkseen päättyivät aivan julkisesti mielettömiin huutoihin: »Irti Preussista!» — »Alas Preussi!» — »Sotaan Preussia vastaan!» — mieliala, jonka muudan erikoisen loistava Baijerin itsenäisyyspyyteiden edustaja Saksan valtiopäivillä tiivisti taisteluhuudoksi: »*Ennen baijerilaisena surmaan kuin preussilaisena turmaan.*»

Olisi täytynyt olla itse mukana silloisissa kokouksissa, jotta ymmärtäisi, mitä minulle itselleni merkitsi, kun ensi kerran asetuin, ympärilläni kourallinen ystäviäni, Löwenbräukellerissä Münchenissä pidetyssä kokouksessa tuota mielettömyyttä vas-

tustamaan. Minua oli sillä kertaa auttamassa vanhoja sotatovereita, ja ehkäpä voi kuvitella meidän tunteitamme, kun meitä vastaan karjui, uhaten iskeä meidät maahan, järjettömäksi kiihtynyt joukko, joka oli sillä aikaa, kun me olimme olleet isänmaata puolustamassa, verrattomasti suurimmaksi osaksi oleillut rintamakarkureina tai piileskelijöinä tukialueella tai kotiseudulla. Itselleni oli kyllä noista kohtauksista se etu, että silloin vasta uskollisteni joukko oikein tunsi kuuluvansa yhteen minun kanssani ja oli pian vannoutunut minua kannattamaan henkeen ja vereen saakka.

Nuo taistelut, jotka toistuivat yhä uudelleen ja joita kesti koko vuoden 1919, näyttivät kohta v:n 1920 alusta vain kiihtyvän. Oli kokouksia — muistan erikoisesti erään Wagnersalissa Münchenissä Sonnen-kadun varrella pidetyn —, joissa minun sillä välin suuremmaksi paisuneen ryhmäni oli kestettävä monet mitä ankarimmat tappelut, jotka verraten usein päättyivät siten, että kymmeniä kannattajiani pahoinpideltiin, isketttiin maahan, tallattiin jaloin, kunnes heidät lopuksi enemmän kuolleina kuin elävinä heitettiin salista ulos.

Sitä taistelua, jonka aikoinani olin aloittanut yksityishenkilönä, ainoina tukijoinani sotatoverini, jatkettiin nyt nuoren liikkeemme tekisi mieli sanoa pyhänä tehtävänä.

Vielä tänäkin päivänä on ylpeytenäni, että voin sanoa meidän tuohon aikaan — melkein yksinomaan baijerilaisten kannattajiemme turvin — siittenkin saaneen tehdyksi lopun tuosta typeryyden ja petturuuden sekoituksesta hitaasti, mutta varmasti. Puhun sen vuoksi typeryydestä ja petturuudesta, koska, niin lujasti kuin olenkin vakuuttunut tuon liikkeen mukaan lähteneen suuren joukon todella hyvänahkaisesta typeryydestä, en voi puolustaa samoilla syillä sen järjestäjiä ja alkuunpanijoita. Pidin heitä silloin ja pidän vielä nytkin Ranskan ostamina ja palkkaamina kavaltajina. Eräässä tapauksessa, nimittäin Dortenin jutussa, historia onkin jo tähän mennessä langettanut tuomionsa.

Erikoisesti teki asian tuohon aikaan vaaralliseksi se seikka, että ylen taitavasti ymmärrettiin salata todelliset tarkoitukset, kun tuon touhun muka ainoana aiheena osattiin aina työntää federalistiset tarkoitusperät etualalle. Ettei preussilaisvihan lietsonnalla ollut mitään tekemistä federalismin kanssa, se on aivan selvää. Merkilliseltä tuntuu myös sellainen »federatiivinen toiminta», joka pyrkii hajoittamaan tai paloittelemaan toisen liittovaltion. Sillä rehellinen federalismin kannattaja, jolla Bismarckin valtakunnan-aatteen toistaminen ei ole valheellinen sananparsi, ei toki hevin voisi heti samassa hengenvedossa pyrkiä irroittamaan Bismarckin luomasta tai ainakin lopulliseen muotoon saattamasta Preussin valtiosta osia, saati sellaisia separatistisia pyrkimyksiä julkisesti tukea. Millainen huuto siitä olisi Münchenissä noussutkaan, jos jokin Preussin vanhoillinen puolue olisi kannattanut Frankenin irroittamista Baijerista tai kerrassaan julkisessa toiminnassaan sitä vaatinut ja ajanut sen asiaa! Kaikessa tuossa touhussa saattoivat käydä sääliksi ainoastaan rehellisesti federalistismieliset luonteet, jotka eivät olleet tajunneet tätä katalaa, roistomaista peliä; sillä he olivat ensi sijassa petettyjä. Kun federatiiviseen ajatukseen liittyi semmoinen raskauttava seikka, sen omat kannattajat kaivoivat sen haudan. Ei voi mitenkään tehdä propagandaa valtakunnan federalistisen muodostamisen puolesta, jos sellaisen valtiorakenteen kaikkein olennaisinta ja tärkeintä jäsentä, nimittäin Preussia, halvennetaan, parjataan ja loataan, sanalla sanoen se mikäli mahdollista tehdään liittovaltiona mahdottomaksi. Tämä oli sitäkin uskomattomampaa, kun tällöin noiden ns. federalistien taistelu kohdistui juuri *sitä* Preussia vastaan, joka on kaikkein vähimmin yhdistettävissä marraskuundemokratiaan. Sillä samaisten ns. »federalistien» parjaukset ja hyökkäykset eivät kohdistuneet Weimarin valtiomuodon isiin, jotka muuten itse olivat suurimmaksi osaksi eteläsaksalaisia tai juutalaisia, vaan vanhan, vanhoillisen Preussin, Weimarin valtiomuodon jyrkimmän vastustajan, edustajiin. Että sen ohessa

erikoisesti varottiin kajoamasta juutalaisiin, se ei suinkaan ihmetytä, mutta siitä ehkä löytää koko arvoituksen ratkaisun avaimen.

Samoin kuin olivat ennen vallankumousta osanneet kääntää huomion pois sotayhtymistään tai paremminkin sanoen itsestään ja varsinkin Baijerissa kohdistaa kansan suurten joukkojen vihan Preussia vastaan, samoin juutalaisten täytyi vallankumouksen jälkeen saada jollakin tavoin peitetyksi uusi ja kymmentä vertaa suurempi saalistuksensa. Ja taaskin heidän onnistui yllyttää tässä tapauksessa Saksan ns. »kansalliset» ainekset toistensa kimppuun: *vanhoilliset baijerilaiset yhtä vanhoillisesti ajattelevia preussilaisia vastaan.* Ja jälleen he sen osasivat tehdä perin ovelalla tavalla, he kun yksin hoitelivat langoista valtakunnan kohtaloita, ärsyttämällä toiset tekemään itsensä syypäiksi niin karkeihin ja tahdittomiin loukkauksiin ja otteisiin, että niiden, joita ne kulloinkin kohtasivat, veri siitä väkisinkin yhä uudelleen kuohahti. Mutta ei koskaan juutalaisia, vaan aina saksalaisia veljiä vastaan. *Baijerilaiset eivät nähneet sitä Berliiniä, jossa on neljä miljoonaa uutterasti työskentelevää, ahkeraa, luovaa työtä suorittavaa ihmistä, vaan Berliinin pahimman, laiskan, hajoittavan länsiosan! Mutta heidän vihansa ei kohdistunut tuohon Länsi-Berliiniin, vaan »preussilaiseen» kaupunkiin.*

Useinkin pyrki jo epätoivo saamaan vallan.

Tuota juutalaisten taitavuutta, miten he osaavat kääntää yleisen huomion pois itsestään ja kohdistaa sen muuanne, voi taas tälläkin hetkellä tarkastella.

V. 1918 ei voinut olla puhettakaan suunnitelmallisesta juutalaisvastaisesta liikkeestä. Muistan vielä, millaisiin vaikeuksiin joutui, jos vain laski suustaan »juutalainen» sanan. Joko kuulijat tuijottivat tylsinä, tai sitten nousivat mitä kiivaimpaan vastarintaan. Ensimmäiset yrityksemme osoittaa yleisölle todellinen vihollinen tuntuivat siihen aikaan melkeinpä toivottomilta, ja vain aivan hitaasti asiat rupesivat kääntymään parempaan päin. Niin harhaan osunut kuin »*Suoja- ja turvaliitto*»

järjestelyltään olikin, sen ansiota oli sittenkin, että se taaskin saattoi juutalaiskysymyksen päiväjärjestykseen. Joka tapauksessa alkoi talvella 1918—19 kansaan hitaasti juurtua jotakin sentapaista kuin juutalaisvastaista mielialaa. Myöhemmin sitten kylläkin kansallissosialistinen liike on ajanut juutalaiskysymystä eteenpäin aivan toisella voimalla. Sen on ennen kaikkea onnistunut kohottaa tuo kysymys ylempien ja alempien pikkuporvarillisten kerrosten ahtaasta, rajallisesta piiristä ja muuttaa se suuren kansanliikkeen käyttöaiheeksi. Mutta tuskin sen oli onnistunut lahjoittaa tämä kysymys Saksan kansalle suureksi, yhdistäväksi taisteluaatteeksi, ennen kuin juutalaiset jo ryhtyivät pitämään puoliaan. He turvautuivat vanhoihin keinoihinsa. Satumaisen nopeasti he olivat singahduttaneet riidan tulisoihdun itse kansallisen liikkeen keskuuteen ja kylväneet eripuraisuutta. *Ultramontaanisen kysymyksen ottaminen esiin ja siitä johtuva katolilaisuuden ja protestanttisuuden välinen taistelu* olivat, asioiden ollessa niinkuin ne olivat, ainoa mahdollisuus askarruttaa yleistä mielipidettä muilla ongelmilla ja pitää juutalaisia vastaan suunniteltu keskitetty hyökkäys loitolla. Ne miehet, jotka juuri tuon kysymyksen singahduttivat Saksan kansan keskuuteen, tekivät sitä vastaan syntiä sillä tavalla, etteivät ikinä voi sitä sovittaa. Juutalaiset olivat joka tapauksessa saavuttaneet haluamansa päämäärän: katolilaiset ja protestantit ovat ilmi sodassa keskenään, ja arjalaisen ihmiskunnan ja koko kristikunnan veriviholinen nauraa partaansa.

Samalla tavoin kuin olivat aikoinaan osanneet vuosikausia askarruttaa yleistä mielipidettä federalismin ja unitarismin välisellä taistelulla ja kuluttaa sen voimat siihen, käydessään itse kauppaa kansakunnan vapaudesta ja petollisesti kavaltaessaan meidän isänmaamme kansainväliselle suurpääomalle, samoin juutalaisten onnistuu nyt taaskin ärsyttää molemmat Saksan uskontunnustukset hyökkäämään toistensa kimppuun, kansainvälisen juutalaisen myrkyn syövyttäessä ja kovertaessa ontoksi kummankin perustuksia.

Pidettäköönpä silmien edessä niitä vaurioita, joita juutalaisten harjoittama veren sekoitus joka päivä aiheuttaa Saksan kansalle, ajateltakoon, että tämä verenmyrkytys on vasta vuosisatojen kuluessa, mikäli ylipäänsä enää ollenkaan poistettavissa meikäläisestä kansanruumiista; ajateltakoon edelleen, miten rodullinen hajoamisilmiö alentaa meidän Saksan kansamme viimeisiä arjalaisia arvoja, jopa ne usein tuhoaakin, niin että meidän voimamme kulttuurinkannattajakansana on aivan ilmeisesti yhä enemmän taantumassa ja meitä uhkaa vaara, että ainakin suurkaupungeissamme päädytään samaan, mihin Etelä-Italiassa jo on tultu. Mutta tuota meidän veremme rutolla saastuttamista, jonka sadattuhannet kansamme jäsenet sivuuttavat kuin sokeat, juutalaiset harrastavat nykyisin aivan suunnitelmallisesti. Suunnitelmallisesti nuo mustat kansainloiseliöt raiskaavat meikäläisiä kokemattomia, nuoria vaaleita tyttöjämme ja tuhoavat siten semmoista, mikä ei tässä maailmassa ole enää korvattavissa. Kumpikin, niin juuri, kumpikin kristillinen uskontunnustus katselee tuota Jumalan armosta tälle maalle annetun jalon ja ainoalaatuisen elävän olennon häpäisyä ja tuhoamista aivan välinpitämättömänä. Mutta maan tulevaisuudelle ei merkitse mitään se, saavatko protestantit voiton katolilaisista vai katolilaisetko protestanteista, vaan se merkitsee jotakin, säilyykö arjalainen ihminen vai kuoleeko sukupuuttoon. Kuitenkaan eivät molemmat tunnustukset nykyisin taistele näiden ihmisten tuhoojaa vastaan, vaan yrittävät tuhota toinen toisensa. Juuri kansallisesti ajattelevien pyhin velvollisuus olisi, että he, kukin oman uskontunnustuksensa piirissä, pitäisivät huolen siitä, *ettei aina vain suulla puhuta Jumalan tahdosta, vaan myös todella Jumalan tahto täytetään eikä anneta Jumalan töitä häpäistä.* Sillä Jumalan tahto aikoinaan antoi ihmisille heidän hahmonsa, heidän olemuksensa ja kykynsä. Joka tuhoaa hänen työnsä, se ryhtyy taisteluun Herran luomusta, jumalallista tahtoa vastaan. Sen vuoksi toimikoon jokainen, ja vielä jokainen oman uskontunnustuksensa piirissä, ja

kukin käsittäköön ensimmäiseksi ja pyhimmäksi velvollisuudekseen asettua vastustamaan jokaista, joka toiminnassaan, puheillaan tai menettelyllään poistuu oman uskonyhteytensä puitteista ja yrittää rakentaa riitaa toisen kanssa. Sillä toisen tunnustuksen olemuksen erikoisuuksia vastaan taisteleminen meidän maassamme kerta kaikkiaan vallitsevan uskonnollisen hajaannuksen aikana johtaa Saksassa pakostakin molempien tunnustusten väliseen tuhoamistaisteluun. Meikäläiset olosuhteet eivät siedä vertailua Ranskan tai Espanjan tai Italiankaan kanssa. Kaikissa noissa kolmessa maassa voi esimerkiksi yllyttää taisteluun klerikalismia tai ultramontanismia vastaan tarvitsematta pelätä sitä vaaraa, että tuollaisen yrityksen johdosta Ranskan, Espanjan tai Italian kansa semmoisenaan hajaantuisi eri leireihin. Mutta sellaista ei saa tehdä Saksassa, koska täällä myös protestantit osallistuisivat moiseen aloitteeseen. Siten saisi näet torjuva toiminta, johon toisissa maissa vain katolilaiset ryhtyisivät omien ylipaimentensa poliittisluonteisia omavaltaisuuksia vastaan, heti paikalla protestanttisuuden katolilaisuutta vastaan kohdistaman hyökkäyksen leiman. Mitä omaan uskontokuntaan kuuluvan taholta vielä siedetään, vaikkapa se olisi vääräkin, sitä noustaan heti paikalla mitä jyrkimmin ennakolta torjumaan, jos vain hyökkääjä kuuluu toiseen uskonyhteyteen. Tässä mennään niin pitkälle, että sellaisetkin ihmiset, jotka olisivat sinänsä ilman muuta valmiit korjaamaan omassa uskontokunnassaan vallitsevan ilmeisen epäkohdan, heti paikalla luopuvat siitä ajatuksesta ja kohdistavat vastarintansa ulospäin, mikäli tuollaista korjausta suositellaan, saati vaaditaan sellaiselta taholta, joka ei kuulu heidän omaan uskonyhteyteensä. He pitävät sitä yhtä epäoikeutettuna kuin luvattomanakin, jopa säädyttömänä sellaisiin asioihin puuttumisyrityksenä, joiden kanssa asianomaisella ei ole mitään tekemistä. Sentapaisia yrityksiä ei suvaita siinäkään tapauksessa, että niitä perusteltaisiin kansanyhteyden suurempaan oikeuteen vedoten, koska nykyisin sentään vielä uskonnolliset tunteet

ovat syvemmällä kuin kaikki kansalliset ja valtiolliset tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat. Eikä asia siitä muutu miksikään sillä, että nyt molemmat tunnustukset ajetaan keskinäiseen katkeraan taisteluun, vaan muutos voisi tapahtua ainoastaan sillä tavoin, että molemminpuolisen sovinnollisuuden avulla lahjoitettaisiin kansakunnalle sellainen tulevaisuus, joka suuruudellaan vähän kerrassaan tälläkin alalla vaikuttaisi sovittavasti.

En ollenkaan epäröi selittäessäni, että pidän niitä miehiä, jotka nykyisin vetävät kansallisen liikkeen uskonnollisten riitaisuuksien vaaraan, pahempina kansani vihollisina kuin mitä tahansa kansainvälisesti asennoitunutta kommunistia. Sillä kansallissosialistisen liikkeen kutsumus on käännyttää tämä viimeksimainittu. Mutta se, joka liikkeen omista riveistä käsin loitontaa liikettä sen todellisesta kutsumuksesta, menettelee mitä tuomittavimmin. Hän on — tieten tai tietämättään, se ei tässä merkitse mitään — juutalaisten pyyteiden esitaistelija. Sillä juutalaisten etujen mukaista on nykyisin panna kansallinen liike vuodattamaan verensä kuiviin uskontaistelussa heti samalla hetkellä, jolloin se alkaa paisua heille vaaraksi. Ja tahdon erikoisesti tähdentää noita sanoja, panna vuodattamaan verensä kuiviin; sillä ainoastaan tyystin historiantuntemusta vailla oleva mies voi kuvitella voivansa tämän liikkeen avulla ratkaista kysymyksen, johon vuosisadat ja suuret valtiomiehet ovat sortuneet.

Muuten tosiasiat puhuvat itse puolestaan. Ne herrat, jotka v. 1924 yks'kaks' havaitsivat kansallisen liikkeen ylimmäksi kutsumukseksi taistelun »ultramontanismia» vastaan, eivät saaneet ultramontanismia murretuksi, mutta kyllä kansallisen liikkeen hajalleen. Minun täytyy myös panna vastalauseeni sitä vastaan, että kansallisen liikkeen riveissä joku kypsymätön henki saattaa ajatella voivansa tehdä sellaista, mihin ei edes Bismarckin mittainen mies pystynyt. Kansallissosialistisen liikkeen johdon ensimmäisenä velvollisuutena on aina heti pai-

kalla asettua mitä ankarimmin vastustamaan jokaista yritystä asettaa kansallissosialistista liikettä sellaisten taistelujen palvelukseen ja heti kohta poistaa moisten aikeiden levittäjät liikkeen riveistä. Tämä oli todella onnistunutkin syksyyn 1923 asti täydellisesti. Meidän liikkeemme riveissä saattoi *kaikkein hartaimmin uskovainen protestantti istua kaikkein hartaimmin uskovaisen katolilaisen rinnalla* heidän tarvitsematta koskaan joutua pienimpäänkään omantunnonristiriitaan uskonnollisen vakaumuksensa suhteen. Yhteinen valtava taistelu, jota he molemmat kävivät arjalaisen ihmiskunnan tuhoojaa vastaan, oli päinvastoin heidät opettanut kunnioittamaan ja pitämään arvossa toinen toistaan. Ja kuitenkin liikkeemme joutui juuri noina vuosina käymään kaikkein ankarinta taistelua centrum-puoluetta vastaan, ei kylläkään koskaan uskonnollisista, vaan yksinomaan kansallisista, rodullisista ja talouspoliittisista syistä. Menestys todisti silloin meidän olleen oikeassa, aivan niinkuin se nykyisin todistaa rikkiviisaita vastaan.

Viimeksi kuluneina vuosina asiat kehittyivät usein niin pitkälle, etteivät kansalliset piirit Jumalan sokeudella lyöminä ole tunnustuksellisissa välienselvittelyissään huomanneet menettelynsä mielettömyyttä edes siitä, että jumalankielteiset marxilaiset lehdet ovat, tarpeen niin vaatiessa, yht'äkkiä muuttuneet uskonnollisten yhdyskuntien asianajajiksi ja toistelemalla väliin todellakin liian typeriä lausuntoja syyttäneet vuoroin toista, vuoroin toista puolta, lietsoen siten tulta sen kuin suinkin ovat voineet.

Mutta juuri sellaiselle kansalle kuin Saksan kansa on, joka on historiansa aikana monet kerrat osoittanut voivansa käydä sotaa haamujen ja aaveiden vuoksi äärimmäisyyteen saakka, muodostuu jokainen tuollainen taisteluhuuto hengenvaaralliseksi. Aina ne ovat johtaneet meidän kansamme syrjään sen todella nykytärkeistä olemassaolon kysymyksistä. Meidän raastaessamme toisiamme uskonriidoissa muu maailma jaettiin. Ja kansallisen liikkeen harkitessa, mahtaako ultramontaaninen

vaara olla suurempi kuin juutalaisvaara vai päinvastoin, juutalaiset hävittävät meidän olemassaolomme rodulliset perusteet ja *tuhoavat siten meidän kansamme ainiaksi.* Minä voin vain, tämänkaltaisista »kansallisista» taistelijoista puheen ollen, toivottaa kansallissosialistiselle liikkeelle ja siten myös Saksan kansalle mitä vilpittömimmin sydämeni syvyydestä: Herra, varjele sitä semmoisista ystävistä, niin se kyllä suoriutuu sitten vihollisistaan.

卐

Juutalaisten vuosina 1919—21 ja sen jälkeenkin ylen ovelasti lietsoma federalismin ja unitarismin välinen taistelu pakotti kansallissosialismin, vaikka se pysyttelikin kokonaan tuosta taistelusta erillään, määrittelemään kantansa sen olennaisten kysymysten suhteen. Pitääkö Saksan olla *liittovaltio vai yhtenäinen valtio*, ja mitä käytännössä on kummallakin ymmärrettävä? Minusta jälkimmäinen kysymys tuntuu tärkeämmältä, koska se ei ole ainoastaan perusteena koko ongelman ymmärtämiselle, vaan on myös selvittävä ja sillä on sovittava luonne.

Mitä liittovaltio on?

Liittovaltiolla ymmärrämme sellaisten itsenäisten valtioiden liittoa, jotka vapaasta tahdostaan itsenäisyytensä pohjalla yhtyvät keskenään liittoon ja tällöin luovuttavat kokonaisuudelle sen osan hallitsijan-oikeuksiaan, joka tekee yhteisen liiton olemassaolon mahdolliseksi ja on sen takeena.

Tämä tämmöinen määritelmä ei käytännössä pidä täsmälleen paikkaansa ainoankaan nykyisin maailmassa olemassa olevan liittovaltion, kaikkein vähimmin Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen suhteen, joiden yksityisistä valtioista puheen ollen ei useimpien suhteen voi olla puhettakaan mistään alkuperäisestä itsenäisyydestä, vaan monet on vasta aikojen kuluessa tavallaan kuin piirretty valtioliiton kokonaispintaan. Senpä vuoksi Yhdysvaltojen yksityiset valtiot ovat useimmissa tapauksissa

ainoastaan pienempiä tai suurempia, hallinnollis-teknillisistä syistä perustettuja, useinkin viivoittimella toisistaan erotettuja alueita, joilla ei ole ennen ollut valtiollista itsenäisyyttä eikä ole ensinkään voinutkaan olla. Sillä nuo valtiot eivät muodostaneet valtioliittoa, vaan valtioliitto itse ensinnä muodosti suuren osan samoista ns. valtioista. Tällöin yksityisille alueille säilytetyt tai pikemminkin myönnetyt, erittäin laajat itsehallinnolliset oikeudet eivät vastaa ainoastaan koko tuon valtioliiton olemusta, vaan ennen kaikkea myös sen pinta-alan suuruutta, sen avaria mittasuhteita, jotka melkein vetävät vertoja kokonaisen mantereen mitoille. Siten ei voi, puheen ollen Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen eri valtioista, puhua niiden valtiollisesta itsenäisyydestä, vaan ainoastaan valtiomuodossa vahvistetuista ja taatuista oikeuksista, ehkäpä paremminkin valtuuksista.

Edellä mainittu määritelmä ei ole täysin paikkansa pitävä Saksankaan suhteen. Vaikka Saksassa osavaltiot epäilemättä olivatkin ensin olleet olemassa ja lisäksi todellisina valtioina ja valtakunta muodostettiin sitten niistä. Mutta jo Saksan valtakunnan perustaminen ei johtunut yksityisten valtioiden vapaasta tahdosta eikä samanlaisista toimenpiteistä, vaan niistä yhden, nimittäin Preussin, johtoaseman vaikutuksesta. Jo Saksan valtioiden puhtaasti alueelliset suuret eroavaisuudet tekevät mahdottomaksi vertailun esimerkiksi Yhdysvaltojen muodostamisen kanssa. Entisten pienimpien Saksan liittovaltioiden ja suurempien tai kerrassaan suurimman suuruusero osoittaa, etteivät niiden aikaansaannokset olleet samansuuruiset, vaan että niiden osuus valtakunnan perustamisessakin oli hyvin epätasainen, samoin liittovaltion-muodostamisessa. Itse asiassa ei useimpien noiden valtioiden yhteydessä voinutkaan puhua todellisesta itsenäisyydestä, paitsi jollei valtionitsenäisyyssanalla ole mitään muuta merkitystä kuin että se on virallinen sanontatapa. Todellisuudessa ei ainoastaan menneisyys, vaan nykyisyyskin oli pyyhkäissyt olemattomiin lukuisia tuommoisia ns. »itsenäisiä valtioita» ja siten kaikkein selvim-

min osoittanut noiden »itsenäisten» valtiomuodostelmien heikkouden.

Tässä ei ole tarkoituksena määritellä, miten nuo valtiot yksityiskohdittain historiallisesti muodostuivat, mutta se on kyllä todettava, etteivät ne juuri ainoassakaan tapauksessa satu yhteen heimorajojen kanssa. Ne ovat puhtaasti valtiollisia ilmiöitä ja niiden juuret ulottuvat suurimmaksi osaksi Saksan valtakunnan kaikkein surullisimpaan voimattomuuden ja siihen meidän saksalaisen isänmaamme rikkinäisyyden ja pirstoutuneisuuden aikaan, joka aiheutti niiden synnyn ja jonka ne taas puolestaan aiheuttivat.

Tämä kaikki oli, ainakin osittain, otettu huomioon vanhan Saksan valtakunnan valtiomuodossa sikäli, ettei se liittoneuvostossa myöntänyt kaikille eri valtioille yhtä voimakasta edustusta, vaan siinä oli asteikko, joka vastasi eri valtioiden suuruutta ja tosiasiallista merkitystä samoin kuin myös niiden erisuuruista panosta yhteisen valtakunnan perustamisessa.

Osavaltiot olivat vain hyvin pieneltä osalta luovuttaneet vapaaehtoisesti ne hallitsijanoikeudet, jotka olivat välttämättömät, jotta valtakunnan muodostaminen kävi mahdolliseksi; suurimmaksi osaksi noita oikeuksia joko ei ollut käytännössä sitä ennen ollut olemassakaan, tai sitten ne oli niiltä muitta mutkitta otettu pois Preussin ylivoiman painostuksesta. Kuitenkaan Bismarck ei tällöin lähtenyt siitä periaatteesta, että valtakunnalle oli annettava, mitä eri valtioilta suinkin kävi ottaminen, vaan että osavaltioilta oli vaadittava ainoastaan, mitä valtakunta ehdottomasti tarvitsi. Yhtä maltillinen kuin viisaskin periaate, joka toisaalta piti mitä tarkimmin silmällä vanhoja tottumuksia ja perinteitä ja toisaalta siten jo ennakolta takasi uudelle valtakunnalle paljon rakkautta ja mieluisaa yhteistyötä. Mutta on aivan väärin pitää Bismarckin päätöstä siitä vakaumuksesta johtuvana, että valtakunnalla muka oli siten kaikiksi ajoiksi riittävästi hallitsijanoikeuksia. Se ei ollut suinkaan Bismarckin vakaumus; päinvastoin, hän tahtoi vain

jättää tulevaisuuden tehtäväksi sen, mitä sillä hetkellä olisi ollut vaikea saada toteutetuksi ja vaikea sietää. Hän pani toivonsa ajan tasoittavaan vaikutukseen ja kehityksen painoon semmoisenaan, jolla hän uskoi ajan oloon olevan enemmän voimaa kuin semmoisella yrityksellä, että olisi heti paikalla koetettu tehdä loppu eri valtioiden silloisesta vastustuksesta. Siten hän osoitti ja kaikkein parhaiten todisti valtiomiehentaitonsa suuruuden. Sillä todellisuudessa Saksan valtakunnan itsenäisyys lakkaamatta kohosi osavaltioiden itsenäisyyden kustannuksella. Aika on täyttänyt, mitä Bismarck siltä toivoi.

Saksan sortuminen ja yksinvaltaisen valtiomuodon kumoutuminen pakostakin jouduttivat tätä kehitystä. Sillä koska Saksan osavaltioiden olemassaolo ei johtunut niinkään suuressa määrin yhtenäisestä heimoperustasta kuin puhtaasti poliittisista syistä, noiden eri valtioiden merkityksen täytyi pakostakin hävitä olemattomiin sillä hetkellä, jolloin sanottujen valtioiden poliittisen kehityksen olennaisin ruumiillistuma, *monarkkinen valtiomuoto ja niiden hallitsijasuvut*, oli pyyhkäisty pois. Koko joukko noita »valtiomuodostumia» menetti sen johdosta niin suuressa määrin kaiken sisäisen ryhtinsä, että ne siten aivan itsestään lakkasivat olemasta ja puhtaasti tarkoituksenmukaisuussyistä liittyivät toisiin tai vapaasta tahdostaan sulautuivat suurempiin; se oli pätevin todistus noiden pienten muodostelmien todellisen itsenäisyyden tavattomasta heikkoudesta sekä siitä, miten vähän arvoa niiden omat kansalaiset niille antoivat.

Jos siis jo yksinvaltaisen valtiomuodon poistaminen ja sen kannattajien syrjäyttäminen antoi ankaran iskun Saksan valtakunnan liittovaltion-luonteelle, niin vielä ankarampi isku sille oli se, että valtakunta otti »rauhan»-sopimukseen sisältyvät velvoitukset kannettavakseen.

Että osavaltiot menettivät tähänastisen itsenäisen raha-asioidensa hoidon valtakunnalle, se oli selvää ja itsestään ymmärrettävää samalla hetkellä, jolloin valtakunta sodan menettämisen johdosta pakotettiin sellaisiin rahallisiin sitoumuksiin,

joita osavaltioiden yksityissuorituksin ei olisi ikipäivänä voitu peittää. Myös seuraavat toimenpiteet, jotka johtivat postin ja rautateiden ottamiseen valtakunnan haltuun, olivat rauhansopimusten johdosta vähitellen alkuun pääsevän Saksan kansan orjuutuksen pakollisia seurauksia. Valtakunnan oli pakko ottaa kokonaan omaan haltuunsa yhä uusia arvoja voidakseen täyttää sitoumukset, jotka yhä uusien kiristysten johdosta tulivat voimaan.

Niin mielettömiä kuin useinkin olivat ne *muodot*, missä valtakunnallistaminen tapahtui, itse kehityksen kulku sinänsä oli yhtä järjenmukainen kuin itsestään selvä. Siihen olivat syypäät ne miehet, jotka aikoinaan eivät olleet tehneet kaikkeaan saattaakseen sotaa voitokkaaseen päätökseen. Siihen olivat syyllisiä erikoisesti Baijerissa ne puolueet, jotka itsekkäitä erikoispyyteitään ajaessaan olivat sodan aikana eristäytyneet valtakunnanajatuksesta, minkä ne sitten, kun sota oli menetetty, joutuivat kymmenkertaisesti korvaamaan. Historian kosto! Taivaan kosto tulee vain harvoin niin äkkiä rikkomuksen jälkeen kuin tässä tapauksessa. Samat puolueet, jotka vielä muutamia vuosia sitä ennen olivat asettaneet omien osavaltioiden edut — ja niin erikoisesti juuri Baijerissa — valtakunnan edun edelle, joutuivat nyt pakosta kokemaan, miten tapahtumien painon vaikutuksesta valtakunnan etu nyt teki lopun osavaltioiden olemassaolosta. Ja kaikkeen siihen he itse olivat osaltaan syyllisiä.

On vertaansa vailla olevaa tekopyhyyttä ja teeskentelyä, että nyt valitetaan valitsijajoukoille (sillä nykyisten meikäläisten puolueiden vaalikiihotus kohdistuu ainoastaan näihin) yksityisten osavaltioiden hallitsijanoikeuksien menetystä, vaikka kaikki nuo puolueet poikkeuksetta ovat tehneet toistensa kilvalla tarjouksia vaatimusten täyttämispolitiikassa, jonka äärimmäisten johtopäätösten täytyi tietystikin johtaa syvällisiin muutoksiin Saksan sisäisissä oloissa. Bismarckin Saksan valtakunta oli ulospäin vapaa ja itsenäinen. Niin raskaita ja samalla täysin tuottamattomia rahallisia sitoumuksia ja velvoituksia, jollaisia

nykyisen Dawesin-Saksan täytyi kantaa, sillä valtakunnalla ei ollut. Mutta sisäisestikin sen toimivalta oli rajoitettu muutamiin harvoihin, ehdottoman välttämättömiin asioihin. Niinpä se saattoi varsin hyvin tulla toimeen ilman raha-asioita koskevia omia määräämisoikeuksia ja elää osamaiden suoritusten varassa; ja on itsestään selvää, että toisaalta osavaltioiden omien hallitsijanoikeuksien huomioon ottaminen ja toisaalta suhteellisesti vähäiset rahalliset suoritukset suuresti edistivät niiden myötämielistä suhtautumista valtakuntaan. Mutta on väärin, jopa epärehellistä yrittää nyt tehdä propagandaa sen väitteen nojalla, että muka nykyinen osamaiden myötämielisyyden puute valtakuntaa kohtaan johtuisi yksinomaan *niiden riippuvaisuudesta raha-asioissa* valtakunnasta. Ei, sillä tavalla asiat eivät todellakaan ole. *Valtakunnanajatuksen nauttimaa vähäisempää suosiota ei ole pantava osamaiden hallitsijan-oikeuksien menettämisen tilille, vaan se on pikemminkin sen viheliäisen edustuksen tulos, jota Saksan kansa nykyisin joutuu toteamaan oman valtionsa taholta.* Huolimatta kaikista Reichsbannerin ja valtiomuodon-juhlista nykyinen valtakunta on pysynyt kansan kaikkien kerrosten sydämelle vieraana, ja tasavallan-suojelulait voivat ehkä kylläkin peloittaa loukkaamasta tasavaltaisia laitoksia, mutta eivät ikinä pysty hankkimaan osakseen yhdenkään ainoan saksalaisen rakkautta. *Juuri se ylen suuri murhe ja huoli, miten tasavaltaa on suojeltava omilta kansalaisiltaan lakipykälin ja kuritushuonerangaistuksin, on koko tuon laitoksen musertavinta arvostelua ja halventamista.*

Mutta toisestakin syystä on perätön se erinäisten puolueiden nykyisin esittämä väite, että kun valtakunta on menettänyt suosionsa osamaiden keskuudessa, sen on katsottava johtuvan siitä, että valtakunta on loukannut tiettyjä näiden oikeuksia. Jos otaksutaan, ettei valtakunta olisi koskaan ryhtynyt toimivaltaansa laajentamaan, ei silti ole uskottavaa, että eri osavaltioiden rakkaus valtakuntaa kohtaan olisi sen suurempi, jos kuitenkin kokonaismenojen määrän täytyisi olla sama kuin

nytkin. Päinvastoin: jos yksityisten osavaltioiden täytyisi nykyisin kestää niin suuria maksuja kuin valtakunta tarvitsee täyttääkseen sille sanellut orjuuttavat sitoumukset, valtakunnan-vihamielisyys olisi vielä suunnattoman paljon suurempi. Osavaltioiden valtakunnalle suoritettavat maksut eivät olisi ainoastaan hyvin vaikeasti koottavissa, vaan ne täytyisi periä suorastaan pakkotoimenpidemenetelmää käyttäen. Sillä koska tasavalta kerran on rauhansopimusten pohjalla eikä sillä ole rohkeutta eikä edes aikomustakaan niitä rikkoa, sen täytyy ottaa sitoumuksensa huomioon. *Mutta siihen ovat taaskin syypäät yksinomaan ne puolueet, jotka lakkaamatta puhua paukuttavat kärsivällisille valitsijajoukoilleen osavaltioiden itsenäisyyden välttämättömyydestä, mutta samalla kuitenkin ajavat ja tukevat valtakuntapolitiikkaa, jonka täytyy aivan pakosta johtaa viimeistenkin ns. »hallitsijanoikeuksien» hävittämiseen.*

Sanon *pakostakin* sen vuoksi, ettei nykyiselle valtakunnalle jää ollenkaan mitään muuta mahdollisuutta suoriutua katalalla sisä- ja ulkopolitiikallaan kannettavakseen kasaamastaan taakasta. Tässäkin kiila ajaa edellään toista, ja jokaisen uusi velka, jonka valtakunta rikollisella tavallaan Saksan etuja ulospäin valvoessaan sälyttää kannettavakseen, täytyy pakostakin sisällä tasata voimakkaalla alaspäin tapahtuvalla painostuksella, joka vuorostaan vaatii yksityisten osavaltioiden kaikkien hallitsijanoikeuksien syrjäyttämistä, jotteivät ne voi muodostua vastustuksen alkusoluiksi tai semmoisina pysyäkään.

Ylipäänsä täytyy todeta nykyisen ja entisen valtakunnanpolitiikan tunnusomaiseksi eroksi seuraava seikka: *vanha valtakunta soi sisäisissä oloissa vapautta ja osoitti ulospäin lujuutta, jota vastoin nykyinen tasavalta osoittaa ulospäin heikkoutta ja sisäisissä asioissa sortaa kansalaisia.* Molemmissa tapauksissa toinen asia johtuu toisesta: *voimakas kansallinen valtio tarvitsee kansalaistensa suuremman rakkauden ja kiintymyksen ansiosta vähemmän sisäisiä lakeja, kansainvälinen orjavaltio sen sijaan voi ainoastaan väkivalloin pakottaa alamaisensa verotyöhön.* Sillä ny-

kyisen hallituskomennon hävyttömimpiä julkeuksia on se, että se puhuu »vapaista kansalaisista». Sellaisia oli ainoastaan vanhassa Saksassa. *Kun tasavalta on ulkovaltojen orjasiirtola, siinä ei ole kansalaisia, vaan parhaassa tapauksessa alamaisia.* Sen vuoksi sillä ei ole liioin *kansallislippua*, vaan ainoastaan viranomaisten käskystä ja lakipykälän nojalla käytäntöön otettavaksi määrätty ja suojattu *malli-tavaramerkki.* Tuo Saksan demokratian Gesslerin-hatuksi käsitetty tunnuskuva pysyy sen vuoksi Saksan kansalle ainian perin vieraana. Tasavalta, joka aikoinaan vähääkään perinteistä välittämättä ja ollenkaan kunnioittamatta menneisyyden suuruutta tallasi sen tunnuskuvat lokaan, saa vielä joskus ihmetellä, miten kovin hatarasti alamaiset pitävät kiinni sen omista tunnusmerkeistä. Se on itse antanut itselleen Saksan historiassa välikohtauksen luonteen.

Niin siis tämän valtion on nykyhetkellä pakko oman olemassaolonsa nimessä typistämistään typistää eri osavaltioiden hallitsijan-oikeuksia, ei ainoastaan yleisistä aineellisista, vaan aatteellisistakin näkökohdista lähtien. Sillä pusertaessaan kansalaisistaan viimeisenkin veripisaran kiristyspolitiikallaan sen täytyy väkisinkin riistää heiltä viimeisetkin oikeudet, jollei halua nähdä yleisen tyytymättömyyden joskus vielä leimahtavan ilmi kapinaksi.

Kun käännämme edellä olevan lauseen toisinpäin, siitä saadaan meille kansallissosialisteille seuraava perussääntö: *voimakas, kansallinen valtakunta, joka mitä suurimmassa määrin valvoo ja vaalii kansalaistensa etuja ulospäin, voi sisäänpäin tarjota vapautta tarvitsematta olla peloissaan valtion lujuuden puolesta. Toisaalta taas voi voimakas kansallinen hallitus varsin suurestikin rajoittaa yksilöiden samoin kuin osavaltioiden oikeuksia valtakunnan-ajatusta vahingoittamatta ja vastata toimenpiteistään, jos yksityiset kansalaiset huomaavat ja käsittävät sellaiset toimenpiteet oman kansan suuruuteen johtavaksi keinoksi.*

Varmastikin kaikki maailman valtiot kulkevat sisäisen järjestelynsä puolesta tiettyä yhtenäistymistä kohti. Saksakaan ei ole

poikkeuksena säännöstä. Nykyisin on jo mielettömyyttä puhua yksityisten osavaltioiden »valtionitsenäisyydestä», jota todellisuudessa ei noille muodostumille ole suotu jo niiden naurettavan pienen koonkaan vuoksi. Sekä liikenne- että hallintotekniikan alalla osavaltioiden merkitys supistuu yhä supistumistaan. Nykyajan liikenneolot, nykyajan tekniikka saavat tilan ja välimatkat yhä enemmän kutistumaan kokoon. Entisajan valtio on nykyisin enää pelkkä maakunta, ja nykyajan valtioita pidettiin ennen vanhaan mantereiden veroisina. Puhtaasti teknilliseltä kannalta eivät Saksan kokoisen valtion hallinnon vaikeudet ole sen suuremmat kuin Brandenburgin kaltaisen maakunnan johdon vaikeudet satakaksikymmentä vuotta sitten. Matka Münchenistä Berliiniin käy nyt helpommin kuin Münchenistä Starnbergiin sata vuotta sitten. Ja koko Saksan valtakunnan alue nykyisellään on suhteessa ajan liikennetekniikkaan pienempi kuin jokin keskisuuruinen Saksan liittovaltio Napoleonin sotien aikana. Joka jättää ottamatta huomioon kerta kaikkiaan olemassa olevista tosiasioista johtuvat seuraukset, jää ajastaan jälkeen. Sellaisia ihmisiä, jotka tekevät niin, on ollut kaikkina aikoina ja heitä on aina vastakin. Mutta he tuskin pystyvät historian pyörää hidastamaan, koskaan eivät ainakaan saa sitä pysähtymään.

Me kansallissosialistit emme saa sokeasti sivuuttaa näistä totuuksista johtuvia johtopäätöksiä. Emme saa tässäkään kohdin antaa ns. kansallisten porvarillisten puolueidemme tyhjien sananparsien kietoa meitä pauloihinsa. Käytän sananparsisanaa, koska nuo puolueet itsekään eivät ollenkaan vakavissaan usko tarkoitusperiensä toteuttamista mahdolliseksi, ja koska ne toisekseen ovat nykyiseen kehitykseen myötä- ja pääsyyllisiä. Varsinkin Baijerissa on keskityksen hävittämishuuto tosiaankin enää pelkkä puoluetemppu, sen takana ei ole mitään vakavaa ajatusta. Joka hetki, jolloin yrittäisivät todellakin tehdä totta puheenparsistaan, nuo puolueet poikkeuksetta surkeasti epäonnistuisivat. Jokaiseen valtakunnan taholta tapahtuneeseen

Baijerin valtion ns. »hallitsijan-oikeuksien riistoon» alistuttiin käytännöllisesti katsoen vastustelematta, vastenmielistä nalkutusta huomioon ottamatta. *Niin, jos joku todella rohkeni asettua vakavissaan vastustamaan tätä mieletöntä järjestelmää, silloin samat puolueet julistivat hänet »ei nykyisen valtion kannalla olevana» melkeinpä henkipatoksi ja vainosivat häntä siihen saakka, kunnes hänet oli vankeuteen tuomitsemalla tai riistämällä häneltä lainvastaisesti puhevalta saatu vaiennetuksi.* Juuri siitä meidän kannattajiemme täytyy kaikkein selvimmin havaita noiden ns. federalististen piirien sisäinen valheellisuus. Samoin kuin osaksi uskonto, samoin myös federatiivinen valtioajatus on heillä ainoastaan heidän useinkin likaisten puoluepyyteidensä edistämiskeino.

卐

Niin suuresti kuin siis tietty yhtenäistäminen erikoisesti liikennelaitoksen alalla tuntuukin luonnolliselta, meidän kansallissosialistien velvollisuus voi kuitenkin vaatia asettumaan mitä jyrkimmin vastustamaan sellaista kehitystä nykyisessä valtiossa, nimittäin siinä tapauksessa, että tuollaisten toimenpiteiden tarkoituksena on ainoastaan turmiollisen ulkopolitiikan peitteleminen ja tekeminen mahdolliseksi. Juuri sen johdosta, että nykyinen valtakunta on ryhtynyt rautateiden, postin, raha-asioiden jne. niin sanottuun valtakunnallistamiseen, ei korkeammalta kansallispoliittiselta näkökannalta lähtien, vaan ainoastaan saadakseen sillä tavalla käsiinsä keinot ja pantit, miten harjoittaa rajatonta vaatimustentäyttämis-politiikkaa, meidän kansallissosialistien täytyy tehdä kaikkemme, mikä suinkin tuntuu olevan omansa sellaisen politiikan toteuttamista vaikeuttamaan, jopa jos mahdollista sen estämään. Mutta siihen kuuluu taistelu nykyistä kansamme elintärkeiden laitosten keskitystä vastaan, johon turvaudutaan ainoastaan sen vuoksi, että saataisiin siten sodanjälkeisen politiikkamme ulkomaille tarvitsemat miljardit ja panttiesineet muutetuiksi käteiseksi.

Tästä syystä kansallissosialistinen liike onkin asettunut vastustamaan semmoisia yrityksiä.

Toinen syy, joka voi meidät saada tuollaista keskitystä vastustamaan, on se, että siten voisi sellaisen hallitusjärjestelmän valta lujittua sisäänpäin, joka järjestelmä kaikilta vaikutuksiltaan on aiheuttanut Saksan kansalle mitä suurimman onnettomuuden. *Nykyinen juutalais-demokraattinen valtakunta, joka* on *koitunut Saksan kansalle todelliseksi kirourkseksi, pyrkii tekemään osavaltioiden, jotka eivät vielä kaikki ole saman ajanhengen läpitunkemia, arvostelun tehottomaksi painamalla ne täydelliseen merkityksettömyyteen.* Sitä vastoin meillä kansallissosialisteilla on täysi syy ja aihe yrittää, ei ainoastaan antaa noiden osavaltioiden vastustukselle menestystä lupaavaa valtiollisen voiman perustusta, vaan myös tehdä niiden taistelu keskitystä vastaan ylipäänsä korkeampien yleisten kansallisten saksalaisten etujen valvonnan ilmaukseksi. Kun siis nykyisin *Baijerin kansanpuolue ahdashenkisistä partikularistisista näkökohdista lähtien pyrkii hankkimaan Baijerin valtiolle »erikoisoikeuksia», meidän on tuota erikoisasemaa käytettävä nykyisen marraskuundemokratian vastapainona olevan korkeamman kansallisen edun palvelukseen.*

Kolmas syy, joka vielä voi määrätä meidät taistelemaan nykyistä keskitystä vastaan, on se vakaumus, että suuri osa ns. valtakunnallistamisesta ei todellisuudessa ole suinkaan yhtenäistämistä eikä ainakaan missään tapauksessa yksinkertaistamista, vaan että monissa tapauksissa on pyrkimyksenä riistää osavaltioiden hallitsijan-oikeudet ainoastaan siksi, jotta saataisiin portit avatuksi avoimiksi vallankumouspuolueiden pyyteille. Ei vielä koskaan Saksan historian aikana ole harjoitettu häpeämättömämpää suosikkivaltaa kuin demokraattisessa tasavallassa. *Suuri osa nykyisestä keskitysvimmasta tulee niiden puolueiden tilille, jotka aikoinaan lupasivat raivata tien vapaaksi kyvyille, mutta jotka kuitenkin virkojen ja tärkeiden toimien miehittämisessä pitivät silmällä yksinomaan asianomaisten puoluekantaa.* Nimen-

omaan on juutalaisia tasavallan olemassaoloaikana tunkeutunut uskomattomat määrät valtakunnan omiin käsiinsä haalimiin taloudellisiin yrityksiin ja hallintokoneistoihin, niin että molemmistakin on nykyisin tullut juutalaisten valta-alueita.

Ennen kaikkea tämän kolmannen näkökohdan täytyy velvoittaa meitä taktillisista syistä mitä tarkimmin harkitsemaan jokaista uutta toimenpidettä keskityksen tiellä ja, jos niin on välttämätöntä, asettumaan niitä vastustamaan. *Mutta meidän näkökohtiemme täytyy tällöin aina olla korkeammat, kansallispoliittiset, ne eivät saa koskaan olla pikkumaisen partikularistisia.*

Tämä viimeinen huomautus on välttämätön, jottei kannattajiemme keskuudessa pääsisi valtaan se mielipide, ettemme me kansallissosialistit muka myönnä valtakunnalle sinänsä sitä oikeutta, että se on korkeamman täysivaltaisuuden ruumiillistuma kuin osavaltiot. Sen oikeuden suhteen ei meidän keskuudessamme saa eikä voi olla mitään epäilyksiä. *Koska valtio sinänsä on meille ainoastaan muoto, mutta olennaisinta, tärkeintä on sen sisällys, kansakunta, kansa, on selvää, että kaiken muun on alistuttava näiden itsenäisten etujen alaiseksi. Varsinkaan emme voi yksityiselle kansakunnan ja sitä edustavan valtakunnan sisässä olevalle osavaltiolle myöntää valtapoliittista täysivaltaisuutta ja valtion valtaa.* Siitä muutamien yksityisten osavaltioiden vallattomuudesta, että ne pitävät omaa ns. edustusta ulkomailla ja keskenään, on tehtävä loppu ja siitä tehdäänkin joskus vielä loppu. Niin kauan kuin semmoinen on mahdollista, meidän ei pidä ihmetellä, että ulkovallat yhä vielä epäilevät valtakuntamme liitosten lujuutta ja menettelevät sen mukaisesti. Tuollainen edustusten pito on sitä suurempaa vallattomuutta, kun niistä aiheutuvan vahingon vastapainoksi ei voi sanoa niistä olevan yhtään mitään hyötyä. Jolleivät valtakunnan lähettiläät pysty valvomaan saksalaisten etuja ulkomailla, niin vielä paljon vähemmän siihen pystyvät nykyisen maailmanjärjestyksen puitteissa naurettavilta tuntuvien pikkuvaltioiden lähettiläät. Noita pieniä liittovaltioita voi tosiaankin pitää ainoas-

taan niiden sekä Saksan valtakunnan sisässä että sen ulkopuolella havaittavien hajoituspyrkimysten hyökkäyskohteina, joita pyrkimyksiä yhä suositaan erikoisesti *yhdessä* valtiossa. Sellaisillekaan pyrkimyksille me kansallissosialistit emme saa osoittaa vähintäkään ymmärtämystä, että jokin vanhuudenraihnautta poteva aatelissuku koettaa hankkia useimmiten jo varsin heikoiksi käyneille vesoilleen uutta ruokamultaa toimittamalla heidät lähettiläänvirkoihin. Saksan ulkomainen edustus oli jo vanhan valtakunnan aikana niin surkeaa, että senaikaisten kokemusten täydentäminen on lievimmin sanoen mitä suurimmassa määrin tarpeetonta.

Yksityisten osavaltioiden merkitys on tulevaisuudessa ehdottomasti siirrettävä lähinnä kulttuuripoliittiselle alalle. Se hallitsija, joka Baijerin merkityksen hyväksi on tehnyt kaikkein eniten, ei ollut suinkaan itsepintainen Saksan-vastaisesti asennoitunut partikularisti, vaan pikemminkin yhtä suuressa määrin suursaksalaisesti ajatteleva kuin herkän taideaistin saanut Ludvig I. Käyttäessään valtion voimia ensi sijassa Baijerin kulttuuriaseman kohentamiseen eikä sen valtapoliittista asemaa lujittaakseen hän loi parempaa ja kestävämpää kuin mikä muuten olisi koskaan ollut mahdollista. Kohottaessaan Münchenin senaikaisen vähäpätöisen maaseutu-hallituskaupungin puitteista suuren saksalaisen taiteenpääpaikan mittasuhteisiin hän loi henkisen keskuksen, joka vielä tänäkin päivänä pystyy kiinnittämään olemukseltaan erilaiset frankit tuohon valtioon. Jos otaksutaan, että München olisi pysynyt samana, mikä se oli aikoinaan, Baijerissa olisi tapahtunut samanlainen kehitys kuin Saksissa, se kuitenkin erotuksena, että Baijerin Leipzigistä, Nürnbergistä, ei olisi tullut baijerilainen, vaan frankkilainen kaupunki. Müncheniä eivät ole suinkaan tehneet suureksi ne, jotka kirkuvat »alas Preussi!», vaan sen merkityksen antoi sille se kuningas, joka tahtoi lahjoittaa sen Saksan kansakunnalle sellaiseksi taidekalleudeksi, että sitä täytyi käydä katsomassa ja pitää arvossa ja jota myös käytiin katsomassa ja pidet-

tiin arvossa. Ja siinä piilee opetus myös tulevaisuuden varalle. *Osavaltioiden merkitys ei tulevaisuudessa enää ylipäänsä ole valtio- ja valtapolitiikan alalla; minä käsitän sen olevan joko heimoharrastusten tai kulttuuripolitiikan alalla.* Mutta tässäkin kohdin aika vaikuttaa tasoittavasti ja yhtäläistävästi. Nykyajan liikenteen ja kanssakäynnin helppous ravistelee ihmiset siinä määrin toistensa sekaan, että heimorajat vähän kerrassaan, taukoamatta pyyhkiytyvät olemattomiin ja siten kulttuurikuvakin alkaa vähitellen tasoittua.

Erikoisen tiukasti on armeija pidettävä kaikista osavaltiollisista vaikutuksista erossa. Tuleva kansallissosialistinen valtio ei saa hairahtua menneen ajan virheisiin eikä tyrkyttää armeijalle semmoista tehtävää, joka ei sille kuulu ja jota sillä ei ensinkään saa olla. *Saksan armeija ei ole olemassa sitä varten, että se pitäisi voimassa heimoeroavaisuuksia ja -erikoisuuksia, vaan se on pikemminkin kaikkien saksalaisten keskinäisen ymmärtämyksen ja toisiinsa sopeutumisen koulu.* Mitä ikinä muuta elämässä voikin olla kansakuntaa erottavaa, sen pitää armeijan toimesta muuttua yhdistäväksi vaikutukseksi. Armeijan täytyy edelleen kohottaa nuori mies pois oman pienen osavaltionsa ahtaasta näköpiiristä ja asettaa hänet Saksan kansakuntaan. Hänen ei pidä oppia näkemään ainoastaan oman kotiseutunsa, vaan koko isänmaansa rajat; sillä niitä hän aikoinaan joutuu puolustamaankin. Sen vuoksi on mieletöntä jättää nuoret saksalaiset miehet asevelvollisuusajakseen omalle kotiseudulleen, tarkoituksenmukaista on näyttää heille asevelvollisuusaikana Saksaa. Tämä on nykyisin sitäkin välttämättömämpää, kun nuoret saksalaiset eivät enää niin liiku ja vaeltele kuin aikoinaan eivätkä siten pääse näköpiiriään avartamaan. Eikö tämän asian tietäessämme ole mieletöntä jättää nuoria baijerilaisia mikäli mahdollista paikoilleen Müncheniin, frankkeja Nürnbergiin, badenilaisia Karlsruheen, württembergiläisiä Stuttgartiin jne. ja eikö ole järkevämpää näyttää nuorille baijerilaisille kerran muutteeksi Reiniä ja Pohjanmerta, hampurilaisille Alppeja,

itäpreussilaisille Saksan keskusvuoristoa ja niin poispäin? Maakuntaluonne saa kyllä säilyä joukko-osastoissa, mutta ei varuskuntapaikoissa. Vaikka jokainen muu keskittämisyritys saisikin osakseen meidän hylkäystuomiomme, armeijan keskittäminen ei koskaan! Päinvastoin, vaikk'emme pitäisi ainoastakaan muusta semmoisesta yrityksestä, tästä yhdestä meidän täytyisi olla hyvillämme. Siitä ollenkaan puhumattakaan, että valtakunnan armeijan suuruuden ollessa nykyisellään osavaltioiden joukko-osastojen säilyttäminen olisi järjettömyyttä, me pidämme siitä johtunutta valtakunnan armeijan yhtenäistämistä semmoisena askelena, josta emme koskaan enää saa luopua vastaisuudessakaan, emme sittenkään, kun jälleen on saatu aikaan kansanarmeija.

Muuten täytyy nuoren, voittoisan aatteen kieltäytyä alistumasta mihinkään kahleisiin, jotka voisivat lamauttaa sen toimeliaisuutta sen ajaessa ajatuksiaan. Kansallissosialismin täytyy periaatteellisesti vaatia itselleen oikeutta, välittämättä tähänastisista osavaltioiden rajoista, levittää periaatteensa koko Saksan kansakunnan keskuuteen ja kasvattaa se omiin aatteisiinsa ja ajatuksiinsa. Samoin kuin kirkot eivät tunne valtiollisten rajojen sitovan ja rajoittavan itseään, samoin ei liioin kansallissosialistinen aatekaan tunne meidän isänmaamme osavaltioiden alueiden sitovan itseään.

Kansallissosialistinen oppi ei ole yksityisten osavaltioiden poliittisten harrastusten ja pyyteiden palvelija, vaan sen on aikanaan päästävä Saksan kansakunnan isännäksi ja valtiaaksi. Sen on määrättävä ja uudelleen järjestettävä kokonaisen kansan elämä, ja sen vuoksi sen täytyy saada käskijän valta yli niiden rajojen, jotka meidän hylkäämämme kehitys on aikoinaan vetänyt.

Kuta täydellisemmäksi sen aatteiden voitto muodostuu, sitä suurempi olkoon sitten sen sisäisissä oloissa yksityiskohdissa tarjoama vapaus.

11. luku.

PROPAGANDA JA ORGANISAATIO.

VUOSI 1921 oli monessa suhteessa saanut sekä minulle itselleni että liikkeen suhteen erikoisen merkityksen.

Sen jälkeen, kun olin liittynyt Saksan työväenpuolueeseen, otin heti propagandan johdon omiin käsiini. Pidin tätä alaa sillä hetkellä ehdottomasti tärkeimpänä. Eihän nyt ensi alussa ollut kysymys siitä, että mietittäisiin pää puhki järjestäytymiskysymyksiä, vaan aate itse oli tehtävä tunnetuksi suuremmalle ihmisjoukolle. Propagandatyön täytyi käydä paljon järjestelytyön edellä ja ensin hankkia sille muokattava ihmisaines. Olen myös liian nopean ja liian pikkutarkan järjestelyn vihollinen. Sellaisesta syntyy useimmiten ainoastaan kuollut koneisto, harvoin elävää järjestöä. Sillä järjestön täytyy olla laitos, jonka on olemassaolostaan kiittäminen elimellistä elämää ja elimellistä kehitystä. Aatteet, jotka ovat saaneet kannattajikseen jonkin tietyn ihmismäärän, pyrkivät aina tiettyyn järjestykseen, ja tuolla sisäisellä hahmottumisella on hyvin suuri arvo. Mutta tällöin on otettava huomioon se ihmisten heikkous, joka houkuttelee yksityistä ainakin alussa asettumaan vaistomaisesti vastustamaan toisten yläpuolelle kohoavaa henkilöä. Jos järjestö saa konemaisen leiman ylhäältä alaspäin, on tarjona se suuri vaara, että kerran asemaansa asetettu, ehkä ei vielä tarpeeksi tarkoin tunnettu ja mahdollisesti kykenemätön henkilö kateudessaan pyrkii estämään kykenevämpiä aineksia

pääsemästä esille liikkeen keskuudesta. Sellaisessa tapauksessa koituva vahinko voi ainakin nuoren liikkeen kysymyksessä ollen muodostua merkitykseltään kohtalokkaaksi.

Tästä periaatteesta lähtien on tarkoituksenmukaisempaa ensin levittää jotakin aatetta propagandan avulla yhdestä ja samasta keskuksesta käsin ja sitten huolellisesti tutkia ja seuloa vähän kerrassaan kertyvää ihmisainesta ja etsiä sen joukosta johtajiksi sopivia henkilöitä. Silloin käy useinkin selville, että jotakuta sinänsä merkityksettömältä tuntunutta miestä täytyykin pitää synnynnäisenä johtajana.

Joka tapauksessa on aivan väärin pitää teoreettisten tietojen runsautta luonteenomaisena todistuksena johtajanominaisuuksista ja johtajankyvyistä.

Usein asia on päinvastoin.

Suuret teoreetikot ovat ainoastaan mitä harvinaisimmissa tapauksissa myös suuria järjestäjiä, koska teoreetikon ja ohjelmansuunnittelijan suuruus ilmenee ensi sijassa abstraktisesti oikeiden lakien tajuamisena ja määrittelynä, jota vastoin järjestäjän täytyy ensi sijassa olla psykologi. Hänen täytyy ottaa ihmiset semmoisina, jollaisia nämä ovat, ja siksi hänen täytyy heidät tuntea. Hän ei saa heistä luulla liikoja enempää kuin pitää heitä summakaupalla liian vähässä arvossa. Päinvastoin hänen täytyy koettaa kiinnittää yhtäläisesti huomiota heidän heikkouteensa samoin kuin heidän eläimellisyyteensäkin luodakseen, kaikki eri tekijät huomioon ottaen, sellaisen muodostelman, jonka elävänä elimistönä täyttää mitä väkevin ja pysyväisin voima ja joka siten on omansa kannattamaan aatetta ja raivaamaan sille tien auki menestykseen.

Mutta vieläkin harvemmin suuri teoreetikko on suuri johtaja. Paljon pikemminkin semmoinen on *agitaattori*, mitä monetkaan, jotka ainoastaan tieteellisesti työskentelevät jonkin kysymyksen parissa, eivät mielellään ota kuuleviin korviinsa; ja kuitenkin se on ymmärrettävää. Agitaattorin, joka osoittaa pystyvänsä välittämään jonkin aatteen suurille joukoille, täytyy aina olla

psykologi, vaikkapa hän vain olisi pelkkä kansankiihottajakin. Aina hän kuitenkin paremmin kelpaa johtajaksi kuin ihmisiä ja maailmaa tuntematon teoreetikko. *Sillä johtaminen merkitsee sitä, että saa joukot liikkeelle.* Aatteiden hahmottelun lahjalla ei ole mitään tekemistä johtamiskyvyn kanssa. Sen vuoksi on aivan suotta kiistellä siitä, kumpi on merkitsevämpää, ihmiskunnan ihanteiden ja ihmiskunnan päämäärien esittäminenkö vai niiden toteuttaminen. Tässä kohdin asia on samoin kuin perin usein elämässä: toinen olisi aivan mieletöntä ja turhaa ilman toista. Kaikkein parhainkin teoreettinen käsitys jää merkityksettömäksi ja arvottomaksi, jollei johtaja saa joukkoja liikkeelle sen saavuttamiseksi. Ja päinvastoin, mitäpä mahtaisi kaikki johtajannerokkuus ja -vauhdikkuus, jollei nerokas teoreetikko asettaisi inhimilliselle taistelulle päämääriä? Mutta teoreetikon, organisaattorin ja johtajan yhtyminen samassa henkilössä on harvinaisinta, mitä tämän maan päällä voi löytää; tuo yhdistelmä luo suurmiehen.

Niinkuin jo huomautin, ensi aikoja liikkeessämme toimiessani omistauduin propagandatyölle. Sen täytyi onnistua vähitellen täyttää pieni ihmisten ydinjoukko uudella opilla, jotta siten saataisiin muodostetuksi aines, josta tuonnempana saataisiin uuden organisaation ensimmäiset elimet. Propagandan päämäärä oli tässä kohdin enimmäkseen organisaation päämäärää tärkeämpi.

Jos jonkin liikkeen tarkoituksena on repiä maahan vanha maailma ja rakentaa sen tilalle uusi, silloin täytyy sen oman johtajiston keskuudessa olla täysi selvyys seuraavista periaatteista: *jokaisen liikkeen on hankkimansa ihmisaines lähinnä erotettava kahteen suureen ryhmään: kannattajiin ja jäseniin.*

Propagandan tehtävänä on hankkia liikkeelle kannattajia, organisaation tehtävänä taas hankkia jäseniä.

Liikkeen kannattaja on jokainen, joka selittää hyväksyvänsä sen päämäärät, jäseniä taas ne, jotka taistelevat sen puolesta.

Kannattajat saadaan liikkeelle myötämielisiksi propagandan

avulla. Jäsenet taas järjestö saa ryhtymään itse hankkimaan uusia kannattajia, joista sitten vuorostaan voidaan kouluttaa jäseniä.

Koska liikkeen kannattajana olo edellyttää ainoastaan passiivista jonkin aatteen tunnustamista, jota vastoin jäsenyys vaatii sen toimivaa edustamista ja sen puolustusta, tulee kutakin kymmentä kannattajaa kohti aina enintään jäsen tai pari.

Kannattajana olon pohjana on ainoastaan tieto ja tajunta, jäsenyyden perusteena se, että rohkenee kerran havaitsemaansa omakohtaisesti edustaa ja levittää edelleen.

Tieto ja tajunta passiivisessa muodossaan vastaa ihmiskunnan enemmistöä, joka on velttoa ja arkaa. Jäsenyys edellyttää toimivaa mielenlaatua ja vastaa siten ainoastaan ihmisten vähemmistöä.

Propagandan on asioiden näin ollen väsymättä pidettävä huolta siitä, että aate saa kannattajia, kun taas järjestön tulee aina mitä tiukimmin pitää silmällä, että kannattajajoukosta itsestään ainoastaan arvokkain osa tehdään jäseniksi. Propagandan ei siis niin ollen tarvitse vaivata päätään sillä, millainen on jokaisen sen vakuuttuneeksi saaman yksilön merkitys, kyky ja ymmärrys tai luonne, kun taas organisaation tulee noiden ainesten joukosta mitä huolellisimmin kerätä erilleen ne, jotka tekevät liikkeen voiton mahdolliseksi.

卐

Propaganda yrittää saada koko kansan omaksumaan jonkin opin, organisaation puitteisiin kuuluvat ainoastaan ne, joiden ei tarvitse pelätä psykologisista syistä koituvan esteeksi aatteen levittämiselle edelleen.

卐

Propaganda muokkaa kokonaisuutta aatteen hengessä ja kypsyttää sitä tuon aatteen voiton hetken varalta, samalla kuin organisaatio taistellen hankkii voiton liittämällä pysyvästi yhteen elimelliseksi ja taistelukykyiseksi yhteenliittymäksi ne sen kannattajat,

jotka osoittautuvat kykeneviksi ja halukkaiksi käymään taistelua voiton saavuttamiseksi.

卐

Aatteen voitto on mahdollinen sitä pikemmin, kuta laajemmalti propaganda on muokannut ihmisten koko joukkoa ja kuta yksinomaisempi, tiukempi ja lujempi se organisaatio on, joka taistelun käytännössä suorittaa.

Siitä johtuu, ettei kannattajien joukko voi olla tarpeeksi suuri, mutta että jäsenten lukumäärä paisuu helpommin liian suureksi kuin jää liian pieneksi.

卐

Kun propaganda ensin on saanut istutetuksi jonkin aatteen koko kansaan, orgaanisaatio voi kourallisella miehiä tehdä sitten johtopäätökset. Propaganda ja organisaatio, siis kannattajat ja jäsenet, ovat siten keskenään tietyssä suhteessa. Kuta paremmin propaganda on toiminut, sitä pienempi voi itse organisaatio olla, ja kuta suurempi kannatiajien lukumäärä, sitä vaatimattomampi voi olla jäsenmäärä, ja päinvastoin: kuta huonompi propaganda on, sitä suurempi täytyy organisaation olla, ja kuta pienempänä jonkin liikkeen kannattajajoukko pysyy, sitä runsaampi pitää olla sen jäsenmäärän, mikäli se ylipäänsä vielä haluaa laskea saavuttavansa menestystä.

卐

Propagandan ensimmäinen tehtävä on ihmisten hankkiminen myöhemmälle järjestölle; organisaation ensimmäinen tehtävä taas on ihmisten hankkiminen propagandaa jatkamaan. Propagandan toinen tehtävä on voimassa olevien olosuhteiden hajoittaminen ja nykyisen olotilan hapattaminen uudella opilla, kun taas organisaation toisena tehtävänä täytyy olla taistelu vallasta, jotta sen avulla voidaan opille saavuttaa lopullinen voitto.

卐

Maailmankatsomuksellisen kumouksen syvällisin, lopullisin menestys saavutetaan aina sitten, kun uusi maailmankatsomus on saatu opetetuksi mikäli mahdollista kaikille ihmisille ja, jos niin tarve vaatii, heidät sittemmin pakotetaan se omaksumaan, kun taas aatteen organisaation, siis liikkeen itsensä, on käsitettävä ainoastaan sen verran ihmisiä kuin kysymykseen tulevan valtion hermokeskusten miehittämiseen on ehdottomasti tarpeen.

Se merkitsee toisin sanoin seuraavaa:

Jokaisen todella suuren maailmoita mullistavan liikkeen palveluksessa on propagandan tehtävänä lähinnä tuon liikkeen aatteen levittäminen. Sen on siis väsymättä pyrittävä selvittämään uusia ajatuskulkuja toisille, vetämään nämä siten omalle puolelleen tai ainakin järkyttämään heidän tähänastista vakaumustaan. Koska nyt jonkin opin levityksellä, siis propagandalla, täytyy olla tukiranka, opin täytyy hankkia itselleen luja organisaatio. Organisaatio saa jäsenensä propagandan hankkiman yleisen kannattajajoukon keskuudesta. Tämä kasvaa sitä nopeammin, kuta voimaperäisemmin harjoitetaan propagandaa, ja propaganda puolestaan pystyy toimimaan sitä paremmin, kuta lujempi ja voimakkaampi sen takana oleva organisaatio on.

Siitä syystä organisaation tärkein tehtävä on pitää huoli siitä, etteivät jotkin liikkeen jäsenistön keskuudessa mahdollisesti syntyvät erimielisyydet pääse aiheuttamaan liikkeessä hajaannusta ja niin ollen toiminnan heikkenemistä; edelleen, ettei päättäväinen hyökkäyshenki pääse kuolemaan, vaan uudistuu ja lujittuu alinomaa. Jäsenten lukumäärän ei niin ollen tarvitse kasvaa rajattomiin, päinvastoin: koska ainoastaan murto-osa ihmisistä on tarmokkaita ja rohkeita, sellainen liike, joka laajentaisi organisaatiotaan rajattomiin, joutuisi sen johdosta pakostakin lopulta heikkenemään. *Organisaatiot, siis jäsenistöt, jotka kasvavat ohi tietyn suuruuden, menettävät vähitellen taisteluvoimansa eivätkä enää kykene päättävästi ja hyökkäyshengen läpitunkemina aatteen propagandaa tukemaan, siis käyttämään sitä tarkoin hyväkseen.*

Kuta suurempi ja sisällöltään kumouksellisempi vihdoin aate on, sitä toimivampi on sen jäsenkunta, koska opin kumouksellisesta voimasta johtuu sen kannattajille vaara, joka näyttää olevan omansa pitämään pienet, pelkurimaiset poroporvarit siitä loitolla. He kyllä kaikessa hiljaisuudessa tuntevat itsensä sen kannattajiksi, mutta kieltäytyvät tunnustamasta tätä julkisesti liittymällä sen jäseniksi. *Mutta siten todella mullistavaa aatetta ajava organisaatio saa jäsenikseen ainoastaan kaikkein toimivimmat ja tarmokkaimmat propagandan sille hankkimista kannattajista.* Juuri tämä luonnollisen valinnan takaama liikkeen jäsenistön toimeliaisuus on yhtä tarmokkaan propagandatoiminnan jatkumisen kuin myös aatteen toteuttamiseksi käydyn menestyksellisen taistelun edellytys.

Suurin vaara, mikä jotakin liikettä voi uhata, on liian nopean menestyksen johdosta suunnattomasti kasvanut jäsenmäärä. Sillä yhtä visusti kuin kaikki pelkurimaiset ja itsekkyyteen taipuvat ihmiset karttelevat jokaista liikettä, jonka täytyy käydä katkeraa taistelua, yhtä kiireesti näiden on tapana pyrkiä sen jäseniksi, niin pian kuin kehitys osoittaa liikkeen olevan todennäköisesti saavuttamassa suuren menestyksen tai jo sen saavuttaneen.

Tämän syyksi on luettava se ilmiö, että monetkin voittoisat liikkeet ennen ratkaisevaa voittoaan tai paremminkin sanoen, ennen kuin saavat tahtonsa lopullisesti täytäntöön, selittämättömän sisäisen heikkouden vaikutuksesta jäävät äkkiä polkemaan paikoilleen, luopuvat taistelusta ja lopulta nukkuvat nahkoihinsa. Niiden ensimmäisen voiton johdosta on niiden järjestöön liittynyt niin paljon huonoja, arvottomia, mutta erittäinkin pelkurimaisia aineksia, että nämä ala-arvoiset vähitellen saavuttavat ylivallan taistelukelpoisten suhteen ja nyt pakottavat liikkeen omien pyyteidensä palvelukseen, painavat sen oman, kovin niukan sankarimaisuutensa matalalle tasolle eivätkä pane tikkua ristiin täydentääkseen alkuperäisen aatteen voittoa. Kiihkeästi tavoiteltu päämäärä on silloin hävinnyt olematto-

miin, taisteluvoima herpautunut tai, niinkuin porvarillisen maailman on sellaisessa tapauksessa tapana erittäin osuvasti sanoa: »Viiniin on tullut vettä sekaan.» Eikä silloin enää maailmoja valloiteta.

Sen vuoksi on aivan välttämätöntä, että jokaisen liikkeen on suorastaan itsesäilytysvaistonsa nimessä, niin pian kuin menestys rupeaa sitä suosimaan, heti paikalla lopetettava uusien jäsenten otto ja siitä lähtien ainoastaan äärimmäisen varovasti ja mitä perinpohjaisimmin asiaa harkittuaan ryhdyttävä järjestöään suurentamaan. Ainoastaan sillä keinoin se voi säilyttää liikkeen ydinjoukon turmeltumattoman terveenä ja raikkaana. *Sen täytyy pitää huoli siitä, että siitä lähtien yksinomaan tuo ydinjoukko pääsee liikettä ohjaamaan eteenpäin, s.o. päättää propagandatoiminnasta, jonka on määrä johtaa sen yleiseen tunnustamiseen, ja vallan haltijana ryhtyy niihin toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä sen aatteiden toteuttamiseksi käytännössä.*

Vanhan liikkeen peruskantajoukosta käsin ei sitten ole ainoastaan miehitettävä kaikkia vallatun alueen tärkeimpiä asemia, vaan myös muodostettava koko johto. Ja näin pitää jatkaa siihen saakka, kunnes siihenastiset puolueen periaatteet ja opit ovat muuttuneet uuden valtion perustaksi ja sisällöksi. Vasta sitten voidaan vähitellen antaa liikkeen hengestä syntyneelle tuon valtion erikoiselle valtiomuodolle ohjat käteen. Mutta sekin tapahtuu tavallisesti ainoastaan molemminpuolisen kamppailun tietä, koska siinä ei ole niinkään suuressa määrin kysymys inhimillisestä käsityksestä ja tiedosta kuin sellaisten voimien tiimellyksestä ja vaikutuksesta, jotka kyllä ennakolta tunnetaan, mutta joita ei pystytä ikuisesti ohjailemaan.

Kaikkien suurten liikkeiden, olivatpa ne uskonnollis- tai valtiollisluonteisia, on saavuttamastaan valtavasta menestyksestä kiittäminen ainoastaan tämän periaatteen tuntemusta ja käyttämistä, mutta erityisesti on aivan mahdoton ajatellakaan pysyvää menestystä, jollei näitä lakeja oteta huomioon.

Puolueen propagandanohjaajana en ainoastaan ponnistanut voimiani valmistaakseni maaperää myöhemmän liikkeen suuruudelle, vaan omaksumalla hyvin jyrkän kannan tässä työssä vaikutin myös siihen suuntaan, että järjestöön saataisiin ainoastaan parhainta mahdollista ainesta. Sillä kuta jyrkempisävyistä ja kirpeämpää propagandani oli, sitä varmemmin se peloitti pois heikkomaiset ja epäröivät luonteet ja esti näitä tunkeutumasta järjestömme ensimmäiseen ydinjoukkoon. He mahdollisesti pysyivät liikkeemme kannattajina, mutta eivät suinkaan ääneen sitä korostaen, vaan pelokkaasti salaten sen tosiasian. Kuinka monet tuhannet tuohon aikaan minulle vakuuttivatkaan, että he kyllä oikeastaan sinänsä ovat ihan kaikessa samaa mieltä, mutta eivät kuitenkaan missään nimessä voi olla liikkeemme jäseniä. Liike oli muka niin jyrkkä, että siihen jäsenenä kuuluminen saattoi ihmisen mitä pahimpien epäilysten alaiseksi, jopa vaaroille alttiiksi, niin ettei sopinut moittia rauhallista, kunniallista kansalaista, jos hän ainakin toistaiseksi pysyttelisi siitä syrjässä, vaikka hänen sydämensä kylläkin täysin oli liikkeen puolella.

Ja hyväpä niinkin.

Jos nuo miehet, jotka sisimmässään eivät ollenkaan kannattaneet vallankumousta, olisivat siihen aikaan kaikki tulleet puolueeseemme, vieläpä sen jäseninä, silloin voisimme pitää itseämme nykyhetkenä hurskaana veljeskuntana, mutta emme enää nuorena taisteluintoisena liikkeenä.

Se elävä ja päälle käyvä muoto, jonka siihen aikaan propagandallemme annoin, on liikkeemme jyrkkää suuntaa lujittanut ja taannut sen pysyväksi, koska nyttemmin ainoastaan jyrkkätuumaiset miehet — poikkeuksia lukuun ottamatta — olivat valmiit liittymään sen jäseniksi.

Mutta samalla propagandallamme oli kuitenkin semmoinen vaikutus, että jo lyhyen ajan kuluttua monet sadattuhannet sisimmässään eivät ainoastaan myöntäneet meidän olevan oikeassa, vaan toivoivat meille voittoa, vaikka omakohtaisesti

olivatkin liian arkoja mitään uhraamaan sen puolesta, saati liittymään sen jäseniksi.

V:n 1921 keskipaikkeille saakka saattoi tällainen pelkkä kannattajien hankkimistoiminta vielä riittää ja olla liikkeelle hyödyksi. Mutta erinäiset mainitun vuoden keskikesällä sattuneet tapaukset kuitenkin osoittivat suotavaksi, että nyt, kun propaganda oli vähitellen saavuttanut näkyvää menestystä, järjestö oli sovellettava sen mukaan ja sitä kehitettävä sen rinnalla.

Kansallisten haaveilijoiden ryhmän, joita puuhissaan tuki ja suosi puolueen silloinen puheenjohtaja, yritys temmata liikkeen johto käsiinsä johti tuon pienen juonen raukeamiseen tyhjiin ja yleiskokous uskoi koko liikkeen yksimielisesti minun käsiini. Samalla hyväksyttiin uusi säädös, jolla koko vastuu siirrettiin liikkeen puheenjohtajalle, valiokunnan päätökset periaatteellisesti poistettiin ja valiokunnan tilalle saatettiin voimaan työnjaon järjestelmä, mikä sitten on mitä siunauksellisimmalla tavalla täyttänyt tehtävänsä.

Otin elokuun 1 p:nä 1921 suorittaakseni tämän liikkeen sisäisen uudestijärjestelytyön ja sain siinä apua erinäisiltä oivallisilta voimilta, jotka mielestäni on syytä vielä mainita erikoisessa yhteydessä.

Yrittäessäni nyt käyttää propagandan saavutuksia organisaatiotyössä hyväkseni ja siten ne vakauttaakseni minun täytyi tehdä loppu koko monista siihenastisista tavoista ja tottumuksista ja sen sijaan ottaa noudatettaviksi periaatteita, joita ei ainoallakaan ennestään olemassa olevalla puolueella ollut ja joita ne eivät edes olisi tunnustaneetkaan.

Vuosina 1919—20 liikkeen johdossa oli ollut valiokunta, joka valittiin jäsenkokouksissa, jotka vuorostaan määräsi laki. Valiokunnan muodostivat rahastonhoitaja ja tämän varamies, sihteeri ja samoin tämän varamies sekä sen päänä puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Lisäksi oli vielä jäsenasioidenhoitaja, propagandapäällikkö ja erinäisiä apujäseniä.

Tuo valiokunta oli, niin hullunkuriselta kuin se tuntuikin, oikeastaan juuri saman laitoksen ruumiillistuma, mitä vastaan meidän liikkeemme itsensä oli määrä taistella, nimittäin *parlamentarismin* ruumiillistuma. Sillä oli itsestään selvää, että siinä oli kysymyksessä periaate, joka alkaen pienimmästä paikallisosastosta myöhäisempiä piirejä, piirikuntia ja maakuntia myöten oli juuri sama järjestelmä ruumiillistuneena, josta me kaikki kärsimme silloin ja yhä vieläkin kärsimme.

Oli välttämättömän tarpeellista saada tähän ennen pitkää muutos, jollei mieli liikkeen oman sisäisen organisaation huonon perustuksen vuoksi mennä ainiaksi pilalle ja siten käydä kykenemättömäksi täyttämään aikanaan korkeaa kutsumustaan.

Valiokunnanistunnot, joista pidettiin pöytäkirjaa ja joissa äänestettiin ja tehtiin päätöksiä enemmistön perusteella, olivat tosiaankin kuin parlamentti pienoiskoossa. Niistäkin puuttui tykkänään mieskohtaista vastuuta ja vastuunalaisuutta. Niissäkin oli vallalla sama mielettömyys ja järjettömyys kuin suurissa valtiollisissa edustuslaitoksissamme. Tähän valiokuntaan nimitettiin pöytäkirjurit, nimitettiin miehet hoitamaan raha-asioita, toiset huolehtimaan järjestön jäsenasioista, kolmannet hoitelemaan propagandaa ja Herra ties' mitä kaikkea vielä muuta, mutta sitten käskettiin kaikkien yhdessä määritellä kantansa jok'ainoassa eri kysymyksessä ja ratkaista ne äänestyksellä. Siis se mies, jonka hoidossa oli propaganda, äänesti asiassa, joka kuului rahastonhoitajan tehtäviin, tämä vuorostaan äänesti asiassa, joka koski itse organisointityötä, ja tämän hoitaja taas kysymyksessä, joista ainoastaan pöytäkirjurien olisi pitänyt huolehtia, jne.

Mutta mitä varten sitten ollenkaan määrättiinkään erikoinen mies hoitamaan propagandaa, koska kerran rahastonhoitaja, pöytäkirjuri, jäsenasioidenhoitaja jne. saivat päättää ja määrätä tämän alaan kuuluvissa asioissa, se tuntui terveistä aivoista yhtä käsittämättömältä kuin se olisi käsittämätöntä, että jossakin suuressa teollisuusyrityksessä täytyisi toisten osastojen

johtajien tai suunnittelijoiden aina ratkaista liikkeen toisten haarojen ja osastojen alaan kuuluvia kysymyksiä, joilla ei ole yhtään mitään tekemistä heidän omien tehtäviensä kanssa.

Minä en alistunut semmoiseen mielettömyyteen, vaan jättäydyin jo aivan lyhyen ajan kuluttua pois koko istunnoista. Hoidin propagandan ja sillä hyvä, ja muuten kieltäydyin ottamasta kuuleviin korviini, kun mikä tahansa sen alan poropeukalo pyrki neuvomaan ja mestaroimaan. Aivan samoin kuin itse puolestani varoin sotkeutumasta toisten asioihin.

Kun sitten uusien sääntöjen hyväksytyiksi tultua jouduttuani puheenjohtajan paikalle olin saanut tarpeellisen arvovallan ja vastaavat oikeudet, tästä vallattomuudesta tehtiin heti paikalla loppu. Valiokunnan päätösten sijaan otettiin käytäntöön ehdottoman vastuunalaisuuden periaate.

Puheenjohtaja on vastuunalainen liikkeen koko johdosta. Hän jakaa tehtävät hänen alaisinaan oleville valiokunnan samoin kuin mahdollisesti näiden lisäksi tarvittaville voimille. Nuo herrat ovat sitten jokainen täydellisesti vastuussa kullekin uskotusta tehtävästä. He ovat ainoastaan puheenjohtajan alaisia, jonka on pidettävä huoli kaikkien yhteistoiminnasta, ja hänen on myös valitsemalla asianomaiset henkilöt ja antamalla tehtävien yleiset suuntaviivat itse saatava tuo yhteistoiminta aikaan.

Tämä periaatteellisen vastuunalaisuuden laki on vähitellen liikkeen keskuudessa vakiintunut itsestään selväksi asiaksi, ainakin sikäli kuin on kysymys puolueen johdosta. Pienissä paikallisyhdistyksissä ja ehkä myös maakunta- ja piiriosastoissa kestänee vielä vuosikausia, ennen kuin nämä periaatteet saadaan voimaan, koska tietystikin jänishousut ja poropeukalot asettuvat aina niitä vastustamaan; heidän mielestään yksin vastaaminen jostakin toimenpiteestä on aina epämieluista; he tuntevat olonsa vapaammaksi ja miellyttävämmäksi, jos aina vaikean ratkaisun kysymykseen tullessa voisivat saada ns. valiokunnan enemmistön selkäpuolensa suojaksi. Mutta minun

käsittääkseni on välttämätöntä asettua ehdottoman jyrkästi vastustamaan semmoista ajatustapaa; vastuun pelkäämiselle ei saa tehdä mitään myönnytyksiä, ja siten on, vaikka vasta pitkienkin aikojen kuluttua, saatava syntymään johtajanvelvollisuudesta ja johtajankyvystä sellainen käsitys, joka nostaa johtopaikoille ainoastaan ne, jotka kohtalo todella on sellaiseen kutsunut ja valinnut.

Mutta joka tapauksessa täytyy liikkeen, joka pyrkii taistelemaan parlamentaarista mielettömyyttä vastaan, itse olla siitä vapaa. Se voi myös yksinomaan sellaisella perustalla saada voimaa taisteluunsa.

Liike, joka enemmistövallan aikana asettuu kaikessa ja joka asiassa johtaja-ajatuksen ja siitä johtuvan ehdottoman vastuun periaatteen kannalle, pääsee joskus vielä matemaattisen varmasti nykyisestä asiaintilasta voitolle ja suoriutuu taistelusta voittajana.

Tämä ajatus johti liikkeen omassa keskuudessa sen täydelliseen uudestijärjestelyyn. Ja sitä johdonmukaisesti edelleen kehitettäessä myös liikkeen taloudellisen puolen erittäin jyrkkään erottamiseen yleisestä poliittisesta johdosta. Periaatteellisesti vastuunalaisuuden ajatus ulotettiin myös kaikkiin puolueen liikeyrityksiin, ja tämä johti nyt pakostakin samassa määrässä niiden tervehtymiseen kuin ne nyt, vapautuneina poliittisista vaikutuksista, järjestettiin täydelleen taloudellisten näkökohtien mukaan.

Minun tullessani syksyllä 1919 silloiseen kuuden miehen puolueeseen sillä ei ollut toimistopaikkaa, ei ainoaakaan toimihenkilöä, eipä edes omia lomakkeita eikä leimoja, ei ollut mitään painettua. Valiokunnan istuntohuoneena oli ensinnä Herrnkadun varrella oleva ravintola, myöhemmin Gasteigin varrella sijaitseva kahvila. Tuo oli mahdoton olotila tuollainen. Lähdinkin sitten jo vähän ajan kuluttua liikkeelle ja tutkin koko joukon Münchenin ravintoloita ja tarjoilupaikkoja saadakseni vuokratuksi puolueelle yksityishuoneen tai jonkin muun sopivan suojan. Entisessä Sterneckerbräussa Tal'issa oli pieni holvikattoineen

huone, joka oli aikoinaan ollut Baijerin valtaneuvosten ryyppyhuoneena. Se oli synkkä ja pimeä ja sopi sen vuoksi yhtä hyvin entiseen tarkoitukseensa kuin vastasi huonosti sille suunniteltua uutta käyttöä. Se ahdas kuja, johon sen ainoa ikkuna aukeni, oli niin kapea, että huone pysyi kirkkaimpana kesäpäivänäkin synkkänä ja pimeänä. Siitä tuli meidän ensimmäinen toimistomme. Koska vuokraa oli ainoastaan viisikymmentä markkaa kuussa (meille jättiläissumma tuohon aikaan!), emme voineet suuria vaatimuksia asettaakaan, emme liioin esittää valituksia senkään johdosta, kun vielä juuri ennen meidän sinne muuttoamme aikoinaan valtaneuvoksia varten määrätty seinälaudoitus purettiin kiireen kauppaa pois, niin että koko suoja nyt pikemminkin muistutti hautaholvia kuin toimistohuonetta.

Ja kuitenkin jo tämä oli suunnaton edistysaskel. Vähän kerrassaan huoneeseen saatiin hankituksi sähkövalot, vielä kauemmin kesti, ennen kuin saatiin puhelin; sitten huoneeseen tuli pöytä ja muutamia lainatuoleja, vihdoin avonainen laudakko, vielä vähän myöhemmin kaappi; kaksi tarjoilupöytää, jotka olivat isännän omaisuutta, toimivat lentolehtisten, julisteiden yms. pitopaikkoina.

Siihenastinen liikkeen hoito, s.o. sen ohjailu kerran viikossa pidetyistä valiokunnanistunnoista käsin, ei ajan mittaan käynyt päinsä. Ainoastaan liikkeen palkkaama toimihenkilö saattoi taata liikkeen juoksevien asioiden hoidon.

Se oli siihen aikaan kovin vaikeaa. Liikkeessä oli vielä niin vähän jäseniä, että oli työ ja tuska keksiessä heidän joukostaan miestä, joka vaati puolestaan mahdollisimman vähän, mutta pystyi tyydyttämään liikkeen mitä monipuolisimmat tarpeet.

Ensimmäiseksi liikkeen taloudenhoitajaksi valittiin, kun kauan oli etsitty, sotamies, entinen toverini *Schüssler*. Hän oli ensi alussa uudessa toimistossamme joka päivä kuudesta kahdeksaan illalla, sitten myöhemmin viidestä kahdeksaan, lopulta joka iltapäivä, ja vähän ajan kuluttua hänet otettiin kokonaan liikkeen palvelukseen, ja nyt hän sitten hoiti virkaansa aamusta

yömyöhään. Hän oli yhtä uuttera kuin suora, läpeensä rehellinen mies, joka omasta puolestaan ponnisti kaikki voimansa ja erikoisesti oli liikkeen uskollinen kannattaja. Schüssler toi mukanaan pienen Adler-kirjoituskoneen, joka oli hänen yksityisomaisuuttaan. Se oli ensimmäinen senlaatuinen meidän liikkeemme palveluksessa oleva kapine. Myöhemmin puolue lunasti sen omakseen vähittäismaksuin. Pieni kassakaappi tuntui meistä välttämättömältä turvataksemme kortiston ja jäsenkirjat varkaiden sormilta. Sitä ei niin ollen hankittu sitä varten, että siihen olisi sijoitettu ne suuret rahasummat, joita meillä muka siihen aikaan oli. Päinvastoin, kaikki tyynni oli äärimmäisen niukkaa, ja monet kerrat pistin itse lisää omista pienistä säästöistäni.

Puolentoista vuoden päästä toimistopaikka oli käynyt liian ahtaaksi, ja sitten muutettiin uuteen huoneistoon Corneliuskadun varrelle. Taaskin muutettiin ravintolahuoneistoon, mutta nytpä meillä ei ollutkaan enää hallussamme yksi ainoa, vaan kerrassaan kolme huonetta ja lisäksi vielä iso toimistosuoja. Se oli siihen aikaan meidän mielestämme jo aika paljon. Täällä olimme marraskuuhun asti v. 1923.

Joulukuussa 1920 hankimme haltuumme »Völkischer Beobachter»-lehden. Tästä lehdestä, joka jo nimensä mukaisesti (Kansallinen Huomioitsija) yleensä ajoi kansallista asiaa, oli nyt määrä tehdä kansallissosialistisen puolueen äänenkannattaja. Se ilmestyi ensin kahdesti viikossa, v:n 1923 alussa se muutettiin päivälehdeksi, ja elokuun lopulla 1923 se sai myöhäisemmältä ajalta tunnetun suuren kokonsa.

Noihin aikoihin jouduin, kun olin täydellinen vasta-alkaja sanomalehtialalla, maksamaan monet kalliit oppirahatkin.

Sinänsä jo täytyi sen tosiasian, että tuskin oli olemassa yhtään ainoaa todella merkitsevää kansallista sanomalehteä suunnattoman juutalaisen lehdistön vastapainona, antaa aika lailla ajattelemisen aihetta. Se johtui, niinkuin sittemmin itse saatoin lukemattomat kerrat käytännössä todeta, hyvin suureksi osaksi siitä, että ns. kansalliset yritykset kovin suureksi osaksi pan-

tiin liikemiehen kannalta alulle erittäin heikosti. Niitä johdettiin aivan liian suuressa määrin sen näkökohdan mukaan, että mielipiteet ja mielenlaatu oli otettava huomioon ennen kykyä. Aivan väärä kanta, koska kerran mielipiteet eivät saa olla mitään ulkonaista, vaan saavat juuri kauneimman ilmenemyksensä aikaansaannoksina. Joka luo kansalleen todella jotakin arvokasta, ilmaisee sillä tavoin yhtä arvokasta mielenlaatua, jota vastoin toinen, joka ainoastaan teeskentelee tiettyjä mielipiteitä, suorittamatta todellisuudessa kansalleen hyödyllisiä palveluksia, on jokaisen todellisen mielipiteen tuholainen. Hän rasittaa yhteisöäkin tuolla mielenlaadullaan.

Myöskin »*Völkischer Beobachter*» oli, niinkuin jo nimi sanoo, ns. »kansallinen» sanomalehti, siinä oli samat avut ja ennen kaikkea vielä enemmän samoja vikoja ja heikkouksia, jotka haittasivat kansallisia laitoksia. Niin kunniallista kuin sen sisällys olikin, yrityksen johto oli liikemiehen kannalta aivan mahdotonta. Senkin keskuudessa oli vallalla mielipide, että kansallisten lehtien piti pysyä pystyssä kansallisten ihmisten lahjojen ja uhrausten turvin, sen sijaan että niiden on pidettävä puolensa kilpailussa toisten kanssa ja että on siivotonta ajatella, että liikkeen taloudellisen johdon laiminlyönnit ja huolimattomuudet tai virheet on maksettava hyväntahtoisten isänmaallisten ihmisten lahjoituksilla.

Olen joka tapauksessa kaikin voimin pyrkinyt tekemään lopun moisesta asiaintilasta, jonka arveluttavuuden kohta käsitin, ja onni olikin minulle sikäli suopea, että salli minun tulla tuntemaan miehen, joka sittemmin ei ole ainoastaan lehden, vaan myös koko puolueen taloudenhoitajana tehnyt liikkeelle tavattoman arvokkaita palveluksia. Tulin v. 1914, siis rintamalla (siihen aikaan hän oli vielä esimieheni) tuntemaan puolueemme nykyisen päätaloudenhoitajan Max *Amann*in. Nelivuotisena sota-aikanani minulla oli tilaisuus melkein taukoamatta havaita ja tarkata tulevan avustajani erinomaista kyvykkyyttä, uutteruutta ja mitä tarkinta tunnollisuutta.

Sydänkesällä 1921, kun liike oli joutunut vaikeaan murrokseen ja kun en enää voinut olla muutamiin toimihenkilöihimme tyytyväinen, jopa olin eräästä saanut mitä katkerimpia kokemuksia, käännyin entisen rykmenttitoverini puoleen, jonka eräänä päivänä sattumalta tapasin, ja pyysin häntä rupeamaan liikkeemme taloudenhoitajaksi. Kauan aikaa epäröityään — hänellä oli toimi, jossa oli hyvät tulevaisuuden mahdollisuudet — Amann vihdoin suostui, mutta asetti nimenomaiseksi ehdoksi, ettei hänen ikinä tarvitse ruveta kaikkien mahdollisten asioista mitään tietämättömien valiokuntien käskyläiseksi, vaan että hän tunnustaa yhden ainoan herran ja isännän.

Liikkeemme todella laajan liikemiessivistyksen saaneen päätaloudenhoitajan häviämättömänä ansiona pysyy, että hän sai aikaan järjestyksen ja siistin komennon puolueen liikeyrityksiin. Ne kehittyivät sittemmin esikuvallisiksi, eikä niiden tasoille pystynyt pääsemään ainoakaan liikkeen alaosasto, saati niitä voittamaan. Mutta niinkuin aina elämässä, ylivoimainen kyky ja kunnollisuus herättävät usein toisissa kateutta ja karsautta. Siihen täytyi tietysti valmistautua tässäkin tapauksessa ja ottaa se rauhallisesti mukaan laskelmissa.

Jo v. 1922 oli yleensä varmat suuntaviivat liikkeen sekä taloudellisessa toiminnassa että puhtaasti järjestörakenteessa. Oli jo olemassa täydellinen keskuskortisto, joka käsitti kaikki liikkeeseen kuuluvat jäsenet. Samoin liikkeen rahoitus oli saatettu terveille urille. Juoksevat menot oli peitettävä juoksevilla tuloilla, ylimääräisiä tuloja käytettiin ainoastaan ylimääräisiin menoihin. Huolimatta kireistä ajoista liike pysyi siten, joitakin pieniä juoksevia laskuja lukuun ottamatta, melkein velattomana, jopa sen onnistui jatkuvasti kartuttaa varojaan. Työskenneltiin niinkuin yksityisyrityksissä: henkilökunnan oli kunnostauduttava työsuorituksillaan eikä se missään tapauksessa saanut vedota kuuluisaan »oikeaan ajatustapaansa». Jokaisen kansallissosialistin mielipiteet ja ajatustapa ilmenevät ennen muuta hänen auliutenaan, ahkeruutenaan ja pystyväisyytenään

kansayhteisön hänelle uskomassa työssä. Joka ei sillä paikalla täytä velvollisuuttaan, älköön yrittäkökään kehuskella mielipiteillään, joita vastaan hän todellisuudessa rikkoo. Puolueen uusi taloudenhoitaja ajoi, välittämättä rahtuakaan kaikista mahdollisista painostusyrityksistä, äärimmäisen tarmokkaasti sitä katsantokantaa, etteivät puolueen liikeyritykset saa muodostua laiskanviroiksi liikkeen työnhaluttomille kannattajille tai jäsenille. Liikkeen, joka niin täsmällisessä muodossa taistelee nykyisen hallintokoneistomme puoluerämettyneisyyttä vastaan, täytyy pitää oma koneistonsa puhtaana moisista pahoista tavoista. Sattui semmoistakin, että sanomalehden toimitukseen otettiin toimihenkilöitä, jotka olivat ennen kuuluneet Baijerin kansanpuolueeseen, mutta työsaavutustensa perusteella osoittautuivat erinomaisen ansiokkaiksi. Tällaisista yrityksistä oli ylipäänsä erittäin suotuisat tulokset. Juuri siten, että todellisille saavutuksille myönnettiin rehellisesti ja avoimesti tunnustus, liike valloitti noiden toimihenkilöiden sydämet nopeammin ja perinpohjaisemmin kuin muuten olisi koskaan voinut olla asianlaita. Heistä tuli tuonnempana hyviä kansallissosialisteja ja he pysyivätkin semmoisina, eivät ainoastaan puheissaan, vaan näyttivät sen toteen tunnollisella, kunnollisella ja rehellisellä työllään, jota suorittivat uuden liikkeen palveluksessa. Muuten oli itsestään selvää, että kykenevä puoluetoveri asetettiin yhtä ansiokkaan ei-puoluetoverin suhteen etusijalle. Mutta kukaan ei saanut mitään tointa yksinomaan puolueeseen kuulumisen perusteella. Se seikka, että uusi taloudenhoitaja noudatti näitä periaatteita järkähtämättömän päättävästi ja pani ne vähän kerrassaan täytäntöön, kaikesta vastustuksesta välittämättä, koitui myöhemmin liikkeelle suureksi hyödyksi. Ainoastaan sen ansiosta oli mahdollista, että vaikeana inflaatioaikana, jolloin kymmeniätuhansia liikeyrityksiä meni nurin ja tuhansien sanomalehtien täytyi lakata ilmestymästä, liikkeen taloudellinen toiminta ei joutunut pysähdyksiin, vaan pystyi täyttämään tehtävänsä, eikä siinä kyllin, vaan »Völkischer Beobachter» kehittyi

yhä edelleen. Noihin aikoihin se oli päässyt suurten sanomalehtien joukkoon.

Vuosi 1921 oli siinäkin suhteessa merkityksellinen, että minun onnistui asemani nojalla puolueen puheenjohtajana vähän kerrassaan vapauttaa myös liikkeen eri taloudelliset yritykset niin ja niin monen valiokunnan jäsenen arvosteluilta ja turhilta puheilta. Tämä oli tärkeää, koska mihinkään tehtävään ei olisi voitu saada todella kyvykästä miestä, jos kaiken maailman poropeukalot, jotka olivat tietävinään kaiken paremmin, olisivat milloin tahansa päässeet asioihin sekaantumaan, mistä olisi ollut seurauksena auttamaton sekamelska. Minkä jälkeen tuollaiset rikkiviisaat sitten useimmissa tapauksissa painuivat kaikessa hiljaisuudessa tiehensä nuuskimaan itselleen ja valvovalle tarkastelevalle toiminnalleen uutta temmellyskenttää. Oli ihmisiä, jotka ihan kuin potivat sellaista merkillistä tautia, että huomasivat aina ja kaikessa jotakin huomautettavaa; he olivat pysyvästi kuin pakahtuakseen täynnä mitä mainioimpia suunnitelmia, ajatuksia, ehdotuksia, tuumia, menetelmiä. Heidän ihanteellisin ja korkein päämääränsä oli sitten useimmissa tapauksissa sellaisen valiokunnan perustaminen, jonka olisi valvovana elimenä muka asiantuntijana nuuskittava toisten ihmisten kunnollista työtä. Miten loukkaavaa ja miten epäkansallissosialistista on, että miehet, jotka eivät asioita ymmärrä, tuppautuvat tämän tästä näyttämään viisauttaan todellisille ammattimiehille, sitä monikaan noista valiokunta-intoilijoista ei tainnut ollenkaan käsittää. Minä joka tapauksessa katsoin velvollisuudekseni ryhtyä suojelemaan kaikkia liikkeen kunnollisesti työskenteleviä ja vastuunalaisia voimia tuollaisilta aineksilta, antamaan heille tarpeellista selkänojaa ja takaamaan heille vastaisuudessa vapaat työskentelynmahdollisuudet.

Parhain keino muuten, miten päästä eroon tuommoisista valiokunnista, jotka eivät tehneet mitään tai ainoastaan rustasivat päätöksiä, joita oli käytännössä mahdoton toteuttaa, oli se, että niille annettiin jokin todellinen työ. Täytyi väkisinkin nauraa,

miten äänettömästi tuommoinen yhdistys silloin painui matkoihinsa ja yks'kaks' hävisi ihan jäljettömiin. Ajattelin silloin aina maamme suurinta sentapaista laitosta, valtiopäiviä. Miten äkkiä sieltäkin kaikki haihtuisivat kuin akanat tuuleen, jos niille jaarittelun ja lörpöttelyn asemesta annettaisiin tehtäväksi jokin todellinen työ, ja vielä sellainen työ, että se olisi jokaisen noiden suupalttien suoritettava omalla mieskohtaisella vastuullaan.

Jo tuohon aikaan niinkuin yleensä aina esitin sen vaatimuksen, että samoin kuin kaikkialla yksityiselämässä, niin on liikkeemme keskuudessakin kunkin sen eri liikeyrityksen kohdalta etsittävä siihen asti, kunnes kullekin paikalle löydetään ilmeisesti kykenevät ja rehelliset virkailijat, hoitajat tai ohjaajat. Mutta sitten näille oli määrättävä ehdoton arvovalta ja toimintavapaus alaspäin ja ehdoton vastuu ylöspäin, eikä tällöin saa arvovaltaa alaistensa suhteen ainoakaan, joka ei itse paremmin taida kysymyksessä olevaa työtä. Kahden vuoden aikana sain ajetuksi tämän tahtoni yhä suuremmassa määrin perille, ja nyt se jo on liikkeemme keskuudessa, ainakin niin pitkälle kuin ylin johto ulottuu, itsestään selvä asia.

Tämän menettelytavan ilmeinen menestys tuli näkyviin marraskuun 9 p:nä 1923: kun neljä vuotta sitä ennen liityin liikkeeseen, sillä ei ollut vielä omaa leimasintakaan. Marraskuun 9 p:nä 1923 puolueemme lakkautettiin ja sen omaisuus takavarikoitiin. Tämän arvo kohosi, kaikki arvoesineet ja sanomalehti mukaan luettuina, jo runsaasti sataan seitsemäänkymmeneen tuhanteen kultamarkkaan.

12. luku.

AMMATTIYHDISTYSKYSYMYS.

LIIKKEEMME nopea kasvu pakotti meidät v. 1922 määrittelemään kantamme eräässä kysymyksessä, joka ei ole täydellisesti ratkennut vielä tänäkään päivänä.

Pyrkiessämme tutkimaan niitä menetelmiä, jotka nopeimmin ja helpoimmin raivaisivat liikkeellemme tien suurten joukkojen sydämiin, törmäsimme aina uudelleen samaan väitteeseen, etteivät työläiset ikinä voi täysin kuulua meille, niin kauan kuin heidän etujensa valvonta puhtaasti ammatillisella ja taloudellisella alalla on toisinajattelevien ja näiden poliittisten järjestöjen käsissä.

Tuossa väitteessä oli tietenkin paljon perää. Työläinen, joka oli toimessa jossakin yrityksessä, ei yleisen käsityksen mukaan voinut ollenkaan olla ja tulla toimeen, jollei liittynyt jäseneksi johonkin ammattiyhdistykseen. Ei siinä kyllin, että hänen ammattinsa näytti ainoastaan siten olevan turvattu, hänen asemansa yrityksen palveluksessa tuntui ajan pitkään mahdolliselta ainoastaan hänen ollessaan ammattiyhdistyksessä jäsenenä. Työläisten enemmistö oli ammattiyhdistysten jäseniä. Nämä olivat ylipäänsä käyneet palkkataistelut ja solmineet palkkatariffit ja työsopimukset, jotka nyt turvasivat työntekijöille erisuuruiset tulot. Epäilemättä noiden taistelujen tulokset koituivat kaikkien saman yrityksen työläisten hyväksi, ja ainakin kunnollisesti, rehellisesti ajattelevalle miehelle täytyi

siitä aiheutua tunnonsoimauksia, kun hän kylläkin pisti ammattiyhdistysten taisteluilla hankitun palkan taskuunsa, mutta itse pysytteli taistelusta erossa.

Tavallisten porvarillisten yrittäjien kanssa oli näistä ongelmista vaikea keskustella. He eivät ymmärtäneet (tai eivät halunneet ymmärtää) kysymyksen aineellista enempää kuin moraalistakaan puolta. Vihdoin heidän omat luulotellut taloudelliset etunsa jo ennakolta puhuvat kaikkia heidän alaistensa työvoimien yhteenliittymisiä vastaan, niin että jo siitä syystä useimpien on vaikea arvostella asiaa ennakkoluulottomasti. Tässä asiassa siis on niinkuin monesti muutenkin välttämätöntä kääntyä asian ulkopuolella olevien puoleen, koska heitä ei ole vaanimassa se kiusaus, että pääasia jää sivuseikkojen vuoksi huomaamatta. Nämä sitten hyvällä tahdolla kykenevät paljon helpommin ymmärtämään asian, joka joka tapauksessa kuuluu meidän nykyisen ja vastaisen elämämme tärkeimpiin.

Olen jo tämän kirjan edellisessä osassa ilmaissut mielipiteeni ammattiyhdistysten olemuksesta ja tarkoituksesta ja välttämättömyydestä. Silloin asetuin sille kannalle, että niin kauan kuin ei valtion toimenpitein (jotka kuitenkin useimmissa tapauksissa jäävät tuloksettomiksi) tai yleisen uuden kasvatuksen tietä saada aikaan muutosta työnantajien suhtautumisessa työntekijöihin, jälkimmäisillä ei ole mitään muuta keinoa, kuin vedoten oikeuksiinsa yhdenvertaisena sopimuskumppanina talouselämässä itse valvoa etujaan. Tähdensin edelleen sitä, että semmoinen omien etujen valvonta on kyllä kokonaisen kansayhteisön etujen mukaista, jos sen avulla saadaan ehkäistyksi yhteiskunnalliset vääryydet, jotka aikoinaan pakostakin aiheuttavat kansan koko yhteisölle pahoja vaurioita. Selitin edelleen, että tämmöinen välttämättömyys täytyy ottaa huomioon, niin kauan kuin yrittäjien joukossa on henkilöitä, joilla ei omasta takaa ole lainkaan yhteiskunnallisten velvollisuuksien eikä edes kaikkein alkeellisimpien ihmisoikeuksienkaan tuntoa; ja tein siitä sen johtopäätöksen, että jos kerran sellaista itsepuolustusta

pidetään välttämättömänä, sen muotona voi sen tarkoituksesta johtuen olla ainoastaan työntekijöiden liittyminen yhteen ammattiyhdistysten perusteella.

Tämä minun yleinen käsitykseni ei ollut liioin v. 1922 lainkaan muuttunut. Mutta nyt täytyi tämän kysymyksen suhteen omaksutulle asenteelle keksiä selvä ja varma, täsmällinen määritelmä. Ei käynyt tyytyminen yhä edelleenkin yksinkertaisesti vain käsityksiin, vaan oli välttämätöntä tehdä niistä käytännölliset johtopäätökset.

Oli siis vastattava seuraaviin kysymyksiin:

1. Ovatko ammattiyhdistykset välttämättömiä?

2. Pitääkö kansallissosialistisen puolueen itsensä harjoittaa ammattiyhdistystoimintaa tai opastaa jäsenensä jossakin muodossa semmoiseen toimintaan?

3. Millainen pitää kansallissosialistisen ammattiyhdistyksen olla? Mitkä ovat meidän tehtävämme ja niiden tarkoitusperät?

4. Miten saamme sellaisia ammattiyhdistyksiä syntymään?

Ensimmäiseen kysymykseen luulen oikeastaan jo antaneeni riittävän vastauksen. Asioiden ollessa nykyisellään ei minun vakaumukseni mukaan voida tulla toimeen ilman ammattiyhdistyksiä. Päinvastoin, ne kuuluvat kansakunnan talouselämän tärkeimpiin laitoksiin. Mutta niillä ei ole merkitystä ainoastaan yhteiskuntapoliittisella, vaan vielä paljon suuremmassa määrin yleisellä kansallispoliittisella alalla. Sillä kansa, jonka laajat kerrokset saavat oikeaan osuneen ammattiyhdistysliikkeen avulla elämäntarpeensa tyydytetyksi, mutta samalla myös kasvatusta, saa sitä tietä erinomaisen suuren lisän vastustusvoimaansa olemassaolotaistelussa.

Ammattiyhdistykset ovat välttämättömiä ennen kaikkea tulevan talousparlamentin tai vastaavasti säätykamarien rakennuskivinä.

Toiseen kysymykseen on myös vielä helppo vastata. Jos kerran ammattiyhdistysliike on tärkeä, silloin on selvää, että kansallissosialismin täytyy määritellä asenteensa sen suhteen, ei ainoas-

taan puhtaasti teoreettisesti, vaan käytännössäkin. Mutta *miten*, sitä on jo kyllä vaikeampi selittää.

Kansallissosialistinen liike, joka silmämääränään, toimintansa tarkoitusperänä pitää kansallissosialistista kansallista valtiota, ei saa olla epätietoinen sen suhteen, että tuon valtion kaikkien tulevien laitosten täytyy aikoinaan syntyä ja kasvaa liikkeen omasta keskuudesta. On mitä suurin virhe luulla, että yks'kaks' voidaan aivan tyhjästä, kunhan vain on päästy valtaan, ryhtyä tiettyyn uudestijärjestelytyöhön, jollei ole jo sitä ennen varalla sellaista ihmisten peruskantaa, joka on ennakolta kasvatettu ennen kaikkea mielipiteiltään. Tässäkin pitää paikkansa periaate, että tärkeämpänä kuin ulkonainen muoto, joka on konemaisesti luotavissa varsin nopeasti, pysyy aina henki, joka tuommoisen muodon täyttää. Esimerkiksi suoraan käskemällä voi aivan hyvin saattaa johtajaperiaatteen diktatorisesti voimaan jossakin tietyssä valtioelimistössä. Mutta elävä siitä tulee ainoastaan siinä tapauksessa, että se on omassa kehityksessään itsestään vähitellen muodostunut aivan pienimmästä alustaan lähtien ja on saanut jatkuvan valinnan alaisena, jota elämän ankara todellisuus lakkaamatta harjoittaa, monien vuosien kuluessa hankituksi tämän periaatteen täytäntöön saattamiseen välttämättömän johtaja-aineksen.

Ei siis saa kuvitellakaan, että uuden valtiosäännön suunnitelmat otetaan noin vain kuin asiapaperisalkusta päivänvaloon ja sitten voidaan »saattaa voimaan» ylhäältäpäin annetun mahtikäskyn voimalla. Sellaista voidaan kyllä yrittää, mutta tulos ei varmastikaan ole elinkykyinen, vaan useimmissa tapauksissa kuolleena syntynyt. Se muistuttaa mieleeni kaikessa Weimarin hallitusmuodon syntyä ja sitä yritystä, kun Saksan kansalle koetettiin uuden hallitusmuodon keralla tarjota myös uutta lippua, jolla ei ollut mitään sisäistä yhteyttä kansamme viimeksi kuluneen puolenvuosisadan aikaisten kokemusten kanssa.

Myös kansallisosialistisen valtion täytyy varoa ryhtymästä moisiin kokeiluihin. Se voi kerran nousta ja kasvaa ainoastaan jo

aikoja olemassa olleen järjestön omasta keskuudesta. Tällä järjestöllä täytyy olla alun alkuaan kansallissosialistinen elämä omassa sisimmässään voidakseen vähitellen luoda elävän kansallissosialistisen valtion.

Niinkuin edellä jo tähdennettiin, talouskamarien alkusoluina pitää olla eri ammattien edustuslaitokset, siis ennen kaikkea ammattiyhdistykset. Mutta jos mieli tämän myöhemmän säätyedustuksen ja keskustalousparlamentin olla kansallissosialistinen laitos, silloin täytyy myös noiden tärkeiden alkusolujen olla kansallissosialistisen ajatustavan ja käsityksen kannattajia. Liikkeen laitokset on siirrettävä valtioon, mutta valtio ei voi yht'äkkiä taikoa vastaavanlaisia laitoksia tyhjästä, jollei niiden mieli jäädä täysin elottomiksi muodostumiksi.

Jo tältä korkeimmalta näkökannalta kansallissosialistisen liikkeen on tunnustettava oma ammattiyhdistystoimintansa välttämättömäksi.

Sen on se tunnustettava vielä siitäkin syystä, että niin hyvin työnantajien kuin työntekijöidenkin todella kansallissosialistinen kasvatus siinä mielessä, että molemmat on liitettävä ja sovitettava kansayhteisön yhteisiin puitteisiin, ei ole mahdollista teoreettisten opetusten, kehoitusten tai neuvojen ja varoitusten tietä, vaan jokapäiväisen elämän taistelussa. Siinä ja sen avulla liikkeen on noita suuria taloudellisia ryhmiä kasvatettava ja saatettava ne suurissa näkökohdissa lähemmäs toisiaan. Ilman semmoista valmistelevaa työtä jää kaikki toivo joskus vielä syntyvästä todellisesta kansayhteisöstä pelkäksi harhakuvitelmaksi. Ainoastaan suuri maailmankatsomuksellinen ihanne, jonka puolesta liike taistelee, voi vähän kerrassaan muodostaa sen yleisen tyylin, jonka vaikutuksesta uusi aika kerran ilmenee todella sisäisesti lujittuneena aikana eikä pelkästään keinotekoisena ulkokuorena.

Niinpä siis liikkeemme ei ole ainoastaan suhtauduttava myönteisesti ammattiyhdistysajatukseen semmoisenaan, vaan sen on myös päästettävä jäsentensä ja kannattajiensa lukemattomat

joukot käytännöllisessä toiminnassa osallisiksi tulevaa kansallissosialistista valtiota varten tarvittavasta kasvatuksesta.

Kolmanteen kysymykseen ilmenee vastaus edellä sanotusta.

Kansallissosialistiset ammattiyhdistykset eivät ole luokkataisteluelimiä, vaan ammattiedustuselimiä. Kansallissosialistinen valtio ei tunne »luokkia», vaan poliittisessa suhteessa ainoastaan kansalaisia, joilla on samat oikeudet ja sen mukaisesti myös samat yleiset velvollisuudet, sekä näiden rinnalla valtion alamaisia, joilla ei kuitenkaan valtiopoliittisessa suhteessa ole mitään oikeuksia.

Ammattiyhdistyksillä kansallissosialistisessa mielessä ei ole tehtävänä kokoamalla yhteen tiettyjä ihmisiä kansanruumiin keskuudesta muuttaa näitä vähitellen erikoiseksi luokaksi ryhtyäkseen sitten sen avulla taisteluun toisia, saman kansanruumiin omassa keskuudessa samaan tapaan organisoituneita muodostelmia vastaan. Tätä emme voi ammattiyhdistysten tehtävänä sinänsä ylipäänsä pitääkään, vaan se tehtävä annettiin niille vasta sillä hetkellä, jolloin niistä tuli marxilaisuuden taisteluvälineitä. *Ammattijärjestöt eivät ole »luokkataisteluelimiä», vaan marxilaisuus on tehnyt niistä luokkataistelunsa välikappaleen.* Se on luonut tämän taloudellisen aseen, jota kansainväliset maailmanjuutalaiset käyttävät hävittääkseen vapaiden, riippumattomien kansallisvaltioiden taloudellisen pohjan, tuhotakseen niiden kansallisen teollisuuden ja kansallisen kaupan ja pakottaakseen siten vapaat kansat orjuuteen yleismaailmallisten suurpääomajuutalaisten palveluksessa.

Kansallissosialististen ammattiyhdistysten on sitä vastoin, organisoimalla tietyt kansallisen taloustapahtumuksen osanottajien ryhmät, kohennettava itse kansallisen talouselämän varmuutta ja lujitettava sen voimaa poistamalla kaikki ne epäkohdat, joiden perimmäiset seuraamusilmiöt koituvat kansanruumiille tuhoisiksi, jotka vahingoittavat kansayhteisön ja sitä tietä myös valtion elävää voimaa koituen siten tietenkin taloudelle itselleen onnettomuudeksi ja turmioksi.

Kansallissosialistisille ammattiyhdistyksille ei lakko niin muo-

doin ole kansallisen tuotannon tuhoamis- ja järkyttämiskeino, vaan se on tämän kohottamis- ja edistämiskeino, se kun taistelee kaikkia niitä epäkohtia vastaan, jotka epäsosiaalisen luonteensa vuoksi ehkäisevät talouden tuotantokykyä ja sitä tietä yhteisön olemassaoloa. Sillä yksilön suorituskyky on aina syy-yhteydessä sen yleisen oikeudellisen ja yhteiskunnallisen aseman kanssa, joka hänellä on taloustapahtumuksessa, ja sen ainoastaan siitä johtuvan tietoisuuden kanssa, joka hänellä on tuon tapahtumuksen menestymisen välttämättömyydestä hänen oman etunsa kannalta.

Kansallissosialistisen työntekijän on tiedettävä, että kansallisen talouselämän kukoistus merkitsee hänen omaa aineellista onneaan.

Kansallissosialistisen työnantajan on tiedettävä, että hänen työläistensä onni ja tyytyväisyys ovat hänen oman taloudellisen suuruutensa olemassaolon ja kehityksen edellytys.

Kansallissosialistinen työntekijä ja kansallissosialistinen työnantaja ovat kumpikin koko kansayhteisön toimihenkilöitä ja asianvalvojia. Se suuri henkilökohtaisen vapauden määrä, joka heille toiminnassaan tällöin myönnetään, on selitettävissä sen tosiasian perusteella, että kokemus osoittaa laajan vapauden kohottavan yksilön suorituskykyä enemmän kuin ylhäältäpäin tuleva pakko, ja että edelleen on syytä estää mitään pääsemästä ehkäisemään luonnollista valintatapahtumusta, jonka on määrä suosia kykenevintä, pystyvintä ja ahkerinta.

Kansallissosialistisille ammattiyhdistyksille lakko on niin muodoin keino, jota saadaan ja jota kai on pakkokin käyttää ainoastaan niin kauan kuin ei vielä ole olemassa kansallissosialistista kansallista valtiota. Tämän on sitten molempien suurten ryhmien — työnantajien ja työntekijöiden — joukkotaistelun asemesta (jonka seuraus, tuotannon väheneminen, aina koituu koko kansayhteisön vahingoksi!) otettava huolekseen kaikkien oikeuksien vaalinta ja oikeusturva. Itse *talouskamarien* tehtävänä on kansallisen talouselämän vireillä pito ja sitä haittaavien puutteiden ja virheiden poistaminen. Mihin nykyisin päädy-

tään miljoonien ihmisten taistelun tietä, se täytyy vastaisuudessa ratkaista *säätykamareissa* ja *keskus-talousparlamentissa.* Silloin eivät enää yrittäjät ja työväestö joudu palkka- ja tariffitaistelussa riehumaan toisiaan vastaan vahingoittaen molempienkin taloudellista olemassaoloa, vaan ratkaisevat nämä ongelmat yhteisesti korkeammassa paikassa, jolla aina täytyy olla tulikirjaimin silmien edessä kansankokonaisuuden ja valtion etu kaiken muun yläpuolella.

Tässäkin täytyy, niinkuin kaikessa, olla määräävänä se rautainen periaate, että ensin on isänmaa, sitten tulee puolue.

Kansallissosialistisen ammattiyhdistysten tehtävä on kasvatus ja valmistus itse tähän päämäärään, joka sitten kuuluu seuraavasti: *Kaikkien yhteinen työ meidän kansamme ja meidän kansamme valtion pystyssä pitämiseksi, kunkin synnynnäisten ja kansayhteisön kehittämien ja kouluttamien kykyjen ja voimien mukaisesti.*

Neljänteen kysymykseen: Miten saamme sellaisia ammattiyhdistyksiä syntymään? vastaaminen tuntui aikoinaan verrattomasti vaikeimmalta.

Ylipäänsä on helpompi ryhtyä joitakin laitoksia perustamaan uudella kuin vanhalla alueella, jossa jo on ennestään olemassa samantapaiset laitokset. Sellaiselle paikkakunnalle, missä ei ennestään ole ollut olemassa jotakin tietynlaista liikeyritystä, voi helposti semmoisen perustaa. Se on vaikeampaa, jos paikkakunnalla jo ennestään on olemassa samantapainen yritys, ja kaikkein vaikeinta silloin, kun on samalla olemassa sellaiset edellytykset, joiden vallitessa ainoastaan toinen voi menestyä. Sillä silloin on perustajilla edessään semmoinen tehtävä, ettei ole ainoastaan saatava omaa yritystä pystyyn, vaan heidän täytyy, jos mieli saada se pystyssä pysymään, tuhota siihen saakka paikkakunnalla toiminut.

Kansallissosialistinen ammattiyhdistys toisten ammattiyhdistysten rinnalla on mielettömyys. Sillä senkin on tunnettava itsensä maailmankatsomuksellisen tehtävänsä ja tästä johtuneen vel-

voituksen läpitunkemaksi, että näet sen on oltava suvaitsematon toisia samantapaisia, saati vihamielisiä muodostelmia kohtaan, samoin kuin sen on ehdottoman välttämättömästi korostettava omaa minäänsä. Tässäkään ei ole olemassa yhteisymmärrykseen pääsyn mahdollisuuksia eikä sovittelumahdollisuuksia samansuuntaisten pyrkimysten kanssa, vaan yksinomaan *ehdottomasti ainoan oikeuden voimassapito.*

Sellaiseen kehitykseen pääsemiseksi oli olemassa kaksi tietä:

1. voitiin perustaa oma ammattiyhdistys ja sitten vähitellen ryhtyä taisteluun kansainvälisiä marxilaisia ammattiyhdistyksiä vastaan; tai voitiin

2. tunkeutua marxilaisiin ammattiyhdistyksiin ja pyrkiä nämä itse täyttämään uudella hengellä eli muovailemaan nämä uuden ajatusmaailman välikappaleiksi.

Ensimmäistä tietä vastaan voitiin esittää seuraavat epäilykset: rahalliset vaikeutemme olivat vielä tuohon aikaan hyvin huomattavat, käytettävinämme olevat varat aivan vähäpätöiset. Vähitellen yhä suurempaan vauhtiin pääsevä inflaatio vaikeutti asemaa vielä siten, että noina vuosina tuskin olisi voitu puhua jäsenille uuden ammattiyhdistyksen tuottamasta kouraantuntuvasta hyödystä. Yksityisillä työntekijöillä ei siltä kannalta katsoen ollut mitään syytä maksaa jäsenmaksuja uudelle ammattiyhdistykselle. Jo vanhastaan olemassaolevat marxilaisetkin ammattiyhdistykset olivat melkeinpä romahduksen partaalla, kunnes herra Cunon nerokkaan Ruhrilla-toiminnan ansiosta niiden syliin yht'äkkiä tipahti miljoonia. Tätä ns. »kansallista» valtakunnankansleria on lupa sanoa marxilaisten ammattiyhdistysten pelastajaksi.

Me emme siihen aikaan voineet ottaa laskelmissamme huomioon tuommoisia rahallisia mahdollisuuksia; eikä kenestäkään voinut tuntua houkuttelevalta liittyä uuteen ammattiyhdistykseen, joka ei, rahallisen voimattomuutensa vuoksi, olisi pystynyt tarjoamaan kerrassaan mitään. Toisaalta taas minun täytyi ehdottomasti asettua vastustamaan sitä, että sellaisesta uudesta

järjestöstä olisi tullut vain laiskanvirkoja enemmän tai vähemmän suurille hengille.

Ylipäänsä oli henkilökysymykselläkin tässä yhteydessä erinomaisen suuri osansa. Minulla ei ollut siihen aikaan tiedossani yhtään ainoaa miestä, jolle olisin voinut uskoa tämän valtavan suuren tehtävän ratkaisun. *Se mies, joka olisi tuohon aikaan todellakin pystynyt murskaamaan marxilaiset ammattiyhdistykset ja olisi kyennyt tuon hävittävän luokkataistelun laitoksen sijaan kohottamaan kansallissosialistisen ammattiyhdistysaatteen voittoon, olisi kuulunut meidän kansamme todella suurten miesten joukkoon, ja hänen rintakuvansa olisi aikoinaan täytynyt pystyttää Regensburgin Walhallaan jälkimaailman muistoksi.*

Mutta en tuntenut tuohon aikaan ainoaakaan sellaista päätä, joka olisi sopinut semmoiselle jalustalle.

On aivan väärin antaa tässä yhteydessä sen tosiseikan johtaa itseään harhaan, että samoinhan kansainvälisissäkin ammattiyhdistyksissä on pelkkiä »tavallisia» miehiä. Se ei todellisuudessa merkitse yhtään mitään; sillä siihen aikaan, jolloin nuo yhdistykset perustettiin, ei ollut mitään muita sentapaisia olemassa. Nykyisin täytyy kansallissosialistisen liikkeen taistella jo ammoiset ajat olemassa ollutta suunnattoman suurta ja pienimpiä yksityiskohtiaan myöten valmiiksi rakennettua jättiläisjärjestöä vastaan. Mutta valloittajan täytyy aina olla puolustajaa nerokkaampi, jos hänen mieli tämä voittaa. Marxilaisten ammattiyhdistyslinnaa pystyvät tällä hetkellä kylläkin hallitsemaan ja vallitsemaan tavalliset puoluepomot, mutta sen kimppuun pystyy ryntäämään ainoastaan vastakkaisella puolella olevan suuruudeltaan ylivoimaisen miehen hurja tarmokkuus ja nerokas kyky. Jollei semmoista löydy, on tarkoituksetonta haastaa riitaa kohtalon kanssa ja vielä paljon sitäkin mielettömämpää yrittää väkisin ajaa asiaa perille ilman riittäviä apukeinoja.

Tässä kohdin on syytä muistaa sitä havaintoa, että elämässä on monestikin parempi jättää jokin asia toistaiseksi lepäämään

kuin panna se sopivien voimien puutteessa vain puolinaisesti tai heikosti alulle.

Tässä tuli vielä lisäksi toinen harkinta, jota ei pitäisi leimata kansan yllytykseksi. Minulla oli silloin ja on yhä vielä tänäkin päivänä se järkkymätön vakaumus, että on vaarallista kytkeä suurta poliittis-maailmankatsomuksellista liikettä liian varhain yhteen taloudellisten asioiden kanssa. Varsinkin meidän Saksan kansamme suhteen tämä pitää paikkansa. Sillä täällä meillä semmoisessa tapauksessa taloudellinen kamppailu heti paikalla riistää tarmon pois poliittisesta taistelusta. Niin pian kuin ihmiset ovat päätyneet siihen vakaumukseen, että he säästäväisyydellä voivat saada hankituksi oman pikku talonkin, he antautuvat pelkästään tähän tehtävään eikä heiltä enää liikene lainkaan aikaa poliittiseen taisteluun niitä vastaan, jotka tavalla tai toisella aikovat heiltä joskus vielä riistää taas pois heidän säästämänsä lantit. Sen sijaan, että kamppailisivat poliittisessa taistelussa saavuttamansa käsityksen ja vakaumuksen puolesta, he aina vain hautovat »asutus»-ajatuksiaan, ja useimmissa tapauksissa he eivät sitten saavuta yhtään mitään.

Kansallissosialistinen liike on nykyhetkellä taistelunsa alussa. Sen täytyy suureksi osaksi vasta muodostaa ja täydentää maailmankatsomuksellinen kuvansa. Sen on taisteltava jokaisen tarmonsa hivenen voimalla suurten aatteidensa voittoon saattamisen puolesta, ja menestys on ajateltavissa ainoastaan siinä tapauksessa, että sen kaikki voimat asetetaan kokonaisuudessaan tämän taistelun palvelukseen.

Mutta miten suuresti pelkästään taloudellisten ongelmien parissa askartelu voi lamauttaa toimivaa taisteluvoimaa, sen voimme nähdä juuri tähän aikaan omasta maastamme otetusta klassillisesta esimerkistä:

V:n 1918 marraskuun vallankumousta eivät panneet toimeen ammattiyhdistykset, vaan se tapahtui vastoin näiden tahtoa. Eikä Saksan porvaristo käy lainkaan poliittista taistelua Saksan tule-

vaisuuden puolesta, koska se luulee talouden rakentavan toiminnan riittävästi turvaavan tuon tulevaisuuden.

Meidän pitäisi ottaa semmoisista kokemuksista oppia; sillä ei meidänkään kävisi sen kummemmin. Kuta enemmän keräämme liikkeemme koko voiman yhteen poliittiseen taisteluun, sitä pikemmin saamme laskea saavuttavamme menestystä pitkin koko linjaa; mutta kuta enemmän kasaamme *ennen aikojaan* kannettavaksemme ammattiyhdistys-, asutus- yms. ongelmia, sitä pienemmäksi siitä meidän asiallemme kokonaisuutena koituva hyöty jää. Sillä niin tärkeitä kuin nuo asiat ovatkin, niiden toteuttaminen suuressa mitassa voi tulla kysymykseen vasta sitten, kun jo olemme siinä asemassa, että pystymme asettamaan julkisen vallan noiden ajatusten palvelukseen. Siihen saakka nuo kysymykset lamauttaisivat liikettämme sitä suuremmassa määrässä, kuta aikaisemmin se alkaisi askarrella niiden parissa ja kuta enemmän ne pääsisivät rajoittamaan sen *maailmankatsomuksellista* tahtoa. *Siinä tapauksessa voitaisiin helposti johtua siihen, että ammattiyhdistys-näkökohdat pääsisivät ohjaamaan poliittista liikettä, sen sijaan että maailmankatsomus pakottaa ammattiyhdistykset omille raiteilleen.*

Mutta todellista hyötyä voi liikkeellemme samoin kuin meidän kansallemme ylimalkaan koitua kansallissosialistisesta ammattiyhdistysliikkeestä ainoastaan siinä tapauksessa, että tämä on maailmankatsomukseltaan jo niin voimakkaasti meidän kansallissosialististen aatteidemme hapattama, ettei sitä enää uhkaa vaara joutua marxilaisten raiteille. Sillä sellainen kansallissosialistinen ammattiyhdistys, joka käsittäisi kutsumuksekseen ainoastaan kilpailun marxilaisten ammattiyhdistysten kanssa, olisi pahempi asia kuin jollei sitä olisi ollenkaan olemassa. Sen ei ole ilmoittauduttava taisteluun marxilaisten ammattiyhdistysten kanssa ainoastaan *järjestönä*, vaan ennen kaikkea *aatteena*. Sen täytyy siihen iskiessään iskeä luokkataistelun ja luokka-ajatuksen julistajaan ja sen on päästävä tämän asemesta Saksan kansalaisten ammattietujen valvojaksi.

Kaikki nuo näkökohdat puhuivat siihen aikaan ja puhuvat yhä vielä nytkin *omien* ammattiyhdistysten perustamista *vastaan*, jollei mahdollisesti yks'kaks' ilmesty semmoista *miestä*, jonka kohtalo on aivan ilmeisesti kutsunut juuri tämän kysymyksen ratkaisijaksi.

Oli siis olemassa ainoastaan kaksi muuta mahdollisuutta: joko neuvoa omia puoluetovereitamme eroamaan ammattiyhdistyksistä tai sitten pysymään edelleen paikoillaan jo olemassa olevissa vaikuttaakseen niiden sisässä mahdollisimman hajoittavasti.

Minä suosittelin ylipäänsä jälkimmäistä tietä.

Erikoisesti v. 1922—23 saattoi ilman muuta tehdä niin, sillä se rahallinen hyöty, jonka ammattiyhdistykset saivat inflaatioaikana kootuksi meidän liikkeemme sen nuoruuden vuoksi vielä verraten harvalukuisilta jäseniltä, oli yhtä tyhjän kanssa. Mutta sen sijaan ammattiyhdistyksille koitui siitä hyvin suuri vahinko, sillä niiden kansallissosialistiset jäsenet olivat niiden ankarimmat arvostelijat ja siten niiden sisäisiä hajoittajia.

Tuohon aikaan kielsin kokonaan kaikki semmoiset kokeilut, joissa itsessään jo oli ennakolta epäonnistumisen siemen. Olisin pitänyt rikoksen veroisena ottaa työläiseltä hänen niukasta työansiostaan niin ja niin paljon sellaisen laitoksen hyväksi, jonka hyödystä jäsenilleen en ollut sisimmässäni vakuuttunut.

Jos jokin uusi poliittinen puolue joskus taas häviää, se on tuskin koskaan vahinko, päinvastoin melkein aina hyöty, eikä kenelläkään ole oikeutta sen johdosta ruikuttaa; sillä mitä yksilö antaa jollekin poliittiselle liikkeelle, sen hän kyllä joutuu antamaan myötämöisin. Mutta joka maksaa jäsenmaksuja ammattiyhdistykseen, hänellä on oikeus vaatia sitä täyttämään hänelle luvatut vastasitoumukset. Jollei tätä oteta huomioon, silloin tuommoisen ammattiyhdistyksen perustajat ovat petkuttajia tai ainakin kevytmielisiä ihmisiä, jotka täytyisi saattaa vastaamaan teostaan.

Mekin menettelimme v. 1922 tämän katsantokannan mukai-

sesti. Toiset näköjään ymmärsivät asian paremmin ja perustivat ammattiyhdistyksiä. He moittivat meitä semmoisen laitoksen puutteesta pitäen sitä kaikkein ilmeisimpänä merkkinä väärään osuneesta ja ahdashenkisestä käsityskannasta. Mutta ei kestänyt kauankaan, ennen kuin nuo vastaperustetut yhdistykset itsekin jo hävisivät olemattomiin, niin että lopputulos oli sama kuin meillä. Se vain oli eroa, että me emme olleet pettäneet itseämme enempää kuin toisiakaan.

13. luku.

SAKSAN SODANJÄLKEINEN LIITTOPOLITIIKKA.

SAKSAN valtakunnan ulkopoliittisen johdon hajanaisuus tarkoituksenmukaisen liittopolitiikan periaatteellisten suuntaviivojen määrittelyssä ei vallankumouksen jälkeen ainoastaan jatkunut, vaan paheni vielä entisestään. Sillä jos sodanedellisenä aikana saattoi valtionjohtomme ulkopoliittisten virheiden syynä pitää yleistä poliittisten käsitteiden sekaannusta, ne sodan jälkeen jo olivat rehellisen tahdon puutetta. Oli luonnostaan selvää, etteivät ne piirit, jotka vallankumouksen avulla näkivät vihdoinkin päässeensä hävittävien päämääriensä perille, voineet tuntea mielenkiintoa semmoista liittopolitiikkaa kohtaan, jonka lopputuloksena täytyi olla vapaan Saksan valtakunnan palauttaminen ennalleen. Ei siinä kyllin, että sellainen kehitys olisi ollut ristiriidassa marraskuunrikoksen sisäisen tarkoituksen kanssa, eikä liioin vielä siinäkään, että se olisi aiheuttanut keskeytyksen Saksan talouselämän ja työvoiman kansainvälistämisessä, ehkäpä olisi tehnyt siitä kokonaan lopunkin, vaan ulkopoliittisen vapaudenpyrkimyksen seuraamusilmiöinään valtakunnan sisällä aiheuttama poliittinen vaikutus olisi tulevaisuudessa muodostunut nykyiselle valtiovallalle kohtalokkaaksi. Ei voi hevin ajatella kansakunnan nousua ilman sitä ennen tapahtunutta kansallista heräämistä, samoin kuin päinvastoin jokainen valtava ulkopoliittinen menestys pakostakin aiheuttaa samantapaisia jälkivaikutuksia. Jokainen vapaustaistelu

johtaa, niin kokemus osoittaa, kansallistunnon ja itsetietoisuuden nousuun, mutta samalla myös suurempaan herkkyyteen ja närkkäyteen epäkansallisten ainesten ja samanlaisten pyrkimysten suhteen. Olosuhteisiin ja henkilöihin, joita rauhallisina aikoina siedetään, eipä kaikesti edes huomatakaan, ei mullistavan kansallisen innostuksen kausina ainoastaan suhtauduta torjuvasti, vaan niitä vastaan noustaan vastarintaan, joka näille usein koituu kohtalokkaaksi. Muistettakoon esim. yleistä vakoojainpelkoa, joka sotien syttyessä yht'äkkiä kiihdyttää ihmisten intohimot kiehumispisteeseen ja johtaa mitä häikäilemättömimpiin, monesti aivan aiheettomiinkin vainoihin, vaikka vakoojavaara toki lienee suurempi rauhanajan pitkinä vuosina, joskaan se ei, luonnollisista syistä, saavutakaan samassa määrin yleistä huomiota.

Marraskuun tapahtumien vaikutuksesta pinnalle huuhtoutuneiden valtion loisolioiden hieno vainu aavistaa jo tästä syystä, että viisaan liittopolitiikan tukema Saksan kansan vapausliike ja siitä johtuva kansallisten intohimojen leimahtaminen ilmi liekkiin voisi mahdollisesti tehdä lopun heidän omasta rikollisesta olemassaolostaan.

Siltä kannalta käy ymmärrettäväksi, minkä vuoksi v:sta 1918 määräävässä asemassa olleet hallituspaikat ovat ulkopoliittisessa suhteessa kerta kaikkiaan pettäneet odotukset ja melkein aina suunnitelmallisesti työskennelleet vastoin Saksan kansakunnan todellisia etuja. Sillä se, mikä ensi silmäyksellä voisi näyttää suunnitelmallisuuden puutteelta, paljastuu sitä lähemmin tarkastettaessa ainoastaan sen tien johdonmukaiseksi noudattamiseksi, jolle v:n 1918 marraskuunvallankumous ensi kerran lähti aivan julkisesti.

Tosin kyllä tässä täytyy tehdä ero valtionasioidemme vastuunalaisten johtajien — tai pikemminkin niiden, joiden »pitäisi» olla niistä vastuussa —, parlamentaaristen poliittisten kannunvalajien keskinkertaisen joukon sekä kansamme lammasmaisen kärsivällisen suuren, typerän katraan kesken.

Edelliset tietävät, mitä tahtovat. Jälkimmäiset tekevät jäljestä, joko siksi, että tietävät sen tai ovat ainakin liian pelkurimaisia noustakseen häikäilemättä vastustamaan huomaamaansa ja vahingolliseksi havaitsemaansa. Mutta muut alistuvat kaikkeen ymmärtämättömyyttään ja tyhmyyttään.

Niin kauan kuin Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue oli laajuudeltaan ainoastaan pieni ja vähän tunnettu yhdistys, ulkopoliittiset ongelmat saattoivat monien sen kannattajien mielestä olla toisarvoisia kysymyksiä. Erittäinkin sen vuoksi, että juuri meidän liikkeemme on aina periaatteellisesti edustanut ja sen täytyy edustaa sitä käsitystä, että ulkonaista vapautta ei saada lahjaksi taivaalta eikä miltään maalliselta vallalta eikä voimalta, vaan että se voi olla ainoastaan sisäisen voimankehityksen hedelmä. *Ainoastaan poistamalla Saksan sortumisen syyt samoin kuin tuhoamalla siitä hyötyjät voidaan luoda ulkonaisen vastarinnan edellytykset.*

Siten voi kyllä ymmärtää, että tuommoisista näkökohdista johtuen nuoren liikkeemme alkuaikoina ulkopoliittisten kysymysten merkitys joutui siirtymään taka-alalle sen sisäisten uudistustarkoitusten tieltä.

Mutta kun sitten pienen, merkityksettömän yhdistyksen puitteet avartuivat ja lopulta särkyivät ja nuori muodostelmamme saavutti suuren liikkeen merkityksen, silloin jo kävi selväksi, että oli välttämätöntä määritellä sen kanta ulkopoliittisen kehityksen kysymyksissä. Täytyi määrätä suuntaviivat, jotka paitsi sitä, etteivät olleet meikäläisen maailmankatsomuksen periaatteellisten käsitysten kanssa ristiriidassa, olivat jopa tuon katsantokannan tulos.

Juuri Saksan kansan ulkopoliittisen koulutuksen puutteesta aiheutuu nuorelle liikkeellemme velvoitus, että sen on välitettävä yksityisille johtajille samoin kuin suurille joukoillekin suuripiirteisten suuntaviivojen avulla sellaisen ulkopoliittisen ajattelun muoto, joka on kaiken joskus vastaisuudessa tapahtuvan niiden ulkopoliittisten valmistelujen käytännöllisen toteuttami-

sen edellytys, joiden päämääränä on Saksan kansan vapauden sekä valtakunnan todellisen itsenäisyyden palauttamistyö.

Se olennainen perus- ja johtoajatus, joka meidän tätä asiaa arvosteltaessa aina on pidettävä mielessä, on se, että myös ulkopolitiikka on ainoastaan keino päämäärään pääsemiseksi, mutta päämääränä on yksinomaan meidän oman kansamme edistäminen. Mitään ulkopoliittisia harkintoja ei voida johtaa muusta kuin ainoastaan seuraavasta näkökohdasta lähtien: *hyödyttääkö se meidän kansaamme nyt tai tulevaisuudessa, vai koituuko se sille vahingoksi?*

Tämä on ainoa ennalta omaksuttu mielipide, joka tätä kysymystä käsiteltäessä saa tulla kuuloon. Puoluepoliittiset, uskonnolliset, inhimillisyys-, ylipäänsä kaikki muut näkökohdat on kerta kaikkiaan jätettävä pois luvusta.

卐

Sodanedellisenä aikana oli Saksan ulkopolitiikan tehtävänä meidän kansamme ja sen lasten toimeentulon turvaaminen tällä maapallolla valmistamalla teitä, jotka saattoivat johtaa tuohon päämäärään, samoin kuin tällöin tarvittavien apuvoimien hankkiminen etsimällä tarkoituksenmukaisia liittolaisia. Se on tänäkin päivänä sama, ainoastaan seuraava seikka erona: *Ennen sotaa oli kysymyksessä Saksan kansan säilymisen edistäminen ottamalla huomioon, että oli käytettävänä riippumattoman, mahtavan valtion voima, nykyisin sen sijaan on ensin annettava kansalle vapaan, mahtavan valtion muodossa takaisin se voima, joka on tuonnempana harjoitettavan käytännöllisen ulkopolitiikan edellytys, ulkopolitiikan, jonka tarkoituksena on meidän kansamme pystyssä pitäminen, edistäminen ja elättäminen tulevaisuuden varalle.*

Toisin sanoen: *Saksan nykypäivien ulkopolitiikan päämääränä pitää olla huomispäivän vapauden uudelleen saavuttamisen valmistelu.*

Tällöin on aina pidettävä mielessä seuraava perustavanluonteinen periaate: *se mahdollisuus, että kansa taistelemalla voi*

uudelleen saavuttaa vapautensa, ei ole ehdottomasti kytkeytynyt siihen seikkaan, että sen valtioalue on kokonainen ja yhtenäinen, vaan paljon suuremmassa määrin se on sen varassa, että on olemassa vaikkapa pienikin tuon kansan ja valtion jäännös ja sillä tarpeellinen määrä vapautta, niin että se ei pysty olemaan yksistään koko kansan henkisen yhteyden kannattaja, vaan myös sen sotilaallisen vapaustaistelun valmistaja.

Jos satamiljoonainen kansa valtiollisen yhtenäisyytensä säilyttääkseen yhteisesti sietää orjuudeniestä, se on paljon pahempi, kuin jos sellainen valtio ja sellainen kansa olisi joutunut tuhon omaksi ja ainoastaan osa siitä olisi saanut säilytetyksi täydellisen vapauden. Tosin kyllä edellyttäen, että tuon viimeisen jäännöksen mielen täyttäisi tietoisuus siitä pyhästä kutsumuksesta, ettei sen ole ainoastaan lakkaamatta julistettava menetettyjen alueiden henkistä ja sivistyksellistä erottamattomuuttaan, vaan että sen on myös ryhdyttävä aseellisesti varustautumaan sen varalta, että saa joskus vihdoin onnettomat, sorron alaisiksi joutuneet osat vapautetuiksi ja liitetyiksi jälleen omaan yhteyteensä.

Edelleen on muistettava, että kysymys jonkin kansan ja valtion menetettyjen osien takaisin hankkimisesta on aina ensi sijassa kysymys emämaan poliittisen vallan ja riippumattomuuden uudelleen saavuttamisesta, että siis semmoisessa tapauksessa menetettyjen alueiden edut on ehdottomasti, arvelematta toistaiseksi syrjäytettävä sen ainoan harrastuksen rinnalla, että pääalueen vapaus on ensin palautettava. Sillä kansan sorrettujen, kansan yhteisöstä eroon joutuneiden sirpaleiden tai valtakunnan menetettyjen maakuntien vapautusta ei saavuteta sorrettujen lausumien toivomusten enempää kuin jäljelle jääneiden esittämien vastalauseiden avulla, vaan entisen yhteisen isänmaan enemmän tai vähemmän itsenäisinä pysyneiden jäännösten voimakeinoilla.

Niinpä siis menetettyjen alueiden takaisin saamisen edellytyksenä on mitä voimaperäisin jäljelle jääneen tynkävaltion edistäminen ja lujittaminen samoin kuin sen asukkaiden sydämissä

uinuva järkkymätön päätös, että siten muodostuva uusi voima on hetken lyödessä omistettava koko kansan vapautuksen ja yhdistämisen palvelukseen: siis erotettujen alueiden etujen *syrjäyttäminen* sen ainoan tavoitteen tieltä, että säilyneelle jäännökselle on hankittava sellainen määrä poliittista valtaa ja voimaa, joka on edellytyksenä vihamielisten voittajien tahdon saneleman olotilan muuttamiseen. *Sillä sorrettuja maita ei saateta takaisin yhteisen valtakunnan helmaan leimuavilla vastalauseilla, vaan iskuvoimaisella miekalla.*

Tämän miekan takominen on kansan sisäpoliittisen johdon tehtävä; takomistyön turvaaminen ja asetoverien etsiminen taas ulkopoliittisen johdon tehtävä.

卐

Tämän kirjan ensimmäisessä osassa olen tehnyt selkoa Saksan sodanedellisen liittopolitiikan puolinaisuudesta. Saksan kansan vastaisen säilymisen sekä sen elättämisen neljästä tiestä valittiin joukosta neljäs ja epäsuotuisin. Terveen eurooppalaisen maapolitiikan asemesta turvauduttiin siirtomaa- ja kauppapolitiikkaan. Tämä oli sitäkin suurempi virhe, kun siten arveltiin voitavan päästä aseellisesta välienselvittelystä. Tuloksena siitä, että yritettiin istua yhtä aikaa monella eri tuolilla, oli niinkuin tunnettua, että pudottiin niiden väliin, ja maailmansota oli vain Saksan valtakunnan viimeinen kuittaus sen ulkopolitiikan harhaan osumisesta.

Oikea tie olisi jo siihen aikaan ollut *kolmas tie: mannermaavallan lujittaminen hankkimalla uutta maata Euroopasta*, jolloin juuri sitä tietä myöhäisempi täydennyksen hankkiminen siirtomaa-alueista olisi näyttänyt olevan luonnostaan mahdollisuuden rajoissa. Tämä politiikka olisi kylläkin ollut toteutettavissa ainoastaan liitossa Englannin kanssa tai sitten kartuttamalla sotilaallisia voimavaroja niin suunnattomassa määrässä, että sivistystehtävät olisivat neljäksi-, viideksikymmeneksi vuo-

deksi syrjäytyneet kokonaan taka-alalle. Tämä olisi ollut aivan hyvin puolustettavissa. Kansakunnan kulttuurimerkitys on melkein aina sen poliittisen vapauden ja riippumattomuuden varassa, joten viimeksi mainittu siis on edellisen olemassaolon tai pikemminkin synnyn edellytys. Sen vuoksi ei mikään uhraus voi olla liian suuri poliittisen vapauden turvaamiseksi. Mitä valtion sotilaallisia voimakeinoja suhteettomasti kartuttaessa tulee otetuksi pois yleisistä kulttuuritarpeista, se voidaan myöhemmin mitä runsaimmassa määrin taas niille korvata. Niin, voidaanpa sanoa, että sen jälkeen, kun voimat on noin keskitetysti ponnistettu yhteen ainoaan suuntaan, valtiollisen riippumattomuuden säilyttämiseen tavallisesti seuraa eräänlainen jännityksen laukeaminen tai tasoitus, kun kansakunnan siihen saakka laiminlyötyinä olleet kulttuurivoimat puhkeavat suorastaan yllättävään kukoistukseen. Persialaissotien hädästä kasvoi ja kehkeytyi Perikleen aikakauden kukoistus, ja puunilaissotien huolten jälkeen alkoi Rooman valtiolaitos omistautua korkeamman kulttuurin palvelukseen.

Tuollaista kansan kaikkien muiden etujen ehdotonta alistamista yhden ainoan tehtävän palvelukseen, tulevan aseiden mittelyn valmisteluun valtion turvaamiseksi vastaisuudessa ei kylläkään voida uskoa parlamentaaristen pölkkypäiden ja epäkelpojen enemmistön päätösten varaan. Fredrik Suuren mittaisen miehen isä kykeni valmistelemaan tulevaa aseellista yhteenottoa syrjäyttämällä kaiken muun, mutta meikäläisen juutalaisleimaisen demokraattisen parlamenttimielettömyyden isät eivät semmoiseen pysty.

Jo tästä syystä siis voitiin sodanedellisenä aikana ryhtyä aseellisiin valmisteluihin uuden maan ja kamaran hankkimiseksi Euroopasta ainoastaan vaillinaisesti, niin että oli vaikea ajatella tulla toimeen hankkimatta tueksi tarkoitukseen sopivia liittokumppaneita.

Mutta koska ylipäänsä ei tahdottu tietää mitään suunnitelmallisista sodanvalmisteluista, luovuttiin siitä ajatuksesta, että

hankittaisiin uutta maata Euroopasta, ja uhrattiin, ryhtymällä sen sijaan harjoittamaan siirtomaa- ja kauppapolitiikkaa, muuten mahdollinen liitto Englannin kanssa nojautumatta kuitenkaan, niinkuin olisi ollut järjenmukaista, samalla Venäjään, ja niin sitten lopulta kompastuttiin suoraan maailmansotaan, kaikkien muiden hylkääminä paitsi Habsburgien perinnäisen pahuuden.

卐

Jos mieli luonnehtia Saksan nykyistä ulkopolitiikkaa, on sanottava, ettei siinä ylimalkaan ole olemassa mitään näkyviä tai käsitettäviäkään suuntaviivoja. Ennen sotaa erehdyttiin lähtemään neljännelle tielle, mutta sitäkin sitten noudatettiin ainoastaan puolittain, mutta vallankumouksen jälkeen ei terävinkään silmä ole pystynyt keksimään enää laisinkaan mitään tietä. Vielä enemmän kuin ennen sotaa puuttuu kaikkea suunnitelmallista harkintaa, jollei ota huomioon sitä, että yritetään ehkäistä viimeisetkin meidän kansamme kohentamisyritykset.

Jos kylmästi punnitsee Euroopan nykyisiä valtasuhteita, päätyy seuraavaan tulokseen:

Jo kolmen vuosisadan ajan on meidän mantereemme historiassa ollut määräävänä tekijänä Englannin pyrkimys, käyttämällä kiertotienä keskenään tasaväkisiä Euroopan valtoja, joiden voimasuhteet sitovat toinen toisensa, luoda itselleen välttämätön selkäsuoja turvatakseen suurten, maailmanpoliittisten brittiläisten tarkoitusperien toteuttaminen.

Brittiläisen diplomatian perinteiset pyrkimykset, joille Saksassa voi asettaa vastineeksi ainoastaan Preussin armeijan perinteet, ovat kuningatar Elisabetin ajoista suunnitelmallisesti tähdänneet siihen, että kaikin keinoin on estettävä mitään Euroopan suurvaltaa pääsemästä kohoamaan yleisen suuruusjärjestyksen puitteiden yli, jopa tarpeen vaatiessa ehkäistävä se sotilaallisesti asioihin puuttumalla. Englannin tällaisissa tapauk-

sissa käyttämät voimakeinot ovat vaihdelleet aina kulloinkin vallitsevan asiaintilan tai tehtävän mukaan; mutta päättäväisyys ja tarmokkuus niihin ryhdyttäessä on aina ollut sama. Niin, kuta vaikeammaksi Englannin asema aikojen kuluessa muodostui, sitä välttämättömämmältä Britannian valtakunnanjohdosta tuntui moisen keskinäisestä suuruuskilpailusta johtuvan Euroopan eri valtioiden voimien yleisen lamaannustilan voimassapito. Entisen Pohjois-Amerikan siirtomaa-alueen poliittinen irroittautuminen emämaasta johti seuraavina aikoina vielä entistäkin suurempiin ponnistuksiin ehdottoman Euroopan-selkäsuojan säilyttämiseksi. Siten Englannin valtion voima kohdistui — sen jälkeen kun Espanja ja Alankomaat oli kukistettu suurina merivaltoina — ylöspäin pyrkivää Ranskaa vastaan siihen saakka, kunnes vihdoin Napoleon I:n kukistuessa tuon Englannille vaarallisimman sotilasvallan ylivallanvaaraa saattoi pitää murrettuna.

Englannin valtiotaidon uuteen suuntaamiseen nyt Saksaa vastaan siirryttiin ainoastaan hitaasti, ei ainoastaan siksi, että siltä taholta ei ollut Englannille olemassa vakavaa vaaraa, lähinnä siitä syystä, ettei Saksan kansa ollut kansallisesti liittynyt yhteen, vaan myös siksi, että propagandan avulla kasvatettu yleinen mielipide pystyy ainoastaan hitaasti seuraamaan uusia päämääriä. Valtiomiehen asialliset toteamukset tuntuvat, yleisestä mielipiteestä puheen ollen, muuttuneen pikemminkin tunnepitoisiksi arvoiksi, jotka eivät ole ainoastaan kantavampia vaikutukseltaan, vaan myös pysyvämpiä ja kestävämpiä ajan puolesta. Niinpä valtiomies voi, saavutettuaan jonkin tarkoituksensa, heti kohta ilman muuta kohdistaa ajatuskulkunsa uusiin päämääriin, mutta kansan suuret joukot voidaan ainoastaan hitaasti propagandatyöllä, tunteisiin vetoamalla muokata heidän elämänsä uuden käsityksen välikappaleeksi.

Englanti oli kuitenkin määritellyt uuden asenteensa jo vv. 1870—71. Niitä heilahteluja, joita siinä muutaman kerran sattui Amerikan maailmantaloudellisen merkityksen samoin kuin

Venäjän valtapoliittisen kehityksen johdosta, ei Saksan taholta valitettavasti käytetty hyväksi, niin että siitä täytyi olla seurauksena brittiläisen valtiotaidon alkuperäisten pyrkimysten lujittuminen yhä entisestään.

Englanti havaitsi Saksan vallaksi, jonka kauppa- ja siten maailmanpoliittinen merkitys — eikä suinkaan viime sijassa maan suunnattoman teollistumisen vuoksi — paisui niin uhkaavassa määrässä, että molempien valtioiden voimakkuutta jo saattoi punnita keskenään samoilla aloilla. Maailman »rauhallisesta taloudellisesta» valloituksesta, joka meikäläisten valtionkohtaloiden ohjaajien käsityksen mukaan oli aivan perimmäisen viisauden suurin johtopäätös, tuli englantilaisille poliitikoille syy ja aihe järjestää vastarinta sitä vastaan. Että tuo vastarinta pukeutui laajan, järjestetyn hyökkäyksen muotoon, se vastasi sitten täydelleen sellaisen valtiotaidon olemusta, jonka tarkoitusperänä ei ollut suinkaan kyseenalaisen maailmanrauhan säilyttäminen, vaan Britannian maailmanvallan lujittaminen. Että Englanti tällöin käytti liittolaisinaan kaikkia valtioita, jotka sotilaalliselta kannalta ylipäänsä saattoivat tulla kysymykseen, vastasi yhtä suuressa määrin sen perinteistä varovaisuutta vastustajan voimien arvioinnissa kuin omaa silloista hetkellistä heikkoutta koskevaa käsitystä. Tätä ei voi leimata »häikäilemättömyydeksi», sillä niin laajaa sodanorganisointia ei käy arvosteleminen sankarimaisuuden näkökulmasta, vaan tarkoituksenmukaisuuden kannalta. *Diplomatian on pidettävä huoli siitä, ettei kansa joudu sankarimaisesti tuhoon ja turmioon, vaan että se saadaan käytännöllisellä tavalla säilytetyksi ja pysytetyksi pystyssä. Jokainen tie, joka johtaa siihen, on tarkoituksenmukainen, ja sitä seikkaa, ettei sellaiselle tielle lähdetä, täytyy pitää velvollisuuden unohtamisen rikoksena.*

Saksan sortuessa vallankumoukseen päättyi Britannian huoli, jonka aiheutti Saksan uhkaava maailman-yliherruus, ja Englannin valtiotaito koki vapauttavan helpotuksen tunteen.

Siitä lähtien ei ole enää ollut Englanninkaan edun mukaista

Saksan *täydellinen* pyyhkäisy pois Euroopan kartasta. Päinvastoin, juuri se hirvittävä romahdus, joka tapahtui marraskuun päivinä 1918, asetti brittiläisen diplomatian uuteen asiaintilaan, jota ei siihen saakka ollut lainkaan pidetty mahdollisena:

Britannian maailmanvalta oli taistellut neljä ja puoli vuotta murtaakseen erään mannermaavaltion luulotellun ylivallan. Nyt tapahtui äkkiä romahdus, joka näytti kerrassaan pyyhkäisevän tuon vallan näyttämöltä olemattomiin. Ilmeni semmoista kaikkein alkeellisimmankin itsesäilytysvaiston puutetta, että Euroopan tasapaino tuntui kohoavan saranoiltaan tuskin kaksi vuorokautta vaatineen työn johdosta: *Saksa oli tuhon oma, Ranska Euroopan ensimmäinen mannermaapoliittinen valta.*

Se suunnaton propaganda, joka oli tuossa sodassa saanut Britannian kansan kestämään loppuun asti, joka oli mahdottomasti kiihottanut ja yllyttänyt, myllertänyt kaikkia alkuvaistoja ja intohimoja, haittasi nyt varmastikin lyijynraskaana painolastina brittiläisten valtiomiesten päätöksiä. Englannin sodanpäämäärät oli saavutettu sillä, kun Saksan siirtomaa-, talous- ja kauppapolitiikka oli tuhottu, mutta mitä meni siitä yli, se jo haittasi Englannin omia etuja. Saksan mahtivaltion häviämisestä manner-Euroopasta saattoivat hyötyä ainoastaan Englannin viholliset. Kuitenkaan ei v:n 1918 marraskuun päivinä ja sydänkesään 1919 asti ollut enää mahdollista suunnata Englannin diplomatiaa uusille urille, koska se oli käydyssä pitkässä sodassa enemmän kuin koskaan ennen käyttänyt suurten joukkojen tunneperäisiä voimia. Se ei ollut mahdollista oman kansan kertakaikkisen asennoitumisen kannalta, eikä se liioin ollut mahdollista sotilaallisten voimasuhteiden kerrostumisen vuoksi. Ranska oli temmannut toiminnan lain käsiinsä ja saattoi sanella tahtonsa toisille. Mutta ainoa valta, joka noina tinkimisen ja kaupankäynnin kuukausina olisi voinut saada aikaan muutoksen, Saksa itse, nytki ja tempoili sisällissodan kouristuksissa ja julisti ns. valtiomiestensä suulla yhä uudelleen olevansa valmis alistumaan kaikkeen, mitä tahansa sille saneltiinkin.

Jos kansojen elämässä jokin kansakunta rajattomassa oman itsesäilytysvaistonsa puutteessa lakkaa olemasta mahdollinen »toimiva» liittokumppani, se tavallisesti vaipuu orjakansan asemaan ja sen maan osaksi tulee siirtomaan kohtalo.

Juuri sen vuoksi, ettei päästäisi Ranskan valtaa paisumaan liian suureksi, Englannin ainoa mahdollinen oman toiminnan muoto oli pysytellä mukana sen rosvoushalussa.

Tosiasiassa Englannilta jäi sen oma sodanpäämäärä saavuttamatta. Ei saatukaan estetyksi erästä Euroopan valtiota kohoamasta yli Euroopan mannermaavaltajärjestelmän voimasuhteiden, vaan tätä päinvastoin autettiin mitä suurimmassa määrin.

Saksa oli sotilasvaltiona v. 1914 puristuksissa kahden maan välissä, joista toisella oli yhtä suuri ja toisella vielä suurempi valta ja mahti kuin sillä itsellään. Lisäksi tuli vielä Englannin ylivoimainen merienvaltius. Ranska ja Venäjä yksin jo pystyivät ehkäisemään Saksan suuruuden liiallista kasvua ja tekemään sille vastarintaa. Saksan valtakunnan tavattoman epäedullista sotilasmaantieteellistä asemaa saattoi vielä lisäksi pitää varmuuskertoimena tuon maan liiallista vallan lisääntymistä vastaan. Varsinkin rannikkoalue oli sotilaalliselta kannalta epäsuotuisa taistelussa Englantia vastaan, se oli pieni ja ahdas, sen sijaan maarintama suunnattoman laaja ja avoin.

Ranskan nykyinen asema on aivan toisenlainen: se on sotilaallisesti ensimmäinen valta, vailla vakavasti otettavaa kilpailijaa mantereella, sen rajat etelässä Espanjaa ja Italiaa vastaan melkein kuin suojatut; Saksaa vastaan sen turvaa meidän isänmaamme voimattomuus; rannikko muodostaa pitkän rintaman Britannian valtakunnan elinhermojen edessä. Eivät ainoastaan Englannin elinkeskukset ole kiitollisia lentokoneiden ja kaukotykkipatterien maaleja, vaan myös Britannian kaupan liikennejänteet ovat alttiina sukellusveneiden vaikutuksille. Sukellusvenesota, joka nojautuisi pitkään Atlantin-rannikkoon kuin yhtä pitkiin Ranskan Euroopan- ja Afrikan-puoleisiin Välimeren-reuna-alueisiin, johtaisi tuhoisiin vaikutuksiin.

Siten oli Saksan valtakehitystä vastaan käydyn taistelun hedelmänä poliittisessa suhteessa Ranskan yliherruuden syntyminen Euroopan mantereelle. Sotilaallinen tulos: Ranskan vahvistuminen ensimmäiseksi maavallaksi ja Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen tunnustaminen tasaväkiseksi merivallaksi. Talouspoliittisesti: mitä suurimpien brittiläisten etupiirien luovuttaminen entisille liittolaisille.

Samoin kuin Englannin perinteiset poliittiset tarkoitusperät tähtäävät tiettyyn Euroopan balkanisoimiseen ja tarvitsevat sitä, aivan samoin Ranskan tarkoitusperät tähtäävät Saksan balkanisoimiseen.

Englannin toivomuksena on ja pysyy estää ainoaakaan mannermaavaltaa liiallisesti kohoamasta maailmanpoliittiseen merkitykseen, siis tietyn tasapainon säilyttäminen Euroopan valtioiden keskinäisissä voimasuhteissa; sillä se käsitetään Britannian maailmanyliherruuden edellytykseksi.

Ranskan toivomuksena on ja semmoisena pysyy yhtenäisen Saksan vallan syntymisen ehkäiseminen, ilman yhtenäistä johtoa olevien, voimiltaan tasaväkisten saksalaisten pikkuvaltioiden järjestelmän voimassapito ja samalla Reinin vasemman rannan miehitys sen yliherruusaseman luomiseksi ja turvaamiseksi Euroopassa.

Ranskan diplomatian viimeksi mainittu päämäärä on ikuisesti ritiriidassa brittiläisen valtiotaidon perimmäisten pyrkimysten kanssa.

卐

Joka edellä esitetystä näkökohdasta käsin lähtee tarkastelemaan Saksan nykyisiä *liittomahdollisuuksia*, sen täytyy päätyä siihen vakaumukseen, että viimeiseksi toteutettavissa olevaksi suhteeksi jää ainoastaan lähentyminen Englantiin. Niin hirveät kuin Englannin sotapolitiikan seuraukset Saksalle olivatkin ja ovat, ei kuitenkaan saa ummistaa silmiään siltä käsitykseltä, että Englannin edut eivät *nyt enää* vaadi Saksan *tuhoa*, jopa että

Englannin politiikan täytyy päinvastoin vuosi vuodelta koettaa ruveta ehkäisemään Ranskan suunnatonta yliherruudentavoittelua. Mutta liittopolitiikkaa ei harjoiteta entisten ikävyyksien näkökulmasta, vaan siihen vaikuttavat hedelmöittävästi menneisyyden kokemusten antamat opetukset. Mutta kokemuksen olisi pitänyt meille opettaa, että *kielteisten* päämäärien saavuttamiseksi solmitut liitot potevat sisäistä heikkoutta. *Kansojen kohtalot voi lujasti liittää toisiinsa ainoastaan yhteisen menestyksen mahdollisuus yhteisten valloitusten, sanalla sanoen molemminpuolisen vallanlaajennuksen mielessä.*

Miten vähän ulkopoliittisesti ajattelevaa Saksan kansa on, sen voi kaikkein selvimmin nähdä sanomalehtien nykyisistä maininnoista tuon tai tämän vieraan valtiomiehen enemmän tai vähemmän suuresta »saksalaisystävällisyydestä», jolloin sitten tuollaisten henkilöiden luuloteltua asennoitumista pyritään pitämään erikoisena takeena siitä, että he harjoittavat avuliasta politiikkaa meitä kohtaan. Tämä on kerrassaan uskomatonta mielettömyyttä, keinottelua tavallisen politikoivan saksalaisen poroporvarin vertaansa vailla olevan yksinkertaisuuden kustannuksella. Ei ole olemassa ainoaakaan englantilaista enempää kuin amerikkalaista tai italialaistakaan valtiomiestä, jonka suuntautumistunnuksena koskaan olisi »*Saksan puolesta*». Jokainen englantilainen on valtiomiehenä tietysti ennen kaikkea *englantilainen*, jokainen amerikkalainen *amerikkalainen*, eikä ainoakaan italialainen ole valmis ajamaan mitään muuta politiikkaa kuin *Italian puolesta*. Joka siis luulee voitavan perustaa vieraiden kansojen kanssa solmittavia liittoja sikäläisten johtajien valtiomiesten *Saksan-myönteisen* mielialan varaan, on joko aasi tai valheellinen ihminen. Kansojen kohtaloiden toisiinsa kytkemisen edellytys ei koskaan perustu molemminpuoliseen kunnioitukseen, saati mieltymykseen, vaan siihen, että se todennäköisesti on tarkoituksenmukaista kummallekin sopimuspuolelle. Se siis merkitsee: yhtä varmasti kuin, sanokaamme esimerkiksi englantilainen valtiomies aina ajaa *englantilaista*

politiikkaa eikä koskaan *saksalaista*, yhtä varmasti kuitenkin tuon *englantilaisen* politiikan aivan tietyt pyyteet voivat, mitä erilaisimmista syistä johtuen, muistuttaa *saksalaisen* tavoitteita. Näinhän ei tarvitse asian olla kuin tiettyyn määrään asti ja se voi joskus muuttua juuri päinvastaiseksi; *mutta johtavan valtiomiehen tahto ilmenee juuri siinä, että hän löytää omia välttämättömiä tarpeitaan tiettyinä ajankohtina ajamaan aina juuri ne sopimuskumppanit, joiden täytyy, omia etujaan valvoessaan, kulkea samaa tietä.*

Käytännöllistä hyötyä voi siis tällä hetkellä olla ainoastaan vastauksesta seuraaviin kysymyksiin: *minkä valtioiden elinedut eivät vaadi sitä, että saksalainen Keski-Eurooppa pyyhkäistään täydelleen pois ja Ranskan talous- ja sotilasvalta pääsee ehdottomaan, vallitsevaan yliherruusasemaan? Niin, mitkä valtiot omien olemassaolonedellytystensä ja tähänastisen perinteisen poliittisen johtonsa perusteella käsittävät semmoisen kehityksen oman tulevaisuutensa uhaksi?*

Sillä eräästä asiasta täytyy vihdoinkin päästä täysin selville: Saksan kansan leppymätön veriviholinen on ja semmoisena pysyy Ranska. Aivan yhdentekevää, ketkä Ranskassa ovat ennen olleet vallassa tai ovat tästälähtien, Bourbonit vai jakobiinit, bonapartistit vai porvarilliset demokraatit, klerikaaliset tasavaltalaiset vai punaiset bolshevikit: heidän ulkopoliittisen toimintansa lopullisena päämääränä pysyy aina yrittää anastaa Reinin-raja valtaansa ja varmistaa tämä joki hajoittamalla ja tuhoamalla Saksa.

Englanti ei toivo semmoista Saksaa, joka on maailmanvalta, mutta Ranska ei toivo ensinkään sellaista valtaa, jonka nimi on Saksa: sentään varsin olennainen ero! Mutta emme nyt taistele maailmanvallanasemasta, vaan meidän on kamppailtava oman isänmaamme olemassaolon puolesta, kansamme yhteyden puolesta ja jokapäiväisestä leivästä lapsillemme. Jos tahdomme tältä näkökannalta katsella ja etsiä eurooppalaisia liittokumppaneita, silloin jää jäljelle ainoastaan kaksi valtiota: *Englanti* ja *Italia*.

Englanti ei halua sellaista Ranskaa, jonka sotilaallinen nyrkki voi muun Euroopan estämättä ruveta suojaamaan politiikkaa, jonka täytyy tavalla tai toisella joskus vielä johtaa ristiriitaan Englannin etujen kanssa. Englanti ei voi koskaan toivoa semmoista Ranskaa, jolla on, kun sillä on hallussaan Länsi-Euroopan suunnattomat rauta- ja kivihiilikaivokset, edellytyksiä päästä kohoamaan vaarallisen uhkaavaan taloudelliseen maailmanasemaan. Eikä Englanti liioin voi milloinkaan toivoa semmoista Ranskaa, jonka mannerpoliittinen asema sen ansiosta, että muu Eurooppa olisi tuhottu, tuntuisi niin turvatulta ja varmistetulta, ettei lähteminen uudelleen ranskalaisen maailmanpolitiikan suuremmalle linjalle kävisi ainoastaan mahdolliseksi, vaan suorastaan pakolliseksi. Entisajan zeppeliinien pommit voisivat minä yönä hyvänsä lisääntyä tuhatkertaisiksi; Ranskan sotilaallinen ylivalta painaa raskaasti Ison-Britannian maailmanvallan sydäntä.

Ei Italiakaan voi toivoa eikä se toivo Ranskan ylivalta-aseman lujittumista Euroopassa entisestään. Italian tulevaisuudelle on aina määräävänä kehitys, joka pakostakin ryhmittyy Välimeren-altaan ympärille. Italiaa ei tosiaankaan ajanut sotaan halu suurentaa Ranskaa, vaan pikemminkin tarkoitus antaa vihatulle Adrian-kilpailijalle kuolinisku. Jokainen Ranskan uusi vahvistuminen mantereella merkitsee kuitenkin häiriötä Italian tulevaisuudelle, eikä pidä koskaan erehtyä siinä asiassa, ettei kansojen keskinen sukulaisuus suinkaan estä kilpailua syntymästä.

Mitä asiallisimmin ja kylmimmin asioita harkittaessa ovat ensi sijassa *Englanti* ja *Italia* ne valtiot, joiden luonnollisimmat omat edut eivät ole ainakaan kaikkein olennaisimmilta kohdiltaan ristiriidassa Saksan kansan olemassaolon edellytysten kanssa, jopa tietyssä määrin sattuvat yksiinkin niiden kera.

Sellaisia liittomahdollisuuksia arvostellessamme emme saa kuitenkaan jättää ottamatta huomioon kolmea tekijää. Ensimmäinen on meidän omassa varassamme toiset kaksi johtuvat kysymyksessä olevista valtioista.

Voiko nykyisen Saksan kanssa ylipäänsä solmia liittoa? Voiko sellainen valta, joka tahtoo käsittää liiton omien *hyökkäys*-suunnitelmiensa toteuttamisen avuksi, solmia liittoa semmoisen valtakunnan kanssa, jonka johto on jo vuosikausia ollut mitä surkeimman kyvyttömyyden ja pasifistisen pelkurimaisuuden perikuva ja jonka kansan suurin osa demokraattis-marxilaisessa sokaistuneisuudessaan kavaltaa oman kansansa ja maansa edut aivan taivaaseen huutavalla tavalla? Voiko siis mikään valta tällä hetkellä toivoa voivansa solmia arvokkaita suhteita toiseen valtioon siinä uskossa, että joskus vielä voidaan yhteisiä etuja myös yhteisesti ajaa, jos jälkimmäiseltä valtiolta aivan ilmeisesti puuttuu rohkeutta ja haluakin liikuttaa sormeaankaan edes puolustaakseen pelkkää henkeään? Voiko ainoakaan valtio, jolle liitto on ja jolle sen pitää olla enemmän kuin pelkkä takuusopimus hitaan mätänemistilan voimassa pitämisestä vanhan tuhoisan Kolmiliiton tapaan, sitoutua liittoon myötä- ja vastoinkäymisessä sellaisen valtion kanssa, jonka luonteenomaiset elämänilmaukset ovat vain matelevaa alamaisuutta ulospäin ja häpeällistä kansallisten avujen sortamista sisäänpäin; semmoisen valtion kanssa, jolla ei ole enää lainkaan suuruutta, koska se koko menettelynsä perusteella ei sitä enää ansaitse; semmoisten hallitusten kanssa, jotka eivät voi kehua lainkaan nauttivansa kunnioitusta omien kansalaistensa taholta, niin etteivät ulkomaat mitenkään voi tuntea erikoista ihailua niitä kohtaan?

Ei, ainoakaan valta, joka itse pitää kiinni arvostaan ja joka toivoo liitostaan enemmän kuin osinkoja saaliinhimoisille parlamentaarikoille, ei solmi liittoa nykyisen Saksan kanssa, eipä voikaan sitä tehdä. *Meidän nykyinen liittoonkelpaamattomuutemme onkin syvimpänä ja perimmäisenä syynä vihollisrosvojen yksituumaisuuteen.* Kun Saksa ei koskaan puolusta itseään, paitsi

mitä esittää pari leimuavaa »vastalausetta» meikäläisen parlamentaarisen valiojoukon kuullen, mutta muulla maailmalla ei ole mitään syytä taistella meitä suojatakseen ja hyvä Jumala periaatteellisesti jättää pelkurimaiset kansat vapauttamatta — välittämättä meikäläisten isänmaallisten liittojen sensuuntaisista vetistelyistä —, ei niilläkään valtioilla, joille ei ole mitään *suoranaista* etua meidän täydellisestä tuhoamisestamme, ole mitään muuta keinoa kuin pysyä mukana Ranskan rosvoretkillä, vaikkapa vain siitäkin syystä, että ne lähtemällä mukaan ryöstölle ja ottamalla siihen osaa voisivat estää Ranskan yksin pääsemästä vahvistumaan.

Toiseksi ei sovi jättää ottamatta huomioon, millaisia vaikeuksia siinä on voitettavana, kun meille tähän saakka vihamielisissä maissa on saatava aikaan muutos joukkopropagandan avulla tiettyyn suuntaan muokattujen suurten kansankerrosten mielipiteissä. Ei voi vuosikaupalla leimata kokonaista kansaa »hunneiksi», »rosvoiksi», »vandaaleiksi» jne. ja sitten yks'kaks', aivan äkkiä keksiä, että asia onkin päinvastoin, ja ruveta sen jälkeen suosittelemaan eilistä vihollista huomiseksi liittolaiseksi.

Vielä enemmän on kuitenkin kiinnitettävä huomiota kolmanteen tosiasiaan, jolla tulee olemaan olennainen merkitys vastaisten Euroopan liittosuhteiden muodostumiselle:

Niin vähän kuin brittiläis-valtiolliselta näkökannalta Englannille onkin etua Saksan yhä jatkuvasta tuhoamisesta, sitä enemmän on semmoinen kehitys kansainvälisten pörssijuutalaisten etujen mukaista. Virallisen tai sanokaamme paremminkin perinteellisen brittiläisen valtiotaidon ja määräävien juutalaisten pörssivoimien välinen ristiriita ei missään ilmene niin selvästi kuin niiden erilaisessa suhtautumisessa Englannin ulkopolitiikan kysymyksiin. *Rahajuutalaiset toivovat, vastoin Britannian valtion parasta, ei ainoastaan Saksan lopullista taloudellista tuhoa, vaan myös maan täydellistä poliittista orjuuttamista.* Meidän Saksan talouselämämme kansainvälistäminen, s.o. saksalaisen työvoiman ottaminen juutalaisen maailman-rahavallan haltuun,

voidaan täydellisesti toteuttaa ainoastaan poliittisesti bolshevistisessa valtiossa. Mutta jos kansainvälisen juutalaisen pörssipääoman marxilaisten taistelujoukkojen mieli onnistua lopullisesti taittaa Saksan kansallisvaltion selkäranka, tämä voi tapahtua ainoastaan ulkoapäin ystävällisesti annetun avun turvin. Ranskan armeijoiden täytyy sen vuoksi piirittää ja saartaa Saksan valtiomuodostumaa, kunnes sisästä hauraaksi käynyt valtakunta sortuu kansainvälisten maailmanrahavalta-juutalaisten bolshevistisien taistelujoukkojen valtaan.

Niin siis juuri juutalaiset ovat tällä hetkellä suuret Saksan lopulliseen tuhoamiseen yllyttäjät. Missä ikinä koko maailmassa luemmekaan Saksaan kohdistettuja hyökkäyksiä, aina juutalaiset ovat niiden tehtailijoina, aivan samoin kuin niin rauhan kuin sodankin aikana juutalaiset pörssi- ja marxilaislehdet suunnitelmallisesti lietsoivat vihaa Saksaa vastaan siihen saakka, kunnes valtio toisensa perästä luopui puolueettomuudesta ja lyöden kansojen todelliset edut laimin astui maailman-sotaliiton palvelukseen.

Juutalaisten ajatuskulut ovat tässä selvät. Saksan bolshevisoiminen, s.o. kansallisen ja kansallismielisen saksalaisen älymystön hävittäminen ja siten mahdolliseksi käyvä Saksan työväen pakottaminen juutalaisen maailman-rahavallan ikeeseen on ajateltu ainoastaan alkusoitoksi juutalaisten maailmanvalloituspyrkimysten kehittämisessä edelleen. Niinkuin usein ennenkin historiassa, on taaskin Saksa tuon valtavan kamppailun suuri keskipiste. Jos meidän kansamme ja meidän valtiomme sortuvat noiden veren- ja rahanhimoisten juutalaisten kansain-hirmuvaltiaiden uhriksi, silloin koko maapallo joutuu tuon polyypin lonkeroihin; jos Saksan onnistuu vapautua sen kuristuksesta, silloin voidaan pitää suurinta kansoja uhkaavaa vaaraa voitettuna koko maailmassa.

Yhtä varmasti kuin juutalaiset panevat kaiken myyräntyönsä käyntiin, eivät ainoastaan pitääkseen vireillä kansakuntien vihaa Saksaa vastaan, vaan mikäli mahdollista kiihdyttääkseen sitä vielä entisestäänkin, yhtä varmasti tuo toiminta ainoastaan

murto-osaltaan sattuu yksiin sen myrkyttämien kansojen todellisten etujen kanssa. *Ylipäänsä juutalaiset nyt taistelevat kunkin kansanruumiin keskuudessa, niillä aseilla, jotka noiden kansojen tunnetun sielullisen omalaatuisuuden perusteella näyttävät tehokkaimmilta ja lupaavat eniten menestystä.* Meidän verensä puolesta tavattoman hajanaisen kansakuntamme keskuudessa he sen vuoksi käyttävät taistelussaan vallasta tuosta ominaisuudesta johtuvia, enemmän tai vähemmän pasifistis-ideologisia »maailmankansalaisajatuksia», sanalla sanoen kansainvälisiä pyrkimyksiä. Ranskassa he työskentelevät yksissä tunnetun ja oikein arvioidun yltiöisänmaallisuuden kera, Englannissa taas vetoavat taloudellisiin ja maailmanpoliittisiin näkökohtiin; sanalla sanoen, he käyttävät aina hyväkseen kunkin kansan sielullisen omalaatuisuuden olennaisimpia ominaisuuksia. Vasta saavutettuaan sitä tietä tietyn ylivoimaisen taloudellisen ja poliittisen vallantäydellisyyden vaikutuksen he karistavat yltään noiden omaksumiensa aseiden kahleet ja kääntävät nyt samassa määrin tarkoitusperiensä ja taistelunsa todelliset sisäiset tavoitteet päällepäin. Nyt he harjoittavat hävitystyötään yhä nopeammin, kunnes saavat valtion toisensa perästä muutetuksi rauniokentäksi, jonne sitten on määrä pystyttää ikuisen juutalaisvaltakunnan itsenäinen valtiomahti.

Sekä Englannissa että Italiassa on paremman kotoisen valtiotaidon katsantokantojen ja juutalaisten maailmanpörssin tahdon välinen ristiriita aivan ilmeinen, jopa usein räikeästi silmäänpistävä.

Ainoastaan Ranskassa on nykyisin enemmän kuin konsanaan olemassa sisäinen *yhtäläisyys pörssin ja sen takana olevien juutalaisten tarkoitusperien* sekä *yltiöisänmaallisesti suuntautuneen kansallisen valtiotaidon* toivomusten kesken. Mutta juuri tässä niiden *yhtäpitävyydessä* piilee Saksalle suunnaton vaara. Juuri tästä syystä Ranska on ja pysyy meidän verrattomasti peloittavimpana vihollisenamme. *Tuo omassa keskuudessaan yhä suuremmassa määrin neekeristyvä kansa merkitsee, liittyessään kan-*

nattamaan juutalaisen maailmanherruuden tarkoitusperiä, Euroopan valkoisen rodun olemassaololle vaanivaa vaaraa. Sillä neekeriveren ruttosaastan levittäminen Reinin varrelle Euroopan sydämeen vastaa yhtä suuressa määrin tuon meidän kansamme yltiöisänmaallisen periviholliseen sadistis-harhaviettistä kostonhimoa kuin sitä juutalaisten jääkylmää harkintaa, että Euroopan mantereen rodunsekoittaminen aloitetaan sen keskipisteestä ja valkoiselta rodulta riistetään, saastuttamalla se alemmalla ihmisaineksella, itsenäisen olemassaolon perusteet.

Se, mitä Ranska nykyisin oman kostonhimonsa kannustamana ja juutalaisten suunnitelmallisesti johtamana tekee Euroopassa, on syntiä valkoisen ihmiskunnan säilyttämistä vastaan ja yllyttää aikoinaan tuon kansan kimppuun kaikki sellaisen sukukunnan kostonhenget, joka on havainnut rodunhäpäisyn ihmiskunnan perisynniksi.

Mutta Saksalle ranskalaisvaara merkitsee velvoitusta ojentaa, syrjäyttämällä kaikki tunnenäkökohdat, kätensä sille, joka yhtä uhanalaisessa asemassa kuin mekin ei tahdo Ranskan vallanpyyteitä sietää eikä sallia.

Euroopassa Saksalle voi arvioitavissa olevan ajan kuluessa olla ainoastaan kaksi liittolaista: Englanti ja Italia.

卐

Joka vaivautuu seuraamaan Saksan ulkopoliittista johtoa taaksepäin vallankumouksesta lähtien, ei voi olla, nähdessään meikäläisten hallitusten yhä jatkuvasti käsittämättömällä tavalla pettävän odotukset, tarttumatta päähänsä ja joko yksinkertaisesti joutumatta kerrassaan epätoivon valtaan tai ryhtymättä leimuavan suuttumuksen vallassa taisteluun mokomaa komentoa vastaan. Ymmärtämättömyyden kanssa ei noilla toimenpiteillä ole enää mitään tekemistä: sillä se, mikä kaikista ajattelevista aivoista olisi tuntunut mahdottomalta ajatella, se syntyi meikäläisten marraskuunpuolueiden henkisiltä kykloo-

peilta: *he tavoittelivat Ranskan suosiota.* Niin juuri, kaikkina noina vuosina on parantumattomien haaveilijoiden liikuttavassa yksinkertaisuudessa yhä uudelleen yritetty hieroutua hyviin väleihin ranskalaisten kanssa, kumarreltu ja pokkuroitu tuota »suurta kansaa» ja uskottu, että jokainen ranskalaisen pyövelin ovela temppu oli lupa käsittää merkiksi näkyvästä mielialanmuutoksesta. *Meikäläisen politiikan todelliset lankojenhoitelijat eivät tietystikään ole koskaan olleet tuon mielettömän luulon vallassa. Heille Ranskan-mielistely oli ainoastaan itsestään selvä keino, millä tuhota kaikki käytännöllisen liittopolitiikan mahdollisuudet.* He eivät ole koskaan olleet epätietoisia Ranskan ja sen takana olevien miesten tarkoituksista. Ja heidät on pakottanut teeskentelemään, että he muka sittenkin uskovat rehellisesti Saksan kohtalon muutoksen mahdolliseksi, se kuivan asiallinen toteamus, että muussa tapauksessa meidän kansamme olisi todennäköisesti omia aikojaan lähtenyt kulkemaan toista tietä.

Tietenkin meidänkin on vaikea esittää oman liikkeemme riveissä Englantia mahdolliseksi tulevaisuuden liittolaiseksi. Meidän juutalaislehdistömmehän on ymmärtänyt yhä uudelleen keskittää vihamme erikoisesti Englantia vastaan, ja monen monet kunnon saksalaiset hölmöt ovat tarttuneet juutalaisten mitä auleimmin heille ojentamaan syöttiin, lörpötelleet Saksan merivoimien »ennalleen palauttamisesta», esittäneet vastalauseita siirtomaidemme anastusta vastaan, suositelleet niiden valtaamista takaisin ja siten auttaneet hankkimaan aineistoa, jonka juutalaislurjukset ovat sitten toimittaneet edelleen Englantiin sikäläisille heimoveljilleen käytettäväksi käytännöllisessä propagandanteossa. Sillä ettei meidän asianamme nyt ole taistella »merivallasta» tms., sen pitäisi vähitellen ruveta mahtumaan myös meikäläisten politikoivien porvarillisten typeryksien päähän. Saksan kansallisvoiman suuntaaminen noita tarkoitusperiä kohti, ennen kuin meidän asemamme Euroopassa oli sitä ennen mitä perinpohjaisimmin varmistettu, oli jo ennen sotaakin mielettömyyttä. Nykyisin sellainen toive kuuluu jo niiden tyh-

myyksien joukkoon, joista politiikan piirissä aina käytetään rikoksen nimitystä.

Monestikin pyrki joutumaan aivan epätoivoon, kun täytyi pakosta katsella syrjästä, miten juutalaisten lankojenpitelijöiden onnistui askarruttaa meidän kansaamme mitä merkityksettömimmillä asioilla, yllyttää sitä mielenilmaisuihin ja vastalauseisiin, vaikka Ranska samaan aikaan anasti kansanruumiistamme kappaleen toisensa perästä ja meiltä järjestelmällisesti riistettiin riippumattomuutemme perustukset.

Minun täytyy tässä yhteydessä ajatella erästä erikoista keppihevosta, jolla juutalaiset noina vuosina erikoisen taitavasti pyrkivät ratsastelemaan, nimittäin Etelä-Tyrolia.

Niinpä niin, *Etelä-Tyroli*. Kun nyt tässä paikassa ryhdyn koskettelemaan juuri tätä kysymystä, en tee niin suinkaan vähimmin sen vuoksi, että saisin tehdyksi tilin sen suurvalehtelijaroskajoukon kanssa, joka luottaen laajojen kansankerrostemme unohtamiskykyyn ja typeryyteen julkeaa tässä kohdin ruveta näyttelemään kansallista närkästystä, mikä on varsinkin parlamentaarisille petkuttajille vieraampaa kuin harakalle rehelliset käsitykset omistusoikeudesta.

Tahtoisin tähdentää, että itse puolestani olin niiden joukossa, jotka siihen aikaan, jolloin ratkaistiin muiden mukana myös Etelä-Tyrolin kohtalo — siis elokuun alusta v. 1914 marraskuuhun saakka v. 1918 — asettuivat sinne, missä senkin alueen puolustus tapahtui käytännössä, nimittäin armeijaan. Minä olin noina vuosina omalta osaltani taistelemassa mukana, en sen puolesta, että Etelä-Tyroli olisi menetetty, vaan jotta se olisi säästynyt yhteiselle isänmaalle aivan samoin kuin jokainen muukin saksalainen maa.

Mutta ne, jotka siihen aikaan eivät olleet mukana taistelemassa, ne olivat juuri nuo parlamentaariset maantierosvot, koko tuo politikoiva puolueroskajoukko. Päinvastoin, samalla aikaa kuin me taistelimme sen vakaumuksen vallassa, että ainoastaan sodan voittoisa päätös yksin säilyttäisi myös sa-

maisen Etelä-Tyrolin Saksan kansan yhteydessä, noiden Efialtesten kidat yllyttivät tuota voittoa vastaan ja tekivät myyräntyötään siihen saakka, kunnes taisteleva Siegfried vihdoin menehtyi salakavalaan tikarinpistoon. *Sillä Etelä-Tyrolin säilymistä Saksan hallussa eivät tietystikään pystyneet takaamaan reippaiden parlamentaarikkojen Wienin Ballhausplatzilla ja Münchenin Feldherrnhallen edustalla pitämät valheelliset palopuheet, vaan ainoastaan taistelurintaman pataljoonat. Se, joka nämä mursi, se Etelä-Tyrolinkin kavalsi, juuri samalla tavalla kuin kaikki muutkin saksalaiset alueet.*

Mutta joka nykyisin luulee voivansa saada Etelä-Tyrolin kysymyksen ratkaistuksi vastalauseilla, julkilausumilla, yhdistysten mielenosoituskulkueilla jne., se on joko aivan erikoisen suuri lurjus tai voi myös olla saksalainen poroporvari.

Mutta siitä jo täytynee toki olla selvillä, ettei menetettyjä alueita saada takaisin juhlallisesti huutamalla avuksi hyvää Jumalaa tai kiinnittämällä hurskaita toiveita Kansainliittoon, vaan ainoastaan asevoimalla.

Kysymys on siis nyt ainoastaan siitä, kuka on valmis lähtemään uhallakin asevoimin hankkimaan noita menetettyjä alueita takaisin.

Mitä minuun itseeni henkilökohtaisesti tulee, voinen tässä omatunto puhtaana vakuuttaa minussa kyllä vielä olevan sen verran rohkeutta tähdellä, että lähtisin sellaisen vasta perustettavan iskupataljoonan etunenässä, joka muodostettaisiin parlamentin jaarittelijoista ja muista puolueenjohtajista ynnä erinäisistä hovineuvoksista, mukaan Etelä-Tyrolin voitokkaaseen valloitukseen. Hitto sentään, miten hauskaa olisi, kun kerran moisen »leimuavan» vastalause-mielenilmaisukokouksen yläpuolella yht'äkkiä räjähtäisi pari shrapnellia. Luulenpa melkein, että tuskin nousisi pahempi melu ja kaakatus ketun ilmestyessä kanatarhaan ja tuskin siipikarja voisi pötkiä kiireemmin pakoon kuin tuollainen suurenmoinen »vastalauseyhdistys» hajoaisi kuin tuhka tuuleen.

Mutta halpamaisinta asiassa on se, etteivät herrat itsekään usko voivansa saavuttaa sillä tiellä mitään. He itse omakohtaisesti kaikkein parhaiten tietävät koko puuhansa ja touhunsa mahdottomuuden ja harmittomuuden. Mutta he tietysti tekevät, niinkuin tekevät, koska nykyisin sentään on vähän helpompi *jaaritella* Etelä-Tyrolin palauttamisen puolesta kuin aikoinaan oli sen säilyttämisen puolesta *taistella*. Kukin tekee oman osansa; me siihen aikaan uhrasimme vertamme, nyt taas vuorostaan tuo arvon seura hioo hampaitaan.

Erikoisen herkkuisaa on vielä silloin nähdä, miten Wienin legitimistipiirien ylpeys nykyisessä Etelä-Tyrolin takaisinvalloitustyössään mahdottomasti pöyhistyy. Seitsemän vuotta sitten heidän korkea ja armollinen hallitsijahuoneensa kyllä oli valapattoisella petoksella mukana auttamassa, että maailmanliitto saattoi voittajana ottaa Etelä-Tyrolinkin valtaansa. Siihen aikaan nuo samat piirit tukivat valapattoisen hallitsijahuoneensa politiikkaa eivätkä välittäneet vähän vähääkään Etelä-Tyrolista enempää kuin mistään muustakaan. Tietenkin nyt on yksinkertaisempaa ryhtyä taisteluun noiden alueiden vuoksi, sillä nythän taistelua käydään yksinomaan »henkisin» asein, ja aina sentään on helpompi asia puhua — ylevää sisäistä närkästystään — kurkkunsa käheäksi jossakin »vastalausekokouksessa» ja raastaa sormensa rakoille rustatessaan sanomalehtikirjoitusta kuin Ruhrin-miehityksen aikana sanokaamme vaikka räjähdyttää siltoja ilmaan.

Syy, minkä vuoksi viime aikoina on eräiltä aivan tietyiltä tahoilta pyritty paisuttamaan »Etelä-Tyrolin» kysymystä Saksan ja Italian välisten suhteiden pääkohdaksi, on aivan selvä. *Juutalaisten ja Habsburgien legitimistien etujen mukaista on mitä suurimmassa määrin saada estetyksi sellainen Saksan liittopolitiikka, joka joskus voisi johtaa vapaan saksalaisen isänmaan uuteen ylösnousemukseen. Tuo touhu ei nykyisin suinkaan tapahdu rakkaudesta Etelä-Tyroliin — sillä sitä asiaa ei siten aina-*

kaan auteta, pikemminkin vahingoitetaan — vaan mahdollisesti ajateltavissa olevan Saksan ja Italian sopimuksen pelosta.

On siis täysin noiden piirien yleisen valheellisuuden ja parjauspyrkimysten mukaista, että ne aivan julkeasti, pää kylmänä yrittävät antaa asioille sen leiman, ikäänkuin *me* olisimme Etelä-Tyrolin »kavaltaneet».

Noille herroille täytyy sanoa aivan selvästi: *Etelä-Tyrolin »kavalsi» ensinnäkin jokainen saksalainen mies, joka vv. 1914—18 oli terve ja eheäjäseninen, mutta ei ollut missään rintamalla eikä tarjonnut palvelustaan isänmaansa käytettäväksi;*

toiseksi jokainen, joka ei noina vuosina ollut mukana lujittamassa meidän kansanruumiimme vastustuskykyä kestämään sodan loppuun saakka ja lujittamassa kansamme kestävyyttä pysymään taistelun päähän asti;

kolmanneksi Etelä-Tyrolin kavalsi jokainen, joka marraskuun vallankumouksen puhjetessa — joko suoranaisesti teoin tai välillisesti sen raukkamaisesti sietämällä — oli mukana sitä tekemässä ja siten oli murskaamassa sitä asetta, joka yksin olisi pystynyt Etelä-Tyrolin pelastamaan;

ja neljänneksi: Etelä-Tyrolin kavalsivat kaikki ne puolueet ja niiden kannattajat, jotka panivat nimikirjoituksensa Versailles'in ja St. Germainin häpeäsopimusten alle.

Niin juuri, urheat herrat sanoin vastalauseensa esittäjät, sillä tavalla asiat ovat!

Nyt minun toimintaani on ohjaamassa ainoastaan se kylmän asiallinen tieto ja käsitys, ettei menetettyjä alueita voiteta takaisin liukkaiden, hiottujen parlamentaaristen suiden kielevyydellä, vaan ne on valloitettava takaisin teräväksi hiotulla miekalla, siis verisen taistelun hinnalla.

Silloin ainakin uskallan empimättä selittää, että nyt, kun arpa on heitetty, en ainoastaan pidä Etelä-Tyrolin valtaamista sodalla mahdottomana, vaan myös omakohtaisesti torjun sen ajatuksen siinä vakaumuksessa, että tämän kysymyksen pohjalla ei voitaisi saavuttaa sellaista koko Saksan kansan leimuavaa kansallista

innostusta, joka tarjoaisi voiton edellytykset. Päinvastoin olen siinä uskossa, että jos nyt se veri pantaisiin alttiiksi, olisi rikos uskaltaa semmoinen panos kahdensadantuhannen saksalaisen vuoksi, kun samaan aikaan heidän lähettyvillään runsaasti seitsemän miljoonaa saksalaista nääntyy vieraan vallan alaisuudessa ja Saksan kansan elinsuoni virtaa afrikkalaisten neekerien villien laumojen temmellyspaikan halki.

Jos Saksan kansa tahtoo tehdä lopun sitä Euroopassa uhkaavasta hävityksestä, silloin sen ei pidä hairahtua tekemään sodanedellisen ajan virheitä eikä hankkimaan vihollisiksemme Jumalaa ja koko maailmaa, vaan siinä tapauksessa sen täytyy huomata ja tuntea vaarallisin vihollisensa iskeäkseen häneen kaikella keskitetyllä voimallaan. Ja jos tämä voitto sitten saavutetaan toisella paikalla uhrattujen uhrien hinnalla, silloin meidän kansamme tulevat polvet eivät meitä sittenkään tuomitse. Ne osaavat arvostaa ankaraa hätäämme ja syviä murheitamme ja huoliamme ja niistä syntynyttä katkeraa päätöstämme sitäkin paremmin, kuta loistavampi siitä alkunsa saanut menestys on.

Meidän on nykyisin aina uudelleen otettava ojennusnuoraksemme se perusluonteinen käsitys, että valtakunnan menetettyjen alueiden takaisin hankkiminen on ensi sijassa emämaan poliittisen riippumattomuuden ja vallan takaisinhankkimiskysymys.

Valtiolaitoksemme voimakkaan johdon ensimmäisenä ulkopoliittisena tehtävänä on tehdä tämä mahdolliseksi ja taata sen onnistuminen viisaan liittopolitiikan avulla.

Mutta juuri meidän kansallissosialistien on visusti varottava joutumasta meikäläisten, juutalaisten johtamien porvarillisten suurilla sanoilla ratsastelevien »isänmaanystävien» hinausköyteen. *Voi onnettomuutta, jos meidänkin liikkeemme sen sijaan, että valmistautuu taisteluun, rupeaisi harrastamaan vastalauseiden esittämistä!*

Saksa joutui sekin sortumaan Habsburgien kuolleen valtioruumiin kanssa solmitun Nibelungin-liiton haaveellisen käsityksen

uhrina. Haaveileva tunteilu nykyisten ulkopoliittisten mahdollisuuksien käsittelyssä on tepsivin keino, millä ehkäistä uusi nousumme ainaisiksi ajoiksi.

卐

Minun täytyy välttämättä vielä tässä yhteydessä kaikessa lyhykäisyydessä puuttua niihin väitteisiin, jotka koskevat jo varhemmin esitettyjä kolmea kysymystä, nimittäin seuraavia:

ensiksi, solmiiko ylipäänsä kukaan liittoa nykypäivien Saksan kanssa sen kaikille ilmeisestä heikkoudesta huolimatta,

toiseksi, osoittavatko vihamieliset kansakunnat kykenevänsä semmoiseen asenteenmuutokseen, ja

kolmanneksi, eikö juutalaisten kertakaikkinen vaikutusvalta ole voimakkaampi kuin kaikki tieto ja kaikki hyvä tahto ja eikö se siten asetu vastustamaan kaikkia sellaisia suunnitelmia ja tee niitä tyhjiksi.

Ensimmäisen kysymyksen toista puolta arvelen jo tarpeeksi pohtineeni. On itsestään selvää, ettei kukaan rupea solmimaan liittoa nykypäivien Saksan kanssa. Ei ainoakaan maailman valta uskaltane kytkeä kohtalojaan yhteen sellaisen valtion kanssa, jonka hallitusten on tyystin täytynyt hävittää kaikki luottamus. Mutta mitä sitten tulee monien kansatovereidemme yrityksiin esittää kansamme nykyistä viheliäistä ajattelutapaa hallitusten menettelyn puolustukseksi, jopa katsoa sen olevan, tämä huomioon otettuna, anteeksi annettavaa, sitä täytyy asettua mitä jyrkimmin vastustamaan.

Tosin kyllä kansamme luonteettomuus on nyt kuuden vuoden ajan ollut syvästi murheellinen asia, sen välinpitämättömyys kansakunnan tärkeimmissä asioissa todella mieltä masentava, sen arkuus ja pelkurimaisuus väliin aivan kauhistava. Mutta ei pidä kuitenkaan koskaan unohtaa, että sama kansa vielä muutamia vuosia sitten antoi maailmalle mitä ihanimman, ihmeteltävimmän näytteen kaikkein ylevimmistä inhimillisistä

avuista. Alkaen v:n 1914 elokuun päivistä aina valtavan kansainkamppailun loppuun saakka meidän nykyisin perin surkeaksi mennyt Saksan kansamme osoitti enemmän miehekästä rohkeutta, sitkeää kestämiskykyä ja kärsivällistä osaansa tyytymistä kuin aihoakaan toinen maailman kansa kuunaan tätä ennen. Kukaan ei pyrkine väittämään, että nykyisen aikamme häpeä muka olisi meidän kansamme luonteenomaisen olemuksen ilmaus. Se, mitä meidän nyt täytyy kokea omassa itsessämme ja ympärillämme, se on ainoastaan v:n 1918 marraskuun 9 p:n valapatontyön hirvittävää, mielen ja järjen sekoittavaa vaikutusta. Paremmin kuin konsanaan pitää siinä kohdin paikkansa runoilijan sana pahasta, jonka täytyy yhä edelleen synnyttää uutta pahaa. Mutta tänäkään aikana eivät kansamme hyvät perusainekset ole täysin hävinneet, ne vain uinuvat herättämättöminä syvissä kätköissään, ja väliin voi mustien pilvien peittämällä taivaanlaella nähdä kalevantulien välähdyksinä avuja ja hyveitä, joita myöhempi Saksa joskus vielä muistaa ensimmäisinä alkavan tervehtymisen merkkeinä. Useamminkin kuin kerran ovat tuhannet ja taas tuhannet nuoret saksalaiset löytäneet toisensa yhtyneinä siihen uhrimielen sanelemaan päätökseen, että he ovat, samoin kuin v. 1914, nyt taaskin valmiit uhraamaan nuoren elämänsä vapaaehtoisesti ja ilomielin rakastetun isänmaan alttarille. Taaskin miljoonat ihmiset tekevät työtä ja luovat uutterasti ja ahkerasti, ikäänkuin ei vallankumouksen järkytyksiä koskaan olisi sattunutkaan. Seppä seisoo taas alasimensa ääressä, talonpoika astelee aurankurjessa, ja työhuoneessaan istuu tiedemies, kaikki yhtä uutterasti ja yhtä alttiisti täyttämässä velvollisuuttaan.

Vihollistemme taholta tulevat sortotoimenpiteet eivät enää tapaa vastauksekseen entistä ne ikäänkuin oikeutetuiksi tekevää naurua, vaan katkeroituneita, karmeita kasvoja. Epäilemättä on kansan mielialassa ja ajatustavassa tapahtunut suuri käänne.

Kun ei tuo kaikki vielä nyt ilmenekään meidän kansamme

poliittisen valta-ajatuksen ja itsesäilytysvaiston uudestisyntymisenä, siihen ovat syyllisiä ne, jotka ovat — eivät kylläkään taivaan, vaan oman itsensä kutsumina — v:sta 1918 hallinneet kansaamme ohjaten sitä kuolemaa kohti.

Niinpä niin, jos nykyisin surkutellaan meidän kansaamme, niin saanee kai sentään puolestaan esittää kysymyksen: Mitä sitten on tehty sen parantamiseksi? Onko meikäläisten hallitusten päätösten — joita todellisuudessa tuskin on ollut olemassakaan — kansan keskuudessa saavuttama kovin niukka kannatus ainoastaan merkkinä kansamme elinvoiman vähyydestä, vai eikö se pikemminkin ole merkkinä siitä, että tuon kallisarvoisen omaisuuden käsittelyssä on tyystin epäonnistuttu? *Mitä meidän hallituksemme ovat tehneet istuttaakseen jälleen tämän kansan sydämiin ylpeän puolensapitämisen, miehekkään uhman ja suuttuneen vihan henkeä?*

Kun v. 1919 rauhansopimus sälytettiin Saksan kansan hartioille, silloin olisi ollut oikeus toivoa, että juuri tuo määrättömän sorron välikappale olisi puolestaan voimakkaasti vahvistanut Saksan vapauden huutoa. *Rauhansopimukset, joiden vaatimukset iskevät kansoihin kuin piiskaniskut, ovat varsin usein ensimmäisenä rummunpärrytyksenä, joka kutsuu myöhemmin tapahtuvaan nousuun.*

Mitä tuosta Versailles'in rauhansopimuksesta olisi voitukaan tehdä!

Miten tuosta määräämättömän kiristyksen ja mitä häpeällisimmän alennuksen välikappaleesta olisi voinutkaan lujatahtoisen hallituksen käsissä tulla keino ja väline, millä nostattaa kansalliset intohimot kiehumispisteeseen! Miten olisi voitukaan, käyttämällä nerokkaasti propagandatyössä hyväksi tuota sadistista julmuutta, muuttaa ja kohottaa kokonaisen kansan välinpitämättömyys närkästykseksi ja suuttumukseksi ja suuttumus silmittömäksi raivoksi!

Miten olisikaan voitu sen jok'ikinen kohta syövyttämällä syövyttää tämän kansan aivoihin ja tunteeseen siihen saakka,

kunnes vihdoin kuudessakymmenessä miljoonassa päässä, miehillä niinkuin naisillakin, yhteisesti vaistottu häpeä ja yhteinen viha olisivat kasvaneet yhdeksi ainoaksi tuliseksi liekkimereksi, jonka hehkuista sitten olisi kohonnut teräksenlujana tahto ja pusertunut ilmoille huuto:

Me tahdomme taas aseita!

Niin juuri, siihen semmoista rauhansopimusta voisi käyttää. Sen sorron määrättömyys, sen vaatimusten häpeämättömyys ovat kaikkein suurin ja parhain propaganda-ase, millä ravistella kansakunnan uneen vaipuneet elämänhenget jälleen hereille.

Sitten täytyy kyllä asettaa, alkaen lapsen aapisesta viimeistä sanomalehteä myöten, jok'ikinen teatteri, kaikki elokuvat, jokainen mainospylväs ja jokainen paljas lautaseinä tämän yhden ainoan, suuren kutsumuksen palvelukseen, kunnes meidän nykyisten yhdistys-isänmaallisten hätäinen avuksihuuto »Herra, vapauta meidät!» muuttuu jokaisen pikkupojankin aivoissa hehkuvaksi rukoukseksi: »*Kaikkivaltias Jumala, siunaa kerran meidän aseemme, ole oikeudenmukainen, niinkuin olet aina ollut; tuomitse nyt, ansaitsemmeko me vapautemme; Herra, siunaa sinä meidän taistelumme!*»

Kaikki on lyöty laimin, mitään ei ole tehty.

Kuka sitten vielä pyrkii ihmettelemään, jollei meidän kansamme ole sellainen, jollainen sen pitäisi ja jollainen se voisi olla? Jos muu maailma pitää meitä pelkkänä palkkalaisena, kaikkeen myöntyväisenä koirana, joka kiitollisena nuolee samaa kättä, joka sitä on vast'ikään lyönyt?

Varmastikin meidän nykyiselle liittolaiskelpoisuudellemme on pahana esteenä meidän kansamme, mutta pahimpana sentään meikäläiset hallitukset. Ne juuri turmeltuneisuudessaan ovat syypäät siihen, että kahdeksan vuotta kestäneen määrättömän sorron kauden jälkeen maassa on niin vähän vapauden tahtoa.

Niin kiinteässä yhteydessä kuin toimiva liittopolitiikka onkin meidän kansamme välttämättömän arvonannon kanssa, yhtä välttämättömänä ehtona tälle on vuorostaan sellainen hallitus-

valta, joka ei tahdo olla vieraiden valtojen apuri, ei oman voimamme työvouti, vaan ennen kaikkea kansallisen omantunnon airut.

Mutta jos meidän kansamme saa semmoisen valtionjohdon, joka tämän käsittää kutsumuksekseen, silloin ei kulu kuuttakaan vuotta, ennen kuin valtakunnan rohkean ulkopoliittisen johdon käytettävissä on yhtä rohkea vapaudenjanoisen kansan tahto.

卐

Toiseen huomautukseen, siihen, miten vaikea on saada vihamielisiä kansoja muutetuksi ystävällismielisiksi liittolaisiksi, voinee vastata seuraavalla tavalla:

Muissa maissa sotapropagandan avulla herätetty ja kasvatettu yleinen sairaalloinen saksalaisviha pysyy pakostakin ennallaan siihen saakka, kunnes Saksan valtakunta on, kaikkien selvästi havaittavan saksalaisten itsesäilytysvaiston uudelleen virittyä henkiin, saanut sellaisen valtion luonteenomaiset ominaisuudet, joka taaskin pystyy ottamaan osaa peliin yhteisellä Euroopan shakkilaudalla ja jonka kanssa voi pelata. Vasta sitten, kun hallitus ja kansa tuntuvat tarjoavan välttämättömät takeet mahdollisesta liittokelpoisuudesta, voi valta tai toinen ruveta ajattelemaan ryhtyä yksiin käypien etujen ja pyyteiden pohjalta muokkaamaan yleistä mielipidettä uuteen suuntaan propagandan avulla. Tämäkin vaatii luonnon pakosta vuosikausien taukoamatonta, taitavaa työtä. Tämmöiseen menettelyyn ryhdyttäessä noudatettava suuri varovaisuus johtuu juuri siitä, että kansan mielialan muutokseen tarvitaan välttämättä pitkä aika, s.o. sellaiseen toimintaan ei ryhdytä, jollei ole ehdotonta vakaumusta sellaisen työn arvosta ja niistä hedelmistä, joita se tulevaisuudessa tuottaa. Kansan sielullista suuntautumista ei varmastikaan tee mieli ruveta muuttamaan enemmän tai vähemmän henkevän ulkoministerin tyhjänpäiväisen puheen perusteella, ennen kuin on saatu kouraantuntuvat takeet uuden

suuntautumisen todellisesta arvosta. Muuten semmoinen johtaisi julkisen mielipiteen täydelliseen hajaannukseen. Mutta luotettavin varmuus, että jonkin kansan kanssa on tuonnempana mahdollista solmia liitto, ei suinkaan voi perustua joidenkin yksityisten hallituksen jäsenten pöyhkeäsanaisiin puheenparsiin, vaan ennen kaikkea hallituksen määrätietoisen, tarkoituksenmukaiselta tuntuvan pyrkimyksen ja tarkoituksen ilmeiseen lujuuteen ja vakavuuteen samoin kuin vastaavasti suuntautuneeseen julkiseen mielipiteeseen. Luottamus tähän on sitä lujempi, kuta ilmeisemmin ja tarmokkaammin valtiovalta työskentelee valmistaessaan ja tukiessaan työtään propagandan avulla ja kuta selvää selvemmin toisaalta taas julkisen mielipiteen tahto kuvastuu hallituksen pyrkimyksistä.

Siispä — meidän asemassamme olevaa — kansaa pidetään liittokelpoisena vasta sitten, kun sekä hallitus että julkinen mielipide yhtä kiihkeän innokkaasti julistavat ja edustavat vapaustaisteluntahtoaan. Tämä on ensimmäinen edellytys, ennen kuin voidaan ryhtyä yrittämään muuttaa toisten valtioiden julkista mielipidettä, valtioiden, jotka ovat tietojensa ja käsitystensä perusteella halukkaita lähtemään, ajaakseen perimmäisiä ikiomia etujaan ja pyyteitään, kulkemaan omasta mielestään sopivalta tuntuvan kumppanin rinnalla, siis solmimaan liiton sen kanssa.

Mutta tässä on otettava huomioon vielä eräs seikka: *koska jonkin kansan tietyn henkisen mielentilan muuttaminen jo sinänsä kysyy ankaraa työtä ja on paljonkin semmoisia, jotka eivät ainakaan alkuaikoina sitä ymmärrä, on samalla kertaa sekä rikos että tyhmyyttä antaa noille toista mieltä oleville aineksille omilla tekemillään virheillä aseet käteen.*

Täytyy käsittää, että pakostakin vaatii aikansa, ennen kuin kansa on lopullisesti käsittänyt hallituksen sisäiset tarkoitukset, koska sille ei voida antaa selitystä tietyn poliittisen valmistelevan, edeltävän toiminnan perimmäisistä, lopullisista päämääristä, vaan laskuissa voidaan ottaa huomioon ainoastaan suurten joukkojen sokea usko tai henkisesti korkeammalla tasolla

olevien johtavien kerrosten vaistomainen, näkemyksellinen asian tajuaminen. Koska monilta ihmisiltä kuitenkin puuttuu tuollaista selkeänäköistä poliittista kosketusvaistoa ja aavistuskykyä, mutta poliittisten syiden vuoksi on mahdoton antaa selityksiä, osa älymystöön kuuluvista johtajapiireistä asettuu aina vastustamaan uusia pyrkimyksiä, koska ne voidaan tulkita pelkiksi kokeiluiksi, kun ei pystytä näkemään niiden perille asti. Silloin huolestuneiden vanhoillisten valtioainesten vastustus herää henkiin.

Mutta juuri tästä syystä oikein onkin ensimmäisenä velvollisuutena pitää huoli siitä, että sellaisilta molemminpuolisen yhteisymmärryksen tienraivuun häiritsijöiltä mikäli suinkin mahdollista riistetään kädestä kaikki käyttökelpoiset aseet, erikoisesti silloin kun, niinkuin meidän tapauksessamme, on muutenkin kysymys pelkästään pöyhistelevien yhdistysisänmaallisten ja poroporvarillisten kahvilapoliitikkojen kerta kaikkiaan toteutettaviksi mahdottomista, puhtaasti mielikuvituksellisista jaaritteluista. Sillä että sellainen huuto, että meidän on saatava uusi sotalaivasto, saatava siirtomaamme takaisin jne., on tosiaankin pelkkää typerää jaaritusta eikä sen toteuttamista käytännössä ole ajattelemistakaan, sitä tuskin voitaneen kiistää, kun asiaa tyynesti harkitaan. Mutta miten Englannissa käytetään poliittisesti hyväksi moisia osittain harmittomien, osittain hullujen, mutta aina todellisuudessa veriviholliste mme salaisessa palveluksessa olevien vastalauseurhojen mitä mielettömimpiä vuodatuksia, sitä ei voi sanoa Saksalle suotuisaksi. Siten tuhlataan voimat vahingollisiin piskuisiin mielenosoituksiin Jumalaa ja koko maailmaa vastaan ja unohdetaan kaikkein ensimmäinen periaate, joka on kaiken menestyksen edellytys, nimittäin: *Mitä teetkin, tee se kokonaan! Samalla kuin soitetaan suuta viittä, kuutta valtiota vastaan, lyödään laimin kaikkien tahdon- ja ruumiillisten voimien keskittäminen katalimman viholliselle sydämeen suunnattavaan iskuun ja uhrataan vahvistuksen hankkimisen mahdollisuus tämän välienselvittelyn varalta liiton solmimisen avulla.*

Tässäkin kansallissosialistisella liikkeellä on oma kutsumuksensa. Sen täytyy opettaa meidän kansaamme, pikkuseikat syrjäyttäen, kiinnittämään katseensa suurimpaan asiaan, varomaan takertumasta sivuseikkoihin ja olemaan koskaan unohtamatta, että se päämäärä, jonka puolesta meidän on nykyisin taisteltava, on suorastaan meidän kansamme olemassaolo semmoisenaan ja että ainoa vihollinen, johon meidän iskumme täytyy osua, on ja semmoisena pysyy se valta, joka meiltä riistää olemassaolon mahdollisuuden.

Monikin seikka voi meille tuottaa kipeää tuskaa. Mutta tämä ei ole suinkaan pätevä syy heittää järkeä menemään ja mielettömästi huutaen haastaa riitaa koko maailman kanssa, sen sijaan että voimamme keskittäen asettuisimme perimmäistä veriviholliistamme vastaan.

Muuten Saksan kansalla ei ole mitään moraalista oikeutta valittaa muun maailman menettelyä, niin kauan kuin se ei ole vetänyt tilille niitä rikollisia, jotka myivät ja kavalsivat oman maansa. Sellainen ei ole pyhää, totista vakavuutta, että kyllä huudetaan Englantia, Italiaa ym. vastaan ja haukutaan niitä matkan päästä ja esitetään vastalauseita, mutta annetaan oman kansan keskuudessa samojen lurjusten liikkua vapaina, jotka vihollispropagandan palkoissa ollessaan riistivät aseet käsistämme, mursivat siveellisen selkärankamme ja keinottelivat lamauttamansa valtakunnan kolmestakymmenestä hopearahasta.

Vihollinen tekee vain semmoista, mikä oli ennakolta arvattavissa. Meidän pitäisi ottaa sen suhtautumisesta ja menettelystä oppia.

Mutta joka ei ylipäänsä tahdo kohottautua semmoisen käsityksen tasolle, hän ajatelkoon vielä viimeiseksi lopuksi, että siinä tapauksessa jää sitten enää jäljelle pelkkä kaikesta luopumisen mahdollisuus, koska silloin kaikki liittopolitiikka on mahdotonta ainaisiksi ajoiksi. Sillä jos meidän on mahdoton solmia liittoa Englannin kanssa siitä syystä, että se riisti meiltä siirtomaamme, Italian kanssa, että sillä on Etelä-Tyroli hallussaan, Puolan ja Tshekkoslovakian kanssa ylipäänsä mahdo-

tonta liittoutua, silloin ei olisi, lukuun ottamatta Ranskáa — joka meiltä sivumennen varasti Elsass-Lothringenin — enää ketään jäljellä Euroopassa.

Tehdäänkö Saksan kansalle siten palvelus, sen suhteen ei voine olla epäilystä. Vain sen suhteen voi olla epäilystä, ovatko tuollaisen mielipiteen edustajat yksinkertaisia miekkosia vai viekkaita, ovelia pettureita.

Mikäli tällöin on kysymys johtajista, olen aina taipuvainen uskomaan jälkimmäisen mahdollisuuden.

Niin siis pitäisi, inhimillisen järjen mukaan asioita arvostellen, tulevaisuudessa hyvinkin voida tapahtua muutos eräiden meille tähän saakka vihamielisten kansojen sisäisessä mielenlaadussa, kansojen, joiden todelliset edut tulevaisuudessa käyvät samaan suuntaan kuin meidän, jos meidän valtiomme sisäinen lujuus samoin kuin ilmeinen oman olemassaolomme turvaamisen halu osoittavat meidät taaskin liittolaisina tarpeeksi arvokkaiksi emmekä jälleen omalla taitamattomuudellamme tai kerrassaan rikollisilla menettelytavoillamme anna tuulta purjeisiin niille, jotka vastustavat sellaista tulevaa liittoutumista meille ennestään vihamielisten kansojen kanssa.

卐

Kaikkein vaikeinta on vastata kolmanteen väitteeseen:

Onko ajateltavissa, että liittolaisina kysymykseen tulevien kansojen todellisten etujen edustajat saavat ajetuksi tarkoituksensa perille vastoin vapaiden kansan- ja kansallisvaltioiden veriviholliston, juutalaisten, tahtoa?

Pystyvätkö esimerkiksi perinteisen brittiläisen valtiotaidon voimat vielä murtamaan tuhoisan juutalaisvaikutuksen vai eivätkö?

Tähän kysymykseen on, niinkuin jo sanottu, hyvin vaikea vastata. Se on liian monien tekijöiden varassa, jotta siitä voitaisiin lausua ehdottomasti pätevä ratkaisu. Mutta eräs asia on

joka tapauksessa varma: *Yhdessä valtiossa voidaan nykyistä valtiovaltaa pitää niin lujasti vakautettuna ja katsoa sen niin ehdottomasti palvelevan maan todellisia etuja, ettei enää voi olla puhetta siitä, että kansainväliset juutalaiset voimat pystyisivät todella tehokkaasti estämään poliittisia välttämättömyyksiä.*

Se taistelu, jota fascistinen Italia käy, vaikkakin pohjimmaltaan ehkä tietämättään (mitä minä omasta puolestani en usko) juutalaisten kolmea pääasetta vastaan, on parhaana merkkinä siitä, että tuolta kansainväliseltä mahdilta saadaan, vaikka epäsuoraa tietäkin, myrkkyhampaat katkaistuksi. Vapaamuurarien salaseurojen kielto, kansainvälisen sanomalehdistön ahdistelu samoin kuin jatkuva kansainvälisen marxilaisuuden murtaminen ja toisaalta taas fascistisen valtiokäsityksen taukoamaton lujittuminen tekevät Italian hallitukselle vuosien kuluessa mahdolliseksi yhä paremmin valvoa ja palvella Italian kansan etuja välittämättä juutalaisen maailmanlohikäärmeen sähinästä.

Englannissa asiaintila on vaikeampi. Tuossa »kaikkein vapaimman kansanvallan» maassa juutalaiset sanelevat julkisen mielipiteen kiertotietä vielä tänäkin päivänä päätökset melkein rajattomasti. Ja kuitenkin sielläkin käydään taukoamatonta kamppailua brittiläisten valtionetujen edustajien ja juutalaisen maailmandiktatuurin esitaistelijoiden kesken.

Miten rajusti nuo vastakohdat usein törmäävät vastakkain, sen saattoi sodan jälkeen ensi kerran kaikkein selvimmin todeta Britannian valtionjohdon toiselta puolen ja toiselta puolen sanomalehdistön erilaisessa suhtautumisessa Japanin-kysymykseen.

Heti kohta sodan päätyttyä alkoi vanha molemminpuolinen Amerikan ja Japanin välinen kireä jännitys taaskin ilmetä. Tietysti eivät suuret eurooppalaiset maailmanvallatkaan voineet pysyä uuden uhkaavan sodanvaaran suhteen välinpitämättöminä. Mitkään sukulaisuussuhteet eivät voi estää Englannissa heräämästä tiettyä kateellisen huolestumisen tunnetta Amerikan Yhdysvaltojen kaikilla kansainvälisen talous- ja

valtapolitiikan aloilla kehittymisen johdosta. Muinaisesta siirtomaasta, suuren emämaan lapsesta, näyttää paisuvan uusi maailmanvaltias. Ymmärtää kyllä, että Englanti nykyisin huolestuneen levottomuuden vallassa harkitsee ja punnitsee vanhoja liittosopimuksiaan ja brittiläinen valtiotaito pelokkaana tuijottaa ajankohtaan, jolloin ei enää sanota: »*Englannin merten herruus!*» vaan »*Yhdysvaltojen meret!*»

Suunnattoman amerikkalaisen valtiojättiläisen, jolla on neitseellisen maan äärettömät rikkaudet, kimppuun on vaikeampi päästä kuin ahtaaseen tilaan puristetun Saksan kimppuun. Jos täälläkin joskus tulisi heitettäväksi arpaa lopullisesta ratkaisusta, silloin Englanti olisi, jos se jäisi yksin, tuomittu tuhoon. Niinpä siellä halukkaasti tartutaan keltaiseen kouraan ja tarraudutaan kiinni liittoon, joka rodun kannalta mahdollisesti on vastuuton teko, mutta valtiopolitiikan kannalta kuitenkin ainoa Britannian maailmanaseman lujittamismahdollisuus vastapainona etualalle pyrkivälle Amerikan mantereelle.

Kun siis Englannin valtionjohto ei tahtonut, huolimatta Euroopan taistelutanterilla yhdessä käydystä taistelusta, erota aasialaisen kumppanin kanssa tehdystä liitosta, silloin koko juutalaislehdistö iski tämän liiton selkään.

Miten onkaan mahdollista, että juutalaisten äänenkannattajat, jotka vuoteen 1918 asti olivat olleet Britannian maailmanvallan Saksan valtakuntaa vastaan käymässä taistelussa sen uskollisina aseenkantajina, nyt yks'kaks' pettävät uskollisuutensa ja lähtevät kulkemaan omia teitään?

Saksan tuhoamista ei vaatinut Englannin, vaan ensi sijassa juutalaisten etu, aivan samoin kuin tällä hetkelläkään ei Japanin tuho palvelisi niinkään paljon brittiläisiä valtionetuja kuin juutalaisten toivoman maailmanvallan johtajien laajalle ulottuvia suunnitelmia. Englannin ponnistaessa voimansa säilyttääkseen asemansa tässä maailmassa juutalaiset järjestelevät ja valmistelevat hyökkäystään valloittaakseen saman maailman.

He jo kuvittelevat pitävänsä nykyisiä Euroopan valtioita käsissään tahdottomina välikappaleina, joko ns. länsimaisen demokratian kiertotietä käyttäen tai suorastaan Venäjän bolshevismin-vallan muodossa. Mutta he eivät ole siten kietoneet verkkoihinsa ainoastaan Vanhaa maailmaa, vaan Uuttakin maailmaa uhkaa sama kohtalo. Juutalaiset ovat Amerikan Yhdysvaltojen pörssivoimien valtiaat. Vuosi vuodelta he pääsevät yhä suuremmassa määrin tuon sadankahdenkymmenen miljoonan kansan työvoiman valvojiksi; ainoastaan varsin harvat ovat enää tällä hetkellä, heidän kiukukseen, aivan riippumattomia.

Ovelan taitavasti he muokkaavat julkista mielipidettä ja muovaavat siitä aseen oman tulevaisuutensa puolesta käymänsä taistelun varalta.

Juutalaisten huomattavimmat miehet uskovat jo näkevänsä heille testamenttina annetun vaalilauseen, suuren kansojenriiston, täyttymyksen lähenevän.

Tuossa suuressa kansallisuutensa menettäneiden siirtomaa-alueiden laumassa voisi yksi ainoa riippumaton valtio vielä viime hetkessä saada koko työn raukeamaan tyhjiin. Sillä bolshevisoitunut maailma voi pysyä pystyssä ainoastaan, jos se käsittää kaiken.

Jos yksikään ainoa valtio saa säilytetyksi kansallisen voimansa ja suuruutensa, silloin juutalaisten maailmansatraappivaltakunnan, niinkuin kaiken hirmuvallan tässä maailmassa, täytyy luhistua ja se luhistuukin kansallisen ajatuksen voimaan.

Mutta juutalaiset tietävät liiankin hyvin, että he tuhatvuotisen mukautumisensa ansiosta .kylläkin pystyvät kaivamaan maata Euroopan kansojen jalkojen alta ja kasvattamaan niitä suvuttomiksi sekarotuisiksi, mutta Japanin kaltaiselle aasialaiselle kansallisvaltiolle he sentään tuskin kykenisivät aiheuttamaan samanlaista kohtaloa. He kykenevät kyllä nykyisin matkimaan saksalaisia ja englanttilaisia, amerikkalaisia ja ranskalaisia, mutta heiltä puuttuu keltaihoisiin aasialaisiin yhdistävää

siltaa. Niinpä he yrittävät vielä tuhota Japanin kansallisvaltion toisten nykyajan samankaltaisten valtiomuodostumien voimalla, raivatakseen tieltään tuon vaarallisen vastustajan, ennen kuin viimeinenkin valtionvalta muuttuu heidän käsissään turvattomia olentoja sortavaksi despotiaksi.

Tuhatvuotisessa juutalaisvaltakunnassaan he kammoksuvat japanilaista kansallisvaltiota ja toivovat sen vuoksi saavansa sen hävitetyksi jo ennen kuin perustavat oman diktatuurinsa.

Niin he sitten nyt yllyttävät toisia kansoja Japania vastaan, niinkuin aikoinaan yllyttivät niitä Saksan kimppuun, ja niin ollen saattaa käydä sillä tavalla, että samalla aikaa kuin brittiläinen diplomatia vielä yrittää rakentaa Japanin kanssa solmitun liiton pohjalle, Englannin juutalaislehdistö jo alkaa vaatia taistelua tuota liittotoveria vastaan ja ryhtyy valmistelemaan tuhoamissotaa, taisteluhuutonaan »alas japanilainen militarismi ja keisarinvalta».

Niin omavaltaisiksi juutalaiset ovat nykyisin Englannissa käyneet.

Taistelu juutalaista maailmanvaaraa vastaan alkaa siten joskus vielä sielläkin.

Ja taaskin on juuri kansallissosialistisen liikkeen täytettävä valtavin tehtävänsä:

Sen täytyy avata kansan silmät oikein näkemään vieraat kansakunnat ja sen täytyy yhä uudelleen teroittaa mieleen, kuka on tämän meidän nykyisen maailmamme todellinen vihollinen. Sen sijaan, että kohdistaisi vihansa toisiin arjalaisiin, joista meidät kyllä voi erottaa melkein kaikki, mutta joihin meitä sentään yhdistää yhteinen veri tai yhteen kuuluvan kulttuurin suuri linja, sen täytyy kohdistaa yleinen viha ihmiskunnan periviholliseen kaiken kärsimyksen todellisena aiheuttajana.

Mutta sen täytyy pitää huoli siitä, että ainakin meidän maassamme meidän pahin veriviholisemme tunnetaan sekä että häntä

vastaan käydyn taistelun on kauas loistavana valoisamman ajan merkkinä osoitettava toisillekin kansoille tie taistelevan arjalaisen ihmiskunnan pelastukseen.

Muuten olkoon sitten opastajanamme järki, voimanamme tahto. Pyhä velvollisuutemme, sillä tavalla menetteleminen, antakoon meille sitkeyttä ja kestävyyttä, ja korkein Suojelija pysyköön uskonamme.

14. luku.

ITÄINEN SUUNTAUTUMINEN L. IDÄN-POLITIIKKA.

ON kaksi syytä, jotka ovat saaneet minut erikoisesti käsittelemään Saksan suhdetta Venäjään:

1. tässä tapauksessa mahdollisesti on kyseessä Saksan ulkopolitiikan ratkaisevin kysymys; ja
2. tämä kysymys on myös nuoren kansallissosialistisen liikkeen poliittisen kyvyn koetinkivi, joka ratkaisee, miten selvästi se pystyy ajattelemaan ja miten oikein toimimaan.

Minun on tunnustettava erikoisesti jälkimmäisen kohdan useinkin aiheuttaneen minulle pelkoa ja huolta. Koska nuori liikkeemme ei nouda kannattajiensa ainesta välinpitämättömien leiristä, vaan enimmäkseen mitä äärimmäisimpien elämänkatsomusten edustajien piireistä, on liiankin luonnollista, että noilla ihmisillä saattaa aluksi olla ulkopoliittisten käsitysten alalla painolastina niiden piirien ennakkomielipiteet tai ymmärryksen niukkuus, joihin heidän on täytynyt tätä ennen katsoa poliittisesti ja maailmankatsomuksensa puolesta kuuluneen. Tämä ei pidä suinkaan paikkaansa ainoastaan niiden miesten suhteen, jotka tulevat joukkoomme *vasemmalta*. Päinvastoin. Niin vahingollista opetusta kuin nämä tätä ennen ovatkin saaneet sellaisissa kysymyksissä, sen vastapainona on toiselta puolen ollut sangen monissa tapauksissa luonnollisen ja terveen vaiston tähteitä. Sellaisissa tapauksissa tarvitsi ainoastaan korvata varhaisempi heille tyrkytetty vaikutus paremmalla asennoitumi-

sella, niin hyvinkin usein saattoi tunnustaa heissä säilyneen sinänsä terveen vaiston ja itsesäilytysvietin mitä parhaaksi liittolaiseksi.

Sitä vastoin on paljon vaikeampi saada poliittisesti selvästi ajattelemaan semmoista miestä, jonka varhemmin tällä alalla saama kasvatus oli yhtä suuressa määrin vailla kaikkea järkeä ja järjenmukaisuutta, mutta joka kaiken lisäksi oli uhrannut viimeisenkin luontaisen vaistonsa rippeet tasapuolisuuden ja ulkokohtaisuuden alttarille. Juuri meidän ns. älymystöömme kuuluvia on kaikkein vaikein saada todella selvästi ja järjenmukaisesti ajamaan omia ja oman kansansa etuja ulospäin. Heillä ei ole ainoastaan painolastina mitä mielettömimpien kuvitelmien ja ennakkokäsitysten todellinen lyijypaino, vaan kaiken lisäksi he ovat kokonaan menettäneet terveen itsesäilytysvietin, luopuneet siitä. Myös kansallissosialistinen liike joutuu kestämään noiden ihmisten kanssa ankaria taisteluja, sen vuoksi ankaria, koska nämä, huolimatta täydellisestä kyvyttömyydestään, valitettavasti useinkin kuvittelevat itsestään aivan mahdottomia, jotka kuvitelmat houkuttelevat heidät ilman mitään sisäistä oikeutusta suhtautumaan toisiin terveempiinkin ihmisiin kuin ylhäältäpäin. Pystynokkaisen julkeita rikkiviisaita, kokonaan vailla kylmää harkinta- ja punnitsemiskykyä, mitä kuitenkin olisi pidettävä kaiken ulkopoliittisen tahdon ja toiminnan ehdottomana edellytyksenä.

Koska juuri nämä piirit pyrkivät nykyaikana ohjaamaan ulkopolitiikkamme päämääriä mitä turmiollisimmalla tavalla syrjään kansamme todella kansallisten etujen ajamisesta asettaakseen tämän sen sijaan omien mielikuvituksellisten ideologiojensa palvelukseen, tunnen velvollisuuteni vaativan, että kannattajieni nähden käsittelen tärkeintä ulkopoliittista kysymystä, nimittäin suhdettamme Venäjään, erikseen ja niin perusteellisesti kuin sen yleiseksi ymmärtämiseksi on tarpeen ja tämmöisen teoksen puitteissa on mahdollista.

Tahdon tällöin ylipäänsä jo ennakolta sanoa seuraavaa:

Jos meidän on ulkopolitiikalla ymmärrettävä jonkin kansan suhteiden järjestelyä muuhun maailmaan, silloin järjestelyn määräävät aivan varmat, tietyt tosiasiat. Kansallissosialisteina voimme edelleen lausua kansallisen valtion ulkopolitiikasta seuraavan määritelmän:

Kansallisen valtion ulkopolitiikan tehtävänä on turvata sen, valtion, piiriinsä sulkeman rodun olemassaolo tällä kiertotähdellä luomalla toisaalta kansan lukumäärän ja sen kasvun, toisaalta sen asuma-alan laajuuden ja hyvyyden kesken terve, elinkykyinen, luonnollinen suhde.

Terveenä suhteena on tällöin lupa pitää aina vain sitä olotilaa, joka turvaa kansan toimeentulon omalla pohjalla ja konnulla. Jokainen toisenlainen asiaintila, vaikkapa se kestäisi vuosisatoja, jopa vuosituhansiakin, on silti epäterve ja koituu ennemmin tai myöhemmin asianomaisen kansan vahingoksi, jollei suorastaan sen tuhoksi.

Ainoastaan riittävän suuri tila tällä maapallolla turvaa kansalle olemassaolon vapauden.

Tässä ei asutusalueen välttämätöntä suuruutta käy arvosteleminen yksistään nykyhetken vaatimusten perusteella, eipä edes maan tuoton suuruudenkaan pohjalla, se muunnettuna kansan lukumääräksi. Sillä niinkuin jo tämän kirjan edellisessä osassa esitin mietelmissäni »Saksan sodanedellisestä liittopolitiikasta», *valtakunnan pinta-alalla on sen merkityksen lisäksi, mikä sillä on kansan suoranaisen toimeentulon lähteenä, vielä toinenkin, nimittäin sotilaspoliittinen merkitys.* Jos kansalle sen maa-alan suuruus jo turvaakin toimeentulon sinänsä, sen on kuitenkin vielä lisäksi ajateltava tuon maa-alan turvaamista. Sinä turvana on valtion yleinen valtapoliittinen lujuus, jonka muuten vuorostaan varsin suuressa määrin määräävät sotilasmaantieteelliset näkökohdat.

Niinpä Saksan kansa voi puolustaa tulevaisuuttaan ainoastaan maavaltana. Kautta lähes kahden vuosituhannen on meidän kansamme etujen ajaminen, niinkuin meidän pitäisi meikä-

läistä enemmän tai vähemmän onnellista ulkopoliittista toimintaa määritellä, ollut *maailmanhistoriaa.* Me itse olemme sen nähneet; sillä se jättiläismäinen kansainkamppailu, jota käytiin vuodesta 1914 vuoteen 1918 asti, oli ainoastaan Saksan kansan kamppailua olemassaolonsa puolesta tällä maapallolla, mutta tuon tapahtumuksen laatua itseään me nimitämme maailmansodaksi.

Tuohon taisteluun Saksan kansa lähti *luuloteltuna* maailmanvaltana. Sanon tässä nimenomaan luuloteltuna, sillä todellisuudessa se ei ollut maailmanvalta. Jos Saksan kansalla olisi v. 1914 ollut pinta-alan ja väestön lukumäärän suhde toinen, silloin Saksa olisi tosiaankin ollut maailmanvalta, ja sota olisi voinut, kun ei oteta mitään muita tekijöitä huomioon, päättyä toisin.

Minun ei ole tässä tehtäväni eikä tarkoituksenikaan viittailla tuollaiseen »jos»-mahdollisuuteen, jollei mitään »muttaa» olisi ollut olemassa. Mutta kuitenkin tunnen ehdottomaksi välttämättömyydeksi, että minun on nykyinen asiaintila esitettävä kaunistelematta, kylmän asiallisesti, osoitettava sen peloittavat heikkoudet ja syvennettävä ainakin kansallissosialistisen liikkeen riveissä välttämättömyyden tuntemusta.

Saksa ei ole nykyisin maailmanvalta. Vaikkapa meidän tämän hetken sotilaallinen voimattomuutemme olisikin voitettu, meillä ei olisi kuitenkaan lainkaan oikeutta vaatia itsellemme tuota arvonimeä. Mitäpä nykypäivinä tällä kiertotähdellämme merkitsee sellainen valtiomuodostuma, jossa asukasluvun suhde pinta-alaan on niin surkea kuin nykyisessä Saksan valtakunnassa? Sellaisena aikakautena, jolloin maa vähitellen jaetaan valtioiden omaisuudeksi, joista monet käsittävät melkeinpä kokonaisia mantereita, ei voi puhua maailmanvallasta semmoisesta valtiomuodostumasta puheen ollen, jonka poliittinen emämaa supistuu niukasti viiteensataantuhanteen neliökilometriin.

Puhtaasti alueellisesti katsottuna Saksan valtakunnan pinta-ala häviää kerrassaan olemattomiin ns. maailmanvaltojen pinta-

alaan verrattuna. Englantia älköön mainittako vastatodistuksena, sillä Englannin emämaahan on todellisuudessa ainoastaan Britannian maailmanvallan suuri pääkaupunki, maailmanvallan, joka sanoo omakseen melkein neljännestä koko maapallon pinnasta. Sitten meidän täytyy edelleen pitää jättiläisvaltioina ensi sijassa Pohjois-Amerikan Yhdysvaltoja, sitten Venäjää ja Kiinaa. Kaikki semmoisia alamuodostumia, joiden jokaisen pinta-ala on enemmän kuin kymmenen kertaa nykyistä Saksan valtakuntaa suurempi. Ja Ranskakin täytyy lukea noiden valtojen joukkoon. Ei ainoastaan siksi, että se yhä suuremmassa mitassa täydentää armeijaansa jättiläisvaltakuntansa värillisellä ihmisaineksella, vaan rodullisestikin sen neekeristyminen edistyy niin nopeasti, että tosiasiallisesti voi puhua afrikkalaisen valtion syntymisestä Euroopan maaperälle. Nykyisen Ranskan siirtomaapolitiikkaa ei käy vertaaminen entisen Saksan vastaavaan politiikkaan. Jos Ranskan kehitys jatkuisi entiseen tapaan vielä kolmensadan vuoden ajan, silloin olisivat viimeisetkin frankkilaisen veren rippeet hävinneet siten muodostuvasta eurooppalais-afrikkalaisesta mulattivaltiosta. Valtava, yhtenäinen asutusalue Reiniltä Kongoon asti, jonka täyttäisi jatkuvan rodunsekoittumisen tietä hitaasti muodostuva alhainen rotu.

Se seikka Ranskan siirtomaapolitiikan erottaa Saksan vanhasta vastaavasta politiikasta.

Entinen Saksan siirtomaapolitiikka oli puolinaista, niinkuin kaikki, mitä me teimme. Se ei saanut laajennetuksi saksalaisen rodun asumisaluetta, ei liioin ryhtynyt siihen — tosin kyllä rikolliseen — yritykseen, että olisi koettanut valtakunnan mahtia lujittaa asettamalla sen panokseksi mustan veren. Saksan Itä-Afrikan askarit olivat pieni, epäröivä askel tällä tiellä. Tosiasiassa heitä käytettiin ainoastaan siirtomaata itseään suojaamaan. Ajatusta, että Euroopan sotanäyttämölle olisi tuotu mustia joukkoja, ei ollut — ollenkaan puhumattakaan siitä, että se maailmansodassa oli tosiasiallisesti mahdotonta — koskaan

tosiasiassa harkittu, vaikka sellainen aie olisi suotuisammissa olosuhteissa ollutkin mahdollinen toteuttaa, jota vastoin se ranskalaisten taholla oli jo ammoin pidetty heidän siirtomaatoimintansa sisäisenä perusteena ja myös tunnettu semmoiseksi.

Niin siis näemme nykyisin maan päällä koko joukon mahtivaltoja, jotka eivät ainoastaan väkilukunsa puolesta jätä Saksaa kauas jälkeensä, vaan joilla ennen kaikkea on pinta-ala mitä suurimpana poliittisen valta-aseman tukena. Ei koskaan ennen ole vielä ollut, pinta-alaan ja väkilukuun katsoen, Saksan valtakunnan suhde toisiin syntyviin maailmanvaltoihin verraten niin epäsuotuisa kuin historiamme alkaessa kaksituhatta vuotta sitten ja nyt sitten taas tällä hetkellä. Tuohon aikaan me ilmestyimme nuorena kansana rynnäten suurten hajoavien valtiomuodostumien maailmaan, jonka viimeistä jättiläistä, Roomaa, olimme itse olleet mukana kaatamassa maahan. Nykyisin olemme suurten muodostuvien mahtivaltioiden maailmassa, jossa oma valtakuntamme yhä enemmän vaipuu mitättömyyteen.

Meidän on välttämättä pidettävä tämä katkera totuus kylmästi ja asiallisesti silmiemme edessä. On välttämätöntä, että tarkkaamme ja vertailemme Saksan valtakuntaa väkiluvun ja pinta-alan puolesta sen suhteessa muihin valtioihin kautta vuosisatojen. Tiedän jokaisen siinä tapauksessa päätyvän semmoiseen tyrmistyttävään tulokseen, jonka tämän katsauksen yhteydessä kerran jo lausuin: *Saksa ei ole enää maailmanvalta, yhdentekevää, onko se sotilaallisesti voimakas vai heikko.*

Olemme joutuneet kokonaan pois kaikesta suhteesta muihin maapallon suuriin valtioihin, ja siitä saamme kiittää yksinomaan meidän kansamme suorastaan kohtalokasta, onnetonta ulkopoliittista johtoa, varman, tekisi mieleni sanoa kuin testamentissa määritellyn ulkopoliittisen päämäärän täydellistä puutetta sekä kaiken terveen itsesäilytysvaiston ja -vietin menetystä.

Jos kansallissosialistinen liike todellakin haluaa saavuttaa historian silmissä meidän kansallemme suuren kutsumuksen pyhityksen,

sen täytyy, tietoisuuden läpitunkemana ja sydän täynnä tuskaa sen todellisen aseman johdosta tässä maailmassa, rohkeasti ja määrätietoisesti ryhtyä taisteluun sitä päämäärän puutetta ja kyvyttömyyttä vastaan, jotka tähän saakka ovat meidän Saksan kansaamme ohjanneet sen ulkopolitiikan teillä. Sillä täytyy silloin, välittämättä »perinteistä» ja ennakkoluuloista, olla rohkeutta kerätä meidän kansamme ja sen voima marssiin sille tielle, joka johtaa tämän kansan pois nykyisestä elintilan ahtaudesta uudelle maalle ja kamaralle ja siten sen myös ainiaksi vapauttaa siitä vaarasta, että se voisi joutua tämän maan päällä menehtymään tai orjakansana toimittamaan tehtäviä toisten palveluksessa.

Kansallissosialistisen liikkeen täytyy koettaa poistaa meidän väkilukumme ja pinta-alamme välinen epäsuhta — pinta-ala käsitettynä sekä elatuksen lähteenä että myös valtapoliittisena tukikohtana —, meidän historiallisen menneisyytemme ja nykyhetken voimattomuutemme toivottomuuden välinen epäsuhta. Sen täytyy tällöin pysyä tietoisena siitä, että meitä, korkeimman ihmisyyden vaalijoina tämän maan päällä, sitoo myös korkein velvoitus, ja se pystyy tämän velvoituksen täyttämään sitäkin paremmin, kuta enemmän se pitää huolta siitä, että Saksan kansa herää tietoisuuteen rodun merkityksestä ja armahtaa myös *omaa* vertaan sen sijaan, että harrastaisi ainoastaan koirien, hevosten ja kissojen jalostusta.

卐

Jos sanon tähänastista Saksan ulkopolitiikkaa päämäärää vailla olevaksi ja kyvyttömäksi, väitteeni todistuksena on se seikka, että sama politiikka todellisuudessa petti kerrassaan. Jos meidän kansamme olisi ollut henkisesti ala-arvoinen tai pelkurimainen, sen kamppailun seuraukset eivät voisi tässä maailmassa olla pahemmat kuin mitä nyt näemme silmiemme edessä. Ei edes viimeisten sodanedellisten vuosikymmenien kehitys saa meitä siinä suhteessa johtaa harhaan; sillä valtakunnan voimaa

ja lujuutta ei voida mitata sitä itseään mittapuuna käyttäen, vaan ainoastaan vertailemalla sitä toisiin valtakuntiin. Mutta juuri sellaisesta vertailusta saa semmoisen todistuksen, että toisten valtojen voimanlisäys ei ollut samana aikana ainoastaan tasaisempi, vaan vielä loppuvaikutukseltaankin suurempi; että siis Saksan tie, kaikesta näennäisestä noususta huolimatta, todellisuudessa loittoni loittonemistaan toisten valtojen vastaavasta tiestä ja jäi siitä kauas jälkeen, sanalla sanoen, suuruusero kasvoi meidän vahingoksemme. Jopa väkiluvunkin puolesta jäimme sitä enemmän jälkeen, kuta pitemmälti aikaa kului. Kun nyt meidän kansaamme ei sankaruudessa varmastikaan ainoakaan toinen koko maailmassa voita, jopa se loppujen lopuksikin varmasti uhrasi olemassaolonsa säilyttämisen puolesta kaikista maapallon kansoista suurimman verenpanoksen, menestyksen puute saattoi johtua ainoastaan siitä syystä, että se panos annettiin *väärällä tavalla.*

Kun tässä yhteydessä punnitsemme meidän kansamme elämyksiä runsaasti tuhannen vuoden pituiselta ajalta, annamme kaikkien lukemattomien sotien ja taistelujen solua sarjana katseidemme ohi ja tutkimme niiden nyt silmiemme edessä olevaa lopputulosta, meidän täytyy tunnustaa, että tuosta verimerestä on syntynyt oikeastaan ainoastaan kolme ilmiötä, joita voimme mainita selvästi tiettyjen ulkopoliittisten ja ylipäänsä poliittisten tapahtumusten pysyviksi hedelmiksi:

1. pääasiallisesti bajuvaarien suorittama Ostmarkin asuttaminen;
2. Elben itäpuolella olevan alueen valtaus ja asuttaminen; sekä
3. Hohenzollernien suorittama Brandenburg-Preussin valtion järjestäminen uuden valtakunnan esikuvaksi ja kiteytymissydämeksi.

Opettavainen varoitus tulevaisuuden varalta!

Kaksi ensimmäistä ulkopolitiikkamme suurta saavutusta ovat jääneet pysyvimmiksi. Ilman niitä ei meidän kansallamme nykyisin olisi ylipäänsä enää mitään osaa näyteltävänä. Ne

olivat ensimmäinen, mutta valitettavasti myös viimeiseksi jäänyt onnistunut yritys saattaa lisääntyvä väkiluku oikeaan suhteeseen maan ja kamaran laajuuden kanssa. Ja täytyy pitää todella onnettomana asiana, ettei meidän Saksan historiankirjoituksemme ole ikinä ymmärtänyt oikein arvostaa näitä molempia verrattomasti valtavimpia ja jälkimaailmalle merkityksellisimpiä saavutuksia, mutta sen sijaan ihannoi kaikkea mahdollista, ihaillen kiittää ja ylistää mielikuvituksellista sankaruutta, lukemattomia seikkailukkaita taisteluja ja sotia, sen sijaan että vihdoinkin huomaisi, miten merkityksettömiä kansakunnan suurelle kehityksen linjalle useimmat tuollaiset tapaukset ovat olleet.

Kolmas meidän poliittisen toimintamme suuri menestys on Preussin valtion perustaminen ja siitä aiheutunut erikoisen valtioajatuksen kasvattaminen samoin kuin Saksan armeijan nykymaailman oloihin sovellettu, järjestettyyn muotoon saatettu itsesäilytys- ja itsepuolustusvietti. Yksilön puolustusajatuksen muuntaminen kansan asevelvollisuudeksi on syntynyt tässä valtiomuodostumassa ja sen uudesta valtiokäsityksestä. Tämän tapahtumuksen merkitystä ei voida arvioida liian suureksi. Juuri oman verensä hajanaisuuden vuoksi yli-individualistisen rikkinäinen Saksan kansa sai sen ansiosta, että preussilainen armeijanelimistö totutti sen kuriin, takaisin ainakin osan jo ammoin menettämäänsä järjestelykykyä. Mitä toisissa kansoissa on vielä alun alkuaan jäljellä niiden laumayhteyden vaistoa, sen me saimme, ainakin osaksi, takaisin omalle kansayhteisöllemme keinotekoista tietä, sotilaallisen koulutuksen tapahtumuksen tietä. Sen vuoksi onkin yleisen asevelvollisuuden poistamisella — mikä voisi kymmenille toisille kansoille olla yhdentekevää — meille mitä kohtalokkain merkitys. Kymmenen miespolvea vailla ojentavaa ja kasvattavaa sotilaallista koulutusta ja oman onnensa nojassa, alttiina veren ja siitä johtuvan maailmankatsomuksen hajanaisuuden vaikutuksille — niin meidän kansamme olisi todella menettänyt loputkin itsenäistä ole-

massaoloaan tällä kiertotähdellä. Saksalainen henki voisi ainoastaan toisten vieraiden kansojen keskuudessa elävien yksityisten edustajiensa välityksellä tuoda lisänsä kulttuuriin, tämän hengen alkuperänkään voimatta tulla tunnetuksi. Siis kulttuurilannoitteena siihen saakka, kunnes arjalais-pohjoismaisen veren viimeinenkin jäännös olisi meissä turmeltunut tai sitten hävinnyt olemattomiin.

Sietää panna merkille, että näiden todellisten poliittisten menestysten merkityksen, jotka meidän kansamme on saavuttanut runsaasti tuhatvuotisilla taisteluillaan, meidän vihollisemme käsittävät paljon paremmin ja arvostavat niitä enemmän kuin me itse. Me haaveilemme yhä vieläkin sankaruudesta, joka riisti meidän kansaltamme miljoonia sen jaloimpia verensäilyttäjiä, mutta joka lopputuloksiltaan kuitenkin jäi täysin hedelmättömäksi.

Meidän menettelyllemme nykyhetkellä ja tulevaisuudessa on mitä suurin merkitys sillä seikalla, että osaamme pitää erillään toisistaan kansamme todelliset poliittiset saavutukset ja hedelmättömien tarkoitusperien panokseksi uhratun veren.

Me kansallissosialistit emme saa ikipäivänä yhtyä nykyisen porvarillisen maailmamme tavanomaiseen hurraa-isänmaallisuuteen. Erikoisesti on hirveän vaarallista pitää viimeistä sodanedellistä kehitystä pienimmässäkään määrin määräävänä oman tiemme suhteen. Koko yhdeksännentoista vuosisadan historiallisesta aikakaudesta ei meidän suhteemme voi johtaa yhden yhtäkään velvoitusta, joka juontaisi juurensa itse tuosta aikakaudesta. Meidän on jälleen, juuri vastoin tuon ajan edustajien asennoitumista, taaskin tunnustauduttava kaiken ulkopolitiikan ylimmän näkökohdan edustajiksi ja kannattajiksi, nimittäin seuraavan: *maan pinta-ala on saatettava oikeaan suhteeseen väkiluvun kanssa.* Niin, menneisyydestä voimme ottaa vain sen opin, että meidän on asetettava poliittisen toimintamme päämäärä kahtaanne: *maa ja kamara ulkopolitiikkamme päämaaliksi ja uusi, maailmankatsomuksellisesti lujitettu yhtenäinen perustus sisäpoliittisen toimintamme määräksi.*

Tahdon vielä lyhyesti määritellä kantani kysymyksen suhteen, missä määrin maan ja kamaran vaatimus tuntuu siveellisesti ja moraalisesti oikeutetulta. Tämä on välttämätöntä, koska valitettavasti jopa ns. kansallisissakin piireissä esiintyy kaikkia mahdollisia hurskastelevia jaarittelijoita, jotka ponnistelevat osoittaakseen Saksan kansalle sen ulkopoliittisen toiminnan päämääräksi v:n 1918 vääryyden hyvittämistä, mutta kuitenkin siitä huolimatta katsovat välttämättömäksi vakuutella koko maailmalle kansallista veljeyttä ja mielisuosiota.

Jo ennakolta tahtoisin tähän heti sanoa seuraavaa: *V:n 1914 rajojen palauttamisvaatimus on niin suurta ja seurauksiltaan mahdotonta poliittista mielettömyyttä, että sitä on pidettävä suorastaan rikoksena. Siitä ollenkaan puhumattakaan, että Saksan valtakunnan rajat olivat v. 1914 kaikkea muuta kuin järjenmukaiset. Sillä todellisuudessa ne eivät olleet täydelliset sikäli, että olisivat sulkeneet piiriinsä kaikki kansallisuudeltaan saksalaiset ihmiset, eivät liioin järkevät sotilasmaantieteellisen tarkoituksenmukaisuutensa puolesta. Ne eivät olleet harkitun poliittisen toiminnan tulos, vaan semmoisen poliittisen kamppailun luomat hetken rajat, joka ei ollut suinkaan päättynyt, jopa osaksi seurauksia sattuman oikusta.* Yhtä suurella ja monissa tapauksissa vielä suuremmallakin oikeudella voitaisiin ottaa Saksan historiasta kuin pistokokeena tarkastettavaksi jokin toinen vuosi ja selittää silloisten olosuhteiden palauttaminen ulkopoliittisen toiminnan päämääräksi. Edellä mainittu vaatimus on kuitenkin täysin meikäläisen porvarillisen maailman tapaista, sillä kun ei ole tässäkään suhteessa yhtään ainoaa kannattavaa poliittista ajatusta tulevaisuuden varalle, vaan se elää pikemminkin vain menneisyydessä, vieläpä kaikkein lähimmässä menneisyydessä; sillä ei edes sen taaksepäin suuntautuva katsekaan kanna sen omaa aikaa pitemmälle. Jatkuvaisuuden laki kytkee tämän porvariston olemassaolevaan olotilaan, pakottaa sen haraamaan kaikkia tämän tilan muutoksia vastaan kohottamatta kuitenkaan ikinä tuon vastustuksen aktiivisuutta pelkkää itsepintaista

omasta mielipiteestä kiinni pitämistä suuremmaksi. Niinpä on itsestään selvää, ettei noiden miesten poliittinen näköpiiri ulotu v:n 1914 rajoja tuonnemmaksi. Mutta julistaessaan mainittujen rajojen palautusta toimintansa poliittisena päämääränä he saavat meidän vastustajiemme rakoilevan liiton yhä uudestaan liittymään yhteen. Ainoastaan siten on selitettävissä, että vielä kahdeksan vuoden kuluttua maailmankamppailusta, johon osaa ottaneilla valtioilla oli osittain mitä erilaatuisimmat toivomukset ja tarkoitusperät, silloisten voittajien liitto pystyy yhä vain pysymään koossa enemmän tai vähemmän tiiviissä muodossa.

Kaikki nuo valtiot hyötyivät aikoinaan Saksan sortumisesta. Meidän voimamme pelko pakotti siihen aikaan yksityisten suurten mahtajien keskinäisen kitsauden ja kateuden väistymään taka-alalle. Ne käsittivät mahdollisimman yleisesti toteutetun meidän valtakuntamme perimisen parhaaksi suojaksi tulevaisuudessa uhkaavalta nousulta. Paha omatunto ja meidän kansamme voiman pelko on kaikkein lujin, sitkein laasti, joka vielä tänäkin päivänä pystyy pitämään tuon liiton yksityiset jäsenet koossa.

Emmekä me niiden odotuksia petäkään. Esittäessään Saksan poliittiseksi ohjelmaksi v:n 1914 rajojen palauttamisen meikäläinen porvarillinen maailma säikyttelee jokaisen osakkaan, jonka tekisi mieli karata vihollistemme liitosta pois, siihen taas takaisin, koska tämän täytyy pelätä voivansa joutua yksin hyökkäyksen kohteeksi ja siten menettää toisten liittolaistoveriensa suojan. Jok'ikinen valtio tuntee tuon tunnuksen osuvan itseensä ja uhkaavan sitä.

Samalla se on mieletön kahdessakin suhteessa:

1. koska puuttuu voimakeinoja muuttaa sitä yhdistysten poliittisten olutiltojen huuruista todellisuudeksi, ja
2. koska sen tulos, vaikka se olisikin toteutettavissa, olisi kuitenkin taaskin niin viheliäinen, ettei Herra nähköön maksaisi vaivaa panna *sen vuoksi* kansamme verta uudelleen alttiiksi.

Sillä että vuoden 1914 rajojen palauttaminenkin olisi saavu-

tettavissa ainoastaan verellä, siitä ei luulisi kenenkään olevan epätietoinen. Ainoastaan lapsellisen naiivit henget voivat tuudittautua semmoiseen luuloon, että Versailles'in rauhansopimukseen voitaisiin saada muutosta vehkeilyillä ja kerjäämällä. Siitä ollenkaan puhumattakaan, että moinen yritys edellyttäisi Talleyrand'in kaltaista luonnetta, jollaista meillä ei ole. Toinen puoli meikäläisistä poliittisista miehistä on hyvin ovelia, mutta yhtä luonteettomia ja ylipäänsä meidän kansallemme vihamielisiä aineksia, kun taas loput ovat hyvänahkaisia, harmittomia ja myöntyväisiä heikkokykyisiä olioita. Ja lisäksi ajat ovat Wienin-kongressin päivistä muuttuneet: *nyt eivät enää valtioiden rajoista käy kauppaa ruhtinaat ja ruhtinaalliset rakastajattaret, vaan leppymätön maailmanjuutalainen taistelee kansojenherruudestaan.* Ainoakaan kansa ei saa kirvoitetuksi tuota kouraa kurkustaan muuten kuin miekalla. Ainoastaan voimakkaasti ponnistavan kansallisen intohimon yhteen koottu, keskitetty voima pystyy uhmaamaan kansainvälistä kansainorjuutusta. Mutta semmoinen tapahtumus on verinen toimitus ja pysyy semmoisena.

Mutta jos kannatetaan sitä vakaumusta, että Saksan tulevaisuus vaatii, kävipä niin tai näin, kaikkein suurinta panosta, silloin täytyy, ollenkaan kiinnittämättä huomiota mihinkään poliittisen viisauden harkintoihin semmoisinaan, jo tuon panoksen vuoksi asettaa sen arvoinen päämäärä ja taistella sen puolesta.

Vuoden 1914 rajat eivät merkitse Saksan kansan tulevaisuudelle yhtään mitään. Niistä ei ollut menneisyydelle suojaa, eivät ne liioin tarjoaisi voimakkuutta ja lujuutta tulevaisuuden varalta. Saksan kansa ei niiden avulla saavuta sisäistä yhtenäisyyttään ja kokonaisuuttaan eivätkä ne turvaa sen elatusta; eivät nuo rajat liioin sotilaalliselta kannalta tunnu tarkoituksenmukaisilta, eivätpä edes tyydyttäviltäkään, eivätkä ne edes voi loppujen lopuksi parantaa sitä suhdetta, jossa olemme toisiin maailmanvaltoihin tai paremminkin sanoen todellisiin

maailmanvaltoihin. Englannista erottava matka ei niistä lyhene, Yhdysvaltojen suuruutta ei niillä saavuteta; eipä edes Ranskallekaan niistä aiheutuisi olennaista pienenemistä sen maailmanpoliittisessa merkityksessä.

Ainoastaan yksi asia olisi varma: vaikka tulos olisikin suotuisa, tuollainen v:n 1914 rajojen palauttamisyritys johtaisi taaskin meidän kansanruumiimme mittasuhteiltaan niin suureen suoneniskuun, ettei sen jälkeen enää olisi jäljellä kansakuntamme elämän ja tulevaisuuden todella turvaaviin päätöksiin ja tekoihin tarvittavaa arvokasta verenpanosta. Päinvastoin, semmoisen pintapuolisen menestyksen hurmassa luovuttaisiin sitäkin mieluummin kaikista muista päämääristä, koska »kansallinen kunnia» kerran olisi pelastettu ja kaupalliselle kehitykselle olisi ainakin toistaiseksi taas avattu muutamia portteja.

Sen vastapainoksi meidän kansallissosialistien täytyy järkähtämättä pitää kiinni omasta ulkopoliittisesta päämäärästämme, nimittäin siitä, että *Saksan kansalle on turvattava sille kuuluva maa ja kamara tämän maan päällä.* Ja tämä toiminta on ainoa, joka Jumalan ja meidän omien saksalaisten jälkeläistemme silmissä voi saada veripanoksen tuntumaan oikeutetulta; Jumalan silmissä, mikäli meidät on asetettu tähän maailmaan, päämäärämme ikuinen taistelu jokapäiväisestä leivästä, olentoina, jotka eivät saa mitään ilmaiseksi ja joiden on asemastaan maan isäntinä ja valtiaina kiittäminen ainoastaan omaa nerokkuuttaan ja rohkeuttaan, jonka avulla he sen pystyvät taistelussa hankkimaan ja sitten pitämään hallussaan; mutta omien saksalaisten jälkeläistemme silmissä sikäli kuin emme ole vuodattaneet ainoankaan kansalaisen verta, josta ei jälkimaailmalle koidu tuhatta uutta lahjaksi. Se kamara ja se kontu, jolla saksalaiset talonpoikaissuvut voivat vastaisuudessa synnyttää voimakkaita saksalaisia poikia, saa heidät hyväksymään meidän nykyisten poikiemme panoksen; taas asianomaiset vastuunalaiset valtiomiehet se, joskin nykyaika heitä vainoaa, aikoinaan vapauttaa verenvelasta ja kansanuhraamisen syytteestä.

Minun täytyy tässä kääntyä mitä tiukimmin vastustamaan sellaisia kansallisia kirjurisieluja, jotka ovat pitävinään tuollaista maanhankintaa »pyhien ihmisoikeuksien loukkauksena» ja niin ollen yrittävät kirjoitella semmoista vastaan. Eihän koskaan tiedä, keitä on semmoisten miekkosten takana. Se vain on varmaa, että se hämminki ja sekasorto, jonka he pystyvät saamaan aikaan, on meidän kansamme vihollisten mielestä vain toivottavaa ja tulee heille kuin tilauksesta. Sellaisella kannanotollaan nuo miehet ovat rikollisella tavalla osaltaan mukana sisästäpäin heikentämässä ja hävittämässä sitä kansamme tahtoa, jonka päämääränä on sen elinehtojen ainoa oikea valvomistapa. Sillä ainoakaan kansa maan päällä ei omista neliömetriäkään maata ja kamaraa korkeamman toivon ja korkeamman oikeuden nojalla. Samoin kuin Saksan rajat ovat sattumanvaraisia ja kunkin ajan poliittisen kamppailun sanelemia hetkellisiä rajoja, samoin ovat semmoisia myös toisten kansojen elintilojen rajat. Ja samoin kuin maankuoren ulkomuoto voi ainoastaan heikkopäisen mielestä tuntua lujalta ja muuttumattomalta kuin graniitti, mutta todellisuudessa merkitsee kunakin aikana ainoastaan jatkuvan kehityksen näennäistä levähdyskohtaa, joka on syntynyt luonnon valtavien voimien taukoamattomassa syntymistapahtumassa, joutuakseen ehkä jo huomenna vielä suurempien voimien tuhottavaksi tai muutettavaksi ja uudelleen muovattavaksi, samoin on myös kansojen elämässä elintilojen rajojen laita.

Valtioiden rajoja luovat ihmiset ja ihmiset niitä myös muuttavat.

Se tosiseikka, että jonkin kansan on onnistunut hankkia valtaansa suhteettoman suuri maa-ala, ei ole suinkaan semmoinen korkeampi velvoitus, että sitä täytyisi ikuisesti suvaita. Se osoittaa enintään valloittajien voimaa ja asiaintilan sietäjien heikkoutta. Ja tuo voima sitten on sen ainoa oikeutus. Kun Saksan kansa nykyhetkellä mahdottoman ahtaalle pinta-alalle ahdettuna, kuin karsinaan sullottuna kulkee surkeaa tulevaisuutta kohti, se ei ole sen enempää kohtalon käsky kuin nousu

tätä asiaintilaa vastustamaan olisi kohtalon uhmaamista. Ei ole liioin mikään korkeampi voima määrännyt jollekin toiselle kansalle enemmän maata ja kamaraa kuin Saksan kansalle eikä taas moinen epäoikeudenmukainen maanjako ole loukkaus tuota voimaa kohtaan. Samoin kuin esi-isämme eivät saaneet sitä maata, jossa me nyt elämme, taivaan lahjana, vaan heidän täytyi se valloittaa asettamalla panokseksi oma henkensä, samoin ei vastaisuudessakaan suinkaan Jumalan armo suo meidän kansallemme maata ja samalla elämää, vaan ainoastaan voittoisan miekan valta.

Niin selvästi kuin nykyisin kaikki tunnemmekin välienselvittelyn Ranskan kanssa välttämättömäksi, se jäisi kuitenkin suurin piirtein tehottomaksi, jos meidän ulkopoliittiset tarkoitusperämme supistuisivat yksinomaan siihen. Sillä voi olla ja sillä on merkitystä ainoastaan siinä tapauksessa, että se turvaa selkäpuolemme, niin että voimme ruveta laajentamaan kansamme elintilaa Euroopassa. Sillä meidän ei ole käsitettävä tämän kysymyksen ratkaisuksi siirtomaiden hankintaa, vaan yksinomaan asutusalueen saantia, joka kartuttaa itse emämaan pinta-alaa ja siten ei ainoastaan pysytä uusia asukkaita mitä läheisimmässä yhteydessä emämaan kanssa, vaan takaa koko alueelle niiden yhteisestä suuruudesta johtuvat edut.

Kansallisen liikkeen ei pidä olla toisten kansojen asianajaja, vaan oman kansan esitaistelija. Muussa tapauksessa se on tarpeeton eikä sillä varsinkaan ole oikeutta moitiskella menneisyyttä. Sillä siinä tapauksessa se menettelisi samalla tavalla kuin tämä. Samoin kuin vanha Saksan politiikka väärin määrättiin hallitsijasukujen näkökulmasta, samoin eivät tulevaa politiikkaa saa ohjata kansalliset kaikenmaailmanhaihattelut. Mutta ennen kaikkea, me emme ole tunnettujen »pienten kansaparkojen» suojeluspoliiseja, vaan oman kansamme sotilaita.

Meidän kansallissosialistien on kuitenkin mentävä vielä pitemmälle: *Oikeutus maahan ja kamaraan voi muuttua velvoitukseksi, jos suuri kansa näyttää olevan tuhoon tuomittu, jollei sen*

alue laajene. Aivan erikoisesti siinä tapauksessa, ettei ole kysymyksessä mikä tahansa pikku neekerikansa, vaan kaiken sen elämän germaaninen äiti, joka on antanut nykymaailmalle sen kulttuurikuvan. *Joko Saksasta tulee maailmanvalta tai se ei ylipäänsä enää ole olemassa.* Mutta maailmanvallaksi päästäkseen se tarvitsee sitä suuruutta, joka sille nykyaikana antaa välttämättömän merkityksen ja sen kansalaisille elämän.

卐

Täten me kansallissosialistit vedämme tietoisesti ristin meikäläisen sodanedellisen ajan ulkopoliittisen suuntautumisen yli. Me aloitamme siitä, mihin kuusi vuosisataa sitten lopetettiin. Me pysähdytämme germaanien ikuisen etelään ja länteen työntyvän vyöryn ja suuntaamme katseemme itäpuolella olevaan maahan. Me teemme vihdoinkin lopun sodanedellisen ajan siirtomaa- ja kauppapolitiikasta ja siirrymme tulevaisuuden maapolitiikkaan.

Mutta jos nyt puhumme Euroopassa uudesta maasta ja kamarasta, silloin voimme ensi sijassa ajatella ainoastaan *Venäjää* ja sen alaisia reunavaltioita.

Kohtalo itse tuntuu haluavan antaa meille tässä vihjauksen. Luovuttaessaan Venäjän bolshevismin valtaan se riisti Venäjän kansalta sen älymystön, joka siihen saakka oli aiheuttanut sen olemassaolon valtiona ja taannut sen. Sillä venäläisen valtiomuodostuman järjestäminen ei ollut Venäjän slaavien valtiopoliittisten kykyjen aikaansaannos, vaan pikemmin ainoastaan ihmeteltävä, suurenmoinen esimerkki germaanisten ainesten valtiota muodostavasta toiminnasta ja vaikutuksesta alempiarvoisen rodun keskuudessa. Sillä tavalla on monetkin maapallon mahtavat valtakunnat luotu. Alemmat kansat, ohjaajinaan germaaniset järjestäjät ja valtiaat, ovat useinkin paisuneet valtaviksi valtiomuodostumiksi ja pysyneet pystyssä niin kauan kuin valtiota muodostavan rodun ydin on säilynyt. Vuosisatojen ajan Venäjä eli tuon ylimpien johtavien kansankerrostensa

germaanisen ydinjoukon varassa. Nykyisin sitä voidaan pitää melkein tyystin hävitettynä, pyyhkäistynä olemattomiin. Sen sijalle on tullut juutalainen. Niin mahdoton kuin venäläisten onkin omin voimin ravistaa niskoiltaan juutalaisen iestä, yhtä mahdoton on juutalaisenkin pitää tuota mahtavaa valtakuntaa ajan oloon pystyssä. Juutalaiset itse eivät ole järjestävä aines, vaan hajoamisen käyteaine. Idän jättiläisvaltakunta on kypsynyt luhistumaan. Ja juutalaisten herruuden loppu Venäjällä on sitten myös Venäjän loppu valtiona. Kohtalo on valinnut meidät semmoisen romahduksen todistajiksi, romahduksen, joka on oleva kansallisen rotuteorian oikeuden kaikkein valtavin todistus ja vahvistus.

Mutta meidän tehtävämme, kansallissosialistisen liikkeen kutsumus, on saattaa meidän oma kansamme siihen poliittiseen käsitykseen, ettei sen pidä katsoa tulevaisuuden päämäärän täyttymykseksi uuden Aleksanterin-retken huumausta, vaan pikemminkin saksalaisen auran uutteraa työtä, auran, jolle miekan on vain annettava maa.

卐

On itsestään selvää, että juutalaiset asettuvat mitä ankarimmin semmoista politiikkaa vastustamaan. He tuntevat paremmin kuin kukaan muu tämmöisen menettelyn merkityksen omalle tulevaisuudelleen. Juuri tämän tosiasian pitäisi saada kaikki todella kansallisesti ajattelevat miehet ymmärtämään sellaisen uuden suuntautumisen oikeus. Mutta valitettavasti asia on päinvastoin. Ei ainoastaan saksalaiskansallisissa, vaan »kansallismielisissäkin» piireissä asetutaan mitä kiivaimmin vastustamaan sellaista idän-politiikkaa, jolloin samalla, niinkuin melkein aina vastaavanlaisissa tilaisuuksissa, vedotaan suurempaan mieheen. Bismarckin henkeä toistellaan sellaisen politiikan verhoksi, joka on yhtä mieletöntä kuin mahdotontakin ja Saksan kansalle mitä suurimmassa määrin vahingollista. Bis-

marck itse muka aikoinaan pani aina paljon painoa hyvien välien säilyttämiseen Venäjän kanssa. Se pitää paikkansa tietyin rajoituksin. Mutta silloin unohdetaan tyystin mainita, että hän pani yhtä suuren painon hyvien suhteiden säilyttämiseen mm. Italian kanssa, jopa että sama herra von Bismarck kerran teki Italian kanssa liiton suoriutuakseen paremmin Itävallasta. Miksi ei sitten yhtälailla jatketa *sitä* politiikkaa? »Koska nykyinen Italia ei ole sama kuin silloinen Italia», vastattaneen siihen. Hyvä. Mutta siinä tapauksessa, hyvät herrat, sallinette huomauttaa, ettei nykyinen Venäjä liioin ole enää sama kuin silloinen. Bismarckin mieleen ei ikinä juolahtanut periaatteellisesti ainaiseksi määritellä poliittisen tien taktiikkaa. Hän oli siinä suhteessa aivan liian suuressa määrin aina hetken tilanteen tasalla, jotta olisi voinut sitoa itseään sillä tavalla. *Kysymys ei siis saa kuulua näin: mitä Bismarck silloin teki? vaan pikemminkin: mitä hän nyt tekisi?* Ja tähän kysymykseen on helpompi vastata. *Poliittisessa viisaudessaan hän ei ikipäivänä tekisi liittoa sellaisen valtion kanssa, joka on tuhoon tuomittu.*

Muuten Bismarck jo aikoinaan suhtautui silloiseen Saksan siirtomaa- ja kauppapolitiikkaan sekavin tuntein, koska hänellä oli lähinnä sydämellään vain hänen oman luomansa valtiomuodostuman vakauttaminen ja sisäinen lujittaminen varminta tietä. Tämä olikin ainoa syy, minkä vuoksi hän siihen aikaan piti Venäjän suomaa selkäsuojaa tervetulleena, se kun näet jätti hänen käsivartensa vapaaksi suunnattavaksi länttä vastaan. Mutta se, mikä siihen aikaan Saksaa hyödytti, tuottaisi sille nyt ainoastaan vahinkoa.

Jo vv. 1920—21, jolloin nuori kansallissosialistinen liike rupesi hiljalleen kohoamaan poliittisesta taivaanrannasta ja sitä siellä täällä mainittiin Saksan kansan vapausliikkeeksi, puoluetta yritettiin eri tahoilta saada asettumaan tiettyihin suhteisiin *muiden maiden vapausliikkeiden* kanssa. Tämä tapahtui monien mainostaman »sorrettujen kansojen liiton» linjalla. Pääasiallisesti olivat tällöin kysymyksessä eräiden Balkanin-valtojen sekä

edelleen Egyptin ja Intian edustajat, jotka minuun olivat yksityishenkilöinä aina tehneet lörpöttelevän ja turhantärkeän vaikutuksen, ilman mitään vakavaa taustaa. Mutta oli sangen paljon saksalaisia, erikoisesti kansallisessa leirissä, jotka antoivat tuollaisten pöyhkeiden itämaalaisten häikäistä silmänsä ja uskoivat minkä tahansa tuulentuoman intialaisen tai egyptiläisen ylioppilaan ilman muuta Intian tai Egyptin »edustajaksi». Nuo miehet eivät olleet ollenkaan selvillä siitä, että nämä olivat enimmäkseen henkilöitä, joilla ei ollut takanaan ylipäänsä ketään ja että ennen kaikkea heitä ei ollut kukaan valtuuttanut solmimaan mitään sopimuksia kenenkään kanssa, niin että kaikki käytännölliset tulokset suhteista moisiin aineksiin olivat kerrassaan yhtä tyhjän kanssa, mikäli ei halunnut kirjata heidän kanssaan hukkaan haaskaamaansa aikaa menopuolelle. Itse suhtauduin aina torjuen tuontapaisiin yrityksiin. En ainoastaan siksi, että minulla oli parempaakin tekemistä kuin tuhlata viikkokausia moisiin hedelmättömiin »keskusteluihin» ja »neuvotteluihin», vaan pidin myös, vaikka kysymyksessä olisivat olleet noiden kansojen valtuutetut edustajatkin, koko puuhaa turhana, jopa vahingollisena.

Oli jo rauhan aikana varsin paha juttu, että Saksan liittopolitiikka omien aktiivisten hyökkäysaikeiden puutteessa päätyi vanhojen, maailmanhistoriassa eläkkeelle siirtyneiden valtioiden puolustusliittoon. Sekä Itävallan että Turkin liitosta oli sangen vähän iloa. Maapallon suurimpien sotilas- ja teollisuusvaltioiden liittyessä yhteen aktiiviseksi hyökkäysliitoksi meillä kerättiin pari vanhaa, heikkoutta ja kyvyttömyyttä potevaa valtiomuodostumaa ja yritettiin noiden vanhojen romujen kera uhmata toimivaa maailmanliittoa. Saksan täytyi kokea katkera kuittaus siitä ulkopoliittisesta erehdyksestään. Mutta tuo kuittaus ei näytä vieläkään olleen tarpeeksi katkera varjellakseen meikäläisiä haaveilijoita syöksymästä päätäpahkaa tekemään samoja virheitä uudelleen. Sillä yritys saada »sorrettujen kansojen liiton» voimalla kaikkivaltiaat voittajat riisutuksi aseista

ei ole ainoastaan naurettava, vaan myös turmiollinen. Se on turmiollinen, koska se yhä vieroittaa meidän kansamme todellisista mahdollisuuksista, niin että tämä niiden asemesta heittäytyy tuollaisten mielikuvituksellisten, mutta joka tapauksessa hedelmättömien toiveiden ja harhakuvitelmien valtaan. Nykyhetken saksalainen on tosiaan kuin hukkuva, joka tarttuu jokaiseen oljenkorteen. Ja sillä tavalla voivat tehdä muuten erittäin sivistyneetkin ihmiset. Missä vain näyttää pilkahtavan vaikka kuinkakin epätodennäköisen toivon virvaliekki, heti paikalla nuo ihmiset kavahtavat pystyyn ja ryntäävät kiireen kauppaa pettävää harhaa kohti. Olipa sellaisena vaikka sorrettujen kansojen liitto, kansainliitto tai mikä tahansa muu mielikuvituksellinen keksintö, yhtä kaikki se tapaa tuhansittain uskovaisia sieluja.

Muistan vielä ne yhtä lapselliset kuin ymmärtämättömätkin toiveet, jotka yht'äkkiä vv. 1920—21 sukelsivat esiin kansallisissa piireissä, että näet Englannin Intian-valta muka oli luhistumaisillaan. Jotkut aasialaiset ilveilijät, minusta nähden vaikka todelliset intialaiset »vapaustaistelijat», joita siihen aikaan liikuskeli Euroopassa, olivat saaneet syötetyksi muuten aivan järkevillekin ihmisille semmoisen päähänpiintymän, että Britannian maailmanvalta, jonka painopiste oli Intiassa, muka oli juuri siellä luhistumisensa partaalla. Että kaikki sellaiset ajatukset olivat saaneet alkunsa ainoastaan noiden miesten omista toiveista, sitä he eivät tietenkään tulleet havainneiksi. Enempää kuin omien toiveidensa järjettömyyttäkään. Sillä samassa silmänräpäyksessä, jolloin odottivat Englannin ylivallan luhistumista Intiassa Britannian maailmanvallan loppuna ja samalla myös Englannin mahtavuuden loppuna, he sentään kuitenkin myönsivät, että juuri Intia on Englannille äärettömän tärkeä.

Tämän elintärkeän kysymyksen ei kuitenkaan ainakaan luulisi olevan mitä syvimpänä salaisuutena ainoastaan jonkun saksalaiskansallisen profeetan tietona, vaan otaksuttavasti yhtä hyvin myöskin Englannin kohtaloiden ohjaajien omanakin tie-

tona. On jo tosiaan lapsellista otaksua semmoista, ettei Englannissa muka osattaisi oikein arvostella Intian keisarikunnan merkitystä Britannian maailmanvallalle. Ja on vain pahana merkkinä siitä, ettei maailmansodasta ole osattu yhtään ottaa oppia ja että anglosaksinen päättäväisyys ymmärretään ihan väärin ja ettei sitä ollenkaan tunneta, kun kuvitellaankaan, että Englanti päästäisi Intian käsistään panematta viimeisintäänkin alttiiksi. Edelleen se on todistuksena siitä, ettei saksalaisilla ole aavistustakaan siitä, miten tuo valtakunta ja sen hallinto on kokonaan brittiläisen olemuksen läpitunkema. *Englanti menettää Intian ainoastaan siinä tapauksessa, että joko sen oma hallintokoneisto joutuu rodullisen hajaannuksen uhriksi* (mikä tällä hetkellä Intiassa on aivan mahdotonta) *tai jos mahtavan vihollisen miekka sen voittaa.* Mutta intialaisille kapinoitsijoille se ei kuunaan onnistu. Miten vaikea Englantia on voittaa, sen me saksalaiset olemme joutuneet yllin kyllin kokemaan. Siitä ollenkaan puhumattakaan, että minä itse germaanina sittenkin kaikesta huolimatta näen mieluummin Intian Englannin kuin jonkin toisen vallan hallussa.

Aivan yhtä surkeat ovat johonkin satumaiseen Egyptin nousuun kiinnitetyt toiveet. »Pyhä sota» voi tuottaa meikäläisille saksalaisille pässinpäille kuvittelijoille sellaista karmivaa mielihyvän väristystä, että nykyisin ehkä jotkut toiset ovat valmiit vuodattamaan vertaan meidän puolestamme — sillä juuri moinen pelkurimainen laskelmointi on, jos rehellisesti puhutaan, aina ollut tuollaisten toiveiden äänettömänä aiheuttajana —, mutta todellisuudessa se saisi englantilaisten konekiväärikomppanioiden niittotulessa ja brisanssipommien sateessa ihan hornamaisen lopun.

On kerta kaikkiaan mahdottomuus yrittää käydä semmoisen mahtavan valtion kimppuun, joka on, jos niin tarvitaan, valmis päättäväisesti panemaan viimeisen veripisaransakin alttiiksi, jonkin raajarikkojen liiton voimalla. Kansallisena miehenä, joka arvostelee ihmisten arvoa rodullisten seikkojen perusteella,

minä en voi jo siitäkään syystä, että tiedän ja tunnen ns. »sorrettujen kansakuntien» rodullisen huonommuuden, kytkeä oman kansani kohtaloa yhteen niiden kohtalon kanssa.

Mutta aivan samaan suhteeseen meidän on nykypäivinä asetuttava myös Venäjään. Nykyinen Venäjä, josta on hävitetty sen germaaninen pintakerros, ei ole, ottamatta ollenkaan huomioon sen uusien isäntien sisäisiä tarkoitusperiä, Saksan kansan vapaustaistelun liittolainen. *Puhtaasti sotilaalliselta kannalta semmoiset suhteet olisivat Saksan ja Venäjän sodassa Länsi-Eurooppaa, mutta todennäköisesti koko muuta maailmaa vastaan, suorastaan tuhoisat. Taistelua ei jouduttaisi käymään Venäjän, vaan Saksan maaperällä*, Saksan voimatta saada Venäjältä hivenen vertaakaan tehokasta tukea. Nykyisen Saksan voimakeinot ovat viheliäisen surkeat ja niillä on niin mahdoton käydä ulkonaista taistelua, ettei voitaisi saada luoduksi rajasuojaa Länsi-Eurooppaa vastaan, Englanti siihen mukaan luettuna, ja juuri Saksan teollisuusalue olisi turvattomana alttiina vastustajiemme keskitetyille hyökkäysaseille. Tämän lisäksi vielä Saksan ja Venäjän välissä on Puolan valtio, joka on kokonaan Ranskan käsissä. Saksan ja Venäjän sodassa Länsi-Eurooppaa vastaan Venäjän täytyisi ensin kukistaa Puola saadakseen tuoduksi yhden ainoankaan sotilaan Saksan rintamalle. Mutta tällöin ei ole niin paljon kysymystä sotilaista kuin teknillisistä varusteista. Siinä suhteessa maailmansodan olosuhteet toistuisivat, ainoastaan vielä paljon hirvittävämmässä muodossa. Samoin kuin Saksan teollisuudelta silloin iskettiin suonta kunniakkaiden liittolaistemme hyväksi ja Saksan täytyi melkein aivan yksin kustantaa teknillinen sota, samoin tässä sodassa ei Venäjää voitaisi teknillisenä tekijänä ylipäänsä ottaa ensinkään huomioon. Maailman yleistä moottorointia vastaan, joka seuraavassa sodassa jo esiintyy valtavassa määrin määräten taistelujen luonteen, me emme voisi asettaa juuri mitään. Sillä ei siinä kyllin, että Saksa itse on tällä mitä tärkeimmällä alalla jäänyt hävettävässä määrin ajastaan jälkeen, mutta siitäkin vähästä, mitä sillä on, täy-

tyisi vielä saada Venäjänkin, joka ei tällä hetkellä voi vielä kehua omakseen yhtään ainoaa semmoista tehdasta, missä osattaisiin valmistaa todellakin kulkeva auto. Mutta senpä johdosta taistelu saisi pelkän teurastuksen luonteen. Saksan nuoriso joutuisi vuodattamaan verensä vielä tarkempaan kuin edellisellä kerralla, sillä niinkuin aina, taistelun paino lepäisi yksinomaan meidän niskoillamme, ja tuloksena olisi auttamaton häviömme.

Mutta vaikka ottaisi lukuun sellaisenkin tapauksen, että tapahtuisi ihme eikä semmoinen taistelu päättyisi Saksan täydelliseen tuhoon, siitä olisi lopputuloksena ainoastaan, että verensä kuiviin vuodattanut Saksa jäisi niinkuin ennenkin suurten sotilasvaltioiden keskeen, joten siis sen todellinen asema ei olisi millään tavoin muuttunut.

Älköön yritettäkö esittää tähän sellaista vastaväitettä, ettei Venäjän kanssa liitossa oltaessa muka heti tarvitse ajatella sotaa, tai että jos sitä täytyisikin ajatella, siihen voitaisiin perin pohjin valmistautua. Ei. *Liitto, jonka tarkoituksena ei ole myös sodan tarkoitus, on mieletön ja arvoton.* Liittoja solmitaan ainoastaan taistelua silmällä pitäen. Ja vaikka aseellinen välienselvittely tuntuisi vielä liiton solmimisen ajankohtana olevan kuinkakin kaukaisessa tulevaisuudessa, sotaisen selkkauksen mahdollisuus on yhtä kaikki sen sisäinen aihe ja syy. Älköön luultako minkään valtakunnan käsittävän semmoisen liiton tarkoitusta millään muulla tavalla. Joko Saksan ja Venäjän liitto jäisi pelkästään paperille, jolloin se olisi meille merkityksetön ja arvoton, tai se olisi muunnettava sopimuksen sanamuodosta näkyväksi todellisuudeksi — jolloin muu maailma saisi varoituksen. Miten lapsellisen yksinkertaista odottaakaan, että Englanti ja Ranska jäisivät siinä tapauksessa vuosikymmeneksi odottamaan, kunnes Saksan ja Venäjän liitto olisi ehtinyt saada teknilliset taisteluvalmistuksensa suoritetuksi loppuun! Ei, kyllä rajuilma puhkeaisi salamannopeasti Saksan yllä riehumaan.

Siten jo se tosiasia, että Venäjän kanssa olisi solmittu liitto,

osoittaisi, miten seuraavassa sodassa kävisi: Sen tuloksena olisi Saksan loppu.

Mutta tämän lisäksi tulee vielä seuraavaa:

1. Nykyiset Venäjän vallanpitäjät eivät ensinkään ajattelekaan solmia liittoa rehellisessä mielessä, saati sitten sitä pitää.

Älköön toki koskaan unohdettako, että nykyiset Venäjän valtiaat ovat veren tahraamia katalia rikollisia, että tässä on kysymyksessä ihmiskunnan kuona-aines, joka järkyttävän murheellisen hetken olosuhteiden sitä suosiessa hyökkäsi suuren valtakunnan kimppuun, surmasi miljoonia sen johtavan älymystön jäseniä hurjan verenhimonsa vallassa hävittäen heidät sukupuuttoon ja on nyt kohta kymmenen vuoden ajan harjoittanut kaikkien aikojen julminta hirmukomentoa. Älköön myöskään unohdettako, että nuo samat vallanpitäjät kuuluvat kansaan, jossa on petomainen julmuus yhtyneenä käsittämättömään valehtelemisen taitoon harvinaiseksi sekoitukseksi ja joka nyt jos koskaan luulee kutsumuksensa vaativan alistamaan koko maailman verisen sortovaltansa alaiseksi. Älköön unohdettako, että kansainvälinen juutalainen, joka Venäjää nykyisin rajattomasti hallitsee ja vallitsee, ei pidä Saksaa liittolaisenaan, vaan samanlaiseen kohtaloon määrättynä valtiona. *Mutta semmoisen vastapuolen kanssa ei solmita liittoja, jonka ainoana pyyteenä ja pyrkimyksenä on toisen puolen hävittäminen.* Ja varsinkaan ei liittoja solmita sellaisten olioiden kanssa, joille mikään liitto ei olisi pyhä, koska he kerran eivät elä tässä maailmassa kunnian ja totuudenrakkauden edistäjinä, vaan valheen, petoksen, varkauden, ryöstön ja rosvouksen edustajina. Jos joku ihminen luulee voivansa solmia liittosuhteet loiseliöiden kanssa, semmoinen yritys muistuttaisi puun yritystä tehdä omaksi edukseen sopimus omilla oksillaan loisivan mistelin kanssa.

2. Se vaara, johon Venäjä aikoinaan sortui, on Saksalle yhä edelleen olemassa. Ainoastaan porvarilliset pöhköt kykenevät kuvittelemaan, että bolshevismi muka on voitettu. Heillä ei pintapuolisessa ajattelutavassaan ole aavistustakaan siitä, että tässä on

kysymyksessä vietin tapainen tapahtumus, että toisin sanoen on kysymyksessä juutalaisten pyrkimys maailmanherruuteen, tapahtumus, joka on aivan yhtä luonnostaan seuraava kuin anglosaksien pyrkimys puolestaan maailmanvaltiuteen. Ja samoin kuin anglosaksit kulkevat tuota tietään omalla tavallaan ja käyvät taistelua omilla aseillaan. samoin myös juutalaiset omillaan. He kulkevat omaa tietään, tunkeutuvat kuin hiipimällä kansojen keskuuteen ja kovertavat sisästäpäin maan ontoksi niiden jalkojen alta, ja he taistelevat omilla aseillaan, jotka ovat valhe ja parjaus, myrkyttäminen ja hajoittaminen, ja kiihdyttävät taistelun jopa vihattujen vastustajiensa veriseen sukupuuttoon hävittämiseen saakka. *Meidän täytyy pitää Venäjän bolshevismia sinä yrityksenä, johon juutalaiset ovat kahdennellakymmenennellä vuosisadalla ryhtyneet anastaakseen käsiinsä maailmanherruuden*, aivan samoin kuin he ovat muina aikoina koettaneet pyrkiä samaan päämäärään toisin, vaikka pohjimmaltaan sittenkin edellisten tapaisin menetelmin. Heidän pyrkimyksensä johtuu perimmältään heidän olemuksensa laadusta. Samoin kuin ei mikään muu kansa omasta aloitteestaan luovu noudattamasta lajinsa ja valtansa levittämisviettiä, jolleivät ulkonaiset olosuhteet siihen pakota tai jollei se omaa vanhuudenraihnauttaan käy siihen kykenemättömäksi, samoin eivät juutalaisetkaan kesken käänny maailmandiktatuuriin tähtäävältä tieltään omaehtoisesta kieltäymyksestä tai hillitsemällä ikuista pyydettään. Heidätkin joko suistaa uraltaan heidän itsensä ulkopuolella oleva voima, tai koko heidän maailmanvaltiudenpyrkimyksensä raukeaa tyhjiin heidän itsensä kuollessa sukupuuttoon. Kansojen kyvyttömyys, niiden kuolema omaa vanhuuttaan, taas on niiden veren puhtaudesta luopumisen varassa. Ja tätä juutalaiset valvovat ja varjelevat paremmin kuin ainoakaan toinen maapallolla elävä kansa. Siten he kulkevat yhä edelleen kohtalokasta tietään, siihen saakka, kunnes jokin toinen voima nousee heitä vastustamaan ja valtavassa kamppailussa paiskaa taivaaseen-ryntääjän takaisin Lusiferin luo.

Saksa on tätä nykyä bolshevismin lähin suuri taisteluntavoite. Se tarvitsee nuoren, kutsumuksen kaltaisen aatteen koko voiman temmatakseen kansamme vielä kerran jaloilleen, vapauttaakseen sen kansainvälisen käärmeen puristuksesta ja tehdäkseen lopun veremme sisäisestä myrkyttämisestä, jotta kansakunnan siten vapautuvat voimat voidaan panna panokseksi kansamme turvaamiseksi siten, että se saattaa ammoisiin aikoihin saakka ehkäistä viimeksi koettuja onnettomuuksia toistumasta. Mutta jos kerran tähän päämäärään pyritään, silloin on hulluutta liittoutua semmoisen vallan kanssa, jonka isäntänä ja valtiaana on meidän oman tulevaisuutemme verivihollinen. Miten aiotaan meidän oma kansamme vapauttaa tuon myrkyllisen syleilyn kahleista, jos itse mennään noihin kahleisiin? Miten voidaan saksalaiselle työmiehelle selittää bolshevismi kirotuksi rikokseksi ihmiskuntaa kohtaan, jos itse solmitaan liitto tuon hornan sikiön järjestöjen kanssa, se siis suurin piirtein tunnustetaan? Mitä oikeutta silloin on tuomita suuriin joukkoihin kuuluvia heidän tuota maailmankatsomusta kohtaan osoittaman myötämielisyyden johdosta, jos valtion johtajat itse valitsevat saman maailmankatsomuksen edustajat liittolaisikseen?

Taistelu juutalaista maailman-bolshevisointia vastaan vaatii selvää kannanottoa Neuvosto-Venäjään. Ei voi ajaa paholaisia ulos Beelsebubin avulla.

Kun nykyisin jopa kansallisetkin piirit haaveilevat liittoa Venäjän kanssa, niiden pitäisi vain vähän silmäillä ympärilleen Saksassa ja tehdä itselleen selväksi, kenen tukea he semmoiselle aloitteelleen saavat. Vai pitävätkö kansalliset nyt yks'kaks' Saksan kansalle siunauksellisena semmoista menettelyä, jota kansainvälinen marxilaislehdistö suosittelee ja kannattaa? Mistä ajoista kansalliset ovat alkaneet taistella semmoisissa varusteissa, jotka juutalainen aseenkantajana meille ojentaa?

Vanhaa Saksan valtakuntaa vastaan saattoi sen liittopolitiikan johdosta esittää erään pääsyytöksen: miten se pilasi suhteensa kaikkiin heilahtelemalla lakkaamatta puoleen ja toiseen ja osoitta-

malla sairaalloista heikkoutta pyrkiessään säilyttämään maailmanrauhan hinnasta mistä hyvänsä. Mutta yhdestä asiasta sitä ei voinut moittia: ettei se olisi enää pitänyt yllä hyviä suhteita Venäjään.

Tunnustan suoraan, että olisin jo sodanedellisenä aikana pitänyt oikeampana, jos Saksa olisi, luopuen mielettömästä siirtomaapolitiikastaan ja luopuen kauppa- ja sotalaivastostaan asettunut Englannin kanssa liittoon Venäjää vastaan ja siten siirtynyt heikosta kaikenmaailmanpolitiikastaan päättäväiseen Euroopan-politiikkaan, jonka päämääränä olisi ollut uuden maan hankkiminen Euroopan mantereelta.

En unohda niitä alituisia julkeita uhkauksia, joita silloinen panslavistinen Venäjä rohkeni kohdistaa Saksaan; en unohda yhtämittaisia koe-liikekannallepanoja, joiden ainoana tarkoituksena oli Saksan loukkaaminen; en jaksa unohtaa Venäjän yleisen mielipiteen sävyä, joka jo ennen sotaa kilvan purkautui vihamielisiksi hyökkäilyiksi meidän kansaamme ja valtakuntaamme vastaan, en voi unohtaa suurta venäläistä sanomalehdistöä, joka aina ihaili Ranskaa meidän kustannuksellamme.

Mutta kaikesta huolimatta olisi vielä ennen sotaa ollut toinenkin tie, olisi voitu nojautua Venäjään ja kääntyä Englantia vastaan.

Nykyisin olosuhteet ovat toisin. Joskin ennen sotaa olisi voitu, nielemällä kaikki mahdolliset tunteet, lähteä kulkemaan yhdessä Venäjän kanssa, nyt se ei enää käy. Maailmankellon osoittimet ovat siitä ajasta siirtyneet paljon eteenpäin, ja se julistaa meille valtavin lyönnein juuri parhaillaan sen hetken koittoa, jolloin meidän kansamme kohtalon täytyy ratketa tavalla tai toisella. Se lujittuminen, joka maapallon suurissa valtioissa on nykyisin vallalla, on meille viimeisenä varoitusmerkkinä pysähtyä ja palauttaa kansamme haavemaailmasta takaisin ankaraan todellisuuteen ja osoittaa sille se tulevaisuuden tie, joka yksin johtaa vanhan valtakunnan uuteen kukoistukseen.

Jos kansallissosialistinen liike pitäen silmällä suurta ja kaik-

kein tärkeintä tehtäväänsä vapautuu kaikista tyhjistä harhakuvitelmista ja antaa järjen olla ainoana opastajanaan, silloin v:n 1918 tuhoisa onnettomuus vielä voi koitua sanomattomaksi siunaukseksi kansamme tulevaisuudelle. Tuosta romahduksesta meidän kansamme voi päästä kohoamaan ulkopoliittisen menettelynsä täydelliseen uudestisuuntautumiseen ja sitten vielä, sisimmässään uuden maailmankatsomuksensa ansiosta lujittuneena, päästä myös ulospäin lopullisesti vakauttamaan ulkopolitiikkansa. Se voi sitten vihdoinkin saada, mitä Englannilla on ja jopa Venäjälläkin oli aikoinaan ja mikä Ranskan on saanut yhä uudelleen tekemään samansuuntaisia ja pohjimmaltaan sen edun kannalta oikeita päätöksiä, nimittäin *poliittisen testamentin*.

Mutta Saksan kansan ulkopoliittisen menettelyn määräävän testamentin pitää ja täytyy kuulua seuraavasti:

> *Älkää koskaan päästäkö Eurooppaan syntymään kahta mannervaltaa! Käsittäkää jokainen yritys järjestää Saksan rajoille toinen sotilasvalta, vaikkapa vain sotilasvallaksi kykenevän valtion perustamisen muodossa, hyökkäykseksi Saksaa vastaan, älkääkä niin ollen katsoko ainoastaan oikeudeksenne, vaan velvollisuudeksennekin estää kaikin keinoin, vaikkapa asevoiminkin, sellaisen valtion syntyminen tai, jos sellainen jo on olemassa, sen hajoittaminen. — Pitäkää huoli siitä, ettei meidän kansamme voima ja lujuus saa perustuksekseen siirtomaita, vaan Euroopassa sijaitsevan isänmaan kamaran! Älkää pitäkö valtakunnan tulevaisuutta koskaan turvattuna, jollei se kykene vuosisadoiksi eteenpäin antamaan jokaiselle kansarunkomme oksavesalle oman maan ja kamaran palasta! Älkää koskaan unohtako, että pyhin oikeus tässä maailmassa on oikeus maahan, jota itse tahtoo muokata, ja pyhin uhri se veri, joka vuodatetaan tämän maan puolesta!*

卐

En tahtoisi lopettaa näitä mietteitäni viittaamatta vielä kerran niihin liittomahdollisuuksiin, mitä meillä tällä hetkellä

Euroopassa on. Jo edellisessä luvussa olen osoittanut, puhuessani Saksan liittokysymyksestä, Englannin ja Italian ainoiksi Euroopan valtioiksi, joiden kanssa läheisempään suhteeseen pääseminen meidän kannaltamme olisi toivottavaa ja lupaisi menestystä. Tahdon vielä tässä kohti lyhyesti kosketella semmoisen liiton *sotilaallista* merkitystä.

Tämmöisen liiton solmimisesta olisi kaikessa ja joka suhteessa päinvastaiset seuraukset kuin Venäjän kanssa tehdystä liitosta. Tärkein on lähinnä se *tosiasia, että lähentyminen Englantiin ja Italiaan ei sinänsä mitenkään aiheuta sodanvaaraa.* Ainoa valta, jonka asennoituminen liittoa vastaan tulisi otettavaksi huomioon, Ranska, ei siihen kykenisi. *Mutta silloin liitto soisi Saksalle mahdollisuuden ryhtyä kaikessa rauhassa sellaisiin toimenpiteisiin, joihin sanotunlaisen liiton puitteissa täytyisi tavalla tai toisella ryhtyä Ranskan kanssa tapahtuvan välienselvittelyn varalta.* Sillä se juuri tuollaisen liiton merkitys onkin, ettei Saksa heti paikalla, kun se saadaan solmituksi, joudu vihollisen maahanhyökkäyksen kohteeksi, vaan että silloin vihollisten liitto, Entente, jota meidän on ollut kiittäminen sanomattoman paljosta onnettomuudesta, särkyy itsestään ja samalla *meidän kansamme veriviholliset, Ranska, joutuu eristetyksi.* Vaikka tällä menestyksellä olisikin aluksi ainoastaan siveellinen vaikutus, se riittäisi antamaan Saksalle niin paljon liikuntavapautta, että sitä nykyisin tuskin osaa aavistaakaan. *Sillä toiminnanlaki olisi silloin uuden eurooppalaisen, Englannin, Saksan ja Italian liiton eikä enää Ranskan käsissä.*

Sitten siitä olisi vielä se etu, että Saksa vapautuisi yhdellä iskulla epäsuotuisasta strategisesta asemastaan. Toisaalta mitä mahtavin sivustasuoja ja toisaalta maamme elintarvikkeilla ja raaka-aineilla varustamisen täydellinen turvaaminen olisi uuden valtioyhtymän siunauksellisin vaikutus.

Mutta melkein vielä tärkeämpi olisi se tosiasia, että uusi liitto sulkee piiriinsä valtioita, joilla on monessa suhteessa melkeinpä toisiaan täydentävä teknillinen suorituskyky. Ensi kerran Saksa

saisi liittolaisia, jotka eivät kuin verijuotikkaat ime oman talouselämämme voimaa, vaan voisivat osaltaan auttaa ja auttaisivatkin meidän teknillistä varustautumistamme mitä runsaimpaan täydellistymiseen.

Ei pidä kuitenkaan jättää ottamatta huomioon vielä tätä viimeistä tosiasiaa, että molemmissa tapauksissa olisi kysymyksessä liittolaiset, joita ei voi verrata Turkkiin eikä nykyiseen Venäjään. *Maapallon suurin maailmanvalta ja nuorekas kansallisvaltio voisivat tarjota Euroopassa käytävään taisteluun aivan toisenlaiset mahdollisuudet ja edellytykset kuin ne mätänemistilassa olevat valtioiden kuolleet ruumiit, joiden kanssa Saksa oli liitossa viime sodassa.*

Varmasti ovat, niinkuin edellisessä luvussa jo tähdensin, ne vaikeudet suuret, jotka ovat semmoisen liiton tiellä. Mutta olikohan ehkä Entente'in muodostaminen vähemmän vaikea tehtävä? *Mikä onnistui kuningas Edvard VII:lle, melkeinpä vastoin toisten luonnollisia etuja ja pyyteitä, sen täytyy onnistua ja se onnistuu myös meille, jos sellaisen kehityksen välttämättömyys pääsee meitä niin innoittamaan, että osaamme asettaa oman menettelymme, viisaasti itsemme voittaen, sen mukaisesti.* Ja tämä on juuri sillä hetkellä mahdollista, jolloin pakottavan hädän painosta lähdetään, viimeksi kuluneiden vuosikymmenien ulkopoliittisen määrätietoisuuden puutteen asemesta, yhdelle ainoalle määrätietoiselle tielle ja tällä sitten pysytään. *Meidän ulkopolitiikkamme tuleva päämäärä ei saa olla läntinen enempää kuin itäinenkään suuntautuminen, vaan idän-politiikka siinä mielessä, että siltä taholta on Saksan kansalle hankittava välttämätön maakamara. Koska siihen lisäksi välttämättä tarvitaan voimaa, mutta meidän kansamme veriviholliset, Ranska, meitä armottomasti kuristaa ja riistää meiltä voimamme, meidän on otettava kantaaksemme jokainen uhraus, joka voi olla osaltaan apuna Ranskan Euroopanherruudenpyrkimysten ehkäisyssä. Meidän liittolaisemme on nykyisin jokainen valta, joka meidän laillamme tuntee Ranskan vallanhimon Euroopan mantereella sietämättömäksi. Ei mikään*

tie, joka johtaa semmoisen vallan luo, saa tuntua meistä liian raskaalta, eikä mistään luopuminen tuntua mahdottomalta luvata, jos vain lopputulos tarjoaa mahdollisuudenkaan meidän julmimman vihamiehemme kukistamiseen. Jätetään sitten kaikessa rauhassa pienempien haavojemme parantaminen ajan lieventävien vaikutusten huoleksi, jos pystymme polttamaan suurimman haavan ja saamme sen siten menemään umpeen.

Tietystikin saamme tällä hetkellä niskaamme kansamme sisäisten vihollisten vihamieliset haukkumiset. Mutta me kansallissosialistit emme saa antaa sen johtaa itseämme harhaan, emme antaa sen estää meitä julistamasta sellaista, mikä oman sisimmän vakaumuksemme mukaan on ehdottoman välttämätöntä. Tosin meidän kyllä täytyy nykyisin asettua vastustamaan juutalaisten kavalasti saksalaisten ajattelemattomuutta hyväkseen käyttäen villitsemän yleisen mielipiteen virtausta, tosin kyllä monestikin aallokko kuohuu ärjyvänä, korkeana ympärillämme, mutta se, joka ui virran mukana, jää helpommin huomaamatta kuin se, joka asettuu virtausta vastustamaan. Nykyisin olemme vasta kari, mutta jo muutamassa vuodessa kohtalo voi kohottaa meidät padoksi, jota vasten yleinen virtaus murtuu suuntautuakseen sitten uuteen uomaan.

Sen vuoksi on välttämätöntä, että juuri kansallissosialistinen liike havaitaan ja todetaan muun maailman silmissä tietyn, varman poliittisen tarkoituksen kannattajaksi. *Mitä suunnitelmia taivaalla meidän suhteemme lieneekin, jo kypäränsilmikosta meidät tunnettakoon.*

Niin pian kuin me itse tunnemme ja tunnustamme sen suuren välttämättömyyden, jonka on määrättävä meidän ulkopoliittinen menettelymme, meihin virtaa tuosta havainnosta sitkeyden voimaa, jota monestikin välttämättä tarvitsemme, milloin meistä tätä tai tuota pyrkii meille vihamielisen sanomalehdistön rumputuli peloittamaan ja mieleen hiipii salaa sellainen hienoinen kiusaus, että tekisi mieli alalla tai toisella tehdä myönnytys ja ulvoa susien mukana, jotteivät kaikki olisi meitä vastassa.

15. luku.

HÄTÄVARJELUKSEN OIKEUTUS.

KUN v. 1918 laskimme aseemme, sai alkunsa politiikka, jonka täytyi inhimillisten laskelmien mukaan johtaa täydelliseen alistumiseen. Samantapaiset historialliset esimerkit osoittavat, että kansat, jotka ensin laskevat aseensa ilman pakottavia syitä, seuraavana aikana mieluummin alistuvat mitä suurimpiinkin nöyryytyksiin ja kiristyksiin kuin uudelleen vetoamalla asevoimaan yrittävät saada kohtalossaan aikaan muutosta.

Tämä on inhimillisesti selitettävissä. Viisas voittaja esittää, mikäli mahdollista, vaatimuksensa voitetulle aina osan kerrallaan. Hän saattaa, kun on kysymyksessä luonteettomaksi mennyt kansa — ja semmoinen on jokainen vapaaehtoisesti alistuva —, ottaa huomioon sen mahdollisuuden, ettei tuo kansa enää pidä kutakin erikoista sortotoimenpidettä riittävänä syynä tarttua kerran vielä aseisiin. Mutta kuta useampiin tuollaisiin sortotoimenpiteisiin myöntyvästi alistutaan, sitä epäoikeutetummalta ihmisistä sitten tuntuu nousta uuden, näennäisesti erillisen, mutta kuitenkin joka tapauksessa yhä uudestaan toistuvan sortotoimenpiteen vuoksi lopulta taaskin uudelleen vastarintaan, erikoisesti siinä tapauksessa, että kun kaikki otetaan huomioon, muutenkin jo on ääneti ja kärsivällisesti siedetty paljon enemmän ja paljon suurempaa onnettomuutta.

Karthagon häviö on kaikkein hirvittävin esimerkki semmoisesta hitaasta kansan mestauksesta, joka on sen omaa syytä.

Teoksessaan »Kolme tunnustusta» käsittelee myös Clausewitz verrattomalla tavalla tätä ajatusta ja ikäänkuin naulaa sen kiinni kaikiksi ajoiksi sanoen:

»että arkamaisen alistumisen aiheuttamaa häpeätahraa ei voi koskaan pestä pois; että tuo myrkkypisara siirtyy kansan veren mukana jälkeläisiin ja lamauttaa ja jäytää myöhäisempien sukupolvien voimaa»; että sitä vastoin »jopa tämän vapauden menetyskin verisen ja kunniakkaan taistelun jälkeen takaa kansan uudestisyntymisen ja on se elämän ydin, josta kerran vielä pääsee uusi puu varmasti juurtumaan.»

Tietystikään ei kunniattomaksi ja luonteettomaksi käynyt kansa semmoisesta opista välitä. Sillä se, joka sen kätkee sydämeensä, ei voikaan mitenkään vaipua niin syvälle, vaan ainoastaan se murtuu ja sortuu, joka sen unohtaa tai ei siitä tahdo enää mitään tietää. Sen vuoksi ei pidä luonteettoman alistumisen kannattajista odottaakaan, että ne yht'äkkiä menisivät itseensä toimiakseen sitten järjen ja kaiken inhimillisen kokemuksen pohjalla toisin kuin siihen asti. Päinvastoin, juuri ne ihmiset torjuvat moisen opin kauas luotaan, aina siihen saakka, kunnes joko kansa on lopullisesti tottunut orjanikeeseensä tai kunnes parempia voimia pääsee tunkeutumaan pinnalle iskeäkseen vallan katalan tuholaisen kädestä. Edellisessä tapauksessa ihmiset eivät tavallisesti tunne oloaan kovinkaan huonoksi, koska varsin usein saavat viisailta voittajilta haltuunsa orjainpäällysmiesten virkoja, joita nuo luonteettomat oliot sitten useimmiten hoitavat oman kansansa suhteen armottomammin kuin edes vihollisen itsensä virkaansa asettama vieras peto.

V:n 1918 jälkeinen kehitys osoittaa meille, että Saksassa on se toivo, että vapaaehtoisesti alistumalla voitaisiin saavuttaa voittajien armo, valitettavasti turmiollisessa määrässä ollut kansan laajojen kerrosten poliittisen käsityksen ja menettelyn määrääjänä. Sen vuoksi haluaisin tässä aivan erikoisesti korostaa sanoja kansan *laajojen* kerrosten, koska en voi tunnustaa pääseväni vakuuttumaan siitä, että meidän kansamme *johta-*

jien puuhat ja toimet olisi luettava saman turmiollisen harhaluulon seurauksiksi. Koska meidän kohtaloidemme ohjauksesta ovat sodan päättymisestä saakka — ja nyt loppuaikoina aivan peittelemättä — huolehtineet juutalaiset, ei tosiaankaan voi otaksua, että meidän onnettomuuteemme olisi syynä ainoastaan väärä tieto ja käsitys, vaan päinvastoin täytyy olla varma siitä, että tietoinen tarkoitus ajaa kansaamme perikatoaan kohti. Ja kun sitten vasta tästä näkökulmasta lähtien harkitsee meidän kansamme ulkopoliittisen johdon näennäistä mielettömyyttä, se osoittautuu mitä terävimmäksi, jääkylmäksi järjenmukaisuudeksi juutalaisten maailmanvalloitusajatuksen ja -taistelun palveluksessa.

Siten tuntuu käsitettävältä sekin, että samanpituinen ajanjakso, joka v:sta 1806 v:een 1813 oli riittänyt valamaan kokonaan luhistuneeseen Preussiin uutta elämäntarmoa ja päättäväistä taisteluhenkeä, nyt ei ole ainoastaan kulunut hukkaan, vaan päinvastoin johtanut meidän valtiomme yhä suurempaan heikentymiseen.

Seitsemän vuotta v:n 1918 marraskuun jälkeen allekirjoitettiin Locarnon sopimus!

Kehityskulku oli tässä sama, johon edellä jo viittasin: kun kerran oli kirjoitettu häpeällisen aseleposopimuksen alle, ei enää ollut tarpeeksi tarmoa eikä rohkeutta ryhtyä yks'kaks' vastustamaan vihollisten myöhemmin yhä vain uusiutuvia sortotoimenpiteitä. Mutta nämä viholliset olivat liian viisaita vaatiakseen yhdellä kertaa liikaa. He rajoittivat kiristyksensä aina sellaisiin mittoihin, jotka heidän — samoin kuin meikäläisen saksalaisen johdon — mielestä voisivat sillä hetkellä vielä olla sikäli siedettävät, ettei tarvinnut pelätä niitä vastaan nousevan kansan mielialan räjähdystä. Mutta kuta enemmän tuollaisia vihollisen sanelemia määräyksiä oli allekirjoitettu ja nielty ja sulatettu, sitä vähemmän tuntui oikeutetulta yhden ainoan *erillisen* kiristyksen tai vaaditun häväistyksen vuoksi nyt yht'äkkiä tehdä sellaista, mitä ei ollut tehty monen monien muidenkaan

vuoksi: noustu vastarintaan. Tämä tämmöinen juuri merkitsi sellaista »myrkkypisaraa», josta Clausewitz puhuu: ensin tehty luonteeton teko, jonka täytyy itsestään paisua ja kasvaa kasvamistaan ja joka lopulta jää mitä pahimpana perintönä rasittamaan kaikkia tulevia päätöksiä. Siitä voi paisua hirvittävä lyijypaino, jota kansa tuonnempana tuskin enää pystyy ravistamaan hartioiltaan, vaan joka sen viimein lopullisesti vetää mukanaan orjarodun elämään ja oloon.

Siten vaihtelivatkin Saksassa aseistariisumis- ja orjuutuskäskykirjeet, poliittinen turvattomaksi tekeminen ja taloudellinen riisto ja rosvous, joista sitten lopulta kasvoi ja kehittyi moraalisessa suhteessa se henki, joka piti Dawesin suunnitelmaa onnena ja Locarnon sopimusta menestyksenä. Mutta korkeammalta näkökannalta voi tuossa surkeudessa puhua yhdestä ainoasta onnesta, nimittäin siitä, että ihmisiä voitiin kyllä viekoitella, mutta ei lahjoa taivasta. Sillä taivaan siunaus jäi tulematta: hätä ja puute ja huoli ovat siitä saakka olleet Saksan kansan alituisina seuralaisina, ja meidän ainoa uskollinen liittolaisemme on kurjuus. Kohtalo ei ole tässäkään kohti tehnyt poikkeusta, vaan antanut meille, mitä olemme ansainneet. Kun emme enää älyä pitää arvossa kunniaa, se opettaa meitä ainakin tuntemaan vapauden leivän kannalta. Leipää ihmiset jo ovatkin oppineet huutamaan, mutta vapautta he joskus vielä rukoilevat.

Niin katkera ja ilmeinen kuin meidän kansamme luhistuminen v:n 1918 jälkeisinä vuosina olikin, yhtä päättävästi oli juuri tuona aikana vainottu jokaista, joka julkeni jo siihen aikaan profeettana ennustaa, mitä sitten myöhemmin aina tapahtui. Niin kurjan huono kuin Saksan kansan johto onkin ollut, se on ollut myös yhtä omahyväinen ja itserakas, ja erikoisesti silloin, kun oli kysymyksessä epämieluisien, siis hankaloiden varoittajien raivaaminen tieltä. Silloin saattoi kokea (ja samaa saa kokea vielä nytkin, tänä päivänäkin!) semmoista, että kaikkein suurimmat parlamentaariset sahajauhopäät, oikeat suutarit ja

räätälit — eivät suinkaan ainoastaan ammatiltaan, mikä ei sanoisi yhtään mitään — yht'äkkiä kohosivat valtiomiehenjalustalle ja sieltä korkeudestaan ripittivät pieniä kuolevaisia pahanpäiväisesti. Ei vaikuttanut eikä vaikuta asiaan vähääkään, että tuollaiset »valtiomiehet» ovat jo taitokautensa kuudentena kuukautena paljastuneet enimmäkseen mitä viheliäisimmiksi, kieroimmiksi kääpiöiksi ja joutuneet koko muun maailman ivan ja pilkan maalitauluiksi, etteivät he tiedä, mitä tehdä, mihin ryhtyä ja ovat antaneet mitä ratkaisevimman, pettämättömimmän todistuksen omasta täydellisestä kykenemättömyydestään! Ei, se ei haittaa yhtään mitään, päinvastoin: kuta enemmän tämän tasavallan parlamentaarisilta valtiomiehiltä puuttuu todellisia aikaansaannoksia, sitä raivokkaammin he sen vuoksi vainoavat niitä, jotka odottavat heiltä joitakin saavutuksia, jotka julkenevat todeta heidän tähänastisen toimintansa epäonnistumisen ja tuloksettomuuden ja ennustavat edeltäpäin, että heidän tulevakin toimintansa samoin epäonnistuu. Mutta jos tuollainen parlamentaarinen kunnianmies joskus joutuu lopullisesti kiikkiin ja jollei tuo valtiotaitoilija sitten todellakaan voi kiistää koko toimintansa luhistumista eikä kieltää sen tuloksia, silloin he sentään keksivät epäonnistumistensa puolusteluksi senkin tuhannet syyt, mutta yhtä ainoaa asiaa he vain eivät tahdo myöntää: että he itse ovat kaiken pahan alku ja juuri.

卐

Myöhäisintään talvella 1922—23 olisi pitänyt yleisesti käsittää, että Ranska oli rauhansolmimisen jälkeenkin rautaisen johdonmukaisesti ponnistellut saavuttaakseen vielä sittenkin sen ajatuksissa alun alkuaan kangastelleet sodan päämäärät. Sillä kukaan ei ottane uskoakseen, että Ranska historiansa ratkaisevimmassa kamppailussa olisi neljän ja puolen vuoden ajan pannut alttiiksi kansansa verta, jota sillä ei ole suinkaan liian

runsaasti, ainoastaan saadakseen sitä ennen tapahtuneet vahingot ja vauriot hyvitetyiksi. Itse Elsass-Lothringenkaan ei voisi vielä selittää Ranskan sodanjohdon tarmoa, jollei tällöin jo olisi ollut kysymys Ranskan ulkopolitiikan todella suuren poliittisen tulevaisuudenohjelman eräästä osasta. Mutta tuo päämäärä oli seuraava: Saksa oli hajoitettava pikkuvaltioiden rykelmäksi. Sen asian puolesta yltiöisänmaallinen Ranska taisteli, jolloin se sentään todellisuudessa myi oman kansansa kansainvälisen maailmanjuutalaisen palkkasotureiksi.

Tuo Ranskan sodan päämäärä olisi jo sinänsä ollut saavutettavissa sodan avulla, jos taistelu olisi, niinkuin alussa Pariisissa toivottiin, tapahtunut Saksan alueella. Oli kuviteltu, etteivät maailmansodan veriset taistelut joutuisi käytäviksi Sommejoella, Flanderissa, Artois'ssa, Varsovan, Ivangorodin, Kaunasin ja Riian edustalla ja missä niitä kaikkialla muualla käytiinkään, vaan Saksassa, Ruhrin alueella ja Mainin rannoilla, Elben varrella, Hannoverin, Leipzigin, Nürnbergin lähistöllä jne., ja täytynee myöntää, että silloin olisi ollut olemassa mahdollisuus pirstoa Saksa kappaleiksi. On hyvinkin kyseenalaista, tokko nuori liittovaltiomme olisi jaksanut kestää neljän ja puolen vuoden aikaa samaa kuormituskoetta kuin jo kautta vuosisatojen tiukasti keskitetty ja ainoastaan kiistattomaan keskipisteeseensä Pariisiin katsova Ranska. Että tuon tähän saakka valtavimman kansojen kamppailun aallokko joutui vyöryämään oman isänmaamme rajojen ulkopuolella, se ei ollut ainoastaan vanhan verrattoman armeijamme kuolematon ansio, vaan myös mitä suurin voitto Saksan tulevaisuudelle. Minulla on semmoinen kallionluja, väliin suorastaan ahdistavalta tuntuva sisäinen vakaumus, että muussa tapauksessa ei tänä hetkenä olisi enää aikoihin ollut olemassa Saksan valtakuntaa, vaan pelkkiä »saksalaisia valtioita». Tämä onkin ainoa syy, minkä vuoksi kaatuneiden ystäviemme ja veljiemme veri ei vuotanut ainakaan ihan hukkaan.

Siten kaikki kävi toisin! Tosin kyllä Saksa sortui marras-

kuussa 1918 salamannopeasti. Mutta luhistumisen tapahtuessa kotiseudulla armeijan joukot olivat vielä syvällä vihollismaissa. Ranskan ensimmäisenä huolena ei silloin ollut Saksan pirstominen, vaan pikemminkin kysymys: millä tavalla Saksan armeijat saadaan mahdollisimman nopeasti toimitetuksi pois Ranskasta ja Belgiasta? Ja niin oli Pariisissa sijaitsevan valtionjohdon ensimmäisenä tehtävänä maailmansodan päättämiseksi riisua Saksan armeijat aseista ja työntää ne, mikäli mahdollista, lähinnä takaisin Saksaan; ja vasta toisessa sijassa voitiin ruveta ajattelemaan alkuperäisten ja todellisten sodan päämäärien toteuttamista. Ranska oli jo kylläkin siinä lamautunut. Englannin kohdalta sota oli, kun Saksan siirtomaa- ja kauppavalta oli hävitetty ja maa painettu toisen luokan valtioksi, tosiaankin jo saatettu voitokkaaseen loppuun. Ei siinä kyllin, ettei ollut enää syytä eikä aihetta hävittää Saksan valtiota kokonaan olemattomiin, vaan sen sijaan oli jopa täysi syy ja aihe toivoa Euroopan mantereella Ranskalle kilpailijaa tulevien aikojen varalle. Siten Ranskan politiikan täytyi vasta päättäväisellä rauhanaikaisella toiminnalla täydentää, mitä sota oli pannut alulle, ja Clemenceaun lausuma, että hänelle rauhakin oli ainoastaan sodan jatkoa, saavutti entistä suuremman merkityksen.

Jatkuvasti, jokaisessa mahdollisessa siihen tarjoutuvassa tilaisuudessa täytyi Saksan valtakuntaa järkyttää liitoksistaan. Lähettämällä toiselta puolen yhä uusia aseistariisumisnootteja Saksan niskoille ja toiselta puolen täten mahdolliseksi käyneiden taloudellisten kiristystoimenpiteiden avulla toivottiin Pariisissa voitavan saada Saksan valtakunnan liitoksia vähän kerrassaan rakoilemaan. Kuta tarkempaan kansallinen kunnia Saksassa kuoli pois, sitä pikemmin saattoivat taloudellinen painostus ja ikuinen hätä ja puute johtaa poliittisesti tuhoisiin vaikutuksiin. Semmoisen valtiollisen sorron ja taloudellisen ryöstön politiikan täytyy, jos sitä ajetaan kymmenen, kaksikymmentä vuotta yhtä päätä, vähitellen itsestään tuhota kaik-

kein parhainkin valtioruumis ja tietyissä olosuhteissa saada se hajalle. Mutta silloin Ranskan sodan päämäärä olisi ollut lopullisesti saavutettu.

Tämä olisi sentään pitänyt talvella 1922—23 jo aikoja käsittää Ranskan tarkoitukseksi. Siten oli siis jäljellä enää kaksi mahdollisuutta: voitiin toivoa saatavan Ranskan tarmokkuus Saksan sitkeyden avulla vähitellen tylsytetyksi tai kerran vihdoinkin tehdyksi sellaista, mikä ei kuitenkaan voinut jäädä tapahtumatta, nimittäin erikoisen räikeässä tapauksessa olisi temmattu valtakunnanlaivan peräsin omiin käsiin ja suunnattu juntta päin vihollista. Se olisi sitten kylläkin merkinnyt taistelua elämästä tai kuolemasta, ja mahdollisuus, että taistelu olisi päättynyt elämäksi, oli olemassa ainoastaan siinä tapauksessa, että sitä ennen olisi onnistuttu Ranska siinä määrin eristämään, ettei tämän toisen kamppailun enää olisi tarvinnut tapahtua Saksan painiskeluna koko maailmaa vastaan, vaan Saksan puolustautumisena maailmaa ja sen rauhaa alati häiritsevää Ranskaa vastaan.

Tähdennän sitä ja olen siitä lujasti vakuuttunut, että tämän jälkimmäisen vaihtoehdon täytyy vielä joskus tapahtua tavalla tai toisella ja että se vielä tapahtuu. En ikinä usko, että Ranskan aikomukset meidän suhteemme voisivat kuunaan muuttua, sillä ne pohjautuvat syvimmältään Ranskan kansan mieleen ainoastaan itsesuojelustarkoituksena. Jos minä itse olisin ranskalainen ja niin ollen rakastaisin Ranskan suuruutta yhtä suuresti kuin Saksan suuruus on minulle pyhä, silloin en voisi enkä tahtoisi loppujen lopuksikaan menetellä toisin kuin Clemenceaun kaltainen mies. Ei ainoastaan asukasluvultaan, vaan myös erikoisesti parhaiden rotuainestensa puolesta vähitellen sukupuuttoon kuoleva Ranskan kansa voi säilyttää merkityksensä maailmassa ajan pitkään ainoastaan murskaamalla Saksan. Ranskan politiikka saattaa kyllä käydä tuhansiakin kiertoteitä, mutta jossakin on lopulla aina tämä päämäärä perimmäisten toivomusten ja syvimmän kaipuun täyttymyksenä.

Mutta on väärin luulla, että puhtaasti *passiivinen*, ainoastaan oman itsensä säilyttämistä haluava tahto voisi ajan pitkään pitää puoliaan yhtä voimakasta, mutta *aktiivisesti* toimivaa tahtoa vastaan. *Niin kauan kuin Saksan ja Ranskan välistä iänikuista ristiriitaa jatkuu yksinomaan Saksan puolustautumisen muodossa Ranskan hyökkäyksiä vastaan, siihen ei saada ikinä ratkaisua, mutta Saksa kyllä menettää vuosisadasta toiseen aseman toisensa perästä.* Seurattakoonpa Saksan kielirajan siirtymistä kahdenneltatoista vuosisadalta tähän päivään asti, niin tuskinpa enää perustetaan mitään sellaisen asennoitumisen ja kehityksen varaan, joka meille jo tähän mennessä on aiheuttanut niin paljon vahinkoa.

Vasta sitten, kun Saksassa on opittu täysin ymmärtämään, ettei Saksan kansan elämisentahtoa enää käy typistäminen pelkäksi passiiviseksi puolustukseksi ja torjunnaksi, vaan voimat kootaan aktiiviseen välienselvittelyyn Ranskan kanssa ja heittäydytään lopulliseen ratkaisutaisteluun, jossa Saksan puolella on kaikkein suurimmat lopulliset tarkoitusperät: vasta sitten me kykenemme saattamaan ikuisen ja itsessään perin hedelmättömän meidän ja Ranskan välisen taistelun päätökseen; kuitenkin edellyttäen, että Saksa käsittää Ranskan tuhon ainoastaan keinoksi, minkä avulla saada kansallemme vihdoin viimein laajenemisen mahdollisuus toisella taholla. Tänä päivänä saksalaisia on Euroopassa kahdeksankymmentä miljoonaa! Mutta vasta sitten tuo ulkopolitiikka tunnustetaan oikeaksi, kun tuskin sadan vuoden kuluttua tällä mantereella elää kaksisataaviisikymmentä miljoonaa saksalaista, eikä pelkästään muun maailman tehdas-palkkatyömiehinä, vaan talonpoikina ja työläisinä, jotka kummatkin omalla tahollaan uurastamalla tekevät toistensa elämän mahdolliseksi.

Joulukuussa 1922 näyttivät Saksan ja Ranskan suhteet taaskin kiristyneen uhkaavan kireiksi. Ranskalla oli suunnitteilla uusia suunnattomia kiristystoimenpiteitä ja se tarvitsi siihen tehtävään ryöstövouteja. Ennen taloudellista ryöstöä oli määrä

käyttää poliittista painostusta, ja ainoastaan väkivaltainen kouraisu koko meikäläisen saksalaisen elämän hermokeskukseen tuntui ranskalaisista riittävältä, jotta meidän »niskoitteleva» kansamme saataisiin alistetuksi vielä ankarampaan ikeeseen. *Ruhrin alueen miehityksellä* ei Ranskassa toivottu ainoastaan saatavan Saksan siveellistä selkärankaa lopullisesti murretuksi, vaan myös voitavan meidät syöstä semmoiseen taloudelliseen pakkotilaan, jossa meidän täytyisi suostua mihin tahansa, kaikkein raskaimpiinkin sitoumuksiin hyvällä tai pahalla.

Oli valittavana kaksi vaihtoehtoa, taittua tai taipua. Ja Saksa taipui kohta alussa, päätyäkseen lopulta täydelliseen murtumiseen.

Ruhrin alueen miehityksen yhteydessä kohtalo vielä kerran ojensi Saksan kansalle kätensä auttaakseen sitä nousemaan. Sillä siihen, mitä ensi hetkenä täytyi pitää raskaana onnettomuutena, sisältyi sitä lähemmin tarkattaessa suunnattoman lupaava Saksan kärsimyksen ylimalkaan lopettamisen mahdollisuus.

Ulkopoliittisesti Ruhrin alueen miehitys ensi kerran tositeolla vieraannutti Englantia Ranskasta, eikä ainoastaan brittiläisen diplomatian piirejä, jotka olivat Ranskan kanssa liiton solmineet ja sitten sitä katselleet ja pitäneet voimassa ainoastaan kylmien laskelmoitsijoiden kuivan asiallisin, järkevin silmin, vaan laajemmissakin Englannin kansan piireissä. Erikoisesti Englannin talouselämän edustajat salasivat varsin huonosti närkästyksensä Ranskan mannermaavallan moisen uskomattoman lisäyksen johdosta. Sillä ei siinä kyllin, että Ranskalla nyt oli Euroopassa puhtaasti sotilaspoliittiselta kannalta semmoinen asema, jollaista ei sitä ennen ollut edes Saksallakaan ollut, vaan se sai nyt myös sellaiset taloudelliset perustukset, että ne liittivät sen valtiolliseen kilpailukykyyn melkeinpä taloudellisen monopoliaseman. Euroopan suurimmat rautakaivokset ja hiilikentät olivat siten yhdessä semmoisen kansan käsissä, joka oli, aivan toisin tavoin kuin Saksa siihen saakka,

valvonut elinetujaan yhtä päättävästi kuin tarmokkaasti ja toimeliaastikin ja joka oli suuressa sodassa palauttanut sotilaallisen luotettavuutensa kaiken maailman tuoreeseen muistiin. Ranskan miehittäessä Ruhrin hiilikentät Englannilta luisui käsistä koko sen maailmansodassa saavuttama menestys, eikä nyt enää ollut voittajana uuttera ja liikkuvainen brittiläinen diplomatia, vaan marsalkka Foch ja hänen edustamansa Ranska.

Myös Italiassa kääntyi Ranskan-vastainen mieliala, joka ei ollut enää sodan päättymisestä lähtien ollut suinkaan ruusuinen, suorastaan vihamielisyydeksi. Tämä oli semmoinen suuri historiallinen hetki, jolloin eilispäivän liittolaiset saattoivat huomispäivänä olla vihollisia. Mutta kun kuitenkin kävi toisin eivätkä liittolaiset nyt, niinkuin toisessa Balkanin-sodassa, yht'äkkiä joutuneet tappeluun keskenään, se on pantava yksinomaan sen seikan tilille, että Saksalla ei sillä kertaa ollut Enver pashan kaltaista miestä, vaan sen sijaan valtakunnankansleri Cuno.

Mutta ei ainoastaan ulkopoliittisessa, vaan myös sisäpoliittisessa suhteessa olisi ranskalaisten tunkeutuminen Ruhrin alueelle tarjonnut Saksalle mitä suurimmat tulevaisuudenmahdollisuudet. Huomattava osa meidän kansastamme, joka oman valehtelijalehdistönsä lakkaamattoman vaikutuksen ansiosta yhä vielä piti Ranskaa edistyksen ja vapaamielisyyden esitaistelijana, parani nyt varsin äkkiä tuosta harhaluulostaan. Samoin kuin vuosi 1914 oli haihduttanut Saksan työläisten päästä yleismaailmallisen kansojen yhteistunnon haaveet ja tuonut heidät yks'kaks' takaisin tähän ikuisen taistelun maailmaan, jossa kaikkialla ja joka paikassa toisen kuolema on toisen leipä ja heikomman kuolema merkitsee väkevämmän elämää, niin tapahtui myös keväällä 1923.

Kun ranskalaiset alkoivat tehdä totta uhkauksistaan ja ryhtyivät marssimaan alasaksalaiselle hiilialueelle, ensi alussa vielä hyvin varovasti ja empien, silloin Saksalle oli koittanut suuri, ratkaiseva kohtalonhetki. Jos meidän kansamme mielialaan

olisi sillä hetkellä liittynyt tähänastisen suhtautumisen muutos, silloin Saksan Ruhrin-alueesta olisi voinut koitua Ranskalle samaa kuin Napoleonille aikoinaan Moskovasta. Olihan olemassa ainoastaan *kaksi mahdollisuutta: joko alistuttaisiin taas tähänkin eikä tehtäisi mitään, tai sitten luotaisiin Saksan kansalle, katse suunnattuna tuohon hehkuvien ahjojen ja savua tupruttavien masuunien alueeseen, samalla hehkuva tahto tehdä loppu tästä ikuisesta häpeästä ja mieluummin ottaa kestettäväksi hetken kauhut kuin sietää loppumatonta pelkoa ja kauhua yhä edelleen.*

Kolmannen tien löytäminen oli silloisen valtakunnankanslerin, Cunon, »kuolematon ansio», ja tuon tien ihailu ja sen kannattaminen oli meikäläisen porvarillisen puolueiden maailman vieläkin »kunniakkaampi» ansio.

Tahdon ensin ottaa tässä käsitelläkseni toista tietä niin lyhyesti kuin suinkin mahdollista:

Miehittäessään Ruhrin alueen Ranska oli räikeästi rikkonut Versailles'in rauhansopimusta. Se oli siten asettunut myös vastustamaan useita takaajavaltioita, mutta erikoisesti Englantia ja Italiaa. Mitään tukea omalle itsekkäälle rosvoretkelleen Ranska ei voinut enää toivoa näiden taholta. Sen täytyi siis itsensä saattaa tuo seikkailunsa, sillä seikkailua se ensi sijassa oli, miten kuten onnelliseen päätökseen. Kansalliselle Saksan halitukselle olisi voinut olla olemassa yksi ainoa tie, nimittäin se, jonka kunnia käski valitsemaan. Oli varmaa, että ensi alussa ei olisi voitu asettaa Ranskaa vastaan hyökkäävää asevoimaa; mutta oli välttämätöntä selvittää itselleen, että kaikki keskustelut ja neuvottelut, jollei selän takana ollut mitään voimaa, olisivat olleet naurettavia ja hedelmättömiä. Oli mieletöntä ilman aktiivisen vastarinnan mahdollisuuksia asettua sille kannalle, että »me emme ryhdy mihinkään neuvotteluihin»; mutta vielä paljon mielettömämpää oli sitten lopultakin kuitenkin mennä neuvotteluihin, vaikk'ei sillä välin ollut hankittu mitään valtaa.

Ei niin, että Ruhrin alueen miehitystä olisi voitu estää *soti-*

laallisin toimenpitein. Ainoastaan mielipuoli olisi voinut neuvoa tekemään semmoista päätöstä. Mutta tuon Ranskan otteen tekemän vaikutuksen vielä tuntuessa ja sinä aikana, jolloin se juuri oli parhaillaan menossa, olisi voitu ja silloin olisi täytynyt, välittämättä Ranskan itsensä rikkomasta Versailles'in sopimuksesta, varata tueksi ne sotilaalliset apukeinot, jotka olisi myöhemmin voitu antaa neuvottelijoille mukaan matkalle. Sillä se oli alusta pitäen varmaa, että tästä Ranskan nyt miehittämästä alueesta vielä joskus päätettäisiin jossakin neuvottelupöydän ääressä. Mutta yhtä tarkoin täytyi olla selvillä myös siitä, että parhaimmatkin neuvottelijat voisivat saavuttaa varsin vähän menestystä, niin kauan kuin se maa ja se kamara, jolla he seisovat, ja se tuoli, jolla he istuvat, ei ole heidän kansansa kilpeä kannattava käsivarsi. Heikko pikku räätäli ei voi väitellä atleettien kanssa, ja turvattoman neuvottelijan on aina täytynyt sietää Brennuksen miekkaa vihollisen vaakakupissa, jollei hänellä ole ollut omaa heitettävänä sen vastapainoksi. Vai eikö ollut todellakin surkeaa, kun täytyi katsoa syrjästä niitä neuvotteluilveilyjä, joita oli pidetty v:sta 1918 lähtien aina ennen jokaista pakkomääräystä? Tuota häpäisevää näytelmää, joka tarjottiin koko maailmalle, kun meidät kuin pilkaksi vallan ensin kutsuttiin mukaan neuvopöytään, mutta sitten meille esitettiin jo aikoja valmiina olleet päätökset ja ohjelmat, joista kyllä oli lupa puhua, mutta joita täytyi jo ennakolta pitää muuttumattomina. Tosin kyllä meikäläiset neuvottelijat kohosivat tuskin yhdessä ainoassakaan tapauksessa yli kaikkein vaatimattomimmankaan keskimitan ja tekivät useimmissa tapauksissa Lloyd George'in röyhkeän lausuman liiankin oikeutetuksi, kun tämä entisen valtakunnanministerin Simonin kuullen ivallisesti huomautti, että »saksalaiset eivät ymmärrä valita älykkäitä miehiä johtajikseen ja edustajikseen». Mutta hyvin vähän olisivat nerotkaan pystyneet saamaan aikaan vastoin viholliskansojen päättäväistä mahtitahtoa ja oman kansan ollessa joka suhteessa viheliäisen turvaton.

Mutta sen, joka keväällä 1923 halusi ottaa Ranskan toimeenpaneman Ruhrin alueen miehityksen syyksi saattaa sotilaalliset voimakeinot ennalleen, sen olisi ensin täytynyt antaa kansakunnalle henkiset aseet, lujittaa sen tarmoa ja tuhota tämän mitä arvokkaimman kansallisen voiman hajoittajat.

Samoin kuin v. 1918 oli verisesti kostautunut, ettei vv. 1914 ja 1915 ollut ryhdytty kerta kaikkiaan tallaamaan marxilaisen käärmeen päätä rikki, samoin täytyi senkin kostautua mitä onnettomimmalla tavalla, ettei keväällä v. 1923 ryhdytty tekemään vihdoinkin loppua marxilaisten maanpetturien ja kansanmurhaajien puuhista.

Jokainen ajatuskin todelliseen vastarintaan ryhtymisestä Ranskaa vastaan oli silkkaa mielettömyyttä, jollei ensin julistettu taistelua niitä voimia vastaan, jotka viisi vuotta aikaisemmin olivat murskanneet sisästäpäin saksalaisten taistelukentillä tekemän vastarinnan. Vain porvarillisesti ajattelevat saattoivat päätyä semmoiseen uskomattomaan käsitykseen, että marxilaisuus muka nyt olisi voinut jotenkin muuttua entisestään ja että v:n 1918 roistomaiset johtajaheittiöt, jotka siihen aikaan jääkylmästi tallasivat jalkoihinsa kaksi miljoonaa kaatunutta päästäkseen paremmin kiipeämään eri hallitusten tuoleille, nyt v. 1923 muka yht'äkkiä olisivat olleet valmiit suorittamaan veronsa kansalliselle omalletunnolle. Uskomaton ja todellakin mieletön ajatus semmoinen toivo, että entiset maanpetturit olisivat yks'kaks' muuttuneet Saksan vapauden puolesta taistelijoiksi! He eivät semmoista ajatelleetkaan! *Ennen hyeena lähtee haaskalta kuin marxilainen luopuu isänmaanpetturuudesta.* Ei huoli esittää sitä ylen typerää vastaväitettä, että vuodattivathan sentään monen monet työläisetkin aikoinaan vertaan Saksan puolesta. Saksalaiset työläiset tekivät kyllä niin, se on aivan totta, mutta silloinpa he eivät enää olleetkaan kansainvälisiä marxilaisia. Jos Saksan työväestö olisi v. 1914 sisäiseltä ajattelutavaltaan ollut vielä marxilaista, silloin sota olisi ollut lopussa kolmessa vii-

kossa. Saksa olisi sortunut, ennen kuin ainoakaan sotamies olisi vielä astunut jalallaan rajan yli. Ei, se seikka, että Saksan kansa siihen aikaan vielä taisteli, osoitti, ettei marxilainen harhakäsitys ollut ehtinyt syöpyä aivan pohjaan asti. Mutta sitä mukaa kuin saksalainen työläinen ja saksalainen sotamies sodan aikana joutuivat taaskin marxilaisten johtajien käsiin, sitä mukaa isänmaa menetti heidät. Jos olisi sodan alussa ja sodan aikana kerrankin pistetty yhdellä kertaa kaksitoista-, viisitoistatuhatta tuommoista heprealaista kansanturmelijaa samanlaiseen myrkkykaasupilveen, jollaisia satojentuhansien kaikkein parhaiden meikäläisten työläisten kaikista kansankerroksista ja ammateista täytyi sodassa kestää, ei rintaman miljoonauhri olisi ollut turha. Päinvastoin: raivaamalla oikeaan aikaan tieltä kaksitoistatuhatta roistoa olisi ehkä saatu pelastetuksi miljoonan kunnollisen, tulevaisuudelle arvokkaan saksalaisen henki. Mutta oli juuri porvarillisen »valtiotaidon» mukaista jättää silmää räpäyttämättä taistelukentällä miljoonia miehiä veriselle lopulle alttiiksi, mutta pitää kymmentä-, kahtatoistatuhatta kansankavaltajaa, keinottelijaa, koronkiskuria ja petturia kallisarvoisena, pyhänä kansallisaarteena ja siten julkisesti julistaa heidän loukkaamattomuuttaan. Eipä tosiaankaan tiedä, mikä porvarillisessa maailmassa oikein on suurinta, hölmömäisyyskö, heikkous ja pelkurimaisuusko vai läpikotaisin turmeltunut mieli. Se on tosiaankin kohtalon tuhoon määräämä luokka, joka valitettavasti vain vetää mukanaan syvyyteen kokonaisen kansan.

Mutta v. 1923 oli jouduttu aivan samanlaiseen tilanteeseen kuin v. 1918. Aivan yhdentekevää, minkälaiseen vastarintaan päätettiin ryhtyä, aina oli ensimmäisenä edellytyksenä marxilaisen myrkyn poistaminen kansanruumiistamme. Ja minun vakaumukseni mukaan olisi siihen aikaan ollut kaikkein ensimmäinen tehtävä etsiä ja löytää ne voimat, jotka olivat päättäneet julistaa tuhoamissodan marxilaisuutta vastaan, ja myöntää sitten noille voimille täysi toiminnanvapaus; niiden velvollisuutena ei olisi ollut palvoa tylsämielistä »rauhaa ja järjestystä»

hetkellä, jolloin ulkonainen vihollinen iski isänmaahamme kaikkein tuhoisimman iskunsa ja kotona petos ja kavallus vaanivat jokaisessa kadunkulmassa. Ei, todella kansallisen hallituksen olisi siihen aikaan pitänyt toivoa epäjärjestystä ja levottomuuksia, jos vain noiden melskeiden yhteydessä olisi vihdoinkin käynyt mahdolliseksi panna ja olisi myös pantu toimeen periaatteellinen tilinteko meidän kansamme marxilaisten veriviholliston kanssa. Kun tämä lyötiin laimin, silloin oli kaikki vastarinnan ajatteleminen, aivan yhdentekevää muuten, millaista vastarintaa ajateltiin, silkkaa mielettömyyttä.

Mutta semmoinen todellinen, maailmanhistorialliseen suuruuteen paisuva tilinteko ei kuitenkaan tapahdu jonkun salaneuvoksen tai vanhan, kuivettuneen ministerisielun kaavailujen, vaan tämän maapallon elämän ikuisten lakien mukaisesti, lakien, jotka aina on määräävä taistelu tästä elämästä. Täytyisi palauttaa mieleensä, että verisimmistäkin kansalaissodista on usein noussut ja kasvanut teräksen luja, terve kansanruumis, jota vastoin keinotekoisesti ylläpidetystä rauhantilasta on monestikin kohonnut mädännyksen löyhkä taivaalle. Kansojen kohtaloita ei käännetä silohansikkailla. Niinpä olisi v. 1923 täytynyt käydä kiinni mitä kovimmin kourin, jotta olisi saatu meidän kansanruumistamme jäytävät kyyt nujerretuksi. Jos se olisi onnistunut, sitten vasta olisi aktiivisen vastarinnan valmisteluissa ollut jotakin järkeä.

Noihin aikoihin puhuin kerran toisensa jälkeen kurkkuni käheäksi ja yritin ainakin ns. kansallisille piireille tehdä selväksi, mistä tällä kertaa oli kysymys, sekä että jos nyt tehdään samat virheet kuin v. 1914 ja seuraavina vuosina, silloin pakostakin on seurauksena samanlainen loppu kuin v. 1918. Pyysin ja rukoilin heitä yhä uudelleen antamaan kohtalon vapaasti kulkea kulkuaan ja suomaan meidän liikkeellemme mahdollisuudet välienselvittelyyn marxilaisuuden kanssa; mutta saarnani kaikui kuuroille korville. Kaikki he ymmärsivät asian paremmin, puolus-

tusvoimien päällikkö muiden mukana, kunnes lopulta oli edessä kaikkien aikojen surkein antautuminen.

Siihen aikaan vakuutuin aivan syvimmässä sisimmässäni siitä, että Saksan porvariston kutsumus oli lopussa, ettei se ole kutsuttu enää mihinkään tehtävään. Silloin minä huomasin, miten kaikki nuo eri puolueet pikemminkin vain kilpailukateuttaan riitelivät marxilaisten kanssa kuin että olisivat tosissaan tahtoneet sen tuhota; kaikki ne olivat sisimmässään jo aikoja sitten mukautuneet isänmaan tuhoon, eikä niitä huolettanut mikään muu kuin se suuri suru, pääsisivätkö itse mukaan peijaisiin. Ainoastaan sen vuoksi ne enää »taistelivat».

Noina aikoina — tunnustan sen peittelemättä — aloin mitä syvimmin ihailla Alppien takaista suurta miestä, joka palavasti kansaansa rakastaessaan ei hieronut sovintoa Italian sisäisten vihollisten kanssa, vaan pyrki kaikkia eri teitä ja kaikin keinoin niitä tuhoamaan. Mussolinin kohottaa tämän maailman suurten miesten joukkoon hänen päättäväisyytensä, ettei hän ruvennut jakamaan Italiaa marxilaisuuden kanssa, vaan päätti tuhota kansainvälisyyden ja pelastaa isänmaansa joutumasta sen haltuun.

Miten viheliäisen kääpiömäisiltä tuntuvatkaan hänen rinnallaan meikäläiset saksalaiset myös-valtiomiehet, ja miten minun täytyykään väkisin painaa alas kuvottava tunne, kun nuo nollat mitä säädyttömimmän itserakkaina julkenevat vielä ruveta arvostelemaan itseään tuhatta vertaa suurempaa; ja miten tuskallista onkaan ajatella, että semmoista vielä tapahtuu maassa, jonka oli tuskin puoli vuosisataa aikaisemmin suotu sanoa johtajakseen Bismarckin mittaista miestä!

Mutta mainittu porvariston asennoituminen ja marxilaisuuden säästäminen ratkaisi jo ennakolta v. 1923 kaiken aktiivisen Ruhrin-vastarinnan kohtalon. Jos olisi haluttu taistella Ranskaa vastaan, veriviholisen ollessa mukana omissa riveissä, se olisi ollut sulaa hulluutta. Kaikki muu, mihin sitten ryhdyttiin, saattoi olla enintään pelkkää silmänlumetta, tyhjänhosu-

mista, johon oli ryhdytty ainoastaan Saksan kansallisten ainesten tyydytykseksi, »kuohuvan kansansielun» rauhoittamiseksi, s.o. todellisuudessa sen hämäämiseksi. Jos he olisivat todella uskoneet sen, mitä tekivät, heidän olisi sentään täytynyt tunnustaa, etteivät kansan vahvuutena ole ensi sijassa sen aseet, vaan sen tahto, ja että ennen kuin ulkonaisen vihollisen voi voittaa, täytyy ensin tuhota omassa keskuudessa oleva sisäinen vihollinen; muussa tapauksessa — voi onnettomuutta, jollei taistelu heti ensimmäisenä päivänä saavuta menestystä! Niin pian kuin tappion varjokin vain hipaisee kansaa, jonka sisin ei ole puhdas vihollisista, sen vastustusvoima murtuu ja vastustaja pääsee lopullisesti voittajaksi.

Sen saattoi jo silloin, keväällä 1923, ennustaa edeltäpäin. Älköön puhuttako ollenkaan mitään Ranskaa vastaan kohdistettavan sotilaallisen yrityksen menestyksen kyseellisyydestä! Sillä jos vaikka Saksan menettelystä ranskalaisten tunkeutuessa Ruhrin alueelle olisi ollut tuloksena vain marxilaisuuden hävittäminen kansan omasta keskuudesta, silloin jo menestys olisi ollut meidän puolellamme. Saksalla, joka olisi saatu vapautetuksi noista sen olemassaolon ja tulevaisuuden veriviholisista, olisi ollut sellaisia voimia, joita ei mikään maailman mahti olisi enää pystynyt kuristamaan. *Samana päivänä, jolloin marxilaisuus saadaan Saksassa murretuksi, katkeavat todellisuudessa meidän kahleemme ainiaksi.* Sillä koskaan ei meitä ole historiamme aikana voittanut vastustajiemme voima, vaan ainoastaan omat paheemme sekä omassa leirissämme piileksivät viholliset.

Koska Saksan valtionjohto ei sillä kertaa jaksanut ryhdistäytyä tuommoiseen sankarimaiseen tekoon, sen olisi järjen mukaan oikeastaan pitänyt voida valita ainoastaan edellinen tie, nimittäin se, ettei se olisi tehnyt enää mitään, vaan antanut asioiden vapaasti mennä menoaan.

Mutta tuona suurena hetkenä taivas lahjoitti Saksan kansalle suuren miehen, herra Cunon. Hän ei ollut oikeastaan ammatiltaan — saati sitten tietystikään synnynnäinen — valtiomies

ja poliitikko, vaan pikemminkin eräänlainen poliittinen juoksupoika, jota käytettiin ainoastaan suorittamaan tiettyjä erikoisia tehtäviä; muuten hän oli oikeastaan paremminkin perehtynyt liikeasioihin. Saksan kirous siitä syystä, koska tuo politikoiva kauppamies käsitti politiikan ikäänkuin taloudelliseksi liikeyritykseksi ja sovelsi menettelynsä sen mukaan.

»Ranska miehittää Ruhrin alueen; mitä Ruhrin alueella on? Siellä on hiiltä. Siis Ranska miehittää Ruhrin alueen hiilen takia?» Mikäpä siis oli herra Cunon käsityksen mukaan luonnollisempaa kuin ajatus, että pannaan toimeen lakko, jotteivät ranskalaiset saa hiiliä, jossa tapauksessa he, herra Cunon käsityksen mukaan, varmastikin yrityksen käytyä kannattamattomaksi lähtevät taas tiehensä koko alueelta. Osapuilleen siihen tapaan kävi tämän »huomattavan», »kansallisen» »valtiomiehen» ajatuksenjuoksu, miehen, jonka annettiin Stuttgartissa ja muissa paikoissa puhua »omalle kansalleen» ja jota samainen kansa ihan onnenautuaana katseli ja ihmetteli.

Mutta lakon toimeenpanossa tarvittiin tietysti marxilaisiakin, sillä asian aluksi työläisten täytyi tehdä lakko. Siis oli välttämätöntä saada työläiset (tuollaisten porvarillisten valtiomiesten aivoissa näet työläinen on aina sama asia kuin marxilainen) yhteisrintamaan kaikkien muiden saksalaisten kanssa. Olisi tosiaan maksanut vaivan nähdä, miten kaikki tuollaiset porvarilliset puoluepoliittiset homesienet ihan loistivat nähdessään ja kuullessaan moisen nerokkaan tunnuksen! Se oli samalla kertaa sekä kansallista että nerokasta — siinä nyt vihdoinkin oli se, mitä kaiken aikaa oli niin hartaasti etsitty! Oli löydetty marxilaisiin yhdistävä silta, ja kansallisen huijarin oli nyt mahdollista. naamassaan »aitosaksalainen» ilme ja suussaan kansalliset sananparret, tarjota rehellinen kätensä kansainvälisille maanpettureille. Ja nämä kiireen kauppaa tarttuivat ojennettuun käteen. Sillä yhtä välttämättömästi kuin Cuno tarvitsi marxilaisia johtajia »yhteisrintamaansa», yhtä kipeästi marxilaiset johtajatkin tarvitsivat Cunon rahoja. Siten olivat molem-

mat puolet autetut. Cuno sai yhteisrintamansa, joka oli muodostettu kansallisista jaarittelijoista ja kansallisvihamielisistä pettureista, ja kansainväliset petkuttajat saattoivat, valtion maksaessa siitä hyvästä, palvella ylevintä taistelukutsumustaan, s.o. tuhota kansallisen talouselämän, vieläpä tällä kertaa valtion omalla kustannuksella. Todella kuolematon ajatus: pelastaa kansa maksetun suurlakon avulla, mutta joka tapauksessa sellainen tunnus, johon kaikkein välinpitämättöminkin epäkelpo voi yhtyä innostunein mielin.

Ettei kansaa vapauteta rukoilemalla, se ylipäänsä tiedetään. Mutta eikö sitä ehkä voitaisi vapauttaa laiskoittelemalla, se täytyi vielä oikein historiallisesti kokeilla. Jos herra Cuno olisi sillä kertaa sen sijaan, että kehoitti ryhtymään palkattuun yleislakkoon ja asetti tämän siten »yhteisrintaman» pohjaksi, vaatinut jokaiselta saksalaiselta vain kaksikin tuntia enemmän työtä, silloin koko tuo »yhteisrintama»huijaus olisi jo kolmantena päivänä itsestään kuivunut kokoon. Kansoja ei vapauteta toimettomuudella, vaan uhrien hinnalla.

Totta kyllä ei tuota ns. passiivista vastarintaa kestänyt kauankaan. Sillä ainoastaan sodasta mitään tietämätön ihminen olisi saattanut kuvitella, että valtausarmeijoja voidaan peloitella pois niin naurettavilla keinoilla. Se yksin olisi kuitenkin voinut olla semmoisen toimenpiteen tarkoituksena, jonka kustannukset nousivat miljardeihin ja joka oli olennaiselta osaltaan auttamassa kansallisen rahan arvon lopullista, perinpohjaista romahdusta.

Ranskalaiset tietenkin saattoivat eräänlaista sisäistä rauhoittumista tuntien asettua Ruhrin alueella »taloksi» hetkellä, jolloin huomasivat vastarinnan käyttävän semmoisia keinoja. Hehän olivat meiltä itseltämme oppineet mitä parhaat lääkemääräykset, miten uppiniskainen siviiliväestö saadaan palautetuksi järkiinsä, jos sen menettely uhkaa vakavasti vaarantaa valtausviranomaisia. Miten salamannopeasti olimmekaan yhdeksän vuotta aikaisemmin kukistaneet belgialaiset sissijoukot ja

selvittäneet aseman vakavuuden siviiliväestölle, kun Saksan armeijoja uhkasi vaara joutua todella kärsimään vahinkoa niiden toiminnasta. Niin pian kuin Ruhrin alueen passiivinen vastarinta olisi käynyt Ranskalle vaaralliseksi, valtausjoukot olisivat vajaassa viikossa aivan helposti, kuin leikiten tehneet julmalla tavalla lopun koko tuosta lapsellisesta vallattomuudesta. Sillä tämä on aina viimeinen kysymys: mitä silloin tehdään, kun passiivinen vastarinta lopulta alkaa todella käydä vastustajan hermoille ja hän ryhtyy nyt taisteluun sitä vastaan verisellä väkivallalla? Onko silloin päättäväisyyttä jatkaa taistelua edelleen? Jos on, täytyy myös tahtoen tai tahtomattaan ottaa kestääkseen mitä raskaimmat, verisimmät vainot. Mutta silloin ollaan samassa kohdassa kuin aktiivistakin vastarintaa ajateltaessa — silloin on edessä taistelu. Sen vuoksi on kaikella ns. passiivisella vastarinnalla sisäistä merkitystä ainoastaan siinä tapauksessa, että sen takana on odottamassa luja päättäväisyys, että hätätilassa tuota vastarintaa jatketaan avoimena taisteluna tai salaisena sissisotana. Yleensä on tuollaisen taistelun edellytyksenä aina vakaumus, että sillä on onnistumisen mahdollisuuksia. Niin pian kuin piiritetyn linnoituksen, jota vihollinen ankarasti ahdistaa, täytyy pakosta luopua viimeisestäkin avun saannin toivosta, silloin sen puolustusvoima todellisuudessa käytännössä jo murtuu, varsinkin jos puolustajia vielä siinä tapauksessa on houkuttelemassa varma henkiin jääminen todennäköisen kuoleman asemesta. Jos vain saarretun linnan varusväeltä riistetään mahdollisen vapautuksen usko, niin kaikki puolustusvoimat raukeavat samalla yht'äkkiä.

Sen vuoksi oli Ruhrin alueella passiivisellakin vastarinnalla — kun otetaan huomioon sen viimeiset, perimmäiset johtopäätökset, joihin se saattoi ja joihin sen pakosta täytyi johtaa, jos mieli sen koitua todella tehokkaaksi — ainoastaan siinä tapauksessa jotakin merkitystä ja järkeä, että sen takana olisi ollut rakentumassa aktiivinen rintama. Siinä tapauksessa meidän kansastamme olisi kyllä saatu irti suunnattomia. Jos jokainen

noista westfalenilaisista olisi tiennyt kotiseudulla pantavan pystyyn kahdeksankymmenen tai sadan divisioonan armeijaa, silloin ranskalaisilla olisi ollut tukalat oltavat. Mutta aina on useampia rohkeita miehiä valmiina uhrautumaan mahdollisen menestyksen kuin ilmeisesti toivottoman asian puolesta.

Tämä oli klassillinen tapaus, joka pakotti meidät kansallissosialistit mitä jyrkimmin määrittelemään asenteemme ns. kansallista tunnusta vastaan. Ja niin me teimmekin. Noina kuukausina minun kimppuuni hyökäiltiin aika usein henkilöiden taholta, joiden koko kansallinen mieliala oli ainoastaan typeryyden ja tyhjän ulkokuoren sekoitusta ja jotka kaikki vain huusivat joukon mukana, koska heitä suloisesti hiveli tunne, että nyt yks'kaks' saattoi ilman vaaraa heittäytyä kansalliseksikin. Minä pidin tuota kaikista yhteisrintamista viheliäisintä eräänä kaikkein naurettavimpana ilmiönä, ja historia on osoittanut minun olleen oikeassa.

Niin pian kuin ammattiyhdistykset olivat saaneet kassansa osapuilleen täytetyksi Cunon rahoilla ja passiivinen vastarinta joutui ratkaisemaan, siirtyäkö vetelehtivästä vastustuksesta aktiiviseen hyökkäykseen, punahyeenat heti paikalla karkasivat kansallisesta lammaskatraasta tiehensä ja muuttuivat taas samanlaisiksi, jollaisia olivat aina olleetkin. Herra Cuno vetäytyi kaikessa hiljaisuudessa takaisin laivoihinsa, mutta Saksa oli taaskin saanut yhden kokemuksen lisää, mutta menettänyt suuren toivon.

Sydänkesän loppupuolelle saakka oli monien upseerien, eivätkä nämä suinkaan olleet huonoimpia joukosta, ollut mahdoton uskoa tällaista häpeällistä kehitystä mahdolliseksi. Kaikki he olivat toivoneet, että jollei juuri julkisesti, niin ainakin kaikessa hiljaisuudessa olisi ryhdytty tarpeellisiin valmisteluihin, jotta tämän Ranskan kaikkein julkeimman maahantunkeutumisen olisi voitu antaa muodostua käännekohdaksi Saksan historiassa. Meidänkin riveissämme oli niitä paljon, jotka luottivat ainakin valtakunnan puolustusvoimiin. Ja se vakaumus oli niin elävä,

että se sai tuhannet nuoret miehet suunnittelemaan toimintansa ja varsinkin opintonsa sen mukaisiksi.

Mutta kun häpeällinen luhistuminen sitten tapahtui, kun ensin oli uhrattu miljardien arvosta omaisuutta ja tuhansia nuoria saksalaisia — jotka olivat olleet tarpeeksi typeriä ottaakseen valtakunnan johtomiesten sanat todesta —, noin musertavan häpeällisenä antautumisena, silloin leimahti suuttumus moista onnettoman kansamme petkutusta kohtaan ilmi liekkiin. Miljoonissa aivoissa oli samassa yhdellä iskulla selvänä ja selkeänä vakaumus, että vain koko vallassa olevan järjestelmän jyrkkä poistaminen saattoi Saksan pelastaa.

Koskaan ei ollut ajankohta ollut kypsyneempi, koskaan se ei ollut suorastaan huutamalla huutanut semmoista ratkaisua vaativammin kuin sinä hetkenä, jolloin alaston isänmaanpetturuus ilmeni julkeassa häpeämättömyydessään toisella puolen, kun taas toisella puolen taloudellisesti luovutettiin kansa hitaalle nälkäkuolemalle alttiiksi. Koska valtio itse tallasi kaikki uskollisuuden ja uskon lait jalkoihinsa, pilkkasi omien kansalaistensa oikeuksia, riisti petollisesti miljoonilta uskollisimmilta pojiltaan näiden uhrit ja varasti miljoonilta muilta heidän viimeisenkin lanttinsa, sillä ei ollut enää lainkaan oikeutta odottaa alamaisiltaan mitään muuta kuin vihaa. Ja tuo kansan turmelijoihin kohdistunut viha vaati pääsyä purkautumaan tavalla tai toisella. Voin tässä paikassa ainoastaan viitata viimeisen keväällä 1924 käydyn suuren oikeusjutun yhteydessä pitämäni puheen loppulauseeseen:

»Tämän valtion tuomarit tuomitkoot huoleti meidät silloisen menettelyimme perusteella, mutta korkeamman totuuden ja paremman oikeuden jumalattarena historia kerran vielä repii hymyillen tämän päätöksen palasiksi julistaakseen meidät kaikki syyttömiksi.»

Mutta historia haastaa samalla tuomioistuimeensa vastaamaan ne miehet, jotka tällä hetkellä, kun heillä on valta, tallaavat lain ja oikeuden jalkoihinsa, jotka johtivat meidän kan-

samme hätään ja turmioon ja jotka isänmaan onnettomuuden aikana asettivat oman minänsä yhteisön elämän edelle.

En tahdo ryhtyä tässä paikassa kuvailemaan tapahtumia, jotka johtivat v:n 1923 marraskuun 8 päivään ja olivat sen päätöksenä. Sen vuoksi minä en halua siihen ryhtyä, että en usko siitä tulevaisuuden kannalta olevan mitään hyötyä, ja koska ennen kaikkea on turha ruveta repimään auki haavoja, jotka vielä tällä hetkellä tuskin tuntuvat ehtineen arpeutua; ja koska lisäksi on tarkoituksetonta puhua syyllisyydestä kysymyksen ollessa ihmisistä, jotka ehkä sittenkin sydämensä syvimmässä yhtäläisesti rakastivat omaa kansaansa ja jotka vain olivat eksyneet yhteiseltä tieltä tai eivät sitä ymmärtäneet.

Isänmaamme suuri yhteinen onnettomuus silmieni edessä en liioin haluaisi enää nyt loukata ja siten mahdollisesti karkottaa pois niitä, joiden joskus vielä tulevaisuudessa on muodostettava sydämessään todella uskollisten saksalaisten suuri yhteisrintama meidän kansamme vihollisten yhteistä rintamaa vastaan. Sillä minä tiedän, että kerran vielä koittaa aika, jolloin nekin, jotka sillä kertaa olivat vihollisina meitä vastassa, muistavat kunnioituksen tuntein niitä, jotka lähtivät oman Saksan kansansa puolesta kuoleman katkeralle tielle.

Ne kuusitoista sankaria, joille olen omistanut tämän teoksen ensimmäisen osan, tahdon tämän toisen osan lopussa osoittaa meidän oppimme kannattajille ja sen puolesta taistelijoille niiksi sankareiksi, jotka mitä selvimmin asiastaan tietoisina uhrasivat itsensä meidän kaikkien puolesta. Heidän täytyy alati kutsua niitä, jotka pyrkivät horjumaan ja ovat heikkoja, täyttämään velvollisuutensa, velvollisuuden, jonka he itse täyttivät parhaassa uskossa ja viimeistä johtopäätöstä myöten. Ja heidän joukkoonsa minun pitää lukea myös se mies, joka eräänä parhaimmista runoillaan ja ajatuksillaan ja lopulta myöskin teollaan uhrasi elämänsä oman ja meidän kansamme heräämiselle:

DIETRICH ECKART.

LOPPUSANAT.

MARRASKUUN 9 p:nä 1923, neljäntenä toimintavuotenaan, Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue lakkautettiin ja kiellettiin koko Saksan valtakunnan alueella. Nyt, marraskuussa 1926, se on taas edessämme koko valtakunnassa, vapaana, voimakkaampana ja sisäisesti lujempana kuin koskaan ennen.

Kaikki liikkeemme ja sen yksityisten johtajien vainoamiset, kaikki panettelu ja parjaus eivät pystyneet sitä vahingoittamaan. Sen aatteiden oikeus, sen tahdon puhtaus, sen kannattajien uhrimieli ovat saaneet sen tähän saakka aina uudelleen nousemaan kaikesta sorrosta entistä voimakkaampana.

Kun se meidän nykyisen parlamentaarisen rappiomme maailmassa yhä selvempänä pitää mielessään taistelunsa syvimmän olemuksen ja tuntee itsensä rodun ja persoonallisuuden arvon puhtaaksi ruumiillistumaksi ja järjestäytyy sen mukaan, silloin se melkeinpä matemaattisen lainmukaisuuden nojalla saavuttaa kerran taistelussaan voiton. Aivan samoin kuin Saksan täytyy pakostakin saavuttaa sille tällä maapallolla kuuluva asema, jos sitä johdetaan ja se järjestetään samojen periaatteiden mukaisesti.

Valtion, joka rodunmyrkytyksen aikakaudella omistautuu parhaimpien rotuainestensa vaalintaan, täytyy joskus aikanaan päästä maailman herraksi.

Sitä älköön liikkeemme kannattajat ikinä unohtako, jos uhrien suuruus joskus houkuttelisi heitä pelokkaasti vertailemaan sitä mahdolliseen menestykseen.